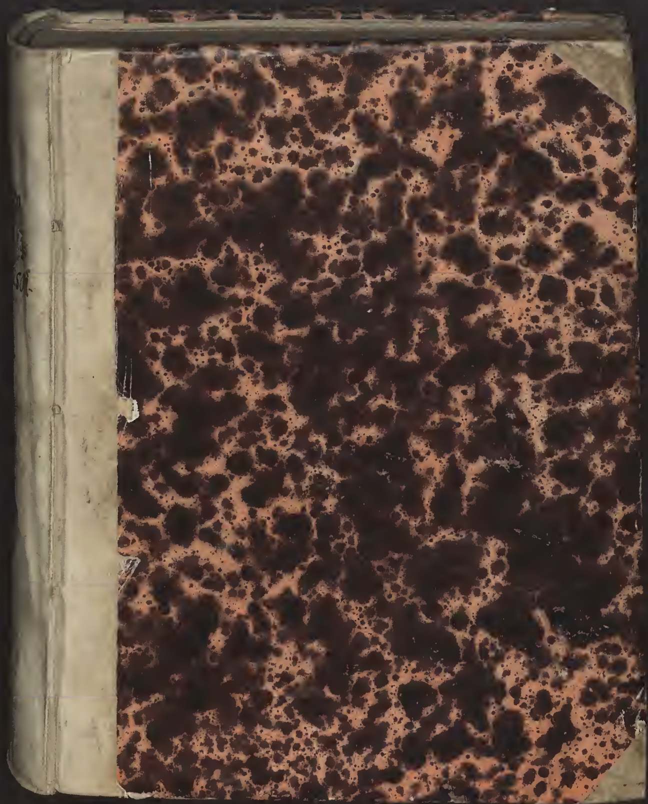
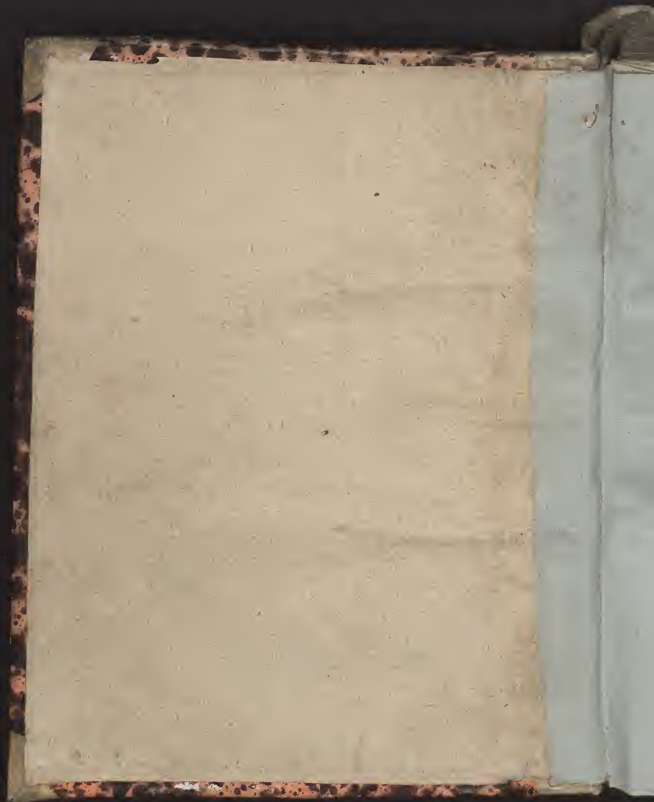

SAGA
Om
K. OLOFF TRYGGWASZON
i NORREGE

Hwilken hafwer warit den berömligste och löfligste Konungh
i Norlanden / och därsammestädes Christendomen
först och lyckeligst utwidgat.
Sammanskrefwen på gammal Swenska
eller Gothiska
af

ODDE MUNCK
som war i Omgeyrum wid Watns-dal
Norr i Islandh
Nu på nya Swenskan / sampt det Latiniske
språket öfwersatt af

JACOB JSTHMEN REENHJELM
Regni Antiquario

Åhr effter Christi bördh 1691.

HISTORIA
OLAI TRYGGWÆ FILII
IN NORRIGIA

Laudatissimi olim & maximè incluti
in Septentrione REGIS,
Qui omnium primus atque maximo cum successu
Christianam Religionem ibidem propagasse fertur

Idiomate Gothico f. Svevico vetusto primum condita
ab

ODDO MONACHO ISLANDO
Nunc in lingvam hodiernam Sveticam, quin & Latialem translata
a

JACOBO JSTMENIO REENHJELM
Regni Antiquario

UPSALÆ ANNO CHRISTI 1691.

Dhen Stormechtigste Högborne
Drottningh
Drott. ULRICA ELEONORA,
Sweriges Göthes och Wendes Drottningh / Storfurstinna til Finland / Hertiginna uthi Skåne / Estland / Lijfland / Carelen / Brehmen / Behrden / Stettin / Pommeren Caßuben och Wenden / Furstinna til Rügen / Frw öfwer Ingermanlandh och Wißmar; Så och Pfaltz-Grefwinna wid Rheyn i Beijern / till Gülich / Clewe och Bergen Hertiginna / Så och bohren Konunga Dotter til Dannemarck och Norige.
&c. &c. &c.

Stormechtigste Drottningh
allernådigste Frw

Eet stora beröm aff Kongl: mildheet/ som Eder Kongl. May:tt Sigh hoos alle förwärfwat/ är wäl förnämste orsaken/ hwar af iagh den underdånige tilförsichten fattat hafwer/ att låta denne Norske Konungens lefwernes Saga under Eder Kongl May.tz höga nampn utgå/ och ther igenom winna deß mechtige hägn och beskydd för det ringa arbete/ som iagh ther wid til någon theß oplysningh haar kunnat förrätta. Men likwäl är denne min dristighet mycket styrckt blefwen af sielfwa Sagans wärdighet; i det iagh giör migh försäkrad/ att Eder Kongl. May.tz/ som är med sö månge Härlige Dygder sielff begåfwad/ warder finnandes sin lust och nöije att

see

see och betrachta them samme hoos denne Konungen; hwilcken uthi de åthskillige tilfällen/ som han i sin lijfz-tijdh erfarit hafwer/altid warit wid ett wäl berådt mod/ och ther igenom behollet öfwerhanden både i lycka och olycka/ så att han billigt kan båra nampnet af en stoor och Adel man uthi alle sine gärningar. Dock hafwer intet så högt honom hwarcken beprydt eller gagnatt/ som hans föreningh med GUdh/ uthi hwilcken han så synes hafwa wandrat/ att han i all tingh erkändt GUdz underliga försyn/ jemwäl then samme nyttiat til sin egen Siäls salighet/ wäl betänckiandes/ att hela wärldenes winningh icke woro ther emot att räknas. Eder Kongl. Maytt. täktes fördenskuld med nåder thetta wärket ansee/ och anamma/ som iagh nu öfwergifwer med diupeste wyrdnat/ så och med innerligh böön til GUdh att han Eder Kongl. Maytt. sampt hela diß Konglige huus all hög och sieltönskeligh wälgångh beständigt förläna wille/ förbliswandes ouphörligen

Eder Kongl. May.tz

Alldraödmiukaste och
troplicktigste
Tienare
[illegible]

GUNSTIGE LÄSARE.

Såsom detta mitt arbete låter uthan twiswel synas åth minstonne onödigt för dem som råka til att läsa Sal. Scheffers lilla book som han kallar Svecia Literata, hwaruthinnan förswenskningen af denne Olof Tryggwaßons Saga tilskriswes Sal. Isländaren Rugman: alså har iag nödigt erachtat med så ord här straxt i begynnelsen tilkänna giswa / att Sal. Rugman har fuller begynt att på wår nya Swenska öfwersätta denne Sagan / men har måst för särdeles orsaker skuld / hwilcka iagh i mine anmärckningar til denne Saga omrörer / der med ophöra / sedan han allenast otta Capitel öfwersatt hade. Men när bemelte Rugman war dödh / tykte migh det skulle wara mödan wäl wärdt / att läta denne så härlige och tänckwärdige Saga i liuset utgå / så att hwar och en som är wahn wid wårt modersmåhl måtte kunna henne läsa och förstå. Imedlertijd leswereras migh af min Sal. Styffader OLAO VERELIO ofwannembde Sal. Rugmans förswenskade otta Capitel. hwilka iagh genast öfwergaf til Secreteraren af Rijksens Archivo, Wälboyne

BENEVOLE LECTOR.

Libellum Dn. Joannis Schefferi de scriptoribus Sveo-Gothicis, aliàs Svecia literata inscriptum, legenti Tibi videbitur haud dubie protinus hic labor meus saltim supervacaneus, propterea quod in dicto illo tractatu translatio Historiæ hujus Olai Tryggwasonii Dn. Jonæ Rugman Islando tribuitur. Proinde paucis in primo limine admonere necessum duxi; quod sc. Dn. Rugman historiam hanc in hodiernum nostrum Idioma transferre exorsus quidem fuerit, sed certis de causis, quarum in notis meis ad præsentem scriptorem mentionem facio, eo labore supersederit, postquam octo tantum capita Svetica reddidisset: Ipso autem Rugmanno fatis defuncto, operæ me facturum pretium putabam, si Historiam hanc tam nobilem tamque elegantem ita luci publicæ exhiberem, ut à quovis, vernaculam nostram callente, Legi atque intelligi posset. Interim inchoata & non ultra octo prima capita perducta B. Rugmanni translatio à vitrico meo νῦν ἐν ἁγίοις OLAO VERELIO mihi traditur. Eandem ego confestim Secreta-

borne Herr Leyonmarck, på det jagh icke måtte synas hafwa welat plöija med en annars kalff eller af en annars arbete söka något beröm eller belöning. Men medan jag håller på och arbetar på denne Sagans förswenskning / och att gifwa henne genom några anmärkningar lius / blifwer jagh aff en särdeles Drottningh CHRISTINÆ höga benägenhet så opmuntrader och wederqwecht / att jagh tyckte intet arbete böra sparas til thetta wärckets förfärdigande. Ty som denne högstbemelte Drottningh altid högt wärderade och älskade boklige konster / så lät hon och förstå sigh hafwa lust til detta mitt arbete / gifwandes genom sin då warande General Gouverneur, Högwälborne Herr. JOHAN PAULIN OLIWEKRANTZ i befalningh / att denne Sagan / som hon af migh förswenskad war / skulle skyndesamt och med högstbemelte Drottnings omkostnadh tryckt blifwa / och i liuset utkomma. Man har alltså att tacka den så stoore och oförliknelige Drottningen therföre / jämwäl och bemelte hennes General Gouverneur, som för sin härlige lärdom / gamble redelighet och Gudachtighet / sampt stora förtienster af wårt K. Fäderneslandh är wijda nampnkunnig / thenna ther och mycket här til hulpet / att thena Sagan nu utkommer på wårt Swenske modersmähl och med några Noter försedd. Och på det jemwäl andre / som älska de Swenskes Antiquiteter och gamble handlingar / men förstå intet wårt språk / måtte kunna deste bättre betiena sigh här af / har jagh sedan

wår-

cretario Archivi Regni, Nobilissimo Amplissimoque Dn. Leyonmark, *ut eleganter erudito, ita de bonis literis optime merito, servandam exhibui, ut constaret me nec alieno, quod dicitur, vitulo arare, nec ex aliorum labore laudem præmiumquè aucupari voluisse. Ceterum dum ego huic historia transferendæ notisque illustrandæ operam do, mox faventior mihi adspirat aura, qua oppidò refectus nulli labori parcendum duxi. Namque qua erat in literas propensione fere incomparabili, optima olim Regina* CHRISTINA GUSTAVI MAGNI FILIA, *adeo sese hoc meo instituto delectari significabat, ut per Generalem suum Gubernatorem, Excellentissimum* DN. JOHANNEM PAULINUM OLIWEKRANTZ *quantocyus hanc historiam, a me in Sveticum versam, suis impensis prelo committi jurisque fieri publici juberet. Auspiciis itaque tanta tamque augustæ Reginæ, impulsu quoque Domini Generalis Gubernatoris, ob consummatæ eruditionis atque antiquæ probitatis pietatisque famam, tum etiam in patriam nostram ingentia merita maximè incluti, historia hæc vernaculo nostro idiomate donata, quin & quibuscunque notis meis illustrata prodit. Quo vero expeditior ejus usus foret antiquitates nostras amantibus, linguaque Sveonica ignaris, versionem addidi latinam; quam ut aliis satisfacturam sperem tantum abest, ut potius ne mihi quidem ipsi ob dictionem à genio latialis sermonis paulo*

abhor-

wärket aldeles färdigt war och til Tryckaren öfwerlefwererat/ tillagt Latinske versionen. Hwilken ehu:uwäl hon hwarken mig sielff eller andre kan nogsampt tilfyllest göra/ för stylen skuld / som går ifrån det rätta Latinske språketz art: Så förmodar iagh dock/ att den Gunstige Läsaren (tadlare och illwilljande mennistior bekymbrar iag mig intet om) warder det ursächtandes / både derföre att iag aldeles har welat lämpa den Latinske versionen effter det gamble Göthiske språket/ hafwandes mene wara nog om man den wäl förstedo; såsom och derföre att iagh dragitz med otalige beswär och olägenheter som stundeligen mig ansatt hafwa / så af ohälsa som andre motgånger de mitt sinne bedröfwat/ så att det icke må enom underligit förekomma det iag brukar något sirare och gemenare styl. De grofwaste tryckfelen warda wid slutet af denna boken utmärkte och ändrade / de andre så wäl som hela detta wärket wille den gunstige Läsaren till det bästa utthyda. Farwäl!

abhorrentem probari lubens fatear. Attamen facilem apud Benevolum Lectorem (ceteros nigræ loliginis fuco turgentes malevolosque nihil moror) veniam me impetraturum confido, vel hanc inprimis ob causam, quod ad antiquæ Gothicæ lingvæ indolem versionem hanc prorsus accommodaverim, satis commodum futuram ratus, si absque omni difficultate intelligeretur. Ad hoc cum innumeris fere & tantum non singulis horis subnascentibus invaletudinis ægrique animi malis atque molestiis luctari necessum habui, ut minus mirum videri debeat, quod rudiore stylo usus sim. Quæ vero typothetarum incuria irrepserunt menda exstantiora, ad calcem operis corriguntur. Ceteris ut & qualicumque huic labori meo Benevolus Lector æqui bonique consulat. Vale.

Til

Til Heidurs,

Awarande Minningar

Effterfylgiande Sógu.

1.

Aforlidnum Tyma,
Þeir fystust ad styma,
Miog fyris á vóllum;
Dynim vard Þá Gryma,
Og dóck ódins yma,
Hia drengiunum snióllum:
Hávitrer ryma,
Ad hófuded mynas,
War hellst af Þeim óllum;
Enn margur bar Hyma,
Þá Gullraudann Gyma,
Á Gráhauka stóllum.

2.

Nu ódruvis hender,
Þad ólldungi bender,
Til atvika meyre;
Marger ro sender,
At sumble vel kender,
Og sadder Rinleyre:
Þá stafnenn heimvender,
Þeir striüka sem brender,
Þó styfer af Eyre;
Þar á verdur Endet,
Sen enn nu vist lender,
Til ágiæta fleyre.

3.

Olafur some,
War Tryggva i Tome
Og Tyrmógur valinn;
Hann var i Blóme
Med Himneskum óme
Hia Heilógum talenn:
Nu Þo hier bliome,
Ad Nálœgum dómenum
Nordvindur kalenn;
Hann er i Róme,
Sem liós Nordurlióme
Med lifendum allen.

4.

Þü Hialmur Hrendyra,
Sem hellst kant ad styra,
Umm Hákónga Sogur;
Og forn-mœlenn fyra,
Frammbera og skyra,
Hvad fellur wid ogur:
Þitt verk oryra,
Eg Þeinka ad hyra,
Og Þar umm Ashogur;
Kved nu á Lyra
Þu trur Winnur Tyra,
So tempra eg Bógur.

Gladur setur i gódre von,

GUDMUNDUR hier Olofzson.

SAGAN
AF
KONUNG OLAFE TRYGVASYNE
VANTAR UPPHAFID.

CAP. I.

* * *

Oc þvilijkir lutir fra Gunhildi Sagdir oc tilræki hennár; oc þeſſi ord rijſa vida i Norige at Aſtrijdur ætti Son, þa viſſo þat þo margir menn. Þat barsk at þat ſama kuold, at ſauda madur Biarnar for at hitta ſauda mann Þorſteins, oc ſpurdi han at ſaudum ſinum? oc ſiidan toko þeir mart at tala: enn Þorſtein var ſkampt fra þeim, og heirdi tal þeirra. Þa ſpyr huskarl Þorſteins huad Biórn atti geſta um kuoldid? han ſagdi at þar voro komner agiætir menn; Hakon Jarl Sigurdar Son, oc þeir ſaman þriatige manna, og ſitia þeir þar i bodi: heyrdi eg at Jarlin ſagdi Byrni erindi ſin; at þad

var

CAP. I.

* * *

Detta ſades om Gunhild och hennes förehafwande. Bleſ och talat wijda kring Norrige att Aſtrid hade födt en Son / det och mongom witterligit war. Då bar ſig till på den ſamme qweld / hon ſitt bud uthſende at låtha hemta till ſig Pilten/ at Biörns herde kom till talz med Thorſtens / frågandes honom effter ſine ſöder? Begynte och ſedan myckit talas wijdh. Thorſten war ett lijtet ſtycke iſrån dhem /och hörde han / alt dheras taal. Thorſtens tiänare ſporde hwad gieſter Biörn hadhe dån afftonen? han ſade att dijth hade kummit förnämbliga männ; Gref Håkan Sigurdſon ſiälf trettjonde; och åhra dhe nu inbudna

budna

ODDI MONACHI
HISTORIA

Actorum Regũ Norrigiæ

OLAI TRYGVASONII.

CAP. I.

*** Ejusmodi de Gunhilda & illius actionibus referebantur, perque totam Norrigiam fama percrebuit Aſtridam filium peperiſſe, quod & plurimis notum erat. Accidit autem quadam veſpera ut bubulci Biornonis & Thorſtani convenirent: Quorum prior quærebat ab altero, num pecora ſibi concredita vidiſſet? Sermonem deinde varijs de rebus exorſi, quêm Thorſtanus haud procul adſtans, benè excepit. Servus autem Thorſtani ſcire expetebat, quales hoſpites Biorno illa veſpera haberet? Cui reſponſum, viros præclaros illuc veniſſe; Comitem Haquinum Sigurdi filium cum triginta ſociis,

qui

var bod Gunhildar Drottningar, at ſenda han eftir Aſtridi oc Syni hennar oc færa Gunhildi, oc her ætlar han à morgon at Koma med ſit erindi. Sidan skilia þeir rædu ſina, oc veit Þorſteirn nu alt þeirra tal Enn er at deigi Kom, gieck Þorſteirn i huſid, þar er þau ſuaſu, oc bad þau rijſa upp skindiliga oc braut fara ſem skindiligaſt. Han Kalladi akaft, oc þau biuggust i tomi. Þorſteirn geck at med akafa, oc hafdi mikin ſuiga i hendi, oc let ſem han mundi lioſta þau oc giora miskunar lauſt, ef eigi brigdi þau vid ſem skiotaſt: oc ſidan geingo þau ut, en han epter þeim medreiddan ſuigan. Foro þau med þeſſum hætti til gards lids, at han ógnadi þeim. Oc er þau Komo ut um gardin, þa heilſadi han Aſtridi og foruneyti hennar, oc bad hana fyrigiæfa ſier oll þau ord er han hafdi mælt vid þau, en þeir hafid med þolinmædi borid ſuivirdilig ord, er med ollu hafa verid ſaklans: En eigi hefi eg þetta giort ſakir badungar edur bardydgi, er ek ógnadi ydur. Nu

budna att plåga ſig. Jag hörde och att Grefwen ſade Biörn ſit ärende: dhed wara Drottning Gunhilldz befallning / att fara effter Aſtrid / och hennes Sohn / och hith tencker han komma i mor gon med ſitt föllie. Effter detta ſkildes dhe åth / och wiſte Thorſten alt deras taal. När dagen kom / gick Thorſten i huſet dhär dhe ſuſwo och bad dem ſtiga upp och fara bort ſom haſtigaſt. Han ropte på dem häfftigt / men de lagade ſig ſachtligen till. Thorſten dref på dem då häfftigare och hade en tiåck ſwig i handen / och låddes ſom han wille ſlå dem och wara hele omiſkunſam / om dhe icke lagade ſig bort ſom ſkyndligaſt: Sedan gingo de ut och han effter dhem / hafwandes ſwegen i högſta hugg. Sålunda foro dhe uthom giärdſlegården att han ſkrembde dhem alt fordt. När dhe nu kummo uthom gården hälſade han på Aſtrid och hännes föllie och bad dhem förlåtha ſig alle dhe ord han hade haffe till dhem / och dhe med tålemod uppragit hans ſijdwyrdige ord / ſom dock uthi alt wore ſaaklöſa: Men intet hafwer iag detta giort af något haat eller

qui jam convivio ad hibiti. Illum aperire Biornoni negotium ſuum audivi: Reginæ Gunhildæ mandatum eſſe, ut Aſtridam cum filio ſibi adducat, quare mandata procuraturus die craſtino huc veniet. Hic finis ſermonis, cujus Thorſtanus jam haud expers erat. Primo igitur manè domum ubi ſomnum capiebant ingreſſus, ut propere ſurgerent abirentque juſſit. Quo vero acrius urgebat, eo longiores moræs protraxerunt, arrepto itaque fuſte iram ſimulabat, iam iatu percuſſurus ſine miſeratione, ni ocius ſe moverent: Sic illos domo expulit, baculo ictui aptato imminens, donec extra villam perveniſſent; ibi ſubmiſſe Salutata Aſtrida & comitibus illius, ut ſibi condonaret dicta quæ in immeritiam effudiſſet, quæ & illa patienter excepit, cum nullius culpæ rea eſſet. rogas.

Nu vill eg bidia liknar firi þat er ec mælti oc giorda, oc skolo þier nu heyra huij ec giorda sua: seiger han þeim sidan slikt sem huskarl Biarnar hafdi sagt; En þvi vilda ec þier færut sem skiotast burt af mino herbergi, at eigi væri þier hier handum tekin. En at skilnadi bad han þau fara til skogar, er skamt var fra þorpino, oc bad þau fara þadan huldu haufdi til vas þess er Miors heitir, oc sidan fylgia vatnino til þess er þau sæi holm eirn i vatnino litin; han bad þau þangat vada, oc sagdi eigi meira vera diup vatsins, en taka mundi i mitt lær, oc eigi mundi laupurin i taka, er þorolfur bar sueinin i. Han bad þau þar leinast i þeim holmi, att þau yrdi þar eigi sien af landi: En ec man nu aftur huersua, oc þa er Hakon Kiemur til min, mun ec giora mik likligan til leitar med honum, enn verda má at þvi, med minum tilstilli finnast þier eygi, oc alla stund skal ec aleggia yder at hialpa; enn þar skulu þier vera i hol-

eller hårdheet att iag skrembde eder. Nu willia wij förlijkas för dhed iag taalt och giort/ skolen i nu och få höra/ hwarföre iag så giorde: sade han dem sedan hwad Biörns tienare hade sagt. Och för dhen ordsaken will iag at i fara som hastigast ifrån mitt hem/ att i icke här måge blifwa fångade. När de skulle skillias åt bad han dem fara till skogen/ den stragst bredewijdh byn war/ och dhed lönligast som skie kunde med hölgda hufwuden till wattnet Miors/ och sedan fölia wattenfallet effter, till des de finge see en lijten holma; dijth bad han dem wada och sade diupet intet wara störrè än att wattnet stod mitt på låret/ och at holken som Thorolf bar barnet uti (:på ryggen som lapparna:) kunde derföre intet räckia i wattnet. Där i holmen bad han dem giöma sig/ att de icke motte sees ifrån landet: Men iag går tillbakas och om Håkon kommer till mig/ lårer iag wijsa mig willig till leta med honom/ och lårer kanskie hända med min flijt at i icke blifwa igienfundna; altijd skal iag och beflijta mig att hielpa eder;

rogavit. Non ut contumeliam vobis inferrem, nec ex austeritate aliqua factum est quod verbera minatus sim, dictis igitur factisque meis ignoscite; quare hoc fecerim vobis nec latebit; verbaque servi Biornonis retulit, se præoptasse dicens, ut properando de suis ædibus sibi caverent, ne in captivitatem ibi inciderent. Sylvam dein quæ villæ ipsius proxima erat ut peterent monuit; obvolutisque capitibus ad stagnum Miors pergerent, usquedum parvam insulam viderent, hanc peterent transeundo aquã, non profundiorem quam ut medium fœmur perluat, nec calathum quo â Thorolpho portabatur infans attingere possit; hic ut laterent præcepit ne â quærentibus cernerentur. Sibi autem redeundum dixit, ut quando Haquinus domum suam inviseret, ipse ad eos investigandos etiam præsto esset; se tamen prævidente forsan eventurum asseruit, ut non depræhenderentur. Ceterum omni tempore ipsorum se commodis prospecturum pollicebatur; addens in insula hac

holminum til morgins, oc bidit þar minar Kuamo. Sva giorir Astridur alla hluti sem han bidur henni, enn han huarf aptur. Oc er han kom heim i þorpid, oc geck um gardin, þa Kom Hakon Iarl þar med mikle sveit manna. oc þorstein giecki moti þeim oc fagnadi honum vel, oc baud Iarli til sin oc ollum hans monnum, oc sagdi mal at snæda. Vel er þad bodit sagdi Iarl, enn ey er enn naudsyn til at æta edur drecka sva arla dags, man ec rijda sidan til Biarnar. þorsteirn mælti þa: hvert er ærindi ydvart herra? han sagdi; mek hefur sent Gunhildr Drottning allz Noregz velldis att leyta efftir Astridi oc syni hennar, oc vill hun fæda upp sueinin Astfostri, oc spurda ec þau hafi hier verit um nattina. Voro her herra nokrir menn fatakir, oc mier okunnir, oc þago mat af mier oc vissa ec eigi hvorir, voro: suafo þau þa ec geck ut ur husino, adur þier Kuamod, oc enn hygg ec att þau myni sofa. Sidan geck han

ther i holmen skolen i wara till morgons / och biida min åtherkombst. Astrid giorde alt som han bad hänne / men han gieck tillbaka / när han kom till byn och gick in i gården / då kom Håkon Jarl med stort följe; Thorsten gieck emot dem och fegnade honom wäl / bödh Jarlen och alle hans men att gå in / seyandes nu wara tidh att få sig mat. Jarlen swarade thed wara godt bud / men inthet ähr thed ännu nödigt att äta eller dricka så bittida på dagen / iag will stragst rijda tillbaka till Biörn. Thorsten frågade / hwad är då edart ärende Herre? han sade Gunhild Drottningen öfwer alt Norige / hafwer sendt mig att leta effter Astrijd och hännes Son / och will hon föda upp swennen på det kiärligaste; och hafwer iag spord them warit här öfwer natten. Han swarade / wore här fuller något fattigt folk / mig helt obekante / de finge mat af mig / men inthet wet iag hwilka the wore: the sufwo då iag gick utur husen / förr än i kummen / iag troor och att de sofwa ännu. Sedan gick han in i husen och letade effter

hac die crastino reditum eius præstolaturos. Ut monuerat fecit Astrida; is ad villam redibat. Cum prædium suum intrasset, venit comes Haquinus magna comitatus caterva, cui obviam tendens Thorstanus illum benignè excepit, dicens iam tempus esse cibum capiendi. Bene nos invitas respondit comes, verum cibo potusq; tam matutino tempore non indigemus, revertendū mihi modo ad Biornonem. Quid ergo negotii hic habes domine, inquit Thorstanus? Me misit Gunhilda Regina totius Norrigiæ, reposuit comes, ut Astridam & filium illius inquirerem, educare præoptat filium Astridæ, relatumque mihi est, illos hic pernoctasse. Fuerunt hic dicebat alter, pauperes quidam & mihi ignoti, qui & cibum â me acceperunt, quamvis illos minime noscerem; somnoque sepulti iacebant cum domo egrederer, paulo ante quam vos veniretis, credo & illos adhuc dormire. Domum deinde ingrediebatur, perqvisivitque tota domo; in hoc opere hære,

han in í húſino, oc var inni leingi, þuær ſtundir dags edur þriar, oc kom ut ſidan oc ſagdi han hefdi leitad þeirra um oll hús, ok þar honom þotti lykundi á vera oc Kuadſt ey finna þau. Jarl bad þa leita um þorpid oc um alla garda, oc ſua var giort: oc funduſt þau eygi. þorſteirn lagdi þa þad rad til, a leitá skilldi um skogin er þar var nær þorpino, oc Kuad morg leini vera á skoginom, þau er felaſt mætti i. Oc vera ma ſua þau hafi folgit ſueininn undir vidar rotum tries nockors, en þau hafi fordat ſier; er af þui naudſyn at vier gieſum gaum at, ef vier heyrum nockurn barns grat. Nu skipta þier lidi ſino i helminga til leitar i skoginom: oc ſua ber þa til, at þorſteirn verdur einſamall, han rann þa heim skyndiliga til þorpſins, oc þo leiniliga, oc tok Son einrar ambattar oc bar til skogar, oc lagdi undir vidar rætur eins tries, oc er lidin var ein ſtund dagſins þa heyrdo þeir allir barns grat, oc foro þeir þar til oc kom þorſteirn ſidaſtur, oc

þa

efter dem alleſtädes/ wäl twå eller tre tijmar på dagen / och kom ſå uth ſåyandes / ſig hafwa letat efter dem kring all huſen / där han hade kunnat liſkligit ero / men intet funnit dem. Jarlen böd att leta efter dem uti hela gården/ och gårdarna där i kring och ſå blef giort / men de funnes ingenſtädes. Thorſten gaf det rådet att de ſkulle leta i ſkogen ſom war neſt gården/ och ſade där wara monga rum/ hwaruthi de kunde gióma ſig. Och kan hända de hafwa ſtoppat goßen/ under något trääs root och ſtucket ſig undan; år där för nödigt att wij gifwa acht uppå om wij höra något barnſkrål. Nu ſkifte de ſig uthi twå hopar att leta kring ſkogen: och kom ſå att Thorſten blef enſam/ då rände han ſom haſtigaſt till gården / dock lónliga / och tog en ſit tienſte-hions Son och bar till ſkogen/ och lade under itt träß rötter / och då lijdit hade en ſtund på dagen/ hörde alleſammans barnſgråt/ och rände de dijth barnet greet / men Thorſten kom ſenaſt, de talte nu om hwad för barn detta wore? då ſade Thor-

ſten

hærebat, tempore duarum aut trium horarum: Egrediens autem dicebat, ſe omnia loca domus, latebras omnes perluſtraſſe, ubi exiſtimare poſſet, ſe illos inventurum, ſed fruſtra. Comes ut omnem viciniam inveſtigarent juſſit; quod & factum eſt, verum non inveniebantur. Thorſtanus jam conſilium dedit, ut ſylvam prædio vicinam adirent, ibi enim multas latebras huic negotio aptas eſſe, dixit: Puerum ſub arboris alicuius radicibus forſan depoſuerunt, cum ſibi metuerent, oportet itaque attentos nos eſſe, ut vagitum infantis exaudire poſſimus. Jam ſeſe in duas cohortes ad ſylvam perveſtigandam partiti ſunt, evenitque ut Thorſtanus ſolus relinqueretur; is domum ſuam præpropere & occulte petijt, ſumptoque puero ſervæ ſuæ, illum in ſylvam deportavit, condiditque ſub radicibus arboris cujuſdam, cum autem tempus aliquod diei extractum fuiſſet, omnibus vagitus infantis exaudiebatur, quem ſequuti ad locum ubi depoſuerat acceſſerunt;

 Thor-

Þa rædde Þier um huat sueina Þat mundi vera ; Þa mælti Þorsteirn, eigi er þetta Kongs barn , oc er þetta giort til spots oc hads vid oss , er hier er sett barnid. Oc er Þeir hofdo leitad alt til nons , oc fundu eigi , Þa orvænto Þeir fundarins. Þa bad Þorsteirn Þa aftr huerfa, oc Kuad Þa mal at snæda, oc suo giordo Þeir. Oc á Þeirri saumu notto eftir Kom Þorsteirn til Þeira, sem han hafdi heitid, oc hafdi med sier Þria Klifiada hesta af fædslum , oc man Þann er vera skildi leitogi Þeirra til SuiÞiodar. Oc eftir Þetta bad han Þau fara i fridi. Þau Þauckudu honum sina velgiorninga . oc skiliast nu vinir. Fara Þau nu til SuiÞiodar oc koma á fund Hakonar gambla , oc tok han vid Þeim med fagnade oc blido ; varo Þau Þar vel haldin.

sten/ intet är detta konungz barn / och thy detta barnet oß till hån och spott bijslagt. när de nu hade letat till klokan tolf på dagen / och dock intet funnit / kummo de utur förhoppningen / om någon finning. Thorsten bad dem gå tillbaka / seyandes ded nu wara tijd att få sig math och så giorde de. Samma natten kom Thorsten åter till dem såsom han låfwade/ och hade med sig tre håstar/ medh klef och matwaror/ och en mann som dem skulde wijsa wägen till Swerige. Sedan önskade han dem lyckesam reesa. the tackade honom för hans wälgiärning/ och skildes de wänner. Fore de nu till Swerige och kummo till Håkon Jarl then gambla/ han tog emot dem med segnad och blijdlek ; blefwe de och där wäl holdne.

Thorstanus ultimus venit : Consulebatur jam cujus prosapiæ puer hic esset? Thorstanus dicebat; hunc infantem non esse Regij sangvinis, quis non videt? Quia in despectum & contumeliam nostri depositum, credibile: perquisitum deinde ad horam usque duodecimam, cumque haud reperijssent, de inveniendo desperatum est. Thorstanus ergo ut prædium repeterent rogavit, dicens iam tempus esse cibum capiendi, quod & factum. Hac ipsa nocte Thorstanus ad illos ut promiserat redibat, duxitque secum tres clitellatos equos; cibarijs bene oneratos, una cum viro qui in Sveoniam iter monstraret. Quibus traditis valedixit: Illi magnas gratias ipsi habuerunt ob beneficia in illos collata, summaque cum amicitia ab invicem discessum est. Iter postea in Sveoniam susceperunt, perveneruntque ad Haquinum annosum, ubi benigniter & amice excepti, laute vixerunt.

Cap.

Um Gunnhildi oc Hakon.

CAP. II.

Nu á hino næsta hausti rak Gunnhilldur Hakon i burt af eignom finom, oc sagdi han skildi vera utlægur af Noregi fyri sina tilgiorninga, nema hann gordi alt slikt sem hon hafdi beidist fyrr: For þa Hakon burt or Noreg og austur til Sui þiodar oc med honum Audur dottur hans, er allra Kuenna var fridust, oc tok Eyrikur Kongur vel vid honum. Þa voru skild rad þeirra Sigridar storrado, datter Skoglartosta: Enn þad bar til at sumra manna saugn, at hun var storrad oc þo radgiorn, en Kongr vildi eigi hafa ofsa hennar. En sumer seigia, at hun vildi þvi eigi med honum vera, at þat voro laug i landi ef misdaudi yrdi hionanna, at hon skyldi setia i haug hia honum, en hon vissi at þat

Om Gunhild och Håkon.

CAP. II.

Höſten neſt effter wrok Gunhild Håkon ifrån ſin faſte egendom i landz-flychtigheet / för ſin elaka beſtällning / och ſkulle han inthet få wara i Norrige / om han icke kunde uthrätta dhåd hon tillförende hade bedit af honom: For han nu bort utur Norrige och öſter till Swerige / honom folgde hans dotter Audur / hwilken alle andra quinſperſoner i deyligheet öfwergick / och tog konung Erich wäl emot honom. Denna tijden were konung Erich och Sigrid ſtorråda / Skuglar Toſtes dotter åtſkilde. hwilket ſkedde effter ſombliges ſägn / för det hon war ſtormodig och wille alt regiera / och konungen tröſte inthet lida hännes ſtormod. Men ſomblige ſeya at hon wille dhärföre intet längre wara ihop mäd honom / att Landzenslag war; där dän ena af hionlaget (: mannen:) doge / ſkulle huſtrun ſettias

De Gunbilda & Haquino.

CAP. II.

Proximo autumno, Gunhilda Haquinum poſſeſſionibus ſuis exturbavit, dixitque illum exulaturum de Norrigia, eo quod melius negotium ſibi concreditum non procuraſſet, nec reditus ſpem habiturum, priuſquam ſibi injuncta perfeciſſet, Norrigiam Haquinus relinquens, Sveoniam una cum filia ſua pulcherrima, Audur nominata, adivit; ubi à Rege Erico civiliter habitus. Hoc tempore divortium inter Ericum & Segridam Storradam (h. e. magnanimam) Skuglartoſti filiam, factum erat: Quod ideo accidit, ut quidam referunt, quod illa imperioſa erat & ſapiens tamen; Rex vero inſolentiam illius ſufferre non poterat. Verum alij perhibent, illam noluiſſe in matrimonio cum illo manere; quod Patria lex eſſet; uxorem debere mortuo marito, tumulo una cum illo condi; ſciebat autem illa in fatis eſſe, quod ille ultra decem annos

þat lâ â Kongi, at han ſkyldi eigi lifa um tijo vetr, ok het han þui til ſigurs ſier, þa er han bardiſt vid Styrbiorn, at han ſkildi eigi leingr lifa ſidan en tijo vetur. Oc er Hakon Kom auſtur til Suiþiodar, þa ſeigia men att Erikr Kongr bad dotter hans, oc feck hennar, oc af þvi vyrdi Kongr Hakon mikils, oc var han þar i miklum metnadi eirn vetur. Oc um vetrin efftir Jol, vekur Hakon Jarl vit Eyrik Kong, at han fai honom hundrad manna vopnada, oc quad han hitta villia Hakon gambla, oc þvi iatar Kongr. En med Kongi var Ragnvaldur son Hakonar gambla, oc þegar han heyrir þetta, bioſt han i brott oc fer ſem ſhyndiligaſt til bæat faudur ſins, oc ſeygir honum at þar mun Koma Hakon Sigurdar Son, â hans fund: oc er han heyrdi þetta, þa let Hakon vopnaſt þriu hundrud manna, oc voro þeir allir hans heima-menn, oc veitti han þeim goda veitſlu, oc med þeſſum hætti bido þeir þan-

tlas med honom i högen / och wiſſe hon att ded borde Konungen intet leſwa öſwer tije åhr. Ty ſå hade han förplichtat ſig / då han ſlogz med Styrbiörn och fick ſeger / att han derföre / och der effter intet ſkulle leſwa lengre än tije åhr. då nu Håkon kom öſter till Swerige / ſåges dhed att Konung Erich beglärte hans dotter / och fick han henne / hwarföre Konungen och mycklt åhrade Håkon / och war han där i ſtor wyrdning ett åhr. Åhret neſt effter / och effter Julen / anmodar Hakon Jarl Konung Erich at han wille få honom etthundrademan wäl bewäpnade / och ſade ſig willia ſökia Håkon gamble: dhed betalade och Konungen honom uti Konungens hof war denne tijden Håkon Gambles Son Ragnwald; hwilken då han detta hörde / lagade han ſig bort ſom haſtigaſt hem til ſin faders gård / och ſade honom att diſth kommer Håkan Sigurd Son: hwilket då Håkan hörde / låt han wäpna trehundrade menn / och wore deſſe alle hans hemma karar / hwilka han wäl underhölt och plågade: på detta ſettet förbij-

annos non viveret: Ita enim ſe devoverat ob victoriam adverſus Styrbiornum, ne poſt illam ultra decem annos in vivis eſſet. Referuntque quod cum Haquinus in Sveoniam perveniſſet, Regem Ericum filiam illius procatum; eamque obtinuiſſe, unde & Haquinus ibi magni æſtimatus, ſummoque in honore annum vixit. Ipſa hyeme Iuliorum tempore Regem Ericum rogavit comes Haquinus, ut ſibi traderet centum armatos milites, dicens ſe velle adire Haquinum annoſum; hoc ipſi â Rege conceſſum. Apud Regem hoc tempore verſabatur Ragnvaldus filius Haquini annoſi, qui hoc audito ad patrem quam citiſſimis itineribus ivit, nunciavitque adventum Haquini Sigurdi filij: quo comperto ille trecentos domeſticos ſuos armavit; optimumque illis convivium dedit in

þangat Kuamo Hakonar med miklum vidbunadi, oc ottuduft ecki ad ſier oc drucku nu med gledi. Oc er ſen var for Hakonar Iarls geingr Hakon gambli moti honum, oc bad honum til veiello, oc bad hann velkominn, oc ſindi à ſier mikla gledi oc blido i hans Komo. Þa ſuarar Hakon, fyri adra ſauk Kom ek hier à ydvarn fund, en æta edur dreka; þvi heimolt mun ek æta oc dreka, er vier Komum heim. Þa mælti Hakon gambli: fyri huoria ſok Komo þier à min fund? Hann ſuarar: Gunnhildr drottning ſendi mig hingat, med þeim erindum; at hon vil bioda til ſin ſyni Trygva Kongs, er hon væntir nu hier vera à ydro valdi: vill hon hann uppfæda med miklum ſoma, til huggunar moder hans Aſtridi, oc odrum frændum hans; enn hun bad mig flitia þetta mal oc frambera: þvi hon ydraſt þeſſ er fadir ſueinſins var drepin. Vill hun nu ſua bæta fyri gudunum, oc ſidan monnum; oc bæta þat à Syni hans er miſgiort var vid faudur hans; oc

ſèrbijdade dhe hans annkomſt/ woro wäl tilreds och fruchtade ſig intet/ utan drucko och wore glada. Som de nu ſåge Håkon Jarls annkomſt/ mötte honom Håkan Gamble och böd honom till gläſtebud/ och utwiſte wijd hans ankombſt all hugnad och wälwillighet. Håkan ſwarade/ för någon annor orſak kom iag hijt till eder/ än att äta eller dricka/ ty ſådant haſwer iag fridt då iag kommer hem. Håkan gamble ſade/ huarföre haſwen I då kummit till mig? han ſwarade Drottning Gunhild ſände mig hijth med dhe ärende/ att hon will binda till ſig Konung Tryggwes Son/ hwilken hon troor eder haſwa här: hon will honom på dhäd ädleſta ſettet uppföda till hans moders Aſtrids och hans frenders hugnad: detta haſwer hon budit mig förrätta: ty ångrar hon nu att fadern bleſ drepin/ och will ſåledes bettra ſig både för Gudar och menniſkior och giöra gott emot hans ſon/ emädan hon haſwer giordt illa emot fadren: tycker och ſin ſtörſta heder/ om hon kärligen föder upp ſonen och giörer ſig till älſkelig Son.

in adventum alterius, quem & forti animo præſtolati ſunt, inter bonas convivij delitias. Cum appropinquaſſet Comes, illi obviam ivit Haquinus annoſus, illumque benignè invitavit, lætitiam magnam in adventum illius præ ſe ferens. Verum reſpondit Haquinus, aliam adventus noſtri cauſam exiſtimes, quam quod cibo potuque exſatiari nos velle putes; domi enim ejuſmodi quantum ſatis eſt habemus. Quare ergo huc veniſti, dixit Haquinus annoſus? Regina Gunhilda me huc miſit, repoſuit ille, ut Regis Tryggvi filium ad ſe invitarem, quem hic apud te eſſe credit: Vult illa decenter illum educare cum matris ipſius Aſtridæ & cognatorum beneplacito; mihi illa hoc negotium commiſit: pœnitet enim illam magnopere, quod pater pueri necatus ſit; beneficiisque in filium compenſare optat, malefacta parenti ipſius illata. Sibi convenientiſſimum exſtimans, decenter, honorifice & affectu materno filium illius educare, & chariſſimum

oc þikist sua mestan soma giora meiga, ef hon fæþir aftfamliga Son hans, oc gior sier at æskilingum Syni. Þa svarar Hakon Gambli, Grunar Moder sueinsins, at Þetta muni eigi vera satt: ætlar hun heldur, at hun muni láta hann fara efter Faudur sinum, ef hon må ráda, oc fyri þá sank for hun or Noregi, oc flydi bædi frændur sina oc fosturjord, oc Sotti á vorn fund: Nu truir hun eigi, oc ecki eg Gunnhildi; þui att oss synis hun vera flærda full oc pretta, oc er Kunnig at morgum svik-somlingum lutum. Oc þat seigi ek Þier Hakon at Þ essi Sueirn Kiemur all-drey á þitt vald, nie Gunhildar, ef eg ma ráda, nema ek verdi sua grimliga yfir kommin, at mier sie þ a annar hugar en nu er. Oc fek nu Hakon ecki adgiort, oc for i burt vit sua buit, oc Kiemur heim. Oc spyr Eyrikur Kongir, hvorso farit hafdi med þeim naufnum? Hakon sagdi sem farit hafdi. Sagþa eg Þier adr, at avaxtalaus mundi verda fer-

Son. Håkon Gamble swarade Piltens Moder / häller så före att detta år osanning / och troor hon snarare / att hon will låta honom fara Faderns ferd / om hon får råda; för dän ordsaken foor hon och uthur Norrige / och flydde både ifrån sine Frender och Foster-land. kommandes hijth till oß: Nu troor hon inter Gunhild / och ey heller jag; ty oß synes hon full mäd flärd och swik / och ähr hon för swikssamma handlingar nog bekant. Och ded säger jag dig Håkon / att denne Pilten kommer aldrig uti ditt eller Gunhilds wåld / om jag må råda / och så frampt jag icke så grymmeligen blifwer öfwer-wäldigat / att jag får annat sinne. Fick nu Håkon inter utretta / utan for bort på detta / sättet / och kom hem. Konung Erich frågade huru gongit hade med båda Namnarne? Håkan sade huru farit hade. Jag sade dig tillförende sade hann att din färd skulle wara ofruchtsam / om du försökte med goda ditt beste hoos Håkon Gamble; ty

sibi pignus reddere. Ad hæc Haquinus annosus: Quæ jam proposuisti mendacia somma esse, mate r pueri putat; quin & Gunhildæ in animo esse, patris ipsius fato illum accelerare, si periculum evitare non potuerit; hac de causa ex Norrigia abivit, paternum solum ac cognatos linquens, adque nos accessit. Nec illa, nec ego Gunhildæ fidimus; nobis enim plena videtur deceptionibus ac fraudibus, ex ejusmodi enim factis sæpius innotuit. Hoc autem scias, Haquine, quod hic puer in tuam potestatem vel Gunhildæ, meo consensu nunquam veniet; nec nisi me ita superato, ut mente qua nunc sum mutata, aliam suscipere cogar. Sic negotio irrito Haquinus abivit, domumque rediit. Rex Ericus interrogavit, quomodo negotium inter ambos Haquinos successisset? Quid effectum esset, retulit ille. Ante profectionem tuam tibi significavi infructuosum iter fore, si modestia aliquid commodi apud Haquinum annosum obtinere velles; me-

ferdin, þott þu leitadir effter þinum lut vid Hakon gambla, þvi at matkari er han oſs i morgum lutum; oc skamt er ſidan han bar meira lut i vorum vidskiptum, þa er vit þreitum ockar mal. Oc er afleid Jolmanadr oc þeir dagar er ſu veitſla hafdi ſtadit, oc huer for til ſins heimilis, þa for Hakon enn med mickid lid oc ætlar ad hitta nafna ſin: oc feck Kongur honum Tvohundrud manna, vel vapnads lidz. Oc er þeir hittuſt nafnar, toko þeir tál milli ſin oc giordiſt brátt rædann med akiefd oc ſundur-þycki oc mikillri reidi. Sagdi Hakon at ſueinnin mundi brautt fara med honum, huart ſem Hakon Gamli vill edur eigi? Enn Hakon gamli quad þad eigi fara mundi. þa geck at Hakoni Sigurdſyni ein madur: ſa var bædi mikill og ſterkur, han het Burſti: han var verk-madur Hakonar Gambla oc þræll hans, oc vann þat er herviligaſt var: han hafdi um auxl reidda myki Kuiſl, ókóſliga mikla, oc skorti þar ey mikla myki á. Han vedur at Hakoni Sigurd-

ty mechtigare är han än wij uthi monga ſaker; dhed är och inet longe ſådan att han hade mera till ſeya än tag/ då wij tåſlade oß emellan. När aſleden war Julemånaden och Gäſtebudzdagarna/ att hwar for till ſit/ då for Håkon än med en ſtoor hoop Folck/ tänklandes ſökia ſin nampne: Och fick Konungen honom Twåhundrade menn/ wäl wäpnade. När Nampnarna råkades begynte de ſitt taal/ och blef talet brott med hefftighet/ oenighet och onſka. Håkan ſade att Pilten ſkulle följa med honom/ hwad Håkon Gamble wille eller intet: Håkon Gamble ſwarade/ att han intet ſkulle fara med honom! Då gick till Håkan Sigurdſon en Man både ſtoor och ſtarck/ han het Burſti: han war Håkon Gambles arbetzman och trälarbetandes intet annat än det ledaſt war: han hade på axlan en öfwermottan ſtoor dyngiegrep/ hwaruppå och intet fattades en ſtoor hoop orenlighet. han gieck åt Håkan Sigurdſon och ſade: hwem är denna högfärdiga Veländingen/ ſom taaler ſådane ord

me enim in multis rebus potentior exiſtit, nec dudum eſt quod prævaleret, cum inter nos de noſtris commodis altercaremur. Finitio Iulienſi feſto, diebusque illis quibus convivium celebratum, cum unuſquiſque ad ſua redijſſent, Haquinus iter de novo ſuſcepit, Haquinum inviſurus; quo tempore ducentos milites optime armatos â Rege impetravit. Cum autem conveniſſent ambo Haquini, ſermonem ceperunt, qui ſtatim acerrimus & contentioſiſſimus fiebat. Haquinus dicebat puerum ſe illico comitaturum, nolente quamvis Haquino annoſo. Ille reſpondit, ne latum ungvem illum illinc diſceſſurum. Adibat tunc Haquinum Sigurdi, vir magnus & robore plurimo præditus, nomine Burſti: hic ſervus erat Haquini annoſi & operarius ſordidiſſimus, humeris portabat furcam fimariam magnam, cui ſordes multæ inerant. Ad Haquinum Sigurdi

 veniens

gurdſyni oc mælti: hver er þeſſi hinn utlendi madur, oc hin drambsfulli, er þuilikum ordum mælir vit Hakon hófdingia vorn? Nu! gior þu annat hvort, dragſt i burt skindiliga, oc mæl hier ecki ſua rijkmannliga eda ney ſuliga til hofdingia vorn, eda hier ſlæ ec þig med þeſſi myki-Kuisl, ſua at þier skal þat vera eilijft brigzl: far nu skiot i burt, af þeſſu þorpi, ef þu vilt ey fa hier almikla ſuivirding. Þui at hier kom alldrei fyrr ſa madur, er ſua væri diarfur ſem þu ert þeſſi madur var Kalladur Akurmadur; oc var allra manna ſterkaſtur oc verſtur vidureignar. Hakon skildi at þat mundi vera viturliga radit, at hætta ey til huat ſia madur gerdi; ſier at han mun allan alldur þeſſa skom hafa ef han fær ſuivirding af honum, oc hin veſti þræll vinnur honum neyſu, oc þetta væri ærit brigſl: Oc ſidan ſnyr han i burt af þorpino, oc rijdur heim til Ereks Kongs; oc var med honum til ſumars: oc for þadan til Danmerkur, oc dualdist leing þar med Haraldi Kongi Gorms syni, oc urdu þar morg tidindi.

ord åt Håkan wår Höfdinge? Nu! antingen drag ſkyndigt bort / och taala intet ſå ſkrytachtigt och ſkamligen åt wår Höfdinge / eller ſlår jag dig med denna grepan / att det bliſwer dig en åſwig blygd: drag ſnart hådan ifron gården / om du icke wile få hår en aldraſtörſta ſijdwyrdning / ty alldrig hafwer någon mann kummit hijt tillförende / ſå nåſwijs ſom du är. Denna mannen war kallader Åkerman / han war ſtarkare ån någon annan och wårre att nappas med. Håkon förſtod att detta war gott råd / at achta ſig för hwad denne mannen kunde giöra; ſåg jämwål att han all ſin lijfztijd monde hafwa dån ſkammen / om hann ſinge ſijdwyrdning af honom / i det en wårſta trål giorde honom någon neeſa / ty det wore alt för ſtoor förſmådelſe: Sedan drog han ifrån gården och hem till Konung Erich / war hoos honom till Sommaren: dhår effter for han dådan till Danmark / och war dhår långte hoos Konung Harald Gorms / Son i hwar ſig tilldrogs monga håndelſer.

Fra.

veniens dicebat; quiſnam eſt ſuperbiſſimus hic advena, qui ejuſmodi verba in potentiſſimum dominum noſtrum effutire audet. Abi in malam rem, vocemque ſceleſtam ac Inanem ſupprime, niſi abs furca hac vapulare volueris, ita ut tibi ſumma inde ignominia maneat; propera de noſtro prædio citisſime, niſi opprobrium ſubire volueris perpetuum; huc enim nunquam aliquis tanta audacia præditus acceſſit. Hic vir agrorum cultor & omnium robuſtiſſimus erat, cum quo contendere difficillimum. Haquinus benè conſultum animadvertens, ut ab hoc ſibi caveret; exiſtimabat enim ignominiam perpetuam futuram quam hic adferret; ſervorum ſcilicet abiectiſſimi injuriam, nullo unquam tempore deleri poſſe. Prædium ergo reliquit, equum vertens ad Regis Erici domum, ibique æſtatem uſque permanſit; unde abiens Daniam inviſit, ubi cum Haraldo Gormonis filio moratus, memoranda plurima egit.

Cap. III.

Fra Garda Kongi oc Moder hans.

CAP. III.

Þan tima ried fyri Gardarijki Walldamart Kongur, med miklum veg. Sua er ſagt at moder hans var ſpakona; oc var þat kallat i bókum pyhitons andi, er heidner menn ſpadu: þat giek mioc epter er hun mælti, oc var hun þa à orvaſa aldri. Þat var ſidur þeirra, at Jòla apton hinn fyrſta skyldi bera hana i ſtoli, fyri Kongz haſæti, oc adur menn toko til dryckio, þa ſpyr Kongr modur ſina, ef hun ſægi edur viſſi nockurn skada edur haska, yfirgnapa ſinu rijki, eda nalgaſt med nockrum ofridi eda otta, eda ef adrir agirntuſt hans eign? Hun ſuarar: eigi ſie ek þat ſon min, at ek viti þier horfa meinſamliga, eda þino rijki, oc eigi þat er skelfi þina hamingiu; en þo ſie ek mikla ſyn oc agiætliga: Nu er borinn i þeſſum tima einn Konungs

Om Konungen i Ryſland och hans Moder.

CAP. III.

Denna tijden regierade öfwer Ryßland Konung Waldemar / med myckin härlighet. Och är ſagt att hans moder war en ſpåquinna / hwilket åhr kallat i bökerna Pythons ande / af hwilken hedningarne ſpädde: det gieck myckit effter hennes ſägn men war hon nu kommin till hög ålder. Dhäd war deras ſedwänia / att förſta Juleaffton ſkulle hon bäres uthi en ſtol för Konungens högſäte; och förr än dhe togo till dricka / då frågade Konungen ſin moder / om hon ſåge någon ſkada eller olycka föreſtå hans rijke / eller någon ofrijd och farlighet wore för handen / eller om någon girigades effter hans egendom? hon ſwarade: ſådant ſijr jag inthet min Son / att jag wet något gå dig till mens / eller ditt rijke / eller något ſom din wälfärd kann förſpilla; menn lijkwäl ſeer jag en ſtoor och märkelig ſyn:

De Ruſſorum Rege & Matre illius.

CAP. III.

Ruſſiæ hoc tempore Rex Valdemarus laudatiſſime præerat, cujus matrem pythoniſſam fuiſſe relatum eſt; Pythonico enim ſpiritu correptos, futura prædixiſſe ethnicos, ex libris docemur. Eventum ſuum ſortiebantur plurima quæ prædixit, jam autem ad provectiſſimam ætatem venerat. Moris apud Illos fuerat, die antecedente ſolenne feſtum, illam ſella quadam conſidentem, tribunali Regio adportare, ubi priuſquam feſtivitatem celebrare auſpicarentur, matrem interrogabat Rex, an prævidere & præſagire poſſet, damnum ne vel periculum aliquod Regno ſuo ab hoſtibus immineret, vel an quis poſſesſiones ſuas appeteret? Hoc non video, mi fili, reſpondit illa; nec referre poſſum res tuas diſcrimini alicui expoſitum iri, aut Regno tuo aliquid obfuturum, neve quidquam quod fortunam tuam morari poſſit. Viſio tamen mihi magna obveſ-

Konungs Son i Norigi, oc á þessu ari, sa er hier mun upp-fædast, oc sia man verda agiætligur madur, oc dijrligur hofdingi; oc eigi mun han skada giora þino rijki, helldur man han þat margfalldliga auka, ydur til handa, oc sidan mun han apturhverfa til sins rijkis, þa er han er á ungum aldri: oc man han þa odlast riki sitt, þat er han er tilborinn, oc man han Kongur vera oc skijna med mikilli byrti; oc morgum mun han hialper veita i Nordur-alfu heimsins; en skamma stund mun hans rijki standa, yfir Norregs veldi. Berit mig nu iburt, þui at ec man nu eigi framar seygia; oc ærit sagt er nu. þessi Valldamart var Fadir Jaridsleifs Kongs.

syn: på denna tijden och detta åhret/ åhr födder en Konungz Son i Norrige/ hwilken här lårer uppfödas/ dhån blijfwer en merkelig mann och förnåm Höfdinge/ han lårer intet giöra ditt Rijke någon skada menn snarare lårer han på mongehanda sett det föröka/ dig tillhanda; dhår effter drager han tillbaka till sitt Rijke som han åhr boren till/ och dhed skier ändå mådan han är unger/ att han får det igien/ och blijfwer en myckit hårlig Konung; Mongom utt Norlanden lårer han hielpa/ men lijten tijd regierar han öfwer Norrige. Bera mig nu bort ty långer fram säger iag intet; hafwer och sagt nu stan för myckit. Denne Waldemar war Konung Jaris-Lefs Fader.

Frá Olafi Trygva-Syni oc Moder hans.

Cap. IV.

Enn er þau Olafur og Astridur, haufdu verid tva vetur med Hakoni Gamla; þa bio han ferd þeirra veglam.

Om Olof Trygweson och hans Moder.

Cap. IV.

När Olof och Astrid hade warit twå år hoos Håkon Gamble/ då lagade han dem ifron sig kosteligen/ och

obvenit. In Norrigia hoc tempore: hocque ipso anno natus est Regius infans, qui hic educabitur; vir maximus idem evadet & princeps egregius, Tuo Regno is nunquam noxius existet, quin tuo commodo illud potius multis modis augeat, postea ad suum Regnum redibit, idque in juvenili ætate, recipietque Regnum quod hæreditario jure illi debetur & imperabit gloriosissime: Multis hic in Borealibus terris saluti erit, brevi tamen tempore in Norrigia imperabit, deportate me jam hinc, ulterius non prædico, plusqve satis dictum puto. Hic Valdemarus pater fuit Jarislevi.

De Olao Tryggvasonio & Matre illius.

Cap. IV.

Cum Olaus & Astrida duobus annis apud Haquinum annosum morati essent, itineri illos magnifice præparavit, socios dein mercatoribus qui in Russiam ituri erant tradi-

vegſamligá, oc fær þaug i hendr Kaupmonnum, þeim er fara ætla i Garda auſtur: ætladi han at ſenda þau til Sigurdar, broudr Aſtridar; han hafdi mikinn ſoma af Garda Kongi. Hakon Gamli feck þeim alla luti, þa er þau þurftu til þesſarar ferdar, oc skildiſt eigi fyrr vit, en þau Komo à skip, med godo foruneyti; oc ſidan leto þaug i haf. Oc i þeſſari ferd Kommo at þeim rans-menn, oc toko fet alt, en drapo ſuma mennina, oc leido ſier huorn burt ymſa vega, oc ſidan i anaud oc þrælkan; oc hier skildiſt Olafr vit modr ſina, oc var hun ſidan ſeld, land af landi. Olafur var og ſeldur man-ſali, ſem adrir herteknir menn; oc þria drottna atti hann i þeſſi herleidingo. Oc ſa er fyrſtur keipti han het Clerkan, oc ſia drap foſtra hans fyri augum honum, oc litlo ſidar ſeldi han Olof þeim manni er Clerkur het, oc tok fyri han hafur forkunnar godann; oc var hann i þeſſa mans valdi nockra hrid: Enn ſa Gud er eygi vill leinaſt lata,

och fick dem Köpmen i händer / ſom ärnade ſig öſter åt Ryſland: han wille ſända dem till Sigurd Aſtrids broder; hwilken hade ſtoor gunſt af Konungen i Ryſland. Håkan Gamle gaf dem alt thed de tarſde till denna reeſan / och ſkildes de intet fört wijd / än att de kummo till ſkiepet med godt föllie / och goſwo de ſig ſå till ſiös. J denna reſan kummo thepa med dem röfware och togo all egendomen / ſlogo och thål ſomblige af männerna / ſomblige förde de hwar på ſin ort uti armod och träldom: Olof blef här ſkild ifrån ſin Moder / och wart hon ſedan såld / land ifrån land. Han Olof wart och såld / ſom de i krijg fångas: tre Herrar hade han uthi detta tillſtändet / den ena effter den andra. Den förſta honom köpte het Clerkan / han drepte hans Foſter-Fader för hans ögon / och litet der effter ſålde han Olof till en man het Clerkur / och tog för honom en myckit ſkiön bock; Uti denna mannens wåld war han någon tijd: Men Gud ſom icke will att fördöljas ſkal / fines heder och åhra

tradidit, ut Sigurdum fratrem Aſtridæ inviſerent: Ruſſorum Regi is delectiſſimus erat. Quidquid huic itineri neceſſarium fuit Haquinus annoſus liberaliter impertivit, nec prius ab illis diſceſſit, quam navim cum optimo comitatu aſcendiſſent; hoc modo mare petiverunt, ſed in itinere in manus peiratarum inciderunt, qui bona illorum omnia diripuerunt, quibuſdam è ſocijs illorum occiſis, cæteris vero hinc inde dilapſis, inque ſervitutem adactis; Olaus etiam à matre diſtractus eſt, quæ in variis terris vendita. In ſervitutem Olaus quoque venditus eſt, ut vendi ſolent bello capti, in qua captivitate tribus dominis ſervivit: Qui primus illum emit, Clerkan nominabatur, hic educatorem Olai in conſpectu illius necavit, illum vero viro cuidam, nomine Clerkur, divendidit: pretium erat egregius hircus. In hujus domini poteſtate tempore aliquo fuit: Sed Deus amicos ſuos nunquam deſtituit, quin quemadmodum Solis ſplendor tenebris totus

lata, dyrd oc veg finna vina, sua sem eigi ma liosid leinast i myrkrino: sua giordi han þa mykinn veg þessa hins unga mans, og leisti han af þesso fangelsi, sem fordom leisti han Josep; Oc þessi madr er nu hafdi vald yfir Olafi, seldi han þeim manni er Eres het, og tok sua fyri hin dyrligt Klædi, þad er vier, Kollum nest edr flógning á vora tungo. Oc þessi hulbondi er nu hafdi Keiptan han, var fædningi i heidnum laundum: Kona hans het Rethon, enn sonur þeirra hiet Reas: han Keipti og med honum Fost-Broder hans, er Thorgils hiet, Son þorolfs; var han elldri enn Olafr. þeir voro segs vetur i þessi asselli.

åhra / som brinnande liuset intet kan giömas i mörkret: så giorde han och denna unga Piltens heder stoor, och hielpte honom af detta fengelse / såsom han i förtijden hiälpte Josep. den mannen som nu rådde om Olof / sålde honom till en mann / het Eres / tagandes för honom kosteligt klädeprydnad / som wij kalla nest eller slögning (knytning poßmenter) på wåre mål. den hußbonden som nu kiöpte honom / han bodde i hedneland. Hans Hustru het Rethon / men deras Son Reas: med Olof kiöpte hann och hans Fosster-Broder / hwilken heth Thorgils Torolfs Son; hann war äldre än Olof. Sex åhr wore de uthi detta swåra tillstondet.

Fra Olafi Tryggva Syni.

CAP. V.

Oc nu i þenna tima red Valdamare yfir Gardarijki: han atti þa Drottning er Allogia het, og var hin vitrasta Kona. Sigurdr Broder Astridar, hafdi sua mykinn met-

Om Olof Trygwason.

CAP. V.

Denna tijden regerade i Rysland Konung Waldemar: hans Drottning het Allogia / en mykit förstondig Fru. Astridz broder Sigurd hade så stor gunst af Konungen / att han fick

totus obscurari nequit: sic hujus juvenis honori consuluit summus arbiter, illumque é captivitate haud aliter quam Josephum liberavit. Hunc autem ab eo in cujus potestatem hic venerat, alius quidam, Eres nomine mercatus est, speciosis vestitus ornamentis. In ethnicis terris hic habitabat cujus uxor Rethon dicebatur, filius autem illorum Reas; cum Olao adoptivum quoque fratrem illius Thorgilsum Torolphi filium emit: In hoc infortunio sex annis versabantur.

De Olao Trygvasonio.

CAP. V.

Hoc ipso tempore, Valdemarus Gardaricensi (he. Russiæ) imperio præfuit; Reginam is habuit Alogiam dictam, fœminam prudentissimam. Frater Astridæ (avunculus Olai;) Sigurdus, tantæ apud Regem dignationis erat, ut non solum ipsum

memad af Kongi, at hann eignadist af honum miklar eignir, oc mikit lien, oc setti han yfir at skipa Kongs málum, og heimpta samann skyldir Kongs, vida af hierudum: hans bod skyldi oc yfirstanda ollu Kongs rijki. Þa var Olafr ix vetra gamall, er þessi atburdur giordist at Sigurdr modesbroder Olafs Kom i þenna stad er Olafr var fyri, oc var bondin farin til aers med verkmonnum. Sigurdr reid þa i þorpid med mikla sueit manna, oc sæmiligt foroneyti, þa var Olafr i leik med odrum sueinum: hafdi hann sua mikla ast feingit af sinum herra, at han var ecki annaudugr, eder þræll, heldr sua sem æskiligr sonr, oc let hann honum eingra luta vant, þeirra er hann beiddist: skiemtadi hann sier à hveriom deigi, þar er honum þotti best. Oc Olafr fagnar Sygurdi oc med mikillri list, oc Sigurdr tok vel oc blidliga hans ordum, og mælti sua: se eg þat godi sueinn, at ecki hefr þu þat bragd à þier, sem herlenskir menn; hvar-

ki

fick af honom stor egendom och lön / och satte han honom till hafwa Konungens Doom under händerna / som och att samman-hempta utlagorna af monga Härader: han skulle och hafwa att befalla öfwer alt Rijket. Olof war nu nie år gammal / når sig hände att hans Moderbroder Sigurd kom till den orten han war / Bonden war på sin åker med sine arbetzm n. Sigurd kom till gården med stort och tienligit föllie / och lekte Olof med andra Piltar: Uthaf sin Hußbonde hade han fådt sådan kiärlek / att hann icke war som någon träl / uthan håller som hans älskelige Son / han nekade och honom intet / af det hann begiärte: hann leckte hwar dag / der honom best tycktes. Olof fegnade Sigurd myckte wål och snelt; Sigurd behagade storligen och gunsteligen hans taal / och sade: Jag seer min gode Pilter / att du till skapnaden intet seer ut som de här i landet / ey håller kommer ditt taal med dem öfwerens. Såg mig nu ditt nampn och Sleckt och Fädernesland?

ipsum maximis feudis donaverit, sed etiam dirimendis litibus ad Regem devolutis, præesse voluerit; & ut quæsturam Regiorum redituum per Regnum universum administraret, cujus & mandatis omnes toto Regno obedire debebant. Cum Olaus novem annos natus esset, accidit quod Sigurdus avunculus ipsius, partem illam Regni, ubi is versabatur obiret. Pater autem familias Illius jam aberat, messorum suorum operas observans. Sigurdus ad prædium magno & decenti cum comitatu accessit; Olaus vero lusui cum alijs pueris deditus erat: Ita enim à Domino suo diligebatur, ut non servus vel servilis conditionis, sed potius tanquam delectissimus filius haberetur, nec quidquam quod desideraret negatum, lusui itaque quolibet die vacabat, ubicunque volebat. Sigurdo Olaus decenter obviam ivit, illumque excepit, quod illi perplurimum placuit, dicebatque video, bonè adolescens, te dissimilem esse hujus Regni indigenis, quo ad vultum & sermonem; dic mihi ergo Patriam tuam ac nomen. Is respondit: Olaus nominor,

in

ki med yfirlitum edr mali. Nu ſeig mier nafn þitt og ætt, og foſterjörd. Hann ſvarar; Olafr heiti eg, enn Norrege er ættjord minn, kyn mitt er Konungligt. Sigurdr mælti þa; hvert er nafn faudr þins, eda modur? hann ſvarar; Triggvi het fadir minn, enn Aſtrijdr moder. Sigurdr mælti, hvars dottir var modir þin? hann ſvarar, hon var dottir Eriks af Optriſtódum, rijks mans. Ocer Sigurdr heyrdi þetta, ſtijgr hann af heſtinum, og fægnadi honum vel, og mintiſt vid hann, og ſeigir honom ad hann er moderbroder hans, og viſt er þetta fagnadar dagr, er vid hofum hier fundiſt. Sidan ſpyr Sigurdr at ferdum Olafs, oc þangat Komo hans, eda huorſo leingi hann hafdi þat afelli þolt? Oc hann ſagdi honum ferdir ſinar, ſua ſem gangit hafdi. Oc eptir þat mælti Sigurdr villtu nu frændi, at eg kaupi þig af Lavardi þinum oc ſier tu eigi leinger i annaud hans, eda þionſto? han ſvarar, vel em ek nu kominn, hia þvi ſem fyrr, enn giarna vilda eg leiſtr

land? hann ſwarade Iag heter Olof/ Norrige åhr mitt Foſterland/ af Konungzlig Sleckt åhr Iag. Sigurd ſade/ hwad hete då din Fader och Moder? han ſwarade/ min Fader het Tryggwe/ menn Modren Aſtrid. Sigurd ſade hwars Dotter war din Moter? hann ſwarade/ hon war Erichs Dotter af Optriſtad/ en mechtig mans. Detta når Sigurd hörde ſteg hann af håſten/ ſegnade honom wål och kiendes wijd honom/ ſade honom och att han war hans Moderbroder; och wiſt åhr detta en glådie dag/ at wij hår hafwe råkatz. Effter detta frågade Sigurd om Olofs reeſor/ och huru hann hade kummit dijth; eller huru lengie han hade denne olyckan tåle? han ſade honom ſijna reeſor/ och huru alt hade gådt. Sedan ſade Sigurd/ willdu Frende att Iag kiöper dig af din Hußbonde/ och att du ey lengre blifwer hans trål/ eller uthi hans tiånſt? Iag år nu nog wål uthkommin ſwarade han/ emot ðhed Iag warit tillförende/ menn giårna wille Iag

in Norrigia natus ſum Regia proſapia. Quod nomen patris matriſque inquit Sigurdus? Tryggvi nominabatur pater meus, reſpondit, mater Aſta. Sermonem proſequebatur Sigurdus, cujus filia mater tua erat? Ad hæc ille, Erici in Optriſtad, potentis viri. His auditis Sigurdus equo deſcendit, illum amplexus eſt agnoſcens genus, ſeque avunculum ejus profeſſus, lætitiam magnam de illo reperto declaravit. Quomodo illuc veniſſet deinde curioſus quærebat; quantoque tempore has ærumnas tuliſſet? Quæ omnia cum expoſuiſſet, interrogavit illum Sigurdus, num vellet â domino ſuo prætio redimi, ne ſervituti vel dominio illius diutius ſubeſſet. Olaus benè hic ſecum agi reſpondit, ſi reſpicias priora tempora, de ſervitute tamen liberari cupio, ſi adoptivus frater meus, etiam meliori fortunæ reddi poſſit, ut me hinc comitetur. Paratum ſe voluntati ipſius ſatisfaciendi, Sigurdus promiſit; nullis impenſis parciturus. Domum jam venit.

leiſter verda hiedann, ef foſtbroder min væri leiſtr af þrældomi, og færi hann med mier i burt. Sigurdr Kuadſt þat giarna giora vilia, oc ſpara einga luti til: Oc ſijdan kom Heres bondi heim, oc fagnadi vel Sigurdi, þui at hann skyldi heimta landskyld af þeim herudum, oc af hverio huſi, oc ſiá yfir at þat greididiſt alt vel. Oc at liktum vakti Sygurdr til vid bondan, ef hann vildi ſelia ſueinana vid verdi? Man ec nu þegar reida verd fyri. Hann ſvarar; ſelia man ec hinn eldra ſueinin, ſem ocker ſemer: enn hinn yngri er mier ufaler, þui at hann er bædi vitrari, oc þo fridari, oc honum ân eg miklo meira, oc mikit þicki mier at láta hann; oc ecki ſel ek hann nema vit miklo verdi. Oc er Sygurdr heirdi þetta, ſpyr hann hvar koma skal? oc bondin for þo æ undann, enn Sygurdr leitadi þo eftir þeſſ frekari: Enn fra lyktum er at ſeygia þeſſar Kaup-ſtefno, at ſueininn hinn eldri var fyri mork gulls; enn hinn yngri var fyri IX merkr gulls, oc þotti bonda þo
meir

Jag bliifwa hår ifron löſter / om och min Faſterbroder blefwe löſter af. trâldomen / och kunme att fara bort med mig. Sigurd ſade ſig dertgiärna willia giöra / och intet ſpara någon ting dherföre: Effter detta kom Heres bonden hem / och undfick han Sigurd myckit wål / ty han ſkulle och nu hempta ſkatten af deße Heraden / och af hwart huus / och ſee till att alt blefwe wål utlagt. Sidſt begynte Sigurd ſitt taal med Bonden / och bad honom ſelia ſig piltarna effter wärde / jag will nu ſtragſt betala wärdet. Han ſwarade; den äldre will jag ſelia / ſom wij kunna komma öfwerens om: den yngre hafwer jag inthet faal / ty han år klokare och wackrare / och honom älſkar jag myckit mera / och myckit tycker mig att låta bort honom; ſäller honom och intet utan för myckit wärde. hwilket då Sigurd hörde / ſporde han huru högt han ſkulle komma? Bonden for alt ſtadigt undan / menn Sigurd följde ſå myckit flijtigare på ſin begäran. Ytterſt år att ſeya uti denna kiöphandelen / att den äldſta Pilten blef för en marck guld hollin / menn dhen yngre IX. Och tyckte ändå Huß-
boden

venit paterfamilias Eres, cui Sigurdus acceptiſſimus erat, quia tributum etiam de illa provincia exigere debebat. Inter alia de pueris licitari cæpit: prætium ſtatim ſoluturus. Adultiorem puerum divendere volo, dicebat ille, ſcubi de prætio inter nos convenire potuerimus: junior vendibilis non eſt, quem quia ſapientior & pulchrior exiſtit, pluris æſtimo; nec niſi magna numerata pecuniæ ſumma divendo. His auditis Sigurdus, de prætio interrogavit? Ille conſtanter negavit, ſed tanto magis urgebat alter. Ultimo autem ſic conveniunt, ut libram auri pro adultiore daret, pro altero novem libras expetivit, nec venditio junioris niſi ægro domino fiebat.

meir at lata hann, enn hinn ſueinin. Eptir þat fór Sigurdr á brautt med Olaf frænda ſinn oc heim i Garda-rijke. Enn þat var laug i landi þui, at ey ſkyldi þar uppfæda KongſSon, af utlendu Kyni, nie ſiarlægo rijki, at uvitanda ſialfum Kongi. Sigurdr hafdi Olaf heim med ſier, oc vard-veitti han þar med launungo, oc fárra manna vitordi, oc þo i godo yfirláti. Fór þa ſua framm um rid. Sua bar til einn dag, at Olafr giek fra herbergi ſinó, oc med honum foſtbroder hans; þeir foro þó leinliga, oc geingo á eitt ſtráti, oc þar Kiendi Olafr fyri ſier ſinn ovin, þann er drepid hafdi fyri VI. vetrum foſtra hans, fyri augum honum, enn ſeldi ſidan ſialfan hann i annaudgann þrældóm: Oc er hann ſa hann, þa giordiſt hann á Syndar ſem blod, oc þrutnadi miók oc brá honum miög vit þeſſa ſyn: hvarf han þa aptur oc heim til herbergia ſinna. Oc litlu ſidar Kom þar Sygurdr af torgi; oc er hann ſá Olaf frænda ſin þrutinn af reidi, ſpurdi hann Olaf hvad honum

bonden ſwårare att ſleppa honom / än dhen andra Pilten. Sedan for Sigurd bort med Olof ſin Frende / hem till Ryßland. Vthi landet war ſådan Lagh / att ey motte uppſödas Konungs Son utländſk / eller longt bort hemma / Konungen owettandes. Sigurd hade med ſig Olof hem / och hölt honom wäl; dock ſå lönligen / att ſå wiſte der af. Led nu ſå en tijdh borttåt. En dag hände ſig att Olof gick med ſin ſtallbroder ifron ſitt härberge / uthom ſin Frendes Sigurds wetſkap; de gingo lönligå och kummo fram på en wäg / och fann Olof der för ſig ſin owänn / hwilken för ſex års tijdh drepte hans Foſterfader för hans ögon / och ſålde honom ſiälft i ſwår träldom: denna då hann fick ſee / blef hann i anſicktet blod röd / ſwullnade upp och tog illa wijd ſig af denne ſynen: gick ſå tillbaka hem till ſitt herberge. Litet dhär effter kom Sigurder ifron torget; När hann nu ſåg ſin Frende Olof ſwella af wrede / frågade hann hwad honom fattades? han ſade ordſaken dher till / och bad honum hiälpa ſig till hemnas ſin Foſter

His peractis Sigurdus domum Gardarikiam ivit. Lege cautum erat de Regia prole alieni Regni, ibi non educanda, inſcio Rege. Olaum itaque Sigurdus bene apud ſe, ſed occulte, tempore aliquo habuit. die autem quodam, cum inſcio avunculo in publicum prodiiſſet, occurrit ipſi hoſtis illius, qui educatorem in conſpectu ejus ante ſex annos occiderat, ipſumque ſervum divenderat, quem cum vidiſſet, facie mutata in ruborem, iraque tumidus, domum rediit. His à foro ſuperveniens Sigurdus cum cognatum ſuum irarum plenum offendiſſet, commotionis cauſam ab Olao requiſivit; Hanc retulit ille, rogavitque auxilium ut vindicare poſſet educatorem ſuum; repetens dolorem & multiplicem injuriam, quam hic vir ei attuliſſet; Sigurdus petioni ipſius ſatisfacturus, jam ad forum ductore Olao, magno cum comitatu redivit. Ubi compre-

num væri? hann seigir hner sauk til var, oc bad hann veita sier sinn styrk til at hefna fostra sins, huilikann harmsem sjá madr giordi mier, oc margfalda skömm; vil ek nu hefna fosterfauder mins. Sygurdr sagdi, at han vill þetta veita honum. Rijsa nu upp oc ganga med mikla sueit manna, oc var Olafr leidsaugu madr þeirra til torgsins. Oc er Olafr sier þenna mann, taka þeir hann og leida utann borgar, oc sidann geingr fram þessi hinn ungi sueinin Olafr; oc ætlar nu at hefna fostra sins; var honum þa feingin i hond mikil bràid öxi, at hoggua þenna mann. Olafr var þa ix. vetra gamall. Sidan reiddi Olafr öxina og höggr á halsinn, ok at hofudit. Oc er þetta Kallat mykit frægdar högg, sua ungs mans. I þenna tima, voro i Garda-rijki margir spamenn; þeir er vissu fyri marga luti: þeir saugdu af sinum spadomi, at, Komnar voru i þeira land, haminngior nokors gaufugs mans, oc þo ungs; oc alldrig fyrr hefdo þeir sier neins mans fylgior, biartari ne fegri: oc sonnudu þeir þat med morgum ordum, enn eigi matto þeir vita huar

sterfader / och den harmen och stora skammen som denna mannen giorde mig; jag will nu hemnas min fosterfader. Sigurd sade sig willia giöra honom hans begiäran: Lagade sig nu till och gingo med stort följe till torget / Olof wiste dem wägen: Och då Olof fick see denna mannen / töge de honom och ledden utom borgen / sedan gick fram denne unge Pilten Olof / och wille hemnas sin Fosterfader; blef honom nu gifwin en stoor bredyxa att hugga denne mannen med Olof war nu nie åhr gammal: Sedan lyffte hann upp yxen åth halsen / och högg af hufwudet. Och blef detta hugget hollit för nampnkunnigt / af en så ung dräng. Denne tijden wore i Ryßland monga spåmenn / hwilka förät-ut månge saker wiste: de sade förmedelst sin spådom / att uti deras land war kommin stor lyckfalighet / genom en förnäm mans annkombst / den dock ännu wore unger / och aldrig tillförende hade de sedt någors mans wålnad / skiönare och fägre: detta sannade de med monga ord / dock kunde de intet wetta / hwar hann wore: Menn så stort sade de skenet af hans lycka wara / att det uthbredde sig

comprehenso occisore atque extra pomeria educto: securis lata Olao tradita est, qua percussore obtruncato, mortem educatoris sui ulcisceretur, doloremque suum leniret. Novem jam annos is natus erat, cum levata tamen securi, caput hujus amputaret, quod ultra ætatem factum plurimis visum. Gardaricense Regnum hoc tempore hariolis abundabat, quibus futura plurima nota. Hi qua erant scientia prædicebant, magni cujusdam juvenis tutelares Deos, terras illorum accessisse; nec unquam sibi visos alicujus genios splendidiores, pulchrioresve. Longo sermone hujusmodi de illo asserebant, scire tamen non poterant, ubi hic esset: Fortunam vero ipsius tantam.

hvar hann var: enn sua saugdu Þeir mikils-vera hans hamingio, at Þat lios er yfir henni skein, dreifdist um alt Garda-rijki oc vida um austur halfu heimsins. Enn fyri Þui sem sagt var fyrr, at Allogia Drottning var allra Kuenna vitrost; Þa Þikia henni slikir lutir mickils verdir: bidr hon nu Kongin med morgum fogrum ordum, at hann lati stefna Þing, oc menn Komi Þangat af ollum nalægum hierodum, seigir hon at hon man Þa tilkoma, oc Þa til skipan á hafa, slika sem henni lijkar. Nu giorir Kongr sua. Kiemr Þar mikill fioldi manna. Nu bidr Drottning, at sla skal mann hreinga af ò'lum mugunum, oc skal hver standa hia òdrum, sua at eg meigi lita hvars mans áfiono, oc yfirbragd, oc einKannliga augunn; ok ventet mek at eg myna skynia, huer styrandi er Þessi hamingiu, ef ek fæ litit sialdur augna hans, oc ey ma Þa leinast meiga, huer Þessar naturu er. Kongr liddi nu hennar rædu, oc er Þetta hit fiolmenna Þing stod tuo daga, enn Drottning gick fyri hvern man, oc hyggr at hvers mans yfrbragdi, oc

sig öfwer alt Ryßland / och wijda öfwer Wärdenes östra deel. Och såsom sagt ähr tillförende / att Drottning Allogia war wijsare än andra quinnor / då tycktes henne sådant af stort wärde: bad therföre Konnngen med monga fagra ord / att hann skulle låta stemna ting / så att alle menn uthi nestomliggiande Häraden kummo dijth; sade hon sig då kunna finna r . och stella i det lag / som henne skulle synas best. Konungen giorde nu så. Kummo dijth en stoor hoop menn: Drotningen bööd heela allmogen stella sig i en ring / och skall hwar stå jämpte den andra / att iag må kunna see / hwar och en i ansichtet och uppsynen / och förnämbligast ögonen / och wänter iag mig kunna skönia / hwem med sig hafwer denne lyckan / om iag något lijtet får see hans ögon / och lärer då intet döljas hwem denna naturen hafwer. Konungen lydde hännes taal / och stod detta allmenna tinget twå dagar / Drottningen gieck till hwar man och såg hans skapnad / och fann dock ingen som hon tyckte lijklig till så stora änder att uthrätta. När tinget hade

tam dicebant, ut splendor illius Gardaricense imperium omne, totamque Australem terram illustratet. Sed quia ut prius relatum, Regina Alogia omnium fœminarum sapientissima erat, magna hæc res ipsi visa. Regem itaque longo & eleganti sermone obtestata, ut publicam ad judicium convocationem indiceret, atque ut ex omnibus provincijs convenirent cuncti, dicens se tum adlaboraturam ne tanta res diutius occultetur: voluntati ipsius obsequutus est Rex. Iussit autem Regina ut tota multitudo in circulum coiret, alterque alteri se jungeret, ut sic unius cujusque vultum, & præcipue oculos observare posset; se repertutam sperans, cujus sit tantam possidere fortunam: si enim oculos adspicere contingat, id sibi minime occultum futurum, adfirmavit. Voluntati ipsius cum paruisset Rex, & universale hoc judicium toto biduo durasset; Reginaque

oc finner eingann þann mann, er henni þickir likligan til, at ſtyra ſua matkum lutum. Oc er ſtadit hafdi tua dage þingit, oc kom hinn þridi dagr. Þa var enn aukot þingit; ſatto þa þangat allir at Kongs bodi, enn elligar la ſauk à, var nu ſleigit ollu folki i mann hringa. Enn þeſſi hin ágeta Kona, oc hin fræga Drottning, hugdi at hvers mans álitum oc yfir bragdi. kiemur hun þa er áleid ſtundina, ſem fyri henni ſtod ein ungur ſueinn, med vandum klædum. Hann var i Kuſli, og lagþr hotturin after à herdar honum :: hon ſeie i augo hans, oc ſkildi þegar at hann var þeſſar hàleito gipto; oc leidir hann fyri Kong, og giòrir þa bert fyri ollum, att þá man ſá fundin vera, er hon hafdi leingi leitat at. Var nu þeſſi ſueirn i Kongligit vald tekinn. Giórdi hann þa kunnugt Kongi oc Drottnino ætt ſina oc tygn, at hann var eigi þræll hellr byrtiſt nu at hann var fæddr Kongligri ætt. Sidan tok Kongr oc Drottning at foſtra Olof áſtſamliga, med mikillri blidu; giæddu þau hann maurgum fárſallígum.

hade ſtådt i twå dagar och tridie dagen kom blef ſammankombſten förökat / ſökte då wijth effter Konungens befallning alle menn / wijdh ſtraff till-giörandes / bleſwo alleſammans ſtelte uti en ring. Denne förnämbliga Frun och widtberömde Drottningen / beſkodade nu hwars mans uppſyn och ſkapnad. Och kom hon effter någon ſtund till en ung dreng kledd i elaka kläder / hann hade uppå ſig en glemen rock och hängde hatten nijder baak på härdarna :: hon ſåg honom i ögorna och merkte ſtragſt att hann war den ſamme / ſom denne ſtora lyckan fölgde; ledde honom för Konungen / och giorde allom uppenbart / at nu wore den igienſunnin ſom hon lengie hade letat effter. Denne Swennen blef nu tagen i Konungens hägn. Giorde hann då Konungen och Drotteningen kunnigt ſin ått och härkombſt / att hann war ingen trål / uthan ſans att hann war född af Konglig ått. Sedan tog Konungen och Drottningen på att uppfoſtra Olof på det kiärligaſte och med myckin blijdleek; de ſkiänkte honom många dybara ſaker / ſåſom hann hade warit deras egen Son.

naque unumquemque intuita, ex nullius aſpectu reperire poſſet, quem tantæ fortunæ dignum putaret, ut tertius quoque dies adderetur voluit; Regio tum edicto cautum eſt, ne quisquam abeſſet; qui pœnam effugere vellet: Iterum in circulum convenire juſſi. Hæc jam præclara fœmina, laudatiſſimaque Regina; uniuscujuſque vultum & vultus lineamenta examinans ultimum in juvenem peſſime ornatum incidit. Servili habitu is prodierat, cui & pileus de humeris pendebat. Vultu hujus bene examinato, animadvertit illum ipſum eſſe cui nobilisſimæ hæ dotes competerent; illumque manu præhenſum Regi ſtitit, omnibus notum faciens, inventum jam eſſe, quem quæſiverat. Juvenis hic jam in Regiam familiam adſumptus, Regi Reginæque genus ſuum & dignitatem aperuit; ſe non ſervilis conditionis, ſed Regio ſangvine ortum aſſerens. Rex

Regi

gum blutum, sem eiginnligann sinn
Son. þeisi sueirn óx uppi Gòr-
dum snemma algiòr, at asli oc viti,
oc þròadist langa rid, sem aldr
visar til, sua at à sàm vetrum var
hann langt um fram sina jafnaldra
i ollum lutum, þeim er prida mà
godann hòfdreing, oc þegar hafi
tok at sina sek oc sina atgiersi, þa
var þat abrogdlegt à marga vega.
oc á skamri stundu hafdi hann Kun-
nat allan riddara hatt, og orostole-
ga speki, sua sem þier menn er
kiænastir voro oc braustastir at fyl-
la þa syslo. Nu fek hann af þessu mi-
kla sæmd oc frama, fyrst af Kongi
oc Drottningu, oc utifrá ollum od-
rum. rijkum oc urijkum: for hann nu
þar, oc þroadist hvartueggia med vit-
sku oc vetratali, oc alskonar atgervi,
er prida ma agiætann hòfdingia, oc
at stiorna her manna þeim er vinna
skildo sæmd Kongi; oc margskins
fremdar verk vann hann i Garda-
Rijki oc vida um austur halfu, þo
at her se fátt talt. En er hann var
tolf vetra gamall, þa spurdi hann
Kong

Son. Denna Swänen wäxte upp-
i Ryßland och blef snart fullkommen
både i styrka och förstånd / tog hann
till efter ålderens på-ökande innan
få åhrs förlopp / att hann i alla sa-
ker lengt öfwergick sine jämpn åldri-
ge / uthi dhed som en åhrlig och god
hoffbuß pryder uthi sine åthbörder.
Och då hann begynte låtha see sin
art / war det merkiandes på monga
sett att hann inthet hade sin make /
och på kort tijd hade hann lärt alt
ridderligit wäsende och krigskonster /
så wäl som the menn som starkast och
slugast wore att fullgiöra sådanna
sysslor: Af detta fick han myckin he-
der och beröm / först af konungen och
Drottningen / sedan och af alla andra /
så rijka som fattiga; Tog hann nu
sålunda till uthi ålder och förstånd
och allsköns mandom / som pryda
kunde en nampnkunnig Höfding / och
denn som en Krigshär föra skall och
winna sin Konungz heder; monga
stora bedriffter giorde hann i Ryß-
land och wijda i Österlenderna / fast
här är lijtet om dem talat. När hann
war

Reginaque educare jam Olaum cum cura cœperunt; dona ipsi plurima & magnifica impertientes, tanquam filius illorum charissimus esset. In Russia cito, & ante ætatem maturuit, & qua corporis vires, qua animi dotes; tanta incrementa cœpit, una cum ipso tempore ut paucorum annorum decursu, omnes ætate sibi pares, longe post se relinqueret; omnia enim aulico digna ita amplexus, ut cum animi sui dotes exhiberet, singulorum facile expectationem superaret; brevique tempore omnem solertiam militari nobilique homini necessariam calleret, ut veteranis militibus atque exercitatissimis, negotium facesceret. Hinc honor & nomen ipsi crevit, apud Regem & Reginam maximum; sed nec minoris æstimationis apud alios erat. Sic cum annis sapientia & industria auctus; cunctas boni ducis notas referebat, quibus Regi acceptissimus esse meruit: plurimasque præclaras actiones in Gardaricensi imperio & Australi terrarum parte perpetravit, quamvis in hoc libro pauca relata sint. Cum autem an-
nos

Kong, ef nockra borgir edur herud væri, þau er leigit hefdi undir hans Kongdom, oc hefdi Heidnir menn tekit af hans Rijki, oc ſæti þa yfir hans eign oc ſoma? Kongr ſvarar oc ſeigir; at viſt væri nockrar borgir oc torp, er hann hafdi att, oc adrir hefdu heriad à hans eign, oc lagt nu undir ſit rijki. Olafr mælti þa, gief mier þa nockort lid til forrædis, oc ſkip, oc vita ef eg ma aptr vinna þat Rijki er latir er, þui ek em fus at heria oc beriaſt, vid þa er ydr hafa hnekt, vil ek þar til nióta ydvarar gipto, oc ſialfs mins hamingio, oc man vera annat huert, at ek man fá drepit þa, eda þeir man á bort ſtockva, fyri minum ſtyrk. Kongr tok þeſſo vel oc feck honum lid, ſlikt er hann beiddiſt. Nu ſyniſt þat er ſyr var ſagt, hverſu Kiænn hann var vid allann riddaraſkap oc herſkapar bunad, Kunni hann oc ſua næfrliga fylkingum fara ſem hann hefdi i þeim jafnann ſtadit. Fer hann nu med þeſſu lidi og ætti margar oroſtar, oc vann mikinn ſigr à ovinnum ſinum, vann hann aptr

allar

war tolf åhr gammal / då frågade hann Konungen om det wore några Feſtningar eller Landſkaper ſem legat hade under hans Konunge-dömme och Hedningar hade tagit dher ifrån / och nu honom till wanheder innehade? Konungen ſwarade / wiſt åhra några Feſtningar och Städer ſom iag hafwer ått / och andra hafwa härtat ifrån mig och lagt under ſine Rijken. Olof ſade / gifwa mig då något folck till råda öfwer / att iag må pröfwa till winna tillbaka de Landſkap ſom borta äre / ty iag åhr willig att herja på dem / och ſloß med dem ſom Eder hafwa ſkadat; Jag will wåga på Eder; och min egen lycka / och må ſå warda att iag antingen får dräpa dem / eller att de måga draga undan förmedelſt min framgong. Konungen upptog detta wäl / och fick honom Folck ſå myckit hann begärade. Nu lät ſig ſee det ſom för war ſagt / huru ſlug hann war wijd allahanda ridderligit wäſende och Krigzſakers-handterning: kunde hannoch ſå redeliga fara med Härfärd / ſom hann lenge hade warit derwijd. For hann nu åſtad med detta folcket och hade mon-

ga

nos duodecim explevisset, Regem interrogavit, num provinciæ aliquæ vel castella, ejus imperio olim ſubiecta, ab ethnicis abrepta eſſent, hocque tempore inhabitarentur? Rex reſpondit, certe eſſe caſtella & prædia quædam à ſe poſſeſſa, quæ jam abrepta & aliorum Imperio ſubiecta ſunt. Copias ergo aliquas una cum navibus mihi trade, inquit Olaus; ut periculum facere poſſim, de amiſſis ultro recuperandis; paratus enim ſum cum illis contendere, qui Veſtræ dignitati obfuerunt: In hoc negotio promovendo, experiar Tuam fortunam & meum proprium genium; futurum ſperans, ut aut illos neci dem, aut ut metu virium mearum, longe hinc diſcedant. Regi hæc perito acceptiſſima fuit, tradiditque copias quales expetebat. Iam quantus eſſet, quamque optime omnem militarem ſcientiam percepiſſet, ſatis oſtendit; Ita enim adcurate Imperatoris

D

munia

allar borgir oc Kastala, þa er fyrr hafdu leigit undir rijki Garda Kongs, oc margar Þioder utlendar okade hann undir rijki Valdemars Kongs. Enn um haustid hvarf han aptr med fagrligum sigri, og frijdu herfangi; hafdi hann þa margskins gersemar i gulli oc agiætum pellum, oc steinum dyrum, er hann ferdi Kongi oc Drottningo, oc var nu hans vegr ændirniadr, oc fagnudu honum allir med hinum mesta feiginleik. Sliku helt hann fram á hveriu sumri, at hann heriadi oc vann margskins frægdar verk. Enn hann var á vetrinn med Valdamar Kongi; oc er hann skein i þvilikri dyrd, þa er sua sagt, at eptir einn mikin sigr, sneri hann heim til Garda: þeir sigldu þa med sua miklu drambi oc Kurteisi, at þeir hafdu siglin yfir skipum sijnum af dyrum pellum, oc suo voro tioldinn þeirra, oc enn af sliko ma merkia rijkdom þann er hann hafdi feingit, af storvirkiom þeim er hann vann í austyrlondum.

ga Slachtningar / behölt och en stor seger på sine owänner / och want tillbaka alla Borgar och Festningar / som tillförende hade legat under Konungen i Ryßland; kufwade och många utlenska Folck under Kong Waldemars Rijke. Om höösten wände hann tillbaka med en fager seger och wackert byte / hade hann många kostlige saker i gull / skiöna kläder och dyrbara stenar som hann förde Konungen och Drottningen / så att hans härlighet nu blef förnyad / och fegnade honom alla med största wälwillighet. Så foor hann fram hwar Sommar att han herjade och giorde många berömmeliga wärk. Menn om Winteren war hann hoos Konung Waldemar. Och då hann lefde uti så stoor härlighet / seges dhed att effter en stoor seger kom hann heem till Ryßland: dhe seglade på måd så stor ståt och Kurteisi att de hade seglen på sine skiep af dyrbart kläde och sådane wore och deras telt; hwar uthaf kan merkias dän Rijkedom / hann hade fådt med de stora bedriffter / hann uträttade i Österlanden.

munia obibat, tanquam Imperio militari diu præfuisset. Expeditionem hanc sic peregit, pluribus prælijs habitis, ut inimicos superaret & provincias ac castella quæ Gardariæ censi imperio paruerant, recuperaret, coegitque quosdam vicinos populos ut Valdemaro se submitterent. Autumno ingrediente redijt, pulcherrima victoria potitus & magna præda onustus: Multa chimelia aurea, prætiosos lapides & vestes, Regi Reginæque attulit, novoque jam prætio æstimari cæpit, & omnibus acceptus esse. Æstatibus aliquibus expeditiones bellicas habebat & laudem magnam sibi comparavit; hyeme autem qualibet apud Regem Valdemarum morabatur: Cumque tanto honore viveret, relatum est illum post magnam victoriam, domum Gardariciam venisse, Tanta jam pompa ac ornatu navigavit, ut vela ex prætiosissima materia confecta haberet, ejusmodi & tentoria erant, unde benè percipi divitiæ illæ poterant, quas expeditionibus suis potitus fuerat, cum in Australes terras arma circumferret.

Cap. VI.

Sua ſeigia vitrir menn oc fródir, at Olafr hafi alldrig blotat Skurdgodum, oc hann ſetti jafnan hug ſin vid Þvi; enn Þo var hann vanir at fylgia Kongi til hoffins optliga, enn alldrei Kom hann inn: ſtod hann Þa uti hia dyrinum, jafnan: Oc eytt ſinn rædr Kongr vit hann, oc bad hann eigi Þat giora, Þui Þat Kann vera at Gudinn reidiſt Þier, oc tyner Þu bloma æsku Þinar: vilda ek giarna att Þu litilætir Þig vid Þau, Þui at ek em ræddr um Þek, at Þau Kasti à Þek okri reidi, ſua mickit ſem Þu hefr i hættu. Hann ſagdi alldrig hrædumk ek Gud Þau, er huarki hafa heyrn nie ſyn, oc eg má skilia at Þau hafa einga grein: Oc af Þui ma ek merkia herra, hverjar natturu Þau eru, at ſiniſt Þu huort ſinn med Feckiligu yfir bragdi, at afteknum Þeim ſtundum, er Þu ert Þar oc færir Þeim fornir; enn Þá lyſt mier Þu jafnan

Cap. VI.

Wiſe ſeya wiſſa och förſtondige menn / att Olaf aldrig hafwer offrat Afgudom / utan alltijd wände hann ſin hug ifrån dem; menn offta war hann waner att följa Konungen till Offer-huſet / doch aldrig gieck hann där inn / utan ſtod alltijd utan för dören: En gång talade Konungen honom till och bad honom intet ſå giöra / ty det kan hända Guderna blifwa wreda på dig och miſter du din ungdoms fågring / Jag är rädder om dig för deras wrede / och wore beſt du ödmiukade dig för dem / att de icke må blifwa wreda ded du dig ſå myckit wågar. Hann ſwarade: aldrig rädes jag de Gudar/ ſom hwarken hafwa hörſel eller ſyn / jag kann och finna att de häfwa intet förſtånd; mon och märkia af hwad natur de äre/ ty ſynes du alltid teckelig till änſichtet / men då du förer dem offer / ſijr jag ett tecken på dig / att du får en Olycklig uppſyn / hwaruthaf jag kan ſluta

De Rege Olao.

Cap. VI.

Referunt Viri ſapientes & auctoritatis non contemnendæ, Olaum nunquam coluiſſe paganos Deos, quin illos ab illo contemptui potius, ſemper habitos: Regem tamen ad Fanum comitari adſveverat ſæpius, nunquam autem tecta ſubivit; ſed extra fores Regem præſtolabatur. Rex igitur illum aliquando alloquutus; ut ne ſic amplius faceret rogavit; accidere enim poteſt ut adverſus te iram concipiant, juventutisque decore Te ſpolient: Ego ſane optarem, illis majorem reverentiam exhiberes; Tibi enim metuo, ne iram illorum magnanimitate tua incurras. Reſpondit ille ſe nunquam metuiturum Deos illos, qui viſu audituque careant; quoſque video nihil quidquam diſcernere poſſe: Ex hoc autem Domine naturam illorum optime ſatis percipio, quod majeſtas in oculis tuis

jafnann med ugipto bragdi er þu ert þar, ok af þui skil ek, at Gud þessi er þu gofguar, manu myrkrunum styra. Oc þat seigia menn þa er Olafr var i þuilikri sæmd, at til urdu nockrir menn, meir afund-fullir enn giæsku-fullir, oc rægdu hann vit Kong, oc vard han fyri afund margra gaufugra manna, oc fyri þa sauk for hann i burt, oc hafdi þa mikin her, enn heriadi þa á heidnar iodir, oc feck jafnan siger. For hann vida um austur vega oc braut undir sik folkit. Oc er honum leiddist þessi ydn, þa var Komit at vetri. villdi hann þa snua heim til Garda, oc þa Kom moti honum vedr myckit oc ganglædligt, oc hepti þat ferd hans þessu sinni. Snyr hann þa til Vinlands med lidi sino, oc lagdi skipum sinom til lægis.

slutа att deße dine Gudar som du offrar till / monde råda öfwer mörkret. Och seya somliga menn / att då Olof war uti sådan wyrdnad / låto sig finna några mera afwundz-fulle / än goda / hwilka wanrychtade honom hoos Konungen / och kom hann uti monga Förnäma mens affund / för hwilken saak foor hann och bort / och hade en stoor Krigz här; förde Krijgh på hedit Folk och fick altijdh seger / foor hahn wijda om Österlanden och kufwade Folcket under sig. Då honom leddes denna syßlan / och war nu kommit till winteren wille han tillbaka till Ryßland / menn kom emot honom owäder och hindrade hans färd denne gången; drog hann alt så med sitt Folk till Wenden / och lade sina skeep i winterlege.

Fra Olaf T. S. oc Fru einni.

Cap. VII.

Fyri Vinlandi red þa Buris-leifr Kongr, mikill hofdingi hann atti fiorar dætur, oc atti eina si þann Olafr,

Om Olaf Tr. S. och en Fru.

Cap. VII.

Denna tijd rådde Konung Burislef öfwer Wänden / hwilken war en stor Höfding: hann åtte fyra Döttrar /

tuis semper existat egregia, exceptis illis temporibus, quibus Dijs tuis honorem exhibes, illisque dona offers; tum enim continuo infelici adspectu adpares, unde conijcere possum, Deos illos quos tam religiose colis; tenebris imperare. Relatumque est cum Olaus tanta dignitate haberetur, delatorum quorundam malevolorum obtrectationibus, illum invidiæ Regis & bonorum hominum expositum fuisse; hancque ob caussam terram istam reliquit, maximisque copijs instructus illinc abivit; prædas tum exercere in ethnicos placuit, â quibus victoriam semper reportavit. Australes terras latissime pervagatus; quotquot atingebat. sibi subiugavit. Hujus laboris cum tædium illum cepisset domum Gardariciam ire constituit. sed vento adversum tenente, cursum ad alias terras dirigere cogebatur. In Vinlandiam autem cum copijs suis venit, navesque stationi aptavit.

Olafr, enn adra atti Sigvalldi Jarl, Pridiu atti Svein Tingu-Kieggur Dana Kongr. Enn fyri þeim herodum er Olafr var vidkominn, red Rijki Dottir Kongs, er Geira het, hun var Drottning, hun hafdi mycit Rijki oc styrdi vel: oc skampt i burt fra hennar hòfut-stad, var Olafr vitkominn med lid sitt. Hun var rijk, oc helt vegsamliga sinn eckiu-skap. Hun hafdi med' sier eirn forstiora dyggvan oc truan, er giætti hennar sæmdar oc virdingar: þessi maþr het Dixin. Han for á nockrum deigi med nockrum Skyttarum ærindi, skampt frá þvi er skip Olafs lágu, oc eptir þat hvarf hann heim aptr: oc spyr Drottning huadan hans kuama væri, eda huat hann kunni seigia? Hann svarar, ek kom af fiósarstrandu fru min. Huad friettir þu eda sást sagdi hun? Heir þu Drottning sagdi hann: ek skal seigia

Döttrar / Olof fick en af dem / den andra ätte Sigwald Jarl / tridie Swen Tiugu skiegg Konungen i Danmark. För de Häraderna Olof war tillkommin Regerade Konungens Dotter / hwilcken het Geira / hon war Drottning och hade stort Rijke dedh hon och styrde wäl: Litet stycke ifrån hännes Hufwudstad war Olaf till lands kommin med sitt fällie. Hon war mechtig och hölt hederligen sitt änkiestånd. Hon hade hoos sig en trogen och dugelig föreståndare som hännes heder ach wärdnad i achtetog: denne mannen het Dixin. Hann foor en dag några erender med Skyttarna stragst der wijd som Olofz skiep lågo/ och reste hann genast hem tillbaka: Drottningen sporde hwadan hann kom och hwad nytt han hade till feya? han swarade jag kommer ifrån siöstranden Fru. Hwad hörde eller såg du sade hon? hör Drottning sade han: Jag skall säya Eder de ting som i åsiun:

De Olao Tryggvasonio & Domina quadam.

CAP VII.

Vinlandiæ hoc tempore Burislaus Rex præerat, potens princeps. Cui tres filiæ quarum unam dehinc Olaus, alteram comes Sigvaldus, tertiam Rex Daniæ Sueno Tingu-skegg obtinuit. Provincias illas quas Olaus accessit, gubernabat filia Regis Geira: hæc Regina magno imperio optime præfuit, Haud longe à sede illius Regia, Olaus cum copijs suis appulit. Potens hæc, vivebat viduitatem honeste; Gubernatorem autem habebat, fidum & integerrimum, qui honori Dominæ suæ ut plurimum studebat; huic nomen Dixinus. Hic die quodam jaculatores comitatus, haud procul ubi Olaus cum navibus stationem ceperat, venit; domumque rediens à Regina interrogatus unde veniret, quidve novi adportaret? respondit, à litore advenio Domina Illa iterum quid ergo relatu dignum illinc habes? Attende Regina dicebat, referam enim tibi haud displicitura, honesta quia & magnifica sunt. quæque hoc ipso momento acciderunt. Quid ergo hoc rei est, inquit Regina? Dixinus respondit.

 Litori.

giaþier Þa luti Drottning er Þeik girnir at vita, er bædi ero daſamleigir oc tigu ſamleigir, oc nu fyri skómmu ſyndir verit. Huerier eru Þeir ſagdi hun? Dixin mælti: hier ero komner i þeſſa hofn, hiá borg vorri mórg skip, oc agæta vel buin med ollum herskapar buningi, Þau ero oc buin med margskonar dyrligum klædum oc gerſemum, enn ſialfer mennerner ero med miklum fridleika oc herklæddir hinum beſta herskruda, oc ſialdan munu ſlijkir menn ſienir vera hier. Enn Þo er ſa eirn er langt er um fram adra menn, oc at vito hygg ec at Þar leiniſt Kongr, Þui Þeſſi madr man vera mikils hattar oc dáſamligrar nattu-ru: hann er hár oc vel vaxinn, oc hefr gofugliga áſiono oc frijdann li-kama, hann hefr oc augu ſuo ſnáur oc fógr, at alldri fyrr ſá ec mann ſua tigugligann, oc ſannliga má ek ydr Þat ſeigia, at mier liſt Þeſſi ve-ra umfram mannliggann hátt oc æd-li, er Þeſſi madr hefr: med honum hygg ek vera mannvit mikit oc ageta ſpeki, oc undir Þeſſi hinni gaufug-ligo áſyno, ætla ec leinaſt tygn Ko-nung-

åſtunda att weta / och både åhre merkelige och hederlige och nu för kort hafwa ſig tilldragit. Hwad åhr ded ſade hon? Dixin ſwarade: här åre kombne i hamnen för wår borg ſkiep myckit wål utruſtade måd allahanda Krijgs-ruſtning; åre och beprydde med allahanda koſteliga Kläder och dyrbara ſaker / ſiälfwa mennerna åra myckit wackre och klädde uti beſta Häär-kläder / ſå at ſellan mon ſlijke menn här wara ſedde. Menn dock år en af dem ſom longt öfwergår de an-dra mennerne / och troor jag wiſſer-ligen där wara en Konung fördold; ty denna mannen mon wara af ſtor herkombſt och af en förtreffelig natur: hann år hög och wål wuxin / hafwer ett deyligit anſichte och wacker anſeen-lig kropp / och ſå wiſſa och fagra ögon / att aldrig ſåg jag förr en ſå wacker mann / och ſannerliga må jag ſäga Eder / att mig ſynes denna mannen öfwergå andra i Ädle och åthäfwor: Jag holler och före hoos honom wa-ra myckit förſtond och merkelig klok-het / och under detta härliga anſeende / menar jag fördold wara Konungslig höghetz härlighet: och om Eder intet miſſ-

Litori noſtro appulerunt haud procul à Regia tua, naves plurimæ, optime inſtructæ omni bellico apparatu, prætioſiſque carbaſis & chimelijs ornatæ: viri qui his inſunt, & qua forma qua militari armatura pollent, ut raro ejuſmodi hic viſi ſint. Unus tamen cæteris præſtat, & certe ſuſpicor hic occultari Regiam majeſtatem, hunc quia virum ſummum credo & admirandæ naturæ; procerus eſt, cujus membra inter ſe bene conveniunt, vultumque egregium habet, & oculis ipſa Venus inhabitare videtur, ut talem prius non aſpexerim; conteſtorque mihi videri hunc Nobilitate animique excellentia, alijs majorem eſſe: ſapientia & prudentia magna hunc præditum æſtimo; ſubque hoc auguſto aſpectu, regiam indolem latere; & ſi tibi non diſplicuerit Domina, volo

nungligrar veglemder, oc ef eigi mislikar ydr fru min, villda ek þier gierdit sem ydvari tygn somir: gangit i moti honum somaliga, med ollum mönnum ydrum, oc bióþit honum goda Kosti, enn ek venti at hann taki þui vel, ef hann er kurteisliga ladadr med godvild. Oc þad heyrdi ek hans menn mæla at þeir mundu vilia vera hier i vetr i þessu landi, oc þat er tru min, at nockut gott munu vier hliota af þessa mans komo; ef vier kunnum til gieta. Oc ef þier leitit þess mans Drottning, er styri med ydr Konungligri tign, oc vera meigi forstiori ydvars rijks-doms, oc landvarnar madr, oc frelsi land ydvart af motgangi uvina ydvara; huern megni þier finna þessum tignara, þessum frijdara? Oc aldri um aldur meigu þier finna þann, er þuilikur styrkur sie ydru briósti moti ovinum ydrum: enn med sannu seigi ek af þeirri speki er mier er giefinn, at aldrig finnit þier þuilikan mann i ydru landi, oc at sijdr i odru landi, þo at leitit um alla þa menn

mißlijkar min Fru / wille jag i glorde som Eder höghet wäl annstår: gongen emot honom tiänligen med alla Edra menn och tillbiuden honom god undfegnad / Jag wenter han tager wäl där emot / om hann blifwer med godwillia och höflighet bemptader. Jag hörde och hans menn seya / att de tänckia wara här i landet i winter / och är det min förhoppning / att wijsåra niuta något godt af denna mannens tillkombst / om wij ellieft kunna ställa oß derefter. Och om i Drottning skulle leta någon man som styrde tillijka med Eder ehád Konungsliga wäldet / och skulle wara Edert Rijkes Föreståndare / sampt Landwärns mann och frelsa Edert Land för Fiendernas annlop; hwar mågen I då finna någon förnämligare / ia någon härligare än denne? Och aldrig någonsin må i finna dän som slijk styrkia kan wara Edert bröst emot Edra Owäner: Och uti saning säger jag utaf det förstond som mig är gifwit / att aldrig finna I en sådan mann i Edert Land / och mycket mindre i något annat / och fast i letade bland alla män som

volo facias quod tibi benè convenit, ut scilicet huic obviam cum omnibus tuis decenter eas & ad te invites; Spero enim hoc illi acceptum fore, si benevole invitatus fuerit. Audivi quia ab illius socijs, illos hac hyeme in his terris morari velle; spesque mihi certa est, nobis boni aliquid ex hujus adventu eventurum, si modo potuerimus frui bonis illis, quæ à fortuna offeruntur. Et si obtinere potueris, Regina, ut hic majestati tuæ subveniat, tecumque regni habenas moderetur, Regnumque adversus inimicorum incursiones defendat: quem potiorem, spectabiliorem vel promtiorem, unqnam inventura sis? Nunquam sanè alius reperitur, cui tutius fortunam tuam adversus inimicos concredere possis. Hunc certe, quo judicio sum præditus, tuto adseverare possum, parem sibi in his terris non habere parumque est quod has terras mea orem, nec credo inter illos qui sub Sole nati sunt, Te reperturam, quem Huic comparare queas, multo

menn er undir himni fædast, þa muntu þennann eirn vilia af öllum, þui at þessum fær þu eingann likan. Drottning mælti: Ef ydr synist sua soma vorri tygn, þa Kom þu á hans fund, oc seig honum þau min ord, at eg bijd honum hingat med ollu lidi sino. Dixin mælti ef þier giefit mier leifi til þess Fru, þa vil ek fara giarna; ok sidan for hann til skipana med morgum monnum, oc at aheyranda höfdingianum oc ollum hernum, flytr hann fram med mikillri snild, erindi Drottningar. Oc er Olafr heyrdi þeira bod, oc þar med vinsamlig ord, þa gladdist hann oc þackadi fogrum ordum hennar storlæti. Oc er upp voro sett skipinn, oc er þeir voro buner, þa geck Olafr med ollum sinum monnum til borgarinnar; enn Drottning reid i moti honum, med mikillri vegsemd, ok fagnadi Olafi, er þa matti at riettu Kongr Kallast, oc tok hun vid honum, med ollri blidu. oc spyr hann fyrst at nafni, oc sidan at þui med huerri tygn han er? oc er hann hafdi sagt henni þessa

luci,

som under Himmelen ähra / så lära i ånudå utwällia denne för alla andra/ oh denna mantsens liike få J inthet. Drottningen swarade: Om Eder tyckes wår höghet så tidnligit/ så dragen J till honom och säger honom deße mine ord/ att jag biuder honom hijt med alt sitt Folck. Dixin sade om J gifwen mig lof thär till Fru / så will jag giärna fara / sedan for hann till skeppen med stort manskap / och uti Höfdingens åhöran sampt hela Härens fram sade han Drottningens ärende / snelt och wäl. När nu Olof hörde deras bod och wänliga ord blef hann glad och tackade Höfdingen/ för hennes stora kostfrijhet. Och då skieppen wore uppdragin och de sialfwa färdiga / gieck Olaf med alla sine menn till borgen (Staden) Drottningen red emot honom med stoor prechtighet och fegnade Olof/ som då med rätta motte Konung kallas / och tog hon emot honom blijdeliga och frågade effter hans nampn / sedan och af hwad höghet hann were? då hanhade sagt henne. hwad hon frågade / gaf Drottningen honom en stiön

byggning

multò minus quem præferas. Regina inquit, si majestati nostræ non inconveniens duxeris. illum adeas volo, verba mea relaturus, quod illum huc cum omnibus suis invito. Cum tua venia Domina, respondit Dixinus; negotium concreditum expediat, adque naves pluribus comitatus profectus est, ubi præsente duce & omni exercitu, convenienti sermone, voluntatem Reginæ suæ nunciavit. Se amice invitatos cum Olaus & ipsius comites audivissent, acceptissimum hoc illis fuit, eleganti que oratione magnificentiam Reginæ extulit ille. Navibus compositis, Olaus cum suis omnibus castellum adibat; Regina vero equo vecta, ipsi decenter occurrit, & benevole invitavit Olaum,, qui jam Regio nomine dignus erat: nomen ipsius cujusque dignitatis esset scire expetebat? quæ omnia cum retulisset, ipsi â Regina bene ornatum & quidem splendidissimum diversorium cum viris fœminisque, qui ipsi inservirent

tradis

luti, ſem hun hafdi ſpurt, Þa giefr Drottning honum agiætliga höll, oc þar med marga þionoſtu menn, bædi kalla oc konur, oc hallar bunat. Geiri DrottningRijkti þar ſem Geirmannia heitir, til Veſtr.halfu, oc er þangat betri bædi landz-koſtrinn oc ſua Lidurin; ſtod nuRijki þeira med miklum bloma. Enn Olafr bygdi þeſſa höll. Oc er kom at Jolum, þa var þar mykill fyribunadr, oc ſtefnt þangat miklu fiölmenni: ac er ſu veitſla er buinn, þa giek Drottning med mikla ſueit à fund Olafs, oc baud honum at þau drycki bædi ſamann i þeiri höll, er hun ſialf drack med ſini hird, oc hann tók þui med allri blijdu. Oc var þeſſi veitſla af frægd. Satu þau i eino haſæti Olafr oc Drottning, oc drucku af agiætligum kierum, bædi miod oc vin. Hofdingin Dixin talar vit þau ymſi med miklu viti, oc lagdi henni hvorſo mikill ſtyrkr oc örnggr henni væri, ef hun ætti þvilikann ſtiornar mann fyri ſinu Rijki. Hann mælti oc ſua vit hann; at girniligt væri at rada þui Rijki, er ſtod med ſua mar-

byggning att giäſta uti och myckit tiänſtefolck / både pijgor och drengiar och bygningen wäl beprydd Drottning Geirt regerade wäſtra deelen af Landet Germania / och åhr där landet både ymnogt och Folcket beſt artade; företog ſig nu deras Rijke ſtorligen. Olof bodde uti ſamma byggningen: Menn då led till Julen / war där ſtor tillredning och ſtembdes dijt myckin allmoge. När giäſtebudet war tillredz / giek Drottningen med ſtore följe till Olof och bad honom hafwa giäſtebud hoos ſig / uti / dän Byggningen hon war med ſitt Hoffolck / hwilket hann emottog mäd ſtörſta behag. Och war detta Giäſtebudet berömligit. Olof och Drottningen ſutto uti högſätet ſamman och drucko utaf koſtelig kiäril / både wijn och miöd. Höfwitzmannen Dixin talade mäd dem ymſe / hele förſtondeligen / hann ſade hänne hwad ſtoor ock ſäker ſtyrkia dhed wore för henne om hon åtte en ſådan Regent för ſitt Rijke. Hann talte och till honom att begiärligit ſkulle ſynas / råda öfwer ett ſådant Rijke ſom ſtode uti ſå härligit

traditum eſt. Regina Geiri imperabat parti Germaniæ, quæ in occidentem magis vergit, ubi terra egregia & homines bene morati. Optime in Jmperio illo jam cuncta gerebantur: Sed Jolienſia cum appropinquarent, magnifice omnia præparabantur, plurimique ad regiam venire juſſi: Hæc feſtivitas cum præparata omnimodo eſſet, Olaum ſuis comitata Regina adibat, utque ad ſuas ædes accederet, ibique bene eſſet, rogavit. Perchazum hoc ipſi accidit, optimumque convivium accepit. Olaus & Regina in primario menſæ loco ſimul accumbebant, deque prætioſiſſimis calicibus, vino mulſoque exhilarabantur. Satrapa Dixinus ſermones cum utriſque prudenter ſeruit, Reginæque retulit quanti referret, talem virum habere qualis Olaus eſſet, qui Regimen ſuſtineret. Jnculcavit & ipſi quanti eſſet ejuſmodi Regno præeſſe, quod bonis

margum farsælligum lutum: oc Þo Þat meſt vert, huerſu ulik huo var adrum konum i allri ſinni atferd, oc natturu, oc allri ſinni at gierſi, oc Þa hvar-tveggia leti, at ſiá fyri ſinum koſti um alla veroldina, at eingin man ta meiri ſóma enn hann tæki hana ſier til Kono, enn hun han ſier til bonda. Enn er hann hafdi Þeſſu orda ſædi ſáid i brioſti Þeim, Þa tok Þat at ræfaſt oc feſtaſt med Þeim badum, oc ſindiſt Þeim girniligt oc til mikillrar hamingio. Var Þa ſidann aukinn veiſlan, med ollum hinum beſto faungum, oc ſtod marga daga, oc jok miklu, at hin ſidara dag var veit med meira Kappi enn hinn fyrra, ſem rijkum Kongi ſomdi med ollum hinum beſtu faungum, er til feinguſt.

ligle tillſtånd: dock wore det meſt wärdt att ſkattas/ huru olijk hon wore andra Qvinſperſoner uti alt ſitt företagande / till natur och åthbörder / och faſt J på båda ſijdor letade kring hela Wärden / dän ſom ſkulle ſee på ſitt beſta / ſå kann dock ingendera få ſtörre heder än att hann taget ſig henne till huſtru / och hon hönom ſig till mann. Då hann nu med ſådane ord hade ſådt ſåde uthi deras bröſt / begynte dän att rotas och faſtna hoos dem båda / tycktes och detta wara önſkeligit och lijkt till ſtor lycka. Blef ſedan förlängt gäſtebudet mäd ſtiöneſta tillförſell och ſtod ded monga dagar / tagandes dageligen ſåledes till / att effterföllande dagen blef betere och ſtarkare plägat än den förra/ ſom en förnäm Konung anſtod / med all dhen beſta tillförſell ſom wara kunde.

Fra Olafi Kongi.
CAP. VIII.

Þar var Olafr nu i miklum ſoma oc yndi. Oc eytt hvert ſinn er hann ſaſt á tali vid Drottning, Þa mælti hann: Ero nockrar Þær borgir, edr herud, eda Tun, er

Om Konung Olof.
CAP. VIII.

Olof war nu där i myckin wyrdnad och ynneſt. En gong då han talade med Drottningen / ſade han: Ähra några Land-ſkaper/ Feſtningar eller Städer Edert Rijke ifronkum

rebus omnibus abundaret, & ubi omnia bene ordinata eſſent; hoc tamen præcipuum quod Regina hæc alijs fœminis, virtute præſtaret: His addidit ſi ab utraque parte de ſocio deſpiciendum foret, optime conſultum, ſi ille hanc ſibi conjugem præoptaret, & illa illum ſibi maritum: Hæc amoris ſemina cum pectoribus illorum inſeviſſet, ambobus optandum & convenientisſimum conſilium viſum, adque bonam & proſperam fortunam maxime conducibile. Auctum dein pulcherrime convivium hæcque feſtivitas diebus pluribus continuata eſt, ut ſplendidior eſſet quanto longius extraheretur, exquiſitisſimis dapibus undique advectis, quemadmodum potenti & magnifico Regi conveniebat.

er undan hafa horfit ydro Rijki, oc Þier a tlit at hafa, oc hafa ránsmen edr vikingar tekit af ydr? Drottning svarar: hærra eg ma nefna fyri ydr Þær borgir er undann hafa horfit voro Rijki, oc leingi haufum vier Þolt Þeirra ofsa. Efter Þat bio Olafr her sin or landi, oc hafdi mikit lid, oc fotti Þær borgir, er Drottning atti. Oc er hann sát um borgernar, Þa giordi hann Þeim tua kosti; hvart er Þeir vildo gialda skata eptir riettindum oc veita Þeim Þionustu oc slíka lidni sem Þeir voro skildir til, eda hann sækia borgernar, oc er Þa meira von, at Þa sie hvarki kostur grida nie fiarnis. Oc er Þeir er heldu borgirnar, heldo miklo miog i moti, oc quadust eig munda uppgiefast, oc heldr moti standa med ollu megin. Sidan satt hann um borgirnar oc bardist, oc let bera at valslaungur ok margzkyns brögd,

kumbne / som Eder bör hafwa / och Rånsmenn och Störöfware tagit af Ider? Drottningen swarade: Jag må nempna Eder de Festningar som hafwa kommit ifron wårt Rijke / och hafwom wij lengte most tåålt deras stoormodighet. Effter detta giorde Olof sig ferdig mäd sin hår utur landet / Och hade hann en stoor Krigsmacht / sökiandes de Fästningar Drottningen tillhörde. När hann belägrade Festningarne / gaf han dem twenne willkor / antingen skulle de gifwa skatt och bewijsa den tiänst och lydna / som de wore skyldiga till / eller wille han söka / att winna: Festningen Och då ähr helst tillwäntandes / att hwarken deras Lijf eller ägodelar blijfwa skonta. När nu de som innehade Festningarna lade sig hårdt emot / seyandes ingalunda willia gifwa sig / uthan heller stå emot med all sin macht. Belade hann strags Borgerne och slogz / låth och föra till walsliungor

De Rege Olao.

CAP. VIII.

Versabatur Olaus hic in maxima dignitate, omnibus summe dilectus. Tempore autem quodam cum Regina sermonem habens: Refer inquit; num castella vel civitates aut parochiæ aliquæ Imperio tuo avulsæ sint, vel num peiratæ & prædones Iam teneant aliquid quod tibi debeatur? Regina respondit: Recensebo tibi domine castella, quæ nostro Imperio paruerunt, sed jam abrepta sunt; diuque satis hanc insolentiam perpessi sumus. Post hoc Olaus magnum exercitum expeditioni præparavit, castella aditurus, quæ Reginæ Imperio olim paruerant. Cum vero aliquod illorum obsidione cinxisset, duas semper conditiones obtulit: ut aut tributa penderent solita, obedientiamque præstarent debitam, aut obsidionis mala sustinerent; tum enim se nec vitæ parciturum illorum, nec opibus. Cumque illi qui castellis inerant, freti virtute & viribus superbi, non se dedituros adseverarent, quin ultima potius passuros, vi & armis illos urgebat: balistis & arietibus, omnisque obsidionis instrumentis, munimenta illorum

brögd, þau er hermenn ero vanir: oc ſua geck hann att med akiefd, at eingi vard vidſtada, oc braut upp med lidi ſino, oc toko ugrinni fiar. Oc allir þeir i moti ſtódu oc dramþiliga ſuörudu, voru nu ſuivirdiliga yfirkomnir, oc allir drepnir, þeir er ey bádu miskunar med litilæti, oc nàdi Olafr þuilikum yfirgangi ſem hann villdi. Fer han nu til annarar borgar, oc ſiter þarum, oc ſetti þeim þuilikan makràd ſem hinum fyrrum: En þeir ſvara; ſpurt hafum vier hverſu akafur ydvar Rijkdomur er, eda hverſu illa þeim geingr, er i moti ſtanda ydru bodi. Nu viliom vier taka viturligra rád enn vorir nagrannar, giefum oſſ upp à ydart vald, oc leiſum ydur uppgaungu i Borgina. Oc Olafur tok þat med bliþo, luku þeir þa upp borgarhlidum oc geck hann inn i borgina, oc þa ſoſnuduſt ſaman allir Höfdingiar oc Rijkmenni oc allr mugur oc egginduſt med mikillri reidi oc badu eingan undan ganga, hvert ſem var

ſlungor och mongahanda Krijgzeng brukade han ſom Krijgzmänn plägaöfwa: Och ſå flijtigt gieck han uppå att ingen kunde ſtå emot / bröt ſig in måd ſitt Folck i Feſtningarne och tog dår otaliga ågodelar. Alla de ſom emotſtodo eller högfärdeliga ſwarade / de blefwo måd hån öfwer wundna och alla drepte / dår de icke måd ſachtmodighet bodo om mißkund / bekom och Oloſ ſådan framgong ſom han wille. Han för till en annan Feſtning / Belägrade den och ſatte dem lijka wilkor ſom de förra: de ſwarade; wij hafwom ſpordt huru myckin Eder macht åhr / och huru illa dem går ſom ſtå emot eder befallning. Wij willia taga oß bettre råd / ån wåra någrannar: wij gifwom oß upp i idert wåld och lofwom Eder gå upp i Borgen; detta behagade Oloſ wål. Läto de nu upp ingången till Feſtningen och gick hann in i Borgen och då ſamnades ſamman alla Höfdingarne / Rijka menn och giemena / manandes på hwar annan med myckin wrede och bode hwar och en

illorum concuſſit; tantoque impetu aggrediebatur ut nemo reſiſtere poſſet, quin munimenta illorum deſtruerentur, valloſque cum univerſo exercitu ſuperaret, maximasque prædas reportaret. Omnes qui contra audebant, & ſuperba reſponſa dabant, contumelioſe ſatis devicti; & miſericordiam illius ſubmiſſe non implorantes, occiſi ſunt: qualem enim victoriam optabat, ſemper obtinuit. Ad caſtellum quoddam aliquando venit, ubi illis qui huic inerant, parem conditionem ac prioribus obtulit: Hi reſponderunt; innotuit nobis quanta ſit potentia tua, quantoque periculo ſe exponant, qui mandatis tuis non obediunt. Nobis itaque in animo eſt, ſapientiore conſilio uti, quam vicini noſtri, Tuæ enim potentiæ nos ſubmittimus, aditum in caſtello noſtro permittentes Quod cum Olao perplacuiſſet, pateſactis caſtelli portis, intra munimenta illum admiſerunt; ſed hic extempore congregabantur, Duces cum potentioribus & univerſa multitudine, invicim ſeſe ad hortantes de omni timore pellendo, periculoſum quamvis

var meira hattar eda minnā; oc er Olafr finner suik-rædi þessi, at o-vigr her Kiemer at þeim ollumeigin, þa vikr hann ein huer stadar ut á Borgarveggin, oc Kallar hátt á sina fielaga, er stódo vit borgar veggin: eitt hialprad sie ec nu fyri oss liggia sagdi hann: stijga ofann fyri borgar vegginn, oc man ec fyrst til ráda, oc taka sidann vit ydr, þa er þier laupit ofann oc man ecki saka, þvi at blaut leira er undir. Oc sidann hlóp hann ofánn, oc reindist sem Hann sagdi oc eggiar þa upp, eptir at laupa, þo at þeim þiki hatt. Nu giordu þeir suo, liopo ofann fyri veggin oc med hans cænnadi hell-dust þeir aller; sitia nu aller saman um borgina oc veita atgangu sua harda at þeir briota a stór lid, oc geingo sidán upp allir. Skorti þa ei hardánn bardaga, oc er þa gioit miscunarlaust vit þa, oc minnast nu sárliga sinna mein gierda, oc drapu nu hvert mans-barn, enn ræntu ollú fe i burtu: brutu borgina oc at liktum brendu þeir hana: oc

en stå/hwad mera eller mindre fara på ferde wore; Som nu Olof fann denna swikfamheten/ att en starck Krigzmacht kommer emot dem på alla sijdor/ då wek han tillbaka åt Borgwåggen/ och ropar hårdt på sitt fölie som stod wijd borg-wåggen: En hiälp reda sijr jag nu för oß sade han: att wij springa uppöfwer borgwåggen jag will först wåga till och sedan taga emot eder när i springa utföre/ och lärer intet skada/ en under är blöt lera. Sedan sprong han utföre/ och fanns som hann sade/ och eggiade han uppå dem att löpa effter/ fast dem tycktes wara högt. Nu giorde de så och sprungo utföre Festningz wåggen/ och med hans underwijsning blefwo de beholdna; allesammans sökte de nu uppå Borgen/ och stormade så skarpt att de bruto henne longt stycke nider/ och gingo sedan upp allesamman. Här fattades nu intet ett hårdt fechtande/ och war ingen mißkundsämhet emot dem/ utan påminnes dem hårdeliga deras mißgiärning: hwart mansbarn dreptes/ och alla egodeelar toges utur Borgen och bröte de nijder Borgen/

quamvis consilium videretur. Dolum Olaus, seque circumdedi multitudine cernens, vallum petijt, suos qui aderant alta voce adhortatus, unicum remedium esse dicens, ut scilicet saltu, saluti nostræ consulamus; ego primus experiar, vobis deinde auxilio ero cum saltu inferiora petiveritis, quod nec adeo periculosum futurum spero in liquata argilla. Ipsemet dein primus saltu ima petijt, eratque sicut cogitabat, suisque auctor fuit, ut periculum sic evitarent, quo modo & omnes salvi evaserunt. Vallum dein vi summa aggressus, illud superavit, longe lateque destruxit. Hic acerrimum prælium exstitit, ubi & omnis misericordia aberat, quia malefacta horum milites in memoriam revocantes, omnem virilem sexum neci dederunt omniaque bona deripiebant: destructum castellum igne ultimo consumptum est.

oc med þeſſum ſigri fer Olafr K. aptr oc færdi Drottningo gull oc ſilfr oc agiæta gripi. þat hafa menn fyri ſatt at þeſſi hafi verit Jomsborg, er Olafr ſat um, oc menn vildo ſuikia hann, oc var hann byrdur i borginni med L X. manna.

Borgen / och ſidſt brende de henne: Effter denna ſegern for Olof tillbaka och förde Drottningen guld / ſilfwer och koſtliga Klenodier. Ded troor mann i ſanning / att detta hafwer warit Jombsborg (Wollin) ſom Olof belägrade / och att de där inne ſökte att ſwijka honom / war hann inſtengd i borgen mäd L X. männ.

Fra Olafi Kongi.

CAP. IX.

Þa er Olafr hafdi verit þria vetr i Vinlandi, giorduſt þau tidindi at Drottning fær bradann bana, oc þat hagadi Olafi til mikils harms, ſua at hann bar þat med allmiklo ſtridi. Enn eptir þeſſi tidindi ordinn þa undi hann ecki i þui Rijki, enn ſuo agiætliga hafdi hann ſtyrt Rikino at allir landsmenn unno honum hugaſtum, enn þo eigi at ſidr, þa má hann eigi af þeſſu hyggia: Bio hann þa lid ſit or landi, oc vænti hann, at þa mundi hann ſkiotara afhyggia harmi

Om Konung Olof.

CAP. IX.

Då Olof hade warit try åhr i Wenden hände ſig att Drottningen dog haſtigt; hwilket kom Olof till ſå myckin ſorg / ſå hann ſwårliga kunde dän draga. Kunde och där effter intet wara i det Rijket / menn ſå berömligen hade hann ded ſtyrt / att alt Landzfolket älſkade honom af hiärtat / menn kunde han åndå intet där af något till hugnad beweckas: Lagade hann ſig nu med ſine menn utur landet / wäntandes att han ſå myckit ſnarare motte kunna bort-ſlå ſorgen han hade fådt. Han ämbnade ſilg

Hac victoria potitus, domum Olaus redibat, Reginæ adportans argenteam & auream ſuppellectilem & pretioſus res multas. A plurimis pro certo relatum eſt, caſtellum hoc fuiſſe Julinum, cujus inhabitatores, dolo illum circumvenire cogitarunt; cujus & intra portas; ille cum ſexaginta ſuis incluſus fuerat.

De Regis Olai Dolore, & Felicitate dein Hoſtes evadendi.

CAP. IX.

Cum Olaus Vinlandiæ tribus annis vixiſſet, accidit quod Regina inſperato vita excederet, quod Olao dolori ſummo fuit. Poſt cujus exceſſu, in illo Regno remanere præ dolore nequibat. Talem autem ſe hic exhibuerat, Regnum optime adminiſtrando ut ab omnibus amaretur, ſed nec hinc moveri poterat: abitum igitur cum ſuis parabat, ſperans ſe eum ipſo abitu, conceptum dolorem tanto facilius ſuperaturum. Ruſſiam petere

harmi þeim, er hann hafdi feingit. Ætladi hann att fara i Ruſſiam : Enn er hann Kom i Danmork þa geingo þeir af skipum ſinum og á land upp, oc toko ſtrandhògg ſem ſider var til, oc toko mickit fe oc rako til ſtrandar. Landsmenn ſamnuduſt ſaman oc ſattu eptir þeim med miklo lidi. Oc er þeir ſia eptir ſier ſækia myckin fiolda manna, med miklum vidbunadi, þa flydo þeir til skipa ſinna. Enn eptir þvi at þeir hòfdu ſatt langt á land upp, enn nu var lòng leid til skipanna, enn uvinner þeira atkomnir, ſua at ey var i milli þeira: þa voro þeir Komnir i eirn litin skog, oc var þeim litinn hulda til þeſſ at hialpa ſier vid: geingo nu þangat ſem helſt matti nockun skugga yfir þa bera af skoginum. þa mælti Olafr : Eg veit at ſa er mattugr Gud er himnum ſtyrir oc þat hefi ek heyrt, at þat mark á hann er mikill kraptr er med, oc er þat kallat kroſſ. kollum nu á hann ſialfan at hann leyſi oſſ, oc follum allir til jardar, oc litilætum oſſ ſialfir. Ta-

kum

ſig till Ryßland : När hann kom till Danmark då gingo de af ſin ſkiep upp å landet och togo ſtrandhugg ſom ſeder war (ſköſlade åt ſig hwad dem fattas kūde) och togo de myckin booſkap och kiörde till ſtranden. Landz-folcket ſambladeS tillhopa och ſökte effter dem myckit mannſtarka. När de ſågo monga menn wäl bewäpnade ſökia effter ſig / flyddede de till ſkieppen. Men effter de hade ſökt longt upp i landet och nu war longt till ſkieppen/ kummo deras owänner dämſå när / att intet war långt emillan dem : Nu woro de kombna uthi en ſkog / och war lijten förhoppning att där kunna döllia ſig : de gingo nu dijt någon ſkugge kunde wara öfwer dem af ſkogen. Olof ſade då : Jag wet att ded åhr en mechtig Gud ſom ſtyrer Himmelen / och det hafwet iag hört att dåd merkiet hafwer han / ſom ſtoora krafſter åhr måd / och år det kallat Korß. Wij willie nu kalla på honom ſiälfan att han hiälper oß / fallom alla till Jorden och ödmiukom oß. Tagom och twå twiſtar och leggiom i korß öfwer

oß :

petere cogitabat, ſed cum in Daniam perveniſſet, in terram deſcendit cum ſuis, prædamque maximam agebant, more illis temporibus recepto, plurimaque pecora litori adegerunt; quod indigenis cum innotuiſſet, congregabantur cuncti illos aſſequi conantes. Hi videntes â copiis maximis ſe perſequi, fugam ad naves capiebant. Sed quia longius progreſſi, â navibus procul abeſſent, inimici autem illos prope aſſequuti, ſylvam parvam petebant; ibi aliquod præſidij ſperantes; quæ autem umbram quodmodo dare poterant, ſollicite quærebantur. Verum Olaus inquit, Potentem Deum eſſe ſcio qui Cœlos gubernat, relatumque mihi eſt, illum ſignum quoddam habere, cui virtus egregia inſit; dicitur illud crux. Hunc ipſum jam invocemus neceſſum eſt, ut nobis ſubveniat, inque terram nos proſternamus, humiles nos exhibentes; ſumendi etiam

rami

kum nu tua kviſtu oc leggium i kroſſ yfir oſſ: gierit nu ſua allir ſem þier ſiet mec gera, oc ſua giordu þeir, logduſt nidr oc toko tua kviſta oc logdo yfir ſek i mind kroſſins, enn uvinner þeirra como nu at ſkoginum med ufridi oc kálli, oc hugduſt mundu taka þa hondum, þvi at þeir ſau þa litlu adr; nu liopu þeir á þá oc trádo undir fotum ſier, oc fundu þa eigi, ſva ſkyldi þeim croſſmarkit, med fulltingi Drottins Jeſu Chriſti at þeir urdu eigi ſener af ſinum uvinum, oc voro nær comner adr i hender þeim. Hurfu þeir þa aptr med mykilli undran. Oc er Olafr ſá þat oc hans menn, þa laupa þeir upp oc ætludu þa til ſkipa ſinna; oc þetta ſiá þa uvinir þeirra, oc ſækia nu eptir ódru ſinni, oc þa var ecki undanbragþit annat, enn þeir lógduſt niþr á ſliettum velli, oc þo eigi ad ſijdr voro þeir holpnir, af Gudligo fulltingi, þvi at þa vard ſua daſamligr lutr, at þeir lagoá ſliettum velli, þa ſáo þeir þa ey, er leita foro, oc ranſakudu þeir ſem þeir þottuſt beſt meiga, oc fundu þo

eyg

oß: gioren ſå alleſammans ſom I ſee mig giöra och ſå giorde de / lade ſig nijder och twå kuiſtar öfwer ſig i korß lijkneiſe / deras owänner kummo nu till ſkogen måd roop och ofrijd och tenkte de ſkulle få grijpa dem / emådan de ſågo dem lijtet tillförende; de lupo nu uppå dem och trodde tem under föterna / men funno dock intet / ſå ſkylde dem Korßet måd Herrens Jeſu Chriſti ſtora macht / att de intet kunde ſees af ſijna owänner / och woro när tillförende kombna i deras händer. de gingo då tillbaka myckle underſamma. När Olof och hans menn ſågo ded / då lupo de upp och åmbnade ſig till ſina ſkep / detta ſågo deras owänner och ſökte nu effter dem på nyet / och då hade de ingen annan undflyckt utan lade ſig nider på ſläta wallen / och ändå icke deß mindre blefwo de hulpna af Gudz ſtora macht / ty då ſkiedde ſå underlig ting / att de lågo på ſläta wallen / och dock ſågo de dem intet ſom woro farne att léta / och ranſakade de effter dem ſom de tycktes beſt kunna / och funno ändå

intet /

rami duo, quos in modum crucis nobis imponamus, me imitamini cuncti. Ut præcepit factum eſt, terræ enim proſtrati, ramos duos in crucis formam ſibi impoſuerunt. Ad ſylvam jam venerunt inimici, hoſtili animo & clamore alto hos perſequentes, ſperabant quia, ſe illos illico comprehenſuros, quoniam intra breve temporis momentum illos vidiſſent: Jam pedibus illos calcabant, nec tamen videre poterant; tantum enim illis crucis ſignum, cum potentia domini Jeſu Chriſti profuit; ut qui manibus illorum prope tenebantur, non tamen adparerent; diſceſſerunt igitur non ſine admiratione ſumma. Quod cum animadvertiſſet Olaus & ejus comites, ſurrexerunt, cogitantes curſu ad naves ſuas pergere. Hoc cernentes inimici, iterum illos perſequi ceperunt, jamque nullum aliud præſidium fuit, quam ut in planitie procumberent, & nihilominus auxilio Dei ſervati ſunt. Admiranda certe

res

eyg i foro nu enn aptir med eingum soma, edr sigri: oc leisti sua hinn helgi Crosš Olaf fra haskum á sliettum velli, sem i þickum skogi. Fór Olafr sidann til skipa sinna, oc þockudu Gudi undan-quamo sina.

Fra Draumum Olafs Kungs.

Cap: X.

Eptir þetta helldr Olafr burt skipum sinum, oc austur i Gardavelldi; oc tok Kongr oc Drottning vit honom agæta vel, oc dualdist han þar um vetrin. Oc eit sinni bar þa fyri hanum merkiliga syn: Hanum syndist einn mikill steinn, oc þottist hann ganga langt upp epter honum, alt til þess hann kom alt ofan verþum: honum þotti þa sem hann væri upphafdir i loptid yfer skyinn oc er hann hóf upp áugo sin, þa sá hann agietliga stadi, fagra oc biarta menn er bygdu i þeim stódum: þar kiendi hann oc ætann ilmi oc alsconar fagra bloma,

oc

intet / foro nu åter tillbaka utan någon heder eller seger / och således löste thed helga Korset Olof ifrån faran / lijka på släta wallen som uti tiucka skogen. For Olof sedan till sina skep / och tackade Gud / för thet han hade giömt them undan faran.

Om Kung Olofs Dröm.

Cap. X.

Effter detta reeste Olof bort med sina skep / öster till Rybland / och tog Konungen och Drottningen myckit wel emot honom / och blef hann dår öfwer winteren. En geng kom för honom i sömnen en merkelig syn: Honom syntes en hög sten / och tycktes han sig gånga longt uppföre på honom / alt till theß han kom öfwerst uppå: honom förekom och såsom han blef upphäfd i lufften / öfwer skyen. Som han nu upplyffte sin ögon såg han härliga platzar / fagert och liust-skinande Folck som bodde på dessa orter: han kände där och en sööt lucht / och såg allahanda fagra

blomster /

res jam contigit, in planitie quia prostratos; qui quærebant videre non poterant; sollicite quamvis rem peragerent. Redire igitur cogebantur nulla obtenta victoria, vel honore adepto: sic Sancta crux Olao non minus in planitie, quam inter sylvæ umbracula, profuit. Naves deinde Olaus petebat; Deo gratias lati auxilij agons.

De Somnio Regis Olai.

Cap. X.

Dehinc, Olaus navibus Orientem versus in Gardariciam profectus, ubi à Rege & Regina benevole exceptus, ibi illa hyeme moratus est. Hic in somnio egregia visio illi obtigit. Petra alta oculis ipsius occurrebat, hanc ascendere visus, donec ad summa pervenisset: ad astra deinde quasi eveheretur fuit; ubi cum se circumspiceret, loca splendida & pulchros ac candidos homines, qui illa incolerent videbat: suavissimum hic quoque

odorem

oc meiri dyrd Þótti honum Þar vera, enn hann mætti hug ſinum til koma, frá at ſeigia. Þa heyrdi han ròdd mykla vit ſek: heyr Þu efni gods mans, Þvi at alldri gòfgvadir Þu godin, oc onga Þionuſtu veiter Þu Þeim, helder ſuivirdir Þu Þau, oc fyri Þvi munu margfaldaſt verk Þin, til godra luta oc ævoxtarſamligra; enn Þo skortir Þek mikit, at Þu meygir vera i Þeſſum ſtaudum, edra Þu ſiert máklıgr at lifa hier at eylifo; med Þui at Þu kant enn eyg skapara Þinn, oc Þu ueiſt enn eig huor ſannur Gud er. Oc er hann hafdi heyrt Þeſſa luti, Þa ræddiſt hann akafliga oc mælti ſua: hver ertu Drottinn, at ek trua á? Ròddin ſvaradi, fár Þu til Girkia-lands, oc man Þier Þar kunnigt giòrt nafn Drottins Guds Þins; oc ef Þu vardveitir hans bodord, Þa mantu hafa eilift lif oc ſælo; oc Þa er Þu truir riettiliga, Þa mantu marga adra ſnuà fra villu oc til hialpar; Þvi at Gud hefer Þek ſet til, at ſnuà hánum til handa margar Þiodir:
Oc

blomſter / och mera hårlighet tycktes honom dår wara / ån ſhann kunde ſedan komma till att af-ſeya. Då hörde hann en ſtarck röſt till ſig: hör du ſom artader åhr till en god man; fördy alldrig hafwer du dyrkat Afgudar/ och aldrig giörer du dem någon tiånſt/ faſt hellder ſijdwördar du dem; och dår före låra din wårk förökas till alt godt/ och ett ymnögt framſteg; men dock lijk-wål fattas dig myckit att kunna blijfwa uti deßa rum/ eller att du ſkulle wara wårdig att blijfwa hår ewinnerliga / emådan du ånnu intet kiånner din Skapare / wet och intet hwem dån ſamma Guden åhr. Detta når han hade hördt / blef han öfwermottan rådder och ſade: hwem åhr du Herre att iag må troo på dig? Röſten ſwarade faar till Grekland / och mon dig dår blijfwa kunnigt giorde dins Herres Gudz nampn; och om tu giömer hans budord / så får du ett efwigt lijf och ſalighet / och dår du råttligen troor / då mon du och mongom androm blijfwa till hielp ifren ſin willia / ty Gud hafwer ſatt dig till att ſkaffa honom tillhanda myckit
Folck:

odorem percepit, delitiasq; animum omnĩ modo ſaturantes, tantas; ut referendo omnĩno impar eſſet. Vocem quoque altam audire ſibi videbatur: Audi vir ſpei optimæ, nunquam enim Idolis ſervitutem aut reverentiam aliquam exhibuiſti, quin potius deſpectui illos habes; quare etiam benè Tibi actiones Tuæ ſuccedent, fortunataque omnia evadent: plurima tamen in te diſiderantur, quo minus his locis ineſſe poſſis, atque Tibi conveniat hic manere perpetuum: Creatorem enim Tuum nondum recte noviſti, nec quis verus Deus ſit. Hæc cum audiviſſet, maximo terrore perculſus; quis es Domine inquit, cui me addicam? Illi reſponſum autem fuit, in Græciam proficiſcere, ubi tibi notum fiat nomen Domine Dei Tui; quod ſi ipſius voluntatem & præcepta cuſtodiveris, perpetua Tibi inde ſalus ac felicitas manebit: Veram quia fidem ſi perceperis, alijs etiam profuturus eris, & illis magnum commodum allaturus; Deus
quippe

Oc er hann hafdi þessa luti heyrda oc set, þa ætladi hann at stijga nidr af steininum: Oc er hann for ofan, þa sá hann ogurliga stadi, fulla aflogum oc quolúm, oc þar med heyrdi hann ogurligan grát, oc margskonar luti; oc þar þottist hann kienna menn marga, þa er truát hof du á skurþgud, bædi vini oc Hófdingia. Oc þat skildi hann at sia kvól-beit buinn, Valdamar Kongi oc Drottningo. Honum fek þa miok ils sua at þa er han vacnadi flytr hann allur i tárum, oc vaknadi med miklum otta, Eptir þat bad Olafr lid sit buast til burtferdar; þa vil ec nu sigla til Girklands oc sua gerer hann, oc biriar hanum vel, oc Kom hann til Girklands oc hitti þar dyrlegar kennimenn oc vel truada, er honum kendu nafn Drottins Jesu Christi. Vard hann nu lærdr med þeirri tru, sem fyrr var honum bodut i suefni. Sidan hitti hann agetan Biscup eirn, oc bad hann veita sier helga skijrn, þa sem hann hafdi leingi tilgijrnst oc mætti hann

Folck: När han deße ting hade hördt och sedt / då tenckte han att stijga nijder af stenen: Och då han foor upp ifron / då såg han innunder sig gruftweliga rum / fulla måd lågar och qual / och dår hoos hörde han gruftwelig gråt och monga andra saker; dår tycktes hann och kiänna monga menn som trodt hade på Af-Gudar / både sine wånner och stora Hösdingar. Han tyckte sig och see pijnerum för Kung-Waldemar och hans Drotning. Detta gieck honom så till sinnes att då han waknade flöt han i tårar: waknade och måd stoor förskreckelse. Hereffter befalte Olof sit folck / laga sig till att reesa dår ifrån; Jag will nu segla till Greckland / och så giorde han och gick honom wål; och kom han till Greckland och fann dår förnembliga lårare uti råtta tron wål stadfestade / hwilka lårde honom kiänna Jesu Christi nampn. Blef han nu underwijst uti den troon / som honom tillförende war besalt uti sömnen. Sedan råkade han en wacker Biskop och bad honom meddela sig dån Helga Döpelsen / hwilken han lengse hade åstun-

quippe Te ad maxima perficienda destinavit. Hæc cum vidisset & audivisset, in petram descendere cogitavit. Cum autem inferiora peteret, horrenda loca occurrebant: ignibus, torturis ac quærelis plena: adparebant præter hæc alia quoque; agnoscere enim plurimos videbatur, qui Deos Gentiles venerati sunt: magnos viros & amicos suos; sed & torturam Regi Valdemaro & Reginæ ipsius paratam. Multum hinc percellebatur, adeo ut cum è somno expergisceretur, totus horreret, lacrymisque madeiet. Socios suos ut abitum in Græciam maturarent jussit; optime autem iter successit. In Græciam cum venisset, ibi claros & in fide Christiana bene edoctos nactus institutores ab illis Domino Jesu Christo fidere didicit. Hic institutus in fide illa, de qua in somno admonitus erat. Dehinc Episcopum præclarum invenit, à quo ut Sacro Baptismate perlucretur, expetivit, quo longo desiderio suo satisfacere

posset,

han vera i ſamlægi Kriſtna manna, oc ſidann var hann primſignadr; oc ſidan bad hann Biſkup fara med ſier i Ruſſiam, oc boda þar nafn Guds, heidnum þiodum. Biſcup quadſt hætta mundi ferdinni, ef hann villdi fara ſialfr; þui at þa mun ecki Kongur ſialfr á moti ſtanda, oc adrir ſtór Hófdingiar, heldr veitti hann til ſinn ſtyrk at augiert mætti at verda, at Chriſtni magnadiſt. Sidan for Olafr i burt oc aftter i Ruſſiam, oc var nu ſem fyrr fagnat honum vel. dualſc hann nu þar um tijd: hann rædir opt firi Kongi oc Drottningo, att þau giori eptir þvi ſem þeim hæfir; oc at miklu er fegri ſidur at trua á ſannann Gud oc Skapara ſinn, er giordi Himin oc Jord oc alla lutu er þeim fylgiat hann ſeigir oc hverſu illa ſomir þeim monnum er Rijkir eru, oc villaſc i ſua miklum myrkrum, at trua þeim Gudi, er einga hialp má veita, oc leggia á þat alla ſtund oc ſtarf: meigu þier oc skilia af ydar ſpeki at þetta er ſatt er vier bordum, oc aldri skal ek aflata at boda

åſtundat efftert och att han motte få wara/ Chriſtna måns umgenge/ och då fick han förſta wälſignelſen; han bad och Biſkopen fara mäd ſig till Ryßland/ att Predika dår Guds nampn för Hedningarna. Biſkopen ſade ſig willia wåga dån reeſan/ om han wille ſiälf fara mäd/ elliest kunde Konungen och andra ſtora Höfdingar wara emot/ menn betere kunde Chriſtna troon bliefwa ſtyrkt/ då han och hiälpte mäd till. Sedan foor Olof tillbaka åt Ryßland och blef nu ſåſom tillförende wäl undfegnat. dår dwaldes han nu en tijdh: Offta taalte han för Konungen och Drottningen att de ſkulle giöra ſom dem wäl annſtoge; och att myckit fagrare ſed åhr att troo uppå ſin ſanna Gud och ſkapare/ hwilken hafwer giordt himmel och Jord och alt ded dår wid följer: han ſade och huru illa det ſtånar de menn ſom mechtige åhre/ att fara willſe uti tioka mörkret/ och troo på de Gudar/ ſom ingen hiälp kunna bewiiſa/ och dock alt arbete och tijd til deras dyrkan anwändat kunna i och wäl finna af eder förſichtighet att

poſſet, dignusque haberi Chriſtianorum cœtui intereſſe: Hic illum primis Sacris tantum initiavit; quem deinde rogavit ut in Gardariciam iret, ibique veram fidem in Deum Ethnicis perſvaderet: Promptum ſe Epiſcopus ſignificavit, tentare quid in hoc negotio efficere poſſit; modo is una ire vellet: Regem enim tum non reſtiturum, nec ceteros ibi rerum potiuntes ſperabat, quin veram fidem ſuſciperent: Rediit ergo Olaus in Ruſſiam, ubi benevole, ut prius, exceptus, ibi tempore aliquo moratus eſt, Regi Reginæque ſæpius ſvaſit, ut quod ipſis dignum eſſet facerent; decere enim quam maximè dicebat, illos Creatori ſuo veroque Deo, cujus potentiæ cuncta ſubeſſent, fidem habere. Retulit quoque quam indecorum eſſet Imperantibus in tenebris verſari, inque Deos ejuſmodi credere & cultum propenſiſſimum exhibere, qui nullam opem ſibi fidentibus adferre poſſent. Judicio quo præditi eſtis inquit, perceptu-

boda ydr sanna trú, oc Guds ord at þeir mættud avogst giàra almatkum Gudi : Enn þo at Kongr stædi leingi vit, oc mælti i móti at lata sid sin, oc atrunad Gudanna, þa feck hann þo skilit med Guds miskun, at mickit skilþi sidin þeim er hann hafdi; eþa sia er Olof bodadi; Var hann oc opt fagrliga amintur, at þat var blorvilla oc hindr-vitni, er þeir hofdu adr medfarit, enn Kristnir menn trudu betur oc fógurlegar; oc med heillamligum rádum Drottningar, er hun gaf til þessar lutar, at fullteingi Guds miskunar, þa jatti Kongur oc aller menn hans at taka helga skirn oc rietta tru; oc vard þar alt folk Christit. Oc er þetta var buit, bio hann ferd sina brott þadan; oc geck nu mykill frægd af Olafi, huar sem hann fór, eygi ateins i Garda velldi, helldr oc alt i Nordur alfu heimsins; oc þa Kom frægd Olafs alt Nordr i Noregs-veldi, oc agætlig verk, er hann vann á huerium deigi.

CAP.

att ded äre sant wij taala eder före / jag skall och aldrig aflåta att biuda eder dän sanna troon och Gudz ord / att J motte kunna giöra Gud allzmechtig frucht: Och ehuru wål att Konungen lengie på stod och emot sade att låta sin sed och wantroo på Guderna / fann hann dock omsijder med Gudz miskund / att emillan sederna hann hade och de Olof bodade / war en stoor åtskildnad: Blef hann och offta wackert påminter / att däd war en Hednisk wijd-skiepelse och wantroo / de tillförende hade farit med / menn de Christna trodde bettre och wakrare. Mäd Drottningens hellsesamma råd / som hon gaf till detta och Gudz fullkombliga mißkund / bewilltade Konungen och alle hans menn / att emottaga dän Heliga Döpelsen och rätta troon; och blef thär alt Folcket Christnat. När detta war fulländat lagade han sig där ifrån; blef nu Olof mycket nampn kunnig ehwart han for / och det icke allenast i Ryßland / utan i heela Norlanden; kom och till Norrege Olofz beröm och Härliga wärk / som han dageligen giorde.

cepturos credo, vera esse quæ svadeo, nec unquam intermissurus sum, veram pietatem & præcepta Dei vobis commendare, spem habens, fructum hinc Deo Omnipotenti summum rediturum. Et quamvis Regi avitum errorem & cultum Deorum relinquere diu displiceret: Dei tamen misericordiä tandem factum est, ut discernere posset, multum differre mores pristinos ab illis quos Olaus svadebat. Iterum, iterumque admonitus de Religione sua veteri, illam in sacrificantium insania & superstitione summa consistere, Christianos verò saniora & pulchriora sequi. Huic negotio cum Regina saluberrima quoque sua consilia commodässet, Dei bonitäte hunc exitum habuit, ut Rex & subditi illius, veram fidem amplexi sacris initiarentur & Cristo tota multitudo nomen daret. Quibus peractis hinc abivit Olaus, famam jam nominis egregiam longe lateque consecutus idque non solùm in Gardaricensi Imperio, sed etiam in toto Septentrione, adeo ut in Norvegia præclaræ ipsius actiones quoque memorarentur.

CAP.

Fra Olafi Kongi.

CAP XI.

Þess er gietid ad Olaf heyrdi saugr fra, af einum agíetligum manni, er var i eyo nocKvari, er Skillingar heitir; þat er sKampt fra Yrlandi, var pryddr gipt mikilli oc spáleiks anda máttugs Guds: þangat helt Olof skipum sinum til þeir ra eyar: hann hafdi þa segs skip, enn þessi madr er fyrr var i eyunni, vissi af sinni spekt þangat knamo þeirra. Hann bidr nu alla Munca þa er þar voru, skridast ágetlega oc ganga til strandar med óllum helgedomum. Þar voro margir Muncar og klerkar, oc Guds þionar oc voru allir skrijddir dyrligum Kapum; og var þetta snema um morgun, oc i þann tima gieck Olafr á land, oc sá fara mykit lid af landi ofann, oc skein morginsolin á þau hin dyru pell: Oc er Olafr sá at fridmenn voro, þa geingo þeir i moti skipamennerner: oc er

Om Konung Olof.

CAP XI.

Thed är sagt att Olof hörde ryctet om en helig man/ som bodde på en Ö/ heter Skillingar/ strax wijd Irland; denne war beprydder med stoora gåfwor / och mechtige Guds Helige Anda: till denna ön seglade Olof: han hade måd sig sex skep / och wiste denna mannen som war på ön af sin wijsdom / deras ankombst förät ut. Hann befalte nu alla Munkarna som där wore / klåda sig prydilgen och gonga till stranden / måd alla Helgedommarna. Där wore monga Prester Munkar och Gudztiänare / och blefwe alla prydda med dyrbara kåpor. detta skiedde bittida om morgonen och landsteg Olof samma stunden / och såg han myckit Folck komma ifron landet/skien och morgon Solen på de dyra klåderna: då Olof såg att de kummo fredigа / gick han emot dem måd skiepsfolcket / och då de funnes fegnade Olof dem wäl. Denna Abboten

De Regis Olai adventu in Insulam Skillingar.

CAP XI.

Relatum est, famam nominis viri cujusdam præclari ad Olaum perveniſſe: incolebat Is insulam quandam Skillingar nominatam, haud longe ab Irlandia sitam; qui ornatus maximis dotibus & veredico spiritu summi Dei erat: Ad hanc insulam naves suas Olaus dirigebat: sex autem illarum jam solum habebat reliquas: Vir, de quo diximus, divinitus adventum illorum noverat. Monachis itaque qui aderant, uti sibi induerent pulcherrimas vestes præcepit, cumque sacris suis omnibus littus peterent. Erant autem ibi plurimi Monachi & sacrificuli Deo servientes, qui omnes pretiosis ornabantur vestimentis & palliis. Fiebat hoc primo mané, quo etiam tempore Olaus naves littori applicuit vidirque sibi occurrentem multitudinem hanc, cujus vestium splendor reflexum egregium dabat, ad Solis jam orientis radios. Cum Olaus vidisset illos pacificos venire, eis obviam

er þeir fundust fagnadi Olafr þeim vel. enn Aboti þessi var yfirmadr Eyarinnar. Nu fagnadi huer òdrum mcd blido ; oc sidan mælti Aboti: fyri skòmmu var mier sint huer þu ert, eda þuilikr þu munt verda, oc til þessKom ec att Kienna þier rietta tru, oc boda þier nafn Drottins Jesu Christi oc skirn, þa er þu mant af fa alla hialp, oc allir þeir er riett trua fyri þitt bod. Sidann rók hann att boda honum Guds ord, oc sagdi fra miskunar verkum almattug Guds : og sidan skirdi hann Olof oc alt foruneiti hans, oc helgadi þa alla i heilagri skijrn ; enn sidann voro þeir þar i þeirri Eyo, til þess er þeir laugdu nidr skijrnar klædinn, oc stircdusc þeir þa huern dag i helgum kienningum, oc nam Olafr þar marga luti. Oc fyri hans bænir, audladist Olafr af Gudi, att hann yrdi lysari margra anda. Sidann gaf Olafr sinum monnum leifi, att þeir færi i Kaupferdir, þangat sem þeir vilia, oc kiæmi þo til Æinglands, fyrr enn þeir færi þadan. Enn at giefno þessi leifi, foro

þeir

Abboten war rådande öfwer Ön. Hwardera fegnade dån andra wänligen och sade Abboten. För kort tijd sedan wart mig uppenbarat hwem du är / och hurudan du lärer blijfwa / för den ordsaken skuld hafwer jag kummit att lära dig rätta tron och boda dig Herrans Jesu Christi nampn / hwar af du kan få all hiälp / så och de som effter dit bod fatta rätta tron. Sedan begynte han Predika för honom Gudz ord / och sade om Gudz Alzmechtiges Barmhertighetz wärk: Döpte och sedan Olof och alt hans föllie / helgandes dem alle uti döpelse stickelserna ; sedan wore de allesamman där i Ön / till thess de af-lade Döpelse klädren / och styrktest de hwar dag uti Gudz budz lärande. Olof lärde här myckit. Och för denna mansens böner / wälsignades Olof af Gudi / att han blef upplyst uti monga heliga saker. Effter detta gaf Olof sina men lof att fara i köpenskap / dijt som de wille : dock att de sidst skulle komma till Ängland. Och då han dem detta låfwet gifwit hade /

foro

obviam ivit benignè & officiose. Abbas qui Insulæ præerat, una cum suis affectum parem advenientibus exhibebat, dicens : ante breve tempus, mihi ope Divina indicatum est, quis esses quantusque futurus sis, quare obviam Tibi factus sum, ut in vera Religione Te instituere, deque nomine Domini Jesu Christi informare possim. Baptismi quoquè sacra oblaturus, unde Tibi & illis, qui Tuo consilio veram fidem suscipient, perpetua continget felicitas. In omnipotentis Dei præceptis illum deinde instituit, deque summa ejus misericordia adversus humanum genus edocuit. Post hæc sacro Baptismi lavacro Olaum & omnes comites Illius perluebat. In hac insula remanserunt, quamdiu vestitu, in quo lustrati erant, utebantur. Imbuebantur autem omnibus diebus sacris præceptis. Multam inde doctrinam percepit Olaus, & precibus hujus viri â Deo obtinuit, ut spiritu maximi Dei plurimum illuminaretur. Olaus hic potestatem suis fecit mercaturam exercendi ubicunque vellent ; ita tamen, ut hoc peracto negotio, illum postea in Anglia convenirent.

Þeir i kaupferdir, enn Olafur helt þa skipum sinum til Æinglands: oc er hann kom þar, þa heyrdi hann sagt ad Jarl sá riedi fyri Nord-umbralandi er Sigurdur hiet; þangat hielt Olafr. Oc er hann kom af hafi, sigler hann efftir fyrdi nockrum, med mikli list. Jarl var þa oc kominn or heradi, lá i firdinum firir med þrem skipum, oc sau þeir nu þessi skip en skrautligo, renna forkunnar vel, oc þar á frijda menn, oc bunarzinkar vel; oc eirn man sau þeir, miklu meiri oc fridari enn fyrr hofdu þeir sett sá var i purpura klædum, oc styrdi þvi skipi er fegurst var; oc lottu þeir menn nu i landit, oc loto renna skipum á vidum inn i hófnina, er ladet var seglunum, oc fæika nu vaskeliga til hafnar: oc sijdan tialda þeir oc buast um. Jarlin undradist miok þeira vaskleik, oc spyr þenna hinn vyrdiliga mann, hver hann sie, eda huadan hann væri komminn? Hann sagdi at hann het Ali hin Audgi, oc var hann kaupmader; enn vier erum Komnir allir af Gardarijki: Oc

foro de i köpenskap/ men Olof höle med sine skiep till Ängland: Och då han dijt kom/ hörd: han att en Grefwe rädde öfwer Nordumbraland/ hwilken het Sigurd: dijth stelte Olof sin kosa. Och då han kom af hafwet/ seglade han innåth en fiord/ med myckin behendighet. Grefwen war nu kommin utur siöröfwerij och låg i fiorden tillförende med 3 skep/och sågo de nu deßa sköna skepen löpa myckit wäl/ och där uppå wackra menn/ myckit wäl klädda: Och en man sågo de myckit större och ansenligare/ än de hade sedt någon sådan tillförende: han war uthi purpur-kläder/ och styrde det skiönesta skiepet; deße men sökte nu innåt landet/ och drogo skiepen mäd troß in i hamnen; sedan de hade strukit seglen och kummit snelt in i hambnen/ lade de tiälden öfwer och lagade i ordning. Jarlen undrade myckit på deras manlighet och snellhet/ och sporde denne förnäma mannen hwem hann war/ eller hwar ifron han wore kommin? Han sade sig heta Ale den rijka/ och wara en köpman; men wij äre allesammans kombne ifron

venirent. Quod cum permissum illis fuisset; mercatum ibant quo poterant; sed Olaus Angliam navibus petijt. Huc cum venisset, ex Indigenarum relatione didicit, Northumbriæ imperare Comitem quendam Sigurdum nominatum ad quem contendebat; cumque mare emensus fuisset, sinum quendam magnâ industriâ intravit. Ex peiratica tum venerat Comes, cumque tribus navibus in hoc sinu prior stationem ceperat. Mirabundus itaque intuebatur has naves pulcherrimè advenientes, inque illis viros fortes & benè armatos; quibus præerat, vir ceteris major & pulchrior, cujus parem nunquam antea adspexerat. Purpurâ hic ornatus erat, præcipuamque navim gubernabat: Ad littus cum appellerent, navesique portui adplicarent, celeriter vela dimiserunt; tentoriaque supra naves explicuerunt. Comes promtitudinem Illorum, non sine stupore quadam conspicatus: hunc præclarum virum quis esset & unde veniret, interrogavit. Is respondit se nominari Alonem divitem, & esse mercatorem; ex Gardaricensi autem Regno venire.
Nec

Oc eigi var þeirra ræda laung, adur þeir gierdo fielag sitt oc laugdu samman skip oc lid oc ætla nu at heria á vikinga oc ransmenn oc vandar þiodar, er vida hófdu undir sig lagt storar eigner; oc festu þeir þetta sin i milli, sua att af aullu megni oc krapti, skilldu þeir þa undir sig briota.

Ifrån Ryßland: Intet talles de långie wijd / förr ånn de giorde stallbroderskap / lade tillsaminans socket och skieppen / och sammanbunde sig nu att heria på Störöswåre rånsmen och elackt partij / de mongeståådes hade lagt under sig stora landskaper; detta stadfeste de så emellan sig / att af alla krafter skulle de dåd giöra.

Fra Hakon J: Sigurdi oc Ala.

Om Hakon J. Sigurd och Ala och Keyser Otto.

CAP. XII.

CAP. XII.

I Þan tima er þeir Olafr Trygva Son, giordu felag sit oc Sigurdur Jarl; þa Ried fyri Saxlandi oc Fettolandi Otta Keisari; (*A*) hann er Kalladr Otta hin Raudi. Jarlar hans tueir ero nefndir. Het annar Nigubiotr, enn annar Brimiskiattur; þeir voro miklir Höfdingiar. Otta Keisari strelngdi þess heit, at hann skildi Kristnad fa Danmörk, adr þrijr vetr væri lidnir (enn þa red Haraldur (*b*) Gormson Danmörku,

Then tijden Olof Trygwason och Gref-Sigurd giorde stallbrôderskap / rådde öfwer Saxland och Frijsland Keyser Otto; hwilken war kallader Otto den Röde. Twenne Jarlar hade han / en het Niguthioter / dån andra Brimiskiater; deße woro förnämblige Höfdingar. Keyser Otto hade giort ded löffte / att innan try åhrs förlopp skulle han hafwa Christnat alt Danmarck (denna tijden regierde Harald Gormson i Dan-

Næc diu inter se loquuti sunt, priusquam de societate ineunda inter illos convenirer. Naves itaque junxerunt, adquè peiratas, latrones & maleficos persequendos, unitis viribus mare ingressi sunt: Placuit enim utrique, ut ejusmodi delendis omnem operam darent.

De Haquino Comite, Sveone Tiugu-skegg Daniæ Rege, Sigurdo & Ala & expeditione Cæsaris Ottonis in Daniam.

CAP. XII.

Illo tempore quo Societatem inierant Olaus Trygevi filius & Comes Sigurdus, Saxoniæ & Frislandiæ, Cæsar Otto imperavit. Dictus is erat Otto Rufus (*a*) Comites qui illi suberant, unus nominabatur Niguthiotus, alter Brimiskiatus; erantque illustres duces: Cæsar Otto votum fecerat, se Christianam pietatem Daniæ intra tres annos illaturum (Daniæ autem hoc tempore imperabat Haraldus Gormonis filius) (*b*)

Haqui-

morku , (c) enn Hakon Jarl Sigurdar son , var skildr til fara til lids vid Harald Kong. Gorm Son ; ef hann ætti land sitt at veria , sidann hann hafdi suikid Gull-Harald oc var þat i sattmali : Nu byr Otta Keisari her sin til Danmerkur , oc. þetta spyr Haraldur Kongr, oc sendir menn til Noregs til Hakonar Jarls , oc bidr Hacon koma til lids vid sig. Oc Hakon bregdr vid skiótt , oc hefur hundrad skipa, oc kiemur til Danmerkur , oc finnast þeir Haraldr Kongur , oc bera saman rad sin , oc Kiemr þat asampt med þeim , at samna lidi à moti Keisara, oc fara til mots vid hann ; oc slær þar i bardaga, oc fell margt af hueru tueggium , oc þar Kiemur, at Keisari leggur (d) á flótta med lid sitt , oc er hann Kom til skipa sinna , þa hafdi hann spiot i hendi gullrekit, allblódugt alt: Hann stingr i sioinn oc nefndi Gud i vitni , oc mælti sua : annat sinn er ek kiemur til Danmarkur , skal vera annat huort ; at eg skal fá Cristnat Danmork , eda lata hier lif mitt. Nu for hann.

Danmark / men Håkan Jarl Sigurdson / war skyldig at hiålpa Kung Harald Gormson / om hann skulle wårja sitt land / och war detta låswat uti förlijkningen / sedan hann hade swijkit Guld-Harald. Keysar Otto lagade sig måd sin hår åt Danmark /. detta sporde Konung Harald och sende bud till Norrige till Gref Håkan / och bad honom komma sig till hiälp. Håkan lagade sig hastigt till och hade ett-hundrade skiep / kom till Danmark och fan dår Kung Harald / och lade de sin råd samman / och föll så dem emellan att de skulle sambla Folck emot Keysaren och möta honom, och begynte de stragst att slåß och fölle monga på båda sidor / kom och dår till att Keysaren week undan med sitt Folck / och då han kom till sine skiep / hade han ett spiut i handen måd Guld inlagt och war ded alt blodigt: detta stack han i siön / bad Gud till witnes och sade: En annan gong iag kommer till Danmark / skall ettdera skie / att iag skall så Christna Danmark / eller låta mitt Lijf. Han foor nu hem till Saxland / menn Konung

Haquinus vero Norrigiæ Comes suppetias Haraldo ferre debebat , si necessum ipsi foret Regnum suum defendere ; idque compromiserat , cum inter se consilium inirent de nece Guld-haraldi , quem Haquinus deceperat : (c) Exercitum iam in Daniam ducebat Cæsar Otto , quod cum Haraldus resciret , nuncios ad Haquinum in Norrigiam misit , utque se juvaret , rogavit. Nec diu moratus Haquinus secum ducens centum naves in Daniam venit ; cumque convenissent , consilium habuerunt quomodo Cæsari obviam irent ; dehinc prælium ortum est , ubi ab utraque parte plurimi occubuerunt , ultimoque Cæsar fugam ad naves capessere coactus , (d) manu tenebat hastam auro cœlatam , totamque sangvine maculatam : hanc mari immersit , Deumque testem invocavit, dicens : Quando in Daniam rediero, aut Christianam pietatem recipiet , aut ego hic vitam deponam. In Saxoniam jam venit : Rex vero Haraldus & comes Haquinus.

hann heim til Saxalands, (e) enn Þeir HaraldrKongr oc Hocon Jarl, loto giöra virki mikit, er kallát er Danavirki. Þat var giort milli Slesmunna oc Ægisdura, um Þuert landir. For Þa Hokon Jarl til Noreges. Otta Keisari samnar nu sam mann miklum her, á Þessum Þremur vetrum; fer hann sidann til Danmerkur, oc hefr nu miklu meira lid enn fyrr; nu fara oc Jarlar hans med honum. Nu spyr Haraldr Kongr Þessi tidindi, oc sendir nu menn til Noregs til Hakonar Jarls, oc bidr hann lids. Hakon Jarl skipast vid skiot, oc Þikir naudsyn á vera. Fer hann til Danmerkr oc hefr mykit lid. (f) Jarl fer nu á fund Haralds Kongs med tolf menn, oc vard Kongr feiginn; skal nu senda eptir lidi, Þino sagdi Kongr. Jarl svarar: vier skulum minnast vid ord nockur, adur enn Þetta sié atgiert; Mek atti heimelan til radagierdar med Þier, oc fylgdar, oc Þessa tolf menn, sem nu ero hier med Þier. Att vier hofum komit adr um sinn med lid, sem vier hofum vitmælzc: satt er Þat seigir Kongr.

Konung Harald och Håkon Jarl låto giöra ett starckt werck emellan Slezwijk och Eyderswatten/ twert öfwer landet/ hwilket kallades Danawärket. Hakon Jarl drog tillbaka till Norrige. Keysar Otto samblade nu tillsamman/ på de här try åhren en stoor här; drog sedan till Danmark/ hafwandes nu myckit mera manskap/ ähn tillförende; hans båda Grefwar föllgde och nu måd honom. Konung Harald sporde deße tidender/ dy sende han bud till Norrige till Gref Håkon/ och bad honom komma till hiälp. Gref Håkon lagade sig stragst till/ tyckiandes så wara nödigt. For han nu till Danmark med en stoor Krigzmacht. Grefwen for Konung Harald till mötes siälf-trettonde/ och wart Konungen fegen: Skola wij nu skicka effter eder Krigzmacht sade Konungen? Jarlen swarade: wij moste påminna oß några ord förr än detta skeer. Jag ähr skyldig till wara i råd måd Eder och föllia Eder/ med deßa tolf menn/ som här ära. Att wij tillförende kummo måd Krijgs-Folck/ war som wij då hade taalts wijd: thet ähr sandt. Sade Konungen/

quinus magnum aggerem exstruexerunt, nomine Danavirke. (e) Erat hic factus inter ostium Sliæ & Ægilduram, supra totum interstitium. Haquinus dein, in Norrigiam redijt. His tribus annis Otto magnum exercitum conscripsit, Daniamque perrexit, exercitum priori majorem ducens; illum autem sequebantur Comites ipsius. Hoc Haraldo nunciato, in Norrigiam misit ut Haquinus auxilio veniret. Daniam is cum maximo exercitu profectus est. Sed ad Regem duodecim solum viris comitatus, accessit. In adventum ipsius Rex lætus interrogavit, an cæteros acciret? Comes respondit; verba quædam ut prius recordemur necessum est. (f) Ego Tibi consilio & comes adesse debeo cum his duodecim, qui mihi adsunt: Quod prius Tibi auxilio veneram, factum est secundum id, de quo inter Nos convenerat illo tempore. Vera dicis inquit Rex,

 spreo

Kongr. enn þess vantir mik, at þu látir mier þetta lid at gagni verda. Hakon Jarl suarar: þess em ek eigi rádandi vir menn mina; þvi at þeir þikiast þess skildir, at veria mik oc mitt lond. Hvar skal ek til- vinna, sagdi Kongr vit þik, eda þina menn at þier veitir mier lid? Eitt er lutr til þess sagdi Jarl, ef þu gefr upp skattana alla af Noreg, oc ef þu vilt þat ey þa munu þeir allir heim fara, er hier eró komnir; nema ek ok þessir tolf menn, er nu ero hier, þat er satt at seigia sagdi Kongr, at alla menn byrgir þu inni, fyri vitsmuna sakir oc raþa- gierdar; þui at nu eró mier tueir vandræda kostir giórvir. Lit nu á sagdi Jarl: enn sua sinist sem þier mini eingir skattar koma at eingu- haldi af Noreg, ef þu ert hier dre- pinn i Danmork. Skiótt skal eg kiosa, sagdi Kongr, þat sem nu er komit; at þu vitir mier lid, oc þigg þat sem þu beidist. Vo- ro þa menn sendir eptir ollu lidi Jarls. Eigia þeir at þessu hands- aul; fara sidann i móti Keisara med

nungen / menn iag hoppas du låter detta Folcket wara mig till gangs. Håkon swarade / ded råder iag intet om hoos mine menn / ty de tyckia sig allenast wara skyldiga att förswa- ra mitt / och intet edert land. på hwad sett sade Konungen skall iag förmå eder och edre menn mig till bijstond? Et sett åhr dår till sade Grefwen om I gifwen effter all skatten af Nor- rige / och om I ded intet willia / då låra de alle resa hem / som hit åra komne / förutan iag och deßa tolf mennerna / som nu åhra här. Dåd år sanningen att seya swarade Ko- nungen / att alla mennerna willien I haswa undan måd Eder försichtig- heet och betånckiande; ty åra mig twenne swårheter på kombna. Sijr nu siälf effter sade Grefwen: Menn så synes / som Eder må ingen skatt till nytta komma af Norrige om I blijf- wer här i Danmark drepin / Konun- gen sade; iag will snart seya / såsom nu år kommit / så hiälp mig och haf- wen ded I begiären. Blefwo nu menn senda effter Grefwens Folck / och gior-des hand streckning öfwer alt detta; och foro de sedan Keysaren e- mot

pero tamen Te mihi jam non defuturum. De meis viris in mea potestate non est, re- spondit Comes Haquinus; me saltem & meam possessionem, defendere se oportere existi- mant. Quo pacto dicebat Rex à Te & Tuis obtinebo, ut opem mihi feratis; Uno id mo- do facere potueris. respondit Comes, si omne tributum Norrigiæ candonaveris; id si no- lueris omnes domum redibunt qui huc venerunt, me præter & hos duodecim qui adsunt. Video inquit Rex quod prudenti consilio tuo & sapientia, mihi singulos adimis; & jam duæ gravissimæ res mihi accidunt. Rem altius expende, dicebat Comes: mihi tamen vi- detur, Te nullum unquam tributum de Norrigia accepturum si in Dania occisus fueris. Consilium non diu proferam, respondit Rex, sic enim se res jam habent; accipe quæ ex- petis, dummodo suppetias mibi feras. Missi dein sunt qui auxilia Comitis accerserent, & pacti sunt super auxilium adversus Cæsarem firmum fedus; Cæsarique cum toto ex- ercitu

med allan herinn. Kongr fer til Ægiſdura med allan ſinn her, oc Hakon Jarl til Sleſ-munna med ſinn her. Otta Keiſari ſpyr at Hakon Jarl er kommin i Danmork, oc ætlar at beriaſt i moti honum (g) ſendir þa Keiſari Jarla ſinna Nigu-þeitr oc Brimis-kiat til Noregs: þeir hofdu tolf Kuggu ladna af mönnum oc vopnum, oc skildo þeir Kriſtna Noreg. medan Hakon Jarl væri i burtu. Nu verder fyrſt at ſeigia fra Keiſara oc her hans: þeir ganga á land upp oc ſia Danavirki, oc þotti þeim eigi audvelligt at ſækia. Oc nu finnaſt þeir Otta Keiſari oc Haraldr Kongur. Slær þar þegar i bardaga oc beriaſt á skipum [i] oc feller margt manna af Haraldi Kongi, oc af þvi heldr harn fra. Eptir þad legger Keiſari at landi ódru meiginn til Sleſmunna, oc var þar fyri Hokon Jarl; oc tekſt oc þar atlaga, oc fellr Keiſara þyngra, oc lætr hann þar margt lid; oc leggr hann þa fra oc at landi eins hvers ſtadar; oc þa mætir hann þar hermonnum, oc hofdu þeir ſegs skip, og öll

mot med hela hären Konungen foor till Eigdersmynd / och Håkon Jarl till Sleſwijk. Keyſar Otto ſporde att Håkon Jarl war kommin till Danmark / och wille ſlåß mot honom. Sende då Keyſaren ſine Grefwar Niguthiotér och Brimsſkiate till Norrige / de hade XII ſkutor uppfylta måd Folck och wapn / och ſkulle de Chriſtna Folcket i Norrige / mådan Gref-Håkon ware borta. Nu åhr förſt att ſeya om Keyſaren och hans hår: De gingo uppå landet och ſågo Danawirke / och tyckte dem det intet gott att pågå. Nu funnes Keyſar Otto och Konung Harald / och begyntes ſlaget ſtragſt emellan deras ſkeps Folck / och fölle monga för Konung Harald / och dårföre drog han dår ifron. Sedan lade Keyſaren till lands på andra ſijdan wid Sleſwijck / och dår war Håkon Jarl före; han föll och an på honom / menn hår blef det Keyſaren tyngre / miſte han myckit Folck; och lade dår ifron innät landet / hwar han beſt kunde komma till / hår mötte han Krigsmenn med ſex ſtora ſkip. Keyſaren ſporde

ercitu obviam iverunt. Rex ſuum exercitum Ægiſduram ducebat; Haquinus cum ſuo ad Sliæ oram profectus eſt. Cæſar cum reſcivisset Comitem Haquinum in Daniam acceſſiſſe, ut auxilium adverſus ſe exhiberet, comites ſuos (g) Niguthiotum & Brimiskieatum in Norrigiam miſit. Ducebant illi duodecim parvas naves, militibus & armis bene inſtructas; quibus injunctum erat Norrigiam ad Chriſtianam fidem convertere, dum comes Haquinus abeſſe. (h) Imprimum dicendum de Cæſare & exercitu ejus: cum in terram aſcendiſſent vidiſſentque aggerem Danavirke, difficillimum illum aggreſſu exiſtimarunt. Jam invicem occurrebant Cæſar & Haraldus. Navale mox prælium incipiebant: àque Regis Haraldi parte plurimi occumbebant, quare etiam diſceſſit. Terram dein Cæſar petivit ab altera parte oſtij Sleſvicenſis, ubi erat Haquinus, & hic quoque pugnari ceptum. Sed Cæſari hæc difficilior extitit pugna, magnamque cladem paſſus eſt, adeo ut à pugna quocunque poſſent, diſcederent. Hoc ipſo tempore ipſi occurrebant bellatores

og öll stór. Keisari spyr hver fyri þeim riede? Sa kuadst heita Ali. (k) Keisari spyr hvört hann væri Kristinn madur, eda ey? Hann lest Kristinn vera, oc hafa Kristni tekit á Yrlandi; oc sidan baudst Olafr til lidveislo vid Keisara: enn Keisari sagdist þat giarnann vilia, þui at mier lisk giptosamliga á þig. Fer hann nu i lid med Keisara. Olafr hefr þriuhundrud manna. Keisari oc Olafr oc adrir Hófdingiar giöra nu rád sin; þvi at þat vandrædi kom þeim at hondum, at herin var vistalaus; enn fenadr allur i burt rekinn, oc feingo þeir fyri þui eingin strandhögg: þotti þeim þa tuent vandræda á vera, annat huórt at fara burt vit sua buit, eda drepa reidskiota sina til vista fier; oc þotti þeim hvertveggia ilt, oc þó vill Keisari fyri engann mun frá huerfa: er hann nu miög á hyggio fullr, um sin vandrædi. Ler hann þa kalla til sin Ala: oc er han kiemr fagnar Keisari honum vel, oc bad hann giefa rád til; þat er vel geigadi um þetta mal, at þeir þyrfti

sporde hwem sör them rådde; hann swarade sig heta Ale. Keysaren frågade om han war Kristen? hann sade sig wara Kristen och blifwit döpt uppå Irland: sedan bödh Olof sig Keysaren till hiälp; Keysaren sade sig dådt gierna willia hafwa / ty wäl tyckes mig om dig. Han kom nu i följe mädh Keysaren. Olof hade trehundrade menn. Keysaren / Olof och andre Höfdingar / rådgiorde nu tillsammans; ty att then olyckan war kommin them tillhanda / att hären nu intet hade mera maat / utan all boskapen undanfiörd / att de därföre intet kunde få något rof wijd stranden: Tycktes them nu twenne swårheter på kombne / att antingen så slätt resa bort / eller att slackta sina håstar till mats: Båda föll them illa / Keysaren wille och ingalunda / ehuru thet dock wore / rycka upp: war han nu nog bekymmrat om sin nödh. Han låt kalla till sig Ale. Då han kom / fegnade Keysaren honom wäl / och bad honom gifwa något godt råd; seyandes dådt år så betenckt uti detta målet / att antingen moste wij mädh sådant tillstånd draga

latores cum sex navibus. A Cæsare interrogati qui essent? Qui præerat, se Ali nominari dicebat. An in religione Christiana institutus esset, quæsivit Cæsar? (i) se esse, inque Irlandia fidei præceptis institutum, respondit. Cæsari post hæc auxilio se obtulit: quod is se lubenter accipere dixit, sibique illum optime placere. Jam Cæsaris exercitui accessit Olaus cum trecentis militibus. Cæsar, Olaus, & ceteri duces consilium inivernnt; ipsis enim hoc incommodi acciderat, quod cibo carerent: Omnibus enim pecudibus abactis, nullam prædam occupare poterant. Duo itaque incommoda imminebant, ut aut discederent hoc manente rerum statu, aut equos mactarent, quibus vitam sustinere possent; utrumque grave erat. Quidquid accideret Cæsari, nullo modo abire volebat: jamque plenus sollicitudinis ob incommoda quæ advenerant. Alonem accersiri jussit

þyrfti eigi vid ſua buit, frá at hverfa, oc þeir æti eigi ros ſinn, edur omnur uæti. Ali ſvarar; Gud ſie råd fyri, enn þann metnad heſi ek á rádagierdum minum, at ek vil at þat ſie haft, er ek legg til. Oc er þat mitt rád fyrſt; at æta ingenn uæti, hvat ſem vit liggr. Þui vill eg játa ſagdi Keiſari, oc þyi odru iat þu ſiáer fyri. Ali mælti: vier ſkulum heita almattugum Gudi, at hann giefi oſſ ſigur. Þat rád vil ek ok tilleggia. at allr herinn fari i ſkog i dag, oc ſkal hver madr fá ſier byrdi viadar, oc bera at virKino, oc ſiáum huad þá i gioriſt. Nu var ſua giòrt ſem hann mælti fyri. Dijki var giòrt fyri utan virkit, tijo fadma breitt oc ſua diupt, enn kaſtalar ſettir yfir hlidinn. Enn er þeir hofdu vidinn at dregit virkinno, þa giordo þeir bruar ſtórar yfir dijkinn: ſijþann toko þeir vatnkier ottoþuſinn, oc baro i lokar ſpano oc tiòru, oc ſiþann logdu þeir eldi, oc leto ſiþan kiòroldinn renna at virkino, med þeſſum umbu-

draga här ſfron / eller äta häſtar och någon annan obeqwemligheet. Ale ſwarade; Gud ſee före oß: Menn ded tycker mig om mitt råd / att dåd bör dår wijd blijfwa ſom jag råder. Och ähr dåd förſt; att intet äta håſtar eller något obequemligit / ehwad nöden då kan trengia. Dåd will jag och låſwa ſade Keyſaren / allenaſt du wille ſeya huru wij ſkolla båra oß åt. Ali ſade; wij ſkolom anropa Altzmechtig Gud/ att han gifwer oß ſeger. Dåd råder will jag och gifwa / att all håren far til ſkogz i dag / och ſkall hwar mann taga en börda wed / och båra till wärcket / och få wij då ſee hwad dår måd kan uträttas. Blef ſå giort ſom han hade ſagt. Utan för wärket war ett dijke giort / tie fambnar bredt och ſå diupt / och torn ſatta öfwan på portarna. När de hade burit weden till wärket / gierdi de ſtora broar öfwer grafwen. Sedan togo de åmbar Otta-tuſende måd tiära och boro dår till ſmott tålgda torrwedz ſpånar / och ſatto eld uti / och låto tiärlen löpa till wärket / ſå tillagade. Sun-

juſſit. Is cum acceſſiſſet, optime eſt exceptus, utique conſilium daret rogatus; tale nempe quod plurimum profuturum crederet, ne rebus ſic ſtantibus diſcederent, aut equos mactarent, vel alio incommodo cibo veſcerentur. Alo reſpondit, Deus conſilium optimum novit. De meo autem conſilio hoc exiſtimo, quod illa quæ dixerim, rata velim haberi. Et hoc primum conſulo, ne quidquam â Deo prohibitum conſumamus, quæcunque nobis neceſſitas incubuerit. Hoc tibi concedo inquit Cæſar, ſed etiam quid ſvadeas, ſcire aveo. Deum invocemus dicebat Ali? ut victoriam nobis det. Hoc quoque volo ut totus exercitus ſylvam adeat, & quilibet ex illa faſciculum lignorum comportet ad vallum, deinde videamus quid effici poſſit. Ut loquutus fuerat factum eſt. Foſſa ante vallum extitit, triginta ulnarum in profunditatem, totidem in latitudinem, & per totum vallum caſtella poſita. Cum ligna vallo adportaſſent, pontes magnos ſupra foſſam fecerunt; dein vaſa lignea octo millia ſumpta, quæ pice & pingvibus ramentis ligneis repleta

umbuningi. Sunnan vindr var á hvaſſ, oc þurt vedr; Tok þa eldurinn at brenna Kiörldinn, oc lauſa vidinn oc ſiþann hopi virKit, oc brann þa hvert af ödru, allt þar til er upp var brunnit alt DanavirKi, á þeirri ſomu nottu. Enn er mornadi þá giordi á regn mykit, ſua at men mundo varla, ſlikt vatnfall kommit hafa ór lopti; oc af þui floknadi allr elldurinn, matto menn fara þá þar þegar yfir, enn þat var ecki mióc liklikt, ef ey hefdi regnid komit. Oc er Haraldr Kongr ok Hakon Jarl vita þetta, þa ſlær otta miklum i ſkáp þeim. Flya þeir undan oc til ſkipa ſinna, enn þeir Otta Keiſari ok Ali, fara yfir bruarnar; oc hofdu þeir þa faſtat fiegr dægar til ſigurs ſer. Enn nu feingo þeir ænar viſtir, oc þotti Keiſara vel giefiſt hafa rád Ala. þa ſpyr Keiſari, huadann hann væri ættadr? hann ſvarar: Nu ſkal eigi dyliaſt leingri Ek heiti Olafr, oc em ek ſon Tryggua Kongs af Noregi. Nu ſattó þeir Otta Keiſari oc Olafr, efter þeim Haraldi Kongi oc Hakoni Jarli,

Sunnan wäder war då ſtarckt och tort; tog elden på att brenna Kiårelden och löſa weden / kom och ſedan i wärket / och brann hwart effter annat / alt där till att hela Danawerket war uppbrunnit / på den ſamma nätten. När morgonen blef kom ſtarckt rägn / ſå att ingen kunne minnas ſlijkt watnfall tillförende kummit af Himmelen; utaf detta ſlocknade elden / att de nu kunde komma där öfwer / hwilket tillförende war mycket olijkt / hade icke rägnet kommit. När Kung Harald och Gref Hakon detta finge weta / kom dem en ſtoor reddhoge uppå. Flydde de nu undan och till ſine ſkepp / menn Keyſar Otto och Ale fore öfwer broarne / och hade de då faſtat fyra dagar / att de motte få ſeger. Nu fingo de nog maat / och tyckte Keyſaren Ale gifwit godt råd. Och ſporde Keyſaren af hwad herkomſt hann wore? Hann ſwarade: Jag ſkal intet lengre döliat Jag heter Olof / och ähr jag Konung Trygwes af Norrige Son. Keyſar Otto och Olof ſöckte nu effter Konung Harald och Håkon Jarl / och ſloges de tre gonger

repleta igneque addito, ad vallum ſic inſtructa promota ſunt. Ventus benè ſiccus à meridie flabat, vaſa itaque accenſa & ad vallum promota, alterum ex altero ignem concepit, donec totum fortalitum Danavirke, illa ipſa nocte conſumptum eſſet. Illuceſcente die, tantæ pluviæ deſcenderunt, ut pauci meminerint tam copioſas de cœlo deſcendiſſe. Hinc omnis incendii reliquiæ exſtinctæ, ut vallum ſuperare poſſent; quod nemini conveniens prius viſum, nec niſi pluviæ deſcendiſſent, fieri unquam potuiſſe videbatur. Hoc cum Rex Haraldus & Comes Haquinus reſciviſſent, maximus illos terror invaſit. Fugam deinde ceperunt ad naves ſuas Cæſar Otto & Ali pontes jam ſupergreſſi, poſtquam inediam quavor diebus? ut victoriam conſequerentur, ſervaſſent. Cibi copia jam eſſe cœperat & videbatur Cæſari optimum ſibi conſilium ab Alone datum. Interrogante autem Cæſare unde ortus eſſet? diutius non occultabo inquit: Olaus nominor, ſumque Tryggvi Regis Norrigiæ filius. Jam Regem Haraldum & Comitem Haquinum, Cæſar Otto & Olaus

Jarli, oc átto Þeir Þa Þria bardaga, oc vard Þar myckit mannfall; oc flyddo Þeir Haraldr Kong oc Hacon Jarl, huart sinn; enn Þeir Keisari oc Olafr fotto eptir um landit; oc hvar sem Þeir foro, bododu Þeir ollum maunnum at Kristnast, oc skildi Þa allir Þeirra lútir i fridi. Nu kuſu Þad fleſtir ſem beſt giegndi, oc toku Þeir tru, en Þeir er ey villdu Þat, Þa voro Þeir drepnir. Vinna Þeir nu mykinn ſigr oc frægann. Þeir halda undann Hakon Jarl oc Haraldur Kongr; oc ſia nu at Þeirra lutti var æ minni oc minni, ſua ſem folkit Kriſtnadiſt; oc hafa Þeir nu ſtefnu ſin i milli, Þikir Þeim nu Þraungva at ſier miog, enn Þeir flydir frà skipunum, oc Þat ſtadfeſtiſt med Þeim at ſenda menn til Keiſara; oc beiddu ſier grida, oc taka Þa eigi fyri at Kriſtnaſt. Nu fara ſendi menn til Keiſara oc bera upp ærindinn, oc tekr Keiſari Þui vel; oc vill hann at Þeir eigi Þing allir ſammann: Fara ſendimenn aftur oc ſeigia Þeim ſua buit; Oc nu komo Þeir allir á eitt Þing,

gonger / och blef dår ſtart mannfall: och flydde Konung Harald och Håkon Jarl alt ſtadigt; menn Keyſaren och Oloſ ſölgde effter / öfwer landet; och ehwar de foro bodo the alla menniſkior Chriſtnas / och då ſkulle all deras egendom wara i friid. Detta utwalde ſtörſta deelen / de ſom båſt berenckte woro / och togo de emot Troon / menn de ſom det intet wilde / de bleſwo drepne. De fingo nu en ſtoor ſeger och wordo nampn-kunnige. Kung Harald och Grefwe Håkon drogo alt undan / och ſågo de nu ſitt wilkor bliifwa mindre och mindre / ſom Folcket Chriſtnades / hade nu ſamtaal ſin emellan / tycktes och nöden nu trängia hårt uppå ſig /: flydde ſå ifron ſkieppen och ſlöte ſin emellan / att ſenda menn till Keyſaren och bidia ſig friid / menn dock intet låta Chriſtna ſig. Senningebuden foro till Keyſaren och ſade ſitt årende / Keyſaren upptog det wäl; och wille hann de ſkulle komma ſamman till taals alle tillhopa: Senninge-buden foro tillbaka och ſade hwad de uträttat. Nu kummo de tillſammans till ett Ting och

Olaus perſequebantur, triaque prælia habebant, in quibus maxima clades. Fugam Rex Haraldus & Comes Haquinus qualibet vice capesſebant, quos Cæſar & Olaus perſecuti, quocumque autem perveniebant; ut Chriſtianam fidem reciperent imperabant, ſic res illorum in ſalvo manſuras. Elegerunt hoc quibus melior mens erat, fidemque receperunt; qui id autem recuſarunt, occiſi ſunt; ſic Maximam & celeberrimam victoriam conſecuti. Sed fugæ intenti Rex Haraldus & Comes Haquinus, videbant conditionem ſuam indies eo graviorem fieri, quo frequentius indigenæ Chriſtianam recipiebant Religionem; inter ſe itaque deliberabant, videbaturque res jam peſſime conſtituta; naves autem reliquerant, convenitque inter illos, nuncios ad Cæſarem mittendos, pacemque petendam; Chriſtianam autem pietatem nullo modo recipiendam. Ad Cæſarem Legati pervenerunt, negotiumque expoſuerunt, quod ille bene excipiebat, volebatque ut una convenirent. Legati hoc accepto reſponſo, receſſerunt; ſuiſque quid ſpei eſſet

 retu-

þing, oc hefr þat fiölmennast verit i Danmörk (*k*) þa stod upp á þingino Biskup, sá er var med Keisara oc Poppa het; hann taldi tru fyri þeim, vel oc leingi. Haraldr Kongr mælti, er hann hafdi heyrda tölnna; ecki er þat at ætla, at eg muni skapast vid tölu þina einasamman, nema ek siái þat þessi tru fylgi meiri kraptur, er þier bodit; enn hinni er vier höfum adur. Biskup mælti þá; skal oc eig þat skorta, at reina skal tru vora. Nu skal taka jarn, giöra glóande, oc man ec bera þat i lofa mier nijo fet, enn ef alsvaldandi Gud lifir mier vit bruna, sua at hondinn sie heil, þa skal lid ydvart oc þier tru taka. Nu iáta þessu Kongur oc Jarl, oc allir þeirra menn: Sidan geinger Biskup med jarnid, oc brann hann ey, sua lifdi Gud honum: Oc er Haraldur Kongr sier þetta, þá tek r hann tru oc allir hans menn, þui at ollum þotti mikils umvert um þetta taka; oc

och war ded ett allmännligast Ting i hela Danmark warit hade. Då stod up på Thinget Bisskopen / som war med Keysaren / hwilken heet Poppo; han predikade för dem Kristna troon / wäl och lengie. Konung-Harald sade då hann hade hördt taalet; inthet ähr ded att tänkia / jag ombyter mitt sinne af ditt taal allena / utan jag icke seer att med denna troon / du will wij skole anntaga / föllier större krafft / än mäd dän wij hafwa tillförende. Bisskopen sade då; däd skall och inter feela / att du och icke skal få see wår troos krafft. Jag skall nu taga järn och giöra ded eldrödt / och mon jag bera dett i min hand nie steg / och om dän alezmechtige Guden bewarar mig / att jag intet brenner mig / utan handen ähr heel / då skal du och ditt Folck taga wiid denna troon. Detta bejakade Konungen och Jarlen och alla deras menn. Sedan gieck Bisskopen mäd järnet och brende ded honom intet / så bewarade Gud honom: hwilket då Konung Harald såg / tog hann och alle hans menn wiid rätta troon ty allom tyctes tetta undertecknet

retulerunt. Singuli jam ad consilium venerunt, eratque conventus maximus eorum qui in Dania unquam fuerant. (*k*) In conventu surrexit Episcopus Cæsarem comitatus, nomine Poppo, qui Religionem ipsis luculenter & optimè referebat. Rex Haraldus cum verba ipsius audivisset: Non est ut me solo sermone Tuo posse persvaderi existimes, inquit; videre gestio Religioni huic majorem vim adesse, quam illi cui ante hac credidimus. Neque hoc deerit; respondit Episcopus, fidei nempe Nostræ efficaciam experieris: Ferrum jam sumam, ignitumque faciam, manuque portabo novem passus; & si Deus Omnipotens, ab ustione me servaverit, adeo ut manus integra fuerit, fidem Tu & subditi Tui recipietis. Hoc in se receperunt Rex & Comes, & qui illis suberant: Portabat dein Episcopus ferrum, quod illi nihil offi ere poterat sic enim à Deo servatus est. Hoc viso Rex Haraldus omnesque subditi illius, Christo nomen dederunt, omnibus enim hoc admira

oc var þá skyrdur allur Dana her: Enn Hakon Jarl var alt tregari til truarinnar, enn þotti þó hardur á annat bord, oc geck þó til um sidir oc tok skijrn; oc þegar er þat var giort, bad Jarl sier ordlofs til heim farar, oc þat þá hann af Keisara: oc skildi hann þat til, at Jarl skildi Kristni halda i Noreg, oc bioda ödrum truna, ella skal hann uppgiefa Rijkit. Nu fer hann i burt, oc um farin veg kiemur hann vid Gautland, oc heriar þar; enn hann sendir aptr, presta þá er Keisari hafdi sent med honum (*l*) Jarlinn spyr þa til eins hófs, er i var hundrad Guda; oc var þat helgat þor. þangat fer Jarl oc brytr hófit, enn teckr fied alt. Hann rænir þá vijda um landit, oc feck myket fe, oc fór til skipa sinna. (*m*) Ottar Jarl er þa red Gautlandi bregdur vid skiótt oc fer at Jarli oc náir honum eigi; þui at Jarl var þa i burtu. Ottar Jarl quedur þa þings, oc gierir Hakon Jarl utlægann; oc skildi hann heita vargr i Veum, er

teckuet stort / och blef då döpt hela Danska hären: Men Håkon Jarl war alt trögare till antaga troon / och tycktes wara hårdt dår emot / menn gick dock till på sidstonet och låt sig döpa; och då det war giordt bad Jarlen sig lof att reesa hem / och det fick hann af Keysaren; och slöt dåd dår till måd att Jarlen skulle holla Kristendommen i Norrige / befalla och androm denna troon / eller skulle hann uppgifwa sitt Rijke. Hann reeste nu bort och i wägen kom hann innåth Giötland / och härtade dår; menn Presterna som Keysaren hade sendt måd honom / skickade hann tillbaka. Jarlen sporde om ett Afgudehuus / huarutiwore hundrade Gudar och war det helgat Thor. Dijth reeste Jarlen / bröt nijd huset och tog alla egodelarna. Hann röfwade sedan wijda kring landet / fick monga egodelar / och foor så till sijna skepp. Greswe Otto som dån tijden Regerade öfwer Giötland / bröt hastigt upp / och for effter Jarlen / menn hinte honom intet; ty hann war borta. Ottar Jarl låt då stemma Ting / och giorde Håkon Jarl landzflycktig / och skulle

admirabile visum, Baptisataque est omnis multitudo Danica. Ad fidem recipiendam difficilior Comes Haquinus erat, videbaturque maxime contrarius, ultimo tamen se Baptismo lustrari permisit; quo peracto negotio, domum redeundi veniam Comes petijt, accepitque â Cæsare illa conditione, ut fidem Christianam conservaret, & in Norrigia propagaret. Sic abijt, venitque in Gothiam, ubi maximas rapinas fecit; sacros autem homines quos ipsi Cæsar tradiderat, remisit (*l*). De fano dein resciverat Comes, cui centum Dij inerant? sacratum vero Thoroni, illuc perrexit Comes fanumque destruxit, & bona quæ illi inerant abstulit. Prædas circa Gothiam latè quoque egit, multasque divitias corrasit, cum quibus naves petivit (*m*) Comes Ottarus, qui illo tempore Gothiæ præerat maximis itineribus illum assequi conatus, sed hoc illi non successit, in tutiora enim se receperat; conventum itaque indixit Comes, in quo exsulem declaravit Haquinum nomine

er hann hafdi brotit hit ærzta hof í Gautlandi. Oc er Þetta var tiÞinda Þa spurdu Þeir Jarlarner, Nigtiotér oc Brimmiskiater tiltekior Hakonar Jarls, oc Þotti eigi von frijdar. Fara Þeir Þa burt af Noreg med skip sin öll, oc àunnur atta, oc voru Þau öll ladinn af monnum oc fe, oc vildo eigi bida Jarlsins. Enn er Hakon Jarl spurdi huad Jarlarner hofdu at hafst, at Þeir hofdu Kristnat alla Vikina, Þa vard hann Þessu reidur miög, sendir hann Þa ord um alla Vikina, at eingum skuli lida à Þessum sid at hallda. Oc er Þad spurdist, fludo Þeir undann er eigi vildo Christninni neita; enn sumir snerust til hejdni. Jarl snerist oc til heidni, oc let Jarl mörg hof reisa, sem brotinn hofdu verit; oc situr hann nu i fridi oc rædur hann nu eirn Noreg ollum, oc gelldur einga skatta Haraldi Kongi, oc i reinan er miöc Þeirra vinfeingi. Keisari oc Haraldr Kongr oc Olafr, foru allir til einrar veitslu; oc ádur Þeir skiliast, heytir-

skulle hann heta Helgedommars röfware / effter hann hade brutit det förnämbsta Afguda huus i Gidtland. När detta handlades då sporde Jarlarne Nigith. och Brimm. Håkon Jarls förehafwande / och tycktes sig icke få niuta frijd. Foro de då bort af Norrige med alle sine skiepp / och där till otta andra / alla wore de ladade med Folck och godz / och wille de intet bijda Jarlen. När Gref. Håkon sporde hwad Jarlarna hade giort / i det de hade Christnat heela Wijken / blef hann där öfwer myckit wreder / sende bud kring heela Wijken / att ingen skulle lijdas som hölle dån seden. Hwilket då ded spordes / flydde de undan / som intet wille förlåta Christendommen; menn somblliga gingo tillbaka till hedendomen. Jarlen blef och hedning och lät så monga af Guda huus uppsättia / som nederbrutne woro. Satt hann nu i frijd och rådde ensam öfwer alt Norrige / gaf och ingen skatt åt Konung Harald / och minskades nu nog deras wänskap. Keysaren / Konung Harald och Olof / foro alle till ett samquem / och

nominarique debere dicebat latronem sacrorum, quod summum Vestro-Gothiæ fanum destruxisset. Hæc cum gererentur, relatæ Cæsaris Comitibus Nigirbioro & Brimiskiato Haquini actiones sunt, quare sibi pacem non futuram existimantes, cum omnibus suis navibus, adque has alijs octo, singulis viris & divitijs benè oneratis discessérunt, adventu Comitis haud expectato. Cum autem Haquinus Jarl, Comites illos Christianam pietatem Vikiæ inhabitatoribus persuasisse inaudivisset, irarum plenus, se nemini em illi Religioni addictum, toleraturum edixit. Quod cum rumore percrebuisset, Christianæ fidei tenaces aufugerunt, ceteri ad Ethnicismum redibant: Comes vero plurima Fana quæ diruta erant, reparari fecit, & pacem optimam habuit, totiquè Norrigiæ imperavit, nec Haraldi amplius tributarius exstitit (n) unde amicitia illorum multum diminuta. Ad unum convivium Cæsar, Rex Haraldus & Olaus vene-

heytir Haraldur Kongr at allir hans menn skullu tru halda, oc þat efndi hann, oc ſijdann skiptuſt þeir giaufum vid. Eptir þat fer Keiſari heim til Rikis ſins, med biortum ſigri; oc þa baud hann Olafi Tryggva ſyni at fara med ſier: enn hann vildi þa heldur fara i annan ſtad, oc heria à heidnar þiodir; oc skildeſt þeir med vinattu.

och förr än de ſkildes / låſwade Konung Harald / att alle hans menn ſkulle blijſwa wijd Chriſtna tron / och det höll hann / ſedan ſkifftade de gåfwor ſin emellan. Effter detta for Keyſaren hem till ſitt Rijke med en härlig ſeger, han bödh och då Olof Tryggwaſon fara mäd ſig: men wille hann heller reeſa annorſtädes och häria på Hedningar / och ſkildes de mädh wänſkap.

Fra Olafi Trygva ſyni.

CAP. XIII.

Sidann fóro þeir Olafr med lidi ſino, oc heria bædi à Bretta oc Yra, oc Skotta; oc heriudu á heidnar þiódir, enn leto Kriſtna menn fara i fridi. Enn ſà var Kaupmàli med þeim Olafi oc Sigurdi Jarli, at huer Olofs madur skyldi taka tua luti, enn Jarls men einn; enn Olafur ſialfr þria luti, enn

Om Ol. Tr. huru han herrlade på Irland och feck hunden wijg.

CAP. XIII.

Sedan for Olof mäd ſitt Folck / och heriade både på Britannerne / Irlendingarna och Skottarna; hann herlade på Hedningar / menn låt Chriſtna menn wara i fri d. Såledesh hade Olof och Gref-Sigurd kommit öfwerens / att hwar Olofs mann ſkulle taga twå lottar / och Jarlens menn allenaſt en; Olof ſiälf tre lottar /

venerunt, & prius quam diſſociarentur, promiſit Rex Haraldus ſuos omnes in vera fide permanſuros, quod & optime ſervavit, dein dona invicim diſtributa ſunt. His peractis in Regnum ſuum Cæſar redijt, celeberrima victoria potitus. Ut ſe comitem Olaus Tryggvaſonius præberet, rogavit Cæſar: verum renuit ille, ſe alio proficiſci velle dicens, ubi prædas in ethniciſmum colentes exercere liceret, & manente optima amicitia, ab invicim diſceſſerunt.

De Olao Tryggvaſonio quomodo acceperit canem Vige.

CAP. XIII.

Poſt hoc Olaus copijs probè inſtructus, expeditionem in Britannos, Irlandos & Scothos ſuſcepit, Ethnicosque perſequutus, cum Chriſtianis pacem coluit. Sic autem inter Olaum & Comitem Sigurdum convenerat, ut quilibet ſociorum Olai duas partes communis prædæ caperet, cum Comitis vero unam ſortirentur; ipſemet Olaus tres ſibi

enn Jarl oc einn. Oc var fyri Þa ſauk ſua ſkipt, at Olafr ſialfr at upphafi oc hans menn; öſludu meira at sKiptis, fyri ſakir hardfengis oc allrar framgaungu. Þat barſt at, Þa er Þeir voru i Yrlandi, oc hofdu tekit herfang; er Þeir atto ópt at hroſa, Þa ráku Þeir til skipa otalligar hiardir: bædi naut oc ſaudi oc geitur; oc ætludu at bua Þat til viſtar ſier. Þa geck at Olafi eirn fátæKur buand-karl, oc herfiliga buinn, oc bad hann giefa ſier hiórd ſina, Þa er hann kiendi ſier, oc reka aptur til huſa ſinna. Olafr ſvarar: ey ma ek veita Þier Þat er Þu bidur, Þvi at ecki fær Þu skilt hiord Þinna, af ſua miKlum fiolda; Þvi at mant hvarki meigia kienna, nie ſamanſamna, oc eingi madr man ſá finnaſt er lijki gieri á Þui. Buandi mælti Þa: Gerit Þa miskun vit mik at ek fai Þat af fe minu, er skilit fær til handa mier hundur min. Þa mælti Olafr: ef Þu átt ſua ſpaKann hund

ſem

ſottar / menn Jarlen och ſå en. Och ſkiedde fördenſkuld at ſåledes ſkifftedes / att Olof ſiälf och hans menn i begynnelſen för ſkaffade mera till ſkiffta måd deras modighet och framgong. Ded hånde ſig då de wore i Jrland och hade tagit rof / tåd de offta hade att roſa ſig af / kiörde de och till ſkeppen en otalig Fåhoper / både ſtörre och ſmärre boſkap och getter / och tenckte att laga ſig ded till maat. Då gieck till Olof en fattig illa klädder bonde / och bad honom gifwa ſig igien ſin boſkap / dån hann kunde kiänna igien; och att hann motte få kiöra dån hem. Olof ſwarade: Jag kann intet giöra dig det du beder / ty intet kann du åtſkilla din hiord af få ſtoor myckenhet / och hwarken lärer du dån kiänna eller kunna i hopaſambla / finnes och ingen dån åtſkildnad der i kann giöra. Bonden ſade; giör a dåck mißkun wijd mig / att jag får ded af min boſkap ſom min hund kann ſkilia åt mig. Olof ſwarade: Om du hafwer få kloot hund ſom du ſäger / att hann kan ſkilia

dina

ſibi haberet, Comes unam ſaltim obtineret. Ejusmodi autem partitio inter illos eſſe debebat; quia Olaus militesque illius, cum primum ſocietatem, inijſſent, fortitudine ſua & progrediendi audacia cæteris plura comparabant. Accidit aliquando cum in Jrlandia eſſent, prædamque occupaſſent, quod ſæpius contingere ſolebat: Pecorum diverſi generis copiam maximam, ceperant: in qua tam boves quam vaccæ, oves & capræ fuerunt, quas cum ad naves ducerent, cogitantes cibaria hinc ſibi parare, Olao occurrit ruſticus quidam pauper & lacero veſtitu, rogans ſubmiſſè ſibi reſtitui pecora ſua, quæ agnoſcere poſſet, utque illa domum abigere liceret. Huic reſpondit Olaus petitioni tuæ ſatisfacere non poſſum, cum pecora tua in tanta multitudine ſecernere nemo queat, dignoſci enim & ſegregari nullo modo poſſunt, nec reperiri quenquam credo huic negotio ſufficientem. Colonus dicebat; benignitatem Tuam mihi impertire ne grave ducas, ut tantum reſtituatur de meis pecoribus, quantum â cæteris ſegregare mihi, poterit canis meus. Olaus inquit, ſi canem tam ſagacem habueris, ut poſſit tua pecora ab alijs dignoſcere, ſagacitate

&

sem þu segir, at hann fær skilit frá saudi þina, oc naut oc merkt þat frá annari hiòrd, med kunnato sinni oc speki; þa vil ec veita þier bæn þina Enn hygg at þu, at hundur þinn gióri oss enga dnòl. Enn at biòdanda bonda, þá hleipur fram hundurinn i otallika flock hiardarennar, oc ransakadi, oc eigi á halfri stundu hafdi hann fráskilid alt fe bondans, oc rák aburt frá ödru fe. Þetta undradi Olof miok oc alla hans menn. Leitar hann nu eptir hverar natturu, edur viturleiks þessi hundur væri? Bondin seigir at hann var lijkari spokum hirdum enn sk.nsomum hundum, þvi at hann hafdi mans manvit. Olafr giòrdi sier þa mykit um, oc þotti sem var, agæta gripur vera hundurinn, oc bad bondann ef hann vildi giefa honum hann: oc bondi gaf honum hundin þegar Enn Olafr gaf bonda digran gullhr.ng: oc þat á otann, enn er var meira veitt; vin gan sina, oc skildust þeir nu vinir. Þessi hundur het Vigi, oc er þ.t allra manna mál, at eigi hafi meiri gersemi verit þess kyns, sem i þessum hundi.

Cap.

dina föder och nöt / ifron annan boskap / med sin kunskap och klokhet; då will jag giöra efter din bön: Men see du till att icke din hund giörer det ta liömskt. Nu efter bondens befallning lopp hunden fram / uti en otalig boskaps hoop och ransakade / och inte fyllest på en half tijme / hade hann frånskildt alt bondens fä / och kiörde bort ifron den andra boskapen Olof och alle hans menn förundr. de sig mycket öfwer detta. Han frå..ade nu effter / af hwad natur eller förstond denne hunden wore? Bonden sade honom wara lijkare en förstondig herde / än kiänneskakahundar / ty hann hade dubbelt mans wett Olof fick store behag till hunden / och tyckte som i sanning war / att denne war en dyrbar ting / och bad benden gifwa sig honom / bonden gaf honom då hunden / menn Olof gaf bonden igien ett tiåkt gullarmband / och det där till / som mera war / sin wänskap / och skildes de wänner. Hunden het Wiig: och ähr alle menns taal / att aldrig warit kostligare af sådana art / än denna hunden war.

Cap.

& industria sua, quod petiveris non denegabo: sed cave ne canis tuus nequiter rem peragat & aliena pecora nobis subripiat. Jam jubente rustico, gregi innumero se immiscuit canis subodoratusque singula pecora, brevi momento domini sui à cæteta multitudine abegit. Admirandum hoc Olao & socijs illius visum, cujus igitur naturæ & intelligentiæ hicca-nis esset, scire expetivit! Rusticus dicebat illum intelligentia sua, accuratis pastorlbus propius accedere, quam sagacibus canibus; habere enim scientjam pæne humanam. Olaus ob hoc canem plurimi æstimabat putabatque ut erat, rem pretiosam esse, rogavit igitur Colonum, ut sibi daret hunc canem, quod & obtinuit. Olaus autem rusticum, magna armilla remuneratus; quodque magis erat, amicitiam suam pollicitus, sicquè ab invicem discessum est. Canis hic nominabatur Vige; omnibusque pro rarissimo habitus est.

Cap.

Fra Olafi Trygg. S. oc Alpin Kappa.

CAP. XIIII.

Þat er sagt at Olafr kom i England, oc þar var Kappi sá fyri, er Alpin het: hann var manna sterkastr: holmgaungu madr mikill, oc atti mikla eign; þó at hann hefdi rangliga feingit: hann var drambsmadr mikill, um alla luti, enn frijdur synum. I Einglandi var ein gaufugeckia; fyrst fyrir frenda sakir, hun var skaurungr sialfr; hon het Gyda, ok atti hon mikit Rijki. þessar kono bad Kappin Alpin. enn hun svarar á þa lund, at hun vil þings látakuedia, oc man ek þar Kiósa mann, er ek vil mier til mans velia: oc Kappi veitti þessu samtycki. þetta spyria þeir Olafr oc vikingarner, huad eckian hafdi um mælt, oc biuggust margir af þeim til þings, oc prydduſt agiætligum klædum, oc væntu at þeir mundo kosnir vera: hösdu oc margir miök adur reint sig i mann-

Om Olof Tryggwason och Alpin Kiämpe.

CAP. XIV.

Thäd ähr och sagt att Olof kom till England / hwar som war en Kiämpe / hwilken het Alpin: hann war myckit starker: en storfechtare och hade stoor egendom / fast han dän illa hade fådt: hann war en stoor skrytare uti alla saker / dock wacker till skapnaden. Uti England war en förnäm änkia / först för sin slett / hon war och hurtig siälf; hennes nampn war Gyda / hon ätte stoora godz: denne begiärade Kiämpen Alpin / men hon swarade sälledes / att hon wille låta lysa Ting / och där will iag wälia mig mann / dän mig till mann behagar: till detta samtyckte Kiämpen. Olof och siöröfwarne sporde hwad änkian hade sagt / och lagade monge af dem sig till Things / och prydde de sig med kosteliga kläder / wäntandes de skulle bliifwa utwalda: hade ock monga af dem giordt sine prof tillförende / i farliga

De Olao Tryggvasonio & pugile Alpino.

CAP. XIV.

Cum Olaus in Angliam venisset, erat ibi pugil quidam Alpinus nomine Robore hic alijs prævalebat & duellator summus exstitit, qui & divitijs quamvis male acquisitis abundabat; Jactator summus fuit, egregia tamen forma præditus. In Anglia hoc tempore vidua Nobilissima erat, non solum splendore affinitatis, sed & propriâ virtute commendabilis. Gyda nominabatur, magno Regno imperitans: Hanc sibi matrimonio jungi Alpinus expetivit: verum illa respondit; ad Judicium volo singuli conveniant, in quo mihi virum ipsamet eligam, qualem mihi convenire visum fuerit. Hoc responso pugil acquievit. Olao & peiratis, responsum quoque innotuit, plurimique ex illis optime ornati judicium petebant, expectantes sibi commodi aliquid ex hac electione: Plurimi autem, eorum præclaris actionibus incluti erant. Olaus ad judicium quoque cum suo comita-

i mannhættum. Olafr fór oc bioſt med þeim hætti; at hann var i odkapu, oc huldi hauſut ſit med ſidum hetti: fór hann nu til þings med ſinum monnum. Drottning kom oc til þings, oc med henni þriatygi kuenna. Ridu þær af borginni med skrautligri ferd, oc var hon þó ollum gofugligri. Kappin Alpin ſat á ſtóli virdugliga buinn, med hinu dyruſta pellum, oc gulli, oc gimſteinum; þuilikaſt ſem Skurþgud væri ſett á ſtalli: Oc nu rijda fyri hann, þeſſar hiner frydu Konur oc ſato á heſtum, oc kappinn tock þegar til orda: heyr þu hin gaufugliga fru, þat er mitt bod, at þier ſtigit af heſtunum, oc velit her ſæti hia mier, oc kios mek þier til mans. Þeſſi hin rijka fru var ſyſtir Olafs Skotta Kungs, er kalladur var Quaran. Oc nu let hon mykinn flock á bader hendur fier, oc marga agiæta menn vel buna. Hun ſier oc þat at Alpin er agiæta vel buin. Hun ridur nu um mann hringinn, oc hyggr vandliga at ollum monnum er þar voro comner; bædi at yfirbragdi oc

liga tillfellen. Oloff for med/ och klädde hon ſig på ſådant ſätt: hann hade en ſijt kappa och på huſwuen en diup hatt: foor hann till Thinget med ſine menn. Drotningen kom till Thinget / / och måd hänne trettie quinſperſoner. Deße rede ifron Borgen måd ſkrytachtig fård / och wat hon härligaſt af allesaman. Kiämpen Alpin ſatt på en ſtool koſtligen klädd / uti dyreſta kläde / guld och ådla ſtenar / lijka ſom en Afgud hade warit ſatt uppå ett altare: deße ſkiöne quinſperſoner rede nu fram för honom och ſutto på häſtarne / Kiämpen begynte då att ſeya: hör J förnäma fru / dåd ähr min begiäran att J ſtijgen af häſten och ſättien Eder hoos mig / utwälgen och mig Eder till mann. Denna mechtige frun war Konung Olofs i Skottland Syſter; dens ſom kallader war Qwaran. Nu lämnade hon en ſtoor hoop på båda ſijdor om ſig / monga wackra menn och wäl klädda. Hon ſåg och ded att Alpin war härliga klädder. Hon red nu kring i ringen af mennerna och ſåg wäl och grannligen på alla de menn / ſom dijt wore kombne;

comitatu proficiſcebatur, ſic ornatus; ut vili pallio & pileo oculos abſcondente ſ tegeretur. Reginam ad Judicium triginta mulieres comitabantur, quæ optimè ornatæ de caſtello equis advectæ ſunt; quarum tamen omnes Regina longè antecellebat. Sedili quodam pugil Alpinus inſidebat, exquiſite jam veſtitu pretioſo, quam auro & lapidibus raris ornatus; tanquam ſculptile tabulato impoſitum fuiſſet. Jam pulcherrimæ hæ mulieres equis inſidentes illum prætcribant, quas pugil alloquutus; audi Generoſa Domina inquit; Rogo ut equo deſcendas, & locum Tibi hic apud me capias, meque Tibi maritum eligas. Potentiſſima hæc domina fratrem habebat Olaum Scothiæ Regem, qui Qvatan nominatus eſt. Jam plurimos ab utroque latere, viros præſtantes & optime ornatos præteribat. Totum circulum prætervecta, omnes qui adetant intuita eſt; examinabatque, tam vultus illorum quam ornatum; verum quem quærebat

 in

oc Klædum, oc finnur eigi þann er hun leitar, oc henni ſamþi: oc ſlikt ſama giórir hon annat ſinn, at hun rijdur oc ranſakar huers mans aſiónu oc yfirbragd; oc þridia ſin er hon ried, þa kiemur hun þar er var madur eirn mikill i lod-kappu, oc er hun leit augu hans, þá mælti hun; hier er ſá er ek vel mier til bonda, af ollum þeim er hier eru komnir. Oc er Alpin ſá ſek frakioſinn oc ſuivirdann, ſua oc fyrdann þeſſu hino ymiliga radi, enn þennan til radinn, þá greinadi hann berſerkliga, oc ſéigir hann skamma rijd niota þeſſ rads. Var nu ſlitit þingit, enn ſtefnud rijk veitzla oc agiætlig. Flyr nu þetta um òll herud. Sækir þangat nu fyrſt Jarl oc margir adrir hofdingiar, er Olafr skal fá þeſſar cono. Oc er hann ſatt á veitzlo, þa kiemur þar kappinn Alpin med fullmikilli reidi, oc bydur nu Olafi holmgaungu; oc ſeigir hann reina skulo, bædi megn oc fræck-leik. þetta var annan dag veitzlo, er Olafi var einvigi bodit. Olafur kuadſt koma

mundo.

kombne; både deras ſkapnad ſom och kläder / och ſann ingen dän henne behagade eller tiänte: ded ſamma giorde hon än en gong / att hon red och ranſakade hwars mans uppſyn och ſkapnad; och tridie gongon då hon red / kom hon dijth ſom ſtod / en ſtoor mann i en ſilt-kappa: och då hon hade ſedt honom i annſicktet / ſade hon; här åhr dän iag wälier mig till mann / utaf alla de hijt haſwa kommit. När Alpin ſåg ſig intet wald / utan wanwyrdad och förſkutin med detta wäſende och denna upptagin / grinade han på raſwilla Kiämpars ſätt och ſade att denna ſkulle kort tijd niuta denne ſellheten. Blef nu Thinget ſlutit / och giort ett Koſtbart och härligit Bröllop. Detta kom ut kring alt landet / ſökte nu dijt Jarlen och monga andra Höfdingar / då Olof ſkulle komma ihopa med denna quinnan. När hann nu ſatt i gieſtebudet / då kom dijth Kiämpen Alpin myckit wreder / och bad Olof kommwa och fechta mäd ſig; ſäger honom ſkola få röna / både krafter och mod. Detta ſkiedde andra gieſtebudz dagen / att

Olof

invenire non poterat, vel quem ſibi optare vellet: Eadem res adhuc ſemel peracta eſt, ubi cujuſlibet vultus & oculi dijudicati. Tertia vice cum circumequitaret, veniebat ubi vir quidam magnus ſed vili pallio indutus, ſtaret: Hujus vultum cum ſollicite perpendiſſet, dicebat: Hic reperi quem mihi maritum eligo, ex omnibus qui huc advenerunt. Cum Alpinus ſe ſpretum, deſpectum & remotum hoc facto, hunc vero electum videret, ringebatur more furientium pugilum, dicens brevi tempore hunc felicitate hac fruiturum. Sic finitum eſt judicium, adque celebre & ſplendidum convivium convocatum eſt. Huc veniebat Comes & Plurimi alij magni viri, nuptias Olai celebraturi. Cum vero convivium eſſet, una pugil Alpinus ira exæſtuans acceſſit, adque duellum Olaum provocavit; dicens illum apud ſe, animum & vires reperiturum. Altera convivii die ad

duellum

mundo : oc þegar annan dag i dagan, fer Olafr til holmstefno med tolfta mann. Oc Kappin kiemur oc med tuttugo oc fióra menn, geingolt at ſidann med bardaga; oc fellu af kappa tutugo oc tueir menn. Oc þa lagdi Olafr vapn ſin oc rann á kappan, oc tok hann höndum oc felldi hann til iardar; oc ſidann batt hann þa alla ſterkliga er lifdu, oc ſidann ſetti hann kappan á heſt, oc let hann horfa aptr til hala, oc rak hann þa ſua fyri ſier, heim til borgarinnar. Oc er Jarl ſá þetta oc adrir Hófdingiar; þá þotti ollum þetta vera hinn frægaſti ſigur, er Olafr hafdi unnit; eda hverſu kappinn var hædiliga leikinn oc ſuivirdiliga neiſtur : Oc ſyrilet Jarl þá, oc kuadſt ey viliahafa yfirgang þeirra, oc bad hann á burt fara ór þvi landi, oc ſua giordi hann. þar var Olafr nockra rijd, oc átto þau ſon ſamann: þau Gyda, er Tryggvi het; ſa bardiſt ſidann vid Svein Alfifo ſon, þrem nottum fyri Jol,

CAP.

Olof blef manter till ſechta Olof ſade ſig ſkola komma: Och dagen effter dåd förſta dhåd dagades/ for Olof till ſechte platzen med tolf menn. Kiämpen kom och måd fyratiugu menn/och begynte de ſloß och föllo af Kiämpens tiugutwå. Då kaſtade Olof ſin wapn och rände på Kiämpen/ kaſtaden till marken: bant honom/ ſampt hans föllie ſom qwarlefde/ hele ſtarkligen: ſatte ſedan Kiämpen på heſten/ ſå att hann wende anſichtet till ſwantzen/ och kiörde honom hem för ſig till Borgen. Detta då Jarlen och de andre höfdingarne ſågo/ då tycktes dem alla/ denna wara en berömligaſt ſeger/ ſom Olof hade wunnit; och hurn hånligen Kiempen war begabbad och neſligen bundin; och på, öd Jarlen då, ſeyandes ſig intet willia lengre hafwa/ ſådanas neſwlißhet och öfwermod/ utan bad honom fara bort utur landet/ och ſå giorde hann. Här war Olof någon tijd och åtte hann och Gyda tillſammans en ſon; han het Tryggwe och ſlogs han ſedan med Swen Alfiſie Son/ tre nätter för Juul.

CAP.

duellum Olaus provocatus eſt; qui ſe venturum promiſit. Die ſequenti primo diluculo ad prælium ibat, duodecim comitatus viris. Pugil cum viginti quatvor aſſeclis ad venit, pugnamque exorſi ſunt; ſed à partibus pugilis, duo & viginti ſtatim deſiderati ſunt: Projectis jam armis Olaus impetu pugilem adortus eſt; vi cepit; terræ allidit; unaque cum reliquis qui ſupererant, fortiter ligavit; pugilem adverſum equo impoſuit; utque caudam reſpiciens caſtellum adiret, cogebat. Quæ cum vidiſſent Comes cum reliquis Nobiliſſimis Viris, omnibus victoria quam Olaus obtinuerat, celeberrima æſtimata eſt: reputabantque quomodo pugil ſuperatus, contumelia illuſus & ignominia affectus eſſet. Edixit itaque Comes ſe amplius non toleraturum, inſolentiam ſuperbiamque ejusmodi hominum, juſſitque ut in exilium iret; quod & factum eſt. Hic moratus Olaus tempore aliquo, filium ex Gyda ſuſcepit, qui Tryggvi nominatus. Hic pugnabat cum Svenone Alfiviæ filio, triduum ante Jolenſia.

CAP

Fra Hakoni Jarli.
Cap. XV.

Þar er til at teka i þann tima, er ried Norege Hacon Jarl Sigurdar son, er fyrr var fra sagt. Sigurdur var sonur Hakonar Griotgardzsonar. Þessi Hakon var rijkur og vitur, oc med sinum rabum, oc vielræþum, vann hann yfir Komin Harald Gunhildar son; at Halsi i Limafyrdi, oc annan Gullharald, er hann sialfur lagdi vit jordu: oc sua langdust þessi tuau Rijki samann, Noreg oc Danmork: oc þa feck Hakon gull þat ett mikla, er frænde hans hafdi átt. Sidann settir Haraldur Kongur Hakon foráds mann oc Jarl yfir Noregi, enn hann skildi gialda skatta Dana Kongi, á hverio ári, oc for sua þrettan vetur, at Normenn voro lydskildr undir Dani. A þrettanda ári bardist Otta Keisari vid Dani: Oc þa flydo þeir Haraldr Kongr oc Hakon Jarl i Limafiord. Enn sidann

Om Håkon Jarl.
Cap. XV.

Denna tijden regerade i Norrige / Grefwe Håkon Sigurd Son / om hwilken wij tillförende taalte. Sigurd war Håkon Griotgardz Son. Denne Håkon war mechtig och förståndig / uti sine råd och kloke annslag / måd hwilka hann och hade öfwerwunnit Harald Gunild Son wijd Hals i Limafiord / sedan och Gulldharald / dån hann siålf lade till Jorden; och då lades deßa twå Rijker Danmark och Norrige tillsammans / och fick Håkon det myckna gul'det / som hans frende hade ått. Sedan satte Konung Harald / Håkon till föreståndare och Grefwe öfwer Norrige / menn hann skulle gifwa Konungen i Danmark hwart åhr skatt / och foro fram trettan åhr / att de Norska wore under de Danskas lydna. På det trettonde åhret slogs Keysar Otto måd de Danska: Och då flydde Konung Harald och Håkon Jarl uti Limafiord. Men flydde

De Comite Haquino; reditu illius in Norrigiam, & pugna dein cum Jombsvicencibus, ut & sacrificato filio Thorgerdæ Horgabrud.
Cap. XV.

Id quoq; memorandū venit, hoc tempore Haquinū Sigurdi filium Norigiæ præfuisse(*a*) quem admodum prius retulimus (Fuit autem Sigurdus Haquini Griotgardi filius) Haquinus potens & sapiens exstitit, ejusq; consiliis & circumventionibus succubuit Haraldus Gunhildæ filius, initio sinus Lymici, & Guldharaldus quem ipsimet occidit: Hocque modo Dania & Norrigia, unius dominio subjectæ sunt: Haquinus autem aurum quod cognatus ipsius possederat, potitus est. Post hoc voluit Haraldus Gormonis, quod Haquinus ut Comes & exactor, Norrigiæ præesset. Debebat autem tributum Regi Daniæ quolibet anno pendere, quod tredecim annis factum, ut Norrigii Danorum tributarii extiterint (*b*) decimo tertio autem, pugnam habebat Cæsar Otto cum Danis, fugaque sibi consuluerunt Rex Haraldus & Haquinus Jarl, in sinu Lymico, Haquinus in Norrigiam redijt,

dann flydi Hakon Jarl til Noregs oc galt sidann aldrig skatta Dana Kongi. Enn litlo sidar Komo Jomsvikingar, um midvetrar skeid i Noreg, med siautygi skipa annars hundrad, oc bordust þeir vid Hakon Jarl oc Eirik son hans, á Hiorunga-vagi: oc bordust sua diarfliga ar sádæmi var til i Nordur laundum at þvilijk orosta hafi verid. Þeir bordust allan dæginn: enn Hakon Jarl fór flundum til lands, oc færdi fornir Gudum sinum, oc veitti þeim akall mykit; Oc á þeim deigi var þó ávaxtalaus hans bæn; fello þa margir af hans mönnum, enn fair af Jomsvikingum. Oc á ödrum deigi þegar i Solarrod, toko þeir at beriast, alt til þess Sol var i sudri; oc þa for Hakon til landz oc het á Þorgerdi Horgabrudi til sigurs sier; enn adur enn vitgeingist hans bæn, gaf hann henni son sinn nijovetra gamlann, oc þa kom hon til orosto med, oc giordist þá ogurlig orosta med hagli, oc þa fello miok Jomsvikingar. Eirikur Hakonar son, veitti hardar atlaugur, oc

flydde Håkon Jarl till Norrige/ och sedan galt hann aldrig Konungen i Danmark någon skatt. Litet dår effter kummo Jomswikingarne/ mitt uppå åhret till Norrige/ måd etthundrade siuttio skiep/ och sloges emot Haken Jarl och hans Son Erik/ i Hiorunga wåg: och sloges så mannligen/ så att så effterdömen åra/ att ett sådant slag hafwer warit i Nordlanden. De sloges heela dagen: Men Håkon Jarl for stundom till lands/ och förde sine Gudar skiänker/ och åkallade dem myckit; menn dån dagen war hans bön ofruchtsam/ fello då monga af hans menn/ doch få af Jomswijkingarne. Dagen effter i Solenes uppgong/ tego de att slåß inn till thes Solen kom i Söder; då for Håkon Jarl till lands/ och åkallade Thorgierd Horgabrud/ om seger: menn förr ån hans bön blef hörd/ gaf han henne sin Son/ som war nie åhr gammal/ då kom hon måd till slaget/ och blef då slaget gruswelsigit för hagel skuld/ att Jomswijkingarne fällo mycket. Erick Håkon Son gick hårdt uppå/ och felde monga mēn; och

redijt, nec deinceps tributarius Regis Daniæ exstitit(c) Paulo post circa mediam hyemem in Norrigiam Jombsvicenses peiratæ, cum centum septuaginta navibus venerunt. (d) pugnamque cum Haquino & filio illius Erico in aquis Hiorungvagenlibus susceperunt; tam acrem ut pauci meminerint, in Septentrionalibus plagis atrociorem fuisse. Pugnatum est tota die: Comes autem Haquinus interdum in terram ascendit, Dijs suis sacrificia oblaturus (e quos & multum invocavit. sed preces illæ, illo die nihil profuerunt: plurimi enim illius milites occumbebat, sed de Iombsvicensibus pauci. Die sequenti cum Sol ad meridiem vergeret, Haquinus iterum terram petijt, Thorgerdamque Horgabrud invocavit pro victoria: Sed prius quam exaudirentur ipsius preces, filium ipsi annos novem natum devovit; jamque pugnæ illa etiam accessit. Descendit jam horribilis grando, plurimique de Iulinensibus peiratis ex hac occubuerunt. Comes

 Ericus.

oc feldi marga menn; Þa flydi Sigvaldi Jarl med þriatyge skipa til Danmerkur; enn Bui var eftir, oc sagdi betra rád at latast þar med karlmensku, enn flya med akafligri rædslu. Oc enn þridia dag bordust þeir med ogurligum atgangi: Enn fyri þui at margir Komo til lidz, vid Hakonar Jarl, enn hinir attu langt at sækia lidveitslu menn, enn margir fellu, þa matto þeir ey vidstaudu veita. Oc er Búi sá sina menn falla, enn þinast lidit um sek, enn uppgaungur tokust, þa tok Bui gullkistur sinar i sina hönd huera, oc hafdi adur barist all snarpliga. Han bióst þa med þeim hætti, at hann crægdi handar stufnum i kisto ringana, oc kalladi sidan: fyri bord allir Bua þegnar. Oc sidann steiptist hann fyri bord.

och nu flydde Sigwald Jarl med tretie skiep till Danmark; menn Bue war effter / och sade betre wara att låta mannligen lijfwet dår / ån fly med stoor reddhuga. Dån tridie dagen sloges de med gruswelig hefftighet: men emädan att monge kummo Håkan Jarl till hiälp / och deßa hade långt effter att söka hielp och monga föllo / så kunde de intet lengre stå emot. När Boo såg sina menn falla och folket minskas kring sig / och begynte de komma upp på hans skiep / då tog Boo / sina gullkistor / en i hwar handen; sedan hann först skarpt hade fecktat. Så lagade hann sig / att hann rende handstumparna uti kisteringarne och ropade sedan: springa för bord alla Boosmenn. Och sprong hann så för bord.

Fra suikradum Hakonar Jarls vid Olaf Tryggva Son.

Cap. XVI.

Nu er þar til at taka at Hakon Jarl heyrir mikla frægd, af morgum orostum oc snildar brogdum Olafs Tryggva sonar, er hann vann vijda: þa huglar hann

Om Håkon Jarls Stempling emot Olof Tryggwe Son.

Cap. XVI.

Nu åhr att seya / att Håkon Jarl hörde store beröm / af monga Olof Tryggwasons slachtningar och kloka annslag / som hann wida kring uthrät-

Ericus Haquini filius acerrimus erat, multosque occidit (f) Fugam in Daniam Comes Sigvaldus, jam cum triginta navibus cepit. Bue remansit, dicens præstare fortiter vitam amittere, quam fugam cum ingenti timore & ignominia suscipere. Tertio die iterum acerrime pugnatum, sed quoniam multi comiti Hâquino suppetias ferrent, ab alteris autem longe aberat aliquod auxilium, plurimique ex illis occubuerant, diutius resistere non potuerunt (g) Bue suorum plerosque occubuisse videns, auxiliumque deesse & hostes naves ascendisse, cistas suas auro plenas manibus ambabus cepit, cum antea fortiter pugnasset, Hoc modo se præparavit, cum manus præcisæ essent, truncos lacertorum cistarum ansis inseruit, dicens: jam ut omnes Bui asseclæ mare petatis volo, seque in mare præcipitavit.

Cap.

á marga vega at setia ràd vid, at ey ræni hann Hakon Rijki, eda sono hans; med òngum skióttum edur voveisligum brògdum. Jhugar hann á margar lunder, huern veg hann skal rád i moti setia, at eigi leti hann sitt rijki; heldur ætlar hann at setia fyri hann nokurt vielrædi, att hann mætti ræna hann ætt jòrdum sinum eda lifi, Hann lætur nu stefna fiolment þing i koma þar margir hofdingiar. Þorgeir het madur, Clacka, vinur mikil Jarlsins; hann kallar hann til sins á þingino, oc seigir at hann vil senda hann i Garda austur, med þeim erindum, at hann skal seya andadann Jarl, oc þat med at lidit liggi nu hòfþingia laust, oc nu se þat allra vili, at unna Olafi Tryggva syni Kongdom: Enn þetta erindi skulu styrkia med þier, tueir modurbrædur Olafs, oc sanna þetta, oc seigia sik af þui senda vera, at leida hann sua med soma, til sinnar fostur jardar: Enn frændur Olafs.

uthråttade. Då tenckte hann på åtskilligt sett att uppfinna råd / att han icke måd något hastigt och oförtenckt Krijgzpuß/ tager Rijket ifron honom/ eller hans Söner. Hans tankar wore åtskilliga/ på hwad sett hann kunde föresee/att hann icke motte mista Rijket; fast helder tyckte honom rådligit / binda till emot honom någon falskhet / att hann kunde beröfwa honom hans Arf-Jord / eller och lijfwet. Hann läth stembna ett allmene Thing; dår till kummo monga Höfdingar. En mann het Thorgeir Klacka / Grefwens myckit gode wänn; honom kallade hann till sig på thinget / och sade hann wille senda honom Öster till Ryßland måd de ärenden / att hann skall seya Jarlen wara dödh / och ale Folcket nu Höfdinge löst / och att alles willia wore att få Olof Tryggwa-Son till Konung: Detta ärende skola twå Olofs Moder-bröder med dig befreffta / och såya sig därföre wara åstadsenda / att med heder föra honom till sin Arf-Jord: Olofs fren-

Quomodo Comes Haquinus, Olaum Tryggvasonium, decipere & circumvenire studuerit.

Cap. XVI.

De Nobilibus actionibus & prælijs Olai, fama ad Comitem Haquinum pervenerat; multum itaque & anxie prospexit, quomodo præcaveret, ne sibi & filijs suis, Regnum fraudibus ex improviso abriperetur. Varia consilia habebat, omnem rationem colligens, quo posset impedire ne Regno excideret; existimabatque sibi consultius, Olao insidias struere; ut & vita illum & Regno ipsi debito privaret. Ad judicium universale jam convocatum est, quo potentes viri plurimi convenerunt. Thorgeyrus Klaca quidam nominatus erat; huic cum Comite summa amicitia intercessit, quem & in judicij loco ad se accersivit, dicens se velle illum Orientem versus, inque Gardariciam ablegare, ubi referret Comitem exstinctum, totamque Gentem jam Duce carere; omnium autem voluntate:

Olafs skulu þetta sueria med fullum trunadi, at þeir skulu ey seigia þetta bragd Olafi, fyrr enn þeir stijga á Noreg fotum; þa er þeim heimolt. Sua er oc sagt, at þori þessi hafdi oc verit fyri med Olafi, oc var suæra-broder háns; oc eigi at sidur hafdi hann vittekit þessu vielrædi, oc sua fastliga bundit sig i suikfamligum umsátrum, vit Olaf Tryggva Son; af fyritölum Jarls oc fegiöfum; heitr hann fastliga at fylla vilia Jarls. Nu sendir Jarl eftir þessum tueimur frændum Olofs, het annar Carlshofut, enn annar Josteinn, oc er þeir como fyri Jarl, gerdi hann bert fyri þeim þetta hit suiksamliga råd er hann hafdi sett; enn þeir neitudu at giera þetta, oc seija at þeim var þetta rad miok vanhent at giera vid frænda sinn: Jarl sagdi at þeir mundu velia sier verra coſt oc uvirniligra lut, ef þeir neita þessu, þui at þit skulut sæta sKiotum dauda, ef þit giörit eig semeK vil. Nu treistast þeir ey odru enn iata, þui sem hann mælir, oc bing gust

frender ſkola och giöra ſin edh/ att de intet ſeya Olof detta ſwekel/ förr än de ähra kombna till Norrige; då ſtår dåd dem fridt. Det åhr och ſagt att denne Thore hade tillförende warit hoos Olof/ och war hans ſwornebroder; och icke deß mindre tog hann ſig detta ſkielmſtycke före/ och förplichtade ſig faſt till att ſwika Olof Tryggwaſon; för Jarlens begiäran och ſkenker; låfwade hann ſig ſkola giöra hans willia. Grefwen ſkickade effter deße twå Olofs Frender; dån ena het Carlshofut/ dån andra Joſtein; deße då de kummo för Jarlen/ giorde hann dem uppenbart ſitt ſwikfulla råd hann hade fattat; menn de nekade att giöra dhetta/ och ſade att dem wore ded rådet myckit otienligit ſå giöra ſin Frende. Jarlen ſade/ de må då wälia ſig något werre/ och något ſom ſwårare wore/ om de neka detta; ty att i ſkolen ſtragſt döö/ om icke gören ſom iag will. Nu tordes de intet annat/ utan jakade ded hann ſade/ och lagade de ſig nu till reſan/ hwar-

voluntate Regimen Olao destinari. Hac negotium tecum duo avunculi ipsius promovebunt, qui verbis Tuis fidem facient, dicebuntque se missos ut illum in paternam hæreditatem introducant. Cognati Olai juramento se obligabunt, has insidias illi non aperituros priusquam in Norrigiam pervenerit, dein ut aperiant facile permissurum. Referunt quidam Torgeirum hunc prius fuisse apud Olaum, quodque frater illius adoptivus fuerit, qui nihilominus, donis & petitione Comitis se persvadere passus est, ut fallaeijs Olaum Tryggvasonium circumveniret, operamque suam huic nefario negotio commodaret. Comes ad se cognatos Olai accersiri jussit: unus Carlshofdi nominabatur, alter Jostein. Consilium de Olao decipiendo quod iniviſſet his aperuit; verum negarunt illi se hoc facturos, dicentes maxime sibi inconveniens, cognato suo nocere. Comes hoc si nolueritis iuquit; graviorem conditionem subibitis: Imperium siquidem meum adversantes, ultimum vos fatum manebit. Sic coacti voluntati Comitis velificari, itineri se præpararunt, qui-

gust þeir nú til ferdar, oc styrdi sinu skipi huer þeirra. Foro siþann til Englandz, oc er þeir como þar spurdu þeir, at Olafr var þa farin austur i Gardarijki, oc siþann sigldo þeir þangat, oc er þeir como þar, fagnadi hann þeim med mikilli blijdo, oc gerdi frændum sinum fagra veitzlo: siþann tok Þorer at bera fram, þetta hit flærdarsamliga erindi sit, oc seigir Olafi alla þessa luti, er adur saugdum vier. Olafr spyr þá Modur brædur sina, huort þetta er sat er hann seigir? þeir drupu nidur hófdi, oc svaurudu udiarfliga, oc med dòpru ýfirbragdi, oc qvado satt vera. Olafr trudi nu ordum þeirra, at þetta mundi satt vera; þui at þetta sannadi alt lid þeirra. Enn þat undradist Olafr, oc margir adrir, hui þeir brædur voro sua ugladir, i slikum fagnadi sem þeir sáo. Nu voro þeir þar um vetrinn. Enn er varadi bióst Olafr austann med sex skipum, oc þau umfram þriu, er þeir haufdu austur haft þessi skip voro ladin morgum dyrligum gripum, oc gimsteinum, oc agiætligum perlum oc alskins farmi, er sá

hwardera af dem styrde sitt skiep. Foro sedan till England. då de kummo dijth / sporde de Olof wara faren Öster till Rysland / och sedan seglade de dijth / hwart då de kummo / fegnade hann dem myckle kärligen / och giorde sina frender ett wackert giestebud. Thorer begynte sedan seya detta sitt lettferdiga ärende / kunngiörandes honom alla deßa saker / som wij tillförende omtaalte. Olof frågade då sine Moderbröder / om det war sandt som hann sade? de slogo nijd hufwuden och swarade blygsamligen och slaatligen, dåd wara sant. Olof trodde deras ord / att detta monde wara sant; ty och alt deras följe sannade dåd. Menn ded förundrade Olof och monga andra / hwarföre deße bröder wore så oglada / wijd enn sådan undfegnad som de nu hade. Här woro de öfwer winteren. När wåran kom / lagade Olof sig där öster ifron med sex skep / och där till de tre / de hade hafft dijth. Deße skep wore lastade med monga dyra Clenodier / ädla stenar och kostliga perlor och allahanda saker som inter wore mongestädes sedde i

quilibet illorum suam navim gubernans. Iter in Angliam directum, quo cum pervenissent, Olaum Gardariciam profectum intellexerunt, quare & illuc itum; quo advenientes ab Olao benigniter excepti sunt; qui & illis convivium egregium exhibuit. Thorgeirus dehinc fraudulentissimum negotium suum exposuit? referens Olao, res prius memoratas. Avunculos suos ille interrogavit, an vera essent quæ referebantur? Illi demissis capitibus; moesto vultu & timida voce responderũt, vera esse Fidem verbis illorum habebat Olaus, cum relationi omnes quoquè socij accederent. Hoc tamen Olao & alijs suspectum fuit, quod fratres hi moesti esset, inter summam benignitatem quæ illis exhibebatur. Per hyemem hic manserunt, primo autem vere, Olaus se cum sex navibus itineri præparavit, exceptis illis tribus, qui de Norrigia in Australes Terras advenerant, Hæ naves

ſen var i Nordurlaundum. Hann fòr nu uvitandi þeſſar vielar, af frændum ſinum ; oc med ingum yfi fór hann þeſſa ferd. Sigldu þeir nu goda byri, med gledi mikilli. þeir toko Noreg, þar er heitir þialfa-hellir, oc tioldudu yfir ſkipum ſinum. Oc er menn voro ſofnadir, þa ganga þeir brædur à ſkip Olafs. þeir fóro liodliga oc litilatliga, oc bádu hann ganga à land, oc hann giórir ſua, oc ſettiaſt þeir nidur ſkamt fra bryggiunum, oc toluduſt vid. Oc þa mæltu badir ſenn : Vit erum dauda verdir af ydur, oc þar fyri færum vier þier hofud ockar, fyri ockrann glæp oc ſuik. Nu ſaugdu þeir allann þenna atburd med grati ; oc i þeſſum ſtad mun ydr frændi daudi hugadur vera. þa mælti Olafr : hafit ſialfir hòfut yckar, oc fyrigiefa vil eg yckur þenna lut ; enn ſeigit nu hvad giòra ſkal ? þeir mæltu þa : þat vitum vier at Finnur eirn à hier bygd i fialli þeſſu, oc veit hann marga luti fyri. Komum oc hittum

hann.

Norlanden. Hann for nu hel okunnig denna reſan / om ſine frenders bedrägerij / reeſte och utan något twifwelſmåhl. De hade god wind och foro med myckin glädie. De kummo till Norrige / wijd Thiaſa-Heller och tiäldade öfwer ſine ſkiepp. När folcket hade ſomnat gingo bröderna till Olofs ſkep. De gingo helt tyſt och ſachtmodeliga / och bode honom gå uppå landet / ſå giorde hann / och ſatte de ſig nider intetlongt ifron bryggian / hwar de taaltes wijd. De ſade båda i ſender : wij ähra utaf eder döden wärde / och biudom wij eder wåre huſwuden / för wår galenſkap och ſwijkfulla taal. Nu ſade de heela denne handelen måd gråtande / och här mon eder frende döden wara ärnad. Olof ſwarade / behollа ſiälfwa edra huſwuden / iag will gifwa eder till denna ſaken / men ſeyen nu hwad iag ſkal giöra ? de ſade då : wij weta att en Finne boor här i fiällen / hann wet monga ſaker förut. Wij willia gå och leta upp honom / och förnimma hwad wij ſkolom

plurimis prætioſis rebus, lapidibus, margaritis & multis rariſſimis cimelijs, inque Norrigia haud unquam prius viſis, oneratæ erant. Neſcius fallaciæ ſibi ſtructæ, ſinè aliqua dubitatione iter hoc ſuſcepit, & ſecundo vento lætus profectus eſt. In Norrigiam pervenerunt ad partem illam quæ Tialſa hellir nominatur ; Tentoriaque ſupra naves explicuerunt. Cunctis dormientibus ad navim Olai fratres hi venerunt, tacite & modeſte rogantes Olaum ut in Terram deſcenderet ; quod & factum eſt : Itaque haud procul à navibus conſidentes, inter ſe collocuti ſunt : amborum autem fratrum, una vox erat. Morte ut nos afficias, ambo meruimus, quare vitam noſtram Tuo arbitrio, ob factum Noſtrum ſtolidum & deceptiones ſubdolas permittimus ; Rem omnem deinde in lacrymas ſoluti expoſuerunt, dicentes : hoc noſtra deceptione mors Tibi cognate deſtinata eſt. De vita veſtra aliquid determinare mihi non lubet, inquit Olaus ; quin quidquid commiſiſtis, facile vobis condono : dicite tamen quid jam faciendum ſit ? Illi reſponderunt : Finnonem in montanis his habitare accepimus, cui plurima futura nota, Conſultum igitur duximus illum adire, ut ex illo audiamus, quid nobis faciendum ; Rogandus ille eſt, ut

conſi-

hann, huat vier skulum giöra: bidiom hann rada oſſ nockur hielrædi. Olafr mælti þa: leitt er mier, oc litit um at hitta þeſſ kyns menn, edur þeira trauſt at ſækia, enn med þui at ydur lijki þetta, þa verdi Gudz vilie oc vor. Siþan geingo þeir i mirkrino um nott, oc var þar ſemiött miök oc blaut at fara, oc þa liöp Olafr i fen eitt badum fotum miök, enn þeir toko til hans oc ſtudu hann ur fenino. Þa mælti Olafr þui bar ſua til, at mier hefniſt, oc ſyndiſt þat at illa ſomir at leita ſier trauſt, eda fulltingis af Finnum; oc var þetta af minum verdleik. Þeir mæltu þa: Þat er fornt mál, at bylna skal at betur verdi Finnur veit nu fyri ferd þeirra, oc lykur upp dyrum huſſ ſins, at mætti hitta bygd hans: oc er þeir ſiá þangat lios, þa hitta þeir leid ſina þangat, oc Finnurinn mælti ſc inrann fyri, oc ſagdi ſua: Veit eg Olafr huer þu ert, eda huers þu leitar, oc hver þu mant verda: Enn ecki þarfſtu at ganga i hus min, oc þũgt hefur mier verit i dag fyri þier ſidann er þu Komſt vit land; oc eigi

þara

ſom giöra: Wij willia bidia honom giſwa något godt råd. Olof ſade tå: Illa tyckes mig och lijtet wärdt att ſökia ſådane menn / eller deras hielp. men emådan eder ſynes ſå / må då ſkie Gudz och eder willie Sedan gingo de i mörkret om natten / och war dår nog gropigt och blött att gå / och kom Olof med båda fötterna uti en puß / diupt nog neder / menn de toge uti honom och drogen utur puſſen. Olof ſade: Nu bar ſå till att jag fick hembd öfwer mig / och ſynes dåd att illa ſtenar ſökia ſig tröſt eller hiälp hoos Finnar / hafwer och jag detta förtiänt. De ſwarade: thed åhr gammalt ordſpråk / att ded ſom underligit ſynes är offta till båtnad. Finnen wiſte nu förut deras fård / och låt hann upp ſin ſtufwudör. att de ſkulle leta till honom: och då de ſåge lius för ſig / funno de wägen Finnen ſade in i ſtufwan: Jag wet Olof hwem I ähren hwad I willien och hwad I lären blijfwa: menn intet mågen I gå inn i mitt huus / och tunger hafwer mig denna dagen warit för Eder ſkuld / ſedan I kommen till landz;

hafwen

conſilium ſalubere nobis impertiat. Parvi inquit Olaus ejuſmodi homines ſemper habui, nec unquam volui aliquid auxilij ab illis expetere. Quoniam tamen ita vobis placet, Dei voluntas & veſtra fiat. In ipſis tenebris iter ſuſceperunt, eratque illud ut plurimum paludinoſum & incommodum; Olaus itaque utroque pede in ſcrobem ſatis profundam incidit, unde illorum auxilio extractus, dicebat: Jam pœna me inſequuta eſt; ſatis hinc adparet, non decere aliquid præſidii vel auxilii apud magos petere: merito meo hoc mihi accidit. Illi reſponderunt, proverbium vetus eſt; portentoſa ſæpe prodeſſe. Iter illorum præſciebat Finnus, quare januam domus ſuæ aperuit, ut tanto melius quo tenderent viderent: igne itaque viſo, pervenerunt quo volebant. In janua domus ſuæ ſtans Finnus dicebat; qui ſis Olae, quid ſcire expetis, quantuſque futurus ſis, ſatis novi: meam autem domum ut intres non licet, gravis quia adventus Tuus mihi tota die fuit, poſtquam littori appuliſti; Non enim parvi Genij Te comitantur, in Tuo

ſiquid

fara litlar fylgior fyri þier, Þui at í þino faurunneyti eru biórt Gud; enn þeirra samvisto má ek ey bera, Þui at ek hefi annars konar naturu, oc fyri þui skaltu utan fyri mælask. Þa mælti Olafr; Seig nu Finnur, huat vier skulum at hafast, eda huad tidinda verda mun um var vitskipti, eda huart man ek fá Rijki þetta eda eigi? Finnur sagdi, á morgin arla man Þori hitta þic á tál, oc vilda eigia vid þig leindar tál, oc man hann bidia at þit settist nidur, hann man oc leita at velia sier hærra sæti enn þier, enn þu skalt þat ey vilia: Þui at tueir menn hans eroi skogi leinlliga, oc þegar hann gierir þeim nockut mark, mann þeir framlaupa oc drepa þig. Enn þu lát vera tua þina menn i skogi med þessum hætti, oc þegar þu giefr þeim mark, þa laupi þeir fram oc drepi Þori, oc med þessum hætti mun Þorir veiddur verda, i þeirri snauru, er hann ætladi þeir, ok fer þa sem makligt er; enn litlo eptir þetta man Hakon verda drepinn, enn þu mant eignast Rijkit; oc er þetta er fram komit,

hafwen J ingen ringa skåpnad för Eder/ ty uti Edert fölle åhr sialfwer Gud; menn jag kann intet wara i hopa måd Jder / ty jag hafwer annan natur/ hwarföre moste J taala dhär utan före Olof sade/ säg nu Finne/ hwad wij skola giöra / eller huru denna wår handel aflöper / eller må jag får detta Rijket / eller intet? Finnen swarade; i morgon bittida låter Thorer taala måd Eder och bedia Eder gå upp å landet / att hann må hafwa Edert lönnliga samtaal / och begiårer hann att J sitta nider / hann lårer söka sig högre rum / menn det skole J intet efterlåta: ty att twenne hans menn åhra i skogen hemligen / och så snart hann gifwer dem något tecken / löpa de fram och dråpa Eder. Nu låter J twenne Edra menn wara i skogen måd dån befallning / att då J gifwa dem tecken/ de då löpa fram och dråpa Thorer/ och på ded settet blijfwer Thorer fongad i dhån snaran hann Eder hafwer årnat uti / och går då som sig bör; Litet dhär efter blijfwer Håkon drepin / och då kommen J till heela Rijket;

siquidem sodalitio est Maximi Dei potentia: quale commercium ego pati non possum, alia cum natura regar: Tibi ideo quæ scire volueris, extra januam dicenda. Olaus vero, Finnonem instare ut diceret, quid sibi faciendum esset, vel quid in hac re futurum putaret: num ego hoc Regno potiar nec ne? Respondit Finnus: Crastino primo manè Te adibit Thorgeyrus, sollicitaturus ut cum illo in terram ad colloquium discendas, quod secretum esse velit, rogabitque ut cum illo considēas: De superiore tum loco illum sollicitum reperies; quem illi minime concedas: duo enim ex illius socijs in sylva, latent. qui signo illis dato, ad Te occidendum parati sunt. Tu autem fac, ut duo de Tuis, hoc eodem pacto in sylvis etiam sint, ut cum signum dederis, illi ad Thorgeyrum occidendum prodeant: quo pacto ille suis insidijs conficietur; quod & merito illius fiet. Nec longè post Haquinus occidetur, Tibique Regnum tradetur. Cum autem acciderint

komit, er nu ſeigi eg, at þu ſtirir Noregs veldi, þa mantu boda nyann ſid oc ukunnan i þeſſo landi, oc adur enn þu lettir, munu fleſtir allir þinir þegnar játa þino bodi; oc ef þier reiniſt þetta med ſannindum er eg ſeigi, þa skaltu ecki bióda mier annan ſid, enn nu hefi ek, oc ey neida mik til þeſſ, þui at ecki ma ek ſnuaſt til annaré hluta, eda annarar naturu enn nu em ek. Enn ecki ſie ek, at ek meiga vinna ydr einn ſoma, eda ydvari tygn, nema beri til at hundur ydar verdi ſár, ſent þu hann til min, oc man ek græþa hann. Siþann geingo þeir burt, oc foro til skipa, oc utliodliga, ſua at menn vocnudu ecki vid, oc fór þetta alt eftir þui ſem Finnur hafdi ſagt. Oc er þeir Olafr oc Þorir ræddo um ſeſſinn ſin i milli, oc huertveggi vildi hinn hærri hafa: þa brá Olafr yfr hofut ſier glófa ſinom, hinni hægri hendi, oc þa liopo framm af skogi fiórir menn, oc voro þar þeir tueir Joſteirn oc Karlſhofdi; oc runnu fram um hina oc þar til ſem þeir ſatu Olafr

feet; och när detta åhr ſkedt / iag nu ſäger / at J kommen till ſkyra Norriges Rijke / då lårer J befalla en ny och okunnig ſed här i landet / och innan J afſtån / lårer meſta deelen Edra underſåtare bewillia Eder befallning; och finna J att dhed ſker ſom iag ſäger / ſå befallen mig ingen annan ſed än iag nu hafwer / och trugen mig intet där till / ty iag kan inthet beqwema mig till något annat / eller någon annan natur / än iag nu hafwer. Intet ſeer iag mig på något ſett kunna tiäna Eder / eller Eder höghet / utan icke ſå bärer till att Eder hund blijfwer ſår; ſända honom då hijt till mig / ſå ſkal iag läkia honom. Effter detta gingo de ſin wäg och till ſkieppen / helt tyſt att icke folcket waknade / och hände ſig alt effter ſom Finnen hade ſagt. Och när Olof och Thorer de taalte om ſätet ſin emellan williandes hwardera hafwa det högre / då lyffte Olof ſin handſke upp med högra handen / och lupo fram uthaf ſkogen fyra menn / och woro dhär Joſtein och Carlſhofdi; de rände fram om de andra / dijth ſom Olof och

derint quæ prædixi & Regnum Norrigiæ adeptus fueris, novam conſvetudinem, inque his terris prius ignotam, præcepturus es, & priuſquam deſines plerique Tui ſubditi, voluntati Tuæ obedient: Si autem me vera Tibi prædixiſſe expertus fueris, mihi alios mores quam quos nunc habeo, ne perſvadere tentes: non enim ſuſtineo naturam mutare. Nec video me Tibi aliquo modo inſervire poſſe vel Potentiæ Tuæ reverentiam aliquam exhibere, quin ſi canis Tuus ſauciatus aliquando fuerit, mitte illum ad me & ſanabo. Ad naves poſtea reditum eſt, tantoque ſilentio loca priſtina repetita, ut nemo nautarum ſentiret. Omnia quæ Finnus prædixerat, ſuum eventum ſortita ſunt. Cumque Olaus & Thorgeyrus inter ſe loquerentur & uterque ſuperiorem locum adpeteret: Olao levante ſupra caput chirotecam dexteram, ex ſylva procurrerunt quatvor viri; Inter quos Joſteirnus & Carlſhofdi erant, qui cæteros prætergreſſi, ad locum ubi ſedebat Olaus

Olafr oc Þorir; oc hiuggu badir senn til Þoris, ok lauk sua hans æfi; oc er þeir sau þetta menn Þoris þa flydo þeir i burt; enn þeir er á skipum voru, bádu sier grida, oc þat neitti Olafr þeim ollum er ey jatto at Kristnaie, oc honum vildo fylgd veita: oc þat toko þeir med þockum: Oc er Olafr sá sier blectan med þuilikum vielum, oc þo leistann med Gudz miskun, þa gierdi hann Gudi þackir. Oc er hier nu erit fralagt at sinni.

och Thorer sutto; och högge båda tillijka åth Thorer och lycktades således hans lefwarne; hwilket då Thores menn sågo / flydde de sin wäg; dhe som wore uppå skieppen begärde sig fritjd / hwilket Olof nekte alla dem / som icke låfwade sig willia blifwa Christna och wara honom till följes och hjälp / hwilket de och tacksambligen emottoge: När nu Olof såg sig med sådan swek och list bedragen / och lijfwäl med Gudz nåd frelster / tackade han Gud. Och ähr här om neg sagt denna gongen.

Fra Hakoni Jarli hinum Rijka.

Caa. XVII.

Nu er þat þui næst at seigia, at á þaáleid æfi Hakonar Jarls, þa tok hann at hardna vit lidin; fyri sakir metnadar oc fegyrni. Hann var oc ueyrinn um Kuenna mál; þui at hann let fier heimilar allar conar, þær er hann fe k, huart sem þat voro syltur, edur mædur, edur

Om Håkon Jarl den Rijke.

Cap XVII.

Nu är här hoos att seya / att som nodd led emot Håkan Jarls dödzstund / så tog hann och på att blijfwa hårdare emot undersåtarne; både för högfärd och girighet skuld / som och att hann war oregerlig uti qwinfolcks wäsende: ty hann låth taga till sig alla qwinfolck hann öfwer kom / Systrar /

& Thorgeyrus, pervenerunt; ubi ambo uno ictu Thorgeyrum adorti, ut vitam finiret. Hoc cum vidissent illius socij, fugam capessebant; qui autem navibus inerant, pacem petiverunt: Eam Olaus negavit omnibus, qui Christianam fidem amplecti, quique ipsi inservire recusarunt. Sed in illis nulla móra erat, quin voluntari ipsius libenter velificarentur. Cum Olaus cognovisset quantæ fraudes sibi structæ fuerant, quæ Dei misericordia irritæ factæ, Deo gratias supplices egit. De hac re hic satis dictum esto.

De Comite Haquino Divite.

Cap. XVII.

Haquinus quanto ætate provectior, tanto intolerabilior sub' itis, superbia & avaritia sua factus est. In fœminis amandis immodicum se præbebat. Usum enim omnium fœminarum percipere concupivit: cum Sororibus duabus, matre & filia, stupri

edur dætur, oc voro þær þa þuilikum ſtundum med honom, ſem þat ſyndiſt honum. Tok hann þa at hardna miok vit alla alþydo: gierdiſt þa folkit honum lijtt hugat; ſua at margir kòlludu Hakon enn illa. Oc ſua er ſagt at eirn Jſlenskur madur, hafi ort um hann langt quædi oc ilt, oc tert morgum lutum i'-lum oc ſaheyrdum. Hakon hafdi meiri átrunad, enn fleſter menn adrir á blotum oc ſá lutur giordiſt ſua fullkommin med honum, at aſtinn hitnadi til ſaurlifis; ſua at hann hafdi vit hond tier conor manna ſtorættadar, oc margar meyar, oc voro þa med honum viko eda manud, oc ſendi þær heim ſuivirdar til fedra ſinna oc Mæþra. Madur het Bryniólfr, er bio i Gulár-dal oc var Rikur madur oc ſtór-audigur, oc atti frijda cono. Oc á einni huerri nott, ſendir Hakon Jarl þangat þræla ſina, oc ſeigir at hann vil att þeir ſliti burt cono hans: oc er þeir komo á bæinn, var Bryniólfr kominn i huilo hia cono ſinni; oc þeir baru upp erindi ſin, oc ſaugdu

at.

Syſtrår / Mòdrar / Döttrar / dem hade hann hoos ſig ſom honom ſyntes lijke wara. Begynte och han bliifwa ſkarp emot alt giemene Folck: afwändes då Folcket ifron honom / ſå att monga kallade honom Hakan den elaka. Åhr och ſagt att en Jſlendare hafwer dichtat om honom / en long och ilak wijſa / hwar utinnan hafwa warit monga ſtygga och ohörliga ſaker. Håkon war mera begiärlig till wiſdſkepelſe / med offer till Aſgudarna / än någon annan; och ſådane ſaker ötes ſå hoos honom / att kiärleken upptendes och till ſkiörlefwnad / ſå att hann tog till ſig / förnämblige måns huſtrur och monga Jungfruer / och wore de thopa med honom en wecka eller månad / och ſende dem ſkiembda hem till Föråldrarna och Mödrarna. Enn mann het Bryniofur / hann bodde i Gular-daal / en Rijk och mechtig mann / hann hade en wacker huſtru. En natt ſende Håkon Jarl diſe ſine drengiar / och befalte dem taga hans huſtru: När de kummo till byn / låg Bryniolfur mäd ſin huſtru; och då de förde fram ſitt ärende / och ſade

att.

ſtupri conſvetudinem fecit: quas tamdiu apud ſe retinuit, quamdiu ipſi viſum fuit. In omnem plebem durus extitit, quare paucis dilectus; atque à multis etiam Haquinus facinoroſus nuncupatus. Relatumque eſt quod quidam Jſlandus prolixum de illo & quidem acutiſſimum carmen compoſuerit: in quo res turpiſſimæ, nefandæ & inauditæ, memorabantur. Haquinus plus alijs ſacrificijs deditus erat; eaque res in tantum apud illum crevit, ut amor iſte ad impuram quoque vitam declinaret: ad ſe enim magnorum virorum uxores & filias plurimas accerſivit, quas retinebat ſeptimanam aut menſem unum; domumque viriatas Parentibus & maritis remiſit. Vir quidam Bryniolphus dictus; potens & opulentus, habitabat in Gular-dal: qui uxorem pulchram habebat. Nocte quadam Comes Haquinus illuc ſervos ſuos mittebat, cum mandato ut uxorem illius adducerent. Ad villam cum accederent, Brynolphus una cum uxore ſua lectum petiverat:

Illi:

at Jarl sendi honum ord, til at hann lati fara cono sina med þeim. Bryniolfr suarar: fátt þikir Jalli þessum ufallit at mana eda giöra, oc sua fer hann vanstiltur nu, at meiri von er att brátt beri þat til bóta, at hersiliga steipi hans Rijki; oc er þetta folk set undir mikit vandrædi. Brynjolfr verdr nu reidur akafliga, oc rekur à burt sendi menn Jarls med mikilli reidi, oc þeir Koma fyri Jarl oc seigia honum. Sidan sendir Jarl fleiri menn at hann skildi þa láta cono sina; huert sem hann vildi eda eigi, eda drepa hann ad ödrum kosti. Oc er þeir koma til Bryniolfs oc seigia honum ord Jarls, þa mælti Bryniolfr: eigi veit eg nu hversu til her, huerir nu bera sigr af odrum, Jarl eda vier: oc sidan lióp hann upp, enn þeir toko husfreyo hans, oc fór hon med þeim: enn Bryjolfr for til allra bæá er þar voro um huerfis, oc crafdi sier lidz, oc sagdi huer naudsyn hann rekur til, at ey liggi siá ilska leingr yfir þeim. Hann eggiar nu menn at beriast vit Jarl. Seigir hann

att Jarlen hade befalt/ hann skulle låta sin hustru föllia med dem. swarade Bryniolfs: litet tycker Grefwen otillbörligit/ sådant truga och giöra/ och så wanartigt far hann fram/ att mera wån ähr/ att snart lärer sådane blifwa botat/ och snöpligen lärer hans Rijke gå ifron honom/ och hafwer detta Folket/ fådt den dem otillbörligen handterar. Bryniolf blef nu mycket wreder/ och med stoor ifrighet kiörde hann bort Grefwens sendingebud: de kummo för Jarlen/ och sade honom sin färd. Efter detta sende Jarlen flere menn/ att hann skulle sleppa sin hustru/ hwad hann wille eller intet/ eller och dråpa honom. När de kummo till Bryniolfs/ och sade honom Jarlens ord/ då swarade Bryniolf: Intet wet iag huru nu tillgår/ hwem som lärer hafwa såger af dån andra/ Jarlen eller wij: sedan sprong hann upp: menn de togo hans hustru/ och fölgde hon med dem: Bryniolf foor till alla de nesta byarna och begiärde sig hielp/ sägande: hwad nöd honom dref här till/ att sådan arghet och icke motte lengre hångia

Illi mandata nunciarunt, Comitem nempe uxorem illius ad se deduci imperasse. Brynolphus respondit: parum inconveniens Comiti videtur, ejusmodi facere & jubere, tantaque jam ipsius est incontinentia, ut eo inclinari res videantur: haud alio modo ejusmodi corrigi posse, quam ut turpissime Imperio removeatur. Hic autem populus, pessimo jam dominio subjectus est. Ira excanduit Brynolphus, abegitque nuncios Comitis, quod redeuntes Comiti narrarunt. Plures deinde mittebat Comes cum mandato, ut uxor illius se quereretur omnino, ipso licet nolente: contranitentem autem Brynolphum neci darent. Cum ad Brynolphum redeuntes verba Comitis retulissent, dicebat Brynolphus quid hinc eventurum sit nescio; qvisve nostrum, Comes an ego, victoriam habebit. Hoc dicto de lecto prosiluit: Illi uxore illius sumpta, ad Comitem illam detulerunt. Brynolphus totam jam circumire cepit viciniam auxilium expetens; referebat enim quibus malis præmeretur, quibusque necessitatibus urgerentur cuncti ut experirentur, ne malitiam

hann at ey er hans eins naudsyn, heldur allra þeira. Enn fyri þui at hann var rijkur oc vinsæll oc storættadur, þa drosc honum vel lid, oc med einum grimleik vid Jarl. Hofdu þeir mykin vopnabrak oc lid hardfeingt; oc foro med mikilli styrióld oc gny. þeir fóro inn um Gular-ás, oc þann veg er veitir til Lada, oc hofuþ-bær Jarls var: þar var oc hofut Hof, þat er mest var i Noreg; oc var einn vili allra manna at drepa Jarl, æda brenna hann inni. Jarl var þa fyri á Laudum, sem hofut stadur var als Rijkis hans, oc þar hafdi adur Foreldri hans; oc þat et mikla Hof er þar stód, hafdi hann eignat utalligum Gaudum. Enn þo at vier seigium þuilika luti, fra Hakoni Jarli, er sua þung leigir ero, oc hardir meigo þikia, þa er þó þat fra honum sagt, at leingi stód hans Rijki med vinsæld i fyrstunni: Enn sua sem áleid hans æfi, þa giordist hann þui hardari oc þingri undir at búa. þad

hångia dem öfwer. Hann uppegglade nu folcket att slöß mädh Grefwen. Seyandes / det intet wara honom allenast nödigt / menn och alle de andra. Och såsom hann war mechtig / hade goda månner och war af stoor Slecht / drog hann ihopa mycket Folck / hwilka woro grymma emot Jarlen. Deße hade myckit rammel mäd sin Wapen / och wore onda att nappas mäd / således och mäd store buller och gny. De drogo inn om Gular-ås och den wägen som wetter till Lada / Jarlens hufudgård: där war och förnämsta Afgudahuset som fans i Norrige / och wille allesammans drepa Jarlen / eller brenna honom inne. Jarlen war då på Lada / hufwud staden af alt hans Rijke / hwilken hans Föräldrar tillförende hade åbodt / och det stoore Offerhuset där stod / hade hañ tillägnat otaliga Gudar. Och ehuru wäl wij nu seya sådan saker om Häkan Jarll som kunna synas swåra och leda / så åhr dock om honom sagt att lengte hade hann goda wänner / i förstone af sin regerning: meñ alt som hans lefwarnes tijd led / så blef hann

tiam tantam, diutius tolerare cogerentur. Ad bellum Comiti inferendum plurimis auctor erat, dicens: ejusmodi scelera non magis se, quam cunctos premere. Et quia potens erat illustrique prosapia ortus, quin & plurimos haberet amicos, brevi magnas satis copias collegit, quæ omnes ira maxima adversus Comitem æstuabant. Magno jam armorum strepitu, tumultu & clamore, ira percitæ copiæ, non contemnendæ, progrediebantur. Tendebant hæ super motana Gular, viam versus quæ est ad Ladum, primariam Comitis sedem, ubi & summum Fanum totius Norrigiæ erat. Omnibus jam voluntas una: Comitem occidere aut cum universâ domo, igne cosumere. In villa Ladensi Comes jam morabatur, sede præcipua totius Regni; ubi & Parentes illius olim habitarunt. Fanum quod ibi erat innumeris Dijs dicaverat. Et licet tanta Comitis Haquini vitia recensuimus, quæque indigna satis videantur retulimus, de illo tamen etiam relatum est, quod initia

 Imperij

Þad er ok fra honum sagt, at hann var allra manna frijdastr sinum, oc vitrastur oc mestur i morgum lutum. allra manna þeira, er þuilike tygnar nafn hafi borid: Hann var oc hin besti bardaga madur. Þeir voro synir hans skyrbornir, Sveirn, oc Erlendur. Erikr var eigi eigin kono Son: Hann var bædi likur faudur sinum, oc olikur: likur i speki oc hardur i soknum; enn ecki likr yfirlitz, oc sua i skaplindi. Hann var mildhugadur, oc godradur, oc vildi miòk sætta hofþingia oc smerri menn, oc hóflyndur, at aftekinum uvinum sinum; þeim var hann grimmur oc strijdur. Eyrikur oc Sveirn voro þa ey i landi, er þessi tidindi urdu. Þat barse at um morgunninn snemma, at geingo i herbergi Jarls nockrir menn, oc saugdu honum, at lid mikit fór at aullu meiginn. Oc er Jarl veit þessi tiþindi, þa þikist hann vita, at eig man gott fullting at sækia i herudinn; þui at þat lid muni alt i moti standa; er þat biggir, oc eingrar hialpar man þadan

vænta.

hann och hårdare och swårare att wara under. Dåd åhr och om honom sagt / att hann war mycket wacker till skapnaden / förstondiger och förnämbst i monga saker af dem som sådane högt nampn hafft hafwa: Hann war och en god slagz kiempe. Hans ächta Söner woro / Swen och Erland. Erich war hans Frille-Son: Hann war både lijker och olijker sin Fader: Lijker i klokhet och hård att nappas måd / menn intet lijker till skapnaden och sinnet. Hann war af milde sinne / gaf gode råd / kunde och nog lijda ded Höfdingiarne och mindre menn sade; war sachtmodig / menn emot sine owänner streng och grym. Erick och Swen woro intet i landet / när detta skiedde. det hände sig om morgonen bittida / att gingo i Jarlens Sofkammar några menn / och sade honom en stoor hoop Folck komma på alla sidor. Desse tidender då Jarlen hörde tyckes hann weta / dåd intet wara åth att sökia hiälp uti håraden och stilla bulleret / emådan alt ded Folcket dår bodde / monde wara honom emot / och wore

dådan:

Imperij illius, pulchra & omnibus amata exstiterint; Cum ipsis autem annis durior & subditis intolerabilior factus. De illo quoque memoriæ proditum est, illum pulcherrima facie: & quod tam prudentia quam multis aliis rebus; ejúsmodi dignitate præditis, haud inferior fuerit. Fortissimi quoque Ducis munia, promptissime obibat. Legitimos filios habebat, Svenonem & Erlandum: Ericus ex concubina natus erat. Is in quibusdam patrem referebat, in multis longe ab illo differebat: sapientia & Bellandi audacia ita patrem æquabat, ut lac lacti similius non sit, sed quo ad vultum & animum dissimilis. Erat affectu & consilio bonus, paruitque consilijs tam exiguæ sortis hominum; quam potentiorum: sedati animi vir fuit, exceptis inimicis, quibus se torvum & austerum semper præbebat. Ericus & Sveno de Norrigia aberant, cum hæc acciderent Primo autem manè Comiti nunciatum est multitudinem magnam undique adventare. Quod cum audivisset Comes, parum tutum ratus, aliquid auxilij â circumjacentibus territorijs expetere,

omnes

vænta meiga. Flyr hann nu til skipanna, er skampt voro frá bæ Jarls, oc leggr ut à fiördinn, oc med honum son hans Ærlendur, oc heima menn hans: fa nu tuau skip af skyndingo, oc leggia nu fra landi, oc ætla at bialpa fier à Siönum, er Þrotinn er von à landi. Oc er Iarl var skampt kommin fra lande, Þa lâ hann at nijo sKip ygl-do utann efftir fyrdi, oc ftefndo i moti Jarli, oc er Þeir fias Kipinn, undrall Þeir miok: Oc nu verdur Þeim litit aptur um flafn, oc fia morg skip, fara innan at Þeim med miklum sKafa oc kalli. Þeir gierdu bædi at Þeir ygldo oc rero, med mikilli akiefd oc fullum fiandskap; oc ætla nu at Iarl skuli ey undannkomaft.

dådan ingen hielp wäntandes. Hwar före flyde hann nu till skeppen / som woro stragst jämpte byn / och lade ut i fiorden / honom fölgde hans Son Erland / och hans hemakarar: de fingo nu twå skep i hastighet / och lade ifron landet / tänkiandes hiälpa sig uti siön / emådan det intet kunde skie pålandet. När nu Jarlen war lijtet kommin ifron landet / såg hann nie skep segla ut på fiärden / och stemma emot sig; deße skiep då de såge / undrade de sig myckit / fingo och see stragst effter sig monga skep i inn ifron fiorden / hwillka foro effter dem hefftigt och måd ropande. Deße både seglade och rodde myckit hefftigt / och med största onsta; tenkte och nu att Jarlen ingalunda skulle komma undan.

Fra Olafi Tryggva Syni.
CAP. XVIII.

Eftir Þat er Þorir Klaka var drepinn, ted Olafr Tryggvafon skipum Þeim ollum; er Þeir hofdu auftann haft, oc ygldo fidann Nordr med

Om Olof Tryggwa Son.
CAP. XVIII.

Sedan Thorer Klaka war drepin regierade Olof Tryggwason alla de skiepen som de hade hasse dijdh öster åth / och seglade sedan Norr om landet / och

omnes enim qui ibi essent, sibi graves futuros metuebat. Fugam igitur navibus, qui haud longe â prædio aberant, parabat: & una cum filio Erlingo ac familia, de portu duas naves solvit: spem salutis in mari ponens, quam in terra frustra quæsivit. Haud longe â littore cum venisset, extra sinum novem naves conspexit, qui & ipsum contra iter dirigebant, unde satis perculsus. Verum illo ipso momento plurimæ naves adparebant, illum fortiter & cum clamore insequentes; quæ & remis & velis agebantur, summo & hostili impetu, sperantes Comitem nullo modo se evasurum.

De Olao Tryggvasonio.
CAP. XVIII

Post necem Thorgeyri Claca, navibus omnibus qui ex Australi terra cum Olao Tryggvasonio venerant, imperavit ille; Jam Septentrionale litus paternum navigabat, illoque

med landi, ôc i þâñ tima ſyglir hann inn fra Agda neſi, imoti þeim skipum er adur var fra-ſagt tueimur, er innan foro efftir fyrdinum. Olafr bad menn ſina leggia at þeſſum skipum: vil ec vita huerir þeir eru: Enn þeſſa luti mælti hann, þo uvitandi hverir i moti þeim færi. Oc nu er Hakan Iarl ſier ſua mioc þrongt hans radi, þa ſier hann at nu mant þola verda þann dom, er uvinir hans leggia á hann. Hann mælir þa vit Ærling ſon ſinn, nu vil ec at þu takir litinn bat, oc mann ec ſtiga þar á med fá menn, oc láta at landi, enn þu ver efftir; þui ec vænti at fyri ſakir vinſældar þinnar, at þu haldir liſi þino, þat margir ero þier vel hugadir; oc eingi man þier ufrid giora, ef eg em eigi med. Nu var ſua giort; at Jarl lagdi at landi, oc lióp þegar i skog oc fordadi ſier, oc er hann kom i skog, þa vard hann var, at alt voro þar ſátor fyri, oc leitar hann nu til auſtr ættar med ſina menn, oc fer nu þangat ſem heitir Gular-dalur, at forda ſier, oc fyrraſt uvini ſina: enn Menner-

och denna ſtunden ſeglade hann inn ifron Agde-nes/ emot de ſkepen till förende war omtalt/ begges delarna ſom kommo innan ifrån fiorden. Olof befalte ſina menn leggia inn åt deſſe ſkepen: Jag will weta hwilka ſom ähra dår uppå: och detta ſade hann/ intet weetandes hwem emot honom kom. När nu Hakon Jarl ſåg ſig ſå illa utſtelt/ tyckte ſig och nu ſkola tåla/ dån dom hans owånner wille låta gå öfwer honom. Sade hann då till ſin Son Erling/ jag will du tager en lijten båt/ och mon jag med få menn ſtijga dår uti/ och fara till landet/ dock blijf du effter; ty jag wänter att för dån Wånſkap du hafwer måd alla lårer du behålla ditt lijf/ ty monga åra ſom hafwa godt hierta till dig/ och ingen lårer giöra dig ondt/ om jag år ifron. Nu blef ſå giort; Jarlen drog åth landet och lop ſedan upp i ſkogen och giömde ſig; När hann kom i ſkogen/ fann hann wara förſåt före; lagade ſig ſå åth öſter delarna med ſine menn/ och foor åth Gular-daal att hiälpa ſig/ och att komma undan ſina owånner: Mennerna ſökte effter hefftigt

illoque ipſo tempore Agdæ litora reliquerat, cum conſpiceret duas illas naves, de quibus jam dictum eſt; de ſinu obviam ſibi venire. Ut his contranavigarent ſui præcepit; neſcius tamen qui obviam venirent: ſcire autem quinam eſſent cupivit. Comes Haquinus in anguſtia ſic res ſuas poſitas, ſeque inimicorum manibus penè teneri videns: Filio ſuo Erlingo dicebat; jam mihi parva cymba ſumenda, quam cum paucis ingrediar terram que petam; Tu hic remanebis; ſpero ſiquidem, Te propter amicitiam cum omnibus, nullum tuæ periculum ſubiturum plurimi enim Tibi bené cupiunt, nec quiſquam vim aliquam Tibi inferet, ſi ego diſceſſero. Quo facto Comes in continentem expoſitus, curſu ſylvæ latebras quæſivit, quo cum perveniſſet, inſidias varias ſubodoratus, cum ſuis loca orientem verſus petere neceſſum habuit: Ad Gulaedal venit, ſpe evadendi inimicos: verum ſummo impetu inſequuti, inciderunt in has duas naves; quas ab

mennerner latið efftir með akafa, oc hitta nu þessi tua skip oc leggia öllumeigin at skipunum. Oc er Ærlendur sá, at fiandmenn hans, hanfdu ráð hans i hendi, Þa leipir hann fyri borð, med sinum monnum sumum, oc neitti þa sundz: Oc i Þui bili kom Olafr T. S. oc sat hann við stiorn á skipi sino, oc sá hann Þenna hinn ungamann sundz neita, oc leggia frá skipunum. Olafr spyr skipmennina Þa er fyri voro, huer Þessi ungi madur væri, er lagdist fra skipunum? Oc Þa var honom sagt, at Þessi var son Jarls, oc het Ærlendr. Oc Þegar er hann hæirdi Þetta, Þa fleigdi hann hialmur velinum er hann helt á, oc laust hann oc kom i hofut, oc feck hann af Þvi bana. Oc sidan spyr Olafr, hui styriold sia væri oc usætti? Oc Þeir saugdu honum slikt er tilbar. Sidan spurdu Þeir, huer sá se hinn gafugleigi madr oc hinn tignglеigi er vit Þa taladit hann nefndist Olafr, oc quadst vera Tryggva-Son; oc er Þrændur heirdo Þetta, Þa fagna Þeir honum vel, oc mælto til hans med blijdo; vist skalтu

hefftigt och hindte nu deße twå skeppen / lade måd sine kring om dem på alla sijder. Och då Erling såg att hans Fiender hade nu wåld öfwer honom / sprong hann för bord med somliga sina menn / och bёd till sima: J det samma kom Olof Tryggwason / och styrde hann siälf sit skiep / hann såg denna unga mannen sima och legga ut ifrån skieppen. Olof frågade mennerna som woro wijd skieppen hwem denne unge mannen wore / som sam ifron skieppen? de swarade det wara Jarlens Son Erling. Hwilket då hann hörde / kastade hann strijdshammaren som hann hade i handen / och kom hann i hufwu / hår af fick hann sin dödh. Sedan frågade Olof hwarföre detta buller wore? de sade honom hwarföre det war. Frågade och honom hwem thån wackra och förnåma mannen wore / som taalade måd dhem? Hann sade sig heta Olof och wara Tryggwes Son / hwilket då Thronderna hörde / fegnade de honom wål och talte wånnligen åth honom; wist skolen J wara wälkommin hijt

ab omni parte aggressi. Erlingus cum se in hostes incidisse videret, in mare se cum quibusdam suis præcipitavit, ratus natando evadere posse. Hoc ipso momento Olaus Tryggvasonius advenit: Ipsemet ad gubernaculum sedebat, cum juvenem hunc natantem & naves relinquentem conspiceret: Quare Olaus nautas, quisnam hic invenis esset, qui de navibus discederet interrogavit? Ei responsum est, Erlingum filium Comitis esse. Quo audito, misso militari malleo, quod manu tenebat, caput ejus attigit ut inde vitam finiret. Quo facto, quæ tumultus causæ essent, quid ve irarum, quæsivit? Ut se res habebant ipsi relatum est. Illi autem scire gestiebant, quis præclarus & spectabilis ille vir esset quocum sermonem haberent? Se Olaum nominari respondit, & filium Regis Tryggvi esse. Quod cum Trondenses audivissent, acceptissimum hoc sibi esse significabant, blandè dicentes: Ad nos certe ex optatus venis, diu enim Te desideravimus.

skaltu hier velkomminn til var, þvi at vier hafum nu leingi girnst til þin oc giarna viliom vier þig til Kongs taka yfir oss, sem þu ert tilborinn: tækiom nu allir samt eptir Jarli, oc drepum hann; viliom vier nu hafa þar til ydvart traust, oc eftir þat hann er sigradr, skaltu geignast alt Noregis Rijki; þvi at vier viliom þig til Kongs kiósa, yfir ollum Noregi. Olafr T. S. vard nu gladr vit þessi ord, oc sagdi at til þess vil hann hætta, oc vita þeim sitt fullting, sidann leggia þeir at landi ollum skipum, oc sla þá samann allir lidinoi eina fylking. oc fara sidan i effter leitan at finna Jarl, oc skipta nu lidino i sueitir. Oc sidann er Jarl vard var vit at Olafr T. S. var þar kominn Oc lidit dreif til hans, þa ottast hann miok hans effter leitan, oc flyr nu undann akafliga, oc þat lid er hanum fylgdi, flyr sier hvat: oc sua kom at eingi var eftir hia Jarli, nema Karkur þræll hans. Iarl reid i flottanum oc kom at á einni mikilli, oc for hann yfir hana. Hann hadi silki mottul yfir sier,

till oß / ty wij hafwa nu lenge lengtat effter eder: williom och gärna taga eder till Konung öfwer oß / som I där till ära födder: Låtom oß nu samptligen söka effter Jarlen / och drepa honom: där till williom wij hafwa eder hiälp / och sedan hann är öfwerwunnin skolen I bekomma alt Norriges Rijke / ty wij williom eder till Konung wällia öfwer alt Norrige. Olof Tryggweson wart glad wijd teße orden / och sade sig willia det försöka och hiälpa dem hwad hann kunde / sedan lade de alla skieppen till landet och drogs nu tillsamman allmogen i en hår / foro sedan i flockar / att uppsöka Jarlen / och deltes folket uti wißa hopar. När Jarlen förnam det Olof T. son war dijth kommin / och folket gieck honom till handa / då fruchtade hann mycket hans efftersökning / flydde nu undan flijtigt; folcket honom följde / flydde hwar på sin ort: ytterst war ingen qwar hoos Jarlen / mera än hans träl Karkur: Jarlen for flychtig och kom till en stoor å / och drog öfwer henne. Han hade en silkeskiortel uppå sig / dän tog han utaf axlarna och

vimus, inque Regem Te cupimus, quemadmodum & Regnum, Jûre hereditario Tibi debetur. Persequendus jam Comes est & neci dandus, cui negotio Tu operam Tuam fac commodes, quo superato te, totam Norrigiam lucraberis: Te enim unum ut totæ Norrigiæ Imperes volumus. Hæc verba Olao Tryggvasonio acceptissima fuerunt, seque experturum promisit, suamque operam adhibiturum, ut desiderio illorum satisfacere posset. Terræ jam navibus admotis, in unum tota multitudo congregata est, quæ deinde in cohortes ad inquirendum Comitem divisa. Haquinus cum Olai Tryggvasonij adventum intellexisset; quodque universa multitudo se ipsi adjunxerat, ipsius persecutionem admodum metuebat: Fugiebat igitur maxime, socij autem qui illum sequuti erant, huc atque illuc dilapsi sunt: Et ad ultimum nemo apud Comitem, præter servum illius Karcur remansit. Comes in fugam intentus ad amnem magnam pervenit,

ſier, oc tekr hann af herdum ſier oc kaſtar i àna; oc ſidann flydo Þeir i Gular-dal, oc leitudu fylskna. Þeir coma á Þann bæ er heitir Rimul; Þar bio kona ein god oc gaufuglig. Hon hittir Iarl oc fagnar honnm vel. Jarl mælti: heir Þu goda Kona, ſagdi hann, ek em otdin far-flotti fyri ovinum minum, fara Þeir eftir mier med miklum akafa: ſeig nu ef Þu ſier nockurt leini, ſua at ec meigi fordaſc? gior nu Þetta af ſpeki Þinni; ok fyri ockra vinatto, ſem Þier ſomir vit Höfdingia Þinn. Hon ſvarar Þa: ef ec skilda rijks manns leita, hvar skillda ec ſidur hans leita, enn i ſvinahuſi? Jarl mælti; viturliga er Þetta rádit, biod nu Þrælum Þinum at Þier bui oſſ hier nu leiniligann ſtad, oc hun gerdi ſua, bad hun Þa giora grof mikla, oc bua yfir med vidum, oc byrgia ſem beſt at eigi nyvirki meigi ſiá. Sidan gick Jarl i Þat ſama hus oc Þrællin. Oc er Þeir voro Þar komnir, Þa var byrgt vandliga. Sidann mokudu Þeir yfir moldu, oc huldu med tadi oc raku inn ſvinnin, oc tradu Þau nidur tadit.

Olafr.

och kaſtade i ån / ſedan flydde dhe till Gular-daal och ſökte ſig giömſle. De kummo till byn Rimul / dhär bodde en god och åhrlig huſtru. Hon fann Jarlen och fegnade honom wäl. Jarlen ſade: hör du goda huſtru / Jag är bliiſwen flychtig för mine owänner / de fara effter mig heffteigt. Säg nu om du weſt något löndcrum / att iag kunde bliiſwa behollin? giör detta effter dit förſtond och wiiſhet / ſampt för dän wänſkap ſom dig tiänar emot din Höfdinge: Hon ſwarade: Om iag ſkulle leeta effter en mechtig mann / hwar ſkulle iag minſt ſökia honom / än i ſwijnahuſet? Jarlen ſade; detta är klokligen tillrådit / befall nu dina drengiar att de laga oß där ett lönerum / ſå giorde hon / och bad dem giöra en ſtoor groop / och måd wärkie öfwer / och laga wäl att icke något nyte wärkie ſynes. Sådan gieck Jarlen i detta huſet måd trälen. Och då de kummo diith / war där ſnelt lagat. Sedan ſkåtade de där öfwer jord / och hölgde dån måd dyngia / tiörde och inn ſwinen att de trampade nijder dyngian. Olof Tryggweſen

foor

venit, quam & tranſivit. Indutus tum toga ſericia erat, quam ſibi detraxit, inque amnem projecit; fugam dein ad Gular-daal cotinuavit, latebras quærens. Ad prædium Rimul venerunt, ubi fœmina optima habitabat. Hæc Comiti obviam ibat, benè illum excipiens, Comes dicebat, audi bona mulier, propter inimicorum meorum perſequutionem erro factus ſum, acriter enim me perſequuntur. Die ſi noviſti aliquod latibulum, ubi conſervari poſſim! Hanc rem pro induſtria Tua procura, propter amicitiam noſtram & fidelitatem quam Imperatori Tuo debes. Illa reſpondit virum potentem ſi quærerem, ubi id minus quam in hara facerem? Comes dicebat; ſapiens conſilium dediſti: jube igitur ut ſervi Tui ibi nobis latibulum parent. Ut rogavit fecit illa, foveam parari magnam præcepit, quam lignis â lateribus & tabulato ſuperius munivit ſollicitèque cavit, ne novum aliquod opus adpareret. Hanc domum Comes cum ſervo ingreſſus quæ & illis ſatis commoda viſa erat. Fimus dein & terra operi ingeſta, ſues illuc cogebantur,

tur,

Olafr Tryggvason fer nu eptir, oc leitar Iarls: Kiemr han nu med mikla sueit manna, til þeirrar ár, er fyrr var frálagt; oc nu sia þeir mottulinn rekin i Eyri eina, oc sidann var hann upptekinn, oc kendur att Iarl hafdi att. Toko þa margir sua til ordz, at Iarl mundi þar latist hafa, oc ecki myndi þurfa at leita hans. Þa mælti einn gamall madr: Ney ecki kunno þier bragd Jarls, ef þier ætlit hann tinst hafa i þessari á: Enn þetta ero slægdar prettir hans at kasta af sier mottlinom, at þeir ættludut, at hann mundi hier látist hafa. Nu trudu þeir þesso, oc heldo fram leitinni, oc komo umsidir til Gulardals, oc á bæinn Rumul; oc leita nu um huert hus á þeim bæ. Þeir fara nu i svina hus, oc fundo ey. Oc adr þeir færi á brott, mælti Olafr hatt; ef nockr færir mier hofut Iarls, þeim manni skal ec reida mikit verdkaup. Oc er hann hafdi sua mælt, þa let han af leitinni, oc fer i brutt oc allir hans menn. Iarl heyrdi ord hans oc sva þrælinn, oc undradist Iarlinn miok þessa mans mál, oc mælti sua: mykils háttar

foor och letade effter Jarlen; kom hann nu måd myckit fölle till ån/ som förra war omtalt; och sågo de rocken hafwa flutit på ett öhr/ han blef upptagen och igien kiänd/ att Jarlen hade ått honom. Monga sade nu att Grefwen lärer där hafwa blifwit/ och behöfdes nu intet lengre at leta effter honom. Då swarade en gammal man: Ney i förstå intet Jarlens strek/ om i tron honom förgåtz i denna ån; detta är hans illistighet att kasta af sig rocken/ på det i skulle tånckia att hann här hade förgåtz. Detta trodde de och full-följde sit letande/ kummo så på sidstonet till Gular-dal och byn Rimul; hwar de letade uti hwart huus. De gingo och i swijnhuset/ och funno dock intet. Och för än de drogo bort/ då sade Olof högt; Om någon förer mig Jarlens hufwud/ dän skall iag gifwa stor betallning. När hann så hade talt/ läth hann blij att leta mera/ utan foor bort med alla sine menn. Grefwen så och trälen hörde hans ord och förundrade sig Jarlen myckit öfwer denna mannsens måhl/ och sade; en stoor kar är denna man-

tur, ut fimum conculcarent. Olaus Tryggvasonius jam insequebatur, Comitem quærens: multis autem comitatus ad amnem quam prius memoravimus, pervenit; ubi togam scopulo adhærentem viderunt, quam aquis extractam, Comitis fuisse agnoverunt. Plurimi dicebant Comitem hic interijsse, nec necessum illum amplius quærere. Quorum opinioni senex quidam respondit: Vos nullo modo Comitis ingenium novistis, si illum in hac amne perijsse existimatis: astutiæ illius hoc fuit, ut togam hic relinqueret, hoc ipso vobis impositurus, ut crederetis hic morte diem obijsse. Hæc vera esse mox persvasi, in inquisitione perstiterunt: Ad Gular-daal & prædium Rimul tandem perventum est, ubi omnes domos vestigarunt, haram quoque ingressi, tamen nec reperire poterant. Prius vero quam ab invicem descederent, alta voce Olaus dicebat: si quis mihi caput Comitis attulerit, magno id illi prætio futurum. Quæ cum dixisset, inquirere amplius supersederunt, quin hinc jam omnes discederent. Hanc vocem Comes & servus etiam audiebat, comitem-

þáttar er þeſſi madr Olafr; oc mikill kraptur fylgir hans erindi oc alldrig fyrr tok mig jafn faſt, eda mitt hiarta eins mans mál, oc hefi ec þo verit i morgum ſtorum haskum, oc miok em ek hugſiukur oc i hugafullur, vit þeſſi ord. þeir hofdu hia ſier lios oc viſt ock dryck, oc ſnæddo þeir badir ſamann. Jarl leit til þrælſins, oc ſá áſiono hans harla miok dockna, oc ſkildi af þui at honum hvarfadi hugurinn, oc hann tviſkiptiſt i ætlanninni; oc grunar nu at hann muni ſvik; à hann, oc truir honum eig ef hann ſofnar. Tok han nu at vaka yfir ſier ſialfer, oc ætlar at vaka um nottina; enn þar i mot giördi þrællin, att hann ſuaf bædi faſt ok leingi, oc er hann vaknadi, þá ſá hann at Jarl vaſti. þa mælti þrællin: dreimdi mik herra. Hvàt dreimdi þik, ſagdi Iarl? Hann ſagdi, þat skal ek ſeya þier, enn þu rad draumınn. Jarl bad hann ſeya. Mier þotti ſem vid færum á eino ſkipi badir, oc ſa ta ec vid ſtiorn; þa mælti Jarl; hugſa þa ſuo. at þu rædr

mannen Olof och myckin krafft åhr måd hans beſtällningar / och aldrig tillförende tog mig ſå hårdt / eller gick ſå hårdt till hiärta någons mans taal; hafwer iag dock warit i ſtora farligheter / nu åhr iag nog bedröfwat och tankefuller / uthaf deſʒe orden. De hade hcos ſig lius / maat och drick och åto de båda tilhopa. Jarlen wände ſig till trälen och ſåg honom i ögorna / ſåg och hans uppſyn wara myckit mörkare / och dömbde där af att han hade ombytt ſinnet / och war twehugſe bliifwin; tenkte och att hann ſkulle ſwijka ſig och trodde honom inter / om hann ſomnade. Begynte nu att waka öfwer ſig ſiälf / tenkiandes att waka öfwer natten / dhår emot ſof trälen / både lenge och hårdt / då hann waknade ſåg hann att Jarlen war waken. Trälen ſade: Jag drömde Herre. Hwad drömde du ſade Grefwen. Hann ſwarade / dhåd ſkall iag ſeya eder / menn tydh ſialf ut drömmen. Jarlen bad honom ſeya. Mig tyckte ſom wij fore båda på ett ſkiep och iag ſtyrde dåd. Då ſade Jarlen ſå

tånck

comitemque illa maxime commovebat dicentem: ſpectabilis vir iſte Olaus eſt, magnaque vis verbis illius ineſt: Nullius enim unquam ſermo cor meum ita percelluit, plurima quamvis pericula ſubiverim: admodum anxium & cogitabundum hæc verba fecerunt. Apud ſe habebant candelam, cibum, potum, ſimulque ſaturabantur. Vultum ſervi intuens Comes, videbat illum vehementer obſcurari, unde & coniectabat, illius animum dubium vacillare, atque huc illucque impelli: de eventu igitur metuebat, aç de fide ſervi dubitabat, nec ſe ſalvum manſurum ſperabat, ſi in ſomnum incideret. Jam ut eo melius ſibi caveret, totam noctem inſomnem agere ſtatuit. E contrario ſervus diu & benè dormivit. Cum autem expergiſceretur, Comitem vigilare cernebat. Servus itaque inquit, ſomnium mihi Domine obvenit. Quid ergo per ſomnium vidiſti quærebat Comes? Ille reſpondit, referam hoc Tibi; Tu ſomnium interpretare. Ut enarraret, rogavit Comes: Mihi videbatur quod una navi veheremur ambo, ego autem gubernaculo adſiderem.

M Ad

rædr fyri lifdogum minum, oc hver. tveggia ockars; oc ver nu trulindur, at þu finnir ſidar marga daga goda. Enn ſindiſt mier annar draumur, at mikill madur væri hia huſino, ſvartur oc illiligr; hann mælti; nu er Urli drepinn. Þa mælti Jarl: Þar man drepin Ærlingr ſon minn. Eftir þat ſofnar þrællin. Oc er hann vaknadi, þa ſá hann Jarl vaka, oc þa mælti hann: Enn ſá ek eirn draum; mier ſindiſt madr eirn mikill, oc gek ofann frá fiallino, oc mælti: nu ero lokinn ſund öll. Jarl mælti þa; skampt ſeigir þu þa eptir lifdaga vorra. Þrællin mælti, þat dræimdi mik enn, at Olafr gaf mier heſt mikin akafliga. Jarlinn mælti: Þar man hann ſeſla þik á hinn hæſta galga, er hann fær til: varaſt þu ſua velrædi vit mik, þui at skampt mantu þa eiga ulifat. Sidan ſofnar þrællinn, enn Jarl vakir. Oc er frammleid nottunni, oc dró at deigi, þa matti Jarl eigi vaka leingr, enn þræl, lin var þa vaknadur, Oc er hann ſa Jarlinn ſofa, þa tok hann hinn hvas-

tänk då / att du råder öfwer mina lijfs dagar och beggies wåra: war nu trogen / på dhåd du må ſedan hafwa monga goda dagar: dhår hooß ſyntes mig en annan dröm att en ſtoor mann war utan för huſet / ſwart och ſtygger; hann ſade / nu är Urli drepin. Jarlen ſade / då åhr min Son Erling drepin. Åther ſombnade trälen / och då hann waknade / ſåg hann Jarlen wara wakin och ſade / ännu drömbde iag; mig ſyntes en ſtoor mann komma upp ifron Fiällarne / ſeyandes: nu hafwer all ſimning en ända. Jarlen ſwarade / då ſäger du wåra lijfsdagar wara korta. Trälen ſade / iag drömbde och att Olof gaf mig en myckit ſtoor håſt. Jarlen ſwarade: då lårer hann låta feſta dig i dån högſta galga / ſom finnas kann; achta du dig för ſwijk emot mig / ty lijtet lårer du hafwa oleſwat effter. Sedan ſombnade trälen / menn Jarlen wakade. Når natten war förbij och led till dagen / då förmotte intet Jarlen waka lengre / menn trälen war nu waknader / hwilken då hann ſåg Jarlen

Ad hæc Comes, cogita igitur quod vitæ meæ dies in Tua poteſtate ſint, & quidem utriusque noſtrum. Eſto fidus ut poſſis etiam poſt hac plurimis exoptatis diebus perfrui. Ad huc aliud ſomnium vidi dicebat. videbatur vir magnus & horrendus ædibus hiſce adſtare, is dicebat; nunc Uli occiſus eſt. Comes inquit; ergo filius meus Erlingus mortuus. In ſomnum iterum incidit ſervus, cumque dormiviſſet tempore aliquo & evigilaſſet, Comitem adhuc vigilias ducentem vidit, illum igitur alloquutus, adhuc inquit ſomniabam, virum magnum de montanis venientem qui dicebat, jam freta omnia clauſa ſunt: Paucos tunc vitæ dies nobis ſupereſſe ſignificas, reſpondit Comes. ſervus iterum; præter hæc ſomniavi, quod Olaus me equo ingenti donaret. Ad quæ Comes, ergo Te cruci affixurus eſt, ſi in illius poteſtatem veneris. Cave tibi, ne mihi ſis infidus? poſt meam enim mortem, nec tibi multi vitæ dies ſuperfuturi ſunt. Somno dein iterum ſepeliebatur. Comes vigilabat. Nocte præterlapſa, ipſo diluculo in ſomnum Comes quoque incidit, ſervum

hvaſſaſta knif, oc veitti Iarli mikit ſar nedan á barkann, oc ſidan ſneid hann af hans hòfud. Liop þa i brott or huſino, oc til þeſſ fòr hann er hann kom á Ladir, annan dag eptir ſnimma. Hann færdi þa Olafi Tryggva ſyni hofut Iarls. Oc er Olafr kiendi þetta var hofut Hakonar Iarls, þa reiddiſt hann þrælnum, oc bad hann uppfeſta, oc ſagdi hann hafa skildi maklig laun, fyri ſin Drottin ſvik. Sveik hann Hakon Iarl, ſvikia mann hann mik, ef hann ma: Enn ſua skal leida drottins ſviKun.

ſen ſåſwa / tog hann en myckit hwaß knijf / och ſkar Jarlen ett ſtort ſår nedan för ſtrupen / och ſedan af honom huſwudet. Lop ſå haſtigt utur huſet / och for till theß hann kom till Ladum / dagen effter rett bittida. Han förde till Olof Trygwaſon Jarlens huſwud. Och då Olof kiände igten / detta wara Håkon Jarls huſwud / blef hann myckit ond på trälen / och läth hänga upp honom / ſeyandes honom ſkola få en rätt lön för dåd hann hade ſwikit ſin Herre. Swek hann Gref Håkon / så lårer hann och ſwijka mig / om hann kommer till wåga / menn ſå böra de afwänias att ſwijka ſin Herre.

Fra Landa Skipti.

Cap. XIX.

Sa var Kongur fordom er Nori het, er fyrſt bygdi Noreg. Enn ſudur fra Noreger Dannmork. En Sviþiod auſtur fra; enn veſtr fra er Eingland; enn nordur fra Noreg er Finnmork. Norigr er vexin

Om Norriges Deelning.

Cap. XIX.

En Konung war i förtijden heet Nore / denne bygde aldra förſt Norrige. Söder ifron Norrige är Danmark. Öſter ifron ligger Swerige / menn ut i Wäſter England; och norr ifron Finnmarken. Norrige hafwer

ſervum autem ſomnus reliquerat; qui ſumpto cultro benè acri, magno illum infra fauces vulnere affecit, ac dein caput abſcidit, idque Olao Tryggvaſonio attulit. Quo animadverſo, Olaus ſervo iraſcebatur, utque laqueo plecteretur juſſit, addens hoc illum commeruiſſe quod Domino ſuo infidelem ſe exhibuerat. Quod Haquino fecit, id nec mihi facere verebitur, ſicubi occaſio dabitur: hoc modo à Dominorum proditione, ejuſmodi nefarij abſterrendi ſunt.

Norrigiæ ſitus.

Cap. XIX:

Rex quidam Nore nominatus, Norrigiam primus condidit. A Meridie Dania Ab Oriente Sveonia; Ab Occidente Anglia; ſed à ſeptentrione Finmarcia contine-

tur,

xin med Fremur oddum: Er leingd landsins, ur utsudri i Nordur att, fra Gant-elfi, oc nordur til Veggerstafs: enn breiddinn oc vidinn, or austri i vestur; fra Eida sKogi oc til Einglands fióar: Enn landit er greint oc kallat þessum heitum: Vijk, Hördaland, Upplond þrandheimur, Halogaland, Finnmork. I þessum laundum eru morg herud, oc morg fylki, oc utalligar eyar. Sua er sagt, sidann er eignast hafdi alt Noregs Rijki, hinn agæti Konungur Haraldur enn Harfagri, oc brotit undir sik med miklum styrk, oc helt þui til dandadags: Oc er hann heigdr á Rogalandi, oc þar andadist hann: at eptir hann voro marg'r Konungar, er af hans ætt voro komner, oc voro þeir Kongar yfir hierodum, oc RijKiom storum, edur eyom. Enn þar at eins seigiom vier fra þeim er Rijkit hafa hit ytra med siónum, oc yfir Kongar voro Landsins; þui at á Upplondum oc med fiallbygdum voro fylkis Kongar, þeir er frá Haraldi voro komnir oc redo yfir FylKiom: oc skildo þau Rijki fióll,

hafwer tresi uddar: Dheß lengd ifrån södra delen till dän nordra / ähr ifrån Giötheelf och norr till Weggerstafs: menn bredden och Widden / ifrån öster och wäster ? från Eida skog till Englands hafwet: Landet är deelt och således nempt: Wijken / Hordaland / Upland / Trondheim / Haloge-land / Finmarken. J deßa Landskapen ähra monga häraden / Sochnar och otalige Öyar. Dhät är sagt att sedan dän gode Konungen Harald hårfagre / hade sig tillägnat alt Norriges Rijke och skaffat under sig med mycklin macht / behölt hann det till dödedags: hann är begrafwin uti en hög på Rogaland / och där dog hann; Effter honom wore monga Konungar / som af honom wore kombne / och woro de häradz Konungar och Rådde öfwer store län / eller Öyar. Menn wij taala nu allenast om dem / som hafwa hafft öfwerwäldet och Regierat / dän deelen som näst ähr til siön: ty uppå Upland och Fiallbygden woro häradz Konungar / kombne af Harald / och rådde allenast små Landskap / och åtskilde deras Rijken / fiellar

tur. Norrigia formæ triquetræ est. Longitudo à Meridie in Septentrionem, à Gotha elba ad Septentrionale latus Veggerstafs extenditur. Latitudo ab Oriente in Occidentem ab Eidæ sylva ad oceanum Britannicum porrigitur. Ipsa terra divisa in partes est, quarum hæc sunt nomina: Vikia; Hördelandia, Uplandia, Trondhemia; Halogelandia; Finnmarcia. In his provinciis plurima territoria, districtus & multæ insulæ. Memoriæ proditum est Haraldum Pulchricomum, postquam totam Norrigiam potenti manu Imperio suo subiecisset, eandem ad ultimos vitæ suæ dies gubernasse. Postea vero fatis defunctum tumulo illatum in Rogelandia; Ipso autem mortuo multi Reges fuerunt illius tamen prosapia oriundi: Eræque Reges provinciarum & Regnorum haud exiguorum, aut insularum. Nos autem illorum præcipue res gestas relaturi sumus qui ora maritima gubernarunt & Monarchæ ac Regum Reges fuerunt: In Uplandiis autem & montanis, Territoriorum Reges imperabant, ex Haraldo genus ducentes; Imperia illorum montibus & sylvis.

fiöll oc skogar, um landit vida. Af þessum Kongum, voro agiætlegaster oc frægaster, er komner vorò fra Haraldi Kongi; Tryggvi Kongr; Fadir Olafs, er nu er fra sagt, oc sua Olafr Haraldz son; oc Haraldur Grænski; fadr Olafs hins helga; er sidan var einvaldz Kongr, als Norigis velldis.

fiellar och skogar / wijda kring landet. Uthaf deßa Konungar wore de förnemsta och berömligaste / de som komne woro ifron Kung Harald; Tryggwe Konung / Olofs Fader; som wij nu hafwa talt om och Olof Haraldz Son / och Harald Grenske Olofs däns helgas Fader; hwilken sedan war öfwer Konung öfwer alt Norriges Rijke.

Fra Þui er Olafr var til Kongs tekin.

CAP. XX.

Oc er þessi tidindi spurdust, at Hakon Jarl var drepinn, oc þat flang yfir landit; enn i stadinn hans var kominn Olafur Tryggvason: þa komo allir hofdingiar oc spekingiar or Þrandheimi, oc allir þeir er nockra nafnbot hafdo, oc þar med allur mugurinn, med einu sambycki, at alt folck villdi hafa Kong yfir sier, oc bádo hann yfir vera ollu folcki. Tok hann þa vid trau-sti

Innehåller huru Olof blef tagen till Konung.

CAP. XX.

När nu spordest att Håkon Jarl war drepin / hwilka tidender flugo kring hela landet / och att i hans ställe war kommin Olof Tryggwason: kommo alla Höfdingarne och förstendiga menn utur Throndelagen / med alla dem som wore af något wärd: / sampt allmogen / samtyckiandes alle ett / thet de wille hafwa Konung öfwer sig / och bode honom taga styrslan öfwer alt Folcket. Tog hann då sig

sylvis terminabantur. Ex Regibus de Haraldo descendentibus, optimi & laudatissimi fuerunt, Rex Tryggvi, Olai de quo nunc loquuti sumus Pater, & Olaus Haraldi ac Haraldus Grænski; Patruus maximus Olai sancti; qui Solus toti Nortigiæ imperavit.

Vt Olaus ad Regimen perveneris.

CAP. XX.

Cùm fama innotuisset Comitem Haquinum occisum, inque illius locum receptum Olaum Tryggvasonium; veniebant potentissimi & sapientissimi viri ex Trondhemensi districtu, dignationis eximiæ, una cum universa multitudine, unanimo consensu rogantes Imperium susciperet Olaus. Omnibus enim in Regem eligi Olaum placebat. Primum se ipsi addixerunt Trondenses & Guldalenses, cum quibus sic conve-

ſti þrænda fyrſt, at upphafi, oc Guldæla, oc gerdu þeir ſitt felag, at hann ſkildi ſtidia þa oc ſtyrkia, moti Eyriki Jarli oc Sveini; þui at margir voro vinir þeira oc frændur, þo at margir væri ovinir. Olafr Kongr hafdi þar i moti at bioda annan vanda, er ærinn var. Fadir hans var af lijfi tekinn, oc ræntur Rijki, no ollu; Olafr oc i utlægd verit, leingi i barnæsku, fra frændum ſinom oc foſturjord. Oc i annan ſtad hofdu bændr Kongi at bioda mikit trauſt oc fiaulmenni oc mikit afl Konong Rijkeno. Enn hier i moti hafdi Kongr at fa þeim tigulega forviſto, i allum vandaradum oc oroſtom. Nu dro þetta ſamann þeira ſamþycki, taka þeir þa til Kongs á Eyra þingi, Olaf Tryggvaſon; enn hann ſuer þeim i moti Lög oc landzrett, Skulu nu vera hvarir odrum ſkilldir, til godra luta. Stiornadi hann nu ſinö Rijki med frægd oc fagnadi, Giörſt hann nu einvaldz Kongur, yfir ollum Noregi; leggr undir ſig alt land, nördan fra Finnabui, oc ſudur til Danmerkur.

ſig förſt till hiälp / Thrönderna att begynna måd / och dåm i Gular-daal/ och gofwe de ſig tillſammans att han ſkulle förſwara dem emot Gref Erich och Swen / ty de hade monga fränder och wänner / faſt att monga wore deras owänner. Oloff hade där emot att wiſſa dån ſwårhet ſom nog wicktig war. Nembligen att hans Fader war af daga tagen/ och alt hans Rijke bortröfwat / hann lengie warit i barndomen landzflychtig ifron ſine Fränder och arfjord. Kunde och almogen bewiiſa Konungen och Rijket myckin hiälp och ſtyrkia af mannſkap. hwaremot ſkulle Konungen giöra dem hiälp / uti all fara och Krijg. Om detta alt kummo de öfwerens / togo de Oloff Tryggwaſon till Konung på Eyrar Ting / menn hann ſwor dem där imot att ſkola holla Lag och landzrätt. Skulle nu hwardera wara hwarandra alt godt ſkyldige. Hann ſtyrde ſåledes ſitt Rijke / måd beröm och alles hugnad / blef enewaldz Konung öfwer alt Norrige / och lade alt landet under ſig / norr ifron Finnmarken och ſöder till Danmark. Blef
hann

venit, ut illis auxilia præſtaret contra Comites Ericum & Svenonem, qui non pauciores cognatos & amicos qnam inimicos in Norrigia habebant. Olao ſummum querendi jus fuit, quippe quem gravi injuria affecerant. Pater enim illius occiſus, & Imperium omne illi abreptum. Ipſe Olaus exul in puetili ætate diu fuerat, à natali ſolo & cognatos longe remotus. Indigenæ vero Regi Regnoque magno adjumento & cum maximis copijs auxilio eſſe poterant. Regem vero oportere, ducis munia in omnibus prælijs & periculis obire. De his conditionibus ab utrinque conventum eſt, proinde ſinguli in Eyrenſi judicio OlaumTryggvaſonium Regem declararunt, Ille iterum Leges & conſtitutiones Patrias, ſartas tectas futuras juramento confirmavit; ſicque alter alteri ſubvenire debebat. Regnum dehinc ſumma cum laude & omnium commodo adminiſtravit. Sic factus Monarcha totius Norrigiæ, omnem diſtrictum à Septentrione & Fennorum terra, uſque ad
meri-

merkur. Giorilt hann Þa rijkur madur oc gaufugur. Hann hafdi mikit ſtarf oc morg vändrædi, medan haun red landi. Hann hèlt firſt rietta tru til Gudz, Noregs Konga; oc af hans ſtiorn oc rijki, vard Noregs Rijki alt allchriſtit, oc urdu Þar um mörg tijdindi, adr Criſtninn geingi yfir.

Fra Olafi Kongi er hann bodadi tru.

Cap. XXI

Sua er ſagt, at Þetta ſitt Konungsliga bod, ſlutti hann fram fyri öllu folki, oc taldi hann morg erindi med mikilli ſnild, at Þeir leti ſid er Þeir hofdu adur, er ſua var vodvanligur ſalnni, at trua Þat hialp ſina vera, er Þeir færdu fornir ſtockum eda ſteinum. Bad hann Þa fagrum ordum, at Þeir leti Þann en hegomliga oc enn haduglega ſid; er Þa blecti med margfoldum háska bad Þa heldur dyrka ſannann Gud, er

hann en mechtig och förnäm mann. Hann hade mycktt arbete och monga ſwårheter i mådan hann Regerade landet. Hann war dän förſta af Norriges Konungar ſom hade dän råtta tron till Gud; och utaf hans ſtyrelſe och Regemente / blef heela Norriges Rijke Chriſtit / doch tillbore ſig monga händelſer förän Chriſtendomen wijd-togz.

Om K. Oloſ huru hann böd rätta Tron.

Cap. XXI

Så ähr ſagt att detta ſitt Konungsliga bud framſtelte hann för alt Folcket / och taalte hann myckit med ſtoor ſnellhet; att de ſkulle aflåta dän ſed dhe hade tillförende / uti hwilken wore ſtoor ſiälewåda / att troo dåd wara ſig till hiälp / då dhe förde ſkenker åth ſtockar eller ſtenar. Bad hann dem med fagra ordatt de ſkulle aflåta dån galna och förhatliga ſeden; ſom förleder uti margfald faarlighet; bad dem heller dyrcka ſannan Gudh / hwilken

meridionalia Daniæ ſibi ſubiecit, & potens ac optimus Imperator exſtitit. Plurimos labores & moleſtias pertulit, dum Regno huic præeſſet. Hic primus Regum Norrigiæ veram in Deum fidem coluit, illiuſque auſpicio, cura & ſollicitudine ad Chriſtum tota Norrigia convertebatur: multæ tamen res memorabiles, prius quam fides reciperetur contigerunt.

De Rege Oalo, ut veram fidem ſuis ſuaſerit.

Cap. XXI.

Memoriæ proditum eſt, quod Regio edicto omnibus ſubditis ſuis perſvadere ſummâ ope laboraverit ut priſtinos mores linquerent, unde animæ damnum timendum illis eſſet: ineptiſſimum enim eſſe, exinde ſperare aliquid emolumenti, quod truncis & lapidibus dona offerrent: Blando alloquio, vanum & deteſtandum hunc morem diſſvadere conaba-

er Rijkir í himirijkis fagnadi, fa er sannur Gud eirn, er alt gott veitir monnum. Hann bidur þa at hyggia, alla ena vitrosto menn i landino, huersu giora Englismenn, eda Saxar, eda Danir; er þa hafdu adur fyri skammu vit tru tekit. Bidr þa med fogrum ordum at þeir láti nu blotin, oc giori efftir slijkra manna dæmum, oc snui sier riettleidis oc trui á sannann Gud á himnum: seigir huersu ojafnt er, at þiona almattigum Gudi, eda fiandanum. Hann seigir oc mart frá fagnadum, dyrligra manna oc rett-latra, oc þar i moti huad vandir menn eigi fyri hondum, oc ognum helvitis quala. Flutti hann þetta erindi, med miklum crapti oc Gudz fulltingi: Enn Hofþingiar mælto á moti, oc foro á brott af þingino oc heim i herud, huer þar er eigner atti; oc eigi at sidur helt Kongr þo mikit lid efftir, oc taldi fram Gudz erindi, oc þotti ollum mikils umvert hans snilld, oc eigi let hann af fyrri enn allir er efftir voro á þinginu, toko heylaga skijrn af Biskupi,

hwilken råder öfwer Himmelrijkes glädie / hann är dän sanna Guden / som bewijser Menniskiorna alt gödt. Hann bad de klokesta mennerna i landet betenckia / huru som Engelendarne / Saxerna och de Danska / hade nu för kort tijd sedan / tagit wijd Tron. Hann bad måd fagra ord / att de nu skulle låta blijfwa offringen / och göra såsom sådane menn hafwa giort / och gå nu på rätta wägen / och troo dän sanna Guden i Himmelen: sade och huru olijka åhr att tiäna Allmechtig Gud eller diäfwulen mycket talte hann och om dyrbara och trogna menns glädie / och där emot hwad de andra hade att wänta / nemligen förskreckelse och Helfwitis qwal. Detta ärende framförde hann med stor krafft och Gudz macht Menn Höfdingarne sade emoot / och foro bort af Thinget och hem i häraden / dijt hwar ätte sin egendom; icke deß mindre behölt Kungen qwar en stoor hoop / och böd dem troon på Gud och tycktes hans klokhet stoor / hann aflet och intet / förr än alle de som effter woro på Thinget / låto sig döpa af Bi skopen / och

conabatur, quia periculis plenus adpareret; verum Deum colerent qui cœlestia gaudia dispensat, monuit: Hic enim summus & unicus, â quo omne bonum hominibus impartitur. Prudentissimos terræ illius perpendere rogavit, quid fecerint Angli, Saxones & Dani, qui non ita pridem veram fidem amplexi: Abhorrerent â vanis sacrificijs & optimorum hominum exempla sequerentur, veram fidem recipiendo & in Deum Cœli credendo. Præterea quantum differret Deo & diabolo servire, multis inculcavit. Futura gaudia bonorum, malorum vero æternos & infernales cruciatus quoque exposuit. Susceptum negotium, industria summa & Dei auxilio urgebat: sed potentiores adversum tenuerunt atque ex Iudicij loco discesserunt, domum suam quisque rediens. Rex autem retinebat magnam partem eorum qui advenerant, quibus veram fidem persvadere adlaboravit, nec prius destitit, quam omnes, qui in judicij loco remanserunt, facto baptismo per Episcopum

Biskupi ; oc trudu nu ret hedan i fra, á Skaparaſſin, oc brutu nidr skurdGud ſin ſialfir, oc hofnudu ollum Þeirra atrunadi, oc heldu i ſtadinn helga tru oc Gudz bodord, oc vox nu miok Gudz Chriſtni.

Fra Olafi T. Syni.

CAP. XXII.

Þat finſt i fraſaugn Ara hins Froda ; oc eru Þeir fleiri er Þat ſanna at, Olafr Tryggva ſon hafi tua vetur haft oc tuttugu, Þa er hann kom i land, oc tok Þá Rijki, enn hann redi fyri fimm vetur. Enn Þo ero Þeir ſumir menn frodir, er ſua vilia ſeya, oc Þui trua, at ſua ſie, at hann hafi haft tua oc Þriatyge vetra, er hann tok Rijkit ; oc ſkall nu ſanna hverſu Þeir telia. Þat ſeigia Þeir, Þa er Tryggvi Kongr fadir hans var veginn, at Olafur var Þai modr : quidi, oc var fæddur Þat år, oc var eitn vetur med modr-fedr ſinum oc modr, med leind : Oc ſidann for hann

och trodde ſedån på ſin Skapare / och bruto ſiälfwa nijd ſin Afgud / och ſkante ſåledes all deras otroo / och i ſtellet fattade de rätta troon och Gudz budord / och tilltog nu Chriſtenheeten myckit.

Om Olof Tryggwaſon.

CAP. XXII.

Ucht Ari dån lärdes frå ſegn finnes ſom åhra och flere det ſanna / att Olof Tryggwaſon war twå och tiugu åhr / då hann kom i landet / och tog detta Rijket / menn dhåd Regierade han i fem åhr. åhra och lärde menn ſom willia ſeya och troo / att ſå ſkall wara / att hann war trettie och tu åhr då han tog Rijket / och räkna dhe ſåledes. De ſeya då Konung Tryggwe hans Fader bleſ drepin / och Olofs moder gieck då haſwande måd honom / bleſ hann födder ſamma åhret / och war Olof och hans Moder hoos hennes Fader / ett åhr lönliga : Sedan foor hann efter till Swerige till Håkon gamble

abluerentur. Deinde fidem ſoverunt hi veram in Creatorem ſuum, ſuaque ſponte idola confregerunt, omnemque ſuperſtitionem abominati ſunt, illiuſque loco ſanctam fidem cum præceptis Dei amplexi ; ut Chriſtiana pietas multum amplificaretur.

De ætate Regis Olai Tryggvaſonij.

CAP. XXII

In relationibus Ari ſapientis reperitur, quod & plures alij affirmant ; Olaum Tryggvaſonium duos & viginti annos natum fuiſſe ; cum redijſſet Regnique habenas receпiſſet ; Regnavit autem quinque annis. Sunt tamen alij viri ſapientes, qui dicunt exiſtimantque, Eum ad triginta duos annos perveniſſe, cum ad Regiam dignitatem admoveretur : Jam adducenda verba illorum. Dicunt cum Tryggvi occiſus fuiſſet, & prægnantem matrem hujus reliquiſſet, hunc natum illo ipſo anno ; ac dein verſatum occulte apud avum maternum & matrem, orientem poſtea verſus inque Syconiam profectum eſſe ad Haqui-

hann austur i Sui-þiod, á fund Hakonar gambla: fyri motgangi Hakonar Jarls oc Gunhildar, oc fór þa um rid i merkur oc skoga, oc var þar tua vetur med Hakoni gambla; oc er hann for brott þadann, þa var hann þre vetur. Oc er hann fór skipferdum oc var hertekinn, er han ætladi i Gardas þa toko heidnir men þau, oc haufdu i sino valdi, oc var hann i þessi annaud sex vetr. Enn i Gordum austr oc austur halfunni, var hann nijo ár; enn i Vindlandi þria vetur; oc þa for hann til Danmerkur oc til Yrlands, oc tok þar helga skijrn, af Abota þeim er fullur var af Helgum anda; oc i vestrlondum var hann nijo ár, oc eftir þat fór hann af Einglandi, oc hafdi þa tua vetr ens fiorda tugar. Oc eftir þat var sett velrædi af Þore Klaka um Olof, oc foro þeir þa til Noregs, sem sagt var; oc var þa Þorer drepin eptir forspá Finnsins oc litlo sidar Hakon Jarl, oc tok þa Olafr Tryggvason rijki, sem sagt var.

Sæmundur hinn frodi. oc Ari hinn frodi;

gamble; för Håkon Jarls och Gunhildz arghet / och wistades hann då en tijd i skog och mark / sedan war han tu åhr hoos Håkon gamble; när hann foor dådan / war hann try åhr. Och då hann blef fongin på skeppet / när han ämbnade sig till Rysland; blef hann tagin af Hedningar / och war i åländigheet uti deras wåld i sex Åhr. Menn öster i Rysland och österlanden war hann nie åhr i Wänden try åhr / och då reste hann till Danmark och sedan till Irland / och låt sig dår döpa / utaf dån Abboten som war helt upplyst af dån Helige Anda; i wästerlenderna war han nie åhr / sedan foor han ifron England och war då tiugu sex åhr. Dhår effter sökte Thorer Klaka att bedraga Olof / och foro de till Norrige / som sagt åhr; och blef Thorer effter Finnens förespåning drepin / och litet dhår effter Håkon Jarl / och tog Olof Trygwason Rijket / som tillförende war sagt.

Sämunder den lärde och Ari den lärde; hwilkas beggies sägn åhr troolig /

Haquinum Annosum, fugiens persequutionem Haquini at Gunhildæ: proinde tempore aliquo in sylvis & solicitudinibus delituisse. Apud Haquinum Annosum biennium moratum fuisse, illinc autem discedens, tres annos complevisse. Cumque navi proficisceretur Gardariciam versus, captivus in Ethnicorum potestatem devenit, & ugum eorum sex annis passus est. In Oriente & Gardaricia, Australibusque terris, novem annos commorabatur; Vinlandiæ autem tribus annis. Hinc in Daniam profectus & Irlandiam: ubi Baptismi sacris lustratus per Abbatem pium & à Spiritu sancto illuminatum. In occidentalibus terris novem annis fuit: Cum autem Angliam relinqueret, viginti sex annos compleverat. Post illa tempora Thorgeirus Klaka insidijs Olaum petiit, inque Norrigiam allicuit, ut prius retulimus; ubi Thorgeirus occisus est præsagio & consilio Finnonis; cui nec diu Haquinus superstes. Regimen illo tempore Olaus Tryggvasonius adeptus est, quod etiam nobis memoratum. Relationem suam hoc modo hi viri probant.

Sæmundus sapiens & Ari sapiens, quorum utriusque relatio fide digna; referunt Haquinum

frodi, er huers tveggia saugn er tru, lig, at Hakon hafi styrt Rijki þria-tygi oc þria vetur, sidan er fell Haraldur i Grafeldur; enn þat þikir þa miok saman bera, ocþ essi fralaugn.

Þar kalla menn, at Olafr T. S. hafi haft þriar tijdir, á dangum S. num: var su hin fyrsta, er hann var i miklo ufrelsi, oc á þian oc uvirding. Aunur tijd alders hans, skein med byrti mikilli oc farsælu. Hin þridia tijd med tygn oc frægd, oc mykilli ahyggio, fyri morgum at bæta. Enn vera kann þat at Einar Þambar-skielfir, edur Allridur systir Olafs, er atti Erling á Sola, hafi ecki hugleit þa þessi nijo ár anaudar hans; er margir voro i þeirri ætlan, at haun væri daudur. Enn sidann er sia hinn samm i madur, er frændurner fundu oc vinir, sua sem endur-ræistann af dauda, þa fagnudu þeir þessum manni, sua sem hann væri af dauda re-istur, oc tauldu þui til alldurs honum, siau ar oc tuatugu; enn hvara tueggia vitni sinast mier athuga verd, at skinia þad, huar af þykir felt at hafa, þuilikum fralaugum.

CAP.

lig/ seya att Håkon haffwer Regierat Trettio tre år/ sedan Harald Gråfell föll, detta tyckes nog wara sant.

Så seya menn/ att Olof Tryggwason haffwer hafft tre åthskilliga tijder/ mådan hann lefde: wår Dhån första då hann war i trälldom och osäkerhet och sijdwyrdning. Dhån andra hans ålders tijd war härlig och lycklig Dhån tridie war uti stoer högheet och berömligheet/ och måd omsorg för mongens wälfärd. Dhåd kann och wäl wara att Einar Thamb r- skelf/ eller Olofs Syster Astrijd/ som hade Erling af Sola/ haswa intet räknat de nie Åhren hann war i dlende/ emådan monge were i den tanckan/ att hann då skulle wara döder. Menn sedan Wännerna och Frenderna finge see dhån mannen/ som war lijka som uppstånden ifron de döda/ fegnade de honom som hann nys hade fådt lijf/ räknade och dhärföre honom till tiugu nie åhr/ åthskilligt de siu; begges wittnen synas mig dock betänkliga; att dår af efftersee/ hwad en dhan åthskildnad haswer giort i Sagorna.

CAP.

quinum Regnum tenuisse triginta tres annos; postquam neci datus Haraldus Grafeld: quod & sibi in hac relatione maxime constare videtur.

Olao autem Tryggvasonio tria vitæ tempora tribuuntur: Primum erat cum servitutem & contemptum toleraret. Secunda ætas illius, summo splendore ac felicitate emicuit. Tertium tempus summæ dignitatis & famæ optimæ fuit, quo & multorum saluti prospexit. Sed fieri potest quod Einarus Tambarskelverus aut Astrijda Olai soror, quæ nupta erat Erlingo in Sola, novem istos servitutis illius annos non computaverint à multis enim creditum, illum è vivis excessisse. Cum vero hunc ipsum virum amici & cognati recepissent, erat tanquam mortuus revixisset. Ætatemque illi tribuerunt viginti novem annorum: utriusque relatio ac testimonium, observatione ob hoc dignum videtur, quo quoto accuratius examinetur, quid in his relationibus præcipue amplectendum.

Fra Olafi Tryggva syni.

CAP. XXIII

Þad er sagt, i fysto er Haraldur enn harfagri tok Rijki: at þa var lidit fra þvi er hann hof Rijkit. hundrad vetur oc fioratyge vetra oc atta vetra, þar til er Olafr Tryggvason for ur landi, þessu sini med fimm skip, oc vestur til Einglands; þa er hann hafdi eirn vetur verid Kongr i Noregi. For hann aptur um haustit til Noregs, oc var þa i for med honom Jon Biskup oc margir prestar, þangbrandur prestur oc þormodr, oc margir adrir Gudz þionar, er hann setti til att styrkia oc upptimbra Gudz Christni, oc kienna þeim att snuast riettleidz, er adur trudu rangt; oc kendi þeim satt lios vera af almattugum Gudi.

Oc er Olafr Kongr var buin, sigldo þeir til Orkneya; enn þar ried fyri Sigurd Jarl Ladves son, sa er agiætr var at morgum lutum, rijkur oc vinsæll. Olafr Kongr bodadi honum retta.

Om Olof Tryggwason.

CAP. XXIII.

Ssådh åhr sagt / att ifron begynnelsen då Harald Hårfagre tog Rijket: och lijdit war etthundrade fyrettie otta åhr emellan att Olof Tryggwason foor utur Landet; denna gången / med fem Skiep wäster till Engeland; och då hade hann warit ett åhr Konung uthi Norrige. Då reste hann tillbaka om Höstien / och war då mäd honom Jon Biskop och många andra Prester / som Thangbrand och Thormoder / och monga andra Gudz tiänare / dem hann satte att uppbyggia och styrkia Gudz Församling / och lära dem att Komma på rätta wägen / som tillförende hade galen Troo / lärandes dem nog Skien Komma ifron Alzmechtig Gudh.

När Konung Olof war ferdig seglade de till Orknö; där öfwer rådde Sigurd Jarl Lodwijkzson / en wacker mann uti monga saker / där till mäd mechtig och afhollin. Kung Olof bådade.

De Comite Orcadensium, ab Olao ad veram fidem converso.

CAP. XXIII.

Ex relatione accepimus, quod inter illa tempora, quibus Rex Haraldus Pulchricomus Regni gubernacula, primum suscepit & Olaus Tryggvasonius, cum quinque navibus de Norrigia abivit occidentem versus in Angliam; postquam unum annum Norrigiæ imperasset, annos centum & quadraginta octo effluxisse. Ipso autumno ejusdem anni in Norrigiam redijt, secum ducens Jonam Episcopum, & complures alios presbyteros, Tangbrandum, Thormodum cum pluribus alijs Dei ministris: cum quibus ordiretur Christianismum, veramque viam monstraret illis, qui prius enormiter errarunt: verum postea illis vera lux, De Omnipotenti Deo oriens, monstrata est.

Iter nunc ingressus Olaus, domum pergens, ad Orcadenses navibus pervenit: Illis illo tempore Comes Sigurdus Ludovici filius præerat, clarus Princeps in multis, potens quoque & amicitias fideliter colens. Huic Olaus ut veram fidem reciperet, indesinenter svade-

rétta tru, oc bad hann morgum ordum faugrum til, bædi ſid oc ſnemma, med miklo koſtgjæfi. Hann ſagdi oc hans monnum, fra helvitis piſlum oc eilijfum eldi, oc froſti, oc morgum adrum ogurligum quolum. Hann minti hann á, at varaſc ſlijka luti; oc ſagdi þa med eingom hætti fordaſt mega þeſſar qualer, nema þeir bryti ſkurd Gud ſin, oc dyrkado almattogan Gud Skapara ſinn; er ſtyrir ollum lutum, þann byriar ydur at dyrka. Jarl mælti þeſſo miok i moti, leſt eig mega láta ſid ſinn, oc frænda ſinna. Kann ec mier ey betri ſid enn minir fóreldri hefur haft, eda betra hatt enn þeir, er gogvaſter hafa verid minir frændt. Oc er Olafr ſá att hann vildi ſua þraliga halda ſinn atrunad, ta tok Olafr ſon hans ungann, er Huelpur het, er þar var uppfæddur med virðum. Olafr Kungr lagdi hann á Sagſid langskipinu, oc bra ſuerdi, oc bad þa Jarl kióſa, huert hann vildi heldur; ſia ſon ſinn hoggvinn, fyri augum ſier, ef hann neitar trunni, eda vill hann giera ſætt

oc

bådade honom råtta Tron / och bad honom med monga wackra ord / både ſeent och bittida / med ſtoor ſlijth och möda. Hann ſade och hans Menn / om helſwitis pijna och ewijga Eld / och froſt / och monga andra gruſweliga plågor. Hann bad honom achta ſig för ſlijka / ſade och att deßa woro oundwikeliga / ſå frampt de icke bröte kull ſin af Gud / och dyrkade Altzmechtig Gud ſin Skapare; ſom ſtyrer allting / honom böra i Dyrka. Jarlen ſade myckit här emot / ſig ingalunda willia aflåta / ſin och ſina Frenders Sed. Jag kann intet få bettre Sed / ån då mina Föråldrar haſwa haft / eller bettre utkomma ån de beſte mine Frender. När Olof ſåg att hann ſå ſtadigt wille beholla ſin wantroo / tog han hans unga Son / hwilken heet Hwelpur och war dår dygdigt upfödd. Konung Olof lade honom på Longſkepet Saxen och drog Swerdet / bidiandes Jarlen uthwålia / hwad hann heller wille; ſee ſin Son hugges ihelför ögorna på ſig / dhår han förnekar emottaga råtta Tron / eller wille hann giöra fridh och wånnſkap

måd.

ſvadebat, illique rei perficiendæ omnem navavit operam. Subditis quippe illius infernales calamitates, perpetuum ignem & frigus quoque, cum alijs horrendis torturis, retulit. Ab ejuſmodi ut ſibi caverent rogavit; dicens illos nullo modo ejuſmodi mala evaſuros, niſi Idolum ſuum comminuerent: Deumque omnipotentem, creatorem ſuum & rectorem univerſi colerent, & ut oportet revererentur. Comes vero conſtanter dicebat, ſe â receptis ſibi & cognatis ſuis moribus abire nolle, pulchriores enim mores non reperiri exiſtimabat, quam quibus Parentes illius vixerunt, nec aliquid ſalutarius ſvaderi poſſe, quam quod optimi cognati illius ſequuti ſunt. Cum Olaus vidiſſet, illum ſic obſtinate in infidelitate ſua perſiſtere, filium illius parvulum qui Huelpus nominabatur, ibique probè educatus erat, ſumſit. Hunc depoſuit Olaus in navi ſua, gladioque extracto, Patrem dicere juſſit, quodnam potiſſimum eligeret: an videre filium ſuum in conſpectu interfici,

am

oc vingan vid sic, oc teka þa son sinn i vald sitt, oc þar med vid Kristni? Enn ek seigi þier at audrum Kosti stendur þitt Rijki til vada oc au þnar. Nu jatti Iarl huoru-tveggju Christnini oc vingan Kongs. Var þa Iarl oc lid hans alt skyrt. Fór þa Olafr Kongr med lidi sino til Noregs, oc byriadi honum vel. Sygldi hann nu med glædi mikilli. Matti þar sia kappsyglingar miklar, oc fögr skip.

måd sig / och taga igien sin Son / som och taga emot Kristna Troen? Jag såger dig och dåd / dår hoos att ditt Rijke låter stå i wåda / och för Ödet. Nu låfwade Jarlen både att Cristnas och wara i wånnskap måd Konungen. Blef då Jarlen och alt hans Folck döpt. Olof for sedan måd sitt Folck bort till Norrige fick god winn och seglade måd myckin glådie. Hår kunde mann see stoora och fagra skep och huru de seglade i kapp.

Fra Olafi Kongi T. Syni.

CAP. XXIV.

Oc er Olafr Kongr kom vestan, þa lá hann vid ey þai Noregi er Moster heitir; oc um nott þa vitradist honum hinn heligi Martinus biskup, oc mælti vid hann: þat hefur hier verid sidur i þessum laundum, at giefa þor, eda Odni, edr odrum Asum minni at veitzlum, enn nu vil ec at þu skiptir hinn veg til, at mier sie minning giort at veitslum

Om Kung Olof Tryggweson.

CAP. XXIV.

När Olof war kommin wåster ifron / lade hann sig wijd en Öö i Norrige som heter Moster / och om natten uppenbarade sig honom dån Helige Martinus Biskop / och sade till honom: thet hafwer warit Sed i deßa Landen / att dricka Thors / Odens / eller någon annans uthaf Asianernes minne uthi deras samqwem / menn nu will jag att du lagar så att mitt minne

an veram fidem recipere, & amicitia illius frui Si autem meliora sequi voluerit, filium suum reciperet una cum vera pietate; sin secus faxeris, inquit, hoc prætereà scias, Regno Tuo ultimum fatum mansurum. Utrumque Comes recepit, fidem & amicitiam Regis, & Baptizatus est cum omnibus suis. In Norrigiam deinde reditum Olaus paravit, qui & optime successit, illuc enim lætus navigabat. Hic videre licuit pulchras naves, & quomodo una navis alteri ventum in navigando præoccupare nitebatur.

De Rege Olao Tryggvasonio.

CAP. XXIV.

Ex Eoo mari veniens Olaus, ad insulam Norrigiæ Mostur nominatam adplicuit; Hic noctu innotuit ipsi sanctus Martinus Episcopus dicens illi: Moris in his terris esse solet, cum convivia celebrentur, in memoriam Thoreri, Odini & aliorum Asarum, scyphos evacuare: Hunc ut mutes volo, atque ut in mei memoriam in poste-

ſlımn, enn þitt falli nidr. er adur hefur verid; enn ec heit þier þui i moti, at ek skal tala med þier i morgin oc ſtyrkia þitt erindi, þui at margir ætla nu i moti ad ſtanda. Enn hinn næſta dag eptir. var fiolment þing ſtefnt, oc kom þar i moti Kongi otall lijdar, oc ætladu at ſtanda amoti hans ærindi, oc valþuz til þrijr hinir ſniollustu menn á þingino at tala á moti honum, oc voro þeſſir agiæztir af þeim, er til voro komner. bædi at viti oc ſnild: oc hafdu rádit med ſier, ef hann bodadi Gudz nafn, at mæla i moti. Olafr Kongr ſtod á einum ſteini hafum, att hann mætti ollum aud-ſær vera, oc mál hans at heyra. Oc enn er ſa ſteirn þar til minningar. Þa tok Olafr Kongr at tala fyri folkino, oc boda nafn Drottins, oc trygia alla til med fogrum ordum, oc hneckia þeim atrunadi er adur hofdu þeir. Oc er hann hafdi leingi talad ſnialt erindi, þa rijs upp ſá er fyrſt var til ætladur, at ſvara honum. Hann litaſt um leingi oc let ſtolzlega.

oc

minne bliſwer druckit. Gåſtebuden/ och dåd ſom tillförende hafwer warit/ legges nijder; där emot låfwar jag dig att jag ſkal taala måd dig i morgon och ſtyrkia ditt ärende/ ty att monga tänckia nu giöra dig motſtond. Dagen neſt efter ſtembdes Allmenting/ och kom där emot Konungen otaligt folck och tänckte att ſtå emot hans ärende/ och walde deſſe tre de ſnelleſta Mennen på Tinget att taala emot honom/ och were de här de förnämſta utaf dem dijth hade kummit/ både till förſtånd och ſnellhet; och hade de giordt råd emellan ſig/ om hann bädade Gudz nampn/ ſkulle de taala där emot. Kung Olof ſtod på en hög ſten/ att hann af allom motte ſees och höras hans taal. Och åhr ſamme ſteen där än till ſkiäls. Då begynte Kung Olof att taala och bodade Gudz nampn för Folcket/ och ſökte att intaala dem allom måd wackra ord/ och nederdempa dän otroo ſom förr hade warit. När hann nu hade långte och ſnelt taalat detta ärende/ reſte ſig upp dän ſom förſt war tillämbnad att ſwara honom. Hann såg

ſig

poſterum bibatur, Tua cura efficias: vetus autem illa conſvetudo ut deponatur, conveniens eſt. Ego ſi hoc feceris, promitto me craſtino die â Tuis partibus futurum, negotiumque Tuum promoturum: Plurimi enim ſunt, qui Tuis conſilijs adverſari cogitant Die ſequenti ad Univerſale judicium convocatum eſt: Quo etiam acceſſit innumera multitudo, Regis voluntati ſe oppoſitura: cui rei perficiundæ in Judicio tres præſtantiſſimi viri electi: Hi promptiſſimi omnium illorum qui advenerant, erant; tam quo ad ſapientiam quam induſtriam. Inter hos & multitudinem convenerat; ut cum Rex nomen Dei annunciaret, illi contradicerent & reniterentur Olaus ſaxum quoddam ſatis altum aſcenderat, ut omnibus conſpicuus eſſet & ab omnibus exaudiretur: viſitur adhuc lapis iſte illo loco. Multitudini jam prædicabat nomen Domini, argumentis perſvaſorijs lenibusque verbis, omnibus perſuadere conatus, ut errorem priſtinum reijcerent, Cum diu huic operi,

perpulchre:

oc ætlar at tala med mikilli snild oc list. Enn at þessum manni sækir sua mykill hosti oc þröngþ, at hann matti engo ordi uppkoma, oc vard hann vit þat nidur at setiast, at hann mælti ecki i moti. Þa stöd upp annar, ætlar at tala med mikilli reidi i moti Konginum; enn sia madur vard sua stamur, att ecki nam hvad hann mælti, oc settist hann med atlæge nidur oc skom, er uppreis med drambi oc ofmetnadi. Oc þa reis upp hinn þridi, oc ætlar at hann skal hefna sinna felaga, med snild sinna orda. Þat barsk honum til handa, at hann vard sua ramur oc quarradi, sua at ecki nam hvad hann mælti. Nu fyri þui at þeir voro sigradir, med sua miklum krafti; þa toko margir vit tru, oc forleto forno villo, oc fylgdo allir Kongs bodi. For Kongr þadann med lidi sino, nordur um stad, oc lagdi sidan nordur til Þrandheims. Hann hafdi þa hüfud bæ sinn á Lodum: sem hinir fyrri Kongar hofdu haft.

sig lengst i kring/ såg ståt uth och tenkte taala måd stoor beskedlighet snellhet och konst/ menn på denna mannen kom så myckin hosta och trongbröstighet/ att hann icke kunde så fram ett ord/ moste altså settia sig neder/ att hann inter sade emot. Då steg upp dån andra/ och tenckte mäd stoor wrede taala emot Konungen/ menn denna mannen blef så stammande/ att ingen kunde förstå hwad hann sade/ och satte hann sig måd åthlöye och skam som dock mäd strytertj och högmod steg upp. Nu reste sig upp dån tridie/ och tenkte hemnas sine stallbröder/ måd sin wältalighet. Honom bars dåd tillhanda/ att hann blef så styf och hees/ att ingen förstod hwad hann sade. Nu som de wore öfwerwundna/ måd så stoor krafft; togo monga emot rätta Troon/ försakade sin förra galenskap och följde Konungens bud. Konungen drog hådan måd sitt föllie/ norr till Throndhem. Hann hade sitt säte på Ladum: såsom de förra Konungarne och hade hafft.

Cap. Cap.

perpulchre instituisset; surrexit qui primus huic negotio destinatus erat: Ille se diu circumspexit & superbe gessit, studens solertissimum & acuratissimum sermonem exprom ere; sed huic maxima tussis & pectoris gravedo obtigit, ut ne verbulum proferre posset: re itaque infecta considere cogebatur. Alter dein se levavit, sermonem adversus Regem iracundum habiturus, sed ille ita balbutire occepit, ut nemini intelligeretur, sic ille qui nimio cum fastu & superbia surrexerat, cum pudore & irrisione considere cogebatur. Hunc tertius secutus, qui sociorum pudorem, composito verborum ornatu abstersurus erat; sed in illum raucedo summa & lingvæ impedimentum incidit, ut nullam vocem ex gutture proferre posset, quare nec à quoquam intellectus. His itaque ope singulari Divina superatis, plurimi veram fidem amplexi sunt, errorem que pristinum reliquerunt; Regis mandatis dein obsequuti. Hinc Rex cum copijs suis profectus ad Septentrionales ac Throndhemiam sedijt; Illi enim ut prioribus Imperium tenentibus, primaria sedes villa Ladensis erat.

Cap

Fra Þvi er Selio menn funduſt.

CAP. XXV.

Sa atburdur giordiſt i upphafi Rijkis Olafs Kongs, at tueir menn gierduſt ferdar finnar; Þordur Jorundar Son, enn annar Þordr Ægileifar ſon: Þeir voro Rijkir menn oc miklir Hofþingiar. Þeir atto Ægnir i fiördum, oc ætludu at fara á fund Hakonar Jarls, Þui at Þeir hofdu Þa ey ſpurt Hofdingia skiptit. Oc er Þeir föro um Ulfa ſund oc nordr at Einni Selio; Þa ſau Þeir fagra ſyn oc agiætligt lios skina á ſioinn, or himnum ofann, oc nær vit ſialft landit, oc ſua oc i eyna Selio. Þetta undraſt Þeir miok, oc forvitnas hvad er vera mun ſyn Þeſſi, eda hvad Þeim man ſynt vera i Þeſſum lut, oc halda Þangat skipum. Þeir finna Þar mans hofud, er Þeir hofdu ſet lioſid skijna, oc Þa kiendo Þeir ſætan hilm, oc toko Þetta hofud med tygn, oc Þo med rædſlo, oc hofdu med ſier; oc ætla at færa Hakoni Jarli, oc sæn-

Om Seliö Männerna

CAP. XXV.

Uthi Konung Olofs Rijkes begynnelſe / hände ſig att twenne menn lagade ſig till reeſa: Then ena het Thordur Jorundar Son / then andra Thordur Egileiſar Son: Deße wore Rijka menn och ſtora Höfdingar. De hade ſin egendom i Fiordarna / och ämbnade ſig att finna Håkon Jarl / ty de hade ändå inter hördt af Höfdinge ſkifftet. Och då de kummo om Ulfe ſund / och Nord till Ön Sella / undrade dhe och woro myckit förwetna tillförnimma hwad för ſager och koſtlig ſyn de ſågo ſkijna åſwan från Himmelen och når wijd ſiälfwa Landet / och uti Ön Seliö. De förundrade myckit / hwad dem monde wiſat wara med detta / och ſtyrde dijt med Skeppen. De funno där ett manns Hufwud / ſom de hade ſedt Luſet ſkina / och kände de där en liuflig lufft / de togo detta hufwud med wyrdnad / och dock med rädzla / hade thet med ſig; och tenckte att föra till

De adventu quorundam ab Inſula Selis.

CAP. XXV.

Sub primis initijs Imperij Regis Olai accidit, ut duo viri, quorum unus Thóretus Joru ndi, alter Thoretus Ægileifi filius nominabatur, ambo potentes & magnæ di gnationis, iter ſuſciperent. Habebant hi ſuas poſſeſſiones in finubus, cogitabantque invi ſere Comitem Haquinum: Nondum enim de mutatione Imperatorum quidquam reſci verunt; cumque Ulfi fretum præterijſſent, Septentrionaliorque peterent & inſulam Se liam, elegans viſio illis obtigit. Lux enim egregia de cœlo in mare . haud longé ab littore deſcendere (quod & idem in inſula Selia fieri) illis videbatur. Hæc res admiratione digna viſa, curioſitatem apud illos inquirendi, quid ibi adpareret, quidque portenderet excitavit; curſum itaque cum navibus illuc dirigebant. Caput humanum ubi lux cernebatur inventum eſt, odorem quoque gratum ibi perceperunt. Caput hoc cum veneratione

 &

vænto at hann man skynia oc skilia af ſinni ſpeki, hvad þetta merkir. Nu foro þeir leid ſina, oc ey langt adur þeir ſpurdu at Jarl var drepinn, oc i ſtadinn hans kominn, agiætr Hofdingi Olafr Kongr Tryggvaſon; oc þo eigi at ſidr fara þeir at hitta Kongin, er aller ſaugdu mykid frá hans gaufugleik oc giæsko, oc como þeir á Ladir. Oc þegar Kongur ſpyr at þeſſir menn ſottu hans fund, þa tok hann vit þeim med blijdo, og giordi þeim veitſlò; oc er þeir ſato i miklom fagnadi oc glædi, þa tok Kongr þeſſa hina virdugligo menn at bidia, med aſt oc fagrum ordum, at þeir lati ſid ſinn oc trui á ſannann Gud. Hefi ec heyrt ſagdi Kongr, at margir godir lutir ero ſagdir frá ydrom athæfom, oc fyri þui bid ec at þit jatit Criſtni. Oc þegar i fyrſto fanſt þeſſum monnum ſua mikit um erindi Kongs at þeir jatto hans bodi, oc at lata ſina villo. Var þa ſidan til heimtur Jon Biskup, er Sigurdur het odru nafni, oc voro þeir skijrdir, i nafni Heilagrar þrenningar oc hel-

gader.

till Håkon Jarl / wäntandes honom kunna ſee och förnimma af ſin wijſdom / hwad detta betydde. Sin led foro de nu / och dhå intet longt förrän de ſperde Jarlen wara drepin / och i hans ſtelle kommin en Förnäm Höfdinge Olof / Konung Tryggwes Son; och icke dheß mindre foro dhe / att finna Konungen för hans förſtånd och klokhet / hwilket alla berömde och kummo de till Gården Lada. Då Konungen hörde att deße menn ſökte att finna honom / tog han blideliga emot dem / och giorde åth dem Gäſte-bud / när / de nu ſutto uthi ſtoor fegnad och glädie / begynte Konungen bijdia deßa wackra menn med klärliga ord / att de wille aflåta ſin förra ſed / och Troo på ſannan Gud. Hafwer jag hördt ſade Konungen / myckit gott ſeyas om Edre åthäfwor / hwarföre beder jag i loſwa till blifwa Christna. Och ſåſom deße menn ſtragſt ſå upptogo Konungens ärende / att de bejakade Konungens begiäran / till att aflåta ſin willa; blef till hemptader Jon biſkop / ſom elljeſt kallades Sigurder / och wordo de döpte i Helga Trefal dig-

& timore ſuſtulerunt, cogitantes Comiti Haquino illud adportare, qui qua erat ſapientia, hocce portentum exponeret. Cum iter haud longum emenſi eſſent, Comitem occiſum illis indicatum eſt, illiuſque loco præſtantiſſimum Ducem Regem Olaum Tryggvaſonium receptum. In itinere itaque perſtiterunt donec ad Regem, cujus virtus & prudentia ab omnibus laudabatur, in villa Ladenſi, perveniſſent. Rex cum audiviſſet hos viros ſe inviſcere velle, benevolum illis ſe præbuit, adque convivium invitavit; cum eos Rex benè habuiſſet, veram illis fidem perſvadere cæpit. Audivi dicebat Rex de vobis & veſtris moribus bona multa, quare ut Chriſtianam pietatem recipiatis rogo. Et quoniam Regis voluntati, ut linquerent errorem priſtinum, haud difficilem adſenſum præberent; accerſitus eſt Epiſcopus Ionas, qui etiam Sigurdus nominabatur: ab illo in Sanctæ Trinitatis nomine Baptizati ſunt, Deoque Omnipotenti conſecrati; Quo

facto,

gader almattugum Gudi, oc er þeir voro skirdir, fagnadu allir menn þeſſo. Let Kongur þa ſitia yfir ſialfs ſins bordi, i miklum veg; oc ſindiſt honum þat makligt, at þeir menn er þa hofdu tekit af hans for, tòlu erfd himneskrar ættleifdar, at þeir tæki oc med honum hatidligan fagnad, oc Konungligt bod oc vinattu. Oc er þeir ſatu gladir oc skiemtudu ſier, ſagdu þeir Kongi oc Biskupi oc òllum mònnum þeim er vid voro, ſyn þa ena fogru er þeir hòfdu ſet, oc ſua at þeir fundu hofudit. Þeir ſaugdu þetta med athuga oc abyggio. Kongr bidr þa ſina ſier hofudit oc Biskupi, oc ſua giordu þeir. Oc er hann hafdi ſet, þa mælti hann; þetta er ad viſſo Heilags mans hofud, ſinir nu ſidann ollum hinum beſto monnum, oc ſeigir med miklum fagnadi. Eftir þetta foro þeſſir menn heim. ſtyrkter i helagri tru. Foro þeir gladir oc med ſæmd oc heldo vel Kongs bod.

Cap.

faldighetz nampn / och Helgade Alzmechtig Gud. När deße wore döpte fegnades dhe wäl af alla. Konungen låt dem och ſitta wijd ſitt egit bord / mäd ſtor heder; hwilket honom syntes heelt billigt / att de menn ſom genom hans tillſtyrckan / hade blijfwit Himmelrijkes Arffwingar / toge och mäd honom förnem fegnad och Konungzlig unfegnad / ſampt wänſkap. När de nu wore glade och roolige / då ſade de Konungen och Biſkopen / ſampt allom ſom tillſtädes wore dän wackra synen de hade ſedt / ſom och att dhe hade funnit Hufwudet. Detta ſades och hördes mäd flijt / och Konungen bad dem wijſa ſig och Biſkopen hufwudet / och ſå giorde de. Hwilket då hann hade ſedt / ſade hann; detta ähr wißerligen en Helig mans Hufwud / wijſte det ſedan alla de beſta Mennerna och ſade detta mäd myckin fegnad. Sedan foro deßa mennerna hem / ſtyrkta i den Heliga Troon. De reſte glade och hederligen / och höllo wäl Konungens bod.

Cap.

facto omnibus accepti erant. Menſæ ſuæ illos jam honorifice accumbere Rex permiſit, quippe convenientiſſimum illi viſum, ut qui ſvaſu ipſius cæleſtium bonorum heredes facti eſſent, Illis etiam ſecum cibum capere permitteretur, amicitiaque ſua frui. Cum hi lauto epulo exhilararentur: Regi & Epiſcopo omnibuſque qui aderant, referebant pulcherrimam viſionem, quæ illis obtigerat, utque caput invenerint: totam rei ſeriem adcuraté enarrarunt. Ut oſtenderent caput, Rex & Epiſcopus rogarunt; quod & factum è. Quo viſo, hoc certe, viri Sancti caput eſt, inquit; quod omnibus præcipuis qui aderant lætus deinde oſtendit. His peractis, viri hi in ſancta fide bené confirmati, hilares domum redibant, optimeque Regis monita deinde exoſculati ſunt.

Cap.

Fra Olafi Kongi.

CAP. XXVI.

Sua barse at eitt finn, at einn bondi kom til eyarinnar Selio, oc for sidan á fund Olafs Kongs, oc sagdi honum atburd þann er ordit hafdi, at mær hans hvarf i burt, oc for hann leingi at leita, oc sidann sá eg hvar hun stod i þessi eyo skamt fra sundino oc á utann verdri, oc vestur á eyna. Þar voro miklir hamrar, oc þa geck eg þangat Herra, oc sáec þar lios mikid á þeim deigi oc i þeim stad, oc optliga sidann. Oc er Kongr heyrdi oc Biskup, þa gierdo þeir ferd sina med miklri skyndingo, til þessar eyar oc ransaukudu þar hana vandliga, oc var þessi bondi þeirra leidtogi. Þeir fundo vestur á eyna, hamra mikla, oc sau at þar hofdu verit fordum hellar miklir, oc fyri skommo fallnir, leitudu nu vandliga um þenna stad, oc fundu milli steinanna margt beina, med sætum hilm; oc nu varu þau sáman safnut at Konsradi.

Om Konung Olof.

CAP. XXVI

Thet hände sig en gång / att en Bonde kom till Öön Selia / och for sedan till Konung Olof / och sade honom hwad till dragitz hade / att hans Stod-mär kom ifron honom; iag letade lengie effter hänne / fick sedan see hwar hon stog där på Ön / lijtet från Sundet / ytterst på sijdan / wäster på Ön. Jag gick dijth Herre / och såg iag där myckit lius än dagen på dhd rummet / som och sedan offta. Detta då Konungen och Bisspopen hörde / giorde de sin reesa som skyndligast till Ön / och letade öfwer henne flijtigt / Bonden ledsagade dhem. Wäster på Öön funno de ett stort steengryte / och sågo att dhär hade warit fordom en stoor kula / och för en lijten tijdh sedan nederfallin / de sökte mäd flijt kring detta rummet / och funno emillan stenarne monga been / af en söt lufft; de bleswe nu samman samblade flijtigt på Ön / mäd Konungens och Bisskopens råd och wäl förwarade / dhär:

Ut Olaus ossa Sanctorum in Insula Selia inquisiverit.

CAP. XXVI.

Accidit quandoque, ut rusticus quidam ad Insulam Seliam veniret, qui illinc ad Olaum profectus, retulit quæ ibi observasset. Perdiderat is equam suam, quam diu quæsivit, tandemque illam in Insula hac reperit, haud procul à sinu ulteriori ab Occidentali parte Insulæ: Ubi magnæ Rupes erant. Illuc Domine cum proprius accessissem, videbam illo loco, illo ipso die lucem magnam, quæ & mihi post illum diem sæpius adparuit. Hoc cum Rex & Episcopus audivissent, magnis itineribus ad hanc Insulam profecti sunt, illamque curiose, ductu Coloni hujus, investigarunt. In occidentali autem parte, fuisse speluncam magnam deprehendebant, quæ ante breve tempus corruerat. adhibita hic adcurata inquisitione, inter lapides ossa plurima, suavi quodam odore fragrantia,

radi oc Biskups; oc bird vandliga i þeirri ey; oc at bon Biskups oc Kongs ràdi, var þar kyrkia gier oc helgut þessum Gudz monnum, er þar voro; oc i þeim stad veitir Gud Almattugr mikla miskun, fyri þeirra manna verdleik er þar huila, alt til þessa dags. Slikt bid sama verda oc margar taknir i annari eyo, er Kinn heitir; ero þar oc helgirdomar þessarar sueitar, sem i Selio, oc veitir Gud fyri hooru-tveggiu sakir, margar jartegner, fyri mildi sina oc miskun.

Fra Sunnefu:

CAP. XXII.

Þat seigia mennn: at à dangum Hakonar Jarls, urdu þau tidindi, at Kongs dotter à Yrlandi het Sunneya; hun tok eptir faudur sinn erfd oc eignir miklar. Oc til þess giordist vikingur nockur at heria þangat, oc þraunga hennar rada hag; oc gerdi henni tua kosti, annat

bevara på Ön. Och efter Biskopens bön och Konungens till-skyndelse / bles där giord en Kyrkia och Helgat till deßa Gudz mennerna / som där wore; och på dån orten gierer Gud alzmechtig mykin miskun / för deßa Menns wärdighet som där hwijla / alt inn till denna dag. På samma sett bliswa och monga hulpna på en annan Ö / som heter Kinn / där åhre och sådanne Helgedommar; utaf detta fölle; och låter Gud uppå begges / ikke åthskildiga Jertekn utaf sin mildhet och miskund.

Om Sunnesu:

CAP. XXVII.

Uthi Håkon Jarls tijd / säges att en Konungz Dotter på Irland / hwilken het Sun-neya; tog arff efter sin Fader och stoor egendom. Till henne kom en Stråtröfware att herja där och twinga henne till samtyckia sig åchtenskap; hann satte henne twå wilkor / antingen att sloß emot sig /

grantia, reperiebantur. Hæc jussu Regis & Episcopi collecta, beneque custodita in illa Insula sunt: Ad petitionem autem Episcopi & Regis voluntatem, Templum ibi exstructum est, consecratumque Sanctis illis hominibus, qui hic diem obierant: hocque loco Deus Omnipotens, salutem magnam ad hunc usque diem, multis hominibus impertit, propter Sanctos illos qui ibi requiescunt. Paria miracula eveniunt etiam in alia insula Kinn nominata, ubi quoque sunt reliquiæ ex comitatu illo, qui in Seliam pervenerat: Deus quippe ex sua bonitate & misericordia in utraque Insula, multa miracula evenire permittit.

De Sunnefu, puella Regia:

CAP. XXII.

A quibusdam refertur, quod temporibus Comitis Haquini, Regia puella in Irlandia nomine Suneya extiterit: Hæc mortuo Parente ad magnam hereditatem pervenerat. Hinc ad prædam pirata quidam illectus, nuptias illius expetebat, duas conditiones offe-

hvert at hun berdis vid hann, eda geingi med honum ellegar: enn hun vildi fyri eingann mann ganga med honum; Þvi at han var heidinn. Hon atti Þa Þing vit menn sina, oc bad menn at giora sua vel, at velia sier Þann kost, at lata heldur Fostur jord sina; enn hella ut fua margs mans blodi, fyri hennar sakir; Þui at ek vil eigi lifa med sua margfoldum haska, at lifa med heidnum vikingi. Nu voldu margir sier Þann kost at fylgia henni, Þui at hun var Drottning Þeirra. I ferd redist med henni, brodir hennar er Albanus het, oc margir Þionustu menn; conor oc born. Nu syndi hon sig mier treistasc Gudi enn veràldligo fulltigni, oc fal hon sik à hendi Alvaldanda Gudi. Nu hofo Þau up, kalludu Þa allir à nafn Drottins, enn fiandinn Þottist nu tyna miok sinni sæmd, sua sem aukadist Gudz Rijki.

eller att hon skullee taga honom till Mann: Menn hon wille ingalunda hafwa honom/ emådan han war en Hedning. Hon stempde Ting mäd sine menn/ och bad dem giöra så wäl och wälja dän delen/ att låta helder sin Arfjord/ än låta uthgiuta mongens mans blod för hennes skuld/ ty jag will intet lefwa med så margfald farlighet/ att jag skulle lefwa mäd en Hedniskt-röfware. Denna delen utwalde sig monga och fölgde henne/ emådan hon war deras Drottning. Till resan mäd henne/ lagade sig och hennes Broder/ hwilken het Albanus/ mäd monga menn; Qwinnor och Barn. De begynte nu tenckia effter huru de skulle så sitt uppehelle. Hon let see på sig att hon meer tröstade på Gud/ än alt wärdzligit gott och befalle sig i Alzwoldig Gud i händer. Allesammans kallade de på Gudz nampn/ menn dän onde tyckte nu myckit förminskas sin båtnad/ så myckit som Gudz Rijke ökades.

CAP. CAP.

rens: scilicet aut prælio secum decerneret, aut matrimonio jungeretur sibi. Illa autem hunc sibi maritum nullo modo volebat, quod Ethnicus esset. Ad consilium jam suos vocavit, absque illis hanc benevolentiam rogavit; ut abire de Natali solo potius eligerent, quam sua causa multorum sangvinem profundere: Ego certe nequaquam hoc periculum subire sustineo, ut in conjugio cum peirata & Ethnico vivam; Pluribus: jam placuit cum illa in exilium ire, quod Regina Illorum esset. Ad hoc iter quoque frater Ipsius Albanus nomine. Cum multis servis de utroque sexu & parvulis, se paravit. Plusa que se Deo confidere jam illa ostendit quam Mundanam dignitatem æstimare; Deo itaque se & res suas commisit. Jam itineri se dederunt singuli nomen Dei invocantes: sed hostis Generis Humani, tantum sibi decedere putabat, quantum Dei Regno accessit.

CAP.

Fra Eyriki Kongi i Sui Þiod.

CAP. XXIII.

Þann tijma er Rijkti yfir Noreg Hakon Jarl, var Eyrikur Kongr i SuiÞiod, efter Þa hinu frega orosto, er hann hafdi att vid Styrbiorn. oc fek sigr; med Þeim hætti ad Odiner gaf honum sigrin: enn hann het Þui til at hann gaffe Odineri, eftir hit tijunda ár, oc sidann var hann kalladr Eyrikur hinn Sigursæli. Þessi Styrbiorn var allra manna vaskastr oc agiætastur, af herskap sinom. Hann hafdi sua mikin her i moti Kongi, Þa er hann geck áland i Sviarij, at Eyrikur Kongr óttadist mikid hans afl. Enn sua seigia menn, att sua mikill dieful-skapur fylgdi, at Þua luti lidz hans, felldi Eyrikr Kongr med fiol-Kingi. Enn at lycktum fell alt lid hans, oc sua sialfr Styrbiorn. Eyrikr Kongr atti Sigridi hinna Storradu, oc var Þeirra son Olafr Svænski.

Þat seigia menn, at Kongur vildi skilia vid Sigridi Drottningu oc

Om Konung Erich i Swerige.

CAP. XXVIII.

Då Håkon Jarl Regerade öfwer Norrige/ war Erich Konung i Swerige: Nu effter thet nampnkunniga slaget hann hade mädh Styrbiörn/ hwaruti hann fick seger; mädh the wilkor att Oden gaf honom dän/ menn hann giorde ded löftet dår emot/ att hann gaf sig Oden effter tionde Aret/ blef och sedan kallad Erich dän Segerselle. Denna Styrbiörn war en manhafftigast och berömligast mann/ af Krijgz-wäsende. Hann hade så stoor Krijgz-här emot Konungen/ dä han kom i Land till Swerige/ att Konung Erich fruchtade sig myckit. Dock ded seya menn/ att så myckin diäfwulskaper fölgde mäd Erich/ att twädelarna däns andras manskap/ fellde hann mäd trollkonst. På sidstone föll alt hans mannskap/ så och Styrbiörn siälf. Konung Erich ätte Segrid Storråda/ och war Olof Swenske deras Sohn.

Däd åhra de som seya/ att Konungen

De Rege Sveoniæ Erico Victorioso.

CAP. XXVIII.

Cùm Norrigis Imperaret Comes Haquinus, Sveoniæ præerat Rex Ericus, qui post Illustre illud prælium quod cum Styrbiorno habuerat: victoriamque illo modo ootinuerat, ut Odino hanc deberet; se vero Illi post decennium devoveret; deinde Ericus Victoriosus nominatus est. Hic Styrbiornus omnium promptissimus præstantissimusque erat, idque ob milites quos ducebat: Tanto enim cum exercitu Regi obviam ivit, cum ad Sveoniam adpelleret; ut vires illius Rex Ericus quamplurimum metueret. Verum referunt tot malos Genios Erico se adsociasse, ut maximam partem exercitus adversariorum, magicis artibus perdiderit, tandemque omnes, una cum Styrbiorno Ipso, occidione occiderit. Rex Ericus uxorem Segridam Sorradam habebat; quorum filius Olaus Svenskius

oc vildi ey hafa ofsa hennar oc ofmetnad, oc setti hana drottning yfir Gautland, enn Kongur atti siđan dottir Hakonar Iarls. Eftir hann tok son hans Olafr Rijki. Enn þá badu Sigridar, Visivaldr Austur-vegs Konungr oc Haraldr Grænski Oplendinga Konungur, enn henni þotti sier litilrædi i þvi at smá Kongar bádu hennar; enn þeim dyrfdi, er þeir ætludu sier þuilika Drottningo, oc fyri þvi brendi hun þa inni bada, á einni nottu. Oc þar let oc lijf sitt gaufugr madur, er het þorer, fadir þoris Hunds; er bardist vid hinn helga Olaf Kong á Stiklastadum. Oc eptir þetta verk var hun kallud, Sigrijdr hinn Storráda.

nungen wille stillas wijd Drottning Segrid; och kunde hann intet lijda hennes öfwermod och högfärd / satte hänne dhärföre till Drottning öfwer Giötland / Menn Konungen ätte sedan Håkon Jarls Dotter. Effter honom tog hans Son Rijket. Denne tijden friiade till Sigrid / Visiwald Konungen i Rysland / och Harald Grenske Konung en i Oppland: (i Norrige) menn hon tycktes sig wara ringa heder / att små Konungar begiärade henne; och dem en nåswijshet/ att de tänckte sig få en sådan Drottning / och för dän ordsaken brende hon upp dem båda på en natt. Där sammestädes / låt och sitt lijf en förnämblig mann Thorer / Thorer Hunds Fader, hwilken slogs mäd Olof dän Helga på Stikkestad. Och effter denna giärningen blef hon kallat; Segrid Storråda.

Fra Olafi T. Syni oc Sigridi Drottningo.

Om Olof T. Son och Drottning Segrid.

CAP XXIX

Ok er Olafr Tryggvason heirdi at sua mykit ord for af þessi Drottningo

När Olof Tryggwason hörde huru nampnkunnig Drottningen i Giöt-

Svenski erat. Refertur à quibusdam, quod Rex illam matrimonio multaverit, quod insolentiam & magnanimitatem illius sufferre non posset, permiseritque, ut Gothis dein Imperaret; Rex autem Comitis Haquini filiam uxorem duxerit. Erico defuncto successit in Imperio Olaus filius illius. Segridam vero conjugem sibi Rex Russiæ Visivaldus & Upelandiæ Norrigicæ Haraldus Grænski, expetiverunt. Sed parum ipsi acceptum fuit, quod parvarum ditionum Reges procarentur, audaciam enim illorum summam interpretabatur, quod sibi tantam Reginam expeterent, quare illos ambos, una nocte igne consumpsit. Hic quoque vitam finijt vir Nobilis Thorerus, pater Thoreri Hundz, qui bello Stikelstadensi adversus Olaum Sanctum dimicaverat. Post hoc factum Segrida Storrada (Potens vel magnanima) vocata est.

ningo, er ted fyri Gautlandi; þa vildi hann fa þat Rijki og hana med. Sendi hann þa gaufugligann mann til Upsala i Suiþiod; þui at hun var þar, oc bera þeir erindi sins herra, oc seigia allann atburd sinnar ferdar. Oc er Drottning heyrdi þetta, þa tok hun, tal oc rádagiord vid vini sina. Enn frá lictum er at seija; at hun fastnadist Olafi Kongi. Foro sendimenn aptur oc sogdu sinum. Herra sin erindi, oc vard hann gladr vit þat: Sidan sændi hann Drottningo ring, hann var asintis sem gull, oc var kallat festar fe. Ringur þessi hafdi verid i Hofi eino miklo, er Hakon Jarl hafdi att. Drottning tòk vid ringinum, med miklum fagnadi, lòfadi þà miok hans stòrlyndi: oc nu girnisc hun miok at giptast þuilikum Kongi. Sua bar þà til eitt sinn at Drottning helt à ringnum, oc lek sier at; þà sà hun i einum stad, docknadann ringinn. Kallar hun þa til sin gullsmid einn, oc bad hann reina gullid. Hann

Gidtland wàr / tyckte hann sig willia hafwa henne och Gidtland mädh. Sende hann en förnäm mann till Swerige och Upsala; ty där war hon dän tijden / och bore de fram sin Herres erende / och hwarföre de hafwarest. När Drottningen dädh hörde taalte hon mäd sina wänner / och tog räd af dem. Och hände sidst att hon läswade sig Konung Olof. Sendingebuden drogo tillbaka och sade huru ärendet hade godt / hann blef glad dår öfwer / sedan sende hann Drottningen en ring / dän war till på see såsom dädh hade warit guld. Och war dän kallad Festnigs gofwa. Samma ring hade warit uti dädh stora Afguda huset / som Håkon Jarl ätte. Drottningen tog emot ringen med stoor fegnad / och berömbde myckit hans Förnäma sinne: tyckte och nu myckit att få till Mann / en sådan Konung. Så hände det sig en gong / att Drottningen hade armringen / och lekte mäd honom; då såg hon på ett rum armringen wara mörk / hon läth kalla till sig

De Olao Tryggvasonio & Regina Segrida Storrada.

Cap. XXIX.

Cum Olaus Tryggvasonius Reginam, quæ Gothiæ præerat, celebrari maxime audiret: Illud sibi Regnum, illamque uxorem destinavit. Virum igitur præstantem Upsalam in Sveoniam ablegavit; ibi enim tum illa morabatur. Hic exposito Regis sui desiderio, quidque negotij una cum socijs suis haberet; Reginam ita commovit, ut cum amicis suis rem communicaret; tandemque Regi se desponderet. Legati gaudentes Domino suo, ut negotium successerat, retulerunt; quod Ipsi tam erat gratum, quam quod gratissimum. Annulum dein Reginæ misit aureum, qui debebat sponsalitium donum esse. Hic autem annulus olim asservatus fuerat in Fano illo maximo, quod possederat Comes Haquinus. Annulum Regina læta accepit, munificentiamque illius plurimum laudavit: Magni enim faciebat tanto Regi nuptijs locari. Accidit autem aliquando, ut Regina annulum manibus versaret, seque illo delectaret, quia vero videbatur uno loco obscuriore

Auifa

Hann giordi ſua i oc var þeſſi ringr af malmi giör oc eiri, oc gyldur allur. Þa reiddiz Drottning miok, oc bád i ſundr briota ringinn, oc ſenda aptr Olafi Kongi; oc ſagdi hann flærdſamliga giort haſa, oc eingi rád vil ec vid hann eiga.

ſig en guldſmed och bad henom pröfwa gullet. Hann giorde ſå: och war denna ringen giord af malm och meßing och helt förgylder. Drottningen blef mycket wred / och befalte ſönderbrytas ringen / och ſkickas igien till Konung Olof; och ſade honom handlat falſkt / Jag will intet weta af honom mera.

Fra Þui er Sigvaldi tok Svein Kong.

CAP. XXX

Þá er Haraldr Gormſon var andadr, tok Rijki ſon hans Svein Tiuguskieggur; enn Buriſlaur Konungr i Vindlandi, var skattgildur undir Dana Kong. Buriſlaur Kongr átti þriar dætur, het ein Aſtrijdur, aunnur Gunhildur, þridia Þyrij: Þá var Sigvaldi Jarl i Jomsborg; hann fór til fundar vid Kongin Buriſlau, oc giordi honum tuá Koſti, att hann letz mynda brot fara ur borginni, nema Kongr gipti honum Aſtrijdi

Om huru Sigwald Jarl tog Konung Swen.

CAP. XXX

När Konung Harald Gormſon war död / tog Rijket hans Son Swen Tiuguſkegg; menn Konung Buriſlaus i Wänden giorde Konungen i Danmark ſkatt. Konung Buriſlau åtte Tre Döttrar / en het Aſtrijd / dån andra Gunhild / Tredie Tyra. Sigwald Jarl war nu i Jomsborg; hann reſte till Kong Buriſlau och bödh honom twå willkor / att hann wille fara bort utur Borgen / eller ſkulle hann gifwa honom till huſtru /

Aurifabrum quendam ad ſe vocavit, utque aurum exploraret; rogavit. Hic arte ſua adhibita, annulum ex Oricalco & deauratum reperit. Hinc multum irata Regina, frangi annulum juſſit, illumque Regi Olao remiſit, dicens illum nequiter ſe illuſiſſe, quare ſe nihil commerij cum illo amplius habituram.

Quomodo Sigvaldus Regem Svenonem deceperit.

CAP. XXX.

Mortuo Haraldo Gormonis filio, ad imperium Danicum pervenit, filius ipſius Sveno Tiuge skegg; Buriſlaus autem Vendorum Rex, tributarius Regis Daniæ hoc tempore exſtitit (*a*) Erant Buriſlao tres filiæ, una nominabatur Aſtrida, altera Gunhilda, tertia Tyra. (*b*) Verſabatur tunc temporis Comes Sigvaldus Julini; Is ad Regem Buriſlaum venit, dicens ſe diſceſſurum e cuſtodia caſtelli, niſi filiam Aſtridam in matrimonium

ſtrijdi Dottr ſina. Kongr ſvarar; tygnara manni hafdi ek ætlad at gipta hana. enn þu ert; enn þo skal þier eigi frá vijſa. Þu skalt koma hingat Sveini Kongi or Danmork med ſá menn á minn fund, ſua at ek eigia vald hans. Þessu jatar Sigvaldi, oc binda þetta faſtmælum med ſier. Oc á ſama ſumri fer Sigvaldi med þrem skipum, oc þrem hundrudum manna, oc Kiemr til Sialandz, oc hefr friet til, at Sveirn Kongr er skampt þadan, á veitzlo. Hann leggr skip ſin vid eitt nes, þar er hvergi voro skip nær. Svein Kongr var vid ſietta hundrad manna á veiſlum. Sigvaldi ſnyr framſtafni frá landi, oc teingir ſaman hvert af ſtafni annars, oc leggia arar allar i hareidar; ſidann ſendir hann menn til Kongs, oc bad þa ſeya Kongi, at hann vildi finna hann fyri daudſyn, oc þar liggi vid lijf hans oc Rijki, enn þier ſeigit mier ſiukan oc at bana Kominn. Nu fara ſendimenn til Kongs oc bera upp erindi ſin. Oc er Kongr heirdi þetta, þá fer hann ofann til skipa med

ſtru / ſin Dotter Aſtriſd. Konungen ſwarade: åt Förnämare mann hade jag ärnat giffta henne / än du är; menn likwäl ſkal jag intet wijſa dig af. Du ſkal hafwa hijth Konung Swen i Danmark / med ſå monga menn / att jag må giöra måd honom hwad jag will. Detta bejakade Sigwald / och ſtadfeſte de dåd emellan ſig. Denna ſamma Sommaren for Sigwald / med tre Skep och Trehundrade menn / och kom till Säland och hade hann fådt weta att Konung Swen war lijtet där ifron / uti gäſte-bud. Hann lade ſine Skep uti ett näs / hwar inga Skep wore när inn till. Konung Swen hade 600 menn med ſig på Gläſtebudet. Sigwald läth wända framſtamnarna ifrån landet / och bant hwarderas framſtambn ihopa måd dån andras; och ſkulle de leggia alla åhrarna tillreds / ſedan ſende hann menn till Konungen och bad dem ſeya Konungen / att han wille änteligen komma till honom / och dåd wara hans Lijf och Rijke nödigt / menn ſeya mig wara Siuk och när till döds. Buden foro till

trimonium dare vellet. Rex reſpondit; Generoſiori Te viro illam deſtinavi, non tamen me durum reperies: Sveonem Regem huc ad me è Dania ſeducas, cum exiguo comitatu: inque meam poteſtatem tradas. Hoc in ſe recepit Sigvaldus, & ab utraque parte fœdere convenerunt. Eadem æſtate profectus eſt Sigvaldus cum tribus navibus & trecentis viris; inque Selandiam pervenit, ubi nunciatum eſt Regem Svenonem non longe abeſſe, in convivio quodam. Cum navibus ſuis procul remotum ab alijs navibus, intravit portum. Rex Sveno ad convivium ſexcentis comitatus viris iverat. Proras Sigvaldus è terra avertit, colligarique illas fecit; remos autem in ſcalmis reponere: ad Regem dein miſit; utque ad ſe veniret rogavit, eſſe id ſummè neceſſarium vitæ & Regno ipſius, ſe autem ægrum dicerent & morti vicinum. Nuncij ad Regem venerunt,

med fioldá lidz. Sigváldi lá á skipi þui er yst var, oc mælti vid sina menn: Þa er þriatyge manna ero komner med Kongi a þat skip er næst er landi, þa skulo þier Kippa bryggiunni af landi, oc mæla sua, at þeir sockvi eig skipum undir þeim, enn Kongr man ganga fyrstur. Oc er tuttugu menn ero komner à mid skipit, þa skal kippa þeirri bryggiunni. Enn þa er Kongr kiemr á hit ysta skip med tio menn, þa skal taka af bryggio milli skipanna. Kiemr nu Kongur med lid sitt, oc spyr at Sigvaldi Jarl liggr siukr miòk á hino ysta skipi. Geinger nu Kongr à þat skip er næst var landi, oc sua hvert at òdru, þar til er hann kom à skip Sigvalda: enn menn Sigvalda fara nu suà med sem hann mælti. Oc er hann var kominn á skip Sigvalda med tijo menn, þa spyr Kongr hvert Sigvaldi hefdi mal sit? Honum var svarat at hann hefdi mál sitt, oc var þo matt litill. Kongr geingr at honum, oc lytr nidr

miòk,

till Konungen / och sade sitt ärende. Hwilket då Konungen hörde / foor hann till Skieppen måd stort föllie. Sigwald låg uti dåd Skieppet som lengst bort låg och sade till sina menn: när trettie Menn ähra kombne måd Konungen till ded Skepet som näst är landet / då skolen i ryckia bryggian från landet och seya / de moste inte sänkia Skepen under ider / menn Konungen låter gå först på Skeppet: När nu tiugu menn ähra kombne på det medlesta Skeppet / då skal dän brygglan dragas upp. Och då Konungen kommer på dåd ytersta Skepet med Tie Menn / då skola bryggiorna mellan Skeppen tagas upp. Konungen kom nu måd sitt söllie / honom sades att Sigwald Jarl låg illa siuck på ded ytersta Skepet. Gick nu Konungen in på det Skepet som nest war Landet / och så ända bort åth / till thes han kom på Sigwaldz Skep: Sigwaldz Menn giorde som hann hade befalt dhem. Och då hann war kommin på Sigwaldz Skep med tie menn / då sporde Konungen om Sigwald kunde taala? Honom wart

swarat

runt negotiumque exposuerunt. Hoc audito Rex ad illum; multis comitatus viris accessit. In navi quæ à littore longius aberat, Sigvaldus jacuit suisque, præcepit: cum triginta viri pervenissent in navim terræ proximam, asseres super quos in navim adscenderant attraherent, dicerentque se id facere, ne naves pondere gravarentur, demergerenturque. Regem autem ceteros præcessurum. Cum viginti è comitatu ipsius in mediam navim pervenissent, asseres inter illas naves esse levandas; cum vero Rex cum decem viris in ultimam navim pervenerit, naves solvendas. Rex cum comitatu suo accessit, audivitque Sigvaldum in ultima navi, ægrotum lecto adhærere. Ab una navi ad lteram itaque progressus, donec in illam ubi Sigvaldus erat penetrasset: Sigvaldi asseclæ ut præceperat fecerunt. Cumque in navim Sigvaldi decem comitatus viris venisset, num loqui posset interrogavit? Responsum fuit illum adhuc loqui posse, sed

vires

miok, oc ſpyr huerneg hann megi; eda hvat hann kynni ſeya, þat er honum liggr ſua mikit vid? Sigvaldi mælti; lut þu ad mier herra, þa mantu nema hvad ek mæli. Oc er Kongr lijtr ad honum, þa tok Sigvaldi um hann midian, oc hielt honum faſt. Sigvaldi kallar þá oc bidr menn róa ſem meſt: oc ſua giòra þeir; oc ber ſkiótt frà landi. Enn þeſſi ſexhundrud manna ſtanda à landi oc ſiá á burt for Kongs ſins. Þa mælti Sveinn Kongr til Sigvaldà; huer er ætlan þin vit oſſ, eda hvat berſc þu fyri? Jarl ſvarar; ek ſkal ſeya ydr herra, alt efnit til þeſſa bragds: Jak hefi bidit Dottir Buriſlaus Kongs, ydr til handa. Hun er væn oc vel at ſier, um alla luti. Gierda ek þetta fyri ſakir vinato vid ydr, at eigi miſtu þier hins beſta qvenfangs. Sveinn Kongur ſpyr huat mærir heiti? Sigvaldi ſeigir at hun heiti Gunnhildr. En mier er fòſtnud, ſagdi Sigvaldi. Nu man ek fara til Buriſlaus Kongs, oc vitia þeſſa

máls.

ſwarat att han kunde taala / menn wara dock lijten macht. Konungen gick till honom och lutade ſig neg nijder / och frågade huru hann mådde? eller hwad hann kunde ſeya ſom honom ſå myckit annginge? Sigwald ſade / luta eder till mig Herre / ſå kunnat förnimma hwad iag ſäger. Och då Konungen lutade ſig till honom / tog Sigwald mitt om honom och hölt honom faſt. Sigwald ropade då / och bad ſine Menn roo ſom meſt: och ſå gierde de; och kummo fort ifrån Landet. Menn deße 600 menn ſtodo qwara på Landet / och ſågo ſin Konungs bortfärd. Konung Swen ſade till Sigwald / hwad menar du mäd oß / eller hwad tager du dig före? Jarlen ſwarade: Jag ſkall ſeya eder Herre all ordſaken till detta ſtreket: Jag hafwer bedits Konung Buriſlaus Dotter åth eder / hon åhr ſkiön och wäl artad uti all ting. Detta giorde iag för dän wänſkap iag drager till eder / att i icke motte miſta en ſå artig huſtru. Konung Swen ſporde hwad Jungfrun hete? Sigwald ſade hon heter Gunhild.

vires ipſi exiguas eſſe. Rex illum adibat ſeque ad illum curvavit, utque valeret quæſivit? vel quid dicere haberet, quod ſe ſcire tanti intereſſet? Sigvaldus reſpondit, propius ad me accede, ut percipere poſſis quid dixero. Cumque Rex ſe magis incurvaſſet, medium illum arripuit, fortiſſimeque tenebat. Sigvaldus ſuis ut remis fortiter incumberent, juſſit; quod & fecerunt, terramque poſt ſe longe reliquerunt. Sexcenti autem Svenonis comites, in terra remanebant, iterque Regis ſui intuebantur. Jam Sigvaldo Sveno dicebat, quid de Nobis cogitas, vel quid negotij ſuſcepiſti? Comes reſpondit; rationem hujus facti nunc exponam domine: Filiam Buriſlavi Regis, tibi in matrimonium expetivi, formoſa eſt laudatiſſimaque in omnibus. Propter amorem in Te meum hoc feci, ne optimam virginem amitteres. Rex Sveno nomen puellæ requiſivit? Gunhildam nominari reſpondit Sigvaldus, ſed & una virgo ajebat,

 mihi

máls fyri hvars tveggia hand. Fer nu Sigvaldi til Kongs, oc qvedst nu kominn til rådanna vid Dottir hans, oc feygur at nu er Sveirn Kongur Komin til Jomsborgar, oc á þeirra vald: enn hugat hefi ec råd fagdi Sigvaldi Iarl, at þu skalt gipta Gunnhildi Dottr þina Sveini Kongi, oc giera hans fòr hingat goda oc sæmiliga; enn hann vinni þat til, at hann giefi upp aller landskyldir oc skatta. Nu geck þetta alt samann fram sem Sigvaldi mælti, att Svein Kongr gaf upp alla skatta, oc geck at eiga Gunnhildi; oc færir Sveirn Kongr fier alt i nyts þat er til virdingar matti verda; þò kallast hann nu fia ráð oc bragd Sigvalda Jarls. Fer nu Kongr heim med Kono sina, oc hefr þriatyge storskipa oc mikit lid. Enn hann giordi Sigvaldr Jarl utlægann af ættjord sinni, fyri svik sin, oc var hann brotto um rijd.

CAP.

hild. En Jungfru åhr och mig bortfest / sade Sigwald. Nu mon jag fara till Konung Burislau och fram stella detta måhlet / på begges wägnar. Sigwald for till Konungen och sade sig kummit till råtta att få hans Dotter / seger och att Konung Swen war kommin till Jomsborg och uthi deras wåld: dhåd råd hafwer jag fattat sade Sigwald Jarl / att i skolen giffta eder Dotter Gunhild åth Konung Swenn / och segna hans fård hijth och giör a dån god och hederlig; menn hann där emot meste gifwa effter all skatten och uppbörderna af Landet. Såsom Sigwald sade / gick det altsammans före sig: Kung Swen effter gaf all skatten och tog Gunhild till Hustru / och tillägnade Konung Swen sig / alt det honom kunde lända till heder; menn lijkwål sades hann nu see Sigwalds Jarls listiga råd. Konungen reste hem med sin hustru / hade hann 30 stoora skep och myckit Folk. Menn Gref Sigwald giorde hann landzflychtig af sin arfiord för sitt bedrägerij/ och war hann en tijd borta.

CAP.

mihi promissa est. Et Burislaum jam adibo, utriusque Nostri causa. Ad Regem venit Sigvaldus, dicens se jussa ita perfecisse, ut Regis filia jam sibi debeatur; Rex enim Sveno Julini est, inque Nostra protestate. De hoc tamen cogitavi, inquit comes Sigvaldus, ut filiam Tuam Gunhildam Regi Svenoni nubere facias, ut illo modo iter illius huc honestetur, is vero ob hanc rem omne tributum remittat. Ut Sigvaldus svaserat, factum est; Sveno enim tributa remisit, Gunhildamque uxorem duxit, neve iter suum omnino ignominiosum videretur sollicite providit, se tamen intelligere dicebat, consilia & fraudes Sigvaldi. Uxoratus Sveno domum redibat, triginta magnas naves, magnumque exercitum ducens (c) Comitem autem Sigvaldum in exsilium, de hereditate paterna eiecit, quod se sic prævertisset; abfuit is tempore aliquo.

CAP.

Fra Þingi Olofs Kongs.

Cap. XXXI.

A audru ári Rijkis Olefs Kongs stefndi hann fiolment Þing, hia stad à Drogseidi, oc spurdist Þetta bod Kongs vida um herud, oc sotti Þangat utalligr lydr, bædi Konar oc Karlmenn, ungir menn oc gamlir. Oc er menn voro Komner sua vida af herudum, sem kraft var; Þá stód Kongr upp oc mælti til folksins: Gud Þacki ydr hingat Komu. Enn at Þier vitid hvad ydr somir Þá man ek seya ydr flormerki Almattugs Gudz, oc boda ydr hans heilaga nafn. Enn Þat seigia menn Þa er Kongr bodadi nafn Drottins, at sua mikil Kraptur fylgdi hans mali, at Þier er Þangat quamo med hördu briosti, oc torsveigÞir varo truna at taka, at sua myki fagurlegr hiörtu Þeirra, fætleikur orda hans oc malsnild su, er Þeir heirdu af hans munni, at Þeir toko Þacksamliga vid hans erindi. Oc var sua jafnann sidann er hinn helgi

Om Konung Olofs Thing.

Cap. XXXI

På andra åhret af Konung Olofs Rijke / stemde hann allment Thing / till dån ort heter Dragzeid; detta Konungens bud spordest wijda kring Häraden / och sökte dijth otaligt Folck; Konor och Karlar / unga och gambla. Och när Mennerna woro så wijda af Håraden kombne / som begiärat war; då steg Konungen upp och taalte till Folcket sålledes: Gud löne eder att I hijth hafwa kummit / och att i skolen weta hwad ider tiönar / så må jag seya eder Gudz Alzmechtigz stora under / och kungiöra eder hans Helliga nampn Så seya menn / att då Konungen kungiorde Herrans nampn / följde måd hans taal så stoor krafft / att de som dijt kummo måd ett hårdt hierta / och ingen hug hade Troon emottaga / finge så gott hiärta af hans wänliga ord och wältaalighet / som de hörde af hans mun / att de tacksamligen togo emot hans erende. Och skiedde det stadigt sedan

De Universali Judicio Regis Olai in Draxeydi.

Cap. XXXI.

Secundo Imperij anno Rex Olaus cives ad universale Judicium convocari jussit, eo loco, qui Draxeydi nuncupatur. Hoc Regis mandatum per Territoria latissimè exivit, adque judicium conveniebant innumeri utriusque sexus & ætatis homines. Cum Regis mandato hoc pacto obedijssent: surrexit Rex, adque multitudinem ita orsus est sermonem suum. Quod felix faustum & fortunatum sit, Ut sciatis quid vestri sit officii, Dei Omnipotentis ingentia facta vobis referam, deque ipsius nomine narrabo. Referunt autem cum de Dei cultu Rex dicere ordiretur tantam virtutem verba illius secutam ut qui duro corde & ad veram pietatem recipiendam difficiles ad venerant, ita mollirentur & ad meliorem frugem converterentur, ut haud inviti voluntati ipsius parerent. Evenit

helgi Martinus Biskup hafdi vitrask honum, oc heitit honum, at huert sinn, er hann flytti fram Gudz erindi, myndi hann mæla fyri munn hans oc styrkia hans erindi, oc fyri þui þotti ollum æskiligt, at taka feigin-samliga vit þui er hann mælti. Enn þo at vier rædum fátt um, sakir ufrodleika, þá þotti ollum dasamligt at lyda ordum hans. Var nu fioldi manna skyrdur: þeir er riett trudu, oc voro þeir nockra daga med Kongi oc Biskupi, oc stirktu þeir þá i heilagri tru: oc kiendo þeim Kristiligt lög-mál oc bádo þa Kyrkio reisa i hverio heradi.

sedan den Helge Martinus Bisskop hade uppenbaras honom / och loswat honom att hwar gong hann framstelte Gudz erende / skulle hann taala för hann munn och styrkia hans erende / och därföre tycktes allom älskeligit / att gladligen emottaga dhäd hannsade. Och ehuruwäl wij taala lijtet här om för wår ringa lärdom / dock tycktes allom liufligit att lyda på hans ord. Blef nu en stoor hoop Folck döpte de som rätt fattade Tron / och woro dhe några dagar hoos Konungen och Bisskopen / och styrkte de dem uti dän Heliga Tron / underwijste dem och Christna Lagen / befalte och byggia Kyrkia i hwart härad.

Fra Seidmonnum.

CAP. XXXII

Þat baud Olafr Kongr at allir fiölkunnugr menn, oc þeir er med fornan atrunad foro, oc einkannliga þeir allir, hvert er voro conor

edr

Om Trullkarlara.

CAP. XXXII.

Konung Olof bödh att alla Trullkarlar och de som foro mäd förra otron / och enkannerliga de alla / ware sig karlar eller Qwinnor / dem Nordmen-

nen

Evenit autem hoc semper postquam sanctus Martinus Episcopus illi adparuisset, promisissetque, se quotiescunque Dei voluntatem suis persvaderet, lingvam ipsius directurum. Omnibus itaque oratio Illius grata accidit. Et quamvis totum hujus rei ordinem exprimere, Nostræ solertiæ non sit, hoc tamen satis constat, omnibus Orationem ipsius admirationi fuisse. Magna jam multitudo quæ fidem receperat Baptizata est, quæ dein tempore aliquo apud Regem & Episcopum manebat, & in sancta fide confirmabatur. Huic præcepta Dei inculcata, & ut Templa in singulis Territorijs erigerent mandatum.

De Magis ab Olao igne consumtis.

CAP. XXXII.

In exsilium quoque jussu Regis, omnes Magi, incantatores & qui veterem superstitionem sequebantur, sine sexus aliquo discrimine eijciebantur, aut neci dabantur, tanquam proscripti, aut quasi necem alicui procurassent. Hac de re hoc modo

scripsit

edr Karlar ; er Nordmenn kalla seidmenn, þà gierdi hann alla utlæga, oc band at drepa þà, sua sem sekia menn, eda manndraps menn, ef þeir yrdi sannir at þui. þessa þings getur Sæmundr hinn frodi er agiætur var at speki, oc mælir sua: à audru ári Rijkis Olafs Trygvasonar. Samnadi hann saman mykit folk oc atti þing à Stadi á Dragsheidi, oc let ey af at boda monnum retta tru, fyrri enn þeir toko skijrn. Olafr Kongr hepti miok rán oc stulþ oc manndráp, hann gaf oc god Lòg folkino, oc godan sid. Sua hefr Semundr ritad um Olaf Kong i sinni bok: hann samnadi saman ollum þeim monnum er fòro med diòful-krapt, i Nidur-nesi, oc voro þeim skip buin, oc let han at þat folk skildi fara af landi à brott. I þeirri sueit var sá mádur er Eyvindr het, Hann var af gòfigligri ætt; Hann var enn þridi, eda fiórdi madr, fra Haraldi enum Hárfagra. Kongr geck à fund þeirra oc mælti: mikinn skada giori þeir mier oc mino Rijki i ydvari burtferþ, oc

nen kallà spåmenn: them giorde hann alla landzflychtiga / och bødd att drepa dem som de fogel-frija åhre / eller de öfwertygade manndråpare wore. Detta ihugkommer Sämunder dän lärde / dän som förnäm war i wissdom / hann säger så: på andra året af Olof Tryggwasons Konunglige Regierning / lät hann ihopsambla myckit Folck och hade Ting på Stad uppå Dragz-heyd / där aflät hann intet att bäda dän rätta tron / för än de läto sig döpa. Konung Olof förböd hårdeligen Röfwerij och Tyfwerij och manndråp / gaf och god Lag åth Folcket och goda seder sticktade hann. Så hafwer Sämunder skrifwit om Konung Olof / i sin Book: hann samblade samman till Nidarnäs alla dem som foro mäd Diäfwuls krafteer / och blef dem tillagat Skiep och befalte hann alt detta Folcket / att de skulle fara af landet bort. Mäd dem war en mann het Eywindur / hann war af förnäm Slecht: Tredie eller fiärde mann ifron Harald Hårfagre. Konungen gick till dem och sade / Myckin skada giörat mig och mite Rijke

scripsit Sæmundus Frode (h. e. sapiens) cujus sapientia plurimum celebratur. Secundo anno postquam Rex Olaus Regno præesse cœpit, ad Judicialem illum conventum in Draxeydi indixit, nec destitit veram fidem præcipere donec Baptizmi sacra recepissent. Severe latrocinia, furta & insidias vitæ aliorum strui solitas, interdixit. Populo universo bonas Leges sancivit, morumque integritatem Imperavit. Sæmundus sapiens in suo libro de Rege Olao, hoc quoqne prodidit: nempe quod omnes qui diabolico auxilio aliquid perficerent, in Nidarnæs collegerit: His benè præparata navis tradita, de Regno excedere jussis. Inter illos erat quidam Eivindus nomine, Nobilissima prosapia oriundus. Haraldum enim Pulchricomum, tertia aut quarta generatione attingebat. Hos adibat Rex dicens: Plurimum damni mihi & Imperio meo abitu vestro adfertis, atque ex dissociatione nostra, plus incommodi quam commodi me habi-

oc í vorum skilnadi má mier vera meiri miſſa enn hialp, at þier farit frà mier med ſua miklum kraptum oc megni, er þier hafit umfram adra menn. Enn fyri þá ſók at nu hefr miok vidgeingiſt vor framflutningar oc bod i Landi þeſſu, at Kriſtni geingi yfir; þa ſiniſt oſſ þeſſ naudſyn, at þier oc þeſſkonar menn farit af landi: enn giarna vilda ek at þier ledut eigi fiandskap til min, eda ydar kraptur alindiſt eygi til varrar tygnar. Nu vil ek biòda ydr til veitſlu ek hefi tilbuit med beſtu fòngum, adr enn þier ſtijgit à skip. Þeir þacka Kongi þeſſi ord oc taka med fagnadi, oc badu hann fylla þat med verkum ér hann het med ordum. Baud Kongr bua þeim mykit hus til fagnadar, at þeir mætti þar gladir þiggia veitzlo. Oc er huſit var buit, þa bidr hann þangat færa alskonar kraſir oc dryck, bædi miòd oc mungat: oc drucku þeir nu akaft, oc neitto hvartveggia med vanſtilli. Oc um nott barſe þat at vaveiſliga, at þeir voknudu vit þat at skalinn logadi yfir þeim,

Rijke mäd eder bortferd / och att wij ſkillias åth / åhr mig ſtörre ſkada än hiälp / i det i reſa ifrån mig med ſådan ſtoor krafft och ſtyrkia ſom i hafwa för andra Männ. Dock för dän ordſaken att wårt på bud hafwer nog framgong haffe här i landet och Chriſtendomen wijdtagitz / ſå ſynes oß nödigt / att i och ſlijka menn draga utur landet: menn det wille jag giärna att i inter fatta någon fiendſkap till mig / eller att edra kraffter komma wår macht till ſkada. Nu will jag biuda eder till Gieſtebud / ſomjag på beſta ſättet hafwer tillagat / förr än i ſtijga till ſkieps. De tackade Konungen för denna orden och emot-togo med fegnad / och bode honom mäd ſiälfwa werket fullborda / det hann mäd orden ſagt hade. Konungen befalte tillagas ett ſtort huus att undfå dem uti. När huſet war tillagat / befalte hann bäras dijth allahanda god mat och dryck / både Miöd och öl: Och drucko de nu ſtarkt och togo till ſig utan mott. Om natten hände ſig oförmodeliga att de wakňade i det ſtufwan ſtod i loga öfwer dem / ſlógo

habiturum puto, quod vos potentia & virtute ſingulari præditi, diſceſſum paratis. Quia tamen quæ præcepimus de Chriſtiana pietate recipienda, magno momento plurimis fuit, neceſſarium nobis videtur, ut ejuſmodi homines terra noſtra excedant: Hoc tamen avide optarem ne hoſtilem animum, adverſus me concipiatis, neve in id incumbatis, ut meæ potentiæ officere poſſitis. Prius autem quam navim aſcendatis ad convivium optime apparatum vos invito. Ob hæc Regis dicta, gratias illi ſubmiſſe egerunt, rogantes promiſſis ſtaret. Maxima domo Rex illos excepit, in qua ex animi ſententia benè eſſent, lætique convivarentur; quo adſerri cibos delicatos, potum egregium, tam mulſum quam cereviciam optimam, præcepit. Potabant jam inſigniter cogentes ſe invicim immoderate. Noctu autem ex inſperato accidit, ut expergefacti, tota domus arderet, & undiquaque miſſilia ignita volitarent. Maximus itaque clamor

þeim, oc um alt husit flugo logbrandar, oc vard þar gnyr mykill. Giordist þar grátr oc sitting bædi quenna oc karla. Enn Eyvindur er allra þeirra er inni voro kunni mest fiölkingi, hann komst or eldinum, med þeim hætti; at hann leipur sem hinn fimasti hiörtr; oc med velum diöfulligrar iþrott, hop hann à þvertrie husinu oc sidan à vaglinn oc af vaglinum oc uti glugginn, oc fordadist sua einn af ollum þeim er inni varo, oc flydi hann sijdann ibrot. Oc er hann geck um veg leidar sinnar fann hann menn Olafs Kongs á gotu sinni oc mælti at þeir skildu seija Kongi quediu hans oc vinfældar ord. Oc seya honum sua at ek komumk brot or eldinum, oc alldri skal ek hafa verit marglatari á ollum lutum enn nu.

slögo och lågbrandar öfwer alt huset och blef där ett stort skrij / suck och gråt / både för Månn och Qwinnor. Menn Eywinder som utaf alla dem inne wore mest kunde trolla / hann kom utur elden på dåd sättet / att hann lopp som en snellast Hiort / måd diäfwuls konst sprong hann på twerstocken in i huset / och där ifron på wageln och af wageln ut i gluggen (fönstret på taket) och blef hann allena behollen af dem där inne wore och flydde hann sedan bort. En dag då hann gieck sina wägar / fann hann i wägen Konung Olofs Menn och sade / de skulle hälsa Konungen måd wännlige ord och seya honom att hann kom utur elden / och aldrig skall jag hafwa giordt honom mera förtret / än här effter.

Fra Hroaldi.
CAP. XXXIII.

Sua er sagt, at eirn blotmadur het Hróaldr, hann bio i God-ey, hann var rijkur oc mykill fyri sier. Hann heitir á Godin optliga, oc færir

Om Hroald.
CAP. XXXIII.

Thet är och sagt att en Afgudadyrkare het Hroald / hwilken bodde i Goden / hann war rijker och mechtiger / hann kallade på Gudarna offta /

clamor, cum utriusque sexus lacrymis ac eiulatu exoriebatur. Eivindus omnium qui domo inerant magus summus, ignem evasit hoc modo, ut saltu tanquam velocissimus cervus & diabolica arte auxilioque, summa domus peteret, perque impluvium abiret; hic unus omnium qui domo inerant, fuga saluti suæ prospexit. Cum vero abiret, in aulicos Olai incidit, quos rogavit, amica ut salute Regem impertirent, ipsique referrent se ignem evasisse; nec unquam ei tam fuisse contrarium, quin postea ipsi contraria ceretur, fortius,

færir þeim fórnir á hveriom deigi oc bad þau litilatliga, at þau hlijfdi honom, at eigi væri honum þreingt til atrunadar annars, oc eigi væri hann burt-flæmdr af fostur jordu finni. Sua miök var þessi madr blecþur af fiandans teijngo, at Gudin veitto honum fuör fyrt finar fornir. Oc nu friettir Olafr Kongr til þessa mans, oc byr þangat ferd fina. Oc hvert finn er hann bióst til ferdar þa gierdist ànd-vidri i moti, fua at hann matti eigi fara à skipum til eyar þeirrar oc fòr fua nockur fumur, at hvert finn heptist ferd þeirra, oc lá Kongr leingi til þessar ferdar. Hroaldr kalladi uaflatanliga à Gudinn, at þau stædi vel i moti Gudi Olafs. Oc er Olafr Kongr hafdi leingi vafid i þessum radum (er at vissu mà vel kallast vegur Nordmanna i) tok han þá þat ràd fem Alsvaldandi Gud kiendi honom, oc bad hann þa þangar leita hialpar fem Gud var, oc færa honom fornir at hann giæfi þeim

offta / och förde dem skienker hwar dag/och bad dem ödmiukeligen de skulle bewara honom att hann icke bleswe trängd till någon annan Troo / som och att hann icke motte bliifwa bortstörd af sin arfjord. Så myckit war denna mannen bedragen utaf dens ondas listigheter / att Gudarna swarade honom för sine skienker. Konung Olof fick höra af denna mannen och lagade hann sig att reesa till honom. Och hwar gong hann ämbnade sig dijt giordes så starke motwäder / att hann intet kunde komma mäd skieppen till dän Ön: hände sig så någon tijd att alltijd hindrades deras reesa/ och täncte Konungen lengie på denna resan. Hroald kallade stadigt på Gudarna att de skulle stå wäl emot Olofs Gudh. När nu Konung Olof lengie hade kiämpat uti denna saken (däd mann mäd rätta må kalla Nordmennens heder) tog hann sig däd rådet som Gud Allzmechtig honom lärde / och sökte hiälp utaf Gud och förde honom skienker att hann wille gifwa däm bör emot dän

De Hroaldo Deorum cultore.

CAP. XXXIII.

Quidam Deorum cultor, Hroaldus nomine, Insulam Godeyensem inhabitabat, vir dives & potens. Hic Deos sæpius invocavit, sacrificiaque illis quolibet die obtulit, devotissime illos obsecrans, sibi opitularentur, ne fidem aliam suscipere, neve de possessionibus suis abire cogeretur. Adeo hunc virum hostis Generis humani illecebris suis deceperat, ut per Idola, sacrificiorum illius causa, responsa acciperet. Ubi de hoc viro Regi relatum est, illico iter ad eum paravit. Qualibet autem vice cum itineri se accingeret, venti adversi exoriebantur, ut navibus ad illam insulam, pervenire nullomodo posset. Sic longo tempore iter illorum impeditum, diuque Rex huic itineri intentus fuit, Deos Hroaldus indesinenter invocavit, ut masculé Deo Olai obsisterent. Rege itaque Olao rerum incerto & fluctuante (hoc autem iter Norrigicum nominari meretur) hac via incedendum duxit, Deo sic suppeditante

þeim byrleiþi, i moti þeſſum vindum, er hann ſà at gerer voro moti þeim af fiandans krapti: betu þeir nu Konungr oc Biskupr à Gud ſialfann: ok þegar kom hægr byr: oc giordu þeir Gudi þackir. Sijgla þeir nu fagrann byr: oc þà giorir tua vinda á ſionum, oc ſua ſem hvar beriſt i mot audrum, þa tok Biskup eitt ker mikit oc let i vatn oc bleſſadi, oc kaſtadi ſidann à ſioinn i moti vindinum, oc bylgionom þeim er i moti geingu; oc lægduſt þær, oc skipinn geingu mikit, oc med fulltingi AlmattugsGudz þà komuſt þeir til eyarinnar, oc laudu i læor skiponom, oc geingu à land, oc toko þennan hinn mikla Gudz uvin oc ſinn oc giora honum tua koſti; hvort hann vil lata ſid ſinn, oc hafa lif ſitt oc vingan þeirra, eda deya? Kongr bad hann til ſtundum blidum ordum ſtundum ſtrijdum, oc het honum hordum piſlum; hann neigdiſt ecki af ſino þràlyndi: hvarki geck hann fyri blijdyrdum, ne ognar malum: Oc

dän winden/ ſom hann ſåg wara giorder af dens ondas krafter: Konungen och Biſkopen annropade nu ſiälfwan Gud: och då komm en ſkiön wind: de tackade Gud. Seglade nu måd wacker bör: giordes då wind emot wind i ſiön / lijka ſom hwardera hade ſlagitz emot dän andra. Biſkopen tog ett ſtort kärll/ låth watten uti/ wälſignade ded / och kaſtade i ſiön emot winden och bölljerna ſom kummo emot dem/ de lades då neder och måd Gudz Altzmechtigz krafft kummo de till Ön och lade Skiepen i lää / gingo på landet och togo denne Gudz och ſin ſtora owän och giorde honom twenne wilkor/ om hann wille låta ſina ſeder och behol la deras wänſkap eller miſta lijfwett. Konungen bad honom ſtundom måd blijda ord / ſtundom måd hårda / ſade och honom ſkola fä en hård pijna: menn hann bewektes intet där af/ifron ſin ennwetenhet; hwarken achtade hann goda ord eller undſeylſer / och då Konungen ſade hann ſkulle dö / ſwarade hann ded tiänar mig bettre att tå-

pedirante, ut ſcilicet Dei auxilium expeteret, illique ſacrificia & preces offerret, quo ventos ſecundos largiretur, quos potentia hoſtis generis humani impediri facile percipere poterat: Deum Rex & Epiſcopus ſeriò obteſtabantur, ventoſque ſecundos nacti, Deo proindi gratias humillimas egerunt. Feliciter jam navigabant: Sed duo venti in mari mox excitati ſunt, quorum alter alteri adverſus. Vas itaque magnum Epiſcopus ſumens, huic aquam infudit, quam conſecratam in mare profudit, contra ventos & maris æſtus, qui illos agitabant; & quieverunt protinus æſtus, ut naves benè progrederentur; auxilioque Omnipotentis Dei ad Inſulam pervenirent. Navi autem ad portum adplicata, in terram excenſum fecerunt; ubi hunc Dei & ſuum inimicum captivarunt, duaſque conditiones illi obtulerunt, aut enim inſaniam moreſque priſtinos linqueret, vitam retineret, amicitiaque illorum frueretur, aut mortem ſibi eligeret. Rex interdum lenibus verbis illum alloquebatur, interdum duriora proferens, torturamque ingentem minitans: verum perſeveravit ille in perverſitate ſua: Non enim nec verborum lenociniis, nec minis moveri potuit; Cum vero Rex illi, vitam morte commutandam

er Kongr het honum dauda: Þa mælti hann: Þat bæfir mier oc sæmiliga at Þola heldur daudinn, enn låta Þionustu Guda vorra. Oc er Kongr så hvorsu hann var Þrålyndur å sitt mal, Þå baud hann at festa hann upp å håfann galga. Oc var sa daudi liettr.

sa döden/än låta bliifwa att tiåna wåra Gudar. Och då Konungen såg huru enwijs hann war uti sitt wåsende / befalte hann settan uthi en hög Galga / och war dån döden honom lätter.

Fra Haleyom.

CAP. XXXIV.

Nordur å Halogalandi voru Þrir menn ætrstorir oc audigir; het einn Þorir, oc var kalladr Hiortur: annar het Harckur: Þridi het Eyvindr Kinnrivia. Þessir voro blotmenn miklir, oc vildu eigi låta sid frænda sinna: oc er Þeir visto von Olafs Kongs Þangat, Þå safnudu Þeir i moti honum miklu lidi oc morgum skipum ok ætludu at banna honum at hann kiæmi å Þeirra Rijki, oc beriast i moti honum, er hann bodadi Þeim annan sid, er Þeir hofdu adur. Oc er Olafr Kongur heyrdi Þetta, Þa hefti hann ferd sina at finni, til fundar vit

Om Halogelendarna.

CAP. XXXIV.

Norr uthi Halogeland woro tre menn af stoor Slecht och rijka/ En het Thorer och war kallad Hiorter; dån andra het Harekr: dhån tridie Eywinder Kinnriwia. Deße woro store Afguda dyrkare och wille ingalunda af leggia sina Frenders sed: Och då de förnummo Kung Olofs ditkombst / sambiade de emot honem myckit Folck och monga Skep / och åmbnade förbiuda honom att komma uti deras Rijke / menn wille slåß emot honom / om hann bodade dem annan sed än de tillförende hade. Hwilket då Konung Olof hörde / uppehölt hann med sin reesa till dem denna gongen /

indicaret, respondit ille: Mortem decentius fuerit subire, quam à servitio Deorum nostrorum discedere. Rex ergo obstinatum illius animum videns, patibulo alto illum affigi jussit, quam mortem lubens subivit.

De Halogensibus.

XXXIV.

In Halogelandiæ parte quæ Septentriones spectat tres Nobilissimo stemmate orti, & divitijs pollentes viri habitabant, unus Thorerus, cui cognomen additum Hiortur, alter Harekus, tertius vero Eivindus Kinrifia nominabatur. Hi Deorum sacrificuli erant, à cognatorum suorum moribus abire ullo modo volentes. Hi adventu Olai cognito, magnum adversus illum exercitum colligebant, multasque naves expediebant, quibus arcere eum studebant, ne ad suas possessiones accederet. Quo animadverso Rex Olaus,

vit Þà, oc for Þà fyrst austr til Elfi, sem sidr er til, at Konungar hittise af Danmork ok Norigi, eda Einglandi oc Saxlandi. Oc nu hittir Olafr Kongr Drottning af Gautlandi Sigriþi, ok tauludu Þau sin i milli, ok foro Þar allir lutir satt giarnliga: ok Þar kom rædann at hann veik til att hann myndi fà hennar, oc kom alt à sampt med Þeim, at einum afteknum; at hon vill eigi Cristnast lata: ok Kongr talar herum leingi fyri henni, ox veitti hun eigi Þar til sitt samÞycki. Þà reidist Kongr oc laust glofa sinum à Kinn henni, oc mælti: ætlar Þú Þin gamla hrockinn skinna at ek vil taka Þig til kono mier, ef Þu truir eigiá Gudz nafn? Af Þessi sauk giordist Drottning reid miog, sua at marga daga sidann, var hon i miklum umsatrum um Olof Kong ok drò at langt ràd. Oc sidann giftist SigriÞr Sveini Dana Konungi.

gen / och for då först öster till Elfwen / som seder war till; att där skulle mötas Konungarna af Danmark / Norrige eller England / och Saxland. Här råkade Konung Olof Drottningen Segrid i Göthland / och taaltes dhe wijd och war alt wännligit dem emellan: kom och deras taal så att hann skulle få henne till Hustru: i alt kummo de öfwerens / menn allenast uti dhäd åthskildes de / att hon inter wille låta sig Christna: Konungen talte här om lengie för henne / menn hon wille intet gifwa sitt samtycke. Då blef Konungen onder och slog henne mäd handsken uppå Kinbenet och sade / hwad menar du gambla skrynkiota Kiäring / att iag will taga dig till hustru om du intet troor på Gudz nampn? utaf detta blef Drottningen myckit wred så att hon longt der effter stemplade myckit ondt emot Konung Olof. Sedan giffres Segrid med Konung Swen i Danmark.

CAP.

CAP.

Olaus, à suscepto itinere hoc temporè abstinuit, professus orientem versus ad Gothelbam, ubi pro solenni more, Reges Daniæ, Norrigiæ, Angliæ & Saxoniæ convenerunt. Hic occurebat illi Regina Gothiæ Segrida, & colloquuti sunt inter se ambo satis familiariter: colloquij autem finis erat, ut illam sibi uxorem duceret. Ceterum omnia inter illos benè conveniebant, hoc solo excepto, quod Fidem Christianam illa recipere nollet: Et quanquam diu Rex illi id persvadere adlaboraret, illa tamen voluntati illius obsequi noluit. Itaque Rex iratus chirotheca malas illius percussit, dicens: Existimas Tu rugosa anus, quod Te uxorem ducere velim, nisi summi Dei nomen amplexus fueris? Hinc illa ita graviter commota est, ut semper dein insidias Regi Olao strueret, quæ & longo post tempore maxime illi obfuerunt. Dehinc Segrida, Svenoni Daniæ Regi nupsit.

CAP.

Frá Olafi Kongi.

CAP. XXXV.

A þessu sumri let Olafr gera skip mikit oc fritt, þat var kallat Tranin: þad bar af ollum skipnm um vaxt, fegurd oc skrautleik. A þeim dogum komo margir menn til Olafs Konungs, þeir er agiætir voro at sterkleik oc ollu atgiærfi, oc giordi hann þá sina hirdmenn: ok hvar sem hann spurdi sterka menn vera, spekinga at viti, eda nockra atgerfis menn; þa spanadi hann alla til sin ok giordi sier kera: oc sua sem hann var fyri audrum Kongum um alla luti, sua valdi hann med sier þá menn, er mest voro afbragd annara manna; helt hann þá oc mikiu betur ok rijkugligari, enn adrir Hofdingiar. Enn af hans vildar monnum het Aki hinn Danski; hann var ok Danskur at ætt. Hann sagdi Kongi at systr Sveins Kongs het Þyri, hon var hin frijdasta cona, ok en rijkasta: var ek ok varnadar madr hennar um rijd, oc reindist mier hon

Om Konung Olof.

CAP. XXXV.

Denne Sommaren lâth Olof giöra itt stort och wackert Skiep. Ded blef kallat Tranan: dhed öfwergick longt andra Skiep uhi stoorleek/ skiönhet och starkhet. På denna tijden kummo monga menn till Konung Olof/dhe som woro förnäma till starkhet och allahanda snellhet; tog hann uti sitt hoff/ ehwar hann förnam några starka/ wijssa och snella menn; dem alla förskaffade hann sig/och for så måd dem att de älskade honom. Och såsom hann uti alt öfwergick andra Konungar / så walde hann och till sig de menn/ som förnämare woro än andra menn; hölt dem och myckit bettre och kostligare än någon annan Höfding giorde. Enn af hans trogna menn het Ake den Danske / hann war af Danskt Slechte/ hann sade för Konungen att Konung Swen hade en Syster het Thyri/ hon war en wacker Qwinna och mächtig/ jag hafwer och warit hännes uppwaktare en tijd/ hon

De Aulicis Regis Olai.

CAP. XXXV.

Hac ipsa æstate, Olaus navim magnam & pulcherimam ædificari curavit, quæ Tranan nominata; alijs navibus hæc major, pulchrior & spelndidior erat. Hoc tempore plurimi præstantes viri, & qua robur, & qua alijs virtutibus præditi ad Olaum venerunt, quos omnes aulicos sibi constituit. Ubicumque autem viros fortes, sapientes, aut alia virtute claros esse cognovit, hos omnes ad se allexit, sibique Charissimos fecit, utque alijs Regibus, omnibus rebus augustior erat, ita quoque Nobilissimos viros quosque sibi adjunxit, quibus & majora præmia, quam suis alij Reges exhibent, tribuit. Unus inter acceptissimos illius, Aco Danus Dicebatur, qui Daniæ ortum debebat. Hic Regi retulit, Regem Svenonem sororem habere Thyram nominatam, fœminam selectissimam

hon mickill skaurungr: hon á miklar eignir i Falstr: oc fyri þui at Aki lofar miok, þa fellst Kongi vel i skap. Oc eru þeir menn er þat seigia, at hun var giefin þeim manni er Biarn het, ok væri hon i Noregi um rijd; þar sem kallat er Þyrileif. Ok ef þetta er satt, þá er þat vitat at hun hefr eigi mær verid, heldur gaufuglig eckia.

hon syntes mig myckit härlig och hafwer hon stoor egendom på Falster. Och såsom Åke berömbde henne myckit/ föll hon Konungen wäl i sinnet. Dåd ähra de som seya att hon war gifwin åth en mann het Biörn/ och hade hon wistadz en tijdh i Norrige/ dår som kallat ähr Thyrileif/ och om så ähr i sanning/ må man då weta att hon intet warit Jungfru/ uthan helldee en förnäm Änkia.

Islendinga Þattur.

Cap. XXXVI.

Þess er getit eitt haust at skip kom af Islandi, til Noregs, oc heldu þeir inn um Agdanes oc til Nidaros: þár voro nockur þorp sett ok kaupstadr, þar var þa ok Olafr Kongr: þar voro þá nockrir Islenskir menn, oc haufdu þeir at selia, bædi vodmal oc varar feldi. Þar var Þorarin Nefulfson: Kiartan Olafson oc Hallfrodur. Þriú skip voro þá fyri bryggian oc atti eitt Hallfrodur, annat Brandur hinn Aurfi

Några små Isländska handlingar.

Cap. XXXVI.

Whad säges att en Höst kummo Skep ifrån Island till Norrige; och höllo de innom Agdenås och till Nidaros/ dhär wore några huus bygda och Marknadzplatz: Konung Olof war och dår: dijth woro kombna några Isländska Månn/ som hade till sälla Walmar och Gråwerk. Dår war Thorarin Nefulfson/ Kiartan Olefßon och Hallfroder. Try Skep lågo för bryggian/ ett åtte Hallfrodur/ dhed andra Brander Orwi/

simam potentissimamque, cujus hic custos tempore aliquo fuerat, quo & illa sibi Nobilissima semper visa est; habere autem possessiones amplas in Falstria. Hæc ab Acone plurimum laudata, Regi placere cæpit. A quibusdam tamen refertur, quod prius nupta fuerit viro cuidam Biorno nominato, quodque Norrigiæ per tempus aliquod vixerit, in loco Tyrileif dicto. Cui relationi si fides habenda, illam non virginem, quin potius Nobilissimam viduam fuisse satis constat.

Breves de Islandis relationes.

Cap. XXXVI.

Memoriæ quoque proditum est, autumno quodam in Norrigiam naves Islandicas venisse: hæ prætervehebantur Agdæ litora ad Nidarosiam: Ibi villæ aliquæ ædificatæ erant. Hoc quoque tempore illic Rex Olaus versabatur: Islandi qui advenerant, pannum vilem & stragula sciurorum pellibus subducta attulerunt. Primam navim Thore-

rus

Aurſi *Vermundar* ſon, ok Þorleifr Brandſon; Þeir voro brædrungar Þridia atti Kiartan ok Þorarin. Þrim ſinnum leitudu Þeir til burtferdar; oc gaf alldrey byr. Lagu Þeir nu fyri bryggiunum. Þeir ſia eirn dag er vidr var gott att menn foro à ſund at skiemta ſier oc lek eirn miklu beſt. Þà ræddi Kiartan um vit Hallfrod, at hann skyldi reina ſund, vit Þann er beſt lek. Nei ſagdi hann, Þar er ſà madr er ek munn ecki kieppaſt vid. Hvar kiemr Þà kapp Þitt ſagdi Kiartan? Sua ſem Þat er ſagdi Hallfrodur. Ek skal Þà reina vit hann, ſagdi Kiartan: ok Þá afklæddiſt hann, oc leipr ſidann ut à àna, ok til Þeſſ mans er beſt lek, ok tekr fot hans ok færir hann i kaf, ok ero nidri um rijd ok koma upp ſidann, ok mælaſt ecki vid; ok fara nidr audru ſinni ok eru leingr nidri, komo enn upp, ok ſidann fara Þeir nidr Þridia ſinni ok eru Þà nidri, miklau leingſt, ok Þikir Kiartani Þa mal upp. ok er Þà eingi koſtr; ok kennir Þà aflzmunar. Þeir eru leingi nidri, um

Þat

Orwi/ Wermunds Son och Thorleiſer Brands Son/ de wore af hwar ſin Broder; dhed tredie ätte Kiartan och Thorarn. Tre gonger ſökte de att reeſa där ifrån/ och fingo de aldrig bör/ lägo altſå wijd bryggian. En dag då wakert wäder war/ ſågo de att Männ goſwo ſig ut att ſimma och förluſta ſig/ och war en mann, ſom aldrabeſt lekte: Kiartan taalte åth Halfrod/ att hann ſkulle pröſwa till kiämpa med ſimande wijdh den ſom beſt lekte. Ney ſade hann/ den mannen må iag intet kiämpas mäd. Hwar åhr då din driſtighet/ ſade Kiärtan? den ware nu ſom hen kann ſade Halfredur: Så ſkall då iag pröſwa mäd honom ſade Kiartan: klädde ſå af ſig och ſprang i ån/ och till dän Mannen ſom beſt leckte/ tog honom i foten och förden till bettnen och wero de nedre en ſtund/ kummo upp ſedan menn taaltes intet wijd/ foro åter på nytt nider och woro längre nedre/ kummo upp igien/ menn ſedan foro de nider tridie gongen och woro då aldralengſt nedre/ och tyckte då Kiartan att ded war tijd laga ſig upp/

menn

rus Neſiuphi filius. Kiartanus Olai & Halfrodus, alteram Brandus Aurſi & Thorleifus Brandi filius, qui ex duobus fratribus prognati; Tertiam vero Kiartanus & Thorerus poſſederant. Ter abitum pararunt, ſed nunquam ventos ſecundos obtinere poterant: In ſtatione itaque manebant. uno die, aëre puro, quoſdam narando ſe delectare videbant, cæteris unus quidam tamen præſtabat. Kiartanus Halfrodo auctor erat, ut natando cum illo æmularetur quem optime natandi artem exhibere videbat. Ille negavit, dicens vires ſibi ut eum illo certaret, non ſufficere. Kiartanus iterum, animum ergo jam deſpondiſti repoſuit. Halfrodus ſit utcumque voluerit, reſpondit. Ego ergo cum illo experiar, dicebat Kiartanus, & depoſitis veſtibus in amnem proſiluit, ubi iter ad illum qui optime natabat direxit, pedem illius apprehendens, illum ad profundum traxit; ibi brevi momento morati, dein enatabant: Neuter autem alterum alloquutus eſt; profundum iterum petiverunt, ubi priori vice diutius manſerunt, dein emerſerunt. Tertia vice cum ſimiliter

ſe

þat fram er honum þotti hofligt, ok komaſt upp ſidann ok fara til lands. Þà ſpurdi ſà madr er or bænum kom, hvat þeſſi madr heti? hann nefndiſt Kiartan. Þu ert ſundfær vel: eda ertu ad odrum idrottum jemvel buin? hann ſvarar; àt miok eru adrar þar eptir; oc eru i ſliku litlar iþrottir, ſagdi hann. Enn hui ſpyr þu einskis i moti, ſagdi bæar-madr? Ek ætla mik eingo skipta hver þu ert, ſagdi Kiartan. Ek man þa ſeigia þier ſagdi hinn: vit Konungen hefr þu reint ſundit. Nu ſpyr Kongr at ætt hans? hann ſagdi ſem var. Eptir þat ſnyr Kiartan à braut: hann var skickiu-laus. Kongr bad hann þiggia af ſier skickiu, þui at ek vil giefa þier. Hann þackadi Kongi vel. Fer hann nu til skipa ſinna oc ſagdi felagum ſinum ſlikt ſem i hafdi gierſt; þeim likar þetta ſtorilla, oc þotti hann hafa geingit à vald Kongs. Vedrattu gioidiſt illa, ſua at skialdann mundu menn

þvili,

menn bhed galt intet / och fick hann ſkånna dens andras krafter. De woro lengre nedre och mera ån hann tyckte hofmåd / kummo ſedan upp och foro till landz. Then ſom kom ifron byn frågade hwad denna mannen hete? hann ſade ſig heta Kiartan. Du ſimar wål ſade hann / åhr du och ſå ſneller uti andra ſaker? hann ſwarade ſig monga ſaker jåmbwål kunna / och år lijten konſt uti ſådant ſade hann. Dån ſom kom ifrån byn ſade åter / menn hwarföre frågar och du inter hwad jag heter? Kiartan ſwarade / jag holler så före att mig år onödigt weta hwem du åhr. Jag må dock ſeya dig ſade denne; måd Konungen hafwer du kiåmpat att ſima. Konungen frågade och effter hwad Slecht hann wore utaf? hann ſade ſom ded war: Effter detta wille Kiartan gå bort: hann hade ingen klortil på ſig. Konungen bad honom taga af ſig klortil / ty jag will giſwa dig. hann tackade Konungen wackert / for nu till ſitt Skiep och ſade ſine ſtallbröder hwad hann nu hade giort; dem lijkade detta myckit

illa

ſe gererent, diutisſime morabantur; viſaque erat Kiartano res commoda ſi emergere liceret, ſed non permittebatur, quia vires alterius. illius longe ſuperabant. Detinebatur diutius quam vellet, aut ſibi commodum exiſtimaret: hac vice cum emerſiſſent in Terram aſcenderunt. Qui de civitate venit, alterius nomen quærebat? Is ſe Kiartanum nominari dixit. Ille iterum: natandi peritus es; quin habes parem ſolertiam in alijs rebus? Reſpondit ille, in plurimis parem habeo, quæ tamen nulla ſolertia exiſtimanda. Sed cur me non interrogas, qui ſim? Parum ſollicitus ſum, inquit Kiartanus, qui ſis. Alter in ſermone perſiſtens; dicam Tibi tamen: cum Rege natando certaviſti. De genere quo ortus eſſet, illum dein interrogavit. Ille ut erat retulit. Abitum jam parabat Kiartanus, verum toga carebat. Rex ut â ſe togam (skickiu) dono acciperet, rogavit. Regi ob hoc gratias maximas dixit. Ad navem ſuam jam rediens, ſodalibus rem geſtam narravit. Diſplicebat hoc ipſis maximè, illumque in Regis poteſtate jam eſſe, ipſis videbatur.

þvilika, oc kendu þeir þui meſt um; er Kiartan hafdi þeigit skickiuna af Kongi, at Gudin mundi reidſt hafa fyri þat. Þat fanſt á at Kongi hafdi vel lijkat vid Kiartan, þui at hönum findiſt hann merkiligr madr. Þeir Jſlendingar vero allir ſamann i bænum um vetrinn. Vedrattu batnar, ok kiemur margt manna til bæarins, oc dregr at Jolum, oc viſſu menn at Kongr mundi mikid auka ſidferdi ſitt, gott um Jolin; ok var morgum mikil forvitni á. Olafr Kongr let gera Kyrkiu i bænum, ok Jol nott var athæfi Kongs ok alra Kriſtna manna mikid ſidlegt, ok lyddu tijdum mikit skinlamliga, oc ſidann geingo menn i herbergi. Olafr Kongur ſetti menn til at vita, hvat þeir Jſlendingarner ræddu um atferli þetta, eda hvorſu þeim hugnadi; oc nu heirdu Kongs menn þeirra tal oc ſpurdi hver annan, enn þeir ræddu miſjafnt um. þeir ſpyria Kiartan hverſu honum þætti? hann ſvarar; eigi
ber

illa och tyckte dem honom wara kommin i Konungens wåld. Wåderleken blef så elak att de inthet kunde minnas warit så fuult / och gofwo de före där till wara ordſak att Kiartan hade tagit kiortilen af Konungen / hwar öfwer Gudarna hade bitſwit wreda. Ded ſans på Konungen att honom behagades Kiartan wäl / ty honom ſyntes hann en merkelig mann. Jſlendingarna woro alle tillhopa i byn öfwer winteren. Wädret begynte blijfwa lindrigare och kommo myckit Folk till byn då dåd led till Juul / wiſte och de att Konungen ſkulle myckit förandra förra ſederna till bettre / Jule-tijden; hwilket monga förwetnades att ſee. Konung Olof let giöra Kyrkia i byn / och Julenatten war Konungens och alla Chriſtna Männs åthefwor myckit ſedige / och ſtod Guds tienſten ſnart öfwer / och ſedan gingo hwar till ſitt herberge. Konung Olof förordnade Männ ſom ſkulle förfara hwad Jſlendarne taalte om denna åthbördan / eller huru dhäd behagade dem; Konungens Männ hörde deras taal / och frågade dhän
ena

Tempeſtas exoriebatur tanta, ut haud aliam incommodiorem meminerint; quam Kiartano imputabant, quia togam â Rege acceperat: cui facto Deos jam iratos exiſtimabant. Kiartanum Regi benè placuiſſe, cumque virum optimum habitum, plurimis viſum fuit. Jſlandi in civitate per hyemem remanebant. Oportunior dein tempeſtas venit, quare plurimi civitatem acceſſerunt; Adpropinquabant autem Jolenſia, notumque erat plurimis, Regem habitum morum in multis, inqué melius tempore Juliorum mutaturum: Quod videre plurimi deſiderabant. Templum in civitate ædificari Rex præceperat. Jolenſi nocte, Regis & omnium Chriſtianorum qui ibi aderant inſtituta, pulcherrima viſa, ſacra enim egregie procurabantur: Quibus peractis quiliber ad ſua diverſoria diggrediebantur. Rex Olaus quoſdam, qui inquirerent, quid Jſlandi de his ceremonijs judicarent, utque hæc illis placuiſſent, ordinavit, Iudicia illorum
Regis

ber þat alt samann hversu vel mier sinist þetta athæfi, hefr mier opt vel litist à Kongion fyrr, enn alldrei betur enn nu, oc miklu þotti mier nu meist umvert, oc þat hygg ek at sà hafi betur er honum þionar, ok allra hellt þeim er hann bodar. Sidann hætta þeir þessu tali, ganga þa Kongs menn i brott oc saugdu honum. Annan dag Jola bidr Kongr ganga eftir Kiartani, oc kemur hann à Kongs fund, oc quedur hann vel; Kongr tekr þui vel. Taka þeir tal, oc bodar Kongr honum retta tru, ok skilsc Kiartani þat alt vel, oc tekur hann skirn. Oc oll skipshaufn hans, annan dag Jola. Oc vit tru tok Hallfrodur oc hans skip sogn; oc er sua sagt at hann giordi Kongi Kost, att sialfr hann skildi halda honum undir skirn, enn ellegar neitadi hann: enn Kongur vildi þat miklu heldur, oc af þui kalladist Hallfrodur vandræda skalld. Kiartan geck til handa Kongi, oc

ena dhån andra / menn taalet de dår om olijka. De frågade Kiartan hwad honom tyckte dår om: hann swarade jag kann inter så seya huru wål mig tyckes om deßa åthåswor / Konungen haswer offta behagat mig wål tillförende / menn aldrig bettre ånnu / och tycker mig myckit om honom / och holler jag före dån mår best som honom tiånar / och aldrahelst dån som giörer dhed hann befaller. De lycktade sedan taalet / Konungens Månn gingo då bort och sade honom detta. Annan dag Juul / bad Konungen dem gå efter Kiartan. Hann kom till Konungen och hellsade på honom wackert; Konungen tog wål emot honom. Begynte de sedan taalas wijd / Konungen bööd honom rätta Tron / hann tog dår wackert emot / låt döpa sig och alt sitt Skieps-Folck / annan dag Juul. Halfrodur och hans Skiepsa Folck tog och wijd Tron / och seyes ded att hann stelte Konungen dhed willkoret före / att hann siälf skulle holla honom under döpelsen / menn utan deß nekade hann: Konungen effter-

Regis asseclæ percipiebant, quæ ut plurimum defferentia inveniebantur. Ut Kiartano placerent interrogatum? Ille respondit: dicere non possum, quanti hæc instituta æstimem: Rex prius mihi sæpius perplacuit, jam vero maximi, hæc omnia æstimo, & credo illum fœlicem qui illius servitio se tradit, quique præcepris illius paruerit. Finito sermone Regis asseclæ discesserunt, ipsique hæc omnia retulerunt. Altera Iolensi die Rex Kiartanum ad se vocari jussit. Is Regem accessit, submisseque eum salutavit: qui & Regi acceptissimus venit. Fidem jam Christianam Rex illi suasit: quam & lubenter recepit, & cum omnibus qui ipsius navi inerant, altera Iolensi die Baptizatus est: Veræ fidei Halfrodus quoque cum suis se addixit, Regem tamen is obligavit, ut illo teste, Baptizmi sacris perlueretur; quod si denegaret, sacris nec initiari voluit. Sed petitioni illius haud difficilem se præbebat Rex: Ille autem ob hoc factum appellatus

oc nockrir adrir gaufugir menn; oc ollum skip-fognum bodadi Kongr Gudz erindi oc minti opt à truna, enn margir neitudu, oc þà bannadi Kongr þeim oll Kaup oc ollum monnum at selia þeim. Oc er þeir neiddust þar leingi suá haldnir, þá neitetu þeir godz radz ok viturligs oc toku tru allir adur enn letti: enn Kiartann var med Olafi Kongi.

Fra Olafi Kongi ok þangbrandi Presti.

CAP. XXXVII.

Nockru adur hafdi Olafr Kongr sent til Islandz, prest þann er þangbrandr het; Saxneskan at kyni, hann klendi monnum tru à Islandi, oc skirdi alla þà er vit tru toko. Enn Hallur af Sidu þorstein son, Baudvar son hins huita af *Vors*; er land nam i Alftafyrdi hinum sydra,

efftterkom och detta glärna och der af kallas hann Halfrodr-Wandräda skald. Kiartan gaf sig i Konungens tiänst och monga andra wackra männ. Allom dem som wore uppå Skiepen bodade Konungen Guds willia och minte dem offta på Tron / monga förnekte hans bud och då förbödh Konungen dem all Kiöpslagan / sampt och allom att selia dem något och då de leddes lengr så iggla / togo de emot gott och wijst råd och Tron / allesamman / förr än hann afstod: menn Kiartan blef hoos Kung Olof.

Om K. Olof och Presten Thangbrand.

CAP. XXXVII.

Något tillförende hade Konung Olof skickat till Island en Präst het Thangbrand / född upp i Saxen; hann predikade för dem på Island retta Tron och döpte dem alla som togo emot Tron. Menn Hallur af Sidu Thorstens Son / Bodwars dens Wijtas Son af Wors / hwilken tog land

Hallfrodus *Vandrada skald* (h.c.) temerarius poeta: Kiartanus se una cum alijs præstantibus viris, servitio Regis tradidit: Rex omnibus nautis veram fidem svasit, inquè fidei præceptis sæpius illos informavit; quibusdam fidem recipere displicuit, quibus etiam Rex omne commercium cum alijs interdixit. Quod cum grave ipsis accideret, saniora amplexi sunt. Kiartanus apud Regem Olaum remanebat.

De Rege Olao & Tangbrando antistite,

CAP. XXXVII.

Paulo ante Rex Olaus Tangbrandum presbyterum, Saxoniæ natum in Islandiam miserat. Hic in vera pietate Islandos informavit, Baptizmi lavacro abluens omnes, qui fidem receperant. Hallus autem de Sidu, Thorstanus *Bodvari Albi* filius de *Vors*, qui primus

rà, hann let ſkiraz oc Snimindis, oc Þeir Hialti Þordar ſon i Þiorſardaal, ok Girſiur hin hviti Teit ſon oc margir adrir haufdingiar, enn Þo voro Þeir fleiri er i moti mæltu. Þangbrandr kom ſkipi ſino i Alftafiord oc var at Þver-á um veturinn; Oc er hann hafdi hier verid eirn vetur eda tua, Þa for hann brott oc hafdi Þa veigit tua menn eda Þria, Þà er i moti hofdu mælt. Oc i Þenna tima kom Þangbrandr af Jſlandi, oc ſagdi Kongi ſitt erindi litit ordit, enn quad menn mykenn uÞocka lijſt hafa vit hann. Leſk hann bodit hafa maunnum Chriſtni à Jſlandi enn Þeir budu mier bardaga i moti. Kongr vard vit Þetta reidur miok ok let taka Jſlenska menn, oc ſuma ræna, enn ſuma drepa, enn ſuma meida. Oc Þat et ſamma ſumar kom Þar Hialti Skeggia ſon oc Girſiur Hviti oc foro à Kongs fundi oc tauludu mál Jſlendinga oc ſaugdu at mennn mundi vit taka Criſtni à Jſlandi, ef ordum væri atfarit, enn quado Þangbrand vit

landi ſödra Alſtafiord / hann låth ſig döpa / och Snimindis / och Hialte Thordarſon i Thioſardal / och Girſiur Hvite Teit ſon och monga andra Höfdingar / dock woro flere ſom ſade emot. Thangbrand kom med ſitt Skiep i Alſtafiord och war uppå Twerå om winteren / och när hann hade där warit en winter eller twå / då foor hann bort / och hade hann ſlagit ihel twå eller tre Männ / ſom haſwa ſagt emot honom. Denna tijden kom Thangbrand ifrån Iſland och ſade Konungen / ſitt ärende dijth haſt lijten framgong / och att de hade uthwijſt ſtort mißhag till honom / och då hann bodat Chriſtendomen haſwa de budit honom hugg där emot: Konungen bleſ öſwer detta myckit wred och låth hann taga af Iſländarne ſom woro i landet / ſombliga godzet / ſombliga lijſwet / ſombliga lät hann förlama. Sån ſamma Sommaren kom dijth Hialte Skäggia Son och Girſiur Hwite / de foro till Konungen och taalte på Iſländernas wägnar och ſade att de på Iſland hade wäl tagit emot Chriſtendommen / om däd hade warit

primus Alſtæ ſinum meridionalem incolere eeperat, una cum Snemindaſe Baptizari curavit; ſic & Hialti Thordi filius in Tioſar-daal cum Giſſore Albo Teiti filio, multique alij magni viri: Plurimis tamen quod fidem reciperent diſplicuit. Tangbrandus eum navi ſua in Alſtæ ſinum applicuit; manſitque ſupra hyemem in Tverà. Cum annum hic aut duos manſiſſet, & duos aut tres homines occidiſſet, qui fidem veram recipere recuſaverant, Tangbrandus ex Iſlandia redijt; retulitque Regi, ſe parum ibi profeciſſe; quin omnes ſibi adverſos fuiſſe. Dicebat ſe fidem Chriſtianam Iſlandis prædicaviſſe, illos vero ad duellum ipſum provocaſſe. Rex hinc maxime iratus; Iſlandos captivare juſſit: Quoſdam bonis privavit: Quoſdam occidit; alijs pedes aut manus amputavit. Verum hac ipſa æſtate ex Iſlandia, Hialtus Skeggi filius & Girſiurus Albus venerunt, adque Regem profecti ſunt, Iſlandorum rem procuraturi; dicebantque Iſlandos lubenter fidem Chriſtia-

vit fà menn vingaſt hafa à Iſlandi: Olof Kongr mælti þa; efþit viliet þeſſa menn undann þiggia, þa ſkulut fara til Iſlands oc boda þar helga trú. þeſſu iata þeir, oc let nu Kongr alla Jſlenska menn fara i fridi, fyri þeirra ſakir, nema fiora; Kiartan Olaf ſon, Sverting Runolf ſon Guda, oc tua adra: ſagdi Kongur at frændur þeirra mundu ræda, hvort þeir ſkulu hafa algott erindi edr eigi, þui þeir manu her vera i giſlingu þar til ek ſpyr af Jſlandi. þeir Hialti oc Girſiur voro med Kongi um vetrinn, enn at ſumri biuggüſt þeir ut med Kongs erindi; fer hann þeim i hendi mykit fie at vingaſt vid hofdingia. Preſtur ſâ for med þeim er þormodr het, oc quamo þeir ut i Veſtmanna eyum, er tio vikur voro af ſumri. Annat ſumar adr var þat Laugtekit, at menn ſkildu ſua koma til þings, enn þar til haufdu .. menn komit viku fyrr. þeir foro þegar in til landz ur eyonom, ſidann til

warit beſkedligen handlat mäd dem / menn Thangbrand hafwer warit mäd få wänlig på Jſland. Konungen ſade om i willia bedia deße Männ undan ſtraff / då ſkolai fara till Jſland och boda där dän Heliga Tron / detta låfwade dhe / och låt Konungen därföre alla Jſlendarna farai friid / förutan fyra / Kiartan Olofs Son / Swerting Runolfs Son Guda / och twå andra: Konungen ſade deras Frender råda / om de ſkulle fara wäl eller illa; ty i ſkolen blijfwa qwar i giſslan / till teß jag får tidender ifrån Jſland. Hialte och Girſiur woro hoos Konungen öfwer winteren / menn då Sommaren kom lagade dhe ſig bort med Konungens ärende / fick hann dem monga koſtbara ſaker / att där mäd ſökia de förnembſta Jſlendernas wänſkap. Thormod het Preſten ſom foor mäd dem / och kummo dhe effter tijo wekor på Sommaren uti Weſtmans Öjar. Sommaren neſt tillförende war i Lagen ſatt att de dän tiiden ſkulle komma till Thingz / menn tillförende hade de kommit en weka förr.

Chriſtianam recipere velle, ſi modeſte cum illis agatur: Tangbrandum autem cum paucis in Iſlandia amicitiam coluiſſe. Rex Olaus inquit, ſi populares veſtros qui apud me ſunt ſalvos vultis, in Iſlandiam proficiſcatis, ibi veram fidem Indigenis ſvaſuri. Illi ſe hoc facturos promiſerunt. quare & Rex ob hanc cauſam omnibus dehinc Iſlandis pepercit, dimiſitque quos captivos prius habuerat, exceptis qvatvor. Kiartano Olai nempe, & Svertingo Runolphi Gudæ filio, cum duobus alijs: Rex dicebat in cognatorum illorum arbitrio, fatum illorum jam verſari: Vos quia obſides hic manebitis, donec mihi de Iſlandia relatum fuerit, qualem adſenſum populares veſtri meæ voluntati præbeant. Hialtus & Giſſurus tota hyeme apud Regem morabantur, primo autem vere ſe itineri præparaverunt, Regis voluntati ſatisfacturi. Theſaurum magnum illis tradidit, quo potentiorum amicitiam aucuparentur. Comitem illis quoque præſbyterum Thormodum dedit: Pervenerüt autem ad inſulas Veſtmanicas, poſt decem ſeptimanas de æſtate elapſas. Anno præterito Lege ſancitum erat, quod illo tempore ad Iudicium conveniretur, cum motis

til þings; enn Hialti var eptir i Laugardal med tolf menn, þui at hann hafdi adur ordit ſekur fiorbroiz madr, hit næſta ſumar um Gudga: enn þat vard til þeſſ, at han hafdi qvedit quidling þenna at Logbergi:

Vil ek eigi Gud geya,
Grei þikir mier Freija:
Æ man annat tviggia,
Odinn grei edr Friggia.

Þeir Girſur foro nu til þeſſ er þeir Komo i þann ſtad, hia Olvus vatni er Vallancatla heitir: þeir gierdu þa ord vinum ſinum til þingvallar; at þeir kiemi i moti þeim, þui at þeir hofdu ſpurt at ovinir þeirra, ætludu at veria þeim vigi þing-vollin. Oc adur þeir ridi þadan, kiemur þar Hialti oc þeir menn er med honom voro. Hialti hafdi ut haft tua Croſſa mikla, oc var annar hæd Olafs Kongs. oc hafdi Hialti þa med ſier til þings. Ridu þeir nu à vollin. oc komo frændur þeirra adur á moti þeim, oc vinir. Nu ſamnas ſammann, hinir Heidnu menn, med alvepni oc lá

ſört. de foro då uthur Sarnain på landet och till Tings / Menn Hialte blef efter mäd tolf Männi Laugurdaal / ty hann hade tillförende dömbdes ifrån lifwet och i Landzflychtighet / för Gudarnas ſkuld / och dåd ſkiedde där före att hann hade ſungit denna wiſan wijd Thinget:

Onde will tag på Gudarna ſeya /
En racka tyckes mig Freya:
En mon wara af dem beggia /
Oden racka eller Friggia.

Gißur mäd ſitt föllie foor till theß de kummo till Wällancatla wijd Olwus floden: dhe ſkickade nu bud till ſina wänner wijd Thinget / att de ſkulle komma emot dem / ty de hade ſport att deras owänner wille drepa dem på Tingzwallen. Och förr än de rede dådan kom Hialte till dem med de Männ ſom wore hoos honom. Hialte hade haft ut med ſig twå ſtora korß / och war dåd ena utaf Konung Olofs högd / deßa hade Hialte med ſig till Thinget. Redo de nu ut på Thingzwallen / och kommo deras wänner och Frender förſt emot dem. Nu ſamblades ſamman Hedningarne helt wäp-

ris fuerat prius, unam ſeptimanam ante convenire. Relictis inſulis, continentem & Iudicium adibant. Hialtus vero in Laugardal cum duodecim ſocijs remanebat, quia æſtate priore Deorum cauſa, neci condemnatus atque exul declaratus fuerat. Quod ideo factum, quia Iudicij loco, ſequentem invectivam de Dijs pronunciaverat. Ego *in vanum Numina non calumniabor. Friggiam caniculam eſſe credo, alterutrum certe erit; canis Odinus aut Frigga.* Giſſurus cum ſuis ſocijs perrexit uſque Vellancatla, apud fluvium Olvus. Hinc amicis ſuis qui Iudicium frequentarunt, nuncios miſerunt; rogantes ut ſibi obviam irent: intellexerunt enim quod inimici illorum, necem illis intentare, Iudicij loco ſibi propoſuerunt. Prius autem quam illinc diſcederent, ad illos venit Hialtus cum ſuis comitibus. Cruces ſecum is attulerat, una illarum ſtaturam Olai repræſentabat: has ad Iudicium ferebat. Ad Iudicij locum autem equis vecti, ſed prius quam illuc venirent, illis

lá vit at menn müüdi berias: Enn annan dag eptir geingo menn til Logbergis, oc sua þeir Gissor oc Hialti, oc let Hialti þa bera Crossana til Logbergis; oc bera þeir upp erindi sin, oc þotti ollum mykils umvert, hversu vel þeir toludu: safnudust þa samann þeir er vit Kristni hodu tekit, oc i annan stad hinir Heidnu; oc þa nefnir hvor votta at ödrum, oc sagdust ur Logum hverir vit adra, hinir Heidnu oc hinir Cristnu, oc geingu sidann hinir Heidnu frá Logbergi. Sidan badu hinir Kristnu Hall af Sido, at hann segdi upp Log, þau er Christni eigo at fylgia, enn hann leistis þuss af, at hann keipti af þorgeiri Lagsogumanni halfri mork sylfers, at hann segdi upp, oc hann sagdi upp oc var han þa Heidin, oc sidann geingo menn til buda, oc þà lagdisc Þorgeir nidur, oc briddi feld sin á hofut sier, oc lá hann þann dag allann, oc nott eftir, sua at hann mælti ecki ord. Um morguninn eftir gerdi hann ord i budir, at.

wäpnade och fattades lijtet att de icke skulle slåß: dagen effter gingo männerna till Tingzplatzen / så giorde och Gissor och Hialte / och låt Hialte båra korßen till Thingzplatzen / och framstelte de sitt ärende / och tycktes allom af stort wärde att de så wäl talade: Gofwe sig nu tillsammans / dhe som wijd Christendomen hade tagit / och där emot de som wore Hedningar / och då taalte de på hwardera sijdan åt hwar andra och sade sig hwardera / de Christne och de Hedniske wara uhr Lag ifrån hwar andra / och gingo sedan de Hedniske ifrån Tinget. De Christne bode då Hall af Sidu / att hann skulle seya upp dån Lagen som de Christna borde fölia / menn hann drog sig helt undan / så att hann gaf Lagmannen Thorgeyr en halfmark selfwer att hann skulle det giöra: han war då Hedning / sedan gingo Männerna till sina Herbergen: Thorgeir lade sig nider och drog sin fell öfwer huswudet på sig / och låg hann dån hela dagen och natten effter / att hann icke taalte ett ord. Morgonen effter giorde hann bud uth / att Männerna

illis amici & cognati occurrebant, Ethnici autem armis benè instructi congregabantur: parumque; abfuit quin ad duellum res veniret. Die sequenti ad Iudicij locum iterum accesserunt, quando & una advenerunt Gissurus & Hialtus. Hialtus cruces ad Iudicium adportari curaverat. Negotium suum jam exposuerunt; omnibus autem Oratio illorum magni æstimata: In unum jam convenerunt, qui Christianæ pietati se dederunt & qui Ethnicismum adhuc colerent, clamabantque ab utraque parte, dicentes se lege invicim discerni, Christianos & Ethnicos, deque Iudicij loco discesserunt. Ethnici. Post hoc Christiani Hallum de Sidu rogaverunt, ut is leges Christianas recenseret, sed is se in totum subtraxit, adeo ut Thorgeyrum Legiferum ad hoc negotium obeundum, selibra argenti alliceret; & tulit is Legem quamvis Ethnicus; deinceps discesserunt singuli in hospitia, decumbebat autem Thorgeyrus, caput tegmine operiens, totaque illa die quievit & nocte sequenti, ut ne verbulum quidem ederet. Die subsequenti multitudinem ad judicium

at menn skildu ganga til Logbergis: oc er menn como þar, sagdi hann sua; at honom þætti hagur manna kominn i vant æfni, ef menn skyldo eigi ein Log hafa her á landi. Taldi han nu á marga vegu fyri monnum, oc sagdi usætt mundi af standa, sua at Land-auda mundi afgeraz. Hann sagdi oc frá þui at Kongarner i Noregi oc Danmork, hafdu ufrid langa æfi sin i millum, alt til þess Landzmenn þeirra, gerdu frid hvar tveggia milli, þo at þeir vildu eigi: en eftir þat sendi hvar þeirra odrum giafir, oc hellst sá fridur medan þeir lifdu: þiki mier oc þat rád at vier látum þá ey ráda, er mestu vilia æsa ofrid, oc midlunk, sua mál vit, at hverir-tveggi hafi nokot til sins mals, enn hofum allir ein Log ac eirn sijd, oc sua lauk hann sino máli, at allir jattu þui at þeir skildu ein Log hafa, þau sem han vildi uppseigia: þui at hinir Heidnu menn vænttu efter þeirra vilia mundi gert vera, þui sá var Heidinn er upp skyldi seigia: enn hinir Cristnu hugdu, at hann mundi

nerna skulle gå till Thingz. Och då de kummo dijtt sade hann; honom tyckte nu att allmenna bestå stode i sara / om Männerna här uppå Landet icke skola hafwa en Lag. Hann taalade wijda kring för dem/ och sade att oenighet monde elliest uppkomma / så att landet slordes öde. Hann talte och om huru Konungarne i Norrige och Danmark / hafwa hafft ofrijd long tijd sin emellan / till thes teras undersåtare bijlade dem emellan / fast de intet wille / och där effter sende de hwar annan skenker. Och blef dän freden så lenge de lefde: Mig tyckes ded rådligit att wij ey låtom dem råda som werst willia och stickta ofrijd och williom wij så gå medelwägen att hwar hafwer sig något förbehollit / menn alla williom wij hafwa en Lag och en sed; slöt hann således sitt taal att alla bejakade att hafwa en Lag / sådan som hann wille stadga: ty de Hedniske wäntade att deras willia skulle bliifwa fremlad / effter hanu war Hedning som stadga skulle: de Christna igien förmodade / hann skulle göra effter Halls klöpslagan med honom. Thorgeir

cium convocavit; quo cum accessissent, sic dicere orsus est. Iam res nostræ pessime constitutæ videntur, nisi unam eandemque Legem apud Nos servemus. Variè deinceps cum cœtu loquutus est, dicens discordiam hinc tantam orituram, ut tota Insula desolaretur. Loquutus est quoque ut Norrigiæ & Daniæ Reges olim inter se dissenserint donec subditi illorum, illis vel invitis paciscerentur; dein dona invicem missa, firmaque fides mansit, quamdiu in vivis essent. Mihi autem videtur, illos non audiendos qui discordiam volunt, jamque ejusmodi ineundum consilium, ut quælibet pars sibi aliquid commodi reservatum habeat, Legem tamen omnes unam & similes ceremonias servemus: finijt deinde sermonem suum, omnibus in unam Legem qualem ille statueret, consentientibus. Ethnici enim sperabant illum suæ voluntati satisfacturum, quia Ethnicus ipse esset; Christiani vero illum ab eo quo convenerant Hallus & ipse, non discessurum

di gera effrir Kaupmala þeirra Halls. Þa mælti Þorgeir: þat vil ek fyrst at allir menn se Christner, ok taki retta tru, þeir er ey ero adur skyrdir; enn um utburd barna, skulu standa hinn forno Lag, oc um hrossa slatur, oc blota skulo menn à laun ef vilia, enn verda fiorbrotzgerer, ef vottum kiemur vit. Enn fam vetrum sijdar var su Heidni aftekinn. þenna atburd sagdi Teitur Isleif son er Christni kom à Island, oc à þui sumri vard Landit al-Cristit, af til-settningi Olafs Kongs Tryggva sonar, oc hafa menn þær meniar hans à Islandi, at han hefur Cristnat Landit.

geir sade då: Jag will först att alla åhre Christne/ och de som än intet åro döpte/ taga rätta Tron; menn om barns utleggning skal blijfwa gambla Lagen/ således och om häste-kiött ätande/ och må de offra af Gudom som willia/ menn hafwa förwärkat lijfwet om de med wittnen blifwa öfwertygade/ det hafwa giordt. Några få åhr där effter blef detta Hedniska sätet / borttagit. Detta wäsende sade Teitur Isleif Son om Christenhetens innplantening på Island/ och dån samme Sommaren blef hela Landet Cristit af Konung Olof Trygwasons flijt; åhra och de menn uppå Island / som hafwa dyrbara saker af honom gifwna/ ty hann hafwer Christnat Landet.

Frà Olafi Kongi.

CAP. XXXVIII

A einni hverri tijd komo til Olafs Kongs tveir menn vestan af Englandi, hiet annar Haukur, en annar Sigurdur: kongur baud þeim at halda retta Tru, oc sid Cristna manna, oc taldi fyri þeim jafnann: enn þeir voro feiger à sitt màl, oc tioade

Om Konung Olof.

CAP. XXXVIII

En tijdh kummo till Konung Olof twå menn/ wester från Engeland; dån ena het Hökur/ den andra Sigurder: Konungen bad dem taga rätta Tron och Christna menns sed / detta sade hann åth dem alt jämpt/ menn de wore stadige i sin willfarelse och achtade

scessurum confidebant. Iam Thorgeyrus. hoc primum volo inquit, ut omnes Christianam pietatem veramque fidem recipiant, qui antea baptismi sacris non lustrati sunt; De expositione infantum & de esu equorum, prisca Lex manebit, quibusque placuerit clam sacrificent, sed hoc facientes mulctam subibunt, si testes illos hoc fecisse convincere potuerint. Post paucos dein annos hæ Ethnicismi reliquiæ in totum abolitæ sunt. Hoc ter statu est Teitus Isleifi filius de Christianismo in Islandiam illato, hacque ipsa ætate totus hujus terræ tractus, procurante Olao Tryggvasonio, Christo nomen dedit, multique in Islandia pretiosa dona ab illo accepta adhuc servant, in memoriam veræ ab illo in terram illam pietatis inductæ.

CAP.

tioade ecki fyri-tokir hans. Þà bad Olafur Kongur setia þá i bond, oc bad þá þò blijdum ordum at leidriecttast: þeir voro þo sua hardir i sinni utru, at aldrei hneigdust þeir af sinni villo. Þà bar Sua til, at lidnum þrem nottum, þà voro þeir á brotto, sua at eingi vissi hvert þeir varo comner, oc var þeirra leitad, oc fundust eig, oc nu dofnar yfir þesso, oc lijda stundir, oc er lidnir voro þrijr manudir, þà er sagt at þeir hafi senir verid Nordur á Halogalandi, med Hareki oc hafdu þar mikin soma, oc þettta spyr Kongr.

achtade intet hans bud. Befalte då Konung Olof att setta dem fengzliga / bad dock med goda ord att de skulle låta rätta sig: de wore då så hårda i sin troo / att intet bewektes de där af ifrån sin willfarelse. Då bars så till efter tre nätter / att de wore borta så ingen wiste hwart de wore kombna / ded sökttes efter dem / menn de funnes intet / och nu tystades ded nijder / och led tijden: då tre månader wore förbij / sades att de hade setz och warit norr uppå Halogaland hoos Harek och wore där i stoor ähra / hwilket Konungen sporde.

Frà Olafi Kongi.

CAP. XXXIX.

Oc nu sá uvinur alz mannkyns, diofullin sialfur, hversu eidast tok hans rettur, oc jafnan er gagnstædur manalega eþli, hann sá nu hversu

Om Konung Olof.

CAP. XXXIX.

Alla Menniskiors fiende dieswulen / såg nu huru hans Rijke begynte minskas / och som han alltijd emotstår Menniskiorna dygdeligen lefwa / och

De Rege Olao.

CAP. XXXVIII.

Accidit quodam tempore, ut ex occidente & Anglia ad Regem Olaum duo viri venirent, unus Haukus nominabatur, alter Sigurdus: Rex ut veram fidem & mores Christianorum hominum reciperent, præcepit: qua de re sæpius illos allocutus; Ast illi veteri errori nimis obstinate inhærentes, mandatis illius non paruerunt: In vincula igitur conjecti sunt, & tamen errori suo ut renunciarent, benigniter rogati; sed rigide animo suo obedientes, nullo modo moveri poterant. Post triduum disparuerunt ut omnibus ignotum esset, quo evaserint: Quærebantur diu, nec tamen inventi sunt. Ab inquirendo dein desitum est: sed cum tres menses elapsi essent; Regi referebatur illos visos fuisse in Borealiori parte, inque Halogelandia apud Harekum, ubi benè excepti viverent.

hverſu miok megnadiz oc aukadiz Gudz rettur, tok hann nu miok at avunda þat. Hann bregdur nu à ſier mannligri ſyn, til þeſſ hann mætti þà audvellegar ſvikia menn ef han ſindiſt ſua ſem ein hver madur. Þat barſc at þá er Olafur Kongur fór til veitſlo á Augdvaldz neſi, oc var à burdar tiþ vors drottins Jeſu Chriſtz Oc er monnum var skipat i ſæti um kuoldit, oc buit var til dryckio, er menn bido þeſſ er Kongs-bordit væri ſett, þá kom i hollina eirn gamal madur einſyn: hann hafdi à hòfdi hòtt ſidann. Hann var malugur mioc oc kunni mart ſeya. Hann var leiddur fyri Kong, oc Kongur ſpurdi hann tiþinda? Oc hann quadz mart kunna at ſeya frá forn-Kongum oc oroſtom þeirra. Kongur ſpurdi ef hann viſſi hver Augvaldur væri, ſá er neſit var vidkent? hann bio hier á neſino, oc lagdi elsku mykla á eina Ku, ſua at hun

och nu ſåg att Gudz rätt ökades / begynte hann afwundas nog dår wijd. Hann tog nu på ſig menniſklig ſkapnad / på det hann ſå myckit krafftigare kunde ſwijka Menniſkiorna / om hann ſyntes ſåſom någon Menniſkia. Det hende ſig då Konung Oloſ drog till Gåſtebud på Augwaldznes och war ded om Julehålgen. Och då tillagat war om qwelden för Mennerna till dryckz / och de allenaſt bidde att Konungens bord ſkulle blijſwa beſatt; då kom inn i ſalen en gammal mann enögder / hann hade på hufwudet en djup hatt. Denna war myckit talande / och kunde myckit ſeya / hann blef ledder för Konungen och ſporde hann honom hwad tidender hann wiſte? hann ſade ſig myckit weta om de gambla Konungarne och deras Krijg. Konungen frågade om hann och wiſte hwem Augwald were / af hwilken nåſet wore nåmpt? hann ſwarade: han bodde hår på nåſet / hann älſkade

De Rege Olao & Odino.

CAP. XXXIX.

Summus hoſtis Generis humani, cujus potentia jam maxime minuebatur, ut hominibus ſemper inſidiari ſolet, ſic videns quantum Dei honor augeretur & creſceret; rebus relatis plurimum invidere cepit; virilem formam itaque ſibi adſumpſit, ut tanto magis & facilius homines, humano aſpectu dicepere poſſet. Accidit autem eum Olaus ſe recreaturus, Augvaldzneſiam tempore nativitatis Jeſu Chriſti perrexiſſet; cumque menſæ & potandi inſtrumenta parata eſſent, utque Rex menſæ accumberet exſpectarent cæteri, cænaculum intravit ſenex quidam monoculus, caput pileo profundo tegens: Hic loquax erat, plurimaque narrare poterat. Ad Regem hic adductus eſt, abſque illo varijs de rebus interrogatus. Is ſe quamplurima referre poſſe dicebat, de priſtinis Regibus & bellis illorum. Rex illum interrogavit, num ſciret, quis Augvaldus fuerit, de quo Iſthmus nomen ſortitus eſt; Js reſpondit: In hoc Iſthmo eum habitaviſſe, pluri-

hun skildi fara med honom hvart sem hann fór, oc vildi hann drecka hennar miolk. Oc mæla menn sua þeir er fet ælska; at alt skal fara samann karl oc Kyr. Sia Kongur atti margar orostor, oc þat var eitt sinn, er hann bardist vit Kongin er red fyri Skoro-strand; sá het Varinn: i þessum bardaga var mykit mansspill, oc þar fell Augvaldi Kongur, oc var sijdan heigdur her á nesino, oc mun haugur hans hittast skampt her fra bænum; oc i adrum haugi er Kyrin. Nu sijdan for dryckia fram efftir sidvenio, oc ollur fagnadur sà er til var ætladur, oc eftter þat foro marger at sofa: þa let Kongur kalla til tals vit sic, þenna hinn gambla mann, oc sat hann á fot skorinni fyri hvilo Kongs, oc spyr Kongur margra tidinda: enn hann leisti vel oc frodlega or. Oc er hann hafdi leingi svarat, oc morgum lutum vel leist, þa girntist Kongur æ þui mier at heyra hans ræþo, oc vakir nu Kongur leingi um nott oc spurdi margra luta: oc um sidir minti Biskup á

be mycklt en koo / att denna skulle följa honom ehwart hann foor / och wille hann dricka hännes miölk / och seya så dhe menn som älska boosskap / att Karen / och kon skola följas åt. Denna Konungen hade monga Krijgsslachtningar / och hende sig en gong att hann slogz med Konungen som rådde för Skoro-strand / hwilken heet Werinn: J denna striden föll mycket Mannskap / föll och där Konung Augwald / och blef sedan begrafwin i en hög här på näset / och finnes hans hög stragst här wijd byn: i högen nest ligger Koon. Effter detta gieck dryckningen för sig effter wanan / med all dän undfegnad som tillämbnad war / och sidan gingo monge att soswa: Nu let Konungen kalla för sig denna gambla mannen / och satt hann på Konungens sengstepall och frågade Konungen af honom monga tidender / och till alt swarade hann wijsliga. När hann nu lengie hade swarat och giort gott bessked på monga saker / då wille Konungen än mera höra och wakade lengie på natten / frågandes monga saker: på sidstone påmintte

plurimumque vaccam unam dilexisse, ut quocumque iter ageret, illa etiam una duceretur, voluisse enim ipsum de lacte illius bibere. Referunt autem de illis qui pecora amant, quod cum illis una sepeliri gestiant. Hic Rex multa bella gessit, cum autem cum Rege Skoroſtrandensi, Varino nominato, decertaret, magna ab utraque parte cladesfacta: occubuit hic Rex Augvaldus, inquè hoc Isthmo tumulatus est, nec longè hinc â prædio tumulus ipsius reperitur, in proximo tumulo vacca condita est. Poculis dein, more temporibus illis recepto, exhilarabantur, atque omnia, quæ lautæ exceptioni inservire poruerunt, adhibebantur: quo finito plurimi somno se tradiderunt, sed Rex ad colloquium senem hunc vocavit: Residebat ille in scamno ante lectum Regis: Varias ab illo relationes Rex expetebat: inquè omnibus illi satisfecit. Cumque multa benè retulisset, ut plura referret Rex avidus erat. Jam diu noctem insomnem Rex peregit, & de multis

á nockrum ordum, at Kongur hætti at tala vid hann. Kongi þotti þa annars vant, er hann hafdi annat sagt. Oc er âleid nottina, þa sofnadi Konger, oc vaknadi aptur litlu sidar, oc spurdi hvert gestur vacdi? hann svaradi ængo. Kongur mælti þa vit vardmenn at þeir leitadi hans, oc fanst hann eig. Kongur reis þa upp, oc bad kalla til sin byrla oc steikara, oc spurdi ef nockur ukunnur madur hefdi comit til þeirra, þa er þeir biuggo veislona? Steikara-hofþingi mælti; Herra, kom til vor madur fyri skammo oc mælti til min, er ek bio slatur til krasa ydur, þui þui þier þuilik slatur á Kongs bord oc hans gæþinga, er sua eru mògur? Ek bad hann fá til feitari slatur, oc þau er sæmiligri væri, ef hann hefdi þau til? Hann mælti gac med mier, ok mun ec sina þier feit slatur oc god, þau ervel hæfa á Kongsbord. Oc þa leiddi hann mig til hus nockurs, oc sindi mier tvær sijdor af naùti allfeitar, oc þær bió ek til vista ydur herra,

påminte Bisskopen med några ord Konungen / att hann skulle låta blij lengre taala med honom. Konungen tycktes då hann något hode sagt / än mera feela. Och då något led på natten sombnade Konungen / menn waknade stragst deresfter / och frågade hwar hans Giäst wore; hann swarade intet. Konungen befalte då wärdmännen leta effter honom / menn hann fans intet. Konungen steg då upp och lät kalla för sig Stenkerne och Kockarne / och frågade om någon okunnig mann hade kommit till dem / då de lagade till måltijden? Kiökemestaren sade; Herre till oß kom en mann för en lijten stund sedan/ då lag högg sunder gott kiött för Ider och sade / hwarföre laga i till sådant kiött på Konungens bord och honom till kostligspijs / som åhr så magert? Jag bad honom få mig fetare kiött och det som tiänligare wore / om hann hade det? Hann sade gack med mig och skall iag wijsa dig fett kiött och gott / det som wäl tiänar på Konungens bord. Då ledsagade hann mig till ett huus och wijste mig twå sijdor /

multis interrogavit. Ultimo autem Episcopus Regem admonuit, de sermone finiendo; Sed quo plura retulisset, eo adhuc plura desiderari Regi visum est. Noctis hujus cum plurimum præterlapsum esset, in somnum Rex incidit, cui nec diu immoratus, evigililavit, quærens num hospes dormiret? verum nullum responsum obtinuit. Excubitores jam allocutus Rex, ut illum inquirerent, sed nusquam inveniebatur. Lectum jam relinquebat Rex, utque accerserentur pincernæ & coqui, mandavit; quos & interrogavit, num peregrinus aliquis ad illos venisset, cum convivium pararent. Archimagirus inquit, ante breve tempus, me vir quidam accessit, mihique dicebat cum carnem delicatam partirem, mensæ Tuæ imponendam: Cur ejusmodi macilentam carnem Regi & illius socijs præparas? Ego rogavi ut pingviorem ille, & si haberet delicatiorem exhiberet. Ille sequere me inquit, ostendam Tibi delicata & bona edulia, quæque benè convenient Rægiæ mensæ

Herra, oc nu skildi Kongur at þetta var velar Diófulsins oc mælti þa til fleikara: tak nu þessi flatur oc kast i sio ut; þui at eingi madur hafi þar fædslu af, oc ef nockur madr bergir þui þá man hann skiótt deya. Enn hvort ætli þier þessi diofull muni verit hafa gesturin? Eigi vitum vier, saugdu þeir, hvar hann er. Kongur mælti; þat hygg ec at sia Diofull myni hafa verit med ásionu Odins. Nu efter Kongs bodi, voro flatrinn i bort boren, oc castat á sióut, en gesturenn fanst ey, oc var hans vida leitat um nesit at Kongs radi.

sijdor af ett nöt helt fett af/ och dem hafwer jag lagat eder till mats Herre. Och nu förstod Konungen att detta war Diefwulens list/ och sade till Kocken: Tag nu detta kiöttet och kasta uth i siön: ty att ingen Menniskia hafwer där utaf föda/ och om någon tager ded upp/ då mon hann strag st dödh. Eller hwem menen I denna Diefwuls Gästen warit? Intet weta wij sade de/ hwem hann ähr. Konungen sade; Jag holler före att denne Diefwulen mon hafwa warit måd Odens skapnad. Nu effter Konungens befallning blef kiötet borteburit och kastat ut i siön/ menn Gästen fans intet/ och blef effter Konungens befallning letat effter honom wijda kring näset.

Fra Olafi Kongi oc Eivindi Keldu, CAP. XL.

Om K. Olof och Eywind Kålda. CAP. XL.

Sa atburdur giördiz á þerri somu nottu er Kongur oc Biskup voro at tijdum, oc messor foro fram, þa kemur vit nesit sá madur, er fyrr var nefndur, er Eyvindur Kelda het; sá hin sami madur er brott komst

Thet händе sig dän samma natten att då Konungen och Biskopen hollo Gudztiänst och messor / kom till näset dän mann wij tillförende nembde Eywind Kålda/ dän som kom utur elden då Trollkarlarna wordo brenda. Hann

mensæ inferri. Ad domum quendam me comitatus est, ibique ostendit duas partes pecoris pingvissimas, quas in cibum Tibi Domine præparavi: Rex jam bene percepit in his omnibus deceptiones dæmonis versari, dixitque coquo: carnem hanc cape, inque mare projice: Neminem enim hic cibus profuturus est, & si aliquis de mari illum extulerit, hinc illum propera mors consequetur. Sed quem creditis hunc dæmonem fuisse, qui hospes advenerat? Nobis ignotum est responderunt illi. Rex dicebat, ego existimo quod hic diabolus, Odini forma se exhibuerit. Ad mandatum Regis omnis hæc caro exportata est, inque mare projecta: hospes autem nusquam reperiebatur, quamvis multum in Holmo quæreretur.

komst ur eldinum, þá er seidmenn voro brender. Hann hafdi nu skip fimm oc var komin af hafi, oc leggia nu i lægi nær bænum á Augvaldz nesi. Hann þottist nu eigia mykit traust þar sem lid hans var, oc þo þar mest sem voro fiolkunniger menn, þui at þeir voro margir i hans sveit, enn þo kunni hann þeirra flest, oc nu ætlar hann at ganga at Olafi Kongi oc drepa hann med öllo lidi sino. Ennu kom þat þar fram sem psalma skaldit seigir, at illzca hans steig yfir hofut honum: oc i þeirri snoro sem sialfur hann hafdi eygt, vard hann veiddur. Oc nu ganga þeir af skipum sinum oc uppá eyna, oc til þeirrar Kyrkio er Kongur oc Biskup, oc alt Kristit folk var at statt. Oc er Eyvindur sá helga Kyrkio, þá vard hann blindur oc allir hans menn. Geingo þeir þá aptur oc framm um eyna. Oc er Kongur hafdi lytt þremur messum, þá:

Hann hade nu fem skep och kom af hafwet och lade i hampn wijd byn på Augwaldznäs. Hann tycktes nu hafwa stoor styrkia där som hans Folk war / och där mest som Trollkarlar wore / ty att monge sådane wore uti hans föllie / hann war dock kunnigast där uti / och nu tenkte hann gå till Olof och drepa honom mäd alt hans Folck. Menn nu hände sig som Psalmen säger / hans onska gieck öfwer Hufwudet på honom siälf: och i den snaran hann hade utsatt blef hann siälf fångad. Nu ginge de af sine Skiep och till den Kyrkian som Konungen mäd alt sitt Christna Folck och Biskopen war uti; och då Eywinder fick see Kyrkian / wart hann och alla hans männ blinda. Gingo de nu fram och tillbaka på ön. Då Konungen hade hördt tre meßor gieck hann uthur Kyrkian och såg Männerna som foro så underliga / och sende Männ att fråga dem hwilka de wore / och hwarföre dhe:

De Rege Olao & Eivindo Keldâ.

CAP. XL.

Hac ipsa nocte accidit cum Rex & Episcopus sacris operarentur, missaque celebraretur, ut ad isthmum veniret vir, de quo prius retulimus, Eivindus Kelda nempè, ille ipse qui ignem evaserat, cum magi consumpti essent. Quinque navibus jam imperabat, atque ex mari adveniens prope Augvaldz-nesiam appulerat. Vires suas magnas existimabat ubi essent copiæ suæ, ibique maximas, ubi magiæ deditos haberet, ejusmodi enim plurimos sibi adjunxerat, cæteris ille tamen hac in re præstabat: Jam Regem adire volebat; illum cum omnibus qui aderant neci daturus; Sed illi evenit ut Psalmista inquit, malitia illius illi ipsi nocuit, & retijs, quæ alijs expandit, ipse captus est. Jam navibus egressi in Insulam ascendebant, templumque adibant, in quo Rex & Episcopus cum cæteris Christo addictis, erant. Sed cum templum vidisset, occœcabatur cum omnibus suis. Redire ad naves cogitabant, sed in insula huc atque illuc errabant. Rex cum tres missas auscultavisset, de templo egrediens, viros hos errantes vidit,

Þá geck hann or Kyrkiô, oc sá menninna er foro sua undarliga, oc sendi sidan men at vita hverir þeir væri, oc hver sauk til væri þeirar ferdar. Þá fara sendi menn oc finna þá oc spyria hverir þeir se, eda þui þeir fara sua? hinir svara nu med rædzlu, hvererþeir voro, oc hvat þeir vildo, eda hverio undri þeir vôro ordnir. Oc nu var sakt Kongi. Hann baud þeim at saman samna oc setia i vardhald. Enn annan dag eptir bad Kongur, flitia þá alla bundna af skipum sinum, oc til skers þess er liggur nordur frá nesino, þar sem endist Karm-sund, oc þar bad hann hôggva þá álla, oc var þar drepinn Eyvindur oc allir hans menn. Oc er þar sidan kallat Skratta-sker alt til þessa dags. Enn á hinum fiorda deigi, bad Kongur briota haugin hveru tveggia, oc fundust i hinum meira, mansbein, enn kyr i hinum minna. Oc syndist nu opinberliga ôllum at þessi hin gamli madur hafdi suma luti sagt satt, oc af þui skildu menn, at hann vildi bædi bleckia Kong oc adra menn, med diôfulleg-re

ohe wore blifh kombna. De som sända wore kummo till dhem och frågade hwad för Karar de wore / och hwarföre de fore således? Deße bekiände sig nog rädda och hwad de wille / som och sade hwad wijdunder de woro blefne. Detta blef sagt Konungen / hann bad sambla dem tillhopa och förwara. Andra dagen effter lät Konungen taga dem alle budna af Skeppen/och föra till skären som ligger norr ifrån näset / där som Karm-sund åndas och där befalte hann halshugga dem alla / blef där Eywind och alle hans männ drepna. Och är ded näset sedan kallat Skratte-skär alt in till denna dag. Fyra dagar där effter bödh Konungen bryta begges högarne / och funnes uti dän större mans/ uti dän mindre Koobeen. Och såge nu alla uppenbarliga att denne gambmannen hade sagt sant / och förstodo de där utaf att hann wille både bedraga Konungen och andra männ / med Diefulsk falskhet i det hann tog sömpnen ifrån Konungen först på natten / och dän tijden Gud skulle dyrkas / ty sedan moste de waka då de hade mist

vidit, misitque qui exquirerent, quinam essent, quidve negotij illis hic esset. Cum a Rege missi ad illos venissent, scire expetiverunt qui essent, & quare sic errarent. Illi timentes sibi, nomina sua negotiumque confessi: referebantque quam infeliciter res accis derit. Regi id omne indicatum, qui colligi illos jussit & custodiæ tradi. Die sequenti, omnes vinculis ligatos navibus educi, ad scyllam Isthmi Septentrionalem ubi fretum Karm finitur, deduci præcepit, ibique occidi omnes mandavit, neci hic etiam datus Eivindus cum omnibus socijs suis, qui locus scylla fatuorum postea appellatus. Die autem qvarto Juliorum tumuli ambo effossi, inque majori ossa humana, in minori vaccæ reperta. Hic omnibus innotuit, senem hunc in multis vera retulisse; unde conjecturam fecerunt, illum diabolicis suis fraudibus, Regem cum reliquis decipere studuisse, eo quod Rex noctem insomnem habuisset, illo tempore cum sacris operarentur, cum enim semel evigilassent,

 somnus

re slægd, er hann tok. suefnin frà Kongi anþverda nott, oc á þeirri tijd er fram for Gudz embæti, mætti þeir þá sijdur vaka, er þeir hefdu adur miſt suefnsins. Hafdi hann sua. sett bragþit, at Biskup skildi ey sua fagurlega halda, sem sidur var til, þa hina dyru hátijd. Oc hafdi ovinur als mankynsins. sua fyrir buit tálsamligar snaurur vielarinnar, at fyrst færi hann i augunum, enn sidan i likamanum. Enn þessir allir lutir, inerust sem makligt var, honum til suivirdingar oc nidranar: oc sua miklu mier sem syndist slægd hans; sua miklu mier var hann nidur trodin oc suivirdur, af ollu solki Cristinna manna.

wist sömpnen (i det Konungen otisdigt wäckte dem att fråga efter denna Gästen / sedan moste dhe gå i meßan) hade hann (Diäfwulen) där till brukat sin list att Biskopen intet skulle få, så fagert hålla Gudz-tiänsten effter sedwänian på sådan dyr Högtijd. Och hade alla Menniskiors fiende så anstelt sine argheters snaror / att först skulle hann wara för deras ögon / sedan och komma i Lekamen. Men alt detta wändes som sig borde / honom till sidwyrdning och förackt / och som hans bedrägerij blef uppenbart; blef hann så myckit mera utskemd och nidertrodder af Christna männ.

Fra Olafi Kongi.

CAP. XLI.

A hino þridia àri Rijkis Olafs Kongs let hann gera skip mykit oc agiet; þuilikt sem bid firra oc med þuilikum hagleik. þetta skip var:

Om Konung Olof.

CAP. XLI.

Uppå tridie Könung Olofs Rijkes åhr / låt hann giöra ett stort och skiönt Skiep / lijkt med det förra och med lijka bygge-konst. Detta Skiep blef

somnus illos etiam penitus reliquit. Sic fallacias struxit, ut Episcopo non liceret tam pulchre more suo, magnum illud festum celebrare. Hostis ille generis humani, retia sua exposuit, ut & animo & corpori noceret. Sed sicut par erat, hæc omnia ipsi parum successerunt, quin potius illi in damnum & contemptum vergebant. Idque tanto magis, quanto luculentius fraudes ipsius omnibus innotuerunt: unde despectui habebatur à singulis Christo fidentibus.

De Rege Olão & Harekò, à Sigurdò & Hauko ad illum vectò; Deque Eyvindo kinnrivia mago & semi-dæmone.

CAP. XLI.

Tertio Imperii sui anno Olaus iterum magnam & elegantem navem, adhibitis operarijs, priorique illi pari artificio strui curavit: Hæc navis serpens seu

var kallat Ormur hin skammi. Enn Þat ſaugdo menn ſid manna nordur á Haloga landi, at leggia miklar ſtundir à veidar, bædi dyra fiska ok hvala ; oc er Þat mikil hialp bædi fatækum monnum oc buendum : er Þetta gott til fiár-aflanar. Sua er ſagt at ein hvern dag er vedur var gott, at Þeir Haukur oc Sigurdur ræda vit Harek, at Þat væri skemtan at róa til fiska, i ſua fögru logni. Harekur tok Þui vel ; oc ſetu fram ródrar skutu eina mikla, oc geingu Þar á med nokrum monnum, oc voro Þeir fleiri felagar, Þeirra Hauks oc Sigurdar. Oc er Þeir como langt frà landi, Þa taka Þeir Haukur oc Sigurdur oc Þeirra menn falla hart vid àrar, oc ſtefna ſudur med landi, oc eigi leitu Þeir fyrr ferdinni, enn Þeir komo til Þrandheimz, oc fagnadi Kongur Þeim vel. Hann tok Þegar at boda Hareki helga tru, oc var Þar at marga daga. Þui at hann ſá hverſu mykit vidlá, um ſua Rijkan mann, at hann ſneri honum aleidis : enn hin skipaſt ecki vid. Kongur baud honum Þà mykit

blef kallat Ormen dän ſkeckre. Dåd war deras ſed nerd uti Halogaland att annwända myckin tijd på ſkiut och fiſkerij och hwalar / och åhr det en ſtoor hiälp för de fattige / och allom ſom där boo til botnad. En dag då dåd war wackert wäder ſade Hauker och Sigurd åth Harek / att nu wore luſt till roo och fiſkia / uti ſå fagert lugn. Harek behagade detta mål och drogo de fram en ſtoor rodrar ſkuta / och ſtego de thår uppå mäd några månn / och woro ſtörſta delen af däm Höks och Sigurdz ſtallbröder. När de kummo longt ifrån landet / då begynte Hök och Sigurd och deras menn liggia hårdt uppå ådrarna och höllo ſuder wijd landet / och intet ſtadnade de förr mäd ſin reeſa / än att de kummo til Thrundhem. Konungen undſegnade dem wål. Hann begynte då att biuda Harek dän Helga Tron och hölt på där med några dagar / ty hann ſåg huru myckit anngelegit wore / om en ſå Rijk mann / att hann ſinge umwända honom : menn hann wille ingalunda. Konungen böd honom då ſtore låhn och där till mäd ſin wännſkap /

(seu draco brevior) adpellata eſt. Id autem ſtudium hominum Borealium in Halogelandia erat, ut magnopere ſeſe dederent, tam vinatui animalium terreſtrium, quam capturæ piſcium & Balenarum ; unde benè ſuſtentabantur ; tam pauperes quam ditiores, magnaſque exinde divitias cogebant. Die quodam aëre puro, Haukus & Sigurdus Harekum allocuti ſunt : delectabile eſſe tam tranquillo mari, piſces venatum exire. Hareko hoc haud diſplicuit. Educta igitur navi ſatis magna ; remiſque benè inſtructa, cum aliquibus viris hanc ingreſſi ſunt ; quorum maximâ pars ; Hauki & Sigurdi amici erant. Cum terram longè reliquiſſent ; remis acriter incumbere Haukus, Sigurdus illorumque ſocij cæperunt, adque meridionaliora iter direxerunt ; nec prius ab itinere abſtinuerunt quam Throndhemiam perveniſſent, ubi adventus illorum Regi acceptiſſimus fuit. Ut Harekus verum fidem ſuſciperet, labori nullo Rex pepercit & diebus pluribus huic negotio inſtitit : videbat quia quanti intereſſet, tam potentem virum convertere poſſe : ſed apud

mykit Rijki oc Þar med sina vinattu, oc sagdi at Þetta var Þo litils vert hia Þui, er hann skildi taka eylijfliga i moti. Hann baud honom Þa tuau Fylki til forráda, ef hann neitadi Gudum sinum, enn trijdi á Christ
,, oc tæki skijrn. Enn Þat er fylki kal-
,, lat med Nordmonnum, er gera má
,, af tolfskip allskipud af monnum oc
,, vopnum, oc á hveriu skipi sextie
,, manna edur siautije, sem Þá var si-
dur til. Harekur neitadi Þessu skiótt Þa sagdi Kongur, ef han vildi hafa vald yfir Þremur fylkiom? en han neytadi Þui. Kongur spurdi ef hann vildi fiegur fylki? oc Þui jatti Harecur. Þá vard Kongur gladur vit, oc baud hanum skijrn taka, oc Þá Hauk oc Sigurd, oc alla Þeirra felaga. Mælti Þeir Þá oc ecki i moti: oc var Þetta gert á hino Þridia ári Rijkis Olafs Kongs. For Þá Harekur heim effter Þat. Kongur bad hann eingum manni seija, Nordur Þar, Þá luti er i hafdu gerz. Oc sua gerdi hann. Forsc honum vel heim: oc litlu sijdar tok Harekur Eyvind Kin-

skap / och sade ändå / att detta were lijtet wärdt emot det åfwiga hann skulle få. Hann bödh honom twå Fylke att råda öfwer om hann wille förlåta sina Gudar och troo på Christum och låta sig döpa. Fylke ähr hoos de ,,
Norska / så stort land som kann ut- ,,
giöra tolf Skiep / rustade måd männ ,,
och wapn / på hwart Skiep woro sextie ,,
Männ eller siutie / effter som då war ,,
seder. Harekr nekade detta stragst. Då sade Konungen om hann då wille råda öfwer tre Fylke? menn hann nekade och dåd. Konungen frågade om hann wille då hafwa 4 Fylkie / och det bejakade Harekr / Konungen blef dår öfwer glader och bad honom låta sig döpa / så och Hauk och Sigurd ach alt deras föllie. De sade och nu intet emot: detta skiedde på det tridie Konung Olafs Rijkes åhr. Effter detta reste Harekr hemm. Konungen bad honom för ingom seya dår Nordan på / hwadhär hade giordz. Så giorde hann och. Gick honom reesan wål hem åt: och lijtet dår effter tog Harek måd list Eiwind Kin-

apud illum nihil profecit. Rex illi jam magnas possessiones obtulit, amicitiamque suam, parvaque hæc omnia esse affirmabat, si conferantur cum æternis illis, quæ exinde ipsi evenirent. Duas provincias (Fylki) ipsi gubernandas obtulit, si modo Deorum cultui
,, renunciare vellet, Christoque fidem adhibere ac Baptismi sacra recipere. Fylki autem in
,, Norrigia dicitur ejusmodi districtus, unde duodecim naves, viris armisque benè instructæ
,, educi possunt, Sexaginta vel septuaginta viri qualibet navi inesse debebant, pro illius tem-
,, poris more. Sed hanc conditionem Harecus statim rejecit. Rex igitur, an tribus provinciis imperare vellet, illum interrogavit? Hoc neque acceptare voluit. Rex iterum an quatvor Provincijs præesse vellet quæsivit? Hic accquievit Harecus. Lætitiam hinc Rex concipiens, ut Baptismo is una cum Hauko & Sigurdo perlueretur rogavit. Quam rem jam illi nec aversabantur. Hæc tertio Regis Olai Imperii anno acciderunt. Dehinc Harekus domum profectus, atque ut nemini quæ gesta essent in boreali hac parte, aperiret, rogavit

Kinnrivu med velum, oc flutti hann á fund Olafs Kongs, oc hann tok þegar at boda honom oàflatanlega Gudz ærendi, oc lagdi á allan hug, at ſnua honum frá blottum, enn han neytadi med mykilli þraályndi. þa bàd Kongur hann med blijdmæli, oc baud honom Veraldliga tygn oc mikla ſæmd, ef hann leti villu ſina, oc þar kom um ſidir at Kongur baud honom Rijki yfir fimm fylkiom, ef hann vildi Kriſtnaſt, enn hann neytadi þràſamlega. þa baud Kongur at ſetia skildi á quid honum munlaug fulla af eldi. Oc er hann kendi hitans, þà ſpurdi Kongur hvert hann vildi játa Kriſtni? Eigi ſagdi hann. Enn þo bid ek þier lydit þuy er ek ſeye, oc hyggit at vandliga. Kongur mælti; ſeig þat er þeir lijkar, vier munnum lyda, Eyvindur mælti: Fader min oc Modir, voro ſaman langa rijd med Logligum juskap, oc atto ecki barn, oc er þau eldust þà hormudu þau þat mick, er þau dæi erfingialaus. Foro þau ſidann til Finna med mykid fe, oc bàdo þá gefa ſier nokra erfingia, af fiolkingi:

Kinriſia och förde honom till Konungen: hann begynte och oaflåteligen biuda honom Gudzbud / läggiandes dår till allan hug / att wända honom ifrån af Guda offeren / menn hann nekade mäd ſtoor enwijſhet. Konungen bad honom mäd wännligit taal / biudandes honom wärdzliga högheet och myckin åhra / om hann wille leggia bort ſin galenſkap; däd kom dår till på ſidſtonet att Kungen böd honom råda öfwer fem Fylke / om hann wille låta ſig Chriſtna / menn hann nekade mäd ſtoor enträtenhet. Då befalte Konungen att ſettia ett becken på qwiden på honom fult mäd Eld. Och då hann begynte kiänna hetan / ſporde Konungen om hann wille beiaka att blijfwa Chriſten? Ingalunda ſade hann: Menn lijkwäl beder iag Eder / höra hwad iag ſeger och betenka noga. Konungen ſade / ſäg hwad dig lijkar / iag will höra uppå. Eywinder ſade min Fader och Moder woro leng tijd tillſammans uti Laglige Echtenſkap / menn åtte inga barn / och då de bleſwe åldrige / harmade ded dem myckit att de ſkulle dö erfwingie löſa. Sedan

rogavit Rex. Ita ſe facturum ille promiſit; iter domum benè illi ſucceſsit. Brevi autem poſt, dolo Eivindum Kindrivia captivavit, illumque ad Regem adduxit. Huic Rex veram fidem perſvadere conatus, Mundanum honorem dignitatemque magnam offerens, ſi ab errore ſuo deſiſtere vellet, ultimoque Rex Regimen quinque provinciarum ipſi obtulit, ſi Chriſtianam pietatem reciperet; ſed obſtinate negavit. Ut ergo ventri illius admoveretur pelvis ignitis carbonibus repleta juſſit: cum calorem ſentiret; iterum Rex quæſivit, num Chriſtianæ pietati ſe addicere vellet? Nequaquam reſpondit ille! ut tamen audias rogo, quæ relaturus ſum, & benè verba mea perpende. Rex inquit refer quæ habes, auſcultabo. Eyvindus dicebat: Parentes mei conjugio copulati, improles diu vixerunt: cumque ad ſenectutem vergerent; graviſſimum ipſis viſum, quod ſine hærede vita diſcederent, ad Finnos cum magno theſauro itaque profecti ſunt, rogantes magiam ſuam

kingi i þrótt. Finnar kaullndu þá til Höfdingia þeirra anda, er loptid byggia, fyri þui at jamfnfult er lóptid uhreinum öndum sém jordin: Oc sia andi sendi einn ureinan anda, i þessa hina dockvu myrkva stofo, er at sonnu má kallast minnar modur quidur, oc sia hin sami andi em ek, oc holgudumk ec sua med þessum hærri: oc sidan syndum ec med manligri ásiá, oc var ek sua borinn i heim: tok ek oc erfd efter fadur min oc moder, oc mykin höfþingia skap, oc fyri þui má ec ey skyrasc, at ek em eigi madur. Oc er hann hafdi þetta sagt, þa dó hann. Epter þetta bió Olafur Kongur myken skipa her, oc ætladi nordur á Halogaland, oc var þá i ferd med honum Jon Biskup oc Harekur. Oc er Þorer veit sonn tijdindi af þessu, þá safnar han lidi i mot Kongi, oc ætlar at beriast vit hann, oc nu finnast þeir, oc slær þar i akafligan bardaga, oc fell miok mykit lid Þorers oc hrudust skip hans, oc Þorer sá menn sina falla en suma flya, þa lagdi hann at landi oc flydi, enn Kongur

dan fö'o de till Finnar mäd monga kostbära saker / och bedo dem gifwa sig nägon Arswinge mäd trollkonst. Finnarna kallade dä uppä sina andars Höfdinge som boor uti lufften / ty lijka monga orena andar ähra i lufften som pä Jorden: och den samme anden sende en oren anda i denna ringa mörke stufwan (Kroppen) dän iag mäd retta mä kalla min Moders qwid / och dän samme anden ähr iag och fädt kiött och been pä detta settet / och sedan hafwer iag syndetz med Menniskie skapnad / men säledes ähr iag kommin i Werden. Jag hafwer och ingit arf effter min Fader och Moder och stoort Höfdinge-dömme / och därföre mä iag intet döpas / ty iag ähr intet nägon Menniskia. När hann detta hade sagt dog han. Här effter tillagade Konung Olof en stoor Sklepsflotta och ämbnade sig Norder till Halogaland / i fölle med honom war Jon Biskop och Hareк. När nu Thorer fick wißa tidender om detta / samblade hann Folk emot Konungen att sloß med honom / nu kummo de tillsammans och blef där en härd strijd och föll

sua hæredem sibi darent. Finnones principem spirituum qui superiora elementa incolunt (in superioribus enim æquæ multi spiritus versantur ac in terris) invocarunt. Ille dæmon spiritum impurum ablegavit in hoc tenebricoso carcere, quod rectissime matris meæ venter nominari meretur: Ille ipse spiritus ego sum, hocque modo carnem humanam induxi: adparui deinde humana forma, hoc tamen modo ortum cæpi: hæreditatem quoque Patris Matrisque cum magno dominio adeptus sum; sed Baptizmo lavari non sustineo quia non sum homo. Quibus relatis excessit. Post hoc exercitum navalem Rex Olaus præparavit, cogitavitque aquilonem versus, inque Halogelandiam ire, illi comites fuerunt Harecus & Episcopus Jonas. Adventum horum cum certo comperisset Thorerus, magnum exercitum in adventum Regis collegit, cogitabatque bello illum excipere: Cum convenissent, acerrimum bellum ortum est: sed multi de Thoreri exercitu occubuerunt

gur fa kir eptir. Oc þegar er Þorir kom at landi, þa let hann skipin oc lióp á land: oc er þat sá eirn madr Kongs, þa skaut hann efter honom ör oc kom millan herda þori, oc geck þar à hol, oc fell hann: oc i þui iop fram af hans lijkama eirn mikill hiortur med akafligri rás. Oc er þetta sá hundir Kongsins Vigi, þa lióp han eptir hiortinum ok sækir hann grimliga. En er Olafur Kongur sá þenna atburd, þá lióp hann langt à land upp eptir þeim, um framm sina menn, oc hann sier þeir hittust hundurin oc hiörturin, oc vard þar hardur atgàngur: bijtur hundurin hiörtinn, en hiorturin stangar hundin, oc sua lauk at þeir fellu badir. Kemur Kongur þà at, oc finnur hiortin daudan, med morgum sarum: hundurin var oc mioc sár undir boginum. Þà Komo menn Kongs at, oc sindi han þeim hræ hiörturins, oc var þat þa þurt oc liett akafliga, sua sem belgur blàsin, enn hundin hofdu þeir til skipa, oc vafdu hann i duki, oc sidan

föll myckit af Thores Folck och afrödes hans Sep; När Thorer såg sina Männ falla och somliga fly då lade hann inn åth Landet och flydde / Konungen sökte effter. När Thorer kom till landet / öfwergaf hann Skeppen och lopp: hwilket då en af Konungens Männ såg / sköt hann effter honom en pijhl och råkade Thorer emellan axlarna / och gieck där hohl och föll hann: i det samma kröp fram en stoor Hiort af hans Lekamen med ett starkt sprong. Detta när Konungens hund Wige såg / lop hann effter Hiorten och sökte honom grymmeliga. När Konungen såg denna åthbördan lop hann långt uppå landet effter dem / fram om sine Männ / och såg hann att Hunden och Hiorten kummo till samman / och blef där en skarp sammangång: Hunden bet Hiorten / hann stongade Hunden och så lychtaa des att de fullo båda. Konungen kom då till och fann Hiorten döder / hafwandes många sår: Hunden war och myckit sår under bogen. Konungens Männ kummo till och wijste hann dem Hiortens aas/ och war dåd då

buerunt, navesque illius vacuæfactæ: Thoretus videns stragem & fugam quorundam suorum, continentem petijt, fugæ quoque intentus. Rex illum persequebatur, cumque terræ applicuisset, fugam cepit: Hoc cum vidisset unus ex Regis asseclis, sagitta illum petijt, qua & dorsum attigit, sauciavitque, ut in terram posterneretur: Hoc ipso momento, ingens cervus de corpore illius prorupit, cursuque maximo progrediebatur. Id videns canis Regius Vige, cervum insecutus est, illumque acerrime invadens. Hanc rem Rex videns, illos è vestigio insequebatur, suos longè post se relinquens: videbat autem canem & cervum convenisse: fortiter illi congrediebantur. Canis morsu cervum laceravit, ille cornibus illi infestum se præbebat: finis hujus certaminis, quod ambo in terram corruerent. Cum Rex ad illos pervenisset, cervum mortuum reperit, multis vulneribus sauciatum; canis quoque sub armis graviter vulneratus erat. Ad venerunt jam Regis asseclæ, quibus cervi cadaver ostendit quod jam aridum reperiebatur, & leve tanquam

dan let Kongur ſenda han til Finſins þeſſ, er þeir hofdu hitt fyrr, oc bad Kongur hann at græda hundin oc ſua var, at Finnin græddi hundin. á fám manudum, oc ſendi ſijdan til Kongs. Kongur bodadi nu Haleyum retta tru. oc voro þa margir menn skijrdir, ſem han fór um Hàloga land: Fal hann þeſſi herud òll á hendur Hareki, en Olafur Kongur fór aptur til Þrandheims med micilli ſæmd. Enn þò at þuilikir lutir ſe ſagdir frà ſlikum skrimſlum oc undrum, ſem nu var ſagt; þà má ſlijkt vijſt utrulikt þikia, enn allir menn vita þat, at fiandin er jafnan gagnſtædligur almattugum Gudi, oc þeirhinir aumu menn er Gudi hafna. Enn fiandin ſvikur med alzkonar vielum oc ſvikrædum, oc vekur upp ſinn ureinan anda med hinum veſtu lutum, þeim i moti, er Gudi þióna, oc blindar ſiónir þeirra, oc òll vit likamans þá bleckir hann, oc tælir med morgum lutum. Enn þeſſa luti er vier ſeigiom

frá

då myckle tort och låtet / lijka ſom een uppblåſen ſkinſeck. Hunden ſwepte de uti en duuk och hade honom till Skieppen / ſende honom ſedan till Finnen ſom hann tillförende talte måd / och bad Konungen honom låkia Hunden / Finnen lekte honom på få månader och ſånde honom tillbaka till Konungen. Konungen bodade Haleyarne rätta Tron / och blefwo monga döpte då hann foor kring Halogeland: Alle deße häraden fick hann Harek i händer / menn Kouung Olof drog tillbaka till Trondhem måd ſtoor åhra Och ehuru wäl ſådane är ſagt om ſlijka ſkrymſel och under att dåd kunde ſynas otrolligit / ſå weta lijkawäl alla att dhän onda åhr alt ſtädigt trotzig emot Gud Alzmechtig och de Gudz månn honom tiår holla / dån onda han ſwijker måd allahanda liſt och ſwek / och wäcker hann upp ſina onda andar måd de wärſta ting / ſom kunna wara emot dem Gudi tiåna / hann blindar ſynen och naturſens kunſkap förwillar hann på monga handa ſett. Och då wij ſeyg ſådanne ting och händelſer /

döm-

quam follis aëre repletus. Canem linteo involutum ad naves detulerunt, quem Rex deinde ad Finnonem, apud quem olim fuerat miſit, rogavitque ut medicamenta illi adhiberet: intra paucos menſes Finnus canem ſanavit, Regique remiſit. Rex Halogenſes in vera fide jam inſtituit, multique cum Halogelandiæ eſſet Baptizati ſunt. Totam Halogelandiam Rex Olaus Harcko concredidit; redijtque Throndhemiam glorioſiſſimus. Et quamvis ejuſmodi, de talibus prodigijs & ſpectris referantur, qualia nunc perhibuimus, quæ incredibilia omnino videntur. Nemini tamen ignotum eſt; hoſtem humani generis, ſemper adverſarium omnipotenti Deo ſe exhibere; illiſque maxime qui Deum ex corde amant. Hoſtis autem ille, decipit quoſcunque potuerit, fallacijs & fraudibus; impuros ſuos ſpiritus expediens, ut acerrime illis noceant qui Deo inſerviunt: Horum viſum occæcat, totumque hominem impellit ut exiſtimet, illa eſſe quæ tamen non ſunt. Nos vero cum ejuſmodi hiſtorias referimus, non exiſtimamus

vere

ſtrá, ſlikum lutum oc dæmi-ſaugum, þá dæmum vier þat eigi ſannleik at ſua hafi verit, heldur hyggiom at þat hafvi ſynſt; þui at fiandin er uppfullur flærda oc illsku.

Kuenfang Buriſlaus Kongs.

Cap. XLII.

Þat er ſagt at Buriſlaus Kongur af Vindlandi bad Þyri, ſyſter Svens Kongs af Danmork, oc vard honom þat mal ód-ſott af Kongi, ſyri ſakir megþa oc neyþleika þeirra, er ádur voro þeirra á milli, oc var konunni heitit: Enn Buriſlaus Kongur var Heidin oc gamall: enn Þyri var ecki vid þetta rád. For nu Buriſlaus heim til Vinlandz, med tilgiöf Þyri, en Svein Kongur skildi ſenda hana til Vindlandz, nokro ſiþar. Nu ſpyr Þyri þeſſi tidinþi, oc mælti ſua; at betri þætti henni bani ſinn, enn byggia med Heidnum Kongi, oc ſpilla ſua Criſtni

dömma wij intet ſådane wara ſanning / eller ſåledes ſkiedt / menn heller tenkiom wij ſå haſwer ſyndtz / ty att Fienden ähr full måd bedrägerij och arghet.

Om K. Buriſlaus giffermåhl.

Cap. XLII.

Konung Buriſlau i Wenden begäradhe Konung Swens i Danmark Syſter Thyri / och war ded honom let att bekomma af Konungen / ſå ſör ded hann war hans Måg / och dån wånſkap dem tillförende war emillan / wart hon honom låſwad: menn Buriſlaus war en Hedning och gammal Gubbe: Thyri ſamtyckte intet detta. Buriſlaus for nu hem till Windland med tillſenelſe på Thyri / menn Konung Swen ſkulle ſenda henne till Wenden dår effter. Thyri ſporde deße tidender / och ſade hon ſig helder willia tåla döden / ån boo-ſamman med en Hedniſk Konung och ſåledes

were aliquid tale fuiſſe, ſic tamen viſum credimus; hoſtis quia univerſi, fraudum artifex eſt ingenioſiſſimus.

Regis Buriſlavi conjugium, ut & Regis Olai Tryggvaſonij.

Cap. XLII.

Relatum eſt Buriſlaum Vindlandiæ Regem, in uxorem expetiviſſe, Thyram, ſororem Svenonis Daniæ Regis: Quod negotium facilem apud Regem adſenſum obtinuit, propter neceſſitudinem & affinitatem, quâ antea conjuncti fuerunt: Soror itaque Regis ipſi promiſſa, Rex autem Buriſlaus Ethnicus & ſenex erat: Conſilijs illorum Thyra non interfuit. In Vindlandiam Rex Buriſlaus, Thyræ deſponſatus, redijt: Rex autem Sveno, ſe illam in Vindlandiam paulo poſt miſſurum, compromiſerat. Quæ cum Thyræ nunciata eſſent, mortem ſe potius eligere dicebat, quam in conjugio cum Ethnico Rege vivere, pietatemque Chriſtianam deperdere, hancque ob cauſam in poſ-

 ſeſſione

Christni sinni; oc fyri þui satt hun at buum sinum, mioc marga vetur. Enn er sua fór þetta, þa lijkadi illi Gunhildi Dottur Burislaus Kongs, þat er þyri sat i buum þeim, er Svein hafdi giefit til hennar, oc kerde hon opt þetta mal fyri Kongi: Enn Burislaus Kongur undi illa vit sin lut, oc sendi optliga ord Gunhildi Dottur sinni, at hun heidi Svein Kong, senda syster sijna þyri til Vindlandz, sem hann hafdi heitit: ok fyri sakir bænar Gunhildar, gerdi Sveinn Kongur þetta oc sendir þyri menn, oc seya at hann vill finna hana, oc hon kom: Enn hann let skip bua oc fær til menn oc sendir þyri til Vindlandz. Oc er hun kom til Burislaus Kongz let hann efna mikla veitslo, oc gerdi brullop til hennar. Enn sua seya menn, at medan hon var i valdi Burislaus Kongs, át hverki at hun ne drack, oc foro sua fram nijo dægri, þá let Kongur hana burt fara, oc sagdi sua Ruphus prestur frá þui er Kongur leiddi hana á braut, at adur han hvarf aptur þá mælti han: se

ledes så spilla sin Christendom och fördenskuld satt hon på sine godz lång tijd. När sådant hände / mißlijkade dåd Konung Burislaus Dotter Gunhild att Thyri satt på de gårdar / Konung Swen hade gifwit henne / och klagade hon offta detta måhlet för Konungen: Konung Burislaus tyckte illa om sitt tillstånd och sende offta bud till sin Dotter Gunhild / att hon skulle bedia Konung Swen sända sin Syster till Wenden som hann hade låfwat: Och för Gunhildz Bön skuld giorde Konung Swen detta / och sende hann några Månn till Thyri och låth seya att hann wille taala måd henne / hon kom och lät hann laga tillredz itt Skep och gaf der till Folck och sende Thyra till Wenden. När hon kom till Konung Burislaus / låt hann tillaga itt stort Gästebud och giorde Bröllop måd hänne. Så seyes ded att medan hon war i Konung Burislaus wåld / hwarken åth eller drack hon / och lede så fram nie dagar / menn tolfte dagen låth Konungen hänne fara bort / och sade Presten Ruphus / att Konungen då hann

sessiones suas, plurimis annis remansit. Malè hoc habebat Gunhildam, filiam Regis Burislavi, quod Thyra in possessiones illas remaneret, quas illi Sveno dederat, cum coniugio jungerentur: Sæpius hanc rem coram Rege conquæsta est. Regi Burislavo etiam haud parum molesta fuit illius conditio, ad filiam itaque nuncios sæpius misit, ut Regem Svenonem rogaret, de sorore sua Thyra in Vindlandiam mittenda, sicut promiserat: precibus Gunhildæ Rex Sveno commotus, nuncios sorori suæ misit, dicens, se velle ut se conveniret: Illa haud diu morata accessit. Navim is præparari fecit, eamque magno cum comitatu in Vindlandiam deduci voluit. Cum ad Regem Burislaum accessisset, convivium magnum adparavit, nuptias cum illa celebraturus. Verum refertur à multis, Illam tempore eo quo in potestate Burislavi erat, nec cibum nec potum sumpsisse. Sic novem dies transegit, cumque ad duodecimum venisset, ut abiret permisit Rex. Refert autem Ruphus

ſe ek nu, at gaufugleikur ydar, vill heldur velia ſier þan koſt til handa at deya, en neyta ſamveldis vid mek. Nu man ek lata þik brot fara, oc fá þer menn oc skip. For hon þa heim i Falſtur, oc var þar um hrijd. Hon ſendi þà menn til Noregs til Aka foſtur-faudur ſins, at hann byriadi hennar mál vit Olaf Kong Tryggva ſon, at hann væri henni til hialpa mot uvinum ſinum, þui at ek treiſtumk ey, ſagdi hun, at ſitia hier fyri Sveini Kongi brodur minnum; þui at hann ætlar at ſenda mig ódru ſinni til Vindlaudz. Nu kòma ſendimenn til Aka oc ſeya honum erindi, oc hann geingur þegar fyri Kong, oc ſelgir honom hennar vandrædi, oc bidur hann hialpa henni med nokru moti, at eigi beri ſua optar til at hun komi i ſlika mennraun: oc veit ek at heldur vill hon giftaſt Criſtnum manni. Kongr tok vel þeſſum rædum, oc ſagdi at han skal ſiá um hennar koſt. Aki ſagdi at hun þarf hans hialp ráda, at eig ſe hon

hann fölgde henne tillwägs och förr än hann gieck tillbaka ſade hann. Jag ſeer nu att eder förnämlighet will hellder wällia ſig döden än bejaka att wara ihopa mäd mig. Menn jag nu lâta eder bortfara och ſkall jag fä eder männ och Skiep. Foor hon då hem i Falſter och war där någon tijd. Hon ſende nu männ till Norrige till ſin Foſter-fader Åke / att hann ſkulle taala på hennes beſta hoos Olof Thrygwaſon att hann wille wara henne till hiälp emot hennes owänner / ty intet dristar jag mig att ſittia här för Konung Swen min Broder / ty hann tenker på nytt att ſenda mig till Wenden. Sendinge buden kummo till Åke och ſade honom ſitt ärende, hann gieck ſtragſt för Konungen och ſade honom hännes nöd och bad honom på något ſett hiälpa henne / att icke motte hända offtare att hon må ſå blifwa freſtad af Manfolck; wet jag och att helder will hon giftas en Chriſten mann. Konungen upptog wäl detta talet och ſade ſig ſkoola ſee om hennes beſta. Åke ſade hänne behöfwa hans hiälp att hon icke motte blifwa twungin:

Ruphus presbyter, Regem, cum illam à ſe dimitteret, in ipſo abitu dixiſſe. Video Te præſtantiſſimam fœminarum, mortem præoptare, quam æqua mecum poteſtate frui. Ut igitur abeas permitto, navemque Tibi cum comitibus trado. Domum in Falſtriam illa redijt, ubi tempore aliquo morabatur. Nuncios dein in Norrigiam ad educatorem ſuum Aconem ablegavit, cum hoc negotio, ut Regem Olaum Tryggvaſonum rogaret, illi proſpiceret adverſus inimicos ſuos: non enim audeo hic manere, metuens Regem Svenonem Fratrem meum, cogitantem adhuc me in Vinlandiam mittere. Nuncij ad Aconem venerunt, negotium ſibi commiſſum exponentes: Ille Regem adiens, retulit incommoda illius, utque aliquo pacto auxilio veniret rogavit; ne amplius tanto periculo exponeretur; Pro compenſo habeo, illam libentius, viro Chriſtanæ pietati addicto, locari velle. Rex petitioni haud difficilem ſe præbens, promiſit auxilium ſuum.

hun neid til at vera med Heidnum Kongi. Nu heitir Kongur finni tilKuamo, at heyra hennar ord, eda med hverri blijdo þà væri er þau findist. Oc nu þegar i stad lætur Kongur skip bua oc miok vanda til þessarar ferdar. Hann velur oc til hennar alla menn er Kurteisastir voro, oc nu fer hann er hann er buinn: Oc er hann kom þar, geck hann upp med sina sveit. Var honum vel fagnad oc Drottning sialf geck i moti honom, oc skipade honom i hasæti, en hun settist á tal vit hann oc kerir. Þa spyr Kongur ef hun vill at hann se hennar varnadar madur oc getzlu um alla luti, oc hver hun vildi jàta þeirra samveldi, eda vildi hun fa sier annan forstiora? hon mælti Ja; eigi neita ek sua frægum oc agætum Kongi sem þu ert: Nu ræddu þau þetta mal þar til, at þat vard fram Kuæmd, at þyri fastnar sik sialf Olafi Kongi; med rádi Aka fostra sins. Var þà su veitzla aukut, oc gert brullop þeirra, med mykilli sæmd. Oc

gin att leswa thopa mäd en Hedenisk Konung. Konungen låfwade komma till hänne att så höra hennes ord/ som och förnimma hwad wänskap kunde wara uti deras sammankombst. Och nu stragst lät Konungen laga till Skiep och nog annat bestella till denna reesan / uthwalde och till samme alla sine Kurteisaste Männ / och då hann war tillreds foor hann: När hann kom dijth gick hann upp med sitt föllie. Hann blef wäl undfegnad / och mötte Drotningen siälf honom / och lagade honom rum i högsätet / menn hon satte sig att taala mäd honom och klaga sig. Konungen frågade om hon wille att hann blefwe hännas föreståndare och hiälpare uti alla saker / och om hon wille bejaka deras samwara / eller om hon wille taga sig någon annan föreståndare? hon swarade icke nekar jag en så förnäm och berömlig Konung som I ähren. De talte nu detta ärende till theß thäd fick sin fullbordan / och feste Thyri sig siälf Konung Olof mäd sin Foster-faders Åkes råd. Blef då Gjäste budet förökat och deras Bröllop

Aco dicebat Illam indigere ipsius auxilio ut evadere possit, ne cogeretur cum Rege Ethnico vivere. Rex vero adventum suum pollicitus, ut audire posset illam ipsam loquentem; quo & experiretur quantum amicitiæ, inter se & illam foret. Confestim autem Rex naves sollicite parari jubebat. Adhoc iter omnes suos optime moratos elegit. Cum sic se præparasset, itineri accingebatur Quo cum venisset de navibus egrediebatur. Ipsi Regina obviam facta, benè illum excepit, locumque primarium ad mensam illi ordinavit. ipsa vero assidebat infortunium suum conquesta. Rex illam interrogavit, num vellet se, necessitatibus illius subvenire illique auxilio in rebus omnibus esse, num ve societatem suam eligeret, vel alium qui curam sui haberet, præoptaret? Illa respondit Regem te celebriorem vel præstantiorem, invenire non possum. Hæc res inter illos sic peracta, ut hunc exitum sortiretur: Illa se Olao, consilio educatoris sui, despondit. Convivium

Oc á þeim deigi er ſu veitzla ſtod, oc Kongur ſat i hàſæti, oc uti frà Hofþingiar oc Rijkir menn, oc voro gladir med midi oc vini, oc odrum fagnadi morgum, þa ſendi Kongr Þorarin Neſiolf ſon, vitrann mann þangat ſem ſu veitſla ſtod, er Konor druku: Oc er hann kom fyri hana, laut han henni oc mælti: haf godan dag fru; min herra ſendi mic hingat til ydur; oc girnilt hann at vita hvad hann skal velia ydar tygn, þa er ſomer vegſamligo livi ydru, i linſe edur beckiar giöf? Drottning ſvarar ſua; min herra ætli þat med ſialfum ſier, huart mier ersæmiligt, eda hann vil velia mier: enn ſeya vil ek honum at nijo nætur var ek i Konungligri reckiu, hiá Kongi. Nu veit Kongur, ef mier væri i skapi, nijo nætur hiá honum i Konungligri reckio hverſu han myndi gera. Oc er Þorarin heyrdi ſvar hennar, þa bad hann Drottning hafa godan dag, oc laut henn: Nu kemur hañ til Kongs oc ſeigir honum ſvar oc lijkadi Kongi vel hennar ſvar oc ſendi þegar agætliga skickiu,

med

ſop giort mycklit hederligen. Samma dagen detta Gäſtebudet ſtod och Konungen ſatt i högſetet/ och hoos honom på ſijdorna Höfdingarna och de förnemſta/ och giorde ſig glada med Wijn och Miöd och mengahanda annan undfegnad/ då ſende Konungen Thorer Neſiolf Son en förſtondig Mann dijth ſom Qwinfolcken drucke. Och då hann köm för henne/ buckade hann ſig och ſade: haf god dag Fru; min Herre ſende mig till eder/ och åſtundar hann weta/ hwad hann ſkal wälja till eder heder/ ſom eder perſon wäl kunde tiäna till brude-ſkenk eller morgongåfwa? Drottningen ſwarade ſå/ min Herre betenkie måd ſig ſiälf hwad mig åhr tiänligit/ eller hann will wälja åth mig: menn ſeya will jag honom att nie Nätter war jag i Konungzlig Seng hoos Konungen. Nu wet denna Konungen att om mig åhr i ſinnet wara nie Nätter i Säng hoos honom/ huru hann mon giöra. När Thorarin hade hördt hennes ſwar/ då bödh hann henne farawäl måd tillbörlig heder/ kom tillbaka till Konungen och ſade hännes ſwar/ och

behaga-

vivium jam auctum & nuptiæ illorum decenter celebratæ. Illo ipſo die quo convivium eſſet, cum Rex primarium locum teneret, ab utraque autem parte, viri Nobiles & potentes accumberent, vino mulſoque, opipare ſe exhilarantes, Thorerum Neſiolfi, prudentem virum, illuc miſit ubi mulieres convivabantur: Ad illam cum veniſſet, honorem illi decentem exhibuit, dicens: ſalva ſis mi Domina, Domini mei juſſu huc veni, qui ſcire avet, quid doni potentiæ Tuæ, ut ſponſæ ſuæ deſtinet? Regina hoc modo reſpondit: Dominus meus apud ſe ipſum reputet, quid me deceat; vel ipſe donare velit. Hoc autem illi meo nomine referas; quod novem noctes apud Regem fui in Regio lecto: ſi apud hunc Regem novem noctes in Regio lecto permanere voluero, quid facturus ſit ipſimet novit. Hoc reſponſo accepto, Thorerus honorem iterum Reginæ exhibuit convenientem & valedixit. Ad Regem jam redibat, retulitque reſponſum Reginæ,

quod

med godum bunadi. Oc epter þessa veislo fer Kongr hem i sitt Rijki, med mikilli glædi, oc varþa Þyri Drotning i faur med honom.

behagad: dåd Konungen wål / och skickade hånne strags en skiön och wål beprydd Kiortil. Effter detta Giästebudet foor Konungen hem i sitt Rijke mäd myckin glä:ie / och fölgde honom Drottning Thyri.

Om Guda broti.

CAP. XLIII.

Þat hafdi Olafur Kongur fundit, at þrændur þeir er verit höfdu med honom, höfdu atrunad myckin à Gudum, oc mest þar er Freyr var; oc nu lastadi Kongur mykit sid þeirra, enn þeir mæltu i moti honum, oc var sem þeir hofdu noccot kappmæli millum sin oc hofdu kapprodur mykin milli skipanna, oc höfdu þeir tuað skip oc skorti ey att til var lagst fastrodrarins, oc kom Kongur fyrr til landz, oc þegar sneri hann til Hossins oc braut i sundur öll Godin; oc sneri sidan aptur moti sinum monnum; oc hafdi Kongur þà Freyr med sier, oc er

Huru Oleff sunderbröt Gudarne.

CAP. XLIII.

Konung Olöf hade förnummit att Throndeerna som hade warit mäd honom / hade en stoor otroo på Afgudar och mest uppå Frey/ och straffade Konungen myckit deras sed / menn de swarte honom / och war något munnkläbbel dem emellan/ rodde de och nog i kamp emellan Skieppen / de hade tu Skiep och felteș intet att dhe icke rodde fort / dock kom Konungen förr än de till landz / och strägst gick hann till Afguda huset och bröt sunder alla Gudarna / och gick sedan tillbaka emot sine Männ / hade Konungen då Frey med sig / och när Throndeerna kummo emot Konungen bröt

quod Regi acceptissimum fuit; remisitque togam elegantem optimeque ornatam. Nuptijs finitis, in Regnum suum Rex lætus profectus; Regina vero Thyri una ibat.

De Deorum destructione.

CAP. XLIII.

Hoc Rex observaveret, quod Throndenses qui una fuerant, Dijs plurimum tribuerent, maxime vero Freyo. Is condemnabat quam maximè mores illorum, verum obganniebant, eratque tanquam contentio quædam inter illos. Remigantium quoque certamen cum navibus institutum: Habebant illi duas naves, cum quibus fortiter remigabant, sed Rex tamen terræ prior appulit, statimque Fanum ingressus, Deos omnes illorum fregit: suis dein occurrebat Rex Freyum secum ferens, cumque Trondenses Regi obviam

er þrændur komo i moti Kongi, þa brytur Kongur Freyr i fundur i augum þeirra, i fmaluti, enn þeir fneru þá til fin godu rádi, oc forletu fornann atrunad, oc gerdu eptir Kongs bodi oc fettuft vid hann.

brôt Konungen sunder Frey i små stycken / för deras ögon; de togo dedrådet som best war / och förlåto sin förra otroo och giorde effter Konungens befallning och förlijktes mådhonom.

Kuenfang Sveins Dana Kongs

Konung Swens i Danmark Giftermål.

Cap. XLIV.

Cap. XLIV.

Enn er Svein Kongur fpyr þetta, lijkar honum ftórilla; er þetta var gert at uleifi hans; oc litlu fidar andadift Gunhildur Drottning, er atti Svein Kongur, oc attu þau tuo fono; het annar Haraldur, enn annar Knutur. Eftir þetta feck Svein Kung Sigridar ennar Storrádu, er adur hafdi att Eyrikur Sigurfæli; hun var modir Olafs Svenska; hona hafdi feft fier adur Olafur Kongur Tryggvafon, oc let laufar feftir, þui at hun var Heidinn, oc vildi eigi vit tru taka; enn Olafur Kongur vildi eigi Heidnaft.

När Konung Swen sporde detta (Giftermålet) lijkade dåd honom myckit illa / därföre att dhåd war giordt utom hans samtycke / och lijtet här effter dog Drottningen Gunhild som hade hafft Konung Swen. De åtte twå Söner / het dån ena Harald / dån andra Knut. Effter detta fick Konung Swen / Sigrid Stoorråda / dån som tillförende hade hafft Erich Segersell / hon war Olof Swenskes Moder: tillförende hade Olof Tryggwason fest sig henne och skildes de åth / emädan hon war Hedning och intet wille emottaga rätta Tron /

obviam veniret; Freyum Rex in conspectu illorum comminuit; quo facto, illi ad saniorem mentem redibant, veteremque impietatem relinquebant; Regis mandatis obedientes, cumque eo jam bene convenientes.

Conjugium Svenonis Daniæ Regis.

Cap. XLIV.

Regi Suenoni cum de nuptijs fororis illius referretur, hoc ipsi maximũ displicuit, quod fine ipsius consensu contractæ essent. Haud longe post, Regina Gunhilda Regis Svenonis conjunx, vita defuncta est. Duos autem filios reliquerat, quorum unus Haraldus nominabatur, alter Kanutus. De hinc Rex Sveno in uxorem accepit Segridam Storradam quæ prius nupta fuerat Erico Sigurfelli (victorioso) Illa mater erat Olai Sveci: hanc sibi desponderat olim Rex Olaus Tryggvatonius, sed sponfalia reliquit, quod Ethnica esset,

veram

Heidnast fyrir hennar skuld, oc lauft han hana ꝥa. med glofa sinom.

Tron / menn Konung Olof wille inter blifwa Hedning för hennes skuld / och slog han henne med sin handske.

Fra Olafi Kongi.

CAP. XLV.

Þat findist monnum minningar vert oc fralagnar, at i Eyo ꝥeirri er Brijmangur heitir, ꝥar er hátt fiall, oc miog torsoklegt; ꝥat er kallat Smalsar-horn af Nordmonnum; ꝥar hefur Olafur Kongur geingit upp i fiallit, oc fest ꝥar upp skiold sinn i ofanverdu fiallino: enn fiallit findist monnum yfirgnapa odrum fiöllum. Sua er sagt at tueir hirdmenn Kongs höfdu mikla þrætu milli sin, huer betur mundi ganga bergit eda leingra komast upp i fiallit, oc um sidir vedia ꝥeir med miklu fe, oc bundo ꝥetta fastmælum: biuggust sijdann til, oc geck annar langt i fiallit upp; oc ꝥar til geck hann, at hvarke ꝥordi hann at ganga upp ne ofan, oc til huorugrar handar.

Om Konung Olof.

CAP. XLV.

Thad synes mongom wärdt minne och effter segn / att uppå én Brimangur ähr ett högt berg och swårt att gå uppföre / thet är nämpt af Nordmännen Smalsar-horn; där uppå berget hafwer Konung Olof gådt och hängt upp sin sköld öfwerst på / menn berget synes till högden longt öfwergå andra berg. Så ähr sagt att twenne Konungens hoffsiånare hade stoor träta sin emellan / hwilken bettre kunde gå uppför berget / eller komma lengst upp där på / och på sidstone slogo det stort wad / befrefftandes thäd starfligen. Lagade sig sedan till och gieck thän ena longt upföre i fiället; hann gick alt där till / att hwarken torde hann gå upp eller nider / tordes och inter sij till någondera handen. Hann stod

veramque fidem recipere nollet: Olaus autem qui ejus causa ad Ethnicas superstitiones granire adversabatur, Chiroteca sua illam percussit.

De Rege Oláo.

CAP. XLV.

Memoria & commemoratione dignum hoc videtur: In insula quæ Brimangur nominatur, mons editissimus & arduus est, qui Norrigiis dictus Smalsar horn: Huno Rex Olaus ascenderat, inque suprema parte scutum suum fixerat, videbatur hic mons alios altitudine superare. Aliquando inter duos aulicos Regis contentio magna exorta est, uter facilius montem ascendere posset, quive longius procederet: ultimoque magnam sponsionem deposuerunt, interque se invicem fœdere convenerunt: dein se huic labori accingebant, ascendit autem unus illorum montem quam longissime, eoque progressus

handar þordi hann at siá, hann stód nu miok skialfvandi beinum oc med ugg oc otta, at hann mundi falla ur þeim stad med beinbroti, eda bradum bana, oc beid sua hormulega sins dauda, oc kalladi á Kong oc hans menn, at þeir hialpadi honum: enn annar stod nokru nedar, oc hafdi sá ey lópt megin til at ganga hærra oc skialfadi allur oc feck þo borgit sier nóduglega. Oc er Kongur sá at eingi vildi hialpa honom, enn hann var buin til fals, þa lagdi hann áf sier silkimöttul, oc girdi sik med duki, sidan geck hann upp i hamarinn oc tok þenna hinn vesla mann höndum, oc gerdi han holpin oc hafdi han undir hendi sier sem barn, oc bar til skips.

stod nu och skalf på benen med stoor fruchtan och beswan att hann skulle falla nider och bryta benen sunder / eller slå ihiel sig. Wäntade nu harmligen sin dödh / och ropade hann på Konungen och hans Männ / att de skulle hiälpa honom: dän andra stod något lengre nijd och torde hann inter klyfwa högre och skiälfde hann helt och hol lit / men fick doch måd nöd berga sig. När Konungen såg att ingen wille hiälpa honom och hann war på wägen att falla / lade hann af sig sin silkesklortel och bant en duuk om sig och sedan gick hann uppför berget och tog denna arma karen / och hiälpte honom och bar honom under armen till Skiepet / såsom hann ett lijtet barn burit hade.

Fra Olafi Kongi.

CAP. XLVI.

Þat bæfir oc at seigia er mikils er vert, at olafur Kongur var opt þess vanur, at svimma i brynio sinni oc fara ur henni à kafi: enn þà,

Om Konung Olof.

CAP. XLVI.

Thåd sägs och / som af nog stoort wärde ähr / att Konung Olof war offta waner sima med sin pantzar skiorta / och klädde hann af sig henne nedre

gressus, ut neque sursum progredi, neque deorsum auderet: Jam tremebundus & timidus stabat, ne decideret illinc quo pervenerat, aut quod morte cita exstingveretur: hoc pacto mortem anxius timebat, Regemque & ceteros invocavit ut auxilio essent. Alter inferior stabat, longius progredi impos, tremebat & ille, summaque tandem difficultate in tutiora pervenit. Rex cum videret neminem auxilium ferre audere, virum autem interirui proximum esse, togam sericiam depósuit, seque linteo circumdedit, montem ascendit, miserrimo huic viro opem laturus, quem & manu præhendit subque brachio ad navem, quasi parvulum infantem portavit.

De Rege Olao.

CAP. XLVI.

Hoc etiam ut referatur oportet, magni quia interest; quod Olaus sæpius adsuetus fuerat, natare cum lorica, illamque in profundo maris exuere: Cum prælijs inesset jacula

þá er hann bardist undir merkiom, þá tok han á lopti kesior oc örvar, sua vinstri hendi sem hægri, oc sendi aptur jampt badum hondum: Hann var hveriom manni fimari oc skiótari i bardaugum roskvari oc snarpari, oc þo at efftir sie leitat um heim, þá mun eigi finnast þuilijkur madur at allri atgerfi oc hreifsti, á öllum Nordur-löndum. Oc er hann sijgldi, þa var hann byrsæll. Oc sua seya menn, at hann sijgldi þat opt á einum deigi, er adrir sijgldu tuo edur þriá, oc i morgum lutum var hans gift um fram adra menn.

nedre på bottnen. Men då hann hölt någon strijd / tog hann i wädret spiut och pijlar / så med Wänstra som högra handen / och kastade tillbaka måd båda händerna; hann war wijgare och hastigare än andra Männ Och fast en skulle leta effter i hela Wärden / så mon dock ingen finnas hans lijke uti hela Nordlanden. När hann och seglade / hade hann lycka till wind. Seya och det monga att hann offta seglade så myckit på en dag som andra twå eller tre dagar / och uthi monga saker war hans lycka större än andra Männs.

Fra Olafi Kongi.

CAP. XLVII.

Eigi hæfir at láta þa luti umlijda er almattugur Gud veitti Olafi Kongi mykla dyrd hier i heimi, efftir sitt starf oc opiligar framflutningar heilagra bæna: oc dyrcade Gud Olaf Konung, med miklum kraftum.

Om Konung Olof.

CAP. XLVII.

Dåd tiänar och inter gå förbij deße saker / att Gud Allzmechtig giorde Konung Olof myckin hiälp i denna Wärden / för sitt arbete och som offtast Helige Böner skuld / och hiälpte Gud Konung Olof måd myckin krafft.

iacula & sagittas in sublime projectas, læva æque ac dextra excepit & ambabus simul remisit. Omnium celerior ac expeditior extitit, inque prælijs promptior & acrior, ut qvamvis in toto terrarum Orbe quæratur, ipsius tamen par vix reperietur, nec in strenuitate nec gloriosis facinoribus, in tota septentrionali plaga. Cum navibus iter faceret, ventos semper habebat secundos, referuntque quod uno die longius iter emensus fuerit, quam alij duobus aut tribus, inque multis Illius Fortuna aliorum præstabat.

De Rege Olao.

CAP. XLVII.

Nec silentio præterire convenit quantam gloriam ab omnipotenti Deo, Rex Olaus in hoc mundo post multos labores & sanctas preces obtinuerit: Deum enim Rex Olaus haud frustra coluit. Accidit sæpius cum Rex Olaus navibus inesset, plurimique

kraftum. Þat barſc at ſtundum er Olafur Kongur var à skipum ſinum oc marger vardmenn hieldu vórd yfir honum; kom hann þà ſtundum er minſt vardi af landi ofann at þeim, oc geck á skip ſin leinlega, oc ætludu menn hann ſuaſi i hvilu ſinni i liptingo, oc undruduſt þeir er þeir urdu ey varir vit, er hann geck i brott, oc þottuſt þeir þo mykin vòrd à halda, en eigat ſidur ſau þeir gaungu hans af landi ofan. Oc þó at dògg væri à jordu þa voro þó aldreigi fundin ſpor hans, ne ſen, heldur ſteig hann à skip þurrum fotum. Þat barſc att eitt ſinn at tveir-menn gòſgir forvitnuduſt um ferdir hans, Gudbrandur ur Dòlum oc Þorkell Dydrill. Oc ſettu rád ſitt at verda varir um ferdir hans. Oc eitt morgin ſnemma ſat Þorkell á bryggio-ſpordi, oc helt vòrd um ferdir Kongs: oc er hann vardi minſt kom Kongur at honum vaveiſl ga, oc rekur Þorkell á Kaf, af bryggionne, oc bad hann þatt hafa fyri forvitni ſina, oc ſidan lagdiſt Kongur til hans.

krafft. Dåd hände ſig några gongor att Konung Olof war på ſine Skiep och monge wächtare höllo wård om honom; kom hann då ſtundom / då de minſt tenckte upp ifrån landet till dem / och gick på ſine Skiep lönliga / då ſom hans Månn tenckte hann ſuſwe uti ſin Sång utht bakſtammen. och förundrade de ſig / att de intet kunde bliſwa warſe då hann gick bort / och tycktes lijkwäl holla ſtark wård / och icke deß mindre ſågo de honom komma ifrån landet. Och faſt än dagg war uppå Jorden / funno eller ſåge de aldrig hans ſpår / menn ſteg hann uppå Skiepet mäd torra fötter. Dåd hände ſig en gong att twå wackra Månn wore förwetna om hwart hann foor / dåd war Gudbrand af Dalarne och Thorkil Dydrill. dhe ſamrådde ſig att achta uppå hwart hann foor. En morgen bittida ſatt Thorkell på bryggeändan och wacktade på hwart Konungē fore: Och då han minſt tenckte kom Konungen till honom oförtenckt och kaſtade Thorkiel nijd till haffsbotten utaf bryggian / och bad honom dhäd haſwa

ximique vigiles cuſtodiam fidelem agerent, ex improviſo cum nemo exſpectaret, illis ſupervenit, naveſque occulte petijt, cum crederent illum in puppi quieſcere: admirationi hoc Illis ſummæ fuit, quod abitum Illius nunquam ſentirent, cum tamen vigilias ſatis ſollicite peragerent, & nihilo ſecius, illum de continente venire ſentirent. Et quamvis madida eſſet Terra, veſtigia tamen Illius nunquam adparebant; quin navim ſemper ſiccis pedibus conſcenderet, Accidit qvandoquidem, quod duo præſtantes viri, itinera ipſius obſervare deſiderarent, Gudbrandus de Dalia & Thorcillus Dydrill. Illi inter ſe conveniebant quod itinera Ipſius notarent. Tempore quodam primo diluculo, ponti navium inſidebat Thorcillus Regis itinera ſpeculaturus: Huic cum minimum exſpectaret ſupervenit Rex, & Thorcillum de ponte deiecit in mare, dicens hoc curioſitatis Tuæ noxiæ præmium habebis; dein illum aſſecutus de mari extraxit, pontique iterum impoſuit,

hans, oc tock hann af sundi, oc setti hann á bryggiona. Vit þu nu hvort vættist Dydrillinn. Sijdan geingo þeir ut à skip badir: en fyri vinattu ok ælsku er Kongur hafdi vit þorkel, oc fyri bæn hans, at han spurdi honom til hvers hann fór sua optlega af skipum med þuilikri launungu oc einsaman. Oc á einni nottu tók Kongr á fotum Þorkelli oc bad hann liodlega ganga med sier. Þeir geingo á land oc til eins skogar er nær var skipunum, oc er þeir Komo i skoginn mælti Kongur; stat þu nu hier vit tre þetta oc bijd min, enn ek geing skamma leid oc kem skiött aptur, enn þu hygg at þui, at þu gangir ey leingra framm. Kongur geck þa framm i skogin, þar er rióđur nockurt var: þa sá hann þà syn er hann vitradi morgum vetrum sijdar; er hann sagdi Haraldi Sigurdar syni, oc bar þetta vitni med sannyrdum at Olafur Kongur bad til Gudz, oc retti hendur sinar til himins, oc þá kom yfir han lios mykit, sua at varla
gvads

hafwa för sitt förwett: menn sedan simmade Konungen till honom och tog upp honom och satten på brygglan. Och sade hann/ west du nu om Dydrillen blef wåter? Sedan gingo de båda uth på Skiepet: Menn för dän wånnskap och kiärleek Konungen baar till Thorkell / som och för hans Bön i det hann sporde honom till hwart hann så offta foor ifrån Skieppen så lönliga och ensammen? tog Konungen En natt Thorkiel på foten och bad honom tystliga gå mäd sig. De gingo på landet och till en skog som war när inn till Skieppen / och då de kummte i skogen sade Konungen/ stat nu du wijd detta trädet och bijda effter mig / menn iag går ett lijtet stycke och kommer stragst tillbaka; menn achta du dig / att du icke går längre fram. Konungen gick då fram i skogen / dijth som en släth plats war. Då såg hann dän synen / som hann wittnade om long tijd sedan / då hann sade däd för Harald Sigurd Son / och bar hann detta wittne mäd full sanning; att Konung Olof bad till Gud / räckte hann sina
händer

imposuit, dicens novisti ne jam an madidus factus sit Dydrillus? Naves dein ambo adibant. Propter amicitiam tamen & amorem, quo Rex Thorcillum prosequebatur, & ob preces illius, cum quæreret ab Illo, quo tam frequenter de navibus tenderet, occulte & solus, nocte quadam Thorcilli pedem commovit Rex, jubens tacite se sequeretur. In continentem cum venisset, sylvam quæ à navibus haud longe aberat, ingressi sunt. Hic dicebat Rex: remane apud hanc arborem, reditumque meum brevi exspecta; ego autem adhuc paulo progrediar, sed cave ne ab hoc loco discedas. Rex in sylvam progressus est ad planitiem arboribus cinctam. Hic visio Illi obtigit, quam pluribus postea annis testificatus est, Haraldo Sigurdi filio hoc referens; testimonium autem suum veris & nudis verbis protulit: quod Rex Olaus preces ad Deum effuderit, manus ad cælos tendens, illoque momento lux magna illum circumdederit, ut vix illam intueri alter posset.
Dicebat

quadz han i moti meiga siá: oc þa qvadz hann sia tuo menn skrydda dyrligum klædum, oc leggia hendur sinar yfir hofut Kongi: oc quadzk hann Gudi þacka er hann skyldi náat siá þuilijka syn. Hann heyrdi fagran saung, oc kendi agetligann hilm med þessu liosi. Oc erframm lijdu tvær stundir eda þriar nætturinnar, þá hvarf liósit af: kom þá Kongur til þorkels oc bad þá ganga til skipanna. Kongur bannadi honum at seija þenna atburd ne einum manni, medan hann lifdi, enn hetti honum dauda ef hann brygdi af: oc þat efnadi hann, þui at hann var hinn mesti vinur Kongs. Oc morgum vetrum eptir andlat Olafs Kongs, þá er þorkell var gamall madur, þa sagdi hann þenna atburd Haraldi Kongi, oc virdi hann þorkel hinn sannsogasta mann.

händer upp till Himmelen/ och kom då öfwer honom ett stort lius/ så att hann sade sig knapt kunnat see där emot: hann sade sig då sedt twå Männ prydda i kostliga kläder/ de lade sine händer på Konungens hufwud: Och sade hann sig tacka Gud att honom mådgafs see en sådan syn/ hann hörde enn lustig sång och kände en lustig lufft mäd detta luset. Och då twå eller tre timar wore förbij af natten/ då gick luset bort. Kom då Konungen till Thorkell och bad honom gå till Skeppen. Konungen förböd honom att seya detta för någon Menniskia mädan hann lefde/ och undsade honom döden om hann det icke hölle; så giorde hann/ och/ ty hann war Konungens besta wänn. Menn monge åhr effter Konung Olofs död/ då Thorkell war en gammal Männ/ då sade hann denna händelsen för Konung Harald/ och hölt hann Thorkell för en sanningz mann.

Frá Olafi Kongi.

Cap. XLVIII.

Sua er sagt at þat barsc, á eirnri hverri tijd er Olafur Kongur geck frá messo, oc settist i hasæti

sitt

Om Konung Olof.

Cap. XLVIII.

Dådh åhr och sagt att så hände sig en gong/ då Konung Olof gick ifrån messan och satte sig uti sitt högsäte/

Dicebat se tum vidisse duos viros pretiosis vestibus ornatos, manus suas Regis capiti admoventes: Deo autem magnas gratias egit; quod illum tanta visione dignatus fuerit. Musicam svavem audiebat, & odorem delicatissimum agnovit, cum luce hac advenientem. Post duas aut tres noctis horas decessit lux. Ad Thorerum Rex postea redibat, rogavitque ut secum naves adiret. Ne alicui se vivo visa referret, interdixit Rex: mortem comminatus; si mandatis non paruerit. Ut jusserat fecit alter, erat enim amicissimus Regi: Plurimis autem annis postquam Rex Olaus in vivis esse desijt, & Thorcillus ad grandem ætatem pervenisset, Regi Haraldo hanc historiam retulit; qui & Thorcillum haud vanum relatorem credidit.

Cap.

fite, oc menn hans voro komnir i sæti sin, at hann hvarf skiott fra augliti þeirra: oc spurdi hver annan hvar hann væri, enn þat visso þeir att hann geck eigi brott ur hòllini, oc urdu allir á þat sattir. Oc er Biskup heyrdi tal þeirra þa mælti hann: ek kan seya ydur hvar ek se han standa: Hann stendur i midri hollinnu oc talar vit þann mann er þeir meigit ey sjá. Oc litlu sidar sao þeir Kong i sæti sino. Oc er þeir visso þui-lijka luti. þá trudu þeir at hann væri Gudz eingill, sendur af him-mun; oc hann væri þeim lijkari enn monnum Sua kalladi hann gau-fuligur madur, Gudbrandur ur Dòlum, at hann væri ivanligur Kongur, þeim syndur, eda huarn honum þætti vera meiri lijkindi. at han væri jardleger Kongar ad-rer á jardrijki, eda væri hann ein-gill sendur af Gudi oc huldur manligu holdi, fyri monnum til þess, at hann flytti fram fyri mor-

gum

såte / hans Månn hade och satt sig i sine rum / då kom Konungen hastigt ifrån ögsynen deras: Och sporde hwar annan hwar hann wore? menn det wiste de att hann icke gieck utur stuf-wan och komme alla där om öfwerens. När nu Biskopen hörde deras taal / då sade hann: jag kan seya eder hwar jag seer honom stå: hann står mitt i stufwan och talar måd dän mann som I intet kunna sij. Strax där effter sågo de Konungen uti sitt hög-såte. Och som de wiste sådane ting om honom / så trodde de och att hann wore en Gudz Engel sender af Him-melen / och att hann wore dem lijkare än Menniskior. En förnäm mann Gudbrand utur Dalarna sade att hann gaf dem twifwelsmåhl / om de såge en Konung eller till hwad de hel-ler borde lijkna honom / om hann wore som andra jordertikes Menni-skliga Konungar / eller en Engel sender utaf Gudi med menniskelig skap-nad för menniskior / till theß att hann skulle framföra för myckit Folck Her-

rans

De Rege Olao & Terris ab Illo ad Christum conversis.

CAP. XLVIII.

Et hoc relatum est, quod aliquando acciderit, cum Rex Olaus â missa recessisset, locumque suum ad mensam occupasset, omnesque aulici ipsius suis locis accumberent, illum illico dispaluisse; alter vero alterum interrogavit ubi esset? Hoc quia omnes sciebant illum palatio non exivisse, qua de re singuli conveniebant. Sermonem illorum cum audivisset Episcopus, sollicitudinem illis adempturus inquit: Ego vobis referre possum, ubi illum stare videam. Stat in medio palatio, cumque illo colloquium habens, quem vos videre non potestis. Paulo dein Regem suo loco residentem videbant. Ejusmodi cum compertum haberent, angelum Dei illum de cœlo sibi missum credebant, quia illis quam hominibus simi[lior] esset. Gudbrandum de Dalia, virum præstantem dixisse referunt, quod dubitaverint subditi, an Rex esset, vel angelus de cœlis virili forma missus, donec domini

Jesu

gum þióðum, nafn drottins Jesu Christi. Enn þat er sagt, at Olafur Kongur Tryggvason Kristnadi fimm Lónd, oc þat folk er þau bygdo. Enn eig var þat at von at folkit myndi verda lydit, med sidum eda fullri tru vit Gud, þui at stundin var scomm, en folkit hart oc styrkt i utrunini; oc vildi seint láta sid frænda sinna. Kenni manna-fæd var oc mykil, oc þo udiarfir þeir er voro, fyri sakir uvitsku oc ukunnandi, fara med Danskri tungu, þui at þeir voro miok fyrilitnir af monnum. Enn þessi ero heiti landa þeirra er hann Christnadi: Noregur, Hialtland, Orkneyar, Færeyar, Island, Grænland. Oc vard þo med nafni eino miok Christinn i morgum stodum. Oc sua myndi oc ordit hafa, nema kommit hefdi annar at styrkia hana, oc undir sic at brióta folkit: oc var sá med sama nafni, er var Olafur Haraldson, er þó hafdi ongo minni crapta til at styrkia Gudz

Christni.

rans Jesu Christi nampn. Thåd år sagt att Konung Olof Tryggwa-Son Christnade femb land och dåd Folck uti dem bodde. Menn intet kunde mann wänta att dåd Folcket war kommit till fullkomblig lydna/ uti seder och fulltro på Gud/ ty tijden war kort och Folcket hårdt och styrkt i otroo/ och wille nödigt afslåa sine Frenders Seder. Fattigdom på lårare war och stoor/ dristade sig och lijtet de som wore/ för sin ringa lärdom och kundskap att taala mäd Norskt mähl/ ty att de och woro myckit förachtade. Så heta landen som hann Christnade. Norrige/ Hialtland/ Orkneyar/ Fareyar/ Island/ Grönland/ blefwe dock under deße nampn monga Christne och på monga orter. Och mon dår mäd hafwa stadnat/ så frampt icke en annan hade kummit/ att styrkia Troon och twinga Folcket under sig/ denna hade samma nampnet/ och war det Olof Harald Son/ hwilken ingen mindre krafft hade at styrkia Gudz

Christen.

Jesu Christi nomen multis annunciaret, quandoquidem Illi nulla similitudo cum alijs Terrestribus Regibus fuerit. Ex relationibus hoc quoque constat, quod Rex Olaus Tryggvasonius pietatem Christianam, quinque Terris intulerit: omnesque incolas ad Deum converterit. Sed nulla spes esse poterat, Populos illos in omnibus obedientes fore, vel fidei veræ in Deum sic addictos futuros, ut plurima non desiderarentur; tempus enim breve; incolæ duri & impietati innutriti, ut quam difficillime mores majorum suorum, relinquere vellent. Paucitas docentium quoque erat; illique qui erant, metu nec carebant impotentiæ & tenuitatis, doctrinam Lingva Norrigica profitendi: ut plurimum hi à vulgo quoque contemnebantur. Hæc autem sunt nomina Terrarum, in quibus fidem Christianam Indigenis persvasit. Norrigia, Hialtlandia, Orcades, Fareyenses, Islandia, Grænlandia. His tamen sub nominibus, multi ad Christianismum & multis locis conversi sunt. Sed hic res tanta substitisset, nisi alium Christiana pietas, promotorem nacta fuisset, qui Populorum perversitatem domuisset. Is ejusdem nominis fuit; Olaus nem-

Chriſtni,enn ſtundina miklu leingri. ,, Enn fyri þui at ſtarfit var mykit ,, oc ſtundin skomm at ſamna ſa- ,, man ſaudum i Almattugz Gudz ,, ſauda hus, þa var ſua ſem van- ,, gert ſtædi efftir Gudz verk, fyri þui ,, at fiallbygdir lagu undir Noregs ,, Konga, er med ſiónum ricdo; þui ,, at Vpplendinga Kongar, er fyl- ,, kiom redo þiónudu til Svija ,, Kongr þá toco þeir fáir vit Cri ſtni, oc hvar. verna i fiarlægu bygd- um oc vidum fiòllum um allan Noreg, oc i af-dòlum eda utne- ſiom þà blotudu margir leinilega skurd Gudum, oc treiltuſt þó ey at lata þà heima vera i huſum ſi- num, oc trudu á skoga oc biorg eda tiarnir. Oc þat gerdiſt til tij- þinda efftir frafall Olafs Tryggva- ſonar, at á hino fimtanda ári ſi- dan, kom Olafur Kongur Harald ſon á Upplaund, oc toc á einu hauſti fimm Konga i ſitt vald, oc Chriſtnadi hann Upplaund, oc let brióta fiolda skurd Guda. Sua er at virþa ſem Olafur Kongur hinn

fyrri,

Chriſtendom / hade hann och myckit leugre tijd der till. Nu emådan arbe- tet war ſtort och tijden kort / att ſam- man ſambla Fåren i Gudz Fåra- huus / ſyntes ſom Gudz wärk wore ſwårt att fullkombna: ordſak där till " war och att allenaſt Fiallbygden " ſom ſtrecker ſig wijd Siön låg un- " der Norregs Kungar; menn Vp- " landz Konungarne / ſom rådde " öfwer ſtoora låhn / de lydde under " Konungen i Swerige / och togo få af dem wijd Chriſtendommen / således och alleſtedes uti widt aflägna byg- der och ſtora marker i Norrige / på klippor och af-ſijdes daalar / offrade monga lönligen af Gudom / menn dri- ſtade ſig dock intet att hafwa dem hem- ma i ſine huus / utan trodde på Sko- gar och Berg eller Treſk. Ohåd hände ſig att femptan Åhr effter Ko- nung Olof Tryggwaſons frånfall / kom Konung Olof Haraldſon till Vppland och twingade på en höſt fem Konungar under ſig och Chriſtnade hann dem i Vppland / ſampt låth ſlå ſunder monga af Guda beleter. Så

moſte

pe Haraldi filius; cui nec minor virtus adfuit, Chriſtianam fidem promulgandi: Ipſi & longius tempus huic rei ſuppetebat. Quia vero labor maximus erat & tempus exiguum, colligendi oves in ovile omnipotentis Dei; erat maxima difficultas, Dei voluntatem pro- movere. Montana enim, & quæ mari proxima erant, Regi Norrigiæ ſubiacebant; Re- ges vero Uplandenſes qui Provincijs magnis Imperabant; Regi Sveonum parebant: Qua- re pauci ex illis Chriſtianam fidem receperunt. In diſtitiſſimis autem territorijs & mon- tanis ſummis, per totam Norrigiam; convallibus remotis ac Iſthmis, plurimi quam- vis occulte, ſacrificia ſculptilibus offerrent; domi tamen in ædibus ſuis, illa habere non audebant Quapropter Sylvas, montes & paludes adorabant. Elapſo quindecennio postquam Norrigia Olaus Tryggvaſonius exceſſerat, Upland am Rex Olaus Haraldi venit, unoque autumno, quinque Reges in ſuam poteſtatem redegit, utque Uplandenſes fi- dem Chriſtianam reciperent inſtitit, innumeraque ſculptilia comminuit. Sic autem

cenſen-

Fyrri æfnadi oc setti grundvollin Christninnar med sino starfi, enn hinn sidari Olafur resti veggi: Oc Olafur Tryggvason setti um gardin, en hinn helgi Olafur prydi han, oc aucadi med miklum avexti: oc eigi at eins gerdi Olafur hinn helgi sina naud-syn; heldur oc allra þeirra er hann bar abyggio fyri; enn þar à ofan helti hann ut sinnm dreira, til hialpar allo sino folki i helgu liflati sino, oc nu bera vitni um margar jarteignir hans, at hann er i Himirijkis dyrd, med Almattugum Gudi: oc allir Nordmenn hafa hann sinn foringia oc arnanda, bædi vit Gud oc vit menn til hialpar oc miskunar. Enn þessi Olafur Tryggvason,, sidann hann let Rijki i þeim hinom mykla bardaga, er hann bardist á orminum langa, þa er hann brott numen frá oss, sua at ey meigo þat gjögt vita jardleigir menn, hvers heilogleiks hann er, oc eigi er þat synt med hveriom tacnom

moste mann holla före som dän första Konung Olof / med sitt arbete tillåmbnade och lade grundwalen till Christenheten / menn dän senare Olof uppreste wäggian. Olof Tryggweson satte och där i kring muren / menn sanchte Olof prydde och ökade honom måd myckin förkoffring: Och icke allenast giorde Sanckte Olof dådh onom war nödigt; menn ded som war allom dem hann bar åhuga före: Och där till mådh låt hann utgiuta sin blod / till alt sitt Folcks hielp / då hann sitt Helga Lijf miste: Nu båra wittne de monge hans Järtecken / att hann är i Himmelrijkes glädie måd Altzmechtig Gud: haswa och alla Nordmänn / honom där till sin förmann och förebijdiare / att de utaf Gud och Menniskiom måniuta miskundsamhet och hiälp. Menn denne Olof Tryggwason / sedan hann lämbnade Rijket uti ded stora slaget då hann fechtade på sitt Skiep Ormen Longa / blef sedan tagin ifrån oß / så att Menniskiorna intet kunna fullkombligen weta af hwad

censendum est, quod Rex Olaus primus jecerit suo labore fundamenta Christianæ fidei, postmodum vero Olaus promoverit ac ad summum deduxerit. Olaus Tryggvasonius sepimentum constituerit, Olaus vero sanctus, ornaverit & auxerit multis fructibus. Nec solum Olaus Sanctus, quod sibi necessarium erat peregit, sed etiam omnium quorum curam susceperat salutem, quo ad ejus fieri potuit procuravit. Adque hæc moriens sanguinem suum effudit, in commodum omnium subditorum suorum. Testimonio sunt innumera miracula illius, quod beatorum cœtui intersit, apud omnipotentem Deum: ubi omnes Norrigij Olaum præsidem & mediatorem habent, ut à Deo & hominibus auxilium & misericordiam consequantur. Hic Olaus Tryggvasonius, postquam Regnum reliquerat, in maximo illo prælio, quo navi dracone longo, præliabatur, nostro consortio ereptus est: post quod tempus, hominibus parum notum est, ubi sanctitas illius latuit; nec videre permittitur, quibus miraculis clareat. Nemo tamen dubitat,

tacnom oc jartegnom han er: eon engi yfast þat, hann er af Gudi sendur, gerdi Gud hann oc forcumlegra ödrum Kongum oc dasamlegri i Ollum farsælligum lutum, oc þui er þat ollum ofk naudsynlegt at lofa nafn Drottins, vors Jesu Christi fyri þenna mann, er hann gaf sua mykin matt, oc atgerfi; á þa leid semm vier lofum Gud af hinom helga Olafi Kongi.

Fra Orminom Langa.

CAP. XLIX.

A hino fiórda ári Rijkis Olafs Kongs, let hann gera skip þat er harla er frægt ordit, oc agætt. Þat var smidat innfrà Hlodum i Vikinni, infra Lad hömrum vit fiördin sialfan: Er þar nockur Dælþ oc.

hwad Helgdom hann åhr / och intet kann mann see hwad under och Jårtecken hann giörer: dock år det intet till twisla att hann icke war sender utaf Gud / giorde och Gud honom mechtigare ån andra Konungar och underligare uti alla swåra håndelser / och fördenskuld åhr oß allom nödigt att tacka wårs Herres Jesu Christi nampn / för denna mannen / som hann gaf sådan machte och frijmodighet; på samma sett som wij tacka Gud för den Helga Konung Olof.

Om Ormen Longa.

CAP. XLIX.

På det fierde Konung Olofs Regementz åhr / låt hann byggia itt Skiep / som blef mycket berömbligit och skiönt: Thåd blef byggt wijd Lada i wijken innom Lada klipporna wijd siälfwa floden: dår år någon.

tat quin â Deo missus fuerit, quippe qui id obtinuit, ut alijs Regibus præstaret & admirabilior videretur, ex omnibus suis præclaris actionibus. Qvare & nobis incumbit, celebrare nomen Domini nostri Jesu Christi, propter hunc virum, cui tantam virtutem tribuerat & strenuitatem; pari modo ac Deo laudes persolvimus, propter Regem Sanctum Olavm.

De Navi Ormin Longa.

CAP. XLIX.

Qvarto Imperij sui anno, Rex Olaus navim iterum strui curavit ingentem celeberrimamque. Ædificata est illa prope Ladensem villam, in sinu intra Ladenses scyllas, ad sinum ipsum, ubi convallis quædam est plena latentibus saxis, locus â ventibus & procellis tutus, quippe convexitate undique munitus. Carina navis, ulnis octoa-

oc volgriott, oc koma þar ecki stor vedur, þui at bædi hlyfir innan af fyrdi oc utan: eru fiórar alnar hins atta-tygar þat er jardlægt var, enn utaligt þat er til stafna vissi. Oc er skipet var smidat þá baud Kongr at þangat skyldi koma mykit folk, at siá þetta skip: Oc þa er menn sá, lofudu allir er til komo; bædi at mykileik oc fegurd, sua at aldrig myndi þuilijkt skip gert hafa verit i Norege. Oc er Kongur heyrdi at allir lofudu þetta akafliga, þa lijkadi honum vel. Enn nockrum dògum sídar þa fanst á skipino hòg mykit; var hòggvit i bordit med mykilli breidòxi: Oc er Kongur vissi þetta þa vard hann reidur mioc, oc leitadi eftir fast hver þat hefdi gert. enn engi geck vit. þá geck Kongr til at siá hòggit i bordino, oc mælti þá af mykil reidi: þeim manni gef ec mork gulls, er þann mann drepur, er sua mykil meysel hefr gert at skipino, oc gert mier skada oc svivirding. Oc litlu sídar

gon dälb och släta klippan och kommer intet något stort wäder dijth / ty både innanfrån och utan från fiorden / skyles denna platzen: lef siälfwa Jordlinien eller kiölen otteriße och fyra alnar / menn otaligt longt war emellan stamnarna. När nu Skiepet war bygt / befalte Konungen myckit Folck komma dijth att see detta Skiepet. Och då de sågo / berömbde det alla som till kommo / båda för deß stoorleek som och wackerhet / att och aldrig monde makan Skep wara bygt i Norrige. Och då Konungen hörde att alla högeligen berömbde detta / behagade dåd honom wäl. Några dagar där effter fans på Skieppet ett stort hugg: war ded huggit i bordet måden stoor bredyxa. När Konungen fick weta detta / blef hann myckit onder / och hörde flijtigt effter hwem detta hade giort / menn ingen kiändes där wijd. Konungen gieck till att besee hugget i bordet / och sade hann då af stoor wrede: dän mannen gier jag en mark Gulld som dräper honom / som hafwer giordt ett så stort feel på Skieppet och mig

octoginta quatvor constabat; intra puppim & proram, immensa erat longitudo. Cum structura navis peracta esset, ut plurimi spectatum venirent, edixit Rex: vitam navim omnes qui advenerant laudibus efferebant; tam ob magnitudinem, quam elegantiam; nunquam enim ejusmodi navis, in Norrigia prius structa fuerat. Rex cum omnes summè laudare hanc navim audiret, gratissimum id habuit. Post paucos dein dies, fissura magna in navis latere reperiebatur: ictus factus erat securi lata, quod cum Regi relatum esset, irascebatur plurimum, & inquisitum est de auctore; quem tamen invenire non potuerunt. Navim adibat ipsemet, ictum conspecturus, irarumque plenus dicebat: Pondo auri dabo occisori illius, qui navim læserat in mei contumeliam. Paulo post ad Regem accessit qui navim fabricaverat; vir omnium artificiosissimus:

kom á fund Kongs, hofud ſmidur, ſá er gert hafdi ſkipit, oc alla var hagaſtur: hann kallar Kong á leindar tal oc mælir ſua: Herra minn hyrd ey at dæma ödrum, ſua þungligan dom oc haskalegan fyri þenna lut, þui at ek veld skipit er böggvit, oc skapa þu mier fyri ſlikt viti ſem þu vilt. Kongur mælti; hui gerdir þu þat, eda fyri hveria ſauk? hann ſagdi: þui at mier ſyndiſt vangert at, oc vænti ek at bætt mann vera, ef af er tekit bordonom, þui at mier ſinaſt bord skipſins helldr há; hyg ek at fegra myndi þikia ef þau væri gerd lægri, oc ef þu vilt at ek gere at, þa skal ek gera þetta hit fegurſta skip, oc hit ſæmiligaſta, at öllum lutum. Kongur letſt þat vilia: geck þá ſmidur til oc gerdi at ſem hann het Kongi, oc fægradi med miklum hagleik oc er lokit var þa ſagdi hann Kongi, at hann hafdi gert ſem hann konni; oc kom nu til Herra oc ſe. Oc eptir þæn hans fór Kongur til oc ſá oc vard gladur vit.

ſtade och ſijdwyrdning. Eſter här effter kom till Konungen Byggmeſtaren till Skiepet / hwilken war myckit ſlög: hann begiärte hembligit ſamtaal mäd Konungen och ſade ſå: Min Herre achtar ſig intet att döma androm ſådan ſwår och farlig domb / för detta Tinget / ty jag wälder att Skieppet är hugget / och legg mig där jöre uppå hwad ſtraff eder behagas. Konungen ſade: hwarföre giorde du detta / eller för hwad ordſak? Hann ſwarade: ty mig ſyntes där feel uppå / och hoppas jag att blijfwa betrat när bordet tagas utaf / ty mig ſynas Skiepsborden alt för höga: troor jag att dhäd ſkall ſynas wackrare / när de blijfwa giorda lågre och om i willien att jag ſkall taga mig före / då ſkal jag giöra detta till däd ſkiönesta Skep och tjänligaſt på alt ſett. Konungen låt ſig ded behaga: gick då Byggmåſtaren till och giorde ſom hann hade låfwat Konungen / och giorde det wackrare mäd myckin ſlöghet. Och när fullbordat war; ſade hann Konungen att hann hade giordt ſom hann kunde

ſiſſimus: Is Regis ſecretum colloquium expetivit, quo impetrato; mi Domine inquit, cur tam duram & periculoſam ſententiam, in alios pronunciare ob hanc rem non vereris, ego culpæ reus ſum, & decernito in me quid volueris. Rex interrogavit quare quave de cauſa hoc feciſti? Reſpondit ille, quia parum completum opus mihi videbatur; ſpero enim me Tibi ſatis facturum, cum illa quæ lateribus adſtructa ſunt, ex parte ablata fuerint: nimis enim alta mihi latera videntur. Hoc vitio correcto, navim pulchriorem adparituram confido: ſi placuerit Tibi, ut ego huic rei operam meam adhibeam, faciam hanc navim pulcherrimam & omnibus partibus numeriſque ſpendidiſſimam. Hoc ſibi placere Rex ſignificavit. Navis ſtructor promiſſis ſuis ſtetit; ſummoque artificio illam pulchriorem reddidit: Quod cum Regi indicaſſet; ſpem habere ſe dicens, mandata ſe perfeciſſe, ſolertia qua potuerat; Regem ut ipſe laborem cerneret

vit oc lofadi miok, oc gaf honum mykit kaup. Sijdan let Kongr steina skipit med alskyns litum, oc sijdan gylla oc pryda med silfri: oc à framstafni skipsins var dreka hofut, oc eigi færri árar á bord en tvær hins sietta-tegar. Þa var gefit nafn skipino à Norræna tungu, oc kallat Ormur hinn langi; enn à latina tungu heitir þat *Longus draco* eda *serpens*; oc sialfur Kongur styrdi þessu skipi oc seter sveitir til hverar vera skuli à honum, oc valdi til menn af ollo Rijki sino, þa er sterkaster voro oc best vapn-færir i ollu Norege. Oc af þuilikum lutum fec Konung mikla frægþ. Allir þottust nu oc sia, at miklu var nu fegri skipit, oc alt vit sic mier: oc sua hafdi smidurin til hæst, at eigi var ofdiupt höggvit oc eigi ofgrunt, sua hafdi hann hoggvit af myklom hagleik. Eingi madur skildi bua á þessu skipi, yngri enn tvitugur, oc eingi eldri enn sextugur. Eigi skildi koma á þetta skip, bleidi menn, edur olmusur: Oc

kunde best / och komma nu dår till Herre och see. Och effter hans Bön feor Konungen och såg och bles glader och berömbde det myckit / och gaf honom stoora gåswor till. Sedan leth Konungen deela Skieppet mäd allahandra förgor och förgyllat och pryda däd mäd selfwer / och på Skieppetz framstamm war ett drake huswud / och intet mindre åhror på hwardera bordet än femtie otta. Wart nu gifwit Skieppet nampn / och bles däd kallat på Norska / dän longa Ormen / som heter på latijn (*Longus Draco* eller *Serpens*, Konungen siälfwer styrde detta Skieppet / och förordnade Folck som skulle wara här uppå / och walde hann till männ af hela sitt Rijke / de som starkast wore och best kunde regiera wapn i hela Norrige. Uraf sådane saker fick Konungen stort beröm. Tycktes och nu alla sij att Skieppet war myckit fegre / och alt betre: Och så hade Byggmästaren lagat att icke war fördiupt huggit / och icke alt för ljtet / således hade hann huggit mäd stoor behåndighet. Ingen mann

ret rogavit. Navim ergo illius rogatu Rex iterum accessit, inque adventu lætus factus, structori maximam laudem, adjecto præmio tribuit. Dein Rex navim varis coloribus pingi jussit, utque auro & argento ornaretur voluit. In prora navis draconis caput ponebatur, nec minus quam quinquaginta octo remi, ab utroque latere erant. Navis appellata est Norrigica lingva (Ormin Longa) h. e. Latine loquentibus, longus draco vel serpens. Hanc navim Rex ipse gubernabat ordinabatque viros qui illi inessent. Huic negotio omnes in toto Regno suo robustissimos, promptissimosque omnium qui in Norrigia erant, eligebat, ex quo facto Rex magnam laudem consecutus est. Omnibus quoque adparebat navis hæc, præ alijs pulchrior & jam magnificentior, namque structor navis, nec parum, nec nimis profunde illam læserat sed quidquid fecerat, id data opera & artificiose peractum erat. Huic navi inesse non licuit illis, qui infra vigesimum

Oc nalega var eingum monnum veitt þetta skip nema hann væri afburdar madur at nocku sem dæmi finnast til, Þar er leigir frà Olafi Kongi oc hans monnum.

mann fick wara på detta Skieppet yngre än tiugu twå åhr; och ingen äldre än sextio. Intet skulle komma på detta Skeppet omanlige eller eländige stackare: Och nestan effterlåtz ingom detta Skieppet / uthan hann icke war öfwermottan tiäck Karl på något sett såsom kann berättas om Olof och hans männ.

Frà yfirlitum Olafs Kongs Tryggva Sonar.

Cap. L.

Olafur Kongur Tryggvason, var mykill madur vexti, oc allra manna Kurreisastur; all-hvitur á har oc riet-hár, hvitbrun, oc lios i yfirlitum, hveriom manni vænni; oc Eygdur manna best; oc þat hafa þeir menn mælt, er glögt hafa vitat, at eigi hafi tueir menn verit lijkari, i allri atgerfi oc Kurteisi, enn Olafur Kongr Tryggvason oc Hakon Adalsteins fostri,

Om Olof Tryggwasons Skapnad.

Cap. L.

Konung Olof Tryggwason war myckit stoor mann till wäxten/ *Courtoisare* (hurtigare) än andra/ hade helt witt och racht håår / i annsichtet war hann wijtbrun och skinande / wackrare än någon annan / och hollin för alla männ best / och ded hafwa de männ sagt som best hafwa wetat / att aldrig hafwa twå männ warit lijkare uti åthäfwor och *Courtoisi* (hurtighet) enn Konung Olof Trygg-

simum secundum, & supra sexagesimum annum erant. Quin & conscendere eam hominibus effœminatis, pauperibusque interdictum erat: Nec ulli concessum huic navi inesse, nisi qui in memorandis quibusdam rebus, alijs nobilior esset, magnaque & præclara facinora perpetrasset; Olao scilicet & illius militibus haud dissimilis.

Hic vultus lineamenta Olai Tryggvasonij cum alijs rebus describuntur.

Cap. L.

Rex Olaus Tryggvi filius, eximiæ proceritatis vir erat, omniumque maxime moratus atque civilis; albis & promissis crinibus, rubicundo vero ac splendenti vultu: nulli non pulcherrimus & optimus æstimatus. Multi autem ique nec vani nec parvæ auctoritatis, judicarunt nec similiores, nec præclaris actionibus majores extitisse, Haquino Adalsteinij nutritio & Olao Tryggvasonio: Haquinus tamen minoris roboris

foſtri, oc var Hakon ennafrendari madur at afli, oc gat þo eigi Olafur jafningia, um hans daga. Olafur Kongur helt tru allra menna fyrſt i Noreg: Hann geck vel rád ſitt adur hann tæki Truna; enn ſidann miklu betur, þui at hann hafdi marga luti þá med ſier, er menn mattu ſkilia at af Gudzkrapti var mier, enn af Jardlegri tygn Oc hvar ſem hann ſtefndi i landino Þing, at ſofnúduſt ſaman rijker menn, oc ætludu at mæla i moti honum, oc mætti Þar heyra talat margt ſnialt erindi: oc Þó at bændr taladi ſnialt, Þa barſc Þo Þat yfir jafnann, er Kongur taladi, þui at hann hafdi ſanníndi at mæla: enn Þo vard hann mykit at teija til, oc margt ſtarf til at vinna, adur vitgeingiſt um Truna, Olafur Kongr hafdi fylgt Dottur Jarnskeggia af Yriom. A hino fiorda ári Rijkis Olafs Kongs atti hann Þing i Þrándheimi, inn á Froſto, attæ fylkna Þing: Com Þar fiolmenni mykit, oc hofdingiar rijkir. þar var

Tryggwaſon och Håkan Adelſtens Foſter Son / war Olof dock ſtarkare till kraffterna / och hinte denne intet ſin tijd jämbnliiknas Olof. Konung Olof war dän förſta i Norrige ſom hölt dän rätta Tron; han bar ſig alt wäl åth innan hann tog emot Tron / menn ſidän myckit bettre / ty monga de åthäfwor funnes hoos honom / att man kunde merkia mera ſkie af Gudz krafft / än Menniſklig förmögenhet. Och ehwar ſom hann ſtämb de till Thing i landet / då ſamblades tillſammans mechtiga Männ / tenkiandes ſeya emot honom / menn fingo de höra myckit förſtändigt taal. Och faſt än Rijke männ talade ſnelt / war dock Konungens taal altijd wichtigare / ty hann hade ſanningen att taala: menn moſte hann dock myckit locka och myckit arbete annwända / förr än Tron emottogs. Mäd Konung Olof fölgde alltijdh Jarnſkeggs Dotter på Yria. På fiärde Konung Olofs Regements åhr / hölt hann Thing uti Throndhem in i Froſta / hann hade Landz-ting: dijth kom

boris erat, nec Regi Olao ea in parte comparari poterat. Rex Olaus primus in Norrigia, veram fidem coluit? inque omnibus benè ſeſe geſſit, prius quam fidem ſuſciperet, poſt illud autem tempus multo melius: Plurimæ enim illius actiones ejuſmodi erant, ut potius ſingulari Dei bonitate ac ope perpetratæ viderentur, quam humana poteſtate. Ubicumque in terris illis ad Judicium convocavit, congregabantur potentes viri, ſe ipſius voluntati opponere cogitantes, quos tamen verbis elegantibus & convenientibus vicit. Et qvamvis magni viri ſpecioſe ſatis illi contradicerent, verbis tamen illius majus pondus ſemper, inerat, quippe veritatem quia ipſam protulerunt. Plurimum tamen laboris, verbaque ad ſvadendum elegantia ac idonea, adhibere neceſſum habuit, antequam ad veram pietatem converterentur. Olaum ſemper comitabatur, Jarnskeggij de Yria filia. Qvarto Imperij ſui anno, Olaus judicium convocavit in Froſta, quod univerſala

var Jarnskeggi af Eyriom, oc Styrkar Eindrida son af Gimsom, oc Ormur Lygra af Bynesi, ur Gulårdal, oc frændur þeirra margir: Så Ormur atti Gudrunu Dottir Bergþors, Systir Asgauts ór Selvagi: þeirra modir var þuridur Syster þoroddz, ór Olvesi: þeir stodo aller samann à þingino, enn Olafr Kongr taladi fyrir þeim rietta tru: oc er hann hafdi talat snialt erindi; þa svarar Iarnskeggi: ef þu lætur eig af þessum bodum, þa mantu hafa farar Haconar Jarls. Kongur sá nu at hann hafdi ecki lid vit þá, brá hann þá á þat, at hann myndi samþyckia þeim, oc mælti: Eigi hæfir mier at hafa afla ydvarn á moti mier, þui at ydvart megin er harla mykit, oc synist mier þat Konunglegra at auka heldur blotinn enn þuerra. Kongur var þá blijdur i mali, enn mykill i skapi; oc nu var slitit þingino, oc fóro lendir menn oc rijkir bændur inn i þrandheim á

som myckin almoge och mechtiga Höfdingar: dår war Jarnskegge fron Eyriom / och Styrkar Endrijds Son utaf Gimsum / och Orm Lygra ifron Bynås i Gulardaal / sampt monga deras Frender: Denna Orm hade till Hustru Gudruna / Bergthors Dotter / Asgöths Syster ur Selwag: deras Moder het Thurijdr Thorodds Syster från Olwesi: deße stodo alle tillhopa på Tinget / menn Konung Olof taalade för dem rätta Troon. Och då hann hade taalat wål sitt ärende; då swarade Jarnskegg: om du inte afstår sådant biuda / så lärer du fara Hakon Jarls färd. Konungen såg att hann hade intet manskap emot dem; betänkte hann sig då så att hann motte samtyckia dem / seyandes: Intet tiänar dåd mig att hafwa eder styrkia emot mig / ty eder macht åhr myckit stoor och synes mig dåd mera Konungzligit att föröka offret / ån att minska ded / Konungen war tå blijder i taalet menn hade myckit i tankarna / blef nu slutit Thinget / och

versale esse debebat. Congregabatur hic multitudo magna, plurimique ex Potentioribus. Huc venerunt; Iarnskeggius de Yria, StyrKarus Endridi filius de Gymsum, & Ormus Lygra de Bynes in Gulår daal, cum plurimis affinitate sibi junctis: Hic Ormus uxorem habebat, Gudrunam Bergthori filiam; Asgothi sororem in Selvog: Illorum mater Thurida nominabatur, quæ soror erat Thoroddi de Olvesi. Hi in judicio animis & corporibus jun[illegible]; Rex illis veram fidem svadebat: cumque in præsens negotium suum bene exposuisset, respondit Jarnskeggius, si ab hujusmodi institutis Te non abstinueris, eundem vitæ exitum ac Comes Haquinus habebis. Rex sibi vires adversus illos non sufficere videns; hoc consilium inivit sibi jam illis assentiendum esse, quare dicebat: Non decere me video, ut vos in me commoveam, vestræ quoniam vires magnæ sunt, magisque Regium mihi videtur; potius augere sacrificia quam minuere. Rex leniter illos allocutus, sed injuriam sibi illatam, alta mente repostam

á Mærinni, oc voro samann þriu hundrud manna: þar var höfut-Hof oc skildi þar blóta, oc þangat var von Konungsins. Oc for Kongur þo heim fyrst af þingino, oc sidann inn aptur, oc hafdi þá Ormin Langa einskipa, oc var þa allbuinn. þeir hafa þá mannblót þ.it er Kongur kemur til þeirra, oc ætludu at neida Kongin til samtyckis vit sig. þar var mykit folk. Oc er Kongur kom, þá beiddist hann at ganga inn, oc siá tiþir þeirra. Geck hann þa inn oc hafdi breydöxi à hendi. Blótbiskup þeirra var i gaungu med honum. Oc er þeir komo inn, sagdi Biskup Kongi hvar hvergi þeirra var Gudanna: Enn þor var i midio husino, oc hafdi mest yfirlát. Olaf Kongur geck fyri, þar er hann sat. Kongur hóf upp öxina oc rak vit eyra þor, sua at hann raut á golfit framm. Eptir þat geck Kongur ut, oc i utgaungu hans, þá var Jarnskeggi drepinn, uti hià hofino, milli manna Kongsins.

och foro Höfdingarne och de mechtigaste männerna in i Throndelagen till Möre / och woro tillsammans trehundrade männ: där war dhäd förnämbsta Afguda huset och skulle dhe där offra / diit wänte de och Konungen Konungen reste först hem ifrån Tinget / menn sedan följde hann effterdem och hade hann Ormen Longa allena / menn war helt tillrustader. De hade lagat till Menniskio offer då Konungen kom till dem / och tänckte att twinga Konungen till samtykia mäd sig. Där war myckit Folck. När nu Konnngen kom beddes hann gå inn och see på deras Gudztiänst. Hann gick då inn och hade en stoor bredyxa i handen. Derasoffer-Bisskop följde mäd honom. Och då de kummo inn; sade Bisskopen för Konungen / hwem hwardera Gudarne wore. Menn Thor war mitt i huset mest beprydd. Kung Olof gick dijth hann satt / och hof upp yxan och högg Thor wijd örat / så att hann röck fram på golfwet. Sedan gick Konungen ut / och uti hans

postam habebat. Sic finitum judicium. Præsides autem Provinciarum & potentissimi, in Trondensem tractum iverunt, adque Mòre; non trecentis pauciores Ibi maximum Fanum exstitit; ubi & sacrificia parabant in Regis adventum. Rex Iudicium linquens domum redijt, sed illos dein persequi non neglexit, idque cum navi Dracone longo, sola, optime instructa. Hostias humanas præparaverant cum Rex ad illos venisset, cogitabantque Regem ad consensum hujus rei obligare. Maxima multitudo hic convenerat. Adveniens Rex ingressum expetivit; ut sacra illorum videre posset. Domum autem adibat, manu gestans latissimam securim. Primarius sacrificiorum illorum administrator, Regem intra domum comitabatur. Cum introvenissent, Regi retulit antistes, nomina cujuslibet Deorum: In media domus parte Thoro positus erat; cui & maxima ornamenta adhibita. Ad locum ubi is sedebat, Rex Olaus progressus; securim levavit, auriculamque Thori attigit, ut in pavimentum longe prosterneretur. Exi-

 bat

sins. Olaf mælti þá; Minnumk nu sueinar at vier aukum blòtinn oc blótum eigi þrælum ne gammal menni, er einskis eru verdir: takit nu conor ydrar, eda gòfug-menni, oc gefit Gudunum. Oc er Jarnskeggi var drepinn, brà þeim miok vit bondum, sau þeir at þeir hofdu hvarki vit hann gefu, ne harþræþi. Olafur Kongr mælti þa til þeirra; samtyckist nu vit mik oc verit i frijdi oc vingan minni: truit nu á Gud þann er sól lætur skijna yfir rangláta oc rettláta, oc regna lætur yfir goda oc illa: truit nu á eirn Gud, Fodur, Son oc Helgan anda. Oc er Kongur hafdi sua mælt, þá stód su ógn af Kongi, at eingi þordi i moti at mæla: þottuz þeir mykit afràd goldit hafa, enn þotti þô liklegt, at fleiri mindi fara, ef þeir geingi ey undir Kongian, oc fyri þuy tóco þeir gott rád, oc jattu nu Gudi oc Kongs atquædi. Enn sidann skyrdi Biskup oc kennimenn

hans uthgående ware Jernskegg drepin uti fårstufwan / emellan Konungens månn. Olof sade då; minnas nu mine Karar att wij ökom offret / och offrom icke trålar ey heller gambla månn / som ingen ting åra wårde / tagen nu de förnåmsta Hustruerna och Månnerna och gifwer Gudarna. När Jarnskegg war drepin blefwe Bönderna nog illa till mods / ty de såge att de hwarken hade lycka eller macht emot honom. Konung Olof sade till dem; samtyckia nu mäd mig och waren i frijd / och hafwen minn wånnskap: Troon uppå Gud som låter Solen skijna öfwer både wrånga och ſedliga / och låter rågna öfwer onda och goda: troon nu på en Gudh / Fadren / Sonen och then Helge Anda. Och då Konungen så hade taalt gick en sådan förskreckelse ifrån honom / att ingen tordes seya emot: tyckte de sig och begådt ett stoort oråd; tenckte och att flere kunde fara samma fålen / om de icke lydde Konungen / och dårföre togo de bâsta rådet / och bejakade Gud i willia

bat postea Rex, inque ipso exitu illius, Jarnskeggius haud procul à Fano occisus est, inter Regios asseclas. Tunc Rex Olaus dicebat; mementote socij mei, augenda esse sacrificia, nec servos aut inutiles senes qui nullius sunt momenti, Dijs offerendos: Quin summite matronas summas, & de numero hoc præcipuos, Dijsque immolate. Jarnskeggio occiso; animo omnes destituebantur, videbant enim sibi desse, tam Fortunam quam vires contranitendi. Rex autem Olaus dicebat: consensum jam præbete mandatis meis, & pacem ac amicitiam meam eligite. In Deum spem vestram reponite, qui solem tam bonis quam improbis oriri permittit, atque utrisque pluvias largitur: Credite in unum Deum, Patrem, Filium, & Spiritum Sanctum. Hæc verba cum Rex protulisset, illa tantus terror secutus est, ut nemo amplius contradicere auderet; magnum enim se tributum pependisse videbantur, in amissione primarij sui; metuebantque ne pluribus idem eveniret, si Regis voluntati refragarentur. Consilium igitur optimum eligebant, Deo & Regi obedientiam promissimam

menn sexhundrud manna, oc um framm Konor oc born: oc vard þeim su suivirding er þeir ætludu Kongi, at mykilli gæfu. Foru nu allir i fridi oc lofudu þeir Gud. Enn eptir vig Jarnskeggia, oc sidann Kongur hafdi feingit þat et gofuga rád, Drotning Þyri, þa let hann eina Gudrunu Dottir Jarnskeigegia: þotti henni sier oc nær hòggit vera.

lla och Konungens befallning. Sedan döpte Bisskopen och Prässterna Sexhundrade Mäun / förutan Qwinnor och Barn / och blef säledes dån sijdwyrdning de åmbnade Konungen / dem till myckin sällhet. Foro nu alle i frijd och tackade Gud. Effter Jarnskeggs dräp / och sedan Konungen hade fådt dän goda Drottningen Thyri / slepte hann ifrån sig Jarnskeggs Dotter Gudruna; tyckte hon och sig nog när wara huggit.

Fra Olafi Kongi oc Hroaldi.

CAP. LI.

Hroald het madur er bio i Molda fyrdi, blòtmadur mycill oc rijkur, hann vildi eigi taca vit Cristni, eigi oc brot fara af sinom ætrjordum. Hann var madur fiolkunnugur, oc neitti diòfullegrar i-þrottar: Enn sua for fram þriu ær, at sá hinn fiòlkunnugi madur vacþi upp tua boda

Om Konung Olof och Hroald.

CAP. LI.

En mann het Hroald / hann bodde i Moldafiord / war en mechtig mann och en Afguda dyrkare / intet wille hann taga wijd Christendomen / ey helldet draga bort ifrån sin ättiord. Hann war en trollkarl / och brukade diäfwuls-handterningar: Således fore framm Try Åhr / att denna arga trollkaren wäckte upp twå swallwägar

ptissimam præstare. Episcopus postea cum presbyteris, sexaginta viros, exceptis mulieribus & parvulis, Baptizmi sacris initiavit. Quo pacto ignominia quam Regi intentarunt, ipsis in salutem maximam conversa est. Domum deiu Deo gratias persolventes, redibant. Post necem Jarnskeggi, & tempore quo Reginam præstantissimam Thyram adeptus fuerat, filiam Jarnskeggi Gudrunam à se demisit: Visa enim illa, sibi magnam injuriam illatam, quod pater illius hoc modo vita spoliatus esset.

De Rege Olao & Hroaldo mago.

CAP. LI.

Hroaldus vir nominatus, in Moldafyrdi habitabat; vir potens & Deorum cultor summus. Christianam religionem nullo modo hic recipere volebat; nec de hereditarijs suis possessionibus discedere. Magiam benè callebat, diabolicasque artes diligenter exercebat: Fiebatque duobus annis, quod magus hic binos æstus maris adversus Regem, ante suas ditiones excitaret; tantaque id vehementia, ut Rex cum suis ad illum, nullo

boda mykla, i moti Kongi, fyri finom herodom, oc med fua myklom àkafleik, at Konger oc hans menn matto eigi komaſt á hans fund, oc eigin án hans leifis comafc i þat þorp er hann bygdi. Olafur byr ferd fina til hans: oc er hann kom þar er bodarner fello, þá bijdur hann skiótt figla á þar, oc fyri þa hina ogorliga boda, oc þegar skipinn rendo á bodana, þa lægdust þeir, oc fellu nidur, oc var Hròaldur tekinn hòndum, oc bodadi Kongur honum tru retta, enn hann neitadi Gudz nafni oc jatadi Gudum finum, oc epur þat, fem maklegt var; baud Kongur at drepa hann: oc tijndi hann maklega lijfi fino.

Fra Olafi Kongi.

CAP. LII.

Þat barſc at á eino þingi, oc i ſama herade, at Kongur bodadi truna, oc eirn madur mattugur oc malſniallur mælti i moti honum: þa let Kongur taka hann, oc

wågar emot Konungen / fram för ſin håråder / och dåd måd ſådan hefftighet / att Konungen och hans månn intet motte komma till honom / Ja ded kunde och ingen komma dijt han bodde / utan hans lof. Konung Olof lagade ſig att reeſa till honom: Och då hann kom dijth ſwallwågarna föllo / då befalte hann ſegla ſom haſtigaſt uppå / och mitt uppå deßa grufweliga ſwallwågarna / och då ſtannte de och föllo nijder / och blef Hroalder handgrijpin; Konungen bodade honom råtta Tron / menn hann förnekade Gudz nampn och åkallade ſina Gudar; hwarföre ſåſom han förtiånte / befalte Konungen dråpa honom. Och miſte hann måd råtta ſitt lijf.

Om Konung Olof.

CAP. LII.

Thedh hånde ſig uppå ett Ting / i ſamma hårade att Konungen bådade råtta Tron / då taalte en mechtig och wåltalande mann emot honom: Konungen låth taga honom / och

nullo modo pervenire poſſet; nec quiſquam ad prædium quod habitabat, abſque illius venia. Rex Olaus ad illum iter paravit: cumque ad æſtus illos veniſſet, juſſit ut adverſus illas, quamvis maxime horribiles, navigarent. Contra æſtus illos cum naves veniſſent, ſedabantur. Hroaldus hic captus eſt, cui Rex veram fidem perſvadere conatus; verum renuit ille, Deosque ſuos invocavit. Quare merito ſuo à Rege mortis damnatus eſt, eamque culpa ſua ſubivit.

De Rege Olao.

CAP. LII.

Convocatum in illo ipſo Territorio Judicium erat, cum fidem Chriſtianam ut ſuſciperent, Rex rogavit: Ubi vir quidam potens & diſertus, ipſi contradicit: Quem Rex

oc baud at eirn yrmling leti þeir skrida i munn honom, oc sua var gert: toko þeir Orminn oc letu upp munn mansins, oc bles hann i moti orminum, enn ormurinn ræc-diz frá munninum, oc vildi alt heldur enn skrijda i munn honum. Þa let Kongur taca heitt jarn, oc binda vit Orminn, enn þa er hann kendi hitans, þá skreid hann i munn honum, oc bracdis þegar nidur i quidinn, oc þar ut, oc þa fafdi hann i munni sier hiarta þessa manns. Oc at þessum lut senum, þá vard otti mykill oc ræsla, ysir ollu folki heidinna manna.

och bad de skulle tåga en Orm och låtan lópa i munnen på honom / och så blef giordt: de togo Ormen och låto upp munnen på Karen / menn hann blåste emot Ormen / att Ormen kröp ifrån munnen på honom / och wille ingalunda krypa dijth. Då låt Konungen taga hett järn och binda wijd Ormen / och då hann kiände hetan / ſkred hann inn i munnen på honom / och sedan nijder i qwiden / och kom där uth; och hade hann denna mannsens hiärta i munnen på sig. Och då sådane saker woro sedda / blef ſtoor fruchtan och reddhuga / öfwer dem som Hedningar wore.

Fra Olafi Kongi er hann beitti menn, hundunum.

CAP. LIII.

Eitt sumar kom sá madur til Jslandz er Grimmur het, mykill madur oc sterkur, oc hafdi verit um rijd stafnbui Olafs Kongs. Sa madur var i Borgar-fyrdi, er het

Om Konung Olof huru hann låt Hundar bijta ihel Folck.

CAP. LIII.

En Sommar kom dän mann till Jſland som het Grymmer / hann hade warit någon tijd Konung Olofs Stafnboe (den som wårde Stieps ſtamnen) J Borgar-fiord war

Rex in vincula conijci mandavit, utque serpentem ori illius ingererent jussit; quod & fiebat quem cum aperto ore illius admoverent. flatu illum abigebat, ut nullo modo os intrare vellet. Regis ergo mandato, ferrum ignitum serpenti adjunctum; qui calore urgente os intravit, inque ventrem descendit: unde excedens cor viri hujus, ore tenebat. Ejusmodi rebus visis, magnus terror horrorque, Ethnicos invasit.

Ut virum canibus lacerandum exposuerit.

CAP. LIII.

In Islandiam æstate quadam, vir Grimarus nomine venit, erat hic procerus & robore plurimo præditus, qui & temporealiquo Regis Olai proreta exstiterat. In Borgar-firdensi

het Þorkell Trefill, Höfþingi mykill. Enn Þat barlc at á þingi, i Þrǒng mykilli, at Þorcel vard undir fotum trodinn, oc kendi hann Þat Grimi: Oc fyri Þeffa lauk, fylldift Þorkell upp reidi mykillrar vit Grim, oc kalladi til fin Þann mann er Sigurde het, mykill oc fterkur: teigir Þorkell hann til fvika vit Grim, at hann hefni Þeffar fvivirdingar: oc um kueldit er Grimur geck til hvilo finnar, Þa geck Sigurdur at honom med vopnum, oc hio til hans, enn hann vardift Karlmannlega, oc Þo at lyktum fell Grimur. Oc at Þeffum atburdi gerdu frændur hins, Sigurd Sekann skogar mann, at Landzlogum rettum; oc fyri Þui at hann var fekur, fór hann utann Þat fumar oc kom til Noregs um hauftid, oc gaf fier nafn annat oc foronautum finum. Olafur Kongur fpurdi af Kaupmannum, at ftafnbui hans var veigin à Jflandi Þa vard hann reidur mióc oc vildi

war en ftoor Höfdinge het Thorkel Trefill. Dåd hände fig på ett Thing uti myckit trengfel / att Thorkell blef trampat under fötterna / och fkylde hann Grym för detta: hår utaf blef Thorkell full af wrede emot Grym / och kallade till fig en mann heet Sigurder / ftoor och ftark: Thorkell lockade honom till fwjika Grym / och att hann hembnades denna fijdwyrdningen: Om afftonen nåt Grym gieck till hwijla / gick Sigurder emot honom bewåpnad och högg åth honom / menn hann wårde fig mannligen / dock på fidftene föll Grym. Och för denna handelen giorde hans Fren. der Sigurd landzflychtig / effter råtta Landzlag: Och fom hann war flychtig / foor hann denna Sommaren bort och till Norrige om Höften / och gaf fig och fitt följe andra nampn. Konung Olof fporde af Kiöpmännerna / att hans Stafnbue war drepin på Ifland / blef dår öfwer myckit wred / och wille hembnas denna mannen grymmeligen: Och intet wore alle / att de kunde holla munnen på

Edenfi autem tractu, quidam erat nomine Thorcillus Trefill, unus præcipuorum qui ibi habitabant. In Iudicio quodam cum maxima multitudo congregata effet, pedibus ceterorum Thorcillus fubftratus eft, quod factum Grimo imputavit: Hancque ob caufam Thorcillus, ira acri in Grimum accenfus, ad fe accerfivit quendam Sigurdum nominatum, virum corpore vafto & robufto: Quem Thorcillus allexerat, ut Grimaro infidias ftrueret, contumeliamque fibi illatam vindicaret. Vefpera quadam cum Grimmarus quietem caperet, illi Sigurdus armatus occurrebat, illumque ictu appetijt; verum viriliter fe diuque defendit; ultimo tamen Grimus mortem oppetijt. Propter hoc factum ab illius confangvineis, Sigurdo nulla fecuritas relicta; quin vigore Legum in exilium abiret: Et quia fecuritatem nullam in Iflandia amplius habere potuit, patriam hac ipfa æftate reliquit, inque Norrigiam autumno ingrediente venit; fibi & focijs fuis aliena nomina comminifcens. Regi à mercatoribus indicata eft cita mors proretæ ipfius

vildi hefna, þessum manni grimliga: oc eigi voro allir sua haldin ordir, at eig yrdi Kongur viss hins sanna. Fer þá Kongur til skips oc leitar eptir, oc kendi skiott þann er secur var, oc let setia hann i fiötur oc litlu sidar stefndi hann þing, oc bidur at mann þenna skal beyta hundum. Oc er mykill fiöldi manna var kominn til þingz, þa bad Kongr fletta hann klædum, oc var hann afklædur settur fyri hundana: oc þa geck at Kongi eirn hirdmadur hans oc mælti: heyr herra minn! eigi byriar þat at siá madur hafi þuilijkan dauddaga, oc betur sómir at þu setir hann i stadinn þess er drepinn er, þui at ek hygg at sià myni vera ey uvaskari madur enn hinn. Kongr mælti, fyri þetta skal leidast ödrum at drepa hird-menn mina. Oc er þessi madur sá, at ecki tióadi ord hans vit Kong, þa fór han á fund Biskups oc sagdi honum; Biskup sendir hann aptur þegar til

på sig / så Konungen icke fick weta sanningen: Konungen foor tå till Skieppen och sökte effter / och fick snart igenkiänna / dän som Landzflychtig war, och låt hann settia honom i bojor / stembde strags Ting och befalte att denna mannen skulle riifwas ihel af Hundar. Och når nu stoor myckenhet war kommin till Tinget / befalte Konungen draga af honom kläden. Blef hann nu af-kledder satter för Hundarna: då gick till Konungen en hans Hoffttiänare och sade: Hör mi u Herre! intet tiänar att denna mannen får en slijkan död / bettre tiänar J satte honom i dens stelle som drepin åhr / ty iag troor hann lårer intet wara omanligare ån den andra. Konungen sade / för detta skola andra wånda igien att drepa mine Hoffttiånare. Och då denna mannen såg att hans ord intet gillde hoos Konungen / foor han till Biskopen och sade honom hwad nu för hades. Biskopen sende honom tillbaka till Konungen och bad honom gifwa denna mannen till hans brott. Konun-

ipsius in Islandia: unde ira percitus, vindictam acrem hac de causa concupivit. Nec omnibus adeo tacere promptum fuit, quin veritatem Rex non resciret. Naves ergo Rex adibat singulos examinans, ubi nec diu latere poterat exsul, quem & in vincula conijcere jussit, pauloque post judicium indixit, ubi virum hunc canum dentibus laceratum mortem oppetere voluit. Cum autem maxima multitudo congregata esset, vestes illi ut detraherentur mandavit; exutumque canibus exponi. Hoc momento, unus ex aulicis Regem adibat, dicens. haud decet mi Domine, quod iste vir ejusmodi vitæ exitum habeat. Pulchrius esset, si illum in demortui locum substitueres; satis enim credo huncce, altero solertia non cedere. Rex respondit, exemplum constitutum, ut alij post hac abhorreant, mihi inservientibus vitam abripere. Aulicus videns verba sua apud Regem nihil valere, Episcopum adibat, referens rem totam: Episcopus illum ad Regem remisit, rogavitque huic viro commissum facinus condonaret! Rex respondit

Episco-

til Kongs, oc bad hann gefa þessum manni lòkina. Kongur sagdi; eigi kann Biskup glòggra fiá menn á velli enn eg, oc skal skiòtt fæ-ra hann af klædunum. Folkit stòd alt um hverfis. Var þá fleigit lau-sum hundunum, enn sia madur hafdi sua fògur augu, oc snor i moti þeim at siá, at þeir þordo eigi á hann at rada: Oc þa kal-lar Kongur til sin, hinn sterkasta hund sinn Viga, tuisuar edur þri-suar, oc klappadi um hann oc bad hann bijta manninn. Þat vard um sijdir at á eggian Kongs, at hann visadi honom hart, at hann hliop framm eit sinn, oc beit i quidin manninum, oc hvarf aptur þegar til Kongs. Oc er ma-drinn feck sárit, þa sprat hann upp, oc liop ut yfir mann-ringinn, oc fell þá daudur nidur. Oc er Biskup heyrdi þetta, þa ávitade hann Kong mioc; alt til er Kongur fell til fota Biskupi, oc jatti fyri Gudi glæp sinn, oc sa sic misgert hafa i þes-su grimma verki, oc gerdi Kongr mykla ydran fyri þenna lut.

Cap.

Konungen sade / intet kann Bisko-pen bettre sij att Folck slås ihel än jag / och skall hann snart afklädas. Folcket stod runt i kring. Blefwe då Hundarna slagna lösa / menn denna mannen hade så fagra ögon och så wackra att sij emot dem / att de torde intet gå på honom. Då kal-lade Konungen till sig sin starkesta Hund Wig / twå eller tre gonger / klappade honom och baden bijta man-nen. Ytterst måd Konungens till-äggiande / och att hann wijsa-de honom hårdt / lopp hann fram en gong och bet ho nom i qwi-den / och rände så tillbaka till Konungen. När mannen fick så-ret / sprong hann upp och lopp utur Folck-ringen / och föll så nijd död. Då Biskopen hörde detta / förbrodde hann Konun-gen ded myckit / in till Konun-gen föll Biskopen till fota och bekiände för Gud sin dårskap / och sade sig begådt mißgiärning i detta grymma wärket / och ångrade Konungen storligen denna saken.

Cap.

Episcopus nec æquioribus oculis adspicere potest, quod homines neci dentur quam ego, detrahite jam illi vestes. Multitudo quæ advenerat, in circulum coiverat. Laxabantur jam vincula quibus detinebantur canes: sed hic vir tam amabilibus oculis illos intuitus est, ut illum aggredi vererentur. Rex ad se igitur vocavit bis terque, canem suum for-tissimum, Vige nominatum: quo demulcito, ut virum feriret jussit. Qui tandem Re-gis severissimis mandatis excitatus procupit, & morsu ventrem illius appetijt, quo facto redibat ad Regem. Vir accepto vulnere propere surrexit, exibatque nullo prohibente mul-titudinis circum; moxque exanimis occubuit. His auditis Episcopus, graviter Regem increpatus est, donec ad pedes illius procumberet: errorem suum ac grave peccatum, hoc execrando facto commissum, deprecatus: Rex magna contritione hanc rem expia-re postea adnixus est.

Cap

Fra Gudrodi Kongi oc þeim Bradrum.

CAP. LIV.

A þessum tima kom i landit Gudriódur son Eriks Blodòxar, oc kom ur hernadi i Vikina austann. Sia hinn sami Gudriodur sveik Tryggva Kong, med rádi Haraldz Kongs brodur sins, oc med vel hinnar illgiòrnustu modur þeirra. Hann hafdi mykit lid oc LX skipa. Hann leitadi eptir ef hofþingiar i Vikinni vildi taka hann til Kongs yser sig, eda vildu þeir hinn Kost velia sier at beriast vit hann? Enn þar heldu þa Rijki brædur tveir, er fyrr var getit, Hyrningr oc Þorgeir. Enn þeir suorudu viturlega, oc qvado heldur vilia taca hann til Kongs; enn sogdu þó þat hæva um slijk storm ál at þing væri stefnt: eptir þria daga væri honom gesit Kongs nafn, à fiòlmenni þingi. Gudrò-

Om Konung Gudrôd och twå Bröder.

CAP. LIV.

Denna tijden kom i Landet Gudrôd Erich Blodôxes Son / och kom hann utur Siörôfwerij och Öster inn i Wijken. Denna samma Gudrôder swek Konung Tryggwe / med sins Broders Konung Haraldz råd och deras Moders / dån arga illgiärnings Menniskians list. Hann hade myckit manskap och sextie Skiep. Hans annsökning war att Höfdingarna skulle taga honom till Konung öfwer sig / eller om de wille helder slåß mäd honom? dår Regtårade då twå Bröder / hwilka förr nämdes / Hyringer och Thorgeir. Deße swarade förstondligen / och sade sig helder willia taga honom till Konung / än slåß måd honom; menn sade dock dåd höfwa uti slijka stoora måhl / att Ting moste stemnas: tre dagar dår effter skall honom gifwas Kongs nampn

De Rege Gudriodo & duobus fratribus, Hyringo & Thorgeyro.

CAP. LIV.

Hoc ipso tempore ad Norrigiam, Gudriodus Erici Blodòx filius appulit: Ex piratica venerant, ad orientalem partem & Viciam. Hujus Gudriodi insidijs consilio autem Regis Haraldi fratris illius & maleficentissimæ matris illorum, Rex Tryggvi læto datus est. Adveniens magnum militum numerum & sexaginta naves secum ducebat. Experiri autem voluit, num potentiores in Vicia, se Regem eligere vellent, vel duello Fortunam sollicitare. Illi tractui hoc tempore duo fratres præerant Hyringus & Thorgeyrus, quorum mentionem prius fecimus. Ab his prudens responsum retulit: nempe quod libentissime illum in Regem habere vellent; decorum tamen existimarent, de tantis rebus. Utpote maximi momenti, judicium prius convocari: Ipsum autem post tres dies in universali judicio: Regem declaratum iri. Hoc

 responso

Gudröþur jatadi þessu, oc kom til þings ok var þar mykel fiolmenni. Hyrningr var þa fyri bondum: Ok er hann reid til þings, þa vard brádur atburdur: hann fell af baki hesti sinum, oc var þegar daudur: Er þá buit um lijk hans, med mykillri hrygd, oc fluttur heim. Broder hans verdur oc hryggur, sua at hann matti valla umræda. Hann mælti þá til Gudriödz á þingino: heyrt mono þier hafa Herra, nu þenna hinn bráda atburd er hier er ordinn, er ek hefi mist brodur minn: em ec nu oc allir vier menn i mykilli hrygd. Nu bid ek Herra, at þier gefit mier leifi til at heija hann vegsamlega: enn þessi fagnadur er vier hofum ydur ætlat, þa viliom vier at þier sækit veitzlo til vor med gledi oc fágnadi, oc bijdit sno: enn ver munum stefna þing annat, oc leita þá at gera ydra sæmd. Gudriódur jatar þessu, oc lijkar honum vel ord þorgeirs. Fór nu Gudriódur til veitzlunar, oc drucku

namnpn på allmennå Thinget Gudröder bejakade detta och kom till Tinget/ hwar som war myckit Folck. Hyringer skulle föra dijth de förnämsta Männerna: då hann red till Tinget blef dår en hastig håndelse: hann föll utaf sin Håst/ och war sedan döder; bestelles/ nu om hans lijk mäd myckin sorgsamhet/ och blef hann förder hem. Hans Broder såg och sorgse ut/ som hann intet store kunde taga sig före. Hann sade då till Gudröd uppå Thinget: J monn hafwa hördt Herre/ dån hastiga håndelsen som hår hafwer blijfwit/ att jag hafwer mist min Broder: åhr jag nu och alla mennerna med mig i mycken sorg. Nu beder jag eder Herre/ att i gifwen mig låf att hederligen setta honom i högen: menn dån undfegnad wij hafwa eder tenkt/ åhr nu ded att i kommen till Gjästebud mäd glädie och fegnad/ och wänta effter hwad glöras kann: menn wij monnom stembna ett annat Ting och sökia då dån heder som kann eder tiläng. Gudröder

responso contentus Gudriodus ad judicium venit; ubi maxima hominum frequentia erat. Hyringus cæteris præerat, qui cum judicium adiret ex inopinato accidit, ut de equo decideret, & eum tanquam mortuum exciperent: Curam funeris cum magna sollicitudine & planctu suscipiebant, illum domum deferentes. Frater illius magnum dolorem præ se ferebat, ut se etiam ostenderet, parum in Gudriodi negotio expedire posse. Gudriodum itaque totius Judicij nomine rogabat, dicens: Ad Tuas aures pervenisse existimo Domine, casum hunc fortuitum, quod fratrem meum amiserim; mihi & omnibus qui adsunt, maxime lugubrem. Quare supplex oro jam concedas Domine, illum honorifice tumulari. Epulo autem ut velis interesse quod Tibi destinavimus, juxta rogamus: Ad convivium accede lætus, & exspecta quid hac in re fieri possit. Conventum ad Judicium, alium postea indicemus, & honori Tuo velificabimur. Huic petioni Gudriodus acquievit, beneque ipsi Thorgeiri verba complacuerunt.

druku þeir med gledi. Þat barſc at á einni huerri nott. at Hyringur kemur med myklo lidi, ſua ſem endur-lifgadar væri. Hann lagdi eld i skalann oc brendi þar Gudrìòd inni, oc alt lid hans, enn þeir er ut leitudu voro skiótt drepnir. Oc er Kongr heyrdi þetta, þa lofadi hann mioc þeirra verc, oc gaf þeim myklar þackir fyri.

Fra Olavi Kougi oc þor.

CAP. LV.

Þat barſc at ein hverio ſinni, er Olaſur Kongur ſigldi fyri land fram á Orminum langa, oc ſat Kongr vit ſtiórn, þá kallar madur á skipit ut, er ſtód á hamri einum, oc bad Kong hafa til lijtilæti at veita honum far: oc er Kongur heyrdi þetta, þa let hann renna skipit þangat at ſem madrinn ſtòd:

der ſade ja till detta / och behagade honom wäl Thorgeirs ord. Gudrôd foor nu till Gläſtebudet och druko de mäd glädie. Dädhände ſig en natt / att Hyringer kom mäd ſtort Mannſkap / lijka ſom hann wore uppſtondin af döda. Hann lade Eld på ſtugan och brende Gudrôd där inne och alt hans föllie / och alle de ſom kumme uth wordo haſtige drepne. När Konung Olof hörde detta / då berömde hann mycket deras wärk / och gaf dem myckin tack dhärföre.

Om Konung Olof och Thor.

CAP. LV.

Dedhände ſig en gong då Konung Olof ſeglade framman för landet på Ormen Långa / och ſtyrde Konungen ſiälf Skieppet / då ropade en mann ut till Skieppet / hann ſtod på en Bergzklint och bad Konungen hafwa miſkundſamhet / och låta honom fara mäd uppå Skieppet: Då Konungen hörde detta / låth hann Skieppet

runt. Ad convivium venit Gudriodus, ubi optime exhilarabatur. Noctu autem Hyringus, quasi à mortuis revixiſſet, cum magnis copijs venit, ignemque domui ſubijciens, Gudriodum cum omni comitatu illius conſumpſit: Illi autem qui exitum parabant, occiſi ſunt. Hæc res cum Regi Olao nunciata eſſet, adprime ipſi probabatur: proinde gratias ob benè navatam ſibi operam, magnas ipſis egit.

De Rege Olao & Thorone.

CAP. LV.

Accidit aliquando, ut cum non longe â littore Rex Olaus, navi nomine Ormin Longa navigaret, quo tempore ad gubernaculum Rex ipſe ſedebat, vir quidam in monte ſtans; vecturam in navi ſubmiſſe expetivit. Quod cum Rex audiviſſet, navim ad littus ubi ille ſtabat, flexit: Hic navim ingreſſus, plurima magnifica verba,

flód: oc ſteig hann á skip ut, oc gòrdi mykit um ſig, oc mælti til Kongs manna morg hædilig ord, oc ſyndi á ſer mykit gaman. Sia madur var frijdur ſionum oc hafdi rautt skegg: hann lo at audrum oc adrir at honum; oc veitti morgum ſtorord med ymſum hætti. Þeir ſpurdi ef hann kynni nocot at ſeigia fra þeim lætum er tijdindi væri i oc fyri laungu hefþi gersk? Hann quadſt marga luti vita; þ ii at þeir munut eingis þeſſ ſpyria er ek kunna ey urlauſa til. Nu ſeigia þeir Kongi þetta, oc mælti: Herra ſia madur kann ſeya morg tiþindi, oc ſidan leiddo þeir hann fyrir Kong oc ſpurdi Kongur hvad hann kynni ſeya? Herra; Land þetta er vier ſiglum fyrir, var fordom bygt af Riſum nocrum: enn þat barſc at, at þeir Riſarner feingo nockrn braddauda, oc dòò þeir ſua at ecki vard eptir fleira enn konur tvær. Sidan gerdiſc þat herra, at menn toko at byggia land þetta, þeir er menskir

voro,

het rånna dijch ſom männen ſtod / och ſteg hann ut på Skeppet / och war hann ſtoor uppå ſig / ſeyandes monga hådeliga ord till Konungens månn / brukandes och myckit ſkiempt. Hann ſåg wål ut / menn hade hann röte ſkiegg: hann log åt andra och andra åt henom / och hade hann mong ſtoor ord på åthſkildige ſett De ſporde om hann kunde ſeya något af wå de / och dåd ſom longeſedan hade ſkedt? hann ſad ſig monga ſaker weta / ty att J intet kunna ſpörja mig / ſom jag icke kann giöra eder beſked uppå. Detta ſade dhe Konungen / ſeyandes denna mannen weta monga tijdender / och ledde henom för Konungen / hann ſporde hwad hann kunde ſeya? Hann ſade; Herre detta Landet wij nu ſeglom om / war i förtijden bygt af några Reeſar: Och hånde dåd ſig att Reeſarna fingo någon brådöd / och dogo de ſå / att intet blef effter dem mera ån twå Qwinfolk. Sedan ſkedde dådh Herre att lagom Menniſkior begynte byggia detta landet deſſe

kummo

Regis comitibus adlocutus eſt, multoſque jocos ſeruit. Erat hic pulchra facie præditus & rubram geſtabat barbam. Aliorum verba riſu excipiebat, riſumque in ſe, vario modo concitavit. Interrogatus, num aliquid eorum referre poſſet, quæ ſcire intereſſet? Nihil me interrogabitis inquit, cujus promptam non accipietis ſolutionem: Regi relatum hunc multa noviſſe, itaque adductum interrogabat, quid relatu dignum dicere poſſet? Domine inquit: Terra quam prætervavigamus, olim â Gigantibus quibuſdam inhabitata fuit, ſed illos repentina mors delevit, adeo ut ex illorum genere, duæ ſolum mulieres ſupereſſent. Ex Orientalibus dein plagis, homines noſtræ ſtaturæ, ad colendas has terras acceſſerunt; ſed illis Gigantheæ illæ mulieres, plurima damna attulerunt; quare conſilij inopes, rubram hanc invocare barbam cæperunt, ut auxilio illis

eſſet,

voro, ur Austur halfu heimsins; oc þessar hinar myklo conor herra, þa veitto monnum myken yfirgang, þrongdo þeirra rádi á morga vega, oc þa toco menn þat til rádz Herra, at heita á þetta hid rauda skiegg, til fulltingis sier, oc þegar jafnskiott tok eg hammar ur serc mier, oc laust eg þær til bana. Oc er han hafdi þetta sagt, þa leipir hann af laxino, oc austur um stafn, at ollum á-siándi, oc sialfur Kongr sá glògt þenna atburd, er hann biedi i sioin oc hvarf sua fra augum þeirra. þa mælti Olafur Kongur; se nu hversu diarfur diòfullen var er hann geck i syn vit oss.

Trolla þattur.

CAP. LVI.

Þat er sagt at Olafur Kongur var staddur nordur i Naumudali, at tveir hirdmenn Kongz girnduz þess at vita hvert þat vari satt, at þar væri trolla gangur mykill i þeim herudum: oc á einni nottu fara

kvinnor utur Östra Wärdenes deel: menn de där stoora Qwinnfolken Herre / giorde männerna myckit öfwerwäld och minskade deras förrådh på monga sete / och fingo då männerna till rådz Herre / att åkalla detta röda skiegget sig till hielp / och i det samma tog iag en hammar utur min barm och slog iag dem ihel: Och då hann detta hade sagt / lopp hann af Skieppet och Öster om stamnen / så att alla sågo / siälfwa Konungen såg och wäl då det skiedde att hann stupade sig i Siön / och kom ifron deras ögon. Då sade Konung Olof; see nu huru drîstig diäfwulen war / då hann läth sig ögonskynliga see för oß.

Några Trolls wäsende.

CAP. LVI.

Dåd åhr och sagt att då Konung Olof war stadder Norder i Nõmmudal / förwettnades twenne Konungens Hoffsiånare/att weta om ded war sandt att dår wore mycktn trollegong i de Håraderna: En natt foro dhe

esset. Et continuo malleum è gremio meo prolatum vibravi, necemque illis intuli. Hæc cum dixisset, ex proræ parte Orientaliori in mare se præcipitavit; Rege cæterisque omnibus inspectantibus, cum mare peteret. Rex Olaus inquit, en audaciam diaboli, ut se oculis nostris obtulit.

De monstris r elationes

CAP. LVI.

In Numodal cum Rex Olaus aliquando constitutus esset duo ex aulicis illius: veritatem explorare concupiverunt, num monstris ille tractus infamis esset: Nocte igitur

fara þeir leinilega fra skipi Kongs; oc ganga i nattmyrkri miòg leingi, oc sia siþan eld brenna fyrir sier, oc nu skunda þeir þangat, oc er þeir nálgast eldin, sia þeir at hann brann i helli, oc þar sitia mòrg tròll, oc tòludu þau sin i milli. Tok þá eirn til orda, sa er þeir ætludu at vera mundi forradandi þeirra: Vitu þier sagdi hann, at hier er kominn Olafur Kongur, til þess at hann ætlar at reka oss i burt frà eignum vorum? þau qvaduſt þat vita. Vei verdi honum, marga illa luti hausum vier þolt af haunum. þá mælti Hofþingi þeirra: seigit nu þá hvat þeir hafit vid azk? þá tok til orda ein af þeim: eg atta bygd i Gulardal, skamt frá Lòdum, oc atta ec vingott vit Hacon Jarl, gaf hann mier godar giafir, en þa er hann var ræntur lifi sino umakliga, þa kom þessi i stad hans. þat barst at eirn dag, sagdi hun, þa er hirdmenn Kongs hausdu leik nær bænum, þá þottumk ek valla beta meiga þeirra háreisti oc glaum, oc

de lönligen ifrån Konungens Skiep och gingo i natt mörkret nog lengte/ sedan sågo de brinna fram före sig; de skyndadt sig dijth / och då de nalkades Elden / sågo de att hann bran uti ett berg/ och sotto dår monga troll och talade sin emellan: En begynte att tala / hwilkende och hölle wara de andras förrmann: Weten i sade hann att Konung Olof ähr hijtkommin/ dår till att hann tenker drijfwa oß ifrån wår huus och egendom? De swarade sig dåd wera / och wee wari honom / myckit ondt hafwom wij tåålt utaf honom. Deras Höfdinge sade: seya då nu / hwad i hafwen haffe eder emillan? En af dem begynte: Jag bodde i Gulardaal ftragst wijd Lada och hade tag wennskap och myckit gott af Håkan Jarl. Hann gaf mig goda gåfwor / menn då hann otillbörligen blef rånter sitt lijf / kom denne i hans stelle. Dåd hånde sig en dag sade hon/ då Konungens Hofftiånare leekte wijd byn/ då tyckte tag mig intet lijda kunna deras roop och taal / och tyckte mig myckin lust att pröfwa als-

igitur quadam, Regis navim occulte reliquerunt, inque tenebris progressi; tandem ignem lucere cernebant, ad quem pergentes, cum propius accessissent, in rupe quadam illis ardere visus est; ubi quoque plurima monstra considebant, colloquium inter se habentes. Unus autem illorum, qui cæterorum antesignanus videbatur, inquit: Audistisne; Regem Olaum huc venisse, ut nos de nostris possessionibus abigat? Hoc sibi innotuisse responderunt: contingant ipsi cuncti mala, nam in plurimis rebus nobis nocuit. Ad hæc præcipuus: Referte amabo, quid vobis intercesserit: Una quæ aderat; In Gulardal habitabam inquit, non procul â villa Ladensi, amicitiam cum Comite Haquino pulcherrime colens, qui & me prætiosis donis multis impertivit; cum autem ille vita nefarie spoliatus esset, hic in ejus locum successit. Die igitur quadam cum aulici Regis, non longe â prædio; lusui se delectarent; visus mihi est molestus tumultus & clamor illorum

ec þotti mier mykil skaparan i
ôllo ſamman, oc þa redumk ec i
leikin med þeim, oc þo uſynlega:
tok eg þá hondum monn eirn, oc
skilda ek ſua vit hann at ek braut
hònd á honum: oc á ódrum deigi,
braut ek for annars, oc en þridia
dag kom Kongur til leikſins: Ek
fór oc til, oc vilda ec þa meida
nockorn þeirra, oc þreif ek til eins,
enn ſáa tok mic uvægliga, oc lagdi
faſt hendur at ſidum mier, oc eigi
myndi þær þá odruvis vera, þó at
þær væri af glòandi jarni gervar:
hann toc at þròngva mier miok,
oc var vit ſialft, at ek mætta eig
ſtandaz: komumk ec þá naudule-
ga ur hondum hónum, oc flydda ek
brótt þadan, mioc brunnin, oc
kom ek at uvilja minum til þeſſa
ſtadar. Þa mælti annat troll, þat
er fra mier at ſeigia: fagrar kono
aſiono tok ek á mic, oc hafda ec
horn fult miadar i hendi mier er
ek hafdi morgum illum lutum blan-
dat, oc ætladi ek at byrla Kongi-
num, um kueldit, þa er hann var
á veitſlu, oc er menn voro mioc
drucknet

alteſammans / och gaf mig ſå i leken
måd dem / dock oſynlig: tog iag då
i henderna på en mann / och ſkildes
ſå wijd honom att iag bröt handen på
honom: en annan dag bröt iag ens
annars foot; tridie dagen kom Ko-
nungen till leken: Jag kom och dijt
måd och wille ſkada någondera / och
nappade iag uti en / menn hann tog
uti mig oförwägit och höll händerna
ſtarkt till mijna ſijdor / och intet
kunde annorledes wara än de wore af
glödande järnet giorda: Hann be-
gynte krama mig myckit / och höll ſtarkt
uti att iag intet kunde ſtå: kom iag
då måd nöd utur hans händer / och flyd-
de iag bort dädan nog klämbder / och
mot min willia hijt er iag kummit
hijt. Då ſade ded andra trollet /
Jag kann ded ſeya: En fager qwin-
folcks ſkapnad tog iag nppå mig / och
hade iag ett horn fult måd Miöd i
handen / hwilken iag hade blandat
måd monga elaka ſaker och tenckte
iag gifwa Konungen om afftonen då
hann war i Gieſtebud / och då mån-
nerna woro nog duckne ſtod iag wijd
ſkeukie-ſkijfwan / och war iag wäl
klädder /

illorum, deteſtaque ſum ſingulos: ad ludum itaque acceſſi, ſed inviſibilis: virum illi-
co quendam arripui, quem nec prius reliqui, quam manum ipſius læſiſſem: altera
die pedem unjus inutilem reddidi. Tertia autem luce, ludo Rex ipſe interfuit: At
ego adveniens, alicui eo quoque die obeſſe cupivi: unum ergo adorta, verum ille me
mediam arripiens adeo fortiter tenebat, ut facile perſvaderer, brachia illius ignita & fer-
rea eſſe, ab hoc enim malè habita, vix ſtare potueram: cujus manus cum difficulter
evaſiſſem, illinc fugiebam, ſatis graviter læſa: poſt quod tempus, ingratijs meis, hunc lo-
cum petere coacta ſum. Altera dicebat, pulchræ coloris fœminæ adſpectu mihi adſumpto
Regem adibam, cornu adferens mulſo plenum; peſſimis ſpeciebus mixtum, quo
Regi porrigere cogitabam, veſpera illa cum convivium celebraret: cumque benè poti
eſſent, ad trapezam ſtabam, optime ornata, Rex illico manu mihi porrecta, illum

ego

druckner ſtòd ek vit trapizu vel buinn, Þa rietti Kongur til minn hònd ſina, enn ek geck at ok feck hònum hornit, enn hann hof upp hornit, oc rak i hòfut mier, oc framman i anlitit, oc lauk ſua med ockur. Þa tok til orda hit Þridia tròll. Ek tok à mik fridar kono mynd, oc kom ek i Kongs herbergi ſid um kuold, enn Kongur ſat berfættur oc hafdi knytt lijnbrók at beini. Biſcup ſat á hægri hond honum: Þa tok ek at vekia kláda á fæti Kongi, oc hann ſá hvar ek ſtód oc hann kalladi á mik, bad mik mykia klada á fæti ſier, enn ek ſettumc á ſkórina hiá fæti hans, bædi fyri nattvard oc eptir: oc ſiþan geck Kongur til ſuefns oc ek med hònum, oc kló ek fótin Þá enn. Oc þa ſofnadi Biskup oc ſua Kongur, oc Þa leitadi ek vit at fyriſara Kongi af diòfullegum velum, oc ſidann vaknadi Kongr, oc lauſt Þa i hòfut mier med bòk, ſua at hauſin lamdiſt, ſijdan flyda ek abrot Þadan, oc beri ek jafnan ſiÞan halt hofudet; ok Þa vacti Kon-

gur.

klädder / Konungen räkte till mig handen / Jag ſteg till och fick honom hornet / hann lyffte upp hornet och ſlog mig där mòd i hufu / framman i änner / och ſå ſkildes wij åt. Då begynte dåd tridie trollet; Jag tog på mig ett wakert Qwinfolkz ſkapnad / och kom iag uti Kungens herberge en affton ſeent / Konungen war barfötter och hade knytt linbyrorna till benen; Biſkopen ſatt wijd högra handen: Då weckte iag upp klåda på Konungens foot / hann ſåg hwar iag ſtod och kallade hann uppå mig / att iag ſkulle komma och klå foten / iag ſatte mig på ſengiepallen wijd hans foot / både förr afftonmåltijden och effter: Sådan gieck Konungen att leggia ſig till ſofwa / iag följde mäd honom och klädde iag ändå foten. Nu ſomnade Biſkopen / så och Konungen / och då ſökte iag till förgiöra Konungen mäd diäfwuls liſt / menn Konungen waknade och ſlog mig i hufwu mäd en book / ſå att hufwu ſkålen kråſades / då flydde iag bort och ifrån dän tijden / haf-

wer:

ego acceſſi cornu tradens, verum ille arrepto cornu, illud fronti meæ impegit: hic finis noſtræ converſationis. Aliud monſtrum ſermonem exordiebatur: Ego quoque egregiæ puellæ forma mihi adſumpta, ſera veſpera Regis diverſorium viſebam, cum Rex nudis pedibus ſederet, ligata habens femoralia lintea ad crura: A dextra illius Epiſcopus aderat: pruritum in pede Regis excitabam; qui videns ubi ſtarem, mihi ſignificavit, ſe velle ut pedes ipſi fricarem; ego in ſcamno prope pedes illius locum cæpi, ubi manebam, tam ante cœnam, quam poſtea. Deinde Rex ſomno ſe tradidit. Ego negotio mihi concredito inhærebam. Epiſcopus illico & Rex ſomno ſopiti: quo tempore Regi necem adferre diabolicis artibus, intenta eram. Sed Rex evigilavit, inque caput meum librum impegit, ut grave mihi vulnus inde veniret, quo accepto illinc au[...] nec erecto capite poſt illud tempus unquam incedere potui. Epiſcopum, Rex

deinde

gur Biskup, oc bad hann hyggia hvert hann væri heill edur ey, af tilquamo þessa fianda, er sua syniliga hafdi komit þeirra herbergi. Biskup gerdi sem Kongur bad, oc fann hann à fæti hansfleck illilegan, fullan af eitri, oc let Biskup skera þann ur holdinu oc siþan var þat grott at heilu. Oc er Kongs menn hofdu þetta sedt oc hyrt, þá hurfu þeir aptur hliodlega, oc komu á skip at sofendum öllum mönnum: en um morgunin eptir saugdu þeir þetta Kongi, oc hann sagdi þetta satt vera, oc bar hann hier vitni um; enn þo vil ek at þier farit ey sua optar, sagdi Kongur at nottum, þui þat er uvarlekt, at þeir farit einir samann at slijkri þarfleisu. Oc eptir þat foro þeir Biskup oc Kongur um allar þær bygdir, oc baru heilegt vatn oc frelsudu folkit àf diöfulligum vielum, er adur urdu margir fyri myklli annaud.

Cap.

twer jag stadigt kurit huswudet snett: Konungen bad Bisskopen wakna upp och see effter om hann wore heel eller intet/ för denna diäfwulens tillkomst/ som så synligen hafwer kummit i wårt Herberge; Bisskopen giorde som Konungen bad/ och fann hann uppå foten hans en fleck/ stygg och full mäd etter/ och lät Bisskopen skiära bort dän och sedan lektes ded. När Konungens Tiänare hade hördt och sedt detta/ gingo de tysteligen tillbaka och kummo på Skieppet dä alla sufwo: Om morgonen effter sade de detta Konungen/ hannswarade detta alt wara sandt/ och wittnade så skiedt wara; menn dock will jag sade Konungen/ att i intet fara dijch så flere gångor om nätterna/ ty dåd ähr farligit att i fara allena i oträngda mälet. Effter detta foer Konungen och Bisskopen kring hecla dän bygden/ bårandes heligt watten och frelsade Folcket ifron diäfwulens list/ där af monga wore tillförende uti stoor trâldom.

Cap.

deinde excitavit, rogavitque ut examinaret num sano corpore esset nec ne, vel an aliquid damni sibi illatum ab hoc hoste esset, qui tam audacter palatium illius introijsset! Ut rogaverat Rex, fecit Episcopus; inque Regis altero pede maculam virulentam reperit, quam Episcopus illinc abscindi curavit, quo pacto sanatum est vulnus. Hæc Regis asseclæ cum vidissent & audivissent, summo silentio hinc discesserunt, navesque dormientibus cunctis ingressi sunt. Illucescente vero die, rem quam perceperant, Regi retulerunt; quam omnibus veram esse affirmabat, pluribus id verbis contestatus, sibi tamen displicere dicens magnopere illorum itinera, periculosum quippe quod soli & quidem noctu res tantas, quæ & nullius utilitatis essent, explorare studerent. Totum postea tractum illum Rex & Episcopus visitarunt, secum portantes aquam sacratam. Quo facto homines illic habitantes, â diabolicis deceptionibus liberati sunt, cum prius multis periculis expositi fuissent.

Cap.

Fra Olafi Kongi.

CAP. LVII.

Sua er sagt at þau Olafr Kongur oc þyri Dróttning attu son agetliga frijdann, oc var hann skyrdur med Haraldznafni, oc var hann heitinn eptir faudur hennar. Hann hafdi mykla ást af Kongi oc Drottningo, oc hugdu menn gott til at hann mundi stiorna Rijki eptir faudur sinn, oc hafdi folkit mykla elsku á honum, enn hann lifdi valla eitt ár, oc var hann þa numinn af þessa heimslijfi ey lifa dyrd.

Fra Sveini Kongi oc Sigrijdi Drottningo.

CAP. LVIII.

A hino fimta ari Rijkis Olafs Kongs, þa er fra þui at seigia, er gerdist i Danmork, at Sveinn Kongr atti þa Sigrijdi ena storradu: oc eitt sinn er sagt fra biali þeirra,

arty

Om Konung Olof.

LVII.

Thet åhr sagt att Konung Olof och Drottning Thyri åtte en Son myckit deylig / och då hann blef döpter / kallades hann Harald effter hennes Fader. Konungen och Drottningen älskade honom myckit; och trodde alla att hann skulle komma till styra Rijket effter sin Fader / älskade och Folket honom / menn hann lefde knapt ett åhr / och blef då tagin ifrån denna wärdenes Lijf / och uti ewiga glädien förder.

Om Konung Swen och Drottning Sigrid.

CAP. LVIII.

Uti det femte Konung Olofs Reglements åhr / är tillatt seya hwad som skiedde i Danmark / nembligen att Konung Swen åtte nu Sigrid Storråda: och åhr sagt om

deras

De Rege Olao & filio, quem illi Tyra peperit.

CAP. LVII.

Conjugium Regis Olai & Thyræ, filio pulcherrimo benedicebatur; qui baptizatus è Reginæ patris nomine; Haraldus nuncupabatur. A parentibus suis hic maxime diligebatur; spesque omnium fuit, illum patri in Imperio aliquando sublegatum iri. Quapropter inter subditorum delitias habitus est; sed vix annum expleverat, cum morte ex mundanis his ærumnis, ad æterna gaudia transferretur.

Colloquium Regis Svenonis & Reginæ Segridæ.

CAP. LVIII.

Qvinto Regis Olai Imperij anno, postquam Daniæ Rex Sveno Segridam Storradam duxisset; sermo ejusmodi inter illos habitus est; cujus initium fecit

Regina

att Drottning mælti svá at margir voro vid, vinir þeirra: herra: sagdi hun, hversu leingi skaltu ecki at hava þeirri suivirding, er þu hefur feingit? Kongur spyr; huer er su suivirding, fru? er eg ber, sua at ec geri ecki at? þa mælti Drottning; suivirding var þat oc mykill skomm þeir ger, er þu varst eigi þess verdur latin, oc ey þottir þu sua mykils hattar vera at spyria þig at, þá er þyri Syster þin giptist Olafi Noregs Kongi, oc hefur þu ecki at haft sidan, oc giptr hun sig sialf med rádi fostra sins, oc var þar ecki til haft ydvart leyfi, oc gerdi han til hennar brullaups. þar mælti Sveinn Kongr; hver suivirding er mier þat? Er eig Olafr Tryggvason agitligri öllum Kongum ödrum? Eda mynda ek nokut gipta syster mina betra Kongi, þo at ek reda sialfr fyri? Enn þo at alt mitt Rijki stædi med hinum besta blomma, þa væri hun þó ærit göfuglega giefin. Sigrijdr Drottning mælti, eigi mæli ek

þui

beras tåal en gong / bed många deras wånner hörde uppå: Herre sade hon / huru lengie skal du wara stilla måd dån sijdwyrdning du haswer fådt? Konungen sporde / hwad år båd för sijdwyrdning / min Fru sade hann som jag tåål och intet sökte haswa ifrån mig? Drottningen sade / sijdwyrdning war båd och mycken skam dig giord / då dig icke hölts wärdig / och intet tycktes du så mycken åra böra / att du skulle tillfrågas bå din Syster Thyri giftes Konung Olof i Norrige / och detta haswer du intet taalt på sedan; hon giffte sig sjålf måd sin Foster-faders råd / och begiärdes intet dår till ditt lof utan höllo de Bröllop. Konung Swen swarade / hwad sijdwyrdning war mig detta? Ähr icke Konung Olof berömligare ån alla andra Konungar? eller skulle jag kunna giffta Syster min till bettre Konung / om jag skulle sjålf bestyra om. Och fast mitt Rijke stode i besta floor / så wore hon ändock mycket wål utgifåst. Drotning Sigrid sade; jag säger intet dår emot att icke Olof år berömligare ån andra

Regina, præsentibus multis amicis illorum: Domine dicebat, quamdiu ignominiam Tibi illatam tolerabis? Quænam illa est ignominia Domina, respondit Rex? Ignominia summa hæc erat, & summum Tibi dedecus, inquit illa; quod Tu tanti non fueris æstimatus ut cum soror Tua, Regi Norrigiæ Olao nuberet; Tuus consensus expeteretur; nec Tibi post illud tempus, hac in re aliquis honor exhibitus est. Locata autem illa proprio ausu, & consilio solum educatoris sui; Tuoque consensu non rogato: nuptiæ illorum celebratæ sunt. Rex Sveno respondit; quæ mihi ignominia inde imputari potest? Præstat ne Olaus Tryggvasonius aliis Regibus: vel si in meo arbitrio fuisset, cui alii majori Regi, sororem meam despondere potuissem? Et quamvis Imperium meum maxime floreret, optime tamen illa nupsit. Regina Segrida in sermone suo persistens, addidit: non inficias eo, Regem Olaum aliis Regibus

præ

i moti, at Olafur Kong er agetligri audrum Kongum, oc systir þin er vist ærit vel gipt; enn fyri þui at þu heitir Kongr, þa skaltu virda hversu mykla suivirding þan gerdu þier, þá er hann fastnadi ser systur þina, þui at litils virdi han þig þá oc þina tygn. þá mælti Kongur, þat ætla ec at þessa meingerd oc suivirding sua mykit framkomna, at ec verda nu at bera hana suabuna, man oc þatt best sóma, þui at Olafr Konungur er rijkur, oc ma ek ey mino afli vidkoma, ne reka þessar suivirdingar. Sigridar mælti, fyri þui mantu leingi litil Kongur vera, at þu vilt sua vera. Enn ef þu vildir vera Kongr, effter þui sem frændur þinir hafa verit, þa myndir þu ey þola þessa skomm oc suivirding. Oc med sanni seigi ek þier, ef þu vilt vera þuilikr litilmenni, at þu þorir ey at hefna sliks, þa skal eg gera varn skilnad, oc vil ek aldri vera hier. Sveinn Kongur mælti; fyri þui at Olafur Kongr hefur sua mykit Riki oc styrk, hversu

dra Konungar / och Syster din är wißerligen myckit wäl gifft; menn såsom du heter Konung / så moste du betenckia huru stoor sijdwyrdning dhe giorde dig / då hann feste sig Syster din / ty att lijtet achtade de dig då / och din höghet. Konungen sade / iag holler före att detta som mig är emot giort och denna sijdwyrdningen / wara så longt framkommin att iag och moste täla hänne som hon ähr / dåd lårer och best tiäna / ty Konung Olof är mechtig och kunna intet mine krafftér gå upp emot honom / myckit mindre iag hembnas denna sijdwyrdning. Sigrijder swarte / därföre monten långte blijfwa en lijten Konung / emädan du så will wara. Menn om du wille wara en Konung sådan som dine Frender hafwa warit / då monde du intet täla dän skammen och sijdwyrdningen Och iag säger dig i sanning / om du wilt wara en sådan stackare att du intet törer hembnas sådant / då skal iag skilja mig wijd dig / och will iag aldrig wara här. Konung Swen sade; emädan Konung Olof hafwer så stort Rijke och

præstare, & certe soror Tua optimum maritum nacta. Sed quia Regia potestate præditus es, perpendere debes quantam Tibi injuriam intulerit, cum sibi Te prorsus non rogato, copularet sororem Tuam; parvi enim Te tuamque potentiam habuit. Rex reposuit, quidquid hac in re mihi factum sit, ignominiæ vel despectus; apud me reputo, acquiescendum mihi hoc facto esse, quippe eum id jam maxime conducibile sit; Rex quia Olaus potentior est, quam ut meæ vires sufficiant ad vindictam parandam. Segrida dicebat: ideo Rex parvi æstimatus diu manebis, quia hanc conditionem ipsimet Tibi eligis. Sed si ejusmodi Regem Te velis, quales majores Tui fuerunt: tantam certe contumeliam non concoques. Et certe hoc scias volo: si tam parvi atque abiecti animi homo manere volueris, ut hanc ignominiam, in auctorem retorquere non audeas, in matrimonio nec Tecum manebo, sed hinc quam primum discedam.

hverſu skal eg hefna ſliks ? Sigridr mælti ; med velum skaltu ſigra hann , oc mantu ſigra hann um ſidir. Kongr mælti ; Kendu rád til hverſu med skal fara , ſua at hann verdi unnin. Sigrijdr mælti , fyrſt skaltu ſenda menn Vindlendska á fund Sigvalda Jarls , er þu hefur gert utlagan fyri alt Dana-weldi. Bód honom til þin at þitt ſettiſt ef hann vil eignaſt eigner ſinar oc Rijki , þat er foreldri hans hefur haft : ſiþan skaltu skilia þat á hann at hann fari ſendiſaur þina til Noregs , oc bæti hann ſua þan hinn glæpilega lut , er hann gerdi vit þik ; oc gorit þetta med blijdo. Sendimenn fara nu til Sigvalda med erindum Kongs , oc bera upp fyrir hònom. Oc Jarl bregdur vid skiott , oc fer til Kongs , oc tala þeir ſin mál : oc ſpyr Kongr Sigvalda ef hann vill hafa eignir ſinar? þa skaltu fara ſendiſaur vara til Sviþiodar oc Noregs med ſònnum merkium til Olofs Kongs Svænska, oc ſidan til Olafs Kongs Tryggva ſonar ,

och ſtyrkia / huru will jag hembna ſådant ? Segrid ſwarade mád liſtighet ſkall du öfwerwinna honom / och blijfwer du honom omſijder öfwermechtig. Konungen ſade / gif du råd till / huru jag ſkall bera mig åth / ſå att hann blifwer öfwerwunnin. Sigrid ſwarade ; förſt ſkaldu ſenda Wändiſka mån till Sigwald Jarl / ſom du hafwer giort landzflyckt ig utom alt Danmarkz wälde / bed honom till dig / att i mågen förlijkas, om hann will komma till ſin förra egendom / ſom hans Förāldrar hafwa hafft : Sedan ſkal du leggia dåd uppå honom / att hann faar ditt årende till Norrige och bote ſå dän illgiårningen hann giorde dig ; giör alt detta blijdliga. Sendemånnen foro till Sigwaldz mád Konungens årende och ſade honom det. Jarlen lagade ſig ſnart till och foor till Konungen / och taalte de ſin emellan : Och ſporde Konungen Sigwald om hann wille hafwa igien ſine godz ? Menn då ſkal du reeſa mitt årende åth Swerige och Norrige / mád wiſſa.

dām. Rex Sveno iterum : Cum Rex Olàus Màximis viribus præditus ſit, potentiſſimusque omnium ; quo pacto de vindicta conſilium inibo ? Segrida autem , inſidijs ſuperandus eſt inquit : hocque pacto victoriam tandem obtinebis. Conſilium ergo exhibe , dicebat Rex ; quemodo ſuperari queat. Primo inquit Segrida , viros ortu Vandalos ad Comitem Sigvaldum , quem in exilium ex tota Dania ejeciſti , mittas : adque Te illum invites , & dic Te ſimultatem quæ Tibi cum ipſo interceſſit , componere velle , ut ad poſſeſſiones ſuas & paternam hæreditatem redeat. Dein ipſi imponas ut in Norrigiam eat , Tuum negotium procuraturus ; quo facto delebitur quidquid in Te peccaverit : Hæc omnia comitate , & ſumma ſermonis affabilitate , peragenda ſunt. Nuncij ad Sigvaldum profecti , Regis voluntatem ipſi ſignificarunt. Comes non diu moratus Regi comparuit , ſermones cum ipſo ſerens : Rex illi ſignificavit , ſi poſſeſſiones ſuas

sonar, at vier finimk allir saman i Brenneyo, á hino næsta sumri: gere Svia Kongr sik liklegan til sem hann eigi þangat naudsynia erindi. þa mælti Sigrijdur; sendi olafr Kongr son min þau ord nafna sinum til Noregs, at hann flyti fram med honom Gudz ærindi, at Christni mætti framganga i hans Rijki; oc veit ec ef þetta liggr vit, at fyri hvervetna fram, man hann fara at boda Gudz nafn, oc man oss þa audvelt, at leida hann med þessu i nockrar umsatrir. Enn ef Olafur Kongur Tryggvason fer ur Noreg, oc latir þu han lijda um Eyrarsund, oc fari hann sina leid sem hann vill, ma hann þá eingum grunum á reina, at þu siert eigi trulegur: Enn þenna lut mattu mest syna, hversu lijtil þu ert; Svein Kongr, ef þu lætur hann þa fara aptur i fridi oc i frelsi. Nu tekur Sigvaldi vit þesso erindi, þeirra Kongs oc Drottningar oc hæitir ferdinni, oc byr nu ferd sina. oc fer til Sui-

þiodar,

wissa tiännemerken till Swериges Konung Olof och sedan till Konung Olof Tryggwason/ att wij kommom till hopa allesammans i Brennö nu nestkommande Sommar: Konungen i Swerige hann lagar sig så till/ som hann hade dijth nödige ärende. Segrid sade / säg Konung Olof min Son sende sin nampne i Norrige de ord. att hann will hann hiälper flytta fram måd honom Guds ärende/ att Christendomen må hafwa framgong uti hans Rijke; och wet iag när sådant behöfwes / att ehwad då i wägen kann wara/ låter hann lijkwäl fara att bäda Guds nampn / och läter då inter slå oß feele att kunna leda honom i något försåt. Och om Konung Olof Tryggwason farer utur Norrige och du låter honom reesa fram om Öresund och hann farer sin wäg som haun will / låter hann då ingen tanka kunna taga att du icke ähr trogen: Menn dåd wijser du Konung Swen; huru lijten mann du ähr / om du låter honom Hellbregda och måd frijd fara tillbaas. Sigwald tog uppå sig detta

Konun-

Tuas recuperare vellet, iter in Sveoniam & Norrigiam susciperet, suum negotium cum certis inditijs expediturus apud Sveonum Regem Olaum, & Norrigiæ Regem Olaum Tryggvasonium; ut proxima æstate ad insulam Brennö conveniant: Rex Sveonum se ita parabit, quasi oppido necessariæ hic res peragendæ sint. Regina Segrida addidit: Filij mei Regis Sveonum nomine in Norrigia refereas, illum Olai auxilium in promovenda vera pietate in Regno suo, expetere, satis enim scio illum nullo modo hoc negotium neglecturum: quo pacto illum in insidias faciles nos inducturos spero. Cum Rex Olaus Tryggvasonius ex Norrigia abiverit, & iter illi per fretum Eyrense permissum fuerit quo liberum; de fide Tua certe non dubitabit. Sin vero illum ab armis immunem redire permiseris, ignaviam Tuam prodes. Negotium Regis Reginæque in se Sigvaldus suscepit, iter se peracturum pollicitus, in Sveoniam profectus

est

þiodar. Oc er Eyrikur þa kommin til Sviþiodar, ſon Hakonar Jarls oc Svein broder hans, oc frietta þeir til ferda Sigvalda, enn þar varuvinatta mykill med þeim, ſidan er þeir borduſt á Hiorunga-vagi oc nu verda þeir varir vit ferd Sigvalda, oc ſenda honum ord at hann komi á þeirra fund. Sigvaldi ſier at ſá man vera hanum beſti koſtur, at fara oc finna þá, oc fer þegar oc finnur þa brædur oc fagnar þeim vel. þeir ſpyria hvart hann ætlar at fara? hann ſeygir; þat mann vera nu á ydru valdi, hvert ek man fara. Oc nu ſagdi Sigvald þeim allan atburd ſinnar ferdar. Eyrikr mælti; ef þetta er ſatt er þu ſeigir, þa ſkaltu fara i fridi, oc alt þitt foruneiti. Nu fer Sigvaldur Jarl þar til er hann finnur Svia Kong, oc ſeigir honom ordſending þeirra Sveins Kongs oc Sigtijdar Drottningar. Olafur Svia Kongr tók vel vit Sigvalda oc ſam þyckir þat alt, ſem þau Sveinn Kongr oc modir hans höfdu tætt fyri Jarli: Er þat ecki naudſyn at vita nu annat ſinni. Ep-

tir

Konungens och Drottningens ärende och låſwade reeſa / lagade ſig till och foor till Swerige. Nu war Erich Håkon Jarls Son och hans Broder Swen komna till Swerige och förnummo de om Sigwaldz reeſa: en ſtoor owänſkap war emellan dem ſedan de ſloges Hiorunga-wåg / och då de hörde af Sigwaldz fård / ſende de honom bud att hann ſkulle komma till dem. Sigwald ſåg att detta wore hans beſta råd / och for hann till Brödena ſtellandes ſig wännlig emot dem. De frågade hwart hann ärnade fara? Hann ſwarade dåb ſtår nu uti idert wåld hwart iag mon fara. Sigwald ſade nu all ſin reeſas ſammanhang. Erich ſade om detta ähr ſant / då ſkaldu och alt ditt föllie fara i frijd. Sigwald Jarl foor till theß hann fann Konungen i Swerige och ſade honom Konung Swens och Drottning Segridz ord. Konung Olof i Swerige tog wäl wijd Sigwald / och ſamtyckte till alt dåd ſom Konung Swen och hans Moder hade taalat för Jarlen: behöfwes dhär om och intet mera ſkrijſwas denna

Hoc tempore in Sveonia erant Ericus & Sveno Comitis Haquini filij. Quos inter & Sigvaldum ſummæ interceſſere inimicitiæ à pugnâ habitâ in aquis Hiorungvagenſibus: Hi vero cum de itinere Haquini inaudiviſſent, ut ad ſe veniret juſſerunt. Sigvaldus videns ſibi vix integrum aut decorum mandatis illorum refragari, ad illos profectus eſt & magnam illis venerationem exhibuit. Interrogatus ab illis, quo iter haberet? Reſpondit, in veſtro jam arbitrio eſt, quo uſque tendam. Dein illis retulit Sigvaldus qua de cauſa iter ſuſcepiſſet. Ericus dicebat; ſi vera narras, pacem Tu & comites Tui habebunt, & iter veſtrum nec erit impeditum. Ad Regem Sveoniæ Comes Sigvaldus venit, nunciavitque quid ſibi commiſſum eſſet, à Rege Svenone & matre illius. Regi Sveonum Olao acceptiſſimus fuit Sigvaldus conſenſitque in omnia, quæ Rex Sveno & mater illius, Comiti nuncianda præceperant; qua de re pluribus verbis

agere

tir þat fór Sigvald til Noregs, oc hittir Olaf Kong Tryggva son á Uplöndum, oc kom hann þar litlu fyrir Jól, oc tok Olafur Kongr vit honom einkanar vel, Var hann med Kongi um Jolin. Sigvaldur sagdi Olafi Kongi ordsending Svia-Kongs nafna sins, oc bad hann seigia sier, aldr hann fer á brott, sin tilætlan. Oc eptir Jol byst Sigvaldi til burtferdar, oc þa sagdi Olafr Konger Sigvalda Jarli, at hann skal seya Svia Kongi; at hann man koma án iva sua sem þeir hafa ord tilsendt til Brenneya, oc þar þraut Riki hans. Sidan for Sigvaldi Jarl aptur til Danmerkur, oc sagdi heim at Olafur Tryggvason man koma á nefndan dag, til þess stadar sem þeir hefdu aquædit; oc letu þau nu Sigvalda Jarl hafa bædi frid oc foiturland.

na gongen. Här effter foor Sigwald till Norrige och fann Olof Tryggwason på Vpland lijtet för Jul / och tog Konung Olof wyckit wäl emot honom: War hann hoos Konungen öfwer Julen. Sigwald sade Konung Olof Konungens i Swärige begiäran / och bad honom seya sig innan hann reeste bort / sine tanckar. Effter Julen lagade Sigwald sig bort. och då sade Konung Olof / att hann skulle seya Konungen i Swerige; sig komma utan alt twifwelzmähl / som de hafwa begiärat till Brennö / och så longt streckte sig hans Rijke. Sedan foor Sigwald Jarl tillbaka till Danmark / och sade dem att Olof Tryggwason kommer till dän orten på föresagdan dag / som de hafwa begiärat; och läto de Gref Sigwald nu niuta både frijd och sin arfiord.

Fra Olafi Kongi.

CAP. LIX.

Þat viliom vier oc rita, at á þeim fimm árum er Olafr Kongr red Noreg; þa let Almatugur Gud sua mykla farsælu skijna yfir landit i öllum.

Om Konung Olof.

CAP. LIX.

Thäd williom wij och skrijfwa / att på de femb åhren som Konung Olof regierade öfwer Norrige; låth Gud Allzmechtig myckin lycka skijna.

agere, hic locus non est. In Norrigiam inde abibat Sigvaldus: ubi Regem Olaum Tryggvasoni im accessit in Uplandiis morantem, quo paulo ante Jolensia venerat: & Rege Olao optime exceptus est, ipsisque Jolensibus apud Regem mansit. Negotium Regis Sveonum nomine sibi commissum, Sigvaldus exposuit; atque diceret ante obitum suum quid hac in re futurum existimaret, rogavit. Finitis Jolensibus Sigvaldus abitum parabat, quo tempore Rex Olaus Sigvaldum jussit, Regi Sveonum referre, se absque dubio venturum ut expetiverat, ad insulam Brennöo, ubi & Imperij ipsius terminus. In Daniam Sigvaldus rediit, nuncians Olaum Tryggvasonium ad præstitatum diem & locum venturum. Jam Sigvaldo Comiti pax cum possessionibus paternis restituta.

CAP.

lum godum lutum, bædi i ávexti jardarinnar oc blijdleik loptsins, at aldrei feingo þeir hvarki adur ne sidan, þuilijka farsælu : Enn þat mark var til, at á þeirri helgu tijd Paska sunnu dagz er Kongr geck frá messu; þa sá han eirn mann standa fyri Kyrkiu oc hafdi á baki sier mykla byrdi af grasi, þui er vier kollum huann-niola. Kongr retti til hond sina oc vildi reina þenna sumar avoxt, sua sem hann var þá at siá med micklum bloma oc algerlikum. Oc siá madur er borit hafdi; setur nidur byrdina oc feck Kongi eirn hvann-niola; oc Kongr bar hann inn i dryckio stofuna, þar er hirdmn var halldinn. Hann settist i hasæti sitt, oc skar af hvanniólunum nockurn lut oc sendi Drottningu, oc hun tok vit oc mælti; herra sagdi hun; i minni hefi ek fest at þa ek var barn, oc mier komo tennur upp, þa var mier gefit fe, enn þat fe skildi gialda Svein Kongur Broder min med leigum, þa er eg vild heimta. Nu

skijna öfwer landet/ uti all god motta/ både måd jordenes affwåxt och wäderleksens blijdhet / att alldrig fingo de hwarkin förr äller sedan en slijkan lycka : Ett merkie där till åhr dåd / att på Hellge Påske-Sandagen / då Konungen gick från Meßan; då såg hann en mann stå ute för Kyrkian och hade hann på ryggen en stoor börda af Angelika. Konungen räckte till sin hand och wille pröfwa denna Sommarens afwäxt / som dån nu syntes heelt uthblommat och fullkomnat. Dån mannen som burit hade / satte nijder bördan och fick Konungen en Angelika : och bar Konungen dån in uti dryckie-stufwan/ där hans Hoffolk wore / och satte ha n sig uti sitt högsäte och skar hann en stiälke af Angelican och sende Drottningen / hon tog emot och sade ; Herre jag hafwer i minnet / att då jag war barn och tänderna begynte wäxa på mig / då blefwe mig låfwade penningar / och dem skulle Swen min Broder gifwa mig måd interesse, då jag

De Rege Olao & felicitate temporis quo Imperaverat.

CAP. LIX.

Hoc quoque traditur i sumus, quod annis illis quibus Rex Olaus Norrigiæ præerat; Dei bonitate tanta felicitas Terræ illius in omnibus fuit: tam in terræ proventibus quam serenitate cœli: ut nunquam neque ante illa tempora, neque postea tanta bonitate abundaverit: Exemplo hoc unum sit: tempore Paschatis cum Rex missam audivisset, virum quendam ante fores Templi reperit, qui dorso portabat magnum hærbæ illius fasciculum, quam angelicam nominamus. Rex manum extendit, ut experiret hunc æstatis fructum, qui jam penè maturus videbatur. Is qui portabat deposita sarcina, Regi caulem unum angelicæ tradidit: Hunc Rex in cænaculum ubi Aulici præstolabantur, importavit, cumque locum ad mensam occupasset, de angelicæ caule particulam secuit, deditque Reginæ, qua accepta; Domine inquit; recordor quod in infantia mea

 cum

Nu bid ek herra at þeir heimtid þetta ſie þa er þeir faret ſudur til Danmerkr: Oc ſiá meigi þeir Herra minn, hverſu myckillra eigna ek miſſi i Vinlandi, enn engi hefur vald til haft, ne aræde at heimpta mitt fe her til, oc þetta hefi ek margan dag gratit, hverſu neiſulega eg hefi latit mina eign. Þetta feck Kongi mykillrar ahyggio, oc hugſar hann nu ſitt mál.

Jag wille hafwa ut dem. Nu beder jag eder Herre att i hempta dem då i fara Suder till Danmark: J weten och min Herre huru myckin egendom jag miſte i Winden/ och ingen hafwer hafft macht eller driſtighet att hår inn till att hempta mitt igien/ detta hafwer jag mongen dag grått att jag ſå neſligen hafwer miſt min egendom. Uthaf detta fick Konungen ſtort bekymber / och tenckte hann nu ſig om.

Fra Olafi Kongi.

Cap. LX.

Oc á hino næſta ſumri ſamnar Olafr Kongr ſaman myklum her, oc let bod fara um alt ſitt Riiki: Oc er ſaman kom lidit, þa hafdi Kongr tuttugo skip oc hundrad: oc voro þá med honom margir hófdingiar oc kappar. Þorgeir oc Hyrningr magur hans, Hofþingiar yfir myklo lidi. Biþſt Kongr nu or landi, oc Drottning. Oc er herin er buin, þa

Om Konung Olof.

Cap. LX.

Neſta Sommaren ſamblade Konungen tillhopa en ſtoor Hår/ och låt hann båda uth om alt ſitt Rijke/ och då Mannſkapet kom tillſammans / hade Konungen etthundrade och tiugu Skiep / och woro då mådh honom menga Höfdingar och Kiämpar: Thorgeyr och hans Broder Hyringer/ woro Höfdingar öfwer ſtort mannſkap. Konungen och Drottningen

cum dentes mihi crevissent, dona mihi promiſſa erant, quæ frater meus Rex Sveno cum augmento expenderet, cum ad illa accipienda parata eſſem, Jam rogo Domine, hæc dona ut mihi expoſcas cum in Daniam veneris; & haud ignoras Domine quantæ poſſeſſiones in Vinlandia mihi promiſſæ fuerint, nemini tamen in hunc uſque diem voluntas fuit, mea mihi adſerere: turpem amiſſionem bonorum meorum ſæpius deflevi. Hinc Rex maxime ſollicitus, de ſuo officio & quid deberet, cogitare cæpit.

De Regis Olai expeditione navali in Vindlandiam; ut & de præſagio cæci ſenis, in inſula Moſturi.

CAP. LX.

Proxima æſtate Rex Olaus expedionem ex univerſo Regno ſuo edixit, maximumque exercitum collegit. Cum copiæ in unum coiviſſent, naves habebat centum & viginti: Ad illum venerunt plurimi potentes & ſtrenui viri. Thórgeirus & Hyringus affines illius,

Þa ſyglir Kongr ſudur med landi, oc legger hann til eyar eirnrar, er Moſtur heitir: Þar hafdi Olafr Kongr v't komit, fyrſt er hann kom af Englandi, oc þar let hann gera hina firſtu kyrkio. Nu lagdi Kongr at eynni med allum hernum. I þeirri eyo var einn gamall madur oc blindur, hann atti þar bu oc eignir: hann var framſyn miok. Oc er herinn lá vit eyna, þa baud Kongr nocrum mònnum at ganga á land med ſer, fóro þeir til huſa hins gambla mans. Hinn gamli ſpyr hverir þar væri komnir? eda huadan þeir væri eda hvart þeir vildi? Enn ſa er fyrir þeim var mælti, oc ſagdi at þeir væri kaupmenn, skamt þadan af landi ofan, oc foro med varning at ſelia. þá mælti bondi: huad kuni þier oſſ at ſeya frá skipa-lidi Kongs eda ſamdrátt her hans? þeir ſeya hònom at herin la vit eyna. þa andvarpadi ſá hin gambli madur miok oc mælti ſua: ho! ho! mykill skadi man her at hòndum koma. Kongur vor man á brot fara, oc þar

man-

ningen ſagade ſig utur landet. Och då hären war alt fårdig / ſeglade Konungen ſuder måd landet och lade han till en Öö ſom heter Moſter till dån hade och Konung Olof kommit förſt hann kom ifron Engeland / och där låth hann bygga förſta Kyrkian. Konungen lade till Öön måd hela hären. Uppå denna Öön war en gammal mann och blinder / hann åtte där booſtelle och egendom: hann wiſte många ſaker föråth ut. När nu hären låg wijd landet / bad Konungen några månn gonga måd ſig uppå landet / de gingo till denna gambla manjens huus. Dån gambla frågade hwilka de wore / eller hwart de wille fara? Dån för dem war ſade att de wore Kiöpmånn / hemma upp i landet / intet mycket lengt dår ifran / hade de nu waror måd ſig att ſelia. Då ſade bonden: hwad kunna i ſeya oß om Konungens Skepſ folck / eller hans hårs ſambling? de ſade honom att hären låg wijd Ön. Då ſuckade denna gambla mannen högt och ſade ho! ho! mycken ſkada men hår komma oß

tillhanda:

illius, magnum quoque exercitum ducebant. Abitum Rex jam una cum Regina parabat. Cum exercitus totus inſtructus eſſet, ad litus meridionale Rex naves flectebat, adque inſulam Moſtur. Huc Rex primum olim appulerat cum ex Anglia rediret, hicque primam eccleſiam conſtituerat. Rex totum exercitum huic inſulæ admovit. In inſula autem ſenex quidam cæcus habitabat, cui magnæ poſſeſſiones & futura plurima nota erant. Cum exercitus inſulæ appuliſſet, rogavit Rex quoſdam ſecum in inſulam aſcendere cum quibus domum ſenis adibat. Senex interrogavit quinam adveniſſent, unde venirent, qvove iter haberent? Qui cæteris præerat reſpondit eſſe mercatores, domum non longe illinc habentes in continenti, qui jam merces venales ſecum portarent. Colonus dicebat quid nobis referre poteſtis de Rege noſtro & exercitu ab illo collecto? Illi reſponderunt, exercitum illum ad inſulam hanc acceſſiſſe. Senex ſingultum acrem edebat, dicens: Ach! Ach! Magnum incommodum hinc nobis ſupervenit. Rex noſter

abitum.

manum vier tijna fiórum lutum; þeim er myklo ero betri oc dyrlegari af þesso landi, en hier hafi verit fyrr. Oc mykit er þat at vita, sagdi hann ef alla þessa skulum vier tijna fyrir vora ubamingo. Enn sa madur er fyrir lest vara kaupmònnum mælti til hins gambla mans: hverir eru þeir fiorir lutir er sua ero myklo dyrlegarien adrir, at engir mega þeim samvirdast, hvarki nu ne fyrr? þa mælti bondi: Fyrsta tel ek til þess Kong varn Olaf, er af ber ollum Kongum, oc þat er at. quæþi allra himnaspacosto manna, at eingi hafi komit af þui kyni þuilijkur i þetta land, fra Haraldi Harfagra: þui at eingi hefur stiornat Rijki med þuilijkri dyrd oc hialptádum. Oc ef sua ber til, at vier missum þessa, þa man osseig auþit verþa, at fá annan þuilijkan medan vier livum. Annan lut tel ek þyri Drottning, henni bera allir eitt vitni, at aldrig hafi komit i Noreg þuilijk kona, at allri giætsku oc viti. Hinn þridie lutur er skip

tillhanda: wår Konung drager bort/ och där mista wij fyra ting / hwilka åhra betre och dyrbarare här i landet / ån att de någonsin här hafwa warit tillförende. Och myckit åhr dåd att weta sade hann om wij deßa alla skola mista till wår olycka. Dån mannen som sade sig wara för Kiöpmånnen sade till dån gambla mannen: hwilka åhra de fyra tingen som åhra så myckit dyrbarare ån andra/ att intet kann dem jåmbnas / hwarken nu eller förr? bonden swarade: dåd första dår ibland råknar jag wår Konung Olof/ som longt öfwergår andra Konungar/ och dåd seya alla de wijsesta månnerna / att ingen hafwer warit af dåd slechtet honom jåmbliik ifrån Harald Hårfager: ty ingen hafwer styrt Rijket måd sådant beröm och försichtighet. Och om så bår till att wij mista honom / så blijfwer oß intet öde att så en slijkanigten/ mådan wij lefwom. Dåd andra Tinget råknar jag Drottningen Tyri / henne gifwa alla ded witnesbörd att aldrig hafwer en sådan Qwinna warit i Norrige / uti all

abitum parat, hic quatvor res amittimus, nobiliores quam quas terra hæc prius unquam possederat; multumque dolendum, si infortunium nostrum tantum sit, ut harum omnium jacturam faciamus. Is qui se præesse mercatoribus simulabat, senem allocutus est: Quænam sunt istæ quatvor res alijs prætiosiores; ut nec prius nec post hac alias sibi comparabiles habeant? Colonus respondit: Inter præcipuas Regem nostrum Olaum reputo, qui præ alijs omnibus Regibus excellit, de quo omnium prudentissimorum hominum sermo; quod nemo tantus in his unquam terris exstiterit, post excessum Haraldi pulchricomi: nullus quippe alius tanta virtute & prudentia Imperium rexit, cujus jacturam si fecerimus parem ipsi â Fortuna nostra ætate non impetrabimus; Huic accedit Regina nostra Tyri, de qua omnium consensus; quod fœminam illa sapientiorem

skip hans, Ormur hinn langi, þar ræþa oc allir rett um, at aldrig man ſmidat hafa verit þuilikt skip. Fiordi lutur et hundur hans er Vigi heitir, ſá er i ſinni naturu, betri oc ſterkari enn adrir hundar. Nu uggi ek at ey vinniſt oſſ giæfa til at hafa ſua ageta luti i landi voro; þui at ſua ber opt til at þeir er ſvadaſamleigir eru luterner þeirra miſſa menn opt skiotaſt. Oc er Olafur Kongur heyrdi þetta, þa mælti hann til ſinna manna á fòrum nu til skipa. Oc er þeir gingo ut, þa mælti hin blindi madur, en þeir namo ſtadar hia dyrunum; allum verdur þat þá er ellaz, ſagdi hann at eigi at eins tekur lijkamliga ſynena frá, heldur verdum vier at þola oc at reina þoku oc myrkur hugarins, þui at eig viſſa ec nu at ek taladi vit ſialfan Kongin, en ecki mynda ek ſua malugr verit hafa, ef ek hefda þat vitat. Nu fer Kongr til skipa ofan, oc ſyglir ſidan auſtur fyri land, til þeſſ ſtadar ſem akvedin var, oc forn-Konga ſtefna var van at vera, oc

v.ar.

wiſhet och förſtond. Dädt tridie Tinget ähr hans Skep Ormen långa / om dädh ſera alla rätt, att aldrig är bygdt deß like. Fjärde tinget ähr hans Hund / Wig / hwilken är till ſin natur bettre och ſtorkare än andra Hundar. Nu fruchtar jag att intet unnar oß lyckan att hafwa så koſtbara ſaker i wårt land; Ty offta bär så till att ju bettre tingen ähra / deß ſnarare miſter mann dhem. Då Konung Olof hörde detta / ſade hann till ſina männ / farom nu till Skiepen. När de gingo ut ſade dän blinda mannen / hwilket de hörde ſom ſtadnade wid dören; Allom händer dädh då de blijfwa gambla att icke allenaſt tages dem dän lekambliga ſynen bort menn där hoos moſte wij tååla och finna hugſens töcken och mörker / ty intet wiſte jag nu att jag taalte medh ſiälfwa Konungen / intet monde jag warit så taaliger hade jag dedh wetat. Konungen for nu nijder till Skieppen och ſeglade ſedan Öſter för landet / till dän ort ſom före ſagd war dhär och förra Konungarne plägade komma tillſamans / och war intet Konun-

gen.

rem & preſtantiorem, hæc terra non habuerit: Tertio loco numeranda navis Regia, Draco longus, de qua omnium convenientiſſimus conſenſus, quod nunquam eam præcioſa navis, ante noſtra tempora ædificata fuerit. Quartam rem canem ipſius Vige cogito, qui ſuæ ſortis creaturas alias, robore & induſtria longè ſuperat: Jam vereor Fortunæ maglignitatem, ne nobis terræque noſtræ tantas res invideat; *ſæpe enim evenit ut rerum delicatarum amisſio proprior ſit.* Hæc cum Rex Olaus audiviſſet ſuis dicebat, redeamus ad naves. Cum autem exirent, inquit cæcus (Regis comitibus qui adhuc in limine hærebant benè audientibus) *Seneſcentibus hoc evenit omnibus, ut non ſolum oculorum acritudo hebeat, ſed etiam animi nebulas & coecitatem pati cogamur;* Ego certe neſciebam, quod ſermonem cum ipſo Rege haberem. Hoc ſi noviſſem, tanta loquendi libertate uſus non fuiſſem. Naves Rex ingreſſus, littus ad orientem vergens ſecutus ad locum prædictum

quo

var ecki Svia Kongr þar komminn; oc beid Olafr Kongr hans tvær vikur, oc kom hann eigi: Enn ey vissi Olafur Kongur þær rálar oc svik, er fyrir hann voro settar. Oc nu fer hann alla sina leid i giegnum Eyrarsund, oc sidan til Vindlandz, oc i Vindlandi fan hann marga vini sina, oc fik af þeim mikla sæmd. Hann var þar miök langa rid um sumarit, oc kom til hans Astridur Dottir Burislaus Kongs, kona Sigvalda Jarls oc systir Geiri hinnar vitru, er Olafr Kongr hafdi att. Þar fann hann oc Dixin fyri sier, er fyrr var fra sagt. Oc þó at margir tæki vit Kongi sæmiliga i Vinlandi, þa hafdi þó mykla fijst lid hans til heimferdar. Olafr Kongr hitti i Vinlandi Burislau Kong oc beid, dist af honom þeirra eigna, er verit skyldu hafa til giöf þyri: en til þessa veitti Astrijdur Kongi lid, Dottir Burislaus Kongs: Oc hann var oc hinn mesti vin Olafs Kongs af þui at hann hafdi verit i Vinlandi, þa er hann atti Dottir hans.

gen i Swerige blifwommin; Konung Olof bidde honom där i twå wekor/ och kom hann intet: menn intet wiste Konung Olof deras försåt och swijk som för honom woro satta. Foor nu sin wäg i genom Oresund och till Wånden / och i Wånden fann hann monga sina wänner och fick af dem myckin heder. Han war där nog långie om Sommaren / och kom till honom Astrijd Konung Burislaus Dotter Sigwald Jarls Hustru / och Geiras dän wijsas Syster / som Konung Olof tillförende ätte. Hann fann här och Dixin för sig dän som förr war omtaalt. Och ehuru wäl monga togo tiänligen emot Konungen i Wånden/ hade dock hans Folck stoor långtan till reesa hem. Konung Olof sökte Konung Burislau i Wånden / och beddes af honom de gods som Tyri skulle hafwa till morgongåfwa: Astrijd Konung Burislaus Dotter / hielpte Konungen här uthinan: hann war och siälf Konung Olofs myckit goda wänn/ därföre att hann hade warit i Wånden.

quo priores olim Reges convenire solebant, accessit: sed nondum Rex Sueonum ad venerat, quem Rex Olaus duabus septimanis frustra præstolatus fuit. Rex autem Olaus, insidiis sibi structas nesciebat. Iter igitur per fretum Eyrasundense usque dum Vinlandiam perveniret peregit, ubi multos amicos reperit, qui magnam ipsi benevolentiam exhibebant. Hic diu per æstatem moratus, ubi ad illum quoque venit Astrida, Regis Burislavi filia, Comitis Sigvaldi uxor, soror prudentissimæ Geiræ, quam Rex Olaus uxorem quondam habuerat: Dixinus quoque, de quo prius memoravimus, ipsi occurrit. Et qvamvis Rex in Vinlandia optime exciperetur, desiderio tamen magno domum redeundi, copiæ illius tenebantur. Rex Olaus Regem Burislaum etiam adibat; expetens ab illo prædia illa quæ matutinali dono Tyræ promissa erant: Filia vero Regis Burislavi Astrida, huic negotio multam operam commodabat. Diligebatur Rex quoque Olaus â Rege Burislao summè, quia Vindlandiæ diu moratus erat, cum filiam illius uxorem

hans. Oc nu leisti Burislaus Kongr eigner þær med lausa fe, oc let flitia lausa fet til skipa Olafs Kongs, oc dvaldist hann þar leingi.

den och haffe hans Dotter. Och löste Konung Burislaus Fastjorden måd penningar / och låt föra dåm till Konung Olofs Skiep. Och dröjde hann hår långie.

Fra sonum Hakonar Jarls.

Cap. LXI.

Suaer sagt um syni Haconar Jarls Eyrik oc Svein, at þeir fylldus upp mykils kaps oc illvilia imoti Olafi Kongi, fyri sakir draps födur þeirra, oc þar med at þeir nádu ey at verai fostur landi sino oc vildo þeir nu ræna Olaf Kong bædi Rijki oc lijfi. Oc þegar Sigvaldi hafdi farit af Suiþiod til Noregs, þá laugdu þeir brædur Eyrikr oc Sveinn, til motz vit Olaf Svia Konung, oc baru þeir þá samann rád sin. þeir hofdu oc hitt Svein Dana Kong. Oc er þeir spyria nu allir, at Olafr Kongr Tryggvaloner komin til Vinlandz, med mykin her, þa ottudust þeir miok, Oc þotti hann vera torsottiger. Samna

Om Håkon Jarls Söner

Cap. LXI.

Thet hädahr sagt om Håkon Jarls Söner Erich och Swen / att de fyldes upp af otålighet och illwillia emot Konung Olof / för sin Faders dråp / som och dåd att de intet kummo till wara i sitt Fosterland och wille de nu råna Konung Olof / både Rijket och lijfwet. Och sedan Sigwald hade farit ifrån Swerige till Norrige / då foro deße Bröder Erich och Swen till Konung Olof i Swerige / och rådgiorde de tillhopa. De taalte och måd Konung Swån i Danmark. Och då de alle sporde att Konung Olof Tryggwason war kommin till Wånden måd myckin hår / då fruchtade de nog och tyckte honom wara swår till nappas måd. De samblade.

rem haberet. Prædia memorata Rex Buislaus pecunijs, redimebat: quas navibus in ferre curavit. Olaus hic diu mansit.

Causa belli, quas adversus Regem Olaum prætendebant, Comitis Haquini filij, Rex Daniæ Sveno, & Rex Sveoniæ Olaus; uti & de insidijs Comitis Sigvaldi.

LXI.

De filijs Comitis Haquini accepimus; quod iram magnam adversus Regem Olaum diu contraxerant, ob necem patris illorum, & quod Solo natalitio illis frui non permitteretur; jamque animo consilium conceperant, quomodo Regem Olaum & vita & Regno spoliarent. Cumque Sigvaldus relicta Sveonia, Norrigiam adivisset, hi ad Regem Sveonum Olaum accesserunt, ubi consilia communicabant: cum Daniæ Rege Svenone, sermonem quoque habuerunt. Regem Olaum cum maximis copijs Vinlandiam ivisse,

 cum,

na þeir þà ſamman myklum her, oc áttu ſidan ſtefnur ſin i milli, Kongarner oc Jarlarner, oc ſettu þad rád at Sigvaldi Jarl færi enn til Olafs Kongs, oc vita ef hann feingi leitt hann i þeirra ofurefli oc fyriſatur, er þeir hòfdu fyrir honum buit; enn þat var vit eyna Suòlþur, enn Sigvaldi skildi teija hann til þeirra med fám skipum.

Sveinn Kongur finnur Olafi Kongi þat til ſaka, er hann tók ſyſtur hans án hans vilia, oc þat annat at hann hafdi ſezk i skattland hans Noregzveldi, er Haraldur fadir hans kalladi haukey ſina: ſua ſagdi Sigvaldi Jarl:

2 3 1 5
hár vardar þu hiòrvi
4 6 7
haukey lifva oc deya.

Olafur Svia Konungur feck þat til ſaka, at Olafr Noregis Kongr hafdi giòrt ſuivirdiliga til modur hans, oc braugdit med laus-yrdum þeim rada-hag, er ætladur hafdi verit med þeim, oc loſtit hana med glo-

vą

ſamblade nu ſamman en ſtoor här/ och hade ſamtaal ſin emellan/ Konungarna och Jarlarna/ och giorde dåd rådet att Sigwald Jarl ſkulle ännu fara till Konung Olof/ och ſökia att draga honom uthi deras förſåt ſom de hade ſatt för honom/ ſå de kunde haſwa öſwermachtan; detta ſkiedde wijd Ön Swoldur/ hann ſkulle öfwertalan att komma till dem måd få Skiep.

Konung Swän fann dän ſaken emoot Konung Olof/ att hann hade tagit hans Syſter utom hans willia/ och det andra att hann hade ſatt ſig i hans ſkattland Norrige/ hwilket Konung Harald hans Fader kallade ſin Höökö: ſå ſade Sigwald Jarl:

Här är tig Hökös Konung tän nöd/
Att tu änteligen moſte döö.

Konung Olof i Swerige fick dhåd emot honom/ att Konung Olof i Norrige hade ſijdwördeliga hanterat hans Moder/ och måd ſåfenga ord ryggiat dhåd förbund ſom war tenckt emellan dem/ och ſlagit henne måd ſin handſka: Jag tenker till hempnas

på

cum omnibus innotuiſſet: metum hoc illis incuſſerat, difficilem enim aggreſſu putabant. Collectis igitur maximis copijs, ad conſilium, res ſuas detulerunt; tam Reges quam Comites. In hoc autem conveniebant ſinguli; comitem Sigvaldum adhuc ire debere ad Regem Olaum, quo operam daret illum in inſidias illorum pertrahere, ut illi ſuperiores eſſe poſſent: Apud inſulam Svoldur rogatus eſt, ut operam daret perſvadendo, cum paucis navibus adveniret. Rex Sveno hanc cauſam hoſtilitatis prætendebat, quod ſororem ſuam in uxorem duxiſſet, ſe nolente & inſcio, & quod ſibi tributarim terram Norrigiam ocupaſſet, quam Haraldus pater illius, ſuam terram Faleonum nominaverat. Sic dicebat Comes Sigvaldus. Tu Regum potentiſſime Faleonum terram (Hækeyam) defendis gladio vivens morienſque. Regem Sveoniæ Olaum hæc injuria illata angebat, quod Rex Norrigiæ Olaus, matrem illius inique tractaſſet vanibuſque verbis fœdus quod illos interceſſerat, violaſſet, illamque Chiro-

thec

va sinum: à ec at hefna honum mykillrar sneipu: Sigridur var oc miok eggiandi þessa ufrid. Enn þeir Haconar synir Eyrikr oc Sveirn þottust ærins fiandskapar eiga at minnast vit Olaf Kong. Sigvaldi var hinn fimti hofþingi, oc var hann Dana Kongs madur. Nu spyrst þessi tijdindi i Vinland at meiri von se at umsatur væri sett fyri Olaf Kong oc hans lid, þa er hann vildi aptur: sannadi þetta annar, enn annar syniadi oc kalladi ongvo gegna. Olafur Kongr kalladi þetta vera utrulegt, oc let ser fátt umfinnast. Nu fer Sigvaldi til Vinlandz oc hittir Oláf Kong, oc taka þeir tal sin i milli. Olafr Kongr spyr hvat satt sie i þui, hvert nockrar umsatur væri settar fyri oc ufridur? Sigvaldi Jarl sagdi at þat væri en mesti hiegomi oc lygþ er þeim var sagt, oc sver um at hann seijgir satt. Olafr Kongr trudi ordum Sigvalda. Oc fyri þui at Almattugr Gud let þat atberast á þeirra daugum at Olafr Kongr

på honom ett stoort förtreet. Segrid eggiade myckit till denna ofrijden. Menn Håkons Söner Erick och Swenn tyckte sig fullkomlig fijendskap ega emot Konung Olof. Sigwald war dån fempte hösdingen och war han Konungens mann i Danmark. Tidender spordes till Wänden att mera ån annat wore wån / ware satt försåth för Konung Olof och hans månn / då de wille fara tillbaka: somblige sannade detta / somblige sade ney / och af intet wårde wara. Konung Olof sade detta wara otroligit / och lät hann detta sig lijtet bekomma. Sigwald drog till Wånden och råkade Konung Olof / och begynte de taal sin emellan. Konung Olof sporde / om det wore sant / att något försåth wore satt före och ofrijd? Sigwald swarade att detta wore största flärd och lögn som sades / och swor hann uppå att hann sade sant. Konung Olof trodde Sigwaldz ord. Och såsom Gud Allzmecktig lät så skie denna tijden / att Konung Olof blef swijkin och dragen i försåt / utaf tillgårninge-

theca sua percussisset, magnam dicebat in illo injuriam vindicare cogito. Hanc hostilitatem Segrida ut plurimum svadebat. Sed Haquini filij Ericus & Sveno magnam sibi causam esse existimabant, iras in Regem Olaum effundendi. Sigvaldus quintus belli gerendi adversus Olaum dux erat, quod Regi Daniæ subesset. Nunciatum in Vindlandia insidias strui Regi Olao & illius comitibus; cum domum tenderet: Hoc quidam credebant, quidam negabant. Rex Olaus hoc non credibile dicebat, parvique hunc rumorem interesse, putabat. Ad Regem Olaum hoc tempore Sigvaldus in Vindlandiam venit, ubi inter se colloenti. An insidiæ sibi structæ essent, & an hostilitas aliqua metuenda, illum Rex Olaus interrogavit? Sigvaldus juramento sancivit, huic rei maximam vanitatem subesse, multumque mentitos qui ejusmodi retulerunt. Verbis Sigvaldi Rex Olaus fidem habebat. Sic Dei omnipotentis permissu, mendacijs Olaum circumvenerunt, ut Rex amplius non esset, sed hic Regnum amisit, ut postea terrenus

Kongr yrdi svikin oc taldur, fyrst fyri illgiarnann oc lygin anda, oc misti hann sua Rikis sins at uvilja sinum, at eigi stirdi hann leingur Rijki jardlegu, er hann má litlu sidar sinast himnescur madr heldur enn Jardnescur. Þetta er ritat af Sigvalda Jarli: *Nec nominato, pene monstrato, curvus est deorsum nasus in apostata, qui Sveion Regem de terra seduxit, & filium Tryggva traxit in dolo.* Þat segir sua:

Mundad ek nefna
Nær mun ek stefna
Nidur-bingt er nef
A nyþingi þeim
Er Svein Kong
Sveik ur landi
Oc Tryggva son
A tálar dró.

Verba Stefniri Thorgils S. Husafeld. c. 461.

Fra Olafi Kongi er hann gaf heimleifi monnum sinum.

Cap. LXII.

Sua er sagt at Olafr Kongr fann Sgnadd oc mögl sina manna, fyri þat at þeir dvöldust leingr i Vinlandi, en þeim þotti best. Þa let hann stefna þing fiólment, oc þá taladi hann: Veit ek þat sagdi hann at mykill fiolda manna er þat i mino
liid

ningenes och lögnenes anda / och miste således sitt Rijke emot sin willia / att icke styrde han lenger jordiske Rijke / på det hann lijtet dår effter / motte hellder synas en Himmelsk inwånare / ån Jordisk. Om Sigwald Jarl är detta skrifwit. Intet till nämpnan / dock når att uthwijsan / nåsan år nederbögd på dån förrådaren / som bedrog Konung Swån utur Rijket / och kom Tryggwason i försåth eller.

Dån ey må nempnas /
Nog kunnig skal dock lemnas:
En krokig nåsa hafwer /
Dån mycket arga bofwer /
Som Konung Swån ur landet
drog /
Och Ust. lijf Tryggesons effter-
stod.

Om Konung Olof / då hann gaf sine månn hemlof.

Cap. LXII.

Dåd åhr sagt att Konung Olof fann sine måns knotan och otålighet / för ded de drögde lengre i Wånden / ån dem tyckte gott wara. Låt hann dårföre stembna allment Thing och taalade hann således: wet iag dåd sade hann / att monga åhra utt
min

nus non videretur, sed potius cælorum candidatus. De Sigvaldo Comite sequentia scripta sunt: *Nec nominato, penè monstrato, curvus est deorsum nasus in apostata qui Svion Regem de terra seduxit & filium Tryggva traxit in dolo.*

Cap.

ſidi, er heimanfór i ſumar frá eignum ſinum oc conum oc bornum, oc frændum oc foſturlandi oc let þat alt tilbaka ſier, til þeſſ at fylgia mier, oc er þat vorkonlegt, at ydur þiki þat þungt at dueliaſt hier ſua leingi. Nu fyri þat þa viliom vier giefa leifi til at hverfa aptur til foſturjardar ſinnar, þeim mönnum er þat gyrnaſt, enn myklo meiri þöck kann ek þeim monum er mier vilia fylgia, skal ek oc ſina þat þó at ſijdar ſe, þeim er þat gera. Oc er Kongr hafdi ſagt þetta þa gaf folkit honum mykla þöck fyri. þa ries upp eirn gammall madur á þingino oc mælti: þan Kong hafum vier yfir oſſ, er ulijkur er ödrum Kongum oc uiafn i ſinni natturu, oc eigi man finnaſt hans jafningi. Oc fyri þui at hann er burt or Rijki ſino, þa kann vera at hann verdi i haska nöcrum. Enn þó at hann giefi monnum ſinom heimleifi, af mildi ſinni, þá ſomet

min bår / ſom foro i Sommars ifrån ſina Huſtrur / Barn och egendom / Frender och Foſterland / och lämnade altſammans effter ſig / på det de motte fölla mig / och kann iag warkunna mig öfwer ider / att i tyckien ſwårt wara / hår ſå lengie att dröya. Willom wij nu dårföre gifwa lof att reeſa tillbaka till ſitt Fåderneſland / de månn ſom det åſtunda. Dock mycket mera kann iag tacka dem ſom mig willia fölla / ſkall och emot dem ſådant mäd tijden uthwijſa. Detta då Konungen hade ſagt / gaf Folcket honom myckin tackſeyelſe dårföre. Nu ſteg upp en gammal mann uppå Thinget och ſade: Dän Konung hafwom wij öfwer oß / ſom olijk åhr andre Konungar och annorledes till ſin natur / finnes och inteet hans lijke. Och ſåſom hann nu åhr utur ſitt Rijke / kann dåd hända att hann kommer uti någon fara. Och faſt hann gifwer ſine månn hemlof utaf ſin mildhet / tiänar oß doch intet att ſkillias wijd

Vt Olaus ſuis domum redeundi veniam dederit.

CAP. LXII.

Cum Rex Olaus ſuis gravem eſſe, & illos male habere longam moram in Vindlandia, reſciret: ad judicium univerſale convocavit, ſuoſque allocutus eſt. Scio inquit, multos in exercitu meo eſſe, qui præterita æſtate, bona ſua, uxores, liberos, cognatos, & ipſum Natale ſolum reliquerunt, ut me ſaltem comitarentur; mihique moleſtum accidit, quod vobis grave ſit hic tamdiu manere. Ea propter illis permitto in Patriam ſuam redire, quibus hoc voluptè fuerit: pluris tamen illos exiſtimo, & illis majorem gratiam habebo, qui mihi adeſſe voluerint; cum domum venerimus. Hæc cum Rex peroraſſet, maximæ illi gratiæ actæ ſunt. Sed in Judicio ſenex quidam ſurrexit, dicens: Regem habemus alijs multo præſtantiorem, cujus nec parem unquam reperiri credo. Qui cum de Regno ſuo longe abeſt, ubi illi periculum aliquod imminere potuerit; ſuis tamen domum redeundi veniam, ex bonitate ſua concedit; Nobis autem

somer oss þo eigi at skiliast vit sua dyrlegan hosþingia, heldur somer oss at beriast med honom oc vita honom trulega fylgþ oc fagra þiónosto medan vier eigum kost, at eigi berist sua at, at vier urakimk vit vorn herra, oc verdi hann fyri þat frá oss teklnn, sua at vier niótum hans alldrei si þan. þessum ordum hans vitto fair menn andsuðr. Oc er kom enn næsti dagur eptir, þa er Kongur oc hirdmenn hans vaknodu, þa sau þeir rofin leidangurin oc brotto af herbudunum flest alt, oc uppi segl þeirra, oc eigi voro þa eptir meira enn ellefo skip. Olafur Kongr var þá eigi buin at sigla, oc dualdist hann um rid. Sua er sagt at Kongarner höfdu nu leingi leigid i þessum safnadi, oc þolir lidit illa oc þikir langt at bijda, sua at margir orvæntu, at Olafur Kongr myndi koma i þann enn mykla her, oc þotti þo ósynt adur enn letti, hversu fara myndi þeirra vidskipti oc gerdist lidino leitt at sitia. Oc

wijd en sådan dyrbar Höfdinge / men bettre står att wij fechta för honom / och giöra honom troget bijstond och tiänstmådan wij kunnom/atticke så må hända / att wij dragom oß undan från wår Herre / och hann blijfwer oß därföre ifrontagin att wij aldrig niuta honom sedan. Till deße hans ord swarade honom få. Och nesta dagen effter / då Konungen och hans Hoffolck waknade / sågo the skiep-floten stingrader / och mest alt borta utaf tiälterna och seglen uppdragna / och ware intet mera qwara än ellfwa Skiep. Konung Olof war du intet ferdig att segla och drögde hann än något. Konungarne hade nu länge drögt wijd detta mötet / och tyckte deras mannskap allt illa där om att bijda så länge / så att monga twijflade och intet mera wäntade att Konung Olof skulle komma till dän stoora Krijgshären / tyckes och intet weta huru ded mötte gå i denna strijden / mannskapet leddes att wänta. Nu sågo de en dag Norska hären segla måd myckin wacker ordning och blefwo segna /

autem non decet, â tanto Imperatore discedere honestius quippe nobis, si in inimicos inciderit, illi adesse, fidamque operam & servitium præstare, quamdiu vires suppetant, quam ut hoc tandem accidat, ut Dominum nostrum derelinquentes, nobis eripiatur, & tanta majestate in perpetuum carere necessum habeamus. His verbis illius, pauci aures benevolas præbuerunt. Die autem sequenti, cum Regem & aulicos illius somnus dereliquiset, videbant illos qui una in expeditionem iverant, abesse & de tentorijs abivisse, velaque illorum ventis data; nec remanebant plures quam undecim naves. Ut abiret, nondum se Rex Olaus paraverat, remansitque ad huc aliquantisper. De Regibus alteris etiam memoriæ proditum est, quod illorum quoque copijs; longæ moræ molestæ fuerint; plurimique in illis de Regis Olai adventu dubitaverint, existimantes illum adversus tantum exercitum, venire non audere; deque belli exitu si convenissent, etiam desperabant; longasque moras execrabantur. Die autem quodam Nordman-

Oc nu siá þeir á ein hveriom deigi her Nordmanna sygla med myklum sliótleik, oc urdu harla fegnir: enn Olafr Kongr bióst mer i tomi, oc fær Astrijdur honom margar Vinda-sneckior, oc fylgdi Kongi austan. þui at hun þottist skilia, at svikrædi myndi vit Olof Kong, ef hann færi igenum Danaveldi. Sigvaldi var þa farinn nordur á Skaney. Olafur Kongr hafdi þá er hann fór ur Jomsborg ett skip oc siautige skipa. Sua seigir Halldor hinn OKristni:

7 9 12 11
Onar fór oc einum
14 2 10
Unn-viggz Kongr sunnan
4 3 1 5 6
Sverþ rauþ mætur at mordi
8 13 15
Meidi siautugum skeida:
28 27 25
þæ-er hunlagar hreina
23 22 24
Hafdi Jarl of-krafþa,
18 19 16 17
Sætt geck seggia ættar
20 26 28
Sundur, Skannunga lundar.

Nu

fegna / menn Konung Olof lagade sig longsammare till; Astrijd fick honom monga Wändiska Skiepp / och följde hon Konungen Öster på / ty hon tycktes see att förfåth motte wara för Konung Olof / om hann reeste igenom Danmarkz-Rijke. Sigwald war nu rester Norr till Skåne. Då Konung Olof foor ifrån Jombzborg hade hann siuttie-ett Skiep. Så säger Halldor dän oChristne:

Dän förnäma Konungen som kom
söder ifrån mäd ett och siuttie
Skiepp / blodgade sina swärd dödande männ. Däd må seyas
att all wänskap slöts mannom
emellan / då Jarlen uppägiade
boda Konungar / att de mäd
Skieppen skulle möta hwarannan.

Höfdin-

Nordmannorum exercitum, magna decentia navigare videbant, unde & gaudium conceperunt. Rex Olaus ut dictum, tardius se præparavit, cumque illo Astrida plurimas Vandalicas naves expediverat; Ipsa quoque Orientem versus comitabatur, videbatur quia illi; insidijs rem agi cum Daniam præternavigaret. Sigvaldus Septentrionaliora Scaniamque petiverat. Cum Julinum relinqueret Rex Olaus, septuaginta & unam navim habebat. Ejusmodi Haldori Ethnici relatio est. *Sequentium cantilenarum explicationem, qualem mihi exhibuit Dominus Gudmundus Islandus Translat. Reg. vide in Notis ad hoc caput & sequentes.*

Duces

Nu lau Hofdingiar i hôfnioni, þa er skip Olafs Kongs ſygldo hid ytra, oc voro hofþingiar à holminum, oc ſau til er flotin fôr fyri.

Hôfdingarne lâgo i hambnen då Kung Olofs Skiepp ſeglade utan före / och woro de på en holme / och ſåge uppå då flåttan foor förbij.

Fra Syglingo Olafs Kongs.

CAP. LXIII.

Ok þan dag var fagurt vedur af ſkini, oc geingo Hofþingiarner oc ſveitirnar á holmin, oc ſiá til er ſma ſkipin ſygldu fyri; oc er mörg voró ſygld ſkipin, þa ſia þeir eitt myket ſkip oc frijtt, oc þa mælto þeir, at þat myndi vera Ormurin langi, oc fòrum til ſkipanna. Þá mælti Eyrikur Iarl: bijdum enn ſagdi hann, fleiri hafa þeir ſtor ſkip enn Ormin langa. Oc þetta ſkip átti Styrkar af Gymſom, oc var þat mykit ſkip. Eyrikur mælti, meiri oc ageiligri man ydur ſynaſt Ormurin Langi. Þa ſia þeir enn mykit ſkip oc vel buit, oc hafut á. Oc þa mælti Sven Kongr, nu man hier fara Ormurin Langi, verdum

Om Konung Olofs ſegling.

CAP. LXIII.

Denna dagen war klart wäder och Solſkijn och gingo Höfdingarne tillijka måd Folcket uppå holmen / och ſåge uppå huru ſmå Skieppen ſeglade föruth; och då monge Skiepp hadeſeglat / ſågo de ett ſtoort och wackert Skiepp / och ſade de att detta mon wara Ormen Långa / låtom oß nu fara till Skieppen. Erick Jarl ſade: låtom oß än bijda / de hafwa flere Skiepp ſtoora än Ormen Långa. Detta ſtora Skieppet ätte Styrkar af Gymſon / och war ded ett mykit ſtoort Skiepp. Erick ſade; ſtörre och beetre lärer eder tyckia Ormen Långa wara. De ſåge ändå ett ſtore Skiepp och wäl tillagat / måd hufwud uppå ſtammen. Då ſade Konung

Duces in portu manebant cum Regis Olaï naves præternavigarent; in inſula autem duces erant, cum naves æquor ſulcarent.

De Navigatione Regis Olai.

CAP. LXIII.

Hoc ipſo die pulcherrima tempeſtate, duces cum aſſeclis quibuſdam inſulam ingreſſi, videbant ut naves minores præcederent, cumque multæ naves progreſſæ eſſent, magna navis & pulcherrima advenit; hanc eſſe draconem longum jam dicebant, naves ergo adeamus! Comes Ericus reſpondit; adhuc nobis exſpectandum, plures magnas naves, quam draconem longum habent. Hanc navim poſſidebat Styrcarus de Gimſom, quæ erat maxima navis: Præterea Ericus dicebat; major & ſplendidior vobis adparabit Draco longus. Alia de hinc navis magna & benè ornata illis viſa, in cujus prora caput

verdum nu eigi ofteinir. Þá sagdi Eyrikur Jarl; eigi man þetta vera Ormurin Langi, þui ey hafa enn farit öll stor skip þeirra, en mörg eru til. Þetta skip atti frændi Kongs eirn rijkur madr oc agetur. Nu verdur á nockut lid, oc þa sia þeir myckit skip sygla, Þá mælti Svein Kongr, nu man hier fara Ormurin Langi. Eyrikr sagdi, Þetta er mykit skip oc fritt, en meiri oc agetligri man ydur synast Ormurin langi, sa er Olafr Kongr styrir. Oc þegar eptir fylger annat mykit skip oc fritt oc attu þessi skip þeir brædur, Hyringur oc Þorgeir. Sedan vard enn lid mykit, adur þeir siá mykit skip oc fritt, med segl blástofud, oc var skip þetta myklo meira en þau er adur haufdu syglt, Þat var skeid, oc eingi höfut á. Þá stód Sveinn Kongr upp oc mælti; oc glotti vid: hræddur er Olafur Kongr, hann þorir nu ey sygla med hofut á Orminum Langa; förum nu oc leggiom at honom. Þá mælti Eyrikr Jarl, eigi er hier Olafr Kongr á þessu skipi. Þetta skip

nung Swen: Här monn fara Ormen Långa / låtom oß nu intet wara förseena. Erich Jarl swarade; intet är thetta Ormen Longa / ty intet hafwa än farit alla deras stora Skiepp / och hafwa de monga. Detta Skieppet ätte Konungens Frende / en mechtig och förnäm mann. Nu droge fram några Skiepp / och sågo de ett stoort Skiep segla / då sade Konung Swen / här mon nu fara Ormen Longa. Erich swarade / detta är ett stort och wackert Skiep / menn större och betere låter eder synas Ormen Longa / dän Konung Olof styrer. Där effter följde ett annat Skiep stort och fagert / detta Skieppet ätte brödderna Thorgeyr och Hyringer. Sedan effter en stund sågo dhe ett stoort och sköne Skiepp mäd blårandige segel / detta war större än de som förr hade seglat / däd war en Skuta och intet huswud på. Konung Swenn stod upp och sade mäd löje: Konung Olof är rädder / han törer nu intet segla mäd huswud på Ormens framstambn / låtom oß legia

caput quoque sculptum apparuit. Rex Sveno inquit, hic habemus Draconem Longum, jam nobis moræ non amplius nectendæ. Comes Ericus respondit, hic nequaquam Draconem Longum videmus, nec adhuc omnes grandiores naves illorum prærernavigarunt, plurimas quia habent. Hujus navis possessor erat cognatus Regis, vir potens & præclarus. Mox magna iterum navis visa, de qua Rex Sveno hic ergo draco longus navigat? Ad quod Ericus, hæc navis magna & pulchra est, sed præstantior vobis ad parebit draco Longus, quam Rex Olaus gubernat: Maxima adhuc & elegantissima navis advenit, quam possidebant fratres Thorgeyrus & Hyringus. Non diu post, pulcherrimam & prioribus majorem navim adspexerunt, cujus carbasa cœruleis radijs interstincta erant: Hæc erat navis oneraria, cujus prora capite carebat: Jam surrexit Rex Sveno, risumque edebat, dicens, timorem Rex Olaus concepit, ut amplius

skip kenni ec, þui eg hefi þat opt sied. Þetta skip á Erlingr Skialgson af Jadri, oc er betra at leggia um skaut þessu skipi til orosto. Þeim dreingiom er þar skipat innan bordz at sialfir meigum vier þat vita, ef vier hitum Olaf Kong Tryggvason at oss er betra skard i flota hans, en vier mætum þessi skeid. Þa mælti Olafur Svia Kongur ; ey skildum vier nu lædalt of midg at leggia til bardaga vit Olaf Kong, þó at hann hafi skip stór ; þuiþat er su skomm oc neisa, er spyriast mann á öll lönd, ef vier liggiom hier med uflyandi her, en hann sigli þiod-leid fyri utan. Þa sagdi Eyrikur Jatl, Herra, lat sijgla þetta skip: ec feigi þier þessi tijdindi, at ey hefur Olafr Kongr Tryggvason umsiglt, oc þenna dag man þier Kostur at beriast vid han. Nu eru hier margir Höfdingiar sagdi Eyrikr, oc vænir mig þeirrar ridar af þeim, at allir hafi vier ærit at vinna, adur enn letti. Oc nu sia þeir sigla mykit skip, oc mæltu margir

gla emot honom. Erick Jarl swarade / intet ähr Konung Olof på detta Skieppet / iag klänner Skippet / ty iag haswer det offtasedt. Detta Skieppet äger Ehrlinger Skialgsohn på Jadre / och ähr bettre fechta baak effter detta Skieppet / de menn ähra dår uppå / att wij må dåd weta / om wij finnom Olof Tryggwason / ähr oß bettre gå inn i hans flåtta / än att wij mötom denna skutan. Konung Olof i Swerige sade intet skolom wij fruchta att slos mäd Konung Olof fast hann haswer stora Skiep ; ty dåd ähr en sådan skam och nesa som spörias må i alle land / om wij liggiom här mäd en o-öfwerwinnerlig Krijgzmacht och hann seglar stora wägen förbij. Gref Erick sade / Herre låt detta Skieppet segla: Jag säger eder de tijdender att intet haswer Konung Olof Tryggwason seglat om / och så i wål sloß mäd honom i dag. Ån sade Erich ; här äro monga Höfdingar / och wänter iag skarpt fecktande af dem / och alla dem haswa wij swårt att winna innan dåd lyck tas

as non audeat, capite draconem longum ornatum habere : eamus contra illum. Comes Ericus inquit, huic navi Rex Olaus minime inest. Hanc navim sæpius vidi : possidet illam Erlingus Scialgi filius de Jadri ; nobisque consultissimum si hæc abiverit, ejusmodi enim viri illi navi insunt, ut pro certo affirmare possim quod si nobis contingat cum Olao congredi, multo nobis commodius classem illius adgredi ; si hæc navis longe remota fuerit. Rex Sveonum Olaus dicebat : metu aliquo ne disvadeamur adversus Regem Olaum contendere, quamvis magna navigia habeat ; maximo quia pudori & opprobrio nobis esset, si in perigrinis terris referreretur ; nos hic quievisse cum exercitu insuperabili, nec ausos fuisse illius iter impedire. Comes Ericus respondit ; fac cursum suum hæc navis habeat : ego enim vobis hoc pro certo referre possum, Regem Olaum Tryggvasonium nondum nos prætervectum ; hacque ipsa die, pugnandi vobis facultas cum illo, exhibebitur. Addiditque Ericus ; sunt ab altera parte plurimi nobilissimi

margir, furdu mykit skip, er þetta, er nu siglir, oc þetta man vera Ormurin langi. Eigi vill Eyrikr Jarl nu beriast oc hefna fódur sins. Oc vit þetta stendur Eyrikr Jarl upp, reidur miök, oc bidur þa ganga til skipanna, oc telur þat van, at Dònum skal eygi uieidara at beriast enn honom oc hans mònnum. Oc nu vard en á blid mjök langt ador þeir sia sigla þriu skip, oc òll stór, oc var þó eitt myklo mest, oc hafdi þat dreka haufud gyld. Oc nu mæla allir at Jarlin hafi sat sagt, oc her fer nu Ormurin Langi. Eyrikur Jarl suaradi oc sagdi at eigi veri þad Ormurin Langi. Oc bidur þa þo til leggia, ef þeir vilia, oc reina þat. þa tok Sigvaldi Jarl skeid eina, oc fór ut til skipanna, oc skióta upp hvitan skyldi, þui at þat var fridmark, hinir lada seglum oc bijda. Oc þetta hit mykla skip biet Tranin, þui styrdi þorkell Nesia, frendi Kongs. Spurdu þeir þá Sigvala

lyckeas. Nu see de åter ett store Skep/ och sade monge; gruswelligt stoort Skiepp är detta som nu seglar / och mon detta wara Ormen Longa. Erick Jarl will nu intet slåß och hemnas sin Fader. Wijd detta stod Gref Erick upp nog wred / och bad dem gå till Skieppen och sade dåd wara wån / att dem Danskom skall intet blijfwa bettre till fechta än honom och hans månn. Och effter ännu en stund sågo dhe segla tre Skep/ alla stora / dock war det ena aldra störst / och war dår uppå förgyldt drakehufwud. Alla sade nu att Grefwen hade sagt sandt / och här farer nu Ormen Longa. Erich Jarl swarade och sade / att intet wore detta Ormen Longa / och bad dem leggia till och pröfwa om de så wille. Sigwald Jarl tog en Skuta / satte upp en hwijtsh Sköld / som war fridz merkie/ och foor till Skieppen / de andre drogo nid seglen och bidade. Detta stoora Skieppet war Tranan / ded styrde Konungens Frende Thorkil Nesia.

mi duces, quos superare nobis difficillimum. Mox magnam navim videre licuit, de qua multorum sermo: maxima hæc navis est quæ jam prænavigat, quam sine dubio Draconem longum esse existimamus. Pugnandi audacia Comes Ericus destituitur, nec vindictam patris occisi sumere confidit. Hinc Comes Ericus iram concepit, surrexitque, ut naves adirent rogavit; dicens Danis nequaquam majorem animum ad pugnam suppetiturum, quam sibi & suis militibus. Interjecto jam tempore aliquo, tres adparuerunt naves omnes magnæ, cæteris tamen una præstabat, cujus & antemnæ Draconis caput præfixum erat. Omnes jam adfirmabant, Comitem Ericum vera locutum, Draconem Longum prius non prætervectum: Comes Ericus inquit, neque hic Draconem Lonum videtis, has tamen ut adirent petebat, si ipsis vires suas experiri placuerit. Comes Sigvaldus sumpta navi onetaria, & vexillo albo erecto, pacis signo, ad illas perrexit. Illi velis demissis adventum illius præstolabantur. Hæc magna navis Tranan nominabatur, quam rexit cognatus Regis Thorcillus Nefia. Ab his interrogatus

Sigvalda Jarl, hver tijdindi hann kynni seygia? hann lest kunna at seya, at vielrædi væri sett fyri Olaf Kong. Nú læta þeir Þorkell flóta skipinn oc bijda, oc vilia nu ey undan fara. Nu sia þeir Konungarner at sigla þriu skip, oc er eitt myklo mest oc þar á dreka hòfud gyld. Oc nu mælu margir; furdu mykit skip er Ormurin Langi, eckert skip i Verold man vera þui likt, at fegurd eda vexti, oc mykil raustú er i at lata gera slikt skip. Þa mæhi Sveinn Kongr; hátt man Ormurin Langi bera mig i queld, oc honom skal ek styra adur sol setizk. Hann heyrir nu á lidit at buast. Þa mælti Eyrikur Jarl, oc þó sua at fáir men heyrdo, þó at ecki skip hefdi Olafr Kongr meira en nu meigo þier siá, þá myndi Sveinn Kongr vit einsaman Dana her, aldreigi þessú skipi styra. Sigvaldi mælti at þeir skyldu lada seglunum, oc leggia undir bolmin: kallar hann betur standa vedrit, at fara land halt med

Messa. Deßa spörde Gref Sigwald hwad tidender hann kunde seya? hann sade att listige anslag woro satte för Konung Olof. Thorkiel lät lägga tillsammans Skieppen och bidde / wällandes inter fara undan. Konungarne säge nu att trij Skiep seglade / ett war af dem störst och där uppå förgyldt drake hufwdd. Nu sade monga / skreckeligit store Skiepp är Ormen Longa / intet Skiepp i Wärlden mon wara deß lijke / till fägerhet och stoorleek / och myckit proof åhr att låta giöra sådant Skiep Konung Swen sade / högt mon Ormen Longa bära mig i afften / och skal iag styra honom innan Solen går nijd. Erich Jarl sade / dock att så månn hörde: fast Konung Olof intet hade något Skiepp måra än i nu see / då fårer aldrig Konung Swen måd allena Danska härens framgong få styra detta Skieppet: Sigwald sade att de skulle draga ihopa seglen och lägga under holman: sade hann wädret bettre liggia ut / om de fara sijda måd landet / måd de stoora Skieppen /

rogatus Comes Sigvaldus, quid novi adportaret; Retulit insidias Regi Olao structas esse. Thorcillus cum navibus ergo remansit. Illico tres naves adpropinquabant; inter quas una immensæ magnitudinis erat, in qua deauratum Draconis caput. Multi jam loquebantur; ad mirandæ magnitudinis Draco longus est, nec in universo Mundo parem sibi habet, tam qua pulchritudinem quam magnitudinem, nobilissimi quippe animi inditium. Rex Sveno inquit, hac vespera Dracone Longo magnifice vehar, illamque navim ante solis occasum gubernabo. Comes Ericus respondit, ut tamen à paucis audiretur: Quamvis nullam præter has naves Rex Olaus habeat, quam quas videtis; Rex tamen Sveno, solo cum Danico exercitu, hanc nunquam superet. Comes Sigvaldus auctor erat, ut contractis velis insulæ ulteriora adnavigarent; dicebat quippe eum vento meliori illos fruituros cum magnis navibus, quoniam venti acres jam non flarent.

med ſtór skip, oc byr lijtin. Þeir giòra ſua, heimtaſt undir holmin. Þetta mikla skip hiet Ormurin skammi. Oc þa leid ey helmingur eirnrar tijdar adur enn Kongar oc alt lidit ſia þriu skip òll ſtór, oc eptir þeim skipum auſtur i hafit, var at ſiá ſem gull eitt ſægi oc er nalgadiſt, ſua at ſiá mætti, þa voro þar dreka haufut agetleg, oc skijna med mykilli byrti, oc langt var at bijda, adur en framkom annar ſtafn, oc var þetta skip buit alt med gulli oc ſylfri. Nu horfdu hier allir á þetta hid mykla skip er fram rendi, oc þotti òllum mykil undur hverſu laung ſtund adur var en þeir ſæi skutſtafnin. Þa mælti Eyrikur Jarl; ſtandit nu upp; þui nu þarf eigi at þræta hvert Ormurin Langi man ſygla, oc þar megu þier nu hitta Olaf Kong. Tryggvaſon. Nu þaugnudu margir, oc vard þeim ótti mikill at þeſſu hino mykla skipi: Hræddiſt nu margur her, vit ſinn bana. Oc enn mælti Eyrikr

Jarl,

pen / då de hafwa lijten bör / de giorde få och ſamblades under holmen. Detta ſtoora Skieppet het Ormen dän ſieckre. Och då lijdit war inter fylleſt en half ſtund / ſågo Konungarne och alleſammans trij hele ſtoora Skiepp / och effter de Skieppen Oſter i hafwet war till ſee ſom guld flöte / och når dåd kom närmare ſå att de wäl kunde ſee / då war dårpå ſkiöna Drake hufwuden och ſkien dåd måd myckin glantz och war lengie till att bijda innan framkom dån andra ſtambnen / och war detta Skieppet alt beprydt måd guld och ſilfwer. Alla ſågo nu på detta ſtoora Skieppet ſom framrände / och tycktes allom mycket under / att ſå leng ſtund war innan de ſågo baakſtabmnen. Gref Erich ſade / ſtån nu upp / nu behöfwes intet lengre träta om hwar Ormen Långa ſeglar / och där kunnen i nu finna Konung Olof Tryggwa Son. Monga tyſtnade wijd detta / och fingo en ſkreck af detta myckit ſtora Skieppet. Monga räddes och nu här ſin dödzſtund. Och ännu ſade

Grefi

ſtårent. Hæc navis Draco minor nominabatur. Vix dimidia præterierat hora, cum Reges & omnis exercitus adhuc tres maximas naves viderent; poſt quas ad orientalem maris partem, videbatur quaſi multitudo auri pelago innataret, cui cum adpropinquaret, vix contra tueri poterant. Hic erant Draconis capita præſtantiſſima, quæ ſplendorem maximum edebant, diuque erat prius quam puppim adſpicerent. Hæc navis auro & argento ornata erat. Omnes hanc maximam navim intuebantur; miraculoque res digna æſtimata, quod diu eſſet, priuſquam puppim adſpicere liceret. Comes Ericus inquit; jam parati eſtote, nullum enim dubium, quin hic Draconem Longum navigare videatis, ubi etiam Regem Olaum Tryggvaſonium reperiundi facultas. Plurimi tunc ſilentio preſſi, timorem enim ex magnitudine hujus navis conceperunt. Comes tamen Ericus inquit; decentiſſima hæc navis Regi Olao exiſtit, quantum enim

ille

Jarl, Makligt er Olafi Kongi Þetta skip, ſua miòk ſem hann ber af odrum Kongum, ſua miòk ber oc Þetta skip af òllum òdrum skipum. Oc er Olafur Kongr ſier at lid hans hefur lagt undir holmin, Þá Þikir honum likligt, at Þeir myni ſpurt hafa nockut vandrædi; vendir hann oc Þeſſum-skipum undir holmin, oc lada ſeglum. Sigvaldi Jarl skytur skeid ſinni inn at holminum i moti Þeim Kongunum, oc nu fagna Þeir Þeſſu miòk hofÞingiar allir ſaman, er Þeir ſiá Olaf Kong koma i umſatur ſinar. Gera Þeir nu luti hver fyrſt skal at leggia Olafi Kongi med ſino lidi, Þui at allir girnaſt Þeir til Rijkis hans, oc kom upp lutur Sveins Kongs. Lætur han Þa bua ſextige skip til oroſto oc skipar nu lidi ſino oc let bera merki fyrir ſier.

Gref Erich / tiänligt åhr Konung Olof detta Skeppet / så mycket som hann åhr förmeer än andra Konungar / så åhr detta Skeppet förmeer än andra Skepp. När Konung Olof såg att hans mannskap hade lagt till holmen / då tyckte hann lijkligt att de monde hafwa spordt något / wände och deßa Skeppen under holmen och lät stryka seglen. Sigwald Jarl rände nu måd sin skuta inn åth holmen till Konungarna och wore nu Höfdingarne allesammans nog glade / där de sågo Konung Olof komma i deras försåt. Och kastade nu lott / hwem först skulle läggia emot Konung Olof måd sitt manskap / ty att allesammans hade begiärlighet till hans Rijke / och kom lotten på Konung Swen. Låt hann då reda sextie Skiep till slagz / förordnade sitt Folck och lått sättia upp sin fana för sig.

Fra Olafi Kongi.
CAP. LXIV.

Olafr Kongr ſpurdi lid ſitt hvi Þeir ſigldi ey? Þeir ſaugdu hver ſauk til var, oc badu hann flija. Hann ſvarar Þeim viſt vil ec ey flia

Om Konung Olof.
CAP. LXIV.

Konung Olof sporde sina menn hwarföre de seglade icke? De sade orsaken / och bodo honom fly. Hann swarade dem / förwist will jag aldrig fly /

ille alijs Regibus Nobilior, tantum & navis hæc alijs præſtat. Rex Olaus cum videret, naves ſuas inſulæ applicuiſſe, cogitabat aliquid ſuis innotuiſſe, ad inſulam quoque flexit, velaque demiſit. Comes Sigvaldus etiam navi ſua ad inſulam derrexit, adque Reges & ceteros duces venit, quibus omnibus jam acceptiſſimus, quod viderent Regem Olaum in inſidias ſuas pertractum. Jam ſorte experiebantur, quis Regem Olaum primo ſuis copijs adgrederetur. Omnibus quia ſumma cupido inceſſerat Regno ipſius potiundi. Sorte autem huic rei Rex Sveno deſtinatus. Qui ad prælium mox ſexaginta naves eduxit, copias ordinavit, vexillumque ſuum erexit.

flija, þui at heldur girnumk ek at beriast: þui at eig er'fá rettur Kongur, er hann flyr uvini sina fyri ræslu sakir. Oc er Olafr Kongr sier oc hans menn at þeir ero svik-nir oc allur siór innan ad þeim var þaktur af her-skipum, enn Olafr Kongr hafdi þa litit lid til orosto. Sva sagdi Hallfrodur, er lidit var fra honom siglt:

fly / ty heller åstundar jag att slåß / och aldrig åhr dån råtter Konung som flyr för sine owånner / för redd-huga skuld. Nu såg Konungen och hans Folck sig wara swijkne / och att all siön war innan ifron öfwertåckt måd Krijgs-Skiep / menn Olof hade litet Folck till strijda måd. Så sade Halfrodur då mannskapet war seglat ifron honom.

1 6 7 13 14
Þar hyck vist til-miok mistu,
2 3 4 5
Mörg drott kom á flótta,
8 9 10 11 12
Gram þann ergunni fræmdi
15 16 17
Geingis, Þrænskra dreingia;
18 20 21 22 25
Næfur va einn viþ Jofra,
19 23 24
Allvaldur tua snialla.
33 32 30 31 35
Frægr er til sliks at-leigia
34 26 29 27 28
siþur, oc Jarl hinn Þridia.

När myckit Folck drefs på flyckten / troor jag dån Konungen som skarpt stridde / till stoor af-saknad de Trondhemiska månn / blef nu borta dån myckit förnåme som slogs emot twenne mechtiga Konungar och en Jorl / hwilket måd beröm må ihugkommas.

Ut Rex Olaus se ad pugnam praeparaverit.

CAP. LXIV.

Rex Olaus suos interrogavit, quare navigationem intermitterent? Illi causam retulerunt, petentes ut sibi fuga consuleret; verum respondit, fugam certe capescere nolo, quin pugnæ potius avidus sum: Rex legitimus quia nequaquam est, qui metu inimicos suos fugit. Rex tamen Olaus & illius socij se in insidias perductos videbant, & mare totum adversus se navibus bellicis stratum, sibi vero parvas vires ad tantas res adgrediendas suppetere: *sic dicebat Halfrodus* cum maxima pars navium abivisset: &c. *vide explicationem cantilenæ in Notis ad hoc caput.*

Jam

Nu ridlast lid Þeirra Konganna. Fer nu i eirn stast Dana her, enn i annan stad Svia her. Eyrikr Jarl byst i Þridia stad med sin her. Þa mælti til Oláfs Kongs eirn vitur madur Þorkell Dydrill; Herra sagdi hann, hier er mykill her oc ofurefli lidz; drögum upp segl vor, oc siglum ut a haf eptir lidi voro Er Þat eingum manni bleidi at hann ætli hóf fyri sier oc sinom mönnum. Þa mælti Olafur Kongr; leggit samann skipin oc herklædist menn, oc bregÞit sverdunum: ecki skal a flótta hyggia; Þetta ord vattar Hallfrödur sua;

Nu belte sig Konungarnes mannskap foor Danska hären på ett stelle / på ett annat dän Swenska; på tridie ssidan redde sig Erich Jarl mäd sin här. Nu sade till Konung Olof en wijs mann Thorkell Dydrill; Herre här är en stoor Krijgz mache och alt förmyckit manskap emot oß / låtom oß nu dragaupp seglen och segla ut på hafwet effter de wära: däd ähr ingom manne till blygsel att hann seer sin höfwa / hwad hann och hans männ kunna uträtta. Konung Olof sade / leggia samman Skieppen mina männ / taga edra här-kläder på och dragen swärden: inter sku wij tänckia på räddhuga: deßa ord wittnar Halfrodur så:

4 3 2 1 5 10
Geta skal mals Þess er mæla
6 14 15 16
Menn at vopna-sennu
12 11 13
Dolga-fangs vit dreingi
8 9 7
Dáldöglgann gram quáÞo:
19 17 22
Bad-at her tryggvann hyggia
18 20 21
Hneckir sina recka
24 29 25 26
Þess lifa Þiodar hressar
27 28 23
Þrottar ord à flótta.

Dhäd skal nu ihugkommas / som männ seya / dän behiärtade och dygde prydda Konungen / som intet tålde sina owänner älskas / till sina modiga Krijgz männ taalat / då de skulle sechta och taga emot owännerna. Hann bad sina Kiempar intet tänckia på flychten / hwilke tappre ord änn äre i minnet.

Jam dissolvebantur Regum copiæ. Ad unam partem Danorum exercitus tendebat, ad alteram Sveonum. Comes Ericus quoque cum suis ab illis discessit. Regem Olaum hoc tempore vir quidam prudens, Thorcillus Dydrill dictus, allocutus est: Mi Domine dicebat: Contra nos exercitus insuperabilis venit, quare vela ventis danda existimo, ut Nostros qui præiverunt consequamur. Nemini hoc opprobrio vertendum, si quod suas & suorum vires superare videcit evitare conaverit. Rex Olaus respondit; naves navibus jungite, arma capite mei socij & gladios evaginate: nequaquam de fuga cogitandum. *Hæc verba sic testatus est Halfrodur; vide Notas.*

Olafr Kongr skipadi nu fidi fino oc latur vijggyrdla skipin oc mælti fua, at á fitt bord legdi Orminum Langa Tranan, oc Ormurinn Skammi, oc teingia fidan òll faman. Þa mælti ftafnbui Olafs Kongs, nefna fumer Vikar, en fumir Vlf hinnRauda: hann fpyrKongin hvertOrmurin Langi skal þui leingra fram taka, ur teingslunum enn onnur skip, fem han var leingri ger: Olafr Kongr fvarar, Þui var hann leingri ger enn onnur skip ad hann skyldi leingra fram leggia. þá mælti ftafnbuin; avint man þáum taugfin herra, oc at viffo mun þar koftr bardagans. Þa mælti Kongur, ec viffa eigi at ec ætta ftafnbuan bædi raudan oc ragan, oc þui let ek han gera meiri òdrum skipum, at ek vildi hann væri þui audfærri i oroftou, fem hann er vegligri i. figlingunni, enn ònnur skipinn. Þo mælti ftafnbuin af reidi til Olafs Kongs, hyggit fua fyrir ydar tygn herra, at ey fnui þier mier baki vit at veria lyptingena enn eg skal framftafnin. Þa vard Kongur miok reidur,

Konung Olof ftelte nu fitt mannfkap i ordning och låt binda famman Skippen till ftrijdz och befalte att på det ena bordet om Ormen Långa fkulle läggias Tranan / och på andra Ormen ftecktre / och fedan bindas allesammans thopa mädh hwar andra. Då fade Konung Olofs ftamnboe (fombliga feya ded war Wikar / fombliga Vlf den Röda) och frågade Konungen om Ormen Långa fkal liggia längre frambundin än de andra Skieppen / fåfom hann war lengre giord? Konung Olof fwarade / där före ähr hann längre giord än de andra Skieppen / att hann fkal liggia lengre fram. Stafnboen (dän fom wärier framftabnen) fade fwärt blijfwer då på fremfta delen Herre / och wißerligen låter där blijfwa hår deßa ftrijden. Konungen fwarade / iag wifte intet att iag hade en ftafnboe / både rödan och räddan / och därföre lät iag giöra honom ftörre än de andra Skieppen / att hann fkulle wara få mycket mera kunbaar i ftrijder / fom hann ähr förnembligare i feglin.

Rex Olaus copias jam fuas ordinabat, navesque colligari præcepit, dicens quod uni lateri Draconis Longi, jungeretur navis Tranan, alteri vero Draco minor, omnesque dein ligamentis copularentur. Proreta Regis Olai interrogavit (quem quidam Vicarum nominant alij autem Vlfum Rufum) Regem, an Draco Longus cæteris navibus emineret, quia longior ftructa effet? Rex Olaus refpondit? ideo longior facta eft alijs navibus ut longius emineat: difficultas ergo magna Domine in prora exiftet, ubi certe maxima pugna futura. Nefciebam inquit Rex, me habere proretam & rufum & timidum, cum hanc navim alijs navibus majorem ftrui curavi, volebam enim ut tanto in præ-ijs confpectior alijs effet, quanto alijs navigando præftaret. Proreta iratus, Regi

 Olao

reidur ; oc vildi skióta til hans spióti. Þa mælti stafnbuinn ; skiódt þangat Herra, sem mier er þórfin, ecki hafi þier ofmarga lidvitzlo mennina. Sumir seigia þriá verit hafa stafnbua Olafs Kongs, oc voro allir sterkir, var eirn Ulfur hin Raudi, annar Vikar, þridie Hyrningur; oc þat vilia flestir seigia at Ulfur hafi þessi ord mælt vit Kongin. Oc i þann tima sia me nn at skip rendi akafliga mykit at liptungunni á Orminum Langa, oc rendi af sudur ætt, þat var sextanlessa, oc geck madur ur stafninum, oc taladi vit Olof Kong, med okunnri tungo, oc sua mælti Kongur i moti, at Nordmenn skijldo eigi: Oc er þeir hofdu talat um rijd þa fóro þeir til landz oc voro þar allan dagin, medan bardægin var, oc letu fliótа skipinn um atkeri. Oc er þeir voro i brutto, spurdo menn Kongs hverrer þeir menn væri, er vit hann hefdu talat? hann sagdi þeir væri okunnir menn oc komner af Vinlandi. þessir

seglingen än de andra. Stafnboen swarade Konung Olof måd wrede. Tåncken så om eder höghet Herre/ att i ickie mera wända rygen till/ då i skola wärja baakstamnen/ än jag då jag wärier Framstabnen. Konungen blef myckit onder/ och wille skiuta spiutet i honom. Stafnboen sade; skiuta dijth Herre som mera behöfwes/ inter hafwa i för myckin hiälp. Somliga seya Konung Olofs hafft trij Stafnboer/ och woro de alla starcka. En war Ulf-röde/ andra Wijkar/ tridie Hyringur/ och dåd willia mesta-delen seya/ att Ulf hafwer detta talat måd Konungen. Rätt i denna stunden sågo de ett myckit stort Skiepp ränna till baakstambnen på Ormen Longa/ dåd kom suder ifron/ dåd war mäd sexton ådrar på hware bord/ en mann gick fram i stamnen och taalade mäd Konung Olof på fremmande måhl/ Konungen taalte och således där emot att de Norska inter förstogo: Och då de hade taalat någon stund/ då for hann till Landz och war där heela dagen mädan slaget påstod/ och låt sitt Skiepp liggia för.

Olao respondit: de tua eminentia cogita Domine, ne minori animo in puppi defendenda utaris, quam ego proram. Hinc Rex maxime irritatus, hasta illum transfigere cogitavit. Proreta dicebat, hastam Tuam illuc mitte, ubi utilioremictum fore credideris, auxiliarios quia nimis multos non habes. Quidam referunt Regem Olaum tres proretas habuisse, qui singuli robore multo præstabant. Unus illorum erat Ulfo Rufus, alter Vicarus, tertius Hytingus: multi autem pro certo credunt, ejusmodi sermonem Regem & Ulfum intercessisse. Hoc ipso momento navis maxima, puppim Draconis Longi adibat, ex meridionali parte advenerat, eratque navis sedecim remorum à qualibet latere, In prora stabat vir, qui cum Rege Olao loquutus peregrino sermone, quali & Rex respondit, ut Norrigi verba illorum non perciperent: Cum verba pauca illos intercessissent litus ad remigabant, ibique tota illa die qua præliatum est manebant.

þessir hofdingiar fiórir : Kongar tveir oc tueir Jarlar , leggia til orosto vit Olaf Kong , oc er Sigvalda lijtt vidgetid oroston, enn þo feigir Skuli Þorsteinson i flocki þeim er hann orti um oroſtor , at han var þar :

2 1 4 5
Fylgda ek Frijſa-dolgi
12 11 3 8 9 10
Fek ek ungur þar er ſpiòr ſungo,
39 31 32 33 34 35
Nu ſidur òld at ek eldumk
13 6 7
Aldur-bot oc Sigvalda :
14 18 19 20 22
þá er til motz vit mòti
21 23 25 24
Malm-þingz i dyn hialma
26 27 28 29
Suþur fyri Svòlþrar mynni
17 16 15
Sar-lauk rodin barum.

Fra þui er Sveinn Kongr helt til bardaga vit Olaf Kong.

Cap. LXV.

Nu ſier Olafur Kongur ſettia i moti ſier fylking til bardaga buna

för anckar: När hann war borta ſporde Konungens männ hwilka de wore ſom mäd honom hade talat? hann ſade dedh wara fremmande männ/ kombna från Wänden.

Deße fyra Höfdingar / twå Konungar och twå Greſwar / begynte nu ſtrijden emot Konung Olof / dock är lijtet taalat om Sigwald Jarl uti ſtrijden / Lijkwäl ſäger Skule Torſten Son uthi de wijſor han giorde om ſtrijder / att hann war där :

Unger war jag dän tiiden / då jag fölgde Friiſernas owänn / Konung Olof Tryggwaſon och Jarlen Sigwald till ſtrijdz. Behöle dock lijfwet / där wij till ſtrijdz och ſlachtning borom blodiga Swärden / och där Krijgz-tygen ſkiene och klingade uti öns Swoldurs ſund Menn kommer jag nu / hwilket alla merkia / uppå hög älder.

Huru Konung Swän begynte ſtrijden mot Konung Olof

Cap LXV.

Konung Olof ſåg nu Krigz här komma emot ſig ruſtader till ſtrijds och

manebant , ancoris navim tenentes : cum diſceſſiſcent interrogabant Regis ſocij, quinam fuiſſent , cum quibus ſermonem habuiſſet ? Ille ignotos eſſe dicebat , deque Vindlandia adveniſſe.

Hi quatvor Duces duo Reges & duo Comites bello Regem Olaum adorti. De Comite Sigvaldo quod prælio interfuerit , haud memoratum eſt. Sculo vero Thorſtani memoriæ prodit in carminibus , quæ de prælijs compoſuerat , illum quoque adfuiſſe ; *vide Notas ad hoc caput.*

buna; oc ſpyr Kongr ſyri hveriom hoſþingia þar ſie merki borit? honum var ſvarat, at ſyri Sveini Kongi voro þar merki borin. þa mælti Olafr Kongr; Eigi myno skogar-geitornar oſſ yfir-ſtijga, þui at Danir hafa geita hug, oc eigi skulum vier ottaſt þad lid, þui at aldrig hafa Danir enn ſigur haft, ef þeir hafa bariſt á skipum. Oc er Þyri Drottning heyrdi þetta, þá vard hun vit hrygg. Oc er Kongr heirdi þat, þá leiddi han hana undir þilior nidur, oc let bua um hana vel med skioldborg oc ſterkum hlijfum. Hann mælti til hennar; ecki er nu at gráta, þui at i dag skal eg heimta tanfied þitt, þat er þu egnadiſt af broder þinom. Kongurin var i raudum ſilki kyrtli, ſua faugrum ſem roſa væri, oc þar yfir utan ſteipti hann brynio, óc ſtód hann i lyptingo: oc eptir þat quado vid ludrar um allan herin.

Dana.

och frågade hann för hwilkenthera Höfdingen merket war burit? honom blef ſwarat att för Konung Swen bars merket. Då ſade Konung Olof: Intet mon ſkogz-getterna oß öfwerwinna/ ty de Danſka hafwa geetemod/ och det manſkapet ſkolom wij intet fruchta oß före/ ty aldrig hafwa de Danſka än ſådt ſeger till ſiös. När nu Drottning Tyri hörde detta/då blef hon förſkreckt hwilket då Konungen hörde/ då ledde hann hänne under öfwerloppet/ och låt laga om hänne mäd ſkiöldborg och ſtark wärn. Hann ſade åth henne; intet må du nu gråta/ ty i dag ſkal iag hempta de penningar dig låfwades då tenderna woro wuxna (tannfie) hwilka dig bör af din broder låfwade. Konungen hade uppå ſig en rödt ſilkeſkiortil/ ſå ſkiön ſom thet hade warit en roos/ och utan på thän kaſtade hann panczar-ſkiortan och ſtod i baak ſtamnen: och efter detta blåſtes upp ludrarna i hela hären.

Konun:

Vt Rex Sveno, Regem Olaum bello aggreſſus eſt.

Cap. LXV.

Videbat hoc tempore Rex Olaus copias adventare; ad prælium paratas; interrogavitque ſuos, cujus Ducis ſignum eſſet, quod cohorti præferretur? Illi reſponderunt Regis Svenonis eſſe. Rex Olaus inquit, ſylveſtres capræ nos minime ſuperabunt, Dani quia animo caprino præditi ſunt, has copias haud quaquam metuamus; Dani ſiquidem bello navali nunquam victores extiterunt. Hoc cum Regina Tyra audiviſſet, horrore maximo perculſa eſt. Quod Rex cum reſciviſſet, illam infra tabulata deduxit, ordinavitque viros cum clypeis circa illam: illam quoque allocutus ne lacrymes inquit, hodie dona dentibus excretis à fratre Tuo Tibi promiſſa, expoſcam. Rex toga ſericia rubra indutus erat, quæ pulcherrima tanquam roſa adparebat, ſuper illam loricam habebat, inque puppi ſtabat. Deinde in agminibus tubæ (ludi Virgil. *ludrer* noſtris) in-flabantur.

Rex.

Dana Kongr leggr nu at skipum Olafs Kongs, oc feck ecki meira adgiort, enn rodit hin yllo skip: oc af stór skipum þeim er Kongr ætti skorti eigi harda skothrid, oc verda Dana Kongs menn miök sarir, enn sumer drepner. Enn þó at sua væri kallat, at Svein Kongur legdi fyrst at, þá var þó skotit af skipum Svia Kongs oc sua Jarls skipum, þui at þeir lau sua nær, at vel matti skiota á þeirra skip. Nu borduſt þeir leingi oc veitir Danum þungt. Oc er þeir höfdu leingi bardist, oc Danir urvænto sier sigurs, enn voro miök þreittir, þa hurfu þeir frá oc höfdu latit marga menn. Oc hurfu þeir nu frá med lijtin ordz-tir, sem Olafr Kongr gat til.

Konungen i Danmark lade nu till Konung Olofs Skiepp/ och kunde intet mera uthrätta än afröya dåd ytterſta Skieppet. Uthaf ſtoor-Skieppen ſom Konungen ätte/ fattades intet ſtarpt ſkiutande/ ok bleſwe Konungens månn i Danmark nog ſåra och ſombliga drepna. Och ehuruwål ſå war ſagt att Konung Swen begynte förſt ſtrijden/ ſå war dåd dock ſå wål ſkutit af Konungens i Swärige Skiepp/ ſå och Jarlens/ ty de lågo ſå når att dhe wål kunde ſkiutas af deras Skiepp. De ſtridde nu lenge och föll dåd dem Danſkom tungt. Och då de lenge hade ſtrijdt och de Danſka intet kunde wänta ſig någon ſeger/ och woro de nu nog tröttade/ lade de ifron och hade miſt mong man: De lade ifron måd liſtet beröm: ſom Konung Olof kunde dem giſwa:

Nu leggur Svia Kongur til orosto.

CAP. LXVI.

Oc er þeir hurfu fra, þá leggr at Svia Kongr med sextijge skipa oc er valit lid hans mioc, allir hinir sterkustu,

Nu begynte Konungen i Swerige ſtrijden

CAP. LXVI.

När de lade ifron/ då lade Konungen i Swerige till måd ſextie Skiepp/ och hade hann myckit utwalt

Rex Daniæ jam Regis Olai naves adgressus est, sed nihil quidquam amplius efficere potuit, quam unius navis nautas delere. De majoribus Regis navibus vehementia magna, tela missa sunt; unde Regis Daniæ milites multi vulnerati, quidam occisi. Et quamvis relatum sit Regem Svenonem prælium instituisse, è Regis Sveoniæ tamen navibus quam Comitis quoque, jacula missa sunt: Ita enim prope alteri se adplicuerant, ut ex illorum navibus jaculari pariter possent. pugnam diu sustinuerunt, quæ Danis tandem gravis visa. Longe cum pugnassent & Dani de victoria desperarent, lassitudineque gravarantur, abitum pararunt, multis suis desideratis. Exigua autem cum laude abiverunt. Rex cuim Olaus fortit udine aliqua illos polluisse, dicere non poterat.

ſterkuſtn oc ägiera vel buner, Olafur Kongur Tryggvaſon ſpyr ſyri hveriom þar ſeo merki borinn? Honum var ſagt at Olafr Svia Kongr ætti merki þau, oc ætlar han at beriaſt vit ydur. Kongr mælti audveldara man Svia verda oc blijdara, at ſleikia blot-koppa ſina innan, enn ganga uppa Ormin Langa, undir vapn var oc hriòda skipin undir oſſ, oc þeſſ væntir mik, at ecki þurſum vier att ottaſt hro-ſſæturnar. Nu leggia þeir at faſt, oc let Noregs Kongr teingia à ſitt bord hvart Orminum langa, Ormin skamma oc Tranan, enn ſua er ſagt þa er Danir hurfu frá, at menn Olafs Kongs foro af hinom minnu skipinum, oc á hin ſtærri, enn þeir er fyrir voro, toko med þòckum vit þeim, oc vard nu hin hardaſta oroſta med þeim naufnum. Leggia Sviar hart at framnan um ſtaſnin, enn Olafs Noregs Kongs menn, vita harda

wa'e manſkap / alla woro de ſtarka och myckit wäl bewäpnade. Konung Oloſ Tryggwaſon ſperde / för hwem merkiet war burit? honom blef ſwarat att Konung Oloſ i Swerige ätte detta merkiet / och tencker hann ſloß med eder. Konungen ſwarade / lättare lärer dåd falla dem Swenſkom / och behagligare at ſleckia ſina offer-koppar innan / än gå uppå Ormen Longa / emot wår wapn och rödia Skieppen under oß; och wänter iag mig dåd / att intet haſwom wij behof fruchta häſte-ätarne: de läggia ſkarpt till / och lät Norſka Konungen binda till hwardera bordet på Ormen Longa / Ormen ſteckre och Tranan. Så ähr och ſagt / att då de Danſke weeke ifron / då fore Konung Olofs männ aff de mindre Skieppen och uppå de ſtörre / menn de ſom förr woro där uppå / togo mäd tack emot dem / och blef nu en ſtarkaſt ſtrijd emellan nampnarna. De Swänſke lade ſkarpt åth framman om

Vt Rex Sveonum pugnam orſus ſit.

Cap. LXVI.

Hi cum diſceſſiſcent, Sveonum Rex cum ſexaginta navibus advenit. Habebat ille milites ſtrenuos, omnes quippe robore plurimo præditi & benè armati. Cujus jam ſignum præferretur, Rex Olaus Tryggvaſonius quæſivit? Illi reſpondebatur, Regis Sveonum Olai hoc, ſignum eſſe, cui quoque in animo tecum congredi. Rex reſpondebat, Sveonibus facilius fore credo, multoque exoptatius, ſacrificiorum ſuorum lebetes delibare, quam Draconem longum aſcendere nobis defendentibus; nobiſque & noſtris navibus aliquid officere. Spes quoniam mihi, epiphagos nobis non timendos. Hi ſtrenue adgrediebantur: Ab utraque autem latere Draconis longi, adplicata erat navis Tranan & Draco minor: Sed relatum eſt cum Dani diſceſſiſcent, quod Regis Olai milites minoribus navibus relictis, majores ingrediebantur, illis qui prius inerant acceptiſſimi: Ambo autem Olai acerrime dimicarunt, proras acrites

harda skot-rijd. Oc er Þeir hòf-
du leingi bariſt þá voro eidd skip
Svia Kongs átian ſaman. Oc nu fly-
du enn Noregs Kongs menn af
hinom ſmærri skipunum oc á Or-
min, oc leitudu þangat hialpa-
rennar at forda lijfino, Þui at Or-
murin var myklu lengri oc bordhær-
ri en òdnur skipin. oc var Þar gott
vigi ſem Kaſtali væri, en ſua gerdiſt
mykill fioldi manna á Orminum
Langa, at varla matto Þeir men
er vapn færir voro, vega fyri Þròn-
ginni. Oc er Svia Kongr ſá marga
menn ſina drepna oc Þó fiòlda ſárr,
Þa ſindiſc honom at leggia frá,
Þui at lid hans var Þritt miòk.
Enn Eyrikur Jarl oc hans lid lægu
æ i skotmali ſifellú, á skip Nor-
egs Kongs, Þo at hinna ſie mier
vidgerid, oc allur almugin, bædi
Dana Kongs oc Svia Kongs læ-
gu jafnan i skot-mali hverir ſem
at ſotto. Nu var oc margt latit
af lidi Olafs Noregs Kongs, Þui
at hann atti langt at ſækia lid-
veitzlo menninа. Oc epter Þetta
foro Kongarner til landz, Eyrekr
Jarl

om ſtamnen / menn Olofs Norſka
Konungens månn / ſtridde hårdt emot.
Och då de lengie hade ſlagitz / då wo-
ro Konungens i Swerige aderton
Skiep öde Och flydde ännu Ko-
nungens i Norrige månn af de ſmår-
re Skieppen och in på Ormen / och
ſökte dår hiålp att bewara lijfwet / ty
Ormen war myckit lengre och högre
än de andra Skieppen och war dår
ett gott wårn ſom det warit ett Slott:
menn ſå myckit manſkap kom på Or-
men Longa / att illa kunde de månn
ſom ännu orkade regierade wapnen /
fechta för trengzel. När Swånſka
Konungen ſåg monga ſina månn drep-
na / monga och ſåra / då tyckte ho-
nom rådligit låggia ifrån / ty hans
manſkap war och myckit tröt. Menn
Gref Erich och hans folck lade till att
de kunde ſkiuta på Konungens i Nor-
rige Skiepp / faſt deſſa åhr meera
omtaalt / och alt mannſkapet / både
Konungens i Danmark och Konun-
gens i Swerige / lågo ſtadigt ſå att
de kunde hafwa ſkott på dem. Nu
woro och monga Konung Olofs i Nor-
rige månn ſlagne / ty hann hade longt
att

ter Sveones adorti; Regis tamen Norrigiæ Olai milites, optime ſe defendebant; fortes ictus edentes. Cumque diu pugnaſſent, Regis Sveoniæ octodecim naves vacuæ factæ ſunt. Adhuc Regis Norrigiæ ſocij naves minores relinquebant, ſalutem in Dracone Longo quærentes, ſpem quippe vitæ ibi futuram credebant, erat quia Draco longior & altior cæteris navibus, ubi & promptior defenſio, tanquam de caſtello quodam: Tanta jam multitudo Draconem Longum ingreſſa erat, ut quibus vires adhuc ſuppeterent, ab armis utendis impedirentur. Cum Rex Sveonum, multos de ſuis occiſos & plurimos ſauciatos videret, milites quoque laſſitudine premi, diſceſſum & ille parabat. Comes tamen Ericus cum ſuis copijs nunquam longius aberat, quam ut miſſilia mittere poſſet in Regis Norrigiæ naves; licet nominatis res geſta maxime adtributa ſit; totæ tamen copiæ tam Danicæ quam Sveoniæ Regis, ita ſemper adiacebant, ut nocumento etiam alteris eſſe poſſent

Jarl oc allur herin, oc var stefnt þing oc ráda gerd, mykil hvad til skyldi taka.

att söka effter någon hielp. Effter detta foro Konungarna och Erich Jarl sampt hela hären till landz och stembdes Ting/ sampt rådslogz myckit/ hwad de skulle taga sig före.

Nu eru menn nefndir à Orminum Langa.

CAP. LXVII.

Nu þottist Olafur Noregs Kongr vita, at nòkor rór myndi á verda bardaganum oc hvild. Bidur han þa þeim manni er hiet Þorkell Dydrill, at hann skyldi taka Tranan er þá var brodin, oc skipa hana farum mònnum, oc von færum til bardaga oc fara abrut or bardaganum. Sua seygir, Hallfródur:

1 2 6
Vgræþir lá auda
3 4 5
Arm-griotz Traunu fliófa,
9 8 10 13 15
Han reid geir at gunni
7 11 14 12
Gladur oc báda nadra;
16 18 19
Adur hialdur-þorin heldi
17 20 21 22
hug framur i bod ramri
23 27 28 29
Snotur á figlu otri
25 24 26
Suns þorketull undan.

Oc

Här nämpnas de män som woro på Ormen Longa

CAP. LXVII.

Konung Olof i Norrige tyckes nu weta att någon roo motte blijfwa och hwijla ifrån striiden. Bad hann därföre Thorkel Dydrill/ dhäd hann skulle taga Tranan/ hwilken då war afrödd/ och Skieppa däruppå de såra männerna och oduglige till striiden och fara måd dåm dår ifron; Så säger Hallfrödur:

Dhän kostlige Konung Olof slogz
häfftigt mäd fienden/ till theß
hann såg de trenne Skieppen/
Ormarna båda och Tranan/
wara uthödda och wundna/ då
som dän modige Slagz-kämpen/
sprong utaf Skieppet nijd
till siöbottnen, och slmade mest
han kunde/ den som måd lust/
på fienden hade blodgat Swärden.

Och

possent. Regis Nortigiæ Olai milites plurimi jam deleti erant, omne quia auxilium ab illo longe aberat. His ita gestis terram petiverunt Reges, quod & fecit Comes Ericus, una cum universo exercitu. Ad iudicium dein convocatum, consiliumque expetitum quomodo rebus amplius consuleretur,

CAP.

Oc at þessu Kongs bodi fer Þorker till undan komist orostonne. Þa stodo uppi á Orminum þrennar fylkingar sterkra manna. Enn þessir menn eru nefndir til, at á hafi verit Orminum i hinni sidustu atlaugu: Hyringur oc Þorgeir brodur hans, Biorn af Studlu, Þorgrimur Þiodolfson, Asbiòrn or Mostur, Þordur or Niardarlòg, Eynar Styrkar fön af Gymsom Þambarskelvir, Kolbiorn af Rauma-Rijki, Þorsteirn Uxafotur, Þorsteirn hviti af Ofrustodum, Þorkell Dydrill fór adur i bròt, Ulfur hin raudi af Hein-mòrk, Vikár austan af Tiunda landi, broder Arnliotz Gellina, Vakur hin Ærmski, Bersi hinn sterki, Ausfcyti af Jampta-landi, Þrandr hinn Rami af Þelamork oc Styrmir Broder hans, þeir Haleygunir þrændur Skialgi oc Augmundur

Och mäd denna Konungens befallning fick Thorkiel komma ifron striden. Nu stodo uppe på Ormen tre hoopar starcka männ. Deßa männ ähro nembda att warit på Ormen uti sidsta slaget: Hyringer och Thorgeir hans Broder / Biörn af Stodlu / Thorgrymer Thiedolf Son Asbiörn från Mostur / Thordur ur Trondlögen / Eynar Styrkar Son Thamba-skelswer från Gymsom / Kolbiörn från Romarijke / Thorsten Oxefot / Thorsten hwite från Ofru-stod / Torkell Dydrill som foor bort / Vlf röde från Heinmork / Wijkar öster från Tiunda land / Arnliots Gellina Broder / Wakur dän Ärmskie / Bersi dän starke / Östot af Jempteland / Thrander dän starke ifrån Telamark och Styrmir hans Broder; Halogarne / Tronder Skialge och Özmunder Sandt / Hledwer Longa / utur Salt-wijk och

Vbi viri præcipuì qui Draconì longo ultimo inerant enumerantur.

Cap. LXVII.

Aliquam sibi prælij vacationem pollicebatur Rex Norrigiæ quod â prælio otium nactus; imperavitque Thorcillo Dydrillo ut navim Tranan caperet, quæ tota vacua erat, eique imponeret viros sauciatos & bello ineptos, illinc portandos. Sic refert Hallfrodus: *vide Notas.*

Is autem hoc accepto mandato prælium reliquit. Adhuc tres cohortes virorum fortissimorum in Dracone longo supererant. Novissime vero hi viri principes Draconem longum pertinaciter defendebant; Hyringus & Thorgeyrus frater ipsius; Biorno de Stodlu; Thorgrymus Thiodolphi filius; Asbiornus de Mostur; Thordus de Niardarlog; Einarus Tambarskelverus de Gymsom; Kolbiornus de Romarijke; Thorsteinus Uxafotur; Thorsteinus albus de Offiristadum; Thorcillus Dydrillus, quem modo abisse diximus; Vlfus Rufus de Hedemarkia; Vicarus ex orientaliori Norrigiæ parte & Tiundalandia, frater Arnlioti Gellini; Vicarus Armsci; Bersus sterki; Asgautus de Jamptia; Throndus acris de Telemarchia cum fratre suo Styrmero; Halogenses Thrandus Scialgi & Augmundus sandl, Hlaudverus Langi de Saltvicia cum Hareco Hvassi:

Thron-

mundur sandi, Hlodver Langi or Saltvik oc Harekur Hvassi, þeir in þrændur, Ketill Hafi oc Þorfiþur Risi, Havardur oc þeir bræður or Orkadal, Arnor Mòrski, Hallsteirn oc Borkur or fiòrdum, Eyvindur snakur, Bergþor Bestill oc Hallkell af fiòlum, Olafr dreingur oc Arnvidur ur Sogni, Sigurdur Bildur oc Eynar Hordski, Fidi oc Ketill Rijgske, Griótgardr roskvi oc Þorolfur, Ivar smætta oc Hallsteirn Hlijfar son, Ormur skogar nef, oc margir adrir, þó at vier kunnum ey nefna þa. Olafur Kongr bióst nu enn til hins sama erfvidis eptir faungum, oc ætlar at þreita nu þenna fund.

och Harekr Hwasse; Introndernas Kettill dån höga Thorwijd reese / Hawardur och Bröderna utur Orkadaal / Arnor Mörske / Hallsten och Borker från Fiordarna / Eywindr Snaker / Bergtor Bestil och Hallkell från Fiölarne / Olof dreng och Arnwijd utur Sogn / Sigurd Bild och Eynar Hårdske / Fid och Kettil Rygske / Griotgarder Roskwij och Thorolfwer / Isar Småtta och Hallstein Hlijfar Son / Orm Skog-nåss och monga andra / fast wij kunnom dem ey nemna. Olof lagade sig ännu till samma arbetet / såsom hann kunde / och tenckte att sluta detta wåsendet.

Fra radagerd Hòfdingia.

Cap. LXVIII.

Enn á þingi þessu er þeir eiga Hófdingiar, þa festa þeir sattmal sin i milli, ef þeir veita Jarli Eyrik ærit lid at beriast i moti Olafi Kongi Tryggvasyni, at hann skuli hafa.

Om Hösdingarnas rådslag.

Cap. LXVIII.

Uti dåd rådslag som Hösdingarne hade / beslöto de sin emellan / att då de goswe Jarlen Erich fullkomligit mannskap att slåß måd emot Konung Olof Tryggwason / då skulle hann

Throndenses inferiores; Katillus Havi & Thorfidus Risi; Havardus cum fratribus de Orcadal; Arnorus Morsci; Halsteinus & Biorscur de sinubus; Eivindus Snacus; Bergthorus Bestill & Halcicllus de lacubus; Olaus dreingur & Arnvidus de Sogni; Sigurdus Bildus cum Eynaro Hordsci; Fidus & Cattillus Rugenses; Griotgardus & Thorolphus Roscvi; Ivarus smætta & Hallsteirnus Hlifari filius, Ormus skogar nef cum multis aliis nobis licet incognitis. Rex Olaus prior es repetebat labores quantum posset, cogitabatque finem huic rei tandem imponere.

De ducum consiliis.

Cap. LXVIII.

In conventu autem Ducum, decretum est quod Cômiti Erico studiose armatas copias traderent; quibus dimicare posset cum Rege Olao Tryggvasonio. Quo debellato,

hafa tva luta landz i sino valdi, þat er Kongum bærist til handa, oc gerast landvarnar madur fyri Noregs Rijki, enn gialda þeim skatta á hverio ári af þeirra lita. Eyrijkur Jarl skildi eignast skip öll Kongs oc alt hlut skipti þat er feingist i orostunni, en þridiung Noregs veldis hver þeirra vit annan: festu þeir þetta med sier. Oc sijdan byst Eyrikur Jarl med lid sitt; oc hafdi hann skip er kallat var Jarnbardin, þat var mykit skip oc akafliga hardgert, stafninn hvartveggi þaktur med myklu Jarni oc hvostu eggia broddum. Hann hefur nijtian skip oc hardfeingliga skipat: roá nu at Kongs skipino med myklum akafa. Sua er sumra manna saugn, at brotnadi nocut at Orminum i atrodrinum. Oc er Olafr Kongr sier atródur Jarls med sua mykelli akefd, þa spyr hann sina menn, hver sua Kappsamliga lagdi at? þeir seigia, þat hyggiom vier Herra, at þat sie Eyrikr Jarl Hakonar son

hann hafwa twå delar af landet uti sitt wäld / som Konungarna kunde tillfalla och skulle hann blijfwa Landwärnsmann för Norriges Rijke och gifwa dem skatt hwart åhr af deras deelar. Erich Jarl skulle och få alla Konungens Skiepp och alt bytet som finges i strijden och hwar sin tridiung af Norrige hwar emot annan: detta samtyckte de emellan sig. Sedan lagade Erich Jarl sig till måd sitt manskap hann hade ett Skiepp som war kallat Jernbarden / dåd war ett store Skiep och myckit starckt giordt / hwardera stamnen war beslagin mäd myckit järn och uddhwaßa broddar. Hann hade nitton Skiepp starkt beväpnade: de rodde nu heftigt till Konungens Sclepp. Sådan åhr somblige månns segn / att något brätnade på Ormen i tillrodningen. Då Konung Olof såg Jarlens tillrodning / mäd sådan hefftighet / frågade hann sine männ / hwem så hefftigt rodde till? de sade / dåd troo wij Herre att dåd åhr Erich Jarl Håkon Son mäd Järnbarden / som år störst af alla deras

bellato, tertiam Regni Norrigiæ partem obtineret; duabus autem reliquis quæ in Regum potestatem venirent, ut administrator præesset ac defenderet, Regibus tributum annuum penderet. Erico quoque cederent omnes naves Regis, & quidquid prædæ in pugna occuparetur: de his firmum inter se fœdus pepigerunt. Comes Ericus dein Regem Olaum bello adgredi parabat. Habebat autem navim quæ Jernbardin nominabatur: quæ magna navis & fortiter compacta, cujus prora & puppis ferro munitæ & ferreis; clavis ab utraque parte acuminatis distinctæ. Erant naves ipsius novendecim, insignius armatæ, cum quibus in naves Regis ferocissime invehebatur. Quorundam relatio est, cum adremigarent, aliquam partem Draconis longi læsam fuisse. Rex cum vidisset Comitis impetuosissimum adventum, suos interrogavit, quis tanto impetu in ipsum ferebatur? Illi responsum credimus Domine hic esse Comitem Ericum Haquini filium cum navi sua Jernbarden, navi eximiæ magnitudinis. Rex Olaus inquit: plurimos

ſon med Jarnbardan er alra skipa er meſtur. þá mælti Olafr Kongr miòk hafa þeir skipat tijgnum mònnum i her þennan i moti oſſ, oc af þeſſa lidi er oſſ von hardrar oroſto, þeir eru Nordmenn ſem vir, oc hafa opt ſett blodugt ſverd oc myket vöpna skipti, muno þeir oc þickiaſt eigia vit oſſ skapligan fund, oc er oc ſua, oc ecki ſlælega rær hann at, man hann nu ætla hefna faudur ſins. Stafnbui Eyrikc Jarls var Skuli þorſtein ſon, oc annar Vigfus Vigaglum ſon, þridi Torfi Varbrand ſon, oc Finnur Eyfindar ſon af Herlaundum, Norræn madur, oc skaut allra manna beſt, hann hafdi gerſan boga Eynars þambarskelfirs. Af þui má marka hverſu Ormurinn Langi var skipadur, at Eynar bio i krapparummi oc skaut þadan um dægin, gullvofdum orum, oc var ey miſſi-feingur. Oc nu tóks ſnòrp oroſta, oc leggur Jarl faſt at Orminum oc vildi giarnan eignaſt skipit, ef hann mætti. Enn Olafur Kongr oc hans menn veriaſt

agetliga

tas Skiep. Då ſade Konung Olof. Nog hafwa deſatt förnämbliga männ utt hären emot oß / och af detta Folket är oß wån hård ſtrijd / de ähra Nordmänn ſåſom wij och hafwa offta ſedt blodiga Swärd och monge ſtrijder / de lära och ſå tyckia ſig hafwa rättmätig ordſak emot oß / och ſå är ded och / intet roor hann heller klemligt till / lärer hann nu ämbna hembnas ſin Fader. Erich Jarls ſtafnboc war Skule Thorſten Son / dän andra war Wijgfus Wijgaglum Son / tridie Torfwe Warbrand Son och Finner Eywindar Son af Herlanden / en Norſk mann / och ſkiöt hann bettre än andra menn / hann hade giordt Eynar Tambaſkelfwers boga. Härutaf kann mann märkia huru Ormen war bemannad / ty Eynar war i krapperummet (öfwan på kajutan) och ſkiöt där ifrenom dagen måd Guld omhwefwade Pijlar. Nu begyntes en ſkarp ſtrijd och lade Jarlen hårdt till Ormen / och wille gjärna bekomma Skeppet om hann kunde. Menn Konung Olof och hans männ

förſwa-

rē nos Nobiliſſimos viros ad prælium contra me ſollicitarunt: ab his copijs magnum nobis negotium moleſtiæque multum allatum iri exiſtimo, ſunt enim illi Nordmanni æque ac nos, qui & ſæpius fulgentes gladios & ſangvine tinctos conſpexerunt, multisque prælijs interfuerunt. His animum adverſus nos ferociſſimum eſſe, credibile; quare nec ſegniter nos adgrediuntur: Vindictam forſan patris interfecti, Ericus a nobis ſumere cogitat. Comitis Erici proreta unus erat Sculo Thorſtani, alter Vigfus Vigaglumi filius, tertius Torfus Vadbrandi, quartus autem Finnus Eifindi de Herulandinis in Norrigia ortus; omnium optimus jaculator, qui arcum quoque Einari Tambarſcelveri fabricaverat. Ex hoc autem diſcerni poteſt quomodo Draco longus ſtructus fuerat Einarus mediæ navis (Krapparummet) præſidium habebat, ex qua tota die auro circumdata tela mittebat, quæ nec incaſſum emittebantur. Jam accerrimè pugna ciebatur, fortiterque Comes Draconem longum adorſus eſt, cupiebat enim navim ſuperare ſi potis eſſet.

Olaus.

agetliga vel, med oumrædilegum hrauftleik. Kongr ftód i lyptingo oc skaut badum höndum, oc hendi á lopti hvert skott er til hans flaug, oc fendi aptur oc drap margan man um dægin: oc þuilikt gerdu þeir ftafnbuar hans Hyringur oc Vikar, at þeir börduft dreinglega, oc varduft vasklega, þott at þungt felli bardægin: fiöldi lefft oc af Jarli. Eynar skaut margan manu til bana enn færdi fiolda. A Orminum urdu margir fárir fyri skeitum oc Kefiom, eda grióti, enn fáir voro þá en latnir enn allir þreittir oc mæddir. Oc er þeir hofdu barift langa hrid, þá fá Eyrikur Jarl marga menn fina falla, enn þo fleiri fára þá leggur hann at landi oc hefur feingit mykin manskada. Hann bidur þá flitia dauda menn af skipum, oc þa er fárir voro, enn skipar i ftadin hvildum mönnum oc ofarum.

förſwarade ſig wäl mädh ſådan manlighet att intet kann afſeyas. Konungen ſtod i baakſtamnen och ſkiöt mädh båda henderna / tog och emot i lufften hwart ſkott ſom till honom flög och ſkickade tillbaka och drap mongen mann om dagen / således giorde och hans Stafnboer Hyringer och Wijkar / att de ſtridde drengeligen och wärde ſig wäl / ſaſt ſtrijden war hård: fälle och monga på Jarlens ſidan. Monga ſkiöt Eynar till dödz och monga ſårade hann. På Ormen bleſwo monga ſåra / för Pijlar Spiut eller Steen / menn få woro ändå döda / dock alleſammans trötta och mödda. Då de längste hade ſtrijdt / ſåg Erich Jarl monga ſine männ fallna och ändå flere ſåra / lade och ſå hann till landet och hade ſådt ſtoor ſkada på ſine männ. Hann bad då flyttia de döda männerna af Skieppen / ſå och de ſom ſåra wore och ſatte i Staden hwilade och oſårade.

Cap.

Cap.

Olaus vero cum fuis mirabili fe virtute defendebat. In puppi conftitutus Rex ambabus manibus tela in fublime projecta, excipiebat & remittebat, quo factum eft, ut illa die plurimi occiderentur: Pariter fecerunt proretæ ejus Hyringus & Vicarus, qui manus promptiffime conferentes, animofe fe defendebant, quamvis acrior pugna effet: Magna quoque clade comitis oppreffus exercitus. Einarus plurimas neci dedit, multos quoque fauciavit. In Dracone plurimi vulnerati erant â Kefijs & pilis & lapidum ictibus, pauci occifi, omnes autem laboris fatigatione affecti. Cumque diu pugnaffent, videbat Comes Ericus multos fuorum occubuiffe fed plures fauciatos, quare claffem littori admovit, multis de fuis amiffis, occifosque & vulneratos in terram deportari juffit, quibus novus miles fuffectus eft.

Cap.

Fra Olafi Kongi Tryggva Syni.

CAP. LXIX.

Oc er Jarl lagdi at landi, þa bidia menn Olafs Kongs at hann flyi oc feya hverfu mykit þeir hafa i abyrd. Hann quedft ey flya skula, þui at rettur Kongr á ey at flya. Oc þat skip, er fyrr laugdum vier frá fegftan leffan renner at Kongs skipino aftan ad lyptingunni oc badu Kong leifa fier at ganga uppa Ormin. Qvaduz giarna vilia deya med honum ef þeff væri audit. Kongur vil þat ey, þui at mier gegnir þat ecki, at þier gangit hier upp: enn þeraſt má fua at, at mier verdi miok at gagni, ef þier erut i fama ftad, þar er þier varet adur, oc veitit mier myket fullting. Oc er þeir heirdu þat, þa laugdu þeir at landi. Eyrikur Jarl kallar nu faman bædi Dana oc Svia her, oc bidur veita fier lid, at hann meigi hefna faudur fins: Man off þetta vera eylift brigzel, bædi Dana Kongi oc Svia

Om Konung Olof Tryggwafon

CAP. LXIX.

När Jarlen lade åt landet/ då bode Konung Olofs månn att hann fkulle fly/och fade uti hwad fara de woro. Han fwarade fig intet fkola fly/ ty en råtter Konung bör intet fly. Det Skieppet fom wij förr taalade om fexton åhrige/ rende till Konungens Skiep åth baakftamnen/ och bodo Konungen efftterlåta fig gå på Ormen. Sade fig och giårna willia dö måd honom/ om få wore ödet. Konungen wille detta intet; ty mig gagnar dåd intet att i gåen hijth upp: menn få kann dåd hånda, att mig blijfwer till ftore gagn/ om i åren dår i hafwa warit/ ty då kunna i giöra mig ftoor hielp Och når de dåd hörde lade de till landet. Erich Jarl kallade nu tillfammans både dän Danfka och Swenfka hären och bad dem hjålpa fig att hemnas fin Fader: Monn detta wara oß en ewig blygd/ både dän Danfka och Swenfka Konungen/ hwar gong fom

De Rege Olao Tryggvafonio.

CAP. LXIX.

Cum ad littus adpuliffet Comes, milites Regis Olai ut fugam capefceret jam iterabant, commemorantes quanto periculo expofiti effent. Ille de fuga nequaquam cogitandum dicebat, legitimo quippe Regi fugam maximo dedecori effe, reputare debetis. Iterum navis illa fedecim remorum de qua prius retulimus, puppim Draconis adibat, cujus afleclæ Regis veniam expetebant afcendendi Draconem, dicentes fe cum illo libentiffime oppetere velle, fi in fatis effet. Negabat id fe conceffurum Rex Olaus, fibi enim nihil inde commodi venturum dicebat, fed majorem fe fructum ex eo habiturum affirmabat, fi eodem veftigio ftarent: Quod refponfi cum accepiffent, littori iterum adplicuerunt. Comes Ericus tam Danorum quam Sveonum copias convocavit auxilium implorans, ut vindictam occifi patris fumere poffet, Ignominiæ nunquam delendæ effet, inquit

Svia Kongi, hvert sin er getit er Olafs Kongs Tryggvasonar, ef vier fáum eigi sigrat hann: oc aldrig sá eg slika sjón, þar er hann hefur eitt skip, enn vier hafum utalligan her. Eptir þetta tók herin at herklædast af niyo til bardaga, oc herda nu hugi sina, oc hetu allir honom sina lidveislo: oc adur en lyki þessari stefnu, þa heitir Eyrikr Jarl at taka helga skijrn, ef hann feingi sigrat þenna hinn ageta Kong. Oc er Jarl hafdi adur haft i stafni á skipi sino Þór, enn nu let hann i stadin komma hinn helga kross, enn hann brut Þór i sundur i smá mola, enn krossin setti hann i stafn á Jarnbardanum. Oc eptir þetta suifur Jarl þui i skap at lata kalla til sin vitrann mann, Þorkel hinn hafva, broder Sigvalda Jarls. Hann mælti til hans: Opt hefi ek verit i bardaugum oc alldrig fundit rauskari menn eda vikiænni, enn Olafr Kongr er oc hans menn: eigi hefi ek oc set ne eitt skip jamstor-sokligt, sem er Ormurin Langi

som blifwer talat om Konung Olof Tryggwason / om wij intet så seger öfwer honom: och aldrig såg jag slijkt / i det hann hafwer ett Skiepp / menn wij en otalig här. Sedan begynte hären att wäpnas på nytt till strijds och togo mod till sig / sampt låfwade honom sin hjälp: Och förr än denna stemnigen slöts / då låfwade Erich Jarl att låta sig döpa om han finge öfwerwinna denna förnämda Konungen. Och hade Jarlen förr hafft i framstambnen på sitt Skiepp Thor / nu låt han settia i hans stelle dåd Helliga Korset / men Thor (AfGuden) bröt han sunder i små stycken / och Korset satte han i framstambnen på Skieppet Jarnbarden. Och effter detta sattade Jarlen i sinnet / att kalla till sig en förståndig man / Thorkell dån stolta, Sigwald Jarls Broder. Hann sade till honom; offta hafwer jag warit i strijder men aldrig hafwer jag funnit manhafftigare och strijdsbarare männ / ån Konung Olof och hans menn ära Jag hafwer och aldrig sedt något Skeep

inquit tam Daniæ quam Sveoniæ Regi, quoties nomen Olai Tryggvasonij audiretur, si victoriam de illo non reportarent: nec unquam res ejusmodi se mihi obtulit, cum ille saltim unam navim habeat, nos vero exercitum innumerabilem. Bellum igitur renovabant, ex illius enim verbis animum recipiebant, omnesque suam illi promptitudinem spondebant. Prius autem quam ex consilio hoc discedebant, baptismi sacra se recepturum promisit Comes Ericus, si ipsi contingeret Regem hunc eminentissimum superare, cumque prius in prora navis sui Thoronem collocasset, illius loco sacram crucem reposuit, Thoronem autem in frustula comminuit; sacra crux in prora Jernbardæ jam eminebat. His peractis animum Comitis subibat se vocandi virum prudentissimum Thorcillum Hava (fastuosum) fratrem Comitis Sigvaldi. Huic dicebat, prælijs sæpius interfui, sed nunquam in promptiores & fortiores viros incidi, quam Rex Olaus & illius socij sunt: nec navim unquam vidi superando tam difficilem ut Draco longus est:

Langi: legg nu til ráð nockor, Þorkill, ſagði Jarl, ef þu ert ſua vitur maður ſem ſagt er, at vinna Orminn. Þorkiel fór undan leingi, Kuadſt engi brógð kunna vit leggia. Oc er Jarl bað þeſſa leingi oc margir aðrir, þá varð um ſíðir þat, at hann varð yfir-ſtijgin fyri þat at honom var heitit gull oc ſilfur myk't. Hann gaf þá til ſlægligt ráð oc vitorligt; hann bað þá fyrſt gera Caſtala mykinn af ſtór-triam, með þeim hætti, ſem herturn væri, oc bera ſíðan á kaſtalan ſtórtre oc fella þau á Orminn, oc væntir mic þa, ſagði hann at lyði. Oc ſua ſeigia menn, at aldrig myndi ſottur hafa orðit Ormurin, ef eigi væri þetta ráð fundit. Si þan leggur Jarl til bardaga oc leggur nu faſt at, oc ſiðbyrðir nu Jarnbarðan vit Orminn. Olafur Kongr mælti, er hann ſa at Jarl reri at; geingin er nu þor ur ſtafninum á Jarbarðanum, enn nu er i ſtaðin kominn hinn helgi Croſſ, oc hel. dur

Skiep ſå ſwårt att gå uppå/ ſom Ormen Longa: gif nu något råd Thorkiell / ſade Grefwen / om du åhr ſå förſtondig man ſom om dig ſagt år / att kunna winna Ormen. Torkiell drog ſig lengie undan/ och ſade ſig ingen konſt kunna wijſa dår till. Når nu Jarlen och monga andra lengte hade bedit hår om / blef på ſidſtone att hann ware öfwertalt / dår mot att honom blef låfwat mycket Guld och Selfwer. Han gaf då ett liſtigt och klokt råd: han bad dem giöra en hög timbring af ſtoora åſar/ på ded ſettet ſom ett Krijgstorn/ och ſedan båra uppå timbringan ſtoora ſtockar och ſella dem uijder på Ormen / och wånteriag då att hann något lårrer gie ſig. Och ſåya menn att aldrig hade Ormen kunnat / öfwerwinnas om icke detta rådet hade påfunnits. Sedan begynte Jarlen ſtrijden och lade hårdt till Järnbarden på ſiidan wijd Ormen. Konung Olof ſade/ då hann ſåg Jarlen leggia till/ Tor hafwer nu gongit utur framſtamnen på

ſtat: Da igitur aliquod conſilium Thorcille, inquit Comes; quo Draconem ſuperare poſſimus, ſi prudentia tanta polles, quantam hominum vulgavit fama. Diu ſubterfugit Thorcillus, dicens mentem ſuam ejuſmodi ſtratagema ſubire non poſſe. Cum vero Comes & alij multi, diu illum rogaſſent, tandem victus erat, quod magnum etiam auri & argenti theſaurum promitterent. Prudens igitur & aſtutum conſilium exhibuit: ſvadebat quia ut navibus primo caſtellum ex magnis arboribus in ædificarent, hoc modo quaſi turris quædam eſſet, caſtello autem dein magnas arbores inferrent, quas in Draconem inclinarent, ſpem ſibi eſſe dicens; illum hoc pacto ſuccubiturum. Plurimi ſunt qui exiſtiment, nullo modo Draconem ſuperari potuiſſe, niſi hoc ſtratagemate invento. Comes prælio iterum ſe accingebat, Draconemque cum Jernbardo adnavigatus, lateri illius ſe junxit. Rex Olaus dicebat, cum comitem impetum in ſe

ſacien-

dar mun Jesus Christus Drottinn, vilia til sin tua enn eirn. Sua seigir Halldor hinn OChristni, er hann kuad um Eyrik Jarl:

3 4 7 6 8
1. Ferd kom heldur i hardan
11 10 5 9
Hnito reyr saman dreira,
16 13 12 15
Tungl scaruz þar tingla
14 1 2
Tangar Ormurinn Langi;
17 26 28
þa er borþmykin barþa
27 25 24
Brynflagþz regin lagþi,
18 19 20 22 23
Jarl vann bialmz und holmi
21 29 30 31
Hryþ viþ fadmis sido. al fofnir

Oc enn quad hann:

4 1 2
2. Gòrþ ist snárpra sverþa,
10 9 11 5
Slito dreingir friþ leingi,
12 14 15 13
þar er gyllinn spiòt gullu
3 6 7 8
Gangurum Orminn Langa;
18 16 20 21
Dolg qvaþo fram fylgia
28 17 26
Frán-legg bijta hanum
22 23 19
Svænska menn at sænnu
18 24 25
sunnr oc Danska runna

Oc

på Järnbarden / och är i stellet kommit dåd Heliga Korßet / och helder will Herren Jesus Christus till sig hafwa twå än en. Så säger Halldor dån OChristne då han skref om Erich Jarl.

Skleppet Ormen Longa / mäd de skrijdz bußar där uppå wore / gieck på fienderna hårdeligen / höggz då sunder ded förgylta sköna Drake-huswud / mäd de godertjeningar mitt uppä Skleppet / närsom Jarlen Erich lade dän bordhöga Järnbarden / på sijdan om Ormen Longa.

Och än sade hann:

På Skleppet Ormen Longa fecktades lengse / war och inteet att tala om frijden hooß deße Drengiar / då Gullagde spiuten klingade. Seges och Swenska män och Danska hafwa Konungens fiende (Erick Jarl) hwilken skarpt fechtade giordt fölle / söder till öön Swolda.

Och

faciatem videret; de prora navis remotus est Thoro, inque vicem successit sancta crux; Domino Jesu Christo magis quoque placituros duos quam unum credo. Ejusmodi est relatio Halldori ethnici in cantilenis de Comite Erico &c. vide *Notas*

Et

Oc enn quad hann :

a 1 3 4 5
3. Hyckat ec vægd at vigi,
7 6 18 9
Vann drott jòfur fottann,
8 19 31 13 14
Fiord komfc Jarl at jòrdu
17 16 15
Ogn-hardan fek fpordo,
18 19 25 26 21
Þa er fiard-refil færdu
20 23 24 22,
Folk-harÞr a trad Barda,
30 29 27 28
Litt var fævar fotti
31 32 33 34.
Svangr vit Ormin Langa.

Þeffi orofta vard nu fua haurd at furda var at fyrft atfoknini, enn þo meft af vòrninni, oc fua kom um fidir, at ollumeiginn lògdu skipin at Orminum, en Þeir vordust fua fnarpliga, at Þeir giætto fin ey, oc lióро ut af bordonum med vopnom finom, fua fem Þeir berdift á meigin landi. Sua feigir Hallfrodur:

Suckn

Och ån fade hann:

Jag troor ingom fkonatz / war och intet att bidia om frijd / då Jarlens Erichs Soldater floges emot Konung Olof Tryggwafon / wijd ön Swoldur. Jarlen Erick kom då till egendom hann fkonte fig intet / dån håida fållen når hann förde Järnbarden måd fine Kiåmpar emot Konungen och Ormen långa: Roffoglom fattades då intet fódan af döda månn wijd Ormen Longa.

Denna ftrijden wart nu få hård / att en ftreck wart af första begynnelsen / menn meft af dem fom wårde fig; och få blef ytterft / att på alla fijdor om Ormen lade Skieppen till; månn de wårde fig få fkarpt att de intet achtade fig / och luppo nijd för borden med fin wapn / lycka fom de hade flagitz på ett ftycke af landet. Så fåger Halfrodur:

Kung

Et adhuc dicebat:

Et mox iterum.

Hæc congreffio acris exftitit, ut primus inpetus horribilis videretur, maxime ob defenforum alacritatem: ultimoque undique adpropinquabant naves Draconi, illi vero, qui Draconi inerant tanta promptitudine fe defendebant, ut nec cuftodiam fui haberent, fed ex navibus armati in mare fe præcipitarunt, haud memores fui, quam quod in continenti decertarent. fic retulit Hallfrodus. *vide Notas.*

cum

8 10 11 12
4. Sucku nidur af nadri,
14 13 15 9
Nadd fárs i bod ſarir,
3 5 7 6
Baugz gerduſt vid vægiaz
4 1 2
Verkiendur hedins ſerkiar:
24 21 22 16 20
Vanur man Ormurþott Ormi
17 18 19
Alldyr Konungr ſtyri
27 28 29 30 32 31
Hvar hann ſcrijdur med liþ lijda
33 25 26
Leingi ſlijkra dreingia.

Kung Olofs ſtrijdzmänn och hårda Kiämpar / nödgades gie ſwiga och moſte ſpringa ſårade af Ormen Långa / uti blodige hafwet. Och faſt hår effter en modiger ſtyrde Ormen Långa / får han dock aldrig dår på ſlijka Kiämpar / fare chwart han wille mäd hären.

Þa er Olafur Kongr ſá at þintiſt skipunm á bordunum, oc mennerner fello mioc om mitt skipit, þa eggiadi hann akaft ſina menn at beriast, oc ſpurdi huort ſverdin biti ecki, eda reiddi þeir ſua ſlólega til? Ec ſie at þeir ſait ſialfir ſár mòrg, enn ſumir falla daudir á þilionar, enn hinir ſtanda er á moti ydur beriaſt, oc eiga þeir þó at vega upp fyri hòfut ſier. Þa ſvarar Kolbeirn ſtallari: Eigi er undarligt herra, þó at ſverdin ſe ſlæ, Þui at þau hafa margt hògg þolt i dag, oc ſyniſt mier ſem mòrg

Då Konung Olof såg att Skieppen på ſijdorna minſkades / och männerna föllo monga mitt uppå Skieppet / då mante han hefftigt på ſina männ att ſloß och frågade om Swärden intet bete / eller om de så klemachtige hugga till? Jag ſeer att i ſiälfwa få monga ſår / och ſombliga falla döda på öfwerloppet / menn de ſtå uppe ſom ſloß emot eder / och moſte de dock feckta upp öfwer hufwudet. Marſkalken Kolbiörn ſwarade: Herre intet är dåd underligit att Swärden åra ſlö / ty de hafwa ſtådt emot mongt hugg i dag / och tyckes mig

Cum Rex Olaus naves quæ â lateribus jacuerant, diſſipatas videret, & plurimos ſuos in media navi occubuiſſe ut pugnarent fortiter, reliquos adhortatus eſt, interrogans num gladij hebeſcerent vel animo deſtituerentur? Video enim vos vulneribus plurimis affectos quoſdam & neci datos jacere; hoſtes autem noſtri nobis imminent, quibus tamen pugnandum adverſus vos, qui gladios ex ſuperiori loco vibratis. Aulæ illius gubernator Kolbiornus reſpondit: non inſolens Tibi videatur Domine ſi gladij hebeant, graves quoniam ictus hac die cum illis editi, quales & ſuſtinuerunt unde &

mòrg myni vera brotinn til unytz. Þá liòp Olafr Kongr ur liptingunni, oc i fyrirumit oc tók upp morg fverd ur háfætis kistunni i fyrirumino oc voro þau bædi rein oc huöff. Hann bad sina menn taka þau oc vega med: oc þá sá menn hans at Blód fell undan brynstukum á hendi Kongsins, enn eig vissu þeir hvar hann var sár: oc eptir þetta geck hann upp i lyptingina, oc med hònum Kolbiórn; oc hafdi hvertveggi þeirra gullrodin skiòld oc hialm á hòfdi oc silkitreio utan um brynio: hvartveggi huldi oc sua aolit sitt, at ecki matti glògt kienna hver þeirra var, þui at sua voro òll vopn þeirra lijk, hvertveggi var oc mykill madur oc dreingiligur. Oc sua er sagt, at sijdan er skip Olafs Kongs voro òll hrodin, oc òll voro fra hòggvin ònnur Orminum Langa, at allumeigin lagdu at skipin at Orminom, kendi þá allur herin hver Kongr stòd i liptingunni enn sua var þa mykill vopna burdur oc grióthflug i liptin-

mig som mŏliga åhra bŭtna / så att de åhra onyttige. Då lopp Konung Olof ifron Baakstambnen och fram i Skieppet och tog upp monga Swärd utur högsätes kistan / och woro de både reena och hwaßa. Hann bad sina männ taga dem och fechta måd: Och då sågo hans männ att blod rann undan ärmarna på pantzar-skiortan nijd på Konungens händer / menn intet wiste de hw ar han war sår: Sedan gieck hann upp i baakstambnen och fölgde Kollbiörn henom; hwardera hade de Gullagda skiölder och sådana hiälmar på hufwu / och Silkiströyor ut på pantzar skiortan: begges hölgde och sitt ansichte / att man intet kunde kiänna hwilkendera dåd war / ty lijka woro all deras wapn: begges woro de och stora männ och mannliga. Och är sagt att sedan all Konungens Skiepp woro afröyda och allesammans huggna ifron Ormen Longa och fiendernas Skiep lade på alla sijdor till Ormen / kiände då alla hwar Konungen stod i baakstamnen / och då blef en sådan wapn och steenkastning

& multi ita fracti sunt, ut inutiles existant. Puppim tum Rex Olaus relinquebat, proramque adibat, multosque gladios expromit, è cista primaria in antemna. Hos ut caperent sui & uterentur jussit, observabatur hoc tempore ab illius sociis, sangvis manare infra loricæ illius manicas. sed ubinam vulneratus esset nesciebant: In puppim deinde una cum Kolbiorno revertit: Ambo scutum & cassidem auro cælatum habebant, & togam sericiam supra loricam: ambo vultum quoque ita occulerant, ut benè dignosci non possent; omnis quippe armatura illorum par erat; ambo etiam proceri & fortes fuerunt. Cum omnes Regis Olai naves vacuæ factæ essent, & á Dracone longo omnes depulsæ, ab omni latere Draconis, adversariorum naves appulerunt. Omnesque tandem discernere poterant, ubi Rex in puppi staret, Tantam igitur in puppim telorum lapidumque vim effundebant, ut scuta & togæ illorum, in testium modum quasi

liptingina ; at allir skildir Þeirra oc treijor, voro sua sem skufvadar væri af skotom. Oc sua sagdi Sverrir Kongr, at aldrig hefdi hann heyrt dæmi til, at ne einKongur hefdi stadit i lifttingo i þuilikri atsokn, oc gert sec sua audkendann at allir mætti siá hann i orosto. Enn allir mego Þat skilia, at hann gerdi Þetta til aget's ser. Oc nu let Eyrikur Jarl fella þessi hin miklo tree á Orminn af Þeim hinom hafa turni, er gervar af storvidum, oc vit Þat halladist Ormurin miòk, oc vard nu hin snarpasta orosta: fellu Þa margir af hverutveggiom. Oc Þó at Eyriks Jarls se mest vidgetid orostonnar, þá var Þó nær allur herin i at socninni, sem sagt var. Oc Þeir hinir agetu menn sem fyrr voro nefndir Hyrningur oc Þorgeir oc Vikar bòrdust nu allir snarpliga med sinum mònnum oc vordu stafninn, oc Þó um sidir falla Þeir med agetligan ordztyr, fyri vapnom sina uvina, oc var nu uhægt, at veria Þat skard er Þeir hofdu stadit. Oc nu i Þessu

ning till baakstamnen / att alla deras sköldar och tröyor blefwo af skätten lijka som ihopa flätade af rijsor. Konung Swerre sade dåd / att aldrig hade hann hördt efterdömme af någon Konung / att hann hade stådt uti baakstamnen uti sådan tillsökning och giordt sig så okiänder / att alla kunde sij honom i strijden. Menn kan dåd nog skiönias att hann detta giordt sig till minnes och nampnkunnigheet. Nu lät Erick Jarl fella deßa stoora träna på Ormen / utaf dåd höga tornet som war giordt af stoort werkle / och dår utaf sidbördades Ormen myckit / och blef en skarpast strijd: föllo monga på båda sijdorna: Och fast Erich Jarl är mest nempnder wijd denna strijden / så war dock all hären i tillsökningen / som sagt åhr. De förnämbliga männerna som förr nämbdes Hyrinuger och Thorgeir och Wijkar / fechtade skarpt mäd sijna män och wårde stamnen / dock på ded sidsta föllo de mäd gott berömt för sina owänners wapn / och war nu swårt att wårja dåd rummet dår de hade

quasi complicata ex telis viderentur. A Rege Sverrone dictum referunt; inauditam rem fuisse, quod Rex aliquis in puppi steterit, tantumque periculum sustinuerit, omnibus notus qui prælio inerant. Omnibus tamen satis adparet, quod hoc fortitudinem suam exhibendo fecerit. Comes Ericus ut institutus erat, magnas istas arbores in Draconem inclinavit, de contabulato illo excelso quod struxerat: Hinc Draco longus multum depressus est, acerrimaque pugna hoc tempore exstitit, unde plurimi utrimque cæsi. Et quamvis Comiti Erico hæc novissima pugna maxime adtributa, semper tamen totus exercitus ut superius relatum, opem suam ferebat. Viri illi nobilissimi quos prius nominavimus Hyringus, Thorgeirus & Vicarus cum suis commilitonibus fortiter pugnarunt, defendendo proram: Ultimoque maxima cum laude, inimicorum armis sublati. Quibus cæsis locum quem defenderant, alijs tueri difficile fuit.

Þessu bili skaut Eynar Þambaskel. fir, til Eyriks Iallz tueimur aurvum. Þa mælti Jarl, eigi em ek fus at bijda hinnar Þridio: Oc þá mælti hann til Fins af Herlöndum er Scytte var allra manna bestur, oc fyrr var nefndur: hann bad hann skiota Eynar Þambaskelfir. Eigi man ek skiota hann, sagdi hann, enn lemia man ek bogan fyri honum, ef ek má. Oc nu vildi Eynar skióta hinni Þridio aur, oc dró nu bogann. Finnr skaut þá á bogann Eynars, med bildòr, oc kom a Þinorinn, oc brast i sundur bogin Eynars. Olafr Kongr mælti, er han heyrdi brestin, hvad brast? Eynar svarar: Noregi ur hendi Þier Kongr. Olafr Kongr reiddisc þá oc mælti; Gud má þui ráda, enn eigi bogi þinn. Oc nu gerdisc akafrijd oc fellu margir Kappar á Orminum, oc þeir flestir er fyrir voro nefndir oc þintist nu á bordonom. Geingo þá upp Eyriks Jarls menn à Ormin oc foro sua

hade stådt. Rätt på denna stunden sköt Eynar Tambaskelfwer till Erich Jarl twenne pijlar. Då sade Grefwen / intet hafwer jag lust att bijda dän trijdie: Och då talte han till Finner af Herlanden / hwilken war en god skytt och nembdes tillförende: Hann bad honom skiuta Eynar Tambaskelfwer. Jcke må jag skiuta honom / swarade han; menn skiemma will jag bogen för honom / om jag kan. Och nu wille Eynar skiuta dän trijdie pijlen och spende bogan. Finner sköt då på Eynars boge mäd en bred pijl och kom uppå boge tiuren / och brast Eynars boge i sunder. Konung Olof sade då han hörde smellen/ hwad brast? Eynar swarade: Norrige utur edra hender Konung. Konung Olof blef wreder och sade / Gud må råda dår om och intet din boga. Nu fecktades dåd skarpt och föllo monga Kiämpar på Ormen / och mestadelen de som för nemndes och blefwo nu så wijd bordin Erich Jarls män gingo nu uppå Ormen / och foro fram / som willa wargar / fram

Hoc ipso tempore Einarus Tambarscelverus jaculo ex arcu, bis comitem petebat: dicebatque Comes tertium jaculum haud exspectare cogito, Finnum igitur de Herlandia qui optimus jaculator erat, de quo & prius diximus allocutus, rogabat: Einarum Tambarscelverum jaculo ad peteret. Illum neci dare respondit ille, certe non queo, sed an arcum illius frangere possim, experiar. Tertium jaculum emittere Einarus cogitabat tendebatque arcum, quo momento Finnus in illum latam sagittam (vomeris instar factam) emisit, qua arcum attigit fregitque. Rex Olaus cum sonitum audivisset, quid fractum esset quæsivit? Einarus respondit; Norrigia de manibus Tuis domine excidit. Hinc Rex Olaus iratus, dicebat: In Dei potestate hoc est, ad hoc vero arcus tuus parum conferre potest. Acre iterum prælium exstitit, quo plurimi, extremum diem expleverunt, & quidem maxima pars illorum quos nominavimus, ut latera nudarentur. Draconem itaque Comitis Erici milites ascenderunt, & progrediebantur tanquam lupi pernitio-

ſüa ſem skiædir vargar, aptur oc framm á Orminum, oc fellu menn nu alt um mitt skipid, enn framm umm ſtafninn oc fyri rumit helduſt menn leingſt vit. Eyrikr Jarl ſækir nu aptur til liftingarennar, oc hans menn: ſækia menn þá allu megin at liftingunni. ſua ſegir Halldor:

3 4 6 ✓
5. Het á heiptar nijta
1 13 14
Hugreifur med Oleifi
10 9 8 11 12
Aptur hne þiod á þoſtor
2 5 7
þeingill ſina dreingi,
15 16 17 18
þá er haſvita höfdu
23 21 24 22
Hallanzum gram ſniallan
25 27 28 29
Vard af Vinda Myri
26 19 20
Vapn-eidur lokit skeidum.

þa er Eyrikur Jarl var komminn i fyri rumit, oc hans menn á Orminn þa vard þar hörd vid taka oc skarpt vapna skipti: þuiat ſuo ſem lidit fell fyri Olafi Kongi oc þintiſt á bordunum, dreif aptur til liftingar, oc var þar nu ladin mikill valkauſtur, enn þeir er uppi ſtódo á

fram och tillbaka på Ormen och felde månnerna mitt uppå Skiepet / menn i framſtambnen och fram i Skieppet / ſtodo de långſt emot. Erich Jarl och hans mån / ſökte nu åter tillbaka åth ſtambnarna. Så ſåger Halldor:

Dån ſtrijdzbare ſiöröfwaren (Erich Jarl) manade hårdt / dåd hans hefftige föllieſlagare ſkulle ſloß modigt: hwilka når Konungens Soldater intet hinte ſtå emot / gingo de till baakſtamnen / men då Erich lade Järnbarden till Konungens Skiep Ormen longa / hwaruppå feltes ſtoora trån att hann dhårutaf lutade / då kringrändes hann på dåd ſidſta; blef wunnin och ſkiöſlad / och Konung Olof ſom Wånderna offta ſlagit / öfwermechtigadt.

Då Erich Jarl war kommin i rummet fram för baakſtambnen på Ormen måd ſijna menn / då blef dår en hård mootwärn och ſkarpt fecktande; ty ſå fort ſom manſkapet föll för Konung Olof och minſkades wijd borden / så gofwo de ſig till ſtamnen / och lågo dår nu ſtoora hoopar af

perniciofiſſimi quoquo verſum in Dracone: Occubuerant autem viri fortiſſimi in media navi: In prora & puppi reſidui, diu ſe defendebant. Ad puppim dein flectebat iter Comes Ericus cum ſuis, puppim que undique adibant: ſic retulit Halldorus:

Videantur Notæ.

Cum ad puppim Draconis Comes Ericus cum ſuis perveniſſet, acerrima hic exſtitit contentio, quia cum militum Regis Olai ſtrages exſtaret maxima ad latera, omnes quibus commodum erat, ad puppim ſe receperunt: corpora corporibus cummulata jacebant

á Orminum voro harla mòdir. Oc er Olafur Kongr sá hvar Eyrikur Jarl var komin, med mykit lid, þá skaut Olafur Kongr til Jarls badum hondum þremur Kesiom skeptom, enn þær flugu ecki eptir vanda, þui at eingi þeirra tók Jarl. Ein flaug fyri ofan hofut honom, enn ònnur fyri utan hægri sijdo, þrijdi hia vinstri siþo, oc fóro þessi skot òll til onytz: Oc er Olafur Kongur sá þat, þá undradist hann miòk oc mælti mykil er hamingia Jarlsins, oc þat vill Gud nu at hann hafi Rijkit oc eignist landit: oc er hann hafdi þetta mælt, þá sáo allir þeir er þar voro, koma yfer liptingina oc Kongin himneskt lios, bædi mot-stodo menn hans, þeir er med Jarli voro, oc sua Kongs menn þeir er à lifi voro. Oc menn Eyrikz Jarls huggo i lióssit, oc ætludu at vega þann er Gud vegsamadi med liosino. Oc er abrut hvarf liosit þá sáo þeir hvergi Kongin, oc leitudu þeir hans alt um skipit, oc um hverfis hia skipino ef hann væri á sundi, oc finna þeir hann eigi.

af manskapet / menn de som stodo uppe på Ormen woro myckit mödda. Och då Konung Olof såg hwart Erick Jarl war kommin måd myckit mannskap / då skiöt Konung Olof till Jarlen måd båda händena tre skaffte spiut; menn de gingo intet som wanligit war / ty intet dera kom på Jarlen. Ett flög öfwer hufwu på honom / dåd andra utom högre sijdan / tridie wijd wånstra sijdan / foro alla deßa skotten onyttligen. Då Konung Olof dåd såg förundrade hann sig myckit och sade / stoor år Jarlens lycka / och will nu Gud att han fåår Rijket och kommer till ega landet: Och då hann detta hade sagt / då sågo alle som dår woro / komma öfwer baakstammen och Konungen / skien af Himmelen / dåd sågo både hans fiender de som woro måd Jarlen / och Konungens månn som ännu lefde. Men Erich Jarls månn huggo i liuset / och tenckte döda dån som Gud bewarade måd skienet; då skienet war sin koos / sågo de Konungen ingenstedes / och, förte de effter honom äudå på Skieppet och runde kring Skiepet / om

bant, & in Dracone adhuc superstites, multum defatigati erant. Rex Olaus cum videret quousque Comes Ericus, cum magno comitatu penetrasset, ad Comitem mittebat Rex ambabus manibus tres Kesias manubricatas: quæ tamen more illi adsveto non progrediebantur, quin incassum missæ, nulla enim Comitem attingebat: una supra caput ipsius volabat, altera dextrum latus versus, tertia ad sinistrum innoxia cadebat. Hoc cum Rex Olaus vidisset, rem admiratus dicebat: Magnam Comes fortunam habet; Deoque placere video, quod ille jam regno meo potiatur: Quæ verba cum protulisset, omnibus qui aderant lux cœlestis in Regem descendere visa: hæc tam hostibus illius qui Comitem sequebantur, quam regis socij, quibus vita adhuc supererat adparuit. Comitis Erici milites, lucem gravibus ictibus adpetebant, cogitantes illum neci dare, quem Deus luce sua honorabat. Cum lux disparuisset, nec Regem amplius videre potuerunt.

Quæ

eigi. Þá geingo oc fyri bord þeir atta menn er uppi stódo á Orminum i þessi svipan; oc var þar Eynar þambaskelfir, Kollbiörn hinn Uplenski, þorsteirn Uxaforur, Biorn af Scodlu, Asbiòrn or Mostor, Þrandur hinn skialgi, Ogmundur af Sandi, þeir voro allir dragnir upp i skip. Þat vilia sumir menn seigia, at Olafur Kongr hafi laupit fyri bord, oc komist sua i brautt oc hafi sen verit i utlaundum, enn sumir vilia seigia at hano hafi fallit i þessum bardaga. Enn hvar sem lifi hans hefur locit þá er likligt at Gud hafi tekit salina til sin, slika stund sem hann lagdi à Christnina at styrkia allar luti, þá er Gui var sæmd i. Eyrikur Jarl eignadist nu Ormin hin Langa, oc önnur skip Olafs Kongs, oc margs mans vapn þess er dreingiliga hafdi neitt adur um dægin. Þessi orosta hefur verit frægust à Nordurlondum: fyrst af vorn dreingiligri, er Ormurin var vardur, oc þui næst af atsockninni, oc sigri-
nom

om hann simade / och funno de honom intet. Då sprungo och för bord de hans otta månn som stodo qwar på Ormen i detta slaget; ded war Eynar Tambaskelfwer / Kolbiörn Vpplenske / Torsten Oxefot / Biörn af Studlu / Asbiörn från Mostur / Thronder dån Skialge / Ögmund af Sandi / de bleswo alla uppdragne af simander i Skieppen. Somblige månn willia seya att Konung Olof hafwer sprungit för bord och således kummit bort / och sedan warit utom lands / men somblige seya dåd att hann hafwer fallit i denna striiden. Menn ehwar som hans liif hafwer åndatz / då åhr dåd lijkligit att Gud hafwer tagit Siålen till sig / emådan han så long tijd hade annlagt att styrkia Christendommen / och befremia all ting som till Gudz åhra lånde. Erich Jarl bekom nu Ormen Longa och de andra Konung Olofs Skiepp / och mongen mans wapn / dem de mannligen tillförende hade brukat om dagen. Detta slaget hafwer warit myckit nampnkunnigt i
Norlan-

Quærebatur in tota navi, & in mari circa naves num nataret, sed nusquam reperiri poterat. Hoc tempore in mare se etiam præcipitarunt, octo illi viri Nobilissimi, qui adhuc in Dracone superstites pugnæ novissimæ intererant. In quibus erat Einarus Tambarscelverus; Kolbiornus Vplandus; Thorstanus Vxafot; Biorno de Stodlu; Asbiornus de Mostur; Thrandus Skialge; Ogmundus de sandi; qui omnes è mari in naves extracti. Quorundam relatio est quod Rex Olaus in mare se præcipitaverit, sicque evaserit, quodque visus fuerit in exteris regionibus: alij dicunt illum, mortalitatem in hoc prælio explevisse. Sed ubicunque in fata concesserit, haud dubitandum quin Deus ad se animam receperit, quia tanto tempore Christianam pietatem promovere studuerit inque omnibus ijs elaboraverit, quæ ad Dei honorem pertinere viderentur. Comes Ericus potitus est Dracone longo; & cum cæteris navibus Regis Olai multorum virorum arma, cum quibus die illa rem fortiter gesserant. Hoc prælium famosissimum

est

nom, er þat skip var hrodit, er eingi madur ætladi at unnit myndi verda á vatni flióranda, enn þo mest fyri sakir hofdingia þess er var Olafur Kongr, er frægastur madur var á Danska tungo: oc sua gerdu menn sier mykla um ræþo um Olof Kong, at menn vildo eigi heyra at hann myndi fallit hafa, sua sem Halldor avisar i sinom flocki.

Norlanden: först för dän mannliga wärnen som de wärde Ormen/ och sedan för dän hefftiga på gongen/ och segren/ måd hwilken dåd Skieppet blef afröyt/ som ingen man kunde/ tenckia att öfwerwinnas kunde/ på watenet flytande/ och åndå mest för dån Höfdingens skuld/ som dåd åtte/ hwilket war Konung Olof/ en berömligast mann af Nordmänn: Och sådant taal hades om Konung Olof/ att ingen wille höra att hann hade fallit/ som Halldor säger i sina wissor.

Fra Olafi Kongi.

CAP. LXX.

Þat seya menn at á sitt bord lypi hvar þeirra, Olafr Kongur oc Kolbiorn stallari, enn Kongarner oc Eyrikur Jarl, hofdu lagt at utan smaskutur at hinom stærrum skipunum, oc skildu þær draga þá af kafi, er utbyrdis liópo, oc færa þa Hofdingiom. Oc þá er sialfur Kongr hafdi à kaf laupit, þá vildo

Om Konung Olof.

CAP. LXX.

Thet sages att om hwart sitt bordsprong Konung Olof och Marskalcken Kolbiörn/ menn Konungarna och Erick Jarl hade lagt n'om sinä Skutor/ jämpte de större Skieppen/ och skulle de draga af diupet dem som sprungo öfwer bord och föra dem till Höfdingarne. Och då sialfwa Konungen hade sprunglt i siön/ då

est inter illa, quæ in Borealibus terris gesta sunt: tam propter fortissimam defensionem qua Draco longus tutatus est, quam impetum ferocissimum, claramque victoriam, qua illa navis evacuata est, quam omnes confidebant aquis innatantem, nunquam superari posse & maxime quidem ob possessorem illius, qualis fuerat Rex Olaus, qui præcipuus in Borealibus terris erat: tanti enim illum fecerunt, ut nemini credibile videretur è vivis eum exijsse, quemadmodum Halldorus in suis cantilenis monstrat.

De Rege Olao.

CAP. LXX.

Hoc referunt quod ab utraque navis latere, Rex Olaus & Kolbiornus aulæ præfectus fluctibus se immerserint. Reges autem & Comes Ericus, circum circa parvas naves majoribus adjunxerant, ut de mari extraherentur qui illuc se præcipitarent, atque duces deferentur. Cum Rex ipse profundum petiverat, illum etiam captivare cogita-

vildo Þeir taka hann höndum, er á smá skutonom voro, oc færa hann Jarli: Enn olafur Kongr brá yfir sig skyldinom oc steipti sier i Kafit, enn Kolbiörn skaut sinom skyldi undir sic, oc fell sua á sióin, at skiölldurinn vard undir honum, oc kom hann sier af Þui eigi i Kafit, oc vard hann handtekinn oc dreigin upp i skutu eina, oc hugdo Þeir at Þar var Olafur Kongur. Var hann Þa leiddur fyri Eyrik Jarl, oc er hann vissi at Þar var Kolbioru oc ecki Kongur, Þa gaf Jarl honum grid. Enn i Þessari suipan Þa reri abrot Vindasneckian: Oc er Þat margra manna saugn, at Olafr Kongr hafi stelpit af sier brynionni i Kafi, oc komist med sundi til Vinda sneckionnar, oc hefur sia frasögn vida farit sidan, sem heyra má i Þeirra manna quæÞum er Þetta hafa sannat. Sua seygir Hallfrodur:

  2 3 4 1 5 17
1 Veit ec ey hitt hvart hreytir
  11 12 7 6 8
Hungur drijfi skal ec leysa
  9 10 13
Dyn sæÞinga dauÞan
  15 16 14 18 19
Dyr bliks eda Þó kvikan.

då wille de taga honom som wore på små Skutorna / och föra honom till Jarlen: Konung Olof förde öfwer sig skiölden och gaf sig nijder till grunnet / men Kolbiörn skiöt sin skiöld under sig och föll så på siön att skiölden blef under honom / och kunde han därföre intet komma till diupet / och blef han tagin och dragen upp uti en Skuta / och tenckte de att där war Konung Olof / blef hann då ledder för Erich Jarl / och då hann såg att dåd war Kolbiörn och intet Konungen / låt Jarlen honom lefwa. Men uti detta rispet / rodde Wändiska Skieppet bort: Och åhr dåd mongen mans sågn att Konung Olof hade klädt af sig pantzarskioran nijder på haffzbottnen / och sedan måd simande kummit sig till Wändiska Skeppen / och hafwer dåd talet gådt wijda kring sedan / som kan höras uti de månns wijsor som detta hafwa sannat. Så säger Hallfrodur:

Jag wet intet om jag skall mera tala dån förnäma Konungen lefwa /
som offta spijsade hungriga wargar måd döda månn / eller såya
honom dån myckit kostfrije dödan:

cogitabant, qui majoribus navibus inerant, ut in potestatem Comitis veniret: verum Rex Olaus scuto se texerat, cum mari se committeret. Kolbiornus autem scutum infra se habebat, sicque in mare pervenit, ut impediretur ne profundum petere posset, quare etiam captus inque navim quandam levatus; credebantque hunc esse Regem Olaum, Qui ad Comitem Ericum deductus absque illo agnitus, quod Kolbiornus non Rex esset, vita illi concessa est. Hoc ipso tempore abibat navis Vandalica; multorumque hominum consensus est, quod Rex Olaus loricam sibi in profundo detraxerit, & natando ad Vandalicas naves pervenerit, quæ relatio postea diu mansit, ut constat ex illorum cantilenis qui hoc testati sunt. Sic dicit Halfrodus:

vidi

Oc enn quad hann.

3 2 1 4 5
2 Sagþur var mier ne meiri
15 14 17 18 19 16
Mun ec ftrijd af þui bijþa
3 10 12 11
Lijdum firdur oc ladi,
6 7 9 8
Land-vördur fyrir fiá bandan,
29 19 20 21 23
Væri oss þo at ærir
24 25 28 26
Elldz þeim svikum belldi
31 32 22
Heila lykn ef hauka,
23 33 34
Haukklifz-jofur lifþi.

Hier seigir sua at þegar var tvent frá sagt þeim fundi, hvart sem hann myndi fallit hafa eda brot komist : oc morg önnur dæmi eru til þess. Oc ef Gud lofar, skal ek seya sem ek veit sannast, hvat þeir menn baro frá, er þar voro i bardaganum, hvat þeir sau sidast til Olafs Kongs. Sva sagdi Skuli Þorsteinson, at þá er hann geck á Kongs skipid, þá láo sua þikt hánir daudu menn fyri fótum mier, sagdi hann, at varla mátti ganga fyri, oc þá sá hann Kong i liptingunni, oc þa sá hann frá oc velti bukunum frá fotum Jarli oc sier,
oc

Och än sade hann :

Äldrig hafwer iag hördt en större Konung utom hafwet wara wännin / än denna : och mon iag hefftigt plågas däraf : och ehuru wäl Norriges Konung mädswek umkom / wore mig dock en stoor sorgsens minskan / om Konungen än lefde.

Här säger hann så / att om detta målet war tweggiehanda taal / antingen hann hade fallit eller kommit bort : och åra monga andra efterdömen om detta. Och om Gud will skal iag seya som iag wet sannast / hwad de männ witnade som woro mäd i striiden / och hwad de sågo sidst af Konung Olof. Skule Thorstensen sade så / att då hann gieck på Konungens Skiep / då lågo så tiockt döda män för fötterna på mig / att iag nuggast kunde gå för dem / och då såg han Konungen i baakstamnen / såg sedan ifron och wälte de döda kroppana ifron Jarlens och sine fötter /
och

vide cantilenam explicatam in Notis ad Cap. LXXI.

Hic refert duplicem relationem fuisse, an prælio oppressus fuerit, vel evaserit : De hac re varia monumenta exstant. Dei autem auxilio quæ verissima novi proferam, ubi & relata illorum exhibeam qui prælio interfuerunt, ubi Regem ultimo adspexerint. Sic perhibuit Skulo Thorstani filius, cum Regiam navim ingrederetur, tot occisorum corpora ante pedes illius jacuisse ut gressum impedirent, Regem vero in puppi stantem adspexit, á quo oculos deflexit, occisos pedibus Comitis & suis dimovimus, cum altera
vice:

oc þá er hann fá til annat sinn, þá sá hann Kongin eig. Sva sagdi Eynar þamba-kielfir, at hann sá driupa blod smam oc smam, af hialmi þeim er Konger hafdi á hòfdi oc á kinn Konginnum oc er hann vildi at hyggia vandliga, hvat hann gerdi þá, þa kom à hofut Eynari mykit steinshògg, sua at hann fell vit, oc nalega viſſi hann ecki: enn litlu ſidar liop hann upp oc hugdi hann þá at Kongi, oc ſá hann, hann eigi. Sua ſagdi Kolbiòrn at Kongr skaut um dagin oc blod rann undan brynstuckunni: enn er hann leit til ſveitar Jarls er uppliópu á skipit þa var hann nockvat ſua ottafullur, oc þa liòp hann þanngat til, er Kongr hafdi ſtadit oc er hann ſá hann eigi, þá liòp hann af skipino oc á ſiòinn, oc er hann kom á ſiòinn, þa kendi hann ſliòta undir ſier skiòld oc atti þan skiold Olafr Kongr, allra skialda fegurſtur, oc gullagdur: hann þottiſt skilia at undir þeim skildi ſuam ſialfur Kongur, oc ſidan lit Kolbeirn þenna skiòld. Oc ſidan

och då hann åter ſåg upp / då ſåg han intet Konungen. Eynar Tambarſkelfwer ſade att hann ſåg blod drypa ſmott och ſmott / undan hialmen ſom Konungen hade på hufwu och nijder på kinbenet på Konungen / och då hann wille måd flijt ſee effter honom hwad hann giorde / kom i Eynars hufwud ett ſtort ſteenſhugg / ſå att hann föll dår wijd och wiſte neſtan intet till ſig: lijtet dår effter lopp hann upp och ſåg han då effter Konungen / men ſåg hann honom intet. Kolbiörn ſade att Konungen ſkiöt om dagen och rann blod undan Pantzarſkiorte årmarna: och då han ſåg uppå Jarlens manſkap ſom lopp in på Skieppet / blef hann något håpin / och lopp han dijt ſom Konungen hade ſtådt / och då hann intet ſåg honom / ſprong han af Skieppet i ſiön / och kände han flyta under ſig en ſkiöld och war dåd Konung Olofs ſkiöld / mickit fager och måd Guld inlagd: han tycktes merkia att under dån ſkiölden ſam Konungen ſiälf / och ſtragſt kom Kolbiörn ifron denna ſkiölden. Sedan ſågo hans owånner att han hade lijkan

vice reſpiceret, Regem amplius videre non poterat. Einarus Tambarſcelverus retulit, ſe vidiſſe ſangvinem guttatim de caſſide Regis in genas deſcendere, cumque adcuratius attendere vellet quid faceret, lapidis ictu gravi caput Einari percuſſum eſt, ut proſterneretur quaſi in exſtaſin; mox tamen ſurrexit, cum ad ſe redijſſet, reſpexitque locum ubi Rex ſteterat, ſed amplius non adparebat. Kolbiorni relatio erat, Regem jaculaſſe illa die & ſangvinem infra loricæ manicas fluxiſſe: cum autem Comitis ſocios qui navim adſcendebant adſpiceret, non parum hinc percellebatur, illucque tendebat ubi Rex ſteterat, quem cum non videret in mare ſe præcipitavit; quo cum veniſſet, infra ſe ſcutum pulcherrimum & auro deſtinctum, quod poſſidebat Rex Olaus agnovit: ſibique videre viſus, ſub hoc ſcuto Regem ipſum natare. Hoc ſcutum mox reliquit. Cum autem inimici illius, illum caſſidem habere Regis ſimiliman, natantemque intra naves viderent:

 decent

sidan sao ovinir hans, at hann h sdi hialm lijkan þeim er Kongur hafdi, oc suam hann þá miili skipana: þá mælꝛu þeir at þar myndi vera Olafur Kongr, oc urdu þeir gladir vid oc toko hann nu af sundi: oc er þeir fundo, at þessi madur var eigi Olafur Kongur, þá gafo þeir hanum grid. Nu sua sem fyrr saugdum vier, at uvinir Kongz leitudu hans vandliga oc fundo hann eig, þá sógdu nockrir menn af lidi Jarls at madur kom vit Vindasneckionar, oc suam at skipino, oc var i raudu klædi: oc er hann var uppkominn i skipit, þá var þat þegar i brotto: oc allar Vindasneckiornar vordo þá þegar i brotto, þær er þar höfdu verit um dægin, oc hieldu sudur fyri land.

slijkan hiälm mädh thän Konungen hade/ och sam hin thä emellan Skieppen: de sade nu att thär monde wara Konung Olof och werdo glade thär wijd/ och togo honom upp i rån simandet: Och thä de sunno att han intet war Konung Olof/ gofwo de honom frijd. Nu såsom wij sade tilförende/ leetade Konungens owänner effter honom flijteligen och sunno honom intet/ thä sade några af Jarlens män/ att de sågo en man kom simande till Wändiska Skleppen och war i röda kläder/ och thä han war upkommin i Skieppet/ gieck thäd strax bort: gingo och alla Wändiska Skieppen som thär hade warit om dagen thä bort/ och höllo suder om landet.

Fra Eyriki Iarli.

Cap. LXXI.

Eptir þenna hinn fræga bardaga, hefur nu Eyrikur Jarl feingit agætligan sigur; tekur hann af öllu folki mykit lof. þessar orosto er minning

Om Erich Jarl.

Cap. LXXI.

Effter denna berömbliga frijden/ uthi hwilken Erich Jarl fädt en förnäm seger: och af allom stoort beröm. Detta slaget ähr i minning satt för de

derent: dicebant hic esse Regem Olaum, unde læti, natantem exceperunt: sed cum cernerent illum Regem non esse, vita illi concessa est. Verum ut prius memoravimus, inimici Regis illum anxiè querebant, sed nusquam reperire poterant: Quidam tamen de Comitis militibus dicebant, quod virum quendam ad Vandalicas naves natantem conspexerint, vestitu rubro indutum, qui cum navim ascendisset, discesserunt naves ad meridionalem partem, quæ ibi prius tota die jacuerant.

De Comite Erico ut Reginam Tyri post victoriam acceptam consolari frustra conatus sit: De Morte Reginæ: De Dracone Longo Navi delecta.

Cap. LXXI.

Propter maximum hoc prælium & celeberrimam victoriā quā Comes Ericus obtinuerat summam laudem ob omnibus consecutus est. Hoc prælium in annales relatum est in memo-

ning ger fyriandadum mönnum hin Þridia edur fiorda Idus Septembris manadar. Drottning Þyri kenni flor- illa Þessum atburdum: gret hun beiskliga, Þvi at henni var mykill harmur queicder i hiarta, sua at hun matti, hvarki eta edur drecka: Oc er Eyrikr Jarl heyrdi Þetta, Þá geck hann til hennar oc tok med Þessum ordum at tala vit hana: vier hofum gert, sagdi hann mykinn glóp, er vier hofum rænt Þenna hinn goda Kong, oc hinn ageta, rikino oc tygnini: oc eigi er at eins ydar tygn oc soma skadi ger, er vier hofum hann feldan heldur er Þat mykit allri landz-bygdinni, oc mest Þegnum hans. Oc fyri Þui at eigi meigum vier nu aptur bæta ydr Þenna hin mykla skada, edur leida Þenna hinn dyra Kong aptur til ydar, er nu er frá kalladur rijkeno, Þa vil ec giarnan veita ydur Þat at bugga ydran harmleik, oc i eingan stad skaltu nu hafa minna soma oc eigi minna metord, oc eigi ydar tygn lægri vera â vorum dögum, at aftekaum Þessum einum, er Þa hafdir

de döda männerna / dän tijonde eller elofte dagen uti Septembris Månad. Drottning Tyri upptog mycket illa denna händelsen: och gret hon bitterliga / ty henne war uppwäckt stoor harm i hiärtat / så att hon kunde hwarken äta eller dricka. Och då Erich Jarl hörde detta / gick han till hänne och begynte tala på detta settet. Wij hafwom begådt ett stoort feel sade hann / att wij hafwom rånt denna goda och förnäma Konungen hans Rijke och högheet: och ähr icke allenast eder höghet skade giordt / i ded wij hafwom feldt honom / menn snarare ähr dåd för heela landet och förrsta för hans undersåtare. Och såsom wij inet kunna boota Eder denna stoora skadan / ey heller skaffa eder tillbaka denna förnäma Konungen / som nu är kommin ifrcn Rijket / så will iag giöra eder dåd / att där måd korta eder sorg; skal nu uti intet rum / eder heder och höghet wara mindre / och intet mindre / skolen i här effter hafwa till seya mådan iag lefwer / än dåd i haden då Konung Olof lefde. Nu bedjom wij eder Fru / att i låta ske som

memoriam occisorum, tertio aut quarto Idus mensis Septembris. Reginam Tyram pessime habebat hic casus, ut lacrymas vehementer effundens, nec cibum nec potum sumere sustineret. Quo comperto Comes Ericus, illam adibat dicens: rem indignam commisimus, quod Regem optimum Regno & potentia sua spoliavimus: Nec Tuæ Majestati solum inde molestia creata est, sed & toti terræ cui imperaverat, & omnibus qui illius dominio suberant. Sed cum ingens hoc damnum Tibi illatum, nullo modo resarcire, nec Regem eminentissimum Regnoque exutum Tibi restituere possumus: hoc doloris levamen Majestati Tuæ offero, quod honor Tibi semper par manebit, nec meæ vitæ diebus quidquam Tibi deerit, nisi quod Rege Olao carere cogaris. Jam rogamus Domina, cibo potuque Te reficias. Respondit Regina: qua es prudentia & bonitate, tibi

hafdir þu, et Olafr Kongur lifþi. Nu bióðum vier ydur Fru, at þeir latid ydur soma at taka fædzlu oc dryck, oc hialpa sua ydrum likama. þá mælti Drottning; þetta mælir þu af mykilli giæsku oc godgirnd, sem þu er opt vanur; Enn þó at ec velir mier þann lut til handa, at heldur deya med Olafi Kongi enn lijfa: þa er þó hiarta mitt sua akafliga loltit, med hórmum hryggleiktins oc sidan þrutit ordit i umegni hugarins, at eingi gneisti lifsins, má mic nu næra eda lifga: oc sua vard, at þyri Drottning lifdi skamma rijd sidan, oc fór hun af þessi verðldu med myklum hiartans harmi oc langri fó'tu: Oc þat er frá sagt at nockur dyrligr prestur gaf henni þat rád, at henni mætti vera abyrgdar laust utan syndina, enn hun hialpi sua lifi sino med eino epli, oc þat gerdi hun med Krapti 'bindandinnar, oc þó lijdninnar, oc sua lifdi hun nijo daga, oc andadist sidan med þenna hætti. Enn Eyrikr Jarl feck nu mykin soma oc lof, er hann feck þuilikan sigur. Hann

tok

som eder / tiänar / tagen maat och dricka till eder och hiälpen så eder lekamen. Drottningen swarade / detta taala i af stort förstond och godwillia / som i offta åhra wana: Menn såsom iag helder wäller mig dän deelen tillhanda / att dö mäd Konung Olof än lefwa / så åhr mitt hiärta så hefftigt bråkat af harm och sorg / och thopa klämbt blijfwit af hugsens swagheet / att ingen lijfsgnista må mig nu lengre uppeholla / eller lijfwa. Och blef så att Drottning Tyri lefde lijten tijd / foor sedan mäd hiärtans sorg och langlig fasta utaf denna wärden: Och åhr däd sagt att en alfwarsam Präst gaf henne däd rädet / att henne wore till ingen synd / eller någon på hennes samwete tyngia / om hon hiälpte sitt lijf mäd ett åpple / och ded giorde hon mäd fastande och lydnas krafft / lefde så nie dagar, och dog på detta settet. Menn Erich Jarl fick myckin heder och beróm / att han fädt slijkan seger. Han tog nu Ormen Longa / och satte sig till styra honom, och förordnade han sine männ uti tre Skiep: Menn detta skióna Skepper

per

Tibi sane connata & sæpius declarata, ejusmodi verba protulisti: Quia tamen mori cum Rege Olao quam illi superstes esse malo, ideo cor meum tanto angore premitur, tantoque dolore cruciatur, ut animi deliquia pati cogar, nec vitæ amplius usu gaudere possim. Itaque accidit ut Regina Tyri, brevi post fato defungeretur, adeoque præ nimio mœrore cordolioque quam & inedia, mortalitatis claustra relinqueret. Relatum quoque est, virum sanctum consilium ipsi dedisse, ut pomo sibi subveniret, sic enim ipsam ab omni periculo & peccato immunem futuram: Hujus consilio paruisse ipsam, postque novem dies, vitæ exitum habuisse. Comiti autem Erico magnus honor & laus habita, ob istam victoriam. Draconem longum is sibi vindicavit, cui & gubernatorem præbuit: Residuis vero suis militibus tres naves implevit. Pretiosissima hæc

navis

tok nū Orminn Langa, oc setti sic stiornar mann fyri hann oc skipadi hann sinom monnum med þremur skipanum: Enn þetta hit ageta skipa fór æ halt sidann oc vildi ecki at stijri láta, enn geck fram med mykłom þorveldum oc þunga, oc umsidir komst Eyrikr Jarl med þetta skip, oc þó med micklum kostnadi oc erfidi oc starfi i Vikina austan. Enn er hann sá at þetta skip vildi honom ecki lijdit vera, oc onga veglega þiónosto veita honom, heldur sindi þat mykin þungleik af sier oc erfidi, þá let Jarl hòggva sundur skipit oc brenna sidan: Oc er Nordmenn heyrdo þetta at Olafr Kongr var fallin, þá urdu allir hryggvir oc ydrudust þeir, at þeir hofdu gyrnstat sijgla undan slikum Herra oc Hòfdingia, i sua myklom haska: skijldo þeir nu at þeir myndi þessa seint betur byda.

pet / foor stadigt på en sijda snett efter denna dagen / och wille intet låta styra sig / men gieck fram med största swårhet och tyngd / och uppå sidstone kom Erick Jarl måd detta Skieppet / dock måd stoort arbete / beswår och wåsende / öster i Wijken. Och då hann såg att detta Skieppet wille honom intet lyda / och ingen heder och tiånst giöra / men wijste dåd stoor tyngd på sig och arbete / då låt Jarlen hugga sunder Skieppet / och brenna dåd upp: Och då de Norska hörde att Konung Olof war afslagin / då blefwo alla förskrechta och ångrade de sig att de hade åstundat segla ifron en slijk Herre och Höfdinge / uti sådan fara: de sunno nu att de motte seent få boot uppå detta.

Fra Vijga.

CAP. LXXII.

Nu er at seigia fra hundinom Viga, hann var vardveittur á einom bæ at Kongs bui, var hans giætt forkunnar vel af einum manni, oc

Om Wijg.

CAP. LXXII.

Dåd åhr att seya om Hunden Wijg: hann blef wachtad uti en by dår Konungen hade giest / blef hann myckit wål skiötter af en man / och

navis, post hoc vacillabat semper, nullius regiminis patiens, sed difficillime progrediebatur, adeo ut multa cum difficultate & labore, cum hac ipsa navi Ericus tandem in meridionalem partem & Viciam perveniret. Cumque videret se ex hac navi nullam utilitatem capere posse, nec sibi parere illam velle, quin potius difficilem se illi præbere, navim Comes frangi jussit, igneque dein consumi. Cum Norrigii audivissent Regem Olaum superatum, omnes dolor summus invasit; maleque illos habuit, quod navigationem instituissent, relicto Duce & Domino suo in maximo periculo, cernebant autem animos suos seram pœnitentiam subire.

oc lá Vigi hvòrn dag fyri Kongs sæti: Oc er giætzlo madur hundsins hafdi heyrt fall Kongsins med sannri frá sögn, Þa geck siá madur til Þess hus er hundurin var i oc nam stádar med myklom ryggleyk, oc mælti heyr Þu Vigi sagdi hann, nu erum vit Drottinslausir: Oc er hundurin heyrdi Þetta, þá lióp hann upp frá Kongs sætino, oc quad vit hatt um sinn oc geck ut, oc nam eigi stadar fyrr enn á einom haugi, oc lagdist Þar nidur, oc þá hvarki mat nie dryck, oc fór sua marga daga, at hann sveltist oc Þog eigi fædzlu, Oc Þo at han vildi eigi eta, Þat er at honom var borit þá bannadi hann Þó ädrum hundum oc dyrum oc fuglum at bera fra sier: Enn tárinn flutu fram á trinid ur augunum, su at allir mattu Þat skilia, at han gret akafliga sin lanar-drottin. Oc aldrig fór han or Þeim stad, er hann nam stadar, heldur var han Þar alt til Þess er hann dó: Oc var nu framm komit Þat er bondin mælti i eyni Mostur, at Nordmenn hofdu nu tynt fiórum hinom agietesto gripom.

och låg Wijg hwar dag för Konungens säte: Och då hundens wäcktare hade hördt Konungens frånfall/ då gick denna mannen till dädhuset som Konungen warit uti / och mäd stoor sorg stante och sade: hör nu Wijg/ nu hafwom wij ingen Hußbonde. Då hunden hörde detta / då lopp hann upp från Konungens säte och tör hårdt en stund / gick ut och tog sig in tet rum förr än på en hög / där lade hann sig nijder och hwarken äth eller drack/så let han några dagar att han swälte och åt intet. Och fast hann wille intet äta dät som blef burit till honom / så hindrade hann dock andra hundar / Diur och Foglar att taga ifron sig / dät till honom war burit: tårarne fluto och fram på nosan på honom utur ögorna / så att alla kunde dät märkia / att han hefftigt gret sin Hußbonde: aldrig gieck han utur dät rummet som han sig hade lagt på / menn war där till theß han dog: Och hade nu skiedt dät som Bonden sade på Ön Mostur / att de Norska nu hade mist fyra dyrbareste ting.

Cap.

De Cane Vige.

Cap. LXXII.

De cane Vige hoc referendum est: custoditus erat in Regio quodam prædio, ubi magnam illius curam, vir huic rei destinatus habebat: semper autem ante Regis solium jacebat: Cum custos canis, Regis infortunium comperisset, domum in qua canis erat adibat, constititque ante canem moestus dicens audi Vige, jam Domino caremus: Quæ cum canis audivisset, Regis solium relinquebat, ululatumque magnum tempore longo edidit; postea exivit collemque quendam petivit, ubi humi se projecit, nec cibum potumque sumsit multis diebus, quin jejunium servavit Et quamvis ipse edere nolebat quod ipsi allatum fuit, ne sibi tamen aliquid auferretur, alios canes & aves prohibuit. lacrymæ quoque continuo de oculis in nasum manare videbantur. De loco quem cæperat non decessit, priusquam vitam finiret. Jamque completum erat præsagium senis in Insula Mostur, Normannos res quatvor prætiosissimas amisisse.

Cap

Fra Olafi Kongi.

CAP. LXXIII.

Nu manom vier rijta þann lut, er summum mònnum þikir nocquot ivanligur, at Olafur Kongur færdi af sier brynio i sialfu siafar diupino, oc ransakadi med sundi diupit alt, þar til er hann kom at skipi þui er fyrr var fra sagt er komit var af Vinlandi, oc voro á þui skipi Astrijdur oc Dixin, er fyrr var nefndur, oc hafdu þau þar leigit um dæginn, enn þegar eptir orostona sigldo þau a brot, oc hofdo þau gert þetta rád med sier. Foro þau nu til Vindlandz, oc med þeim Olafr Kongur: hann var særdur morgum sárum oc eingom storom, enn Astrijdr leknadi hann med mykilri vurd, til þess er han var heill. Oc þa er hann var heill, var hann kiendr af morgum mònnum. Margir rijkir menn budu honom sina lidveitzlo i Vinlandi, ef hann vildi enn til rijkis sins, oc quadost mynda fá honom ærit lid, enn hann neitadi þesso, oc quad þui drottin

Om Konung Olof.

CAP. LXXIII.

Nu willom wij skrifwa dåd som sombligan tyckes otroligt/ att Konung Olof drog af sig Pantzar skiortan/ nijder på diupet/ och foor måd simmande diupet utåt till theß han kom till dåd Skieppet som förr war omtalt / att wara kommit ifrån Wånden; Och woro uppå dåd Skieppet Astrijd och Dixin / som förr nämbndes/ och hade de legat dår heela dagen/ menn strags efter strijden seglade de bort war och således samanrådit emellan dem. De drogo nu till Wånden och Konung Olof måd dem: han hade monga sår / menn inga stoora / och låtte Astrijd honom måd största flijth till theß han blef heeler. Och då han war låkter/ igienkåndes han af mongom. Monga mechtiga mån i Wånden tillbudo honom sin hiålp / om han wille tillbaka till sitt Rijke/ och sade sig skola få honom stoort mannskap / menn han nekade hår till och sade / emådan hans Gud inte wille hiålpa honom i strijden /

De Rege Olao.

CAP. LXXIII.

Referenda quoque res quæ multis incredibilis visa, quod Rex Olaus loricam sibi in maris profundo detraxerit, natandoque profundum emensus, donec ad navim Vandalicam de qua prius locutum est, pervenisset: In illa navi erat Astrida & Dixinus quem sæpius nominavimus, qui tota die ibi manserant, sed finito prælio discesserunt, de quo consilio prius convenerant. In Vinlandiam postea redibant, secum habentes Regem Olaum, plurimis vulneribus saucium, utut exiguis. Astrijda illum summa cura sanavit, ut valetudini pristinæ restitueretur Cum sanitatem recepisset, â multis agnitus est. Plurimi autem Potentes viri in Vinlandia suum auxilium illi obtulerunt, si Regnum suum repetere vellet; dicentes se illi maximas copias traditutos; quam conditio-

 nem

drottin ſin eigi vilia veita ſier fulltingit i oroſto, at honom hafdi miſlicat hans þiónoſta: oc eigi byriar mier at þrongva folkino i ſua mykla þraut, at leida mykit lid i oroſtor optar. Þeſſum ordum er ſagt at Aſtrijdr hafi um rætt. Siþan var Olafr Kongr okunnigr monnum; enn Gudi oc helgum monnum hans, var hann kunnigr. Þat er oc ſagt at eirn virdiligr madur, var ſendur af Olafi Kongi til Erlingz Skialgſonar, oc ſagdi at honum ſanna luti oc cono hans fra Olafi Kongi, oc quad hann lifa oc þiona Gudi trufaſtliga i Munklifi einhverio, hann ſindi þeim knijf oc gull at ſanna þeſſi ſaugu oc til merkia, ſem kendi ſyſtur Olafs Kongs Aſtrijdr, brodur ſin att hafa þeſſa gripi, oc jatadi hun þeſſo: Enn margir ero þeir menn, er þetta gruna oc tortryggia þeſſa luti, oc margir iva enn um: enn þo ætla ec at viſſo at þetta myni ſatt vera, at hann myni lifat hafa eptir bardagan, oc fært ſic Gudi i fórn af áblaſning Heilagz anda, oc var han i munklifi i Girklandi eda Syrlandi,

oc

ſtrijden / moſte han hafwa miſſlijkat hans tiänſt: och intet tiänar mig att truga folcket i ſådane ſwårheter / och leda myckte mannſkap i ſtrijder efftare. Deßa orden åhr ſagt att Aſtrijd hafwer wetat ſeya effter honom. Sedan war Konung Olof okunnig mennſkiom / menn Gudi och hans Helgom mannom war han kunnig. Dåd åhr och ſagt att en förnåm mann war ſender af Konung Olof till Ehrling Skialg Son / och ſade honom och hans Huſtru ſanningen huru tillſtod med Konung Olof: ſade honom leſwa och tiäna Gud troſaſtliga någorſtädes uti Munckeleſwarne / han wijſte dem en knijf / och ett Guld till merkles och att ſtadfeſta ſin ſegn mådh / hans Syſter Aſtrijd kiände igien / och bejakade ſin Broder Olof haffe deßa koſtliga tingen: monga åra och dhe månn ſom detta tänckia och ſeya ſå wårte i ſanning / och monga ſom twiſſla dår om: men iag troor wißerligen detta wara ſandt / dåd hann hafwer leſwat effter ſtrijden / och giſwit ſig att tiäna Gud / af dåns Helige Andes inblåßning / och war hann Munck i

Grekland

nem non acceptavit, inquiens; quoniam Deus in prælio ſibi opem ferre noluerat, illi diſplicuiſſe ſervitium ſuum, nec ſe decere homines in pericula ducere, vel pluries præliorum eventibus exponere. Hæc verba illius Aſtridam meminiſſe, proditum eſt. Poſt hoc Rex Olaus vulgo ignotus vixit, Deo autem & piis hominibus ſatis notus. Relatum quoque eſt, virum præſtantiſſimum â Rege Olao ad Erlingum Scialgi filium miſſum fuiſſe; qui ipſi & uxori illius veritatem de Rege Olao referret, dicebatque illum adhuc vivere. Deoque fideliſſime in vita monaſtica alicubi ſervire: ad confirmandam relationem, cultrum & aurum quoddam exhibuit: has res præſtioſas fratrem ſuum poſſediſſe, ſoror ipſius Aſtrida affirmavit. Multi tamen ſunt qui hac de re adhuc dubitant: Ego tamen pro certo credo veriſſimum eſſe, illum ſupervixiſſe prælio, Deique ſervitio ſe tradidiſſe auxilio Spiritus Sancti, vitamque monaſticam vixiſſe, in Græcia aut in Syria

ubi;

oc bætti ſua ſína miſſgerninga, med ydran, er hann hafdi gertá æskualdri.

Nu bid ek hvern ſem eirn mann er les ſauguna, at hann bidir drottin, at hann geriſt þeſſ verdur, at eigna ſterd Himmirikis med Kongi Konga, drottni varom Jeſu Chriſto, fyri þetta hid ſtundlega Rijki, er hann hafdi latit fyri Eyriki Jarli Hakonar ſyni. Hier þritur nu ſaugu Olafs Kongs Tryggvaſonar, er at rettu má kallaz Poſtuli Nordmanna, oc ſua rijtadi Oddur Muncur, er var at þingeyrum oc preſtur at vigſlo, til dyrdar almattagum Gudi, en þeim til minnis er ſidar ero, þó at eig ſie gert med malſnild.

Grekland eller Syrien / och betrade ſå mäd änger / hwad han ſeclat hade uti ſin ungdom.

Nu beder jag hwar och en ſom låſer Sagan att han åkallar Gud dåd han bliſwer wärdig / att få Himmelrijkes glädie mäd Konungarnas Konung wår Herre Jeſu Chriſto / för detta ſtackota Rijke / ſom han låt för Erich Jarl Håkon Son. Här ändas nu Konung Olof Tryggwa-Sons Saga; hwilken mäd rätta må kallas Nordmännernas Apoſtel / och ſåledes haſwer ſkriſwit Oddur Munck ſom bodde på Tingeyra / och war wigder Preſter / och detta till Gudz Allzmechtigz åhra och dem till minnes ſom effter leſwa / faſt dåd intet åhr giordt mäd någon wältalighet.

ENDIR.

ENDE.

ubi expiavit ſumma contritione peccata, quæ in juventute commiſerat.

Ceterum cunctos rogo qui hanc Hiſtoriam legerint, ut Deo ſupplicent, quod dignus habeatur Rex Olaus cœleſtibus gaudijs perfui, cum Regum Rege, Domino noſtro Jeſu Chriſto, in prætium Regni terreni, quod illi Comes Ericus Haquini filius ademit. Hic finijt hiſtoria Regis Olai Tryggvaſonij, qui ſine dubio apoſtolus Normannorum adpellari meretur: Hanc ut videris ſcripſit Oddus Monachus qui habitabat in Tingeyrum, antiſtes omnipotentis Dei quo ad officium: hoc ſcripſi poſteris ad informationem, quamvis dictio mea ornatu aliquo careat.

FINIS

Olafur var viner mykil Eingla Kongs, oc hafdi hann af honom mykla virding: þá er styrdi Nordmanna Rijki Haraldur Kongr Sigurd son, þá var Jatvardur Kongr i Einglandi, oc var agetur Kongr i mórgum lutum: hann minntst à þann vinskap, er Olafr Kongr Tryggvason hafdi haft vid faudr hans Adalrád. Tok hann nu at vegsama Olaf Kong Tryggvason, oc þvi var hann vanur á hverio ari, at seya Riddarom sinom fra Olafi Kongi à Paskatijd, frá morgum ágetligum verkum hans, er hann hafdi unnit; oc á einhverio ari á Paskadeinginom sialfom, þá er hann hafdi inniliga sagt fra orostonni, oc hversu Olafr Kongr komst à brot or bardaganum, þá let hann þat fylgia, at han hafdi þá nyliga spurt þau tijdindi, af þeim mónnum, er komo af Syrlandi med merkiligum fráfognum, at þar hafdu ordit þau tindindi, er mykils voro verd, er Olafr Kongr Tryggvason var sagdr andadur, oc fór hann med

Konung Olof war i myckin wännskap måd Konungen i England / och hölt hann honom i stoor wyrdning: den tijden som styrde Norriges Rijke Konung Harald Sigurdson; war i Engeland Jatward Konung / och war han en god Konung uti monga saker: han kom i hug dån wånnskap som Konung Olof Tryggwason hade hafft måd hans Fader Adalrad. Begynte hann nu högt achta Konung Olof Tryggwason / och war hann wan hwart år att seya sina riddare Påsketijden om Konung Olof och hans monga förnäma giärningar/som han hade uträttat; En Påska siälfwa Påskedagen / då hann nog hade sagt om slaget och huru Konung Olof kom bort utur strijden / då lade han dåd dår till / att han nyliga hade sport de tijdender af de menn som kummo ifron Syrien/ och woro samme mårkkiäliga till seya utaf / och af myckit wärde; ldet att Konung Olof Tryggwason sades wara dod blijfwin / och foor han måd myckit beröm ifron denna wården till dån ewiga salligheten: Och

Additamenta, ut videtur ejusdem auctoris.

Rex Olaus amicus summus fuit Regis Angliæ, qui & illum magni æstimavit: Cum autem Regnum Norrigiæ gubernaret Rex Haraldus Sigurdi filius, Angliæ imperabat Rex Jatvardus, princeps optimus in multis: Is benè in memoria habuit, amicitiam quæ Regi Olao Tryggvasonio cum patre ipsius Adalrado intercesserat. Honori quoque Olai Tryggvasonij multum studuit, quare quolibet anno tempore Paschatis, viris præcipuis suis, Regis Olai præclara facinora, narrare solebat: cumque adcurate narrasset prælium ultimum, utque Rex Olaus pugnani evasisset; hoc addidit, nuper sibi innotuisse ex illis qui de Syria venerant, rem magnam ibi accidisse, Regem nempe Olaum Tryggvasonium è vivis excessisse, scilicet terrena hæc reliquisse, cœlestiaque gaudia adeptum

med mykilli dyrd af þessari veröldu til eilifrar sælo : oc vita skolo þeir þat sagdi Kongr, at myklo er hann dasamlegri ödrum Kongum, oc þui skal seigia á hinni æztu hátijd fra hinom agætligasta Kongi Olafi Tryggvasyni, at sua ber hann af odrum Kongum sem hatijd sia ber af ödrum hátijdom, þui at han hafdi mest fyri adra Konga hraustleikinn oc stircdina, oc alla frægd craptanna, er ok siá miklo göfuglegri hátijdinn en adrar, má af þui eingan dægin, makligari til fá, eda finna hans lofi at yppa, heldur enn þenna.

Och mågen I weta dåd sade Konungen / att mycket åhr hann wyrdeligare ån andra Konungar / och dårföre skall iag seya uppå denna förnåma Högtijden/om dån berömliga Konungen Olof Tryggwason; ty så mycket år hann förnåmbligare ån andra Konungar / som denna Högtijden före andra högtijder / ty hann hade för andra Konungar/ styrkia och krafter / och alla krafters förmon. Åhr detta oß en förnåmbliaare tijdende ån andra/ hwarföre må och ingen dag tiånligare finnas ån denna / till att ihugkomma hans beröm uppå.

Fra Haraldi Gudina Syni,

Eptir Jatvard Kong toc riki af vild alz landfolkins, Haraldur Gudina son, er sumir kalla helgan vera : Hann var vigdr Kongr oc smurdr helgum chrisma: hann bardist vit Harald Kong Sigurd son oc felldi hann ; oc litlu sidar kom Vilialmur Bastardur Rudu Jarl, oc atti hann Rijki i Nordmandi: han bardist vit Harald Kong Gudina son oc

Om Harald Gudina Son.

Effter Konung Jatward / tog Rijket mäd alt Folckets willia Harald Gudina Son / hwilken sombliga kalla Heligan: hann war wijgd Konung och smord måd dån heliga smörielsen: hann slogz med Konung Harald Sigurdson och felde honom; lijtet dår effter kom Wilhelm Bastardur/ Grefwe utaf Rudu och hade han Rijket i Normandi: hann slogz måd Harald

adeptum. Hoc existimatis oportet, inquit Rex, quod Regibus alijs multum præstiterit, quare virtutes maximi Regis Olai Tryggvasonij, hoc summo etiam festo prædicandæ; nam ut hoc festum maximum, ita ille alijs Regibus fortitudine & robore major fuit: quare & nullus alius dies quo laudes illius celebrentur aptior, quam summus hic dies.

De Haraldo Gudini Filio.

Regi Jatvardo in Imperio, omnium subditorum voluntate Haraldus Gudini filius successit; quem quidam inter sanctos jam referunt: Rex coronatus is exstitit, unctus Sancto Chrismate: Pugnam autem habuit cum Rege Haraldo Sigurdi filio, quem & superavit; sed paulo post venit Vilhialmus Bastardus, comes Rudensis ex Nordmandia

oc feldi hann, enn Vilialmur tok rijker; enn um nottina eptir bardagan, þa kom þorpkarl eirn i valinn, oc vildi fletta mennina, oc þat ſá eirn madur er var i valnum oc àvitadi hann um þat hit illa verk oc hit ſuivirdilega. Þorpkarlin lióp þá heim oc ſagdi þetta cono ſinni, enn hun brá vit skótt, oc bio ſier vagn oc beiti heſt fyri, oc bad hann fara med ſier til valſins: Oc er þau komo þar þa ſpurdi hun ef nockur ſie ſá madur i valnom er henni meigi þá ſvara? Oc þá ſvarar madur: er ſá madur i valnum er þeir má ſvara. Hun geck fram til hans, oc veltu þau fra fotum ſier daudum mònnum. Oc er hun ſá þenna mann, þá letu þau hann i ſledan. Þau ſpurdu hann at nafni oc at ætt? enn hann vildi hvarki ſeya: þau þottuſt þo skilia at han myndi vera gauſugur madur bædi fyri ſakir umbunadar oc yfirbragdz. Þeſſi madur var Haraldur Gudina ſon, oc hafdi fallit fyri mædi oc blodrás, oc morg hafdi hann ſár, enn eingi miók ſtór: enn þat þrongdi

honum

Harald Gudina Son och felde honom / och Wilhelm tog Rijket: Nattan effter ſtrijden / kom en Torpare till Waalplatzen och wille klåda af de döda / dåd ſågen man ſom låg ibland de ſlagna och bannade honom för dån illgiårningen och neſliga wårket. Torparen lopp då hem och ſade detta för ſin huſtru / hon war ſnar lagade till wagn och ſatte håſt före / och bad honom komma måd ſig till Waalplatzen: När de kommo dijth / frågade hon om någon war ibland de ſlagna ſom kunde ſwara henne? Då ſwarade en mann, hår år en ibland dem ſom dig kan ſwara. Hon gieck fram till honom och wältade ifrån fötterna på ſig de döda månnerna. Och då hon ſåg denna mannen lade de honom på wagnen. Dhe frågade effter hans nampn och ſleckt? Menn hann wille intet ſeya: de tycktes då weta att hann motte wara en förnåm man / både för klådernas ſkuld och anſichtet. Denna mannen war Harald Gudina Sohn / och hade fallit af möda och blodróſor / hann hade och monga ſåår / menn inga rått ſtora: menn

dhåd

dia Angliæ provincia. Hic prælio Haraldum Gudini filium adortus, illum ſuperavit quo facto Vilhialmus Regno potitus eſt. Nocte proxima prælio ad ſtragis locum, vir quidam pauper venit, ſpoliorum de occiſis agendorum avidus; Hic â viro quodam qui ſtragi inerat graviter increpatus, ob rem nefariam & indignam. Quare pauper iſte domum ad uxorem redibat, quid ſibi acciderit nuncians. Illa ſe celeriter præparavit, curru aptavit equum, utque maritus ad ſtragis locum ſe comitaret, rogavit. Illuc cum veniſſet, num quiſquam ſtragi ineſſet quæſivit, qui ſecum ſermonem habere poſſet? Huic reſponſum, uni adhuc vires huic rei ſuppetere. Hunc illa adibat magnum tamen laborem ſuſtinere coacta in dimovendis occiſorum corporibus, quorum coacervatio greſſum impediebat. Ad virum hunc cum perveniſſent, illum currui impoſuerunt. Nomen & cujus propaginis eſſet ſcire volebant, verum nihil reſponſi obtinuerunt: viſus

tamen

honum miòk oc angredi, er ſua þikt lau hinir dauda mennerner á honum, at fyri þeim matti hann ey ræraſt. Sidan fluttu þau han heim i vagninom, oc græddo han: enn annan dag epter oroſtona komo uvinir hans oc vildo taka licit i brot, oc fundo eig oc undruduſt miòk. Oc eptir þat er hann var græddur þá ihugadi hann ſitt rád oc hugdi at dæmum Olafs Tryggvaſonar, oc tok hann þat rád; at vildi eigi ſnuaſt til rijkis ſins, heldur vard hann áblaſin af heilògom anda, oc leitadi af allri girnd Himrijkis fagnadar, oc valdi ſier til byggningar eirn ſtein oc var þar leingi. Vilhialmur Kongur let færa lik hans i Lunduner, oc grafa veglega hia odrum Kongum

Fra Joni Biſcupi.

Þat er oc ſagt at herra Jon Biskup, er Sigurdur hiet òdru nafni, hann var i Sviþiod eptir fall Olafs Kongs Tryggvaſonar þa heyrdi hann marga menn ſeygia med ſannindum, at Olafur Kongr myndi annat huort hafa fallit i oroſtonne, edá drucknat

ded trångde och förtrådade honom myckit / att de döda männerna lågo så tiuckt på honom / att för dem kunde hann intet röra ſig. Sedan förde de honom hem på wagnen och läkte honom: dagen effter ſlaget kummo hans owänner och wille taga lijket bort / och funno intet / och förundrade ſig myckit. Sedan han war lekter tenckte han ſig om / kom ihug Olof Tryggwaſons effterdöme / och tog hann ſamma rådet och wille intet ſökia tillbaka till ſitt Rijke / menn af dän Helige Andas ingifwelſe begynte att ſökia mäd all flijt Himmelrijkes glädie / och tog ſig booſtelle under en ſteen och war där längie Konung Wilhelm låt föra hans lijk till Lund och begrafwa dåd hederſambligen hoos de andra Konungarne.

Om Biſkopen Jon.

Dåd åhr och ſagt att Herr Jon Biſkop / ſom ellieſt heet Sigurd / war i Swerige effter Konung Olöf Tryggwaſons fall: han hörde nu monga männ ſeya uti ſanning att Konung Olof hade antingen fallit i ſtrij-

tamen illis vir nobiliſſimus eſſe, tam Propter veſtes egregias, quam faciem. Hic vir erat Haraldus Gudini filius, qui ex laſſitudine & vulnerum moleſtia occubuerat, plurima quia vulnera acceperat, nullum tamen grave: Hoc autem graviſſimum at moleſtiſſimum erat, quod tot occiſi illum operiebant, ut loco excedere nequiret. Dehinc curru ad illorum domum vectus eſt, ibique ſanatus. Die altera poſt prælium inimici illius venerunt, cogitantes funus illius tollere, ſed nuſquam reperiebatur, quam rem magnopere admirati. Cum ſanitati reſtitutus eſſet, de ſua conditione cogitare cæpit, memoriamque illius ſubibat, exemplum Regis Olai Tryggvaſonij, conſiliumque optimum putavit Regnum relinquere, auxilioque Spiritus Sancti cæleſtia conſectatus eſt, domumque ſibi ſub petra quadam parabat, ubi diu manſit. Rex Vilhialmus illo mortuo, funus illius Londinum transferri curavit, Regumque priorum conditorijs, decenter inferri.

nat i ſiónom. þa tok Biſcup ſua til ordz ; ef þeir ætlit Olof Kong druckoat hafa i ſió , ſeigit mier þá fyri hvij brynia hans, ſu er hann var i um bardagan, var ſen hanga fyri Kyrkiodyrom at Jorſalum , fyri fam vetrum. Oc margir hafa ſett ſpiot hans: hialmur hans var oc ſen i Anþekio ; eda hverman fært hafva þeſſa luti i ſua fiarlæg herud? þeir ſvorudu. Ef þu veiſt þetta med ſannindom at hann hafi brot komiſt lifandi or oroſtonne, þá ſindo oſſ þat med nockre skynſamligri fráſògn , ſva at vier meigom skilia. Oc er þeir mæltoſva , þa þagdi Biskup um tijd. Oc eygi fyri þui at eigi hafdi hann ærna skynſemi til þeſſ at leyſa or þui er þeir ſpurdu. Oc þa mælti Biſcup. Eingi ſtein ſagdi hann, þann er þa leindiſt i munclifino oc þá vildi eigi ſinaſt , uskinſomligum mònnum oc ſyndugum , þeim er jafnat er til hina uhreinuſtu kikinda eptir bodordum vors drot.

ſtrijden eller drunknat i ſiön. Då ſade Biſkopen om i tänckia Konung Olof drunknat i ſiön ſeya mig då / hwarföre hans Pantzarſkiorta / hwilken han hade på ſig i ſtrijden / hengde ſådan på Jeruſalems Kyrkiodör för få åhr: monga hafwa och ſedt hans : ſpiut hans hiälm är och ſedder i begynnelſen [effter ſlaget) eller hwilken mon hafwa fördt deße ſaker ſå long wäg bort ? de. ſwarade. Om du detta wet ſå wara i ſanning / dåd han hafwer kummit bort lefwandes utur ſtrijden / då wiſa oß dåd måd något wiſt tecken / ſå att wij kunna och weta. När de ſade ſå / då teg Biſkopen en ſtund / och dåd inter dårföre att han icke hade klart till påſtå och att wiſa dåd de frågade. Sedan ſade han dåd är en trong ſteen ſom han wille döljas under i Munckclefwarne och inter wille låta ſee ſig elakom och ſyndigom Menniſkiom ; hwilka liknade äro de oreenligaſte diur / effter wårs Herres Jeſu Chriſti budord / att:

De Jona Epiſcopo.

Relatum etiam comperimus , quod dominus Jonas Epiſcopus, qui alias Sigurdus nominatus fuit, poſt infortunium Olai Tryggvaſonij in Sveoniam profectus ſit. Hic plurimos pro certo adſerere audiebat , Regem Olaum aut in bello occidiſſe , aut aquis ſuffocatum. Verum verba illorum ſic excepit Epiſcopus : ſi cogitatis Regem Olaum in aquis perijſſe , dicite ergo mihi quomodo lorica , qua in prælio indutus erat , poſtea viſa ſit valvis Templi Jeruſolymitani adpendere, multi quoque viderunt haſtam illius ante paucos annos ; & quomodo etiam caſſis illius in initio poſt prælium agnita fuerit. Quis res iſtas in tam remotas terras portaverit? Illi reſponderunt. ſi veritatem in his rebus noveris , quodque vivus evaſerit duellum, oſtende nobis rem veris indicijs,ut quid hac in re factum ſit, percipere poſſimus. Hæc cum dixiſſent, ſilentium aliquantiſper tenuit , non quod rem expedire neſciret, de qua interrogabatur. Deinde vero dicebat Epiſcopus: In anguſtijs & latibulis quibus verſatur, vitam monaſticham agens ſeque hominibus malitioſis exhibere nolens , non eſt ut vobis prodam; Quidam enim homines peccatis immerſi,proxime:

Drottins grædera Jesu Cristi, at eigi beri sua at, at þatverdi svivirt oc undir fotum trodit, nema nocvar væri mikil naudsyn at sina þat öllum berliga: enn þann er hann vissi leinliga þióna Gudi, þa vildi hann þat þó eigi syniliga boda eda syna.

þessa saugu sagdi mier Asgrimr Aboti Vestlida son; Biarni prestur Bergþors son; Gellir þorgilson, Herdis Dada Dottir, þorgerdur þorsleins Dottir; Inguþ Arnors dottir. þessi kendu mier sva saugu Olafs Tryggvasonar, sem nu er saugd Oc finda ec bokina Gissori Hallzsyni, oc retti ec hann eptir hans rádi: oc haufum vierþui haldit sidan.

att sådane icke tiånar / på det de icke måge blifwa sijdwördade och trådade under fötterna / måd mindre att dem wore wyckit nödigt att låta see sig för allom uppenbarliga: Men dän han wiste lönliga tiäna Gud / dän wille han intet uppenbarliga utwijsa.

Dånna Sagan sade mig Asgrym Abboten Westlijda son / Pråsten Biörn Bergthors Sen / Gellir Thorgilßon / Herdiis Dada Dotter / Thorgerda Arnors Dotter. Deßa lärde mig Sagan om Olof Tryggwasen dån iag nu hafwer skrifwit. Och wiiste iag bokan Gißer Hallßon / och hafwer iagrättat henne effter hans råd Och hafwom wij där wijd blijfwit sedan.

xime accedunt pravissimis bestijs, secundum dictum salvatoris Jesu Christi, nec opus se ejusmodi exhibere, nisi summa necessitate urgente: ne vitæ illorum institutum à talibus despectui habeatur: Illum quem Deo in silentio servire novi, omnibus detegere nefas est.

Hanc Historiam mihi retulit Asgrimus Abbas Vestlidi filius; Biorno presbyter Berg-thori filius; Giellerus Thorgilsi filius; Inguda Armari filia. Hi ita docuerunt me historiam Regis Olai Tryggvi filij, ut illam retuli: Contuli dein relationem cum Gissore Halli filio illamque ad illius consilium correxi; quibus etiam accquievimus.

þat sagdi Hallfrödur Vandræda Skald at þessi Laund: hafdi Olafur Konungur Tryggva son farit herscildi, badi i sudurvegum oc vestur laundum.

Halfrodur Wandråda Skald skrifwer att Konung Olof måd bewäpnad hand / farit efftersöllande Landskap / både uti Suder och Österlanden.

3 2 1 4 5 10
1 2 3 4 8 11
Sua frá ek hitt at hova
11 16 18 17
12 16 18 17
hörg-briótur i stad morgum.
3 7 6 9 13
5 6 7 10 14
Opt kom hrafn þars heiptum
12 14 15
13 15 9
blóþ val köstu blóþi:

Så hafwer iag förnummit att korpar och hungriga willdiur / kummo offta dijt / som Hedniska offerhusens förstörare (Olof Tryggwasen) måd stort nijt

 Endur

19 21 22 23
Endur let Jamta Kindir
20 27 28 26
Allvaldur i ſtyr falla
31 29 24 25
Vandiſt hann ec Vinda
30 33 34 32
Viggrimmur á þat ſnimma.

hade ſelbt döda kropparne hoop-
tals. Denna mechtige ſtod
frembſt bland ſine kämpar / wann
och mäd ſtrijd Jemptarna och
Wänderna / förſtörde Hedniſka
offren. J förſta ungdomen öfwa-
de han detta (ſkiöſlan nembli-
gen och ſiöröfwerij)

Collectio.

Ec fræ ſva hitt, at hrafn kom opt, þars hova hörgbriðtur blóþ hei-
ptum Valkóſtu Blóþi, i mórgum Stadi: Endur allvaldur let Jamtæ kin-
dir ok Vinda falla i ſtyr, hann Vegrimmur vandiſt ſnimma á þaþ.

Meningen,

So hef eg þad ſpurt, ad vargar og hrofuglar hafe opt ſafnaſt þángad ſom heidenndomſens hafa og Goda nidurbriótare Olafur Kongur, hlód Blódugu Valkäſtu med grimmum hug i mórgum ſlódum: þeſſe frammgiarne hófud Kongur vann i ſtride bæde Jamtalendska og Vindlenska, hann ſom miög var grimmur og gramur uppa godahofou vandeſt ſnemma á ungum alldre, vid þeſſa ydiu.

Halifrodus Vandræda skalld retulit Regem Olaum Tryggvaſonium armata manu ſequentes terras, tam meridionales quam occidentales bello perſequutum.

Percepi quoque beſtias carnivoras una cum rapacibus volucribus in eum locum ſe congregaſſe ubi Ethnicismi templorumque & idolorum Ethnicorum deſtructor Rex Olaus, cadaverum cruentos acervos multis in locis zelotypus congeſſerat. Celeberrimus iſte Rex, qui inter ſuos primus ſemper in acie ſtetit & Jamtas & Vandalos bello ſuperavit, idem, Ethnicorum fanis infenſiſſimus, in primâ juventute hac exercitia ſcil. Pyraticam didicit.

5 4 2 3
2 Hættur var Haurda drottin
1 6 7
Hiðr-diarfur Gota fiörfi:
9 8 10
Gull-skerþir fra ec gerþe
11 12 13
Geir-þey á Skyneyu:

Sterlſdzbare Norriges Konungen
war Giöterna offta ſkadlig /
Denna milde och koſtfrija / ſom
offta deelade ut Guld; förde
Gud-

20 18 21
Bauþ-ferkiar hio Birki
19 22 23
Barklauft i Darmarkó:
14 17 24 26
Hleypi meiþur fyri Heiþa
15 16 27 25
Hlunn-viggia by sunnan.

och Krijg uti Skåne / sampt ni-
derlade Siökämpen strijds-
männ söder uti Danmark wijd
Hedby.

Collectio.

Hiórdiar-fur Hórþa drottnu var bættur Gota fiórfi; frá ek gull-skerþir giórþi geirþey á Skáneyu: hleipi hlunnviggia meiþur hiö Barklauft Bovþfarkiar Birki i Danmarko fyrijr Sunnan Heiþa by.

Meningen.

Så Vigdiarfe Noregz Kongur Vard mióg Skiædur lifi þeirra Gautsku. Og leige og ad þesse Millde Kongur háde Orottu á Skáney, og ad sá skipa hars Hófdinge brytiade nidur skridz fólked i Danmórk, fyrir sunnann Heida bæ.

Sensus,

Hic et Norvegiæ Rex in bello audacissimus Gothorum vitæ admodum nocebat, (vitæ usuram Gothis hinc inde negavit.) Refero quoque quod ille Rex, qui aurum dando diminuit, bellum in Scaniâ gesserit, & quod princeps ille navalis exercitus milites in Daniâ ab oppido Heidaby Meridiem versus, seu in Australi Iutiæ plagâ prostraverit.

6 3 1
3 Tijþ-hóggvit vann Tiggi
2 10 11
Tryggva son fyrir styggvann
12 13 4 5
Leiknar heft à lefti
7 9 8
Ló: vaxin hræ saxa;
14 16 17
Vin-hroþigur gaf vij þa
15 18 19
Visi margra Frijsa
22 20 25
Blócku brunt at drecka
21 23 24
Bloþ knóld-ridoftóþi,

Tryggeson sunderhugg mönga
Saxiska månns stygga kroppar
willdiurom till föda. Denna
Wänsälla Konungen gaf och
monga Frijsenska månns bru-
na blod wargom till dricks.

Hilmir

Collectio.

Tigge Tryggvason vann á lesti tiþ hóggvit kiót vaxenn Saxa hræ. fyrir ityggvann leiknar hest Vinhróþigur Vise gaf viþa margra Frysa Brunt blóþ blócko kvolld rijþo Stóþi at drecka.

Meningen.

Ad Sijdustu brytiade Olafur Kongur Tryggvason marga liðta Saxverska buka fyrir hund og hrafn: þesse hin vinsæle Kongur gaf allvijda þad svarta dauda blód þeirra Frysklandsku vòrgunum ad drecka.

Sensus.

Tandem Rex Olaus Tryggvasonius permultorum Saxonum deformia cadavera bestijs obtruncata projetit. Iste Rex plurimis dilectus nigricantem numerosarum Frysiorum cruorem carnivoris passim in potum dedit.

4 Hilmir vann at hólmi (1 2 8 9)	Konungen brukade swärdet / blodigt blifwit af fechtande / både
Hialm-skóþ roþin blóþi: (5 7 6)	i Ryßland och Grecien; hölts
Huat ofduldu þess hældar (3 14 15 13)	han doch intet för dån hann war
Hærd oc austur i gærþom: (4 10 11 12)	Denna berömbliga Konungen /
Rógs brá Recka lægir (18 20 17 19)	som altijd giärna rådde till
Rijkur valkera lijki (16 22 21)	frijd / han slogs och i Italien
Her-stefnir let hrófnum (23 24 27)	och synnerhöges Fleminingiarne
Hold Flæmingia goldit (25 26 28)	dem Rafgirigom roffoglom

Collectio.

Hilmer vann hvat horþ hiálmskoþ Blo þi Roþinn at holmi ok austur i Górþum, Hóldar ofduldu þess: rijkur recka rógs lægir brá liki valkera: herstefnir let hold Flemingia hrófnum goldit.

Meningen.

Kongurin beitti snarplega b'óðe r'ódrudum sverdum bædi i Russlande og Gricklande. Enn menn þeck:u hann þá ecke fyrir þann sem han var; þesse hin góde Kongur, sem air ftillre til fridar á m lle manna, bardest og so i Vallande: hann sem var herskhófdinge hielt og so orottu vid þá Flæmsku

Rex

Sensus

Rex gladium sanguine tinctum in Russia, eum in Græcia strenue vibravit: erat autem plurimis ibidem ignotus cujas esset vel quâ oriundus stirpe. Optimus iste Rex, qui lites atque jurgia inter homines sæpius composuit. in Italia quoque bellum gessit. Idem militiæ dux Flemingorum cadavera rapacibus objecit volucribus.

3 1 5 6
5 Gerþiz ungur viþ Eingla
4 2 11
Of-vægur Kongur bægia
9 8 10
Nadd-scurar rad nærir,
13 7 12
Norþumbra þui morþi:
15 17 18
Barþi Brezscrar jarþar
16 19 20 14
Byggendur, enn hio Tyggi
21 27 25 26
Graþ þuar geira hryþar
22 23 24
Gioþur Kumbrascar þioþir.

(al gard Forra hirþar giöþi kunskar)

Denna Konungen heelte unger stridde frijmodige i England; då flytte denne modige slagzklämpen sin här färd till Nordhumbraland / och slogs hann där. Samma Konung slog på flychten Britannerna / och nederlade mäd swärdet wargom till imot de Cimbrisska Britanner.

Collectio:

Ungur Kongur gierþiz ofvægur viþ Eingla, þvi reþ naddscurar nærir bægia morþi Norþumbra: Tiggi barþi byggendur Brezscrar Jarþar enn hiö grat giöþi kumbrascar þioþir, geira hry þar kvarca.

Meningen:

Så unge Kongur lagde sig miög i hættu nær hann heriade i Einglande þvi hiellt þesse stridskappe sinum her til Norþumbralandz, og åtte þar Orustu. Same Kongur slö så Brettlendsku, enn sidur hiö fyrir varga Kumbraskar (Kunskar) þiöder med sinu Sverde.

Sensus

Hic Rex juvenis cum in Anglia nimis audacter belligeraret, in Nordumbriam expeditionem insignis bellator promovit pugnavitque ibidem. Idem Rex Britannos profligabat & Cambrobritannorum nationem, in escam bestiis, gladio cædebat.

Gerdisc:

3 1 5 6
6 Gerði sænns: með sverði
4 7 2
Sverðleik i Maun skerðir,
11 9 10
Eyddi ulfa grœddir. (bræddir
8 13 12
Ogn blijður Scotum vijða:
15 16 14
ydrògar let ægir:
18 19 17
Eyverſcann her deyia
24 25 23 22
Tyrr var fiorva dyrra
26 20 21
Tyrar-giarn oc Yra.

Dån kostfrija Konungen fecktade mäd sitt swärd på Möön: dån som Fienderna moste fruchta / hwilken och offta hade mättat de köttsnäla willdiuren: war sinom mannom och wännom kiär kommin och afhollin. Denna samme nederlade Skottarne / och denna förnäme förskreckeliga kiälten han öfwerwann mäd strijd däm på Öcarne (Orkeneyar) boende och Irlendarne / ty uti strijder war hans högsta lust.

Collectio.

Seims skarðir gerði svarðleik með sverði i Maun; Ögnblyður ulfa grœddir ryddi viða Scotum. ægir ydrógar let deya Eyverſcann her oc Yra; dyrra Tiórva Tyrr var Tyrargiarn.

Meningen.

Så giäfmillde Kongur håde Bardaga med ſinu sverde i Eynne Mónbann, ſem óvinunum var ógnarlegur, enn ſinum vinum og mónnum blydur og þægur, hvor ed opt gaf vórgum bråd ſa ſame lagde skottska vida ad velle; ſu hrædelega ſtrijds kempa fellde og ſo þa Eyversku og Yrlensku. Hann var mióg lyſtur til oruſtu og bardaga.

Senſus

Munificus iſte Rex, in inſula Mon gladio dimicabat. is qui hoſti metuendus, ſuis vero & amicis gratus & acceptus erat, quique carnivoras ſæpe ſaturavit beſtias, hic idem Scotos paſſim proſtravit. ille inſignis tremendus athleta inſulanos Orcadum incolas & Hybernos prælio vicit, Nam bellis ſummopere delectabatur.

FINIS.

A B C

Längd på dhe märkligaste orden i ODDUR Munks

SAGA.

A.

Ablasning heilags anda. *cap.* 73. Dån Helige Andes ingisning / *Adspiratio Spiritus Sancti.*

Abragdligr. *cap.* 5. Öfwermottan braf mann *Vir excellens.*

Abyrgd. *cap.* 69. swårheet þeir feigia hversu mikit þeir hafa i abyrgd *Referunt quanto in periculo res eorum sint.* Dhe sade hwad swårheet dem öfwerstod.

Abyrgdar-laust, *cap.* 71. Utan någon fara / *Sine periculo.*

Ærinnvande *cap.* 20. Ett ting swårt att påstå / *Pratensio difficillima.*

Æla ofrid, *cap.* 37. Begynna ofrijd / *Bellum excitare.*

Ættjord, *cap.* 5. Foster-jord / *Natale solum.*

Afdalir oc ut nes, *cap.* 48. Unås och frånlägna dalar; *Convalles remota & Isthmi.*

Afrad, *cap.* 50. Þottust þeir mikit afrad goldid hafa, *Magnum expendisse tributum videbantur, i. e. damnum passi*, Lijdit stoor skada.

Afelli, *cap.* 4. Skada / i þessu afelli, *In hoc casu, in hoc infortunio.*

Af-hyggia harmi, *cap.* 9. Bortkasta sorgen af sinnet: *Mæstitiam ex animo abijcere.*

Afrendur madr at afli, *cap.* 50. En mann af ringa krafter / *Vir minoris roboris.*

Abyggio fuller, *cap.* 12. Dån som hafwer store bekymmer: *curarum plenus.*

Akafleikr, *cap.* 51. Hefftigheet / *Vehementia.*

Akall, *cap.* 15. Tillbedning / åkallning: *Invocatio, adoratio.*

Alindast, *cap.* 32. Dån som slår sin hug till något: *Animum applicare ad bonum vel malum.*

Allgior, *cap.* 5. Mogen / Snema allgior at afli oc viti: *Qui ante ætatem, animo & viribus maturescit:* Dån som åhr snarliga till krafter och förstånd fullmogen.

Ef ordum væri allfarit, *cap.* 37. Om alla förstådt befallningen: *Si omnes mandata scivissent.*

Annarskonar naturu *cap.* 16. Af annan natur: *Diversa natura.*

Arla dags, *cap.* 1. Bittida på dagen / *Mane diei.*

Ar, *cap.* 49 åhra / Remur. Ormin langi hafdi tvær hins fietta tegar arar à bord: *i. e. Draco navis* 58. *remos habebat ad utrumque latus*, Skieppet Ormen longa hade 58 årar på hwarebord.

Avaxtarlaus, *cap.* 2. Utan någon nytta eller gagn / *Infructuosus, sine lucro & proventu.*

Audkendur, *cap.* 69. Okiend: *cuivis noscibilis.*

Fadæ-

F.

Fedæmi, *cap. 15. Exempla rara* Ohörlig ting.

Fæd, *cap.* 48. Fä till talet: *Paucitas.*

Fædningi, *cap.* 4. Infödder: *In hac vel illa terra ortus.*

Farflatti, *cap.* 18. Flychtig: *Fugiens, erro.*

Farfælliger hlutir, *cap.* 48. *Res rara.*

Faftrodur, *cap.* 43. Hård rodning eller Kiempning *Remigandi certamen.*

Feginleikr, *cap.* 5. Fegnad: *lætitia, gaudium.*

Feniot, *cap.* 16. Pußigt *Paludinosum.*

Feftir, *cap.* 29. Förlofning: *Sponsalia*: Let laufar feftir, *Sponsalia reliquit*, Bryta förlofningen / åtrås.

Feftarfæ, *cap.* 29. Morgongåfwa/ *Sponsalitia.*

Forbr orz gerer, *cap.* 37. De som hafwa förwärkat lijfwet / *Qui delictis suis vitam amittere meruerunt.*

Fiorbriotz-madur *cap.* 37. *Idem quod* Fiorbriotz-ger.

Flærdarfullur, *cap.* 2. Bedrägelig/ *Plenus dolis, fraudulentus.*

Flærdarfamliga, *cap.* 16. På bedrägeligit sett; *Fraudulenter.*

Fleya, *cap.* 17. Kasta bort: *Projicere.*

Fliotleyk, *cap.* 62. Härligheet, *Decentia.*

Foringi, *cap.* 48. Medlare/ förstondare: Allir Normenn hafa Olaf finn foringia oc arnanda; bædi vit Gud ok vit menn til bialpar oc miscunar, h. e. *Omnes Norrigij Olaum præsidem & mediatorem habent, ut à Deo & hominibus auxilium & misericordiam consequantur*

Forda, *cap.* 1. Gömma sig undan: *Occultare subducere se*, fordan *subductio.*

Fornir *cap.* 6. Offer till Gudarna Færa fornir 96. *sacrificare.*

Forradzmadur *cap.* 15. Förstondare Regent; *præfectus.*

Foftrjord, *cap.* 5, Fädernes landi *Natale solum.*

Forfcor, *cap.* 39. Foot pall: *Scabellum.*

Frakofinn, *cap* 14. Forbi gången/ förachtat / *In electione post habitus.*

Framfyn, *cap.* 60. Försichtig / *Providus*, Hann var framfyn miok. *Valde providus fuit.*

Fylgia, *cap.* 5. Wålnad/ Haminгior oc mans fylgior: *Genij boni & genij indifferentes.*

Fylki, *cap* 41. Lähn/ härad / bad er fylki kallat med Nordmonnum er gera ma af tolf skip allskipud af monnum oc vopnum oc à hveriu skipi sex-tie manna edur fiautige, sem ba var fidur til; h. e. *Fylki dicitur in Norrigia talis districtus qui duodecim naves viris armisque bene instructas educere potest, & sexaginta vel septuaginta viri in qualibet navi erant, pro illius temporis more.*

Fylking, *cap.* 65. Krijgshär så till lands

Stipulatio , Eiga þeir at þessu handsaul: *In hoc data fide conveniunt* ; Giorde öswer detta handsträckning.

Hardfeingiliga skipat skip, *cap.* 68. *Vtris admodum strenue instructa navis.*

Akafliga hardgert skip , *cap.* 68. Mycket starkt giordt Skiep ; *Firmissimo robore structa navis.*

Hardrædi , *cap.* 50. Krafftet / þer hafdu vit han hvarki gefu ne hardrædi, *cap.* 50. Hade de hwarken lyck a eller krafftet emot honom : *Nec fortuna nec vi quicquam adversus illum proficere potuerunt.*

Hardlydgi ; *cap.* 1. Hårdheet: *Austeritas , morum truculentia*

Aareid , *cap.* 30. *Scalmus* , Rorbent /

Hardfeingi, *cap.* 13. Mannligheet / *Audacia & fortitudo bellica.*

Harmleikr , *cap.* 71. Sorg / *luctus,*

Hareisti , *cap.* 56. Skrij mäd bullersamheet / *Tumultuantium vociferatio.*

Haukey , *cap.* 61. Hökön : *Insula falconum , sic contemptim à Danis vocata Norrigia quod prater falcones nihil inde vectigalis acciperet Rex Daniæ.*

Heidnast , *cap.* 43. Blijfwa hedning på nytt / *Christianam religionem abjicere.*

Herfilega buin , *cap.* 13. 17. Osnygt klädder ; *male apparatus vel instructus.*

Herfiligast , *cap.* 2. Osnygt wederstyggeligt / *Despectissimum , impurissimum , abominandum.*

Herleding , *cap.* 4. Fengslan / *Captivitas.*

Herskued , *cap.* 7. Bewäpning / *Armatura.*

Herrurn , *cap.* 69. Krijgztorn ; *Castella castrensia , turres.*

Hial , *cap.* 58. Samtal / *Sermo confabulatio.*

Hialm-huelli , *cap.* 18. *Militaris malleus* ; Strijdz-hammar

Hialprad , *cap.* 8. 42. 59. Vndflycht / *Auxilium evadendi.*

Hof , *cap.* 6. Afgudahuus / *Templum.* Hof i Gautlandi er i var hundrad Guda oc helgat Þor. *Templum in Gothia centum dijs ornatum & dedicatum Thoro Deo.* Afguda huus i Gothland hwaruthi wore hundrade Gudar och war dåd Helgat Thor.

Hofut hof , *cap.* 17. 50. Yppersta Templet ; *Templum primarium.*

Hofdreingr , *cap.* 5. *Aulicus.* Han var um fram sina jafnaldra i ollum hlutum er prida ma godan hofdreing Hann war uti alla stycken som kunde pryda en hoffbus / bettre än dhe som wore jåmåldriga mäd honom.

Haflyndi , *cap.* 17. En man af gett saktmodigt sinne / *Sedati animi vir.*

Holmganga , *cap.* 14. Holmstefna , holmgaungu madr , Feckting / fechtare : *Duellum. duellator.*

Holgaft , *cap.* 41. Taga skapnad ; *Carnem induere* , Holgudumk , *incar-*

incarnare.

Hrygd, *cap.* 54. Sorg / *Dolor.*

Hryggleik *cap.* 71. Sorg / *idem.*

Hummiolar, *cap.* 59. *Caules angelicæ, violis caulis*, Angelike ståglar.

Honum hvarfdi hugurin, *cap.* 18. Hann ombytte sinnet: *Animo vacillabat.*

Hug-aſt, *cap.* 9. Älſkan / aſholdning / *Bonus animus; gratia.*

Hulda, litin hulda, *cap.* 9. Skiul / *protectio.*

I.

Jam-torſokligt, *cap.* 69. Swårt att anngrijpa / *Aggreſſu arduum.*

Ihnga fullur, *cap.* 18. Tanckefull / *Cogitabundus.*

Ilska, *cap.* 17. Onſka / *Malitia.*

Iva, Twifwel / *Dubium*, an iva *cap.* 58. *Sine dubitatione*, Utan alt twifwelſmåhl.

Ivanligr Kongr, *cap.* 48. Ivanligr hlutr, 73. *Res dubia*, Owiß ting.

K.

Kænnadur, *cap.* 6. Förſichtighet / *Prudentia, aſtutia*

Kiænn, *cap.* 5. Kunnig / *Sciens*, *a* Kunna; kiænnaſtur, *Scientisſimus*

Kapprodur, *cap.* 43. Kapprodning / *Remigandi certamen.*

Kappſiglingar, *cap.* 23. Kappſegling: *Cum navis una alteri ventum in navigando praoccupare nititur.*

Kaupmali *cap.* 13. Handel / öfwerenskombning / *Conventio.*

Kennimanna fæd *cap.* 48. Fåå lårare / fattigdom på lårare / *Paucitas doctorum.*

Kendi han tad grimi, *cap.* 53. Detta tillråknade han Grim: *Hoc Grimo imputavit, vel ob hoc Grimum incuſavit.*

Kefia, Skottwapn / *pilum*, Tok Olafr Tryggvaſon à lopti keſiot oc orvar ſva vinſtri hendi ſem hægri, oc ſendi aptr jamt badum hondum *cap.* 46. *Jacula & ſagittas in ſublime projectas, læva æque ac dextra excepit, & ambabus ſimul remiſit.* Han tog emot ſkottwapnen måd begge hånder och kaſtade tillbaka

Koſtgiæfi, *cap.* 23. Flijtighet / bekymmerſamheet / *Solicitudo, ſumma diligentia.*

Han krægdi hændar ſtufunum *cap.* 15 pro krækti Han inſtack armſtumparna / *Curvavit, contraxit.*

Krappa-rum, *cap.* 68. Kajutan mitt på Faarkoſten *Locus in media navi.* Einar bio i krapparumi.

Alskonar kraſir *cap.* 32. Allahanda kråſlig maat / *Delicata edulia.*

Slatur til craſa, *cap.* 39. Koſtelige kiött att åta *Caro delicata.*

Kunnaſta oc ſpeki *cap.* 13. Förſichtigheet / *Ars & ſcientia.*

Kuolbeit buin, *cap.* 10. Kwal och pijna till redd; *Pæna deſtinata vel tortura.*

L.

Ladadr, *cap.* 7. Budin *Invitatus*, *allectus*

Landaudn, *cap.* 37. Landöda; *Desolatio regionis.*

Laupur, *cap.* 1. Tråg / ask / *Calathus*, Utholat trä som Lappar na båra sine barn uthi.

Leidtogi, *cap.* 1. Ledsagare / *Dux itineris.*

Leindar-tal, *cap.* 49. Hemligit samtaal / *Colloquium secretum.*

Lida, *Succedere*, Ventr mik at lidi, *cap.* 69. *Spero successurum*, Jag förhoppas död går för sig.

Lifga, *cap.* 71. Lifwa / wederqweckia *Vivificare.*

Likn, *cap.* 1. Urseckt; *Ignoscentia*, Tillgift /

Lin linum Lin-fe edur beckiar-giof, *cap.* 42. *Quod sponsæ donat sponsus.* Morgongåfwa /

Lijnbrok, *cap.* 56. han hafdi knitt lijnbrok at beini, *Femorale linteaad crura alligavit*; Hann hade bundit lijnboxarna (Lårsodren) till knäna.

Litilmenni, *cap.* 58. En slackare: *Homo parvæ æstimationis.*

Loft meigin, *cap.* 45. Dristigheet att klyfwa höge uppi wädret: *Audacia scandendi ardua montium*

Logbrandar, *cap.* 32. Eldskott / kallas nu bomber / *Missilia ignita quæ in hostium opera excutiuntur.*

Lokar spana, *cap.* 12. Af-sett träd tälgde spånar: *Lignea ramenta*.

Lygd, *cap.* 61. Lögn / *Mendacium* al-lygi.

M.

Magnast, *cap.* 10. Taga krafter till sig: *Incrementa capere.*

Makrad, *cap.* 8. Willkor / *Conditio*

Man.blot, *cap.* 10. Menniskie offer / Þeir hafa Þa manblot buit: *Homines jam immolaturi erant*, De hade förordnat Menniskie offer

Mansali *cap.* 4, Såld som en träl: *Æstimatio mancipiorum.*

Manvit, *cap.* 13. Menniskeligit förstond *Rationalitas*, hundurin hafdi mans manvit, *Canis ratione hominis præditus erat*

Marglatari *cap.* 32. Emot enom / wederwärdig *Magis contranitens.*

Matkari, *cap.* Mechtigare / *Potentior*

á Meginlandi, *cap.* 69. På fasta landet: *in terra continente.*

Meniar, *cap.* 37. Kostliga saker / Clenodier *Monumenta*, *torques*, *immagines*

Meisel, *cap.* 49, Skade / *Læsio.*

Mildhugadur, *cap.* 17. Fromhiärtad *mitis*,

Mind, *cap.* 9. Lijknelse *Similitudo*: i mind Crosins, *Ad imaginem crucis*, *instar crucis*

Minningar vert oc frasagnar; *cap.* 45. *Memoria & deprædicatione dignum*, Wärt att minnas och taala om.

Misdaudi, *cap.* 2. När dhän ena makan mister dän andra igenom döden: *Dissociatio conjugum per mortem alterius.*

Miskunnarlaust, *cap.* 1. Omilskunsamheligen / *Immisericorditer.*

Mislika, *cap.* 7. Mißhaga / *Displicere*

Moka,

Moka, *cap.* 18. Sfluta ſkopa Orenligheet / *Pulvere & ſtercore obtegere.*

Mogl, *cap.* 62. gnadd oc mogl, Knotande och murrande / Mogla *murmurare.*

Mottul, *cap.* 18. Klortil / *Toga*, Silkimottul, *toga ex ſerico*, Silkeſkiortil.

Munklivi, *cap.* 73. Munk-lefwarne / *Vita monaſtica.*

Munlaug, *cap.* 41. Becken / *Pelvis.*

Mykia Bad hana Mykia klada à fæti ſier *cap.* 56. *Vt fricaret pedes rogavit*, Klå fötterna / eller måd rijſwande ſtilla klådan.

Mykikvifl, *cap.* 2. Dyngiegrep / *Furca ſimaria.*

N.

Næfurlega *cap.* 5. Fullkombligen/ *Exacte.*

Hneckia *cap.* 5. Kröka en nijder / *Incurvare*, *humiliare.*

Neydleykur, *cap.* 47. Naboſkap / *Proximitas.*

Neyddr. *cap.* 42. Twungen / *Coactus.*

Neiſtær *cap.* 14. Ohän ſom fåder neſa / *Ignominia affectus.*

Nefl, *cap.* 4. *Pratioſa veſtium ornamenta*, Knyttning. Nefl eda flogning, *Ib.*

Nidur-biugt nef, *cap.* 61. Kroknäſa / *Naſus ſimus*, *incurvus.*

Norræn tunga, *cap.* 49. Norſkt mål / *Lingva Norrigica.*

Norrigia nomina & diviſio cap. 19.

Nyvirki, *cap.* 18. Nybygnadt / *Novum opus.*

O.

Ognhardut, *cap.* 69. Förſkreckelig / ſwår; *Terribilis*, *valde durus.*

Olmuſu menn, *cap.* 49. Tiggiare *Mendici.*

Oroſtoligt ſpeki *cap.* 5. Krijgskonſt / *Scientia bellica.*

Orvænta fundarins, *cap.* 1. Dhe twiſlade om att finna honom; *De inventione deſperarunt.*

Oumrædilegr brauſtleikr, *cap.* 68. Outſeylig mannligheet / *Ineffabilis fortitudo.*

P.

Primſigna *cap.* 10. Ofwa förſta wälſignelſen / *Primis ſacris initiare*

Prett *cap.* 2, Bedrâg / *Deceptio.*

Q.

Quarra *cap.* 24. Tala i halſen / *Ex gutture voces proferre non poſſe, magis eſt quam balbutire.*

R.

Rad, *cap.* 2. Åchtenſkap / *Res uxoria.*

Radahagur, 61. *Idem quod* Rad.

Radgiarn, *cap.* 2. Enwijs / *conſilij ſui tenax.*

Ræigia, *cap.* 6. Förföra en / *Deferre*, *in ſuſpicionem adducere.*

Rækaz, *cap.* 52. Wijka ifrån / *Effugere*, *declinare.*

Ramur *cap.* 24. Hees / *Raucus.*

Renan, *cap.* 12. Minſkning *Imminutio*, *decrementum*, I renan er miok þeirrâ vinfeingi; *In decremento*

 eſt

est amicitia eorum : Minskades och affrog myckit deras wänskap.

Ridlast, *cap.* 64. Atskillas *Dispergi*.

Rikedom, *cap.* 8. Mechtigheet / *Potentia*.

Hrokin, Skrynklot / *Rugosa anus*, *rugis deformata*. Hrockinn skinna, *cap.* 34. Spanhate / Hrosl-ætur; *cap.* 66. Häst-ätare / *Hyppofagi*.

Hrossa-flatur, *cap.* 37. Hästekiött / *Caro equina*.

Hrygd, *cap.* 54. Bedröfwelse / *Mæstitia*.

S.

Samveldi, *cap.* 42. Jämlijk rädning / *Communicata potestas*: Neyta samveldis vid mik. *Mecum imperare*; *aqua mecum potestate frui*: Råda lijka mäd mig.

Samvirdast, *cap.* 60. Jämlijkas / *Pari æstimatione & honore censeri*: Engir mega beim samvirdast; *Nulli ipsis comparari possunt*. Dät kan ingen dåm jämlijkas.

Sanfogull, *cap.* 48. Dän som säger sanningen / *Veredicus*. Med sannyrdum, *cap.* 47. Sanningstaal / wist / *Veris & nudis verbis*, *nempe cum scapham scapham vocamus*, *nec propter adulationem*, *aliquem cum oportet increpare*, *subterfugimus*.

Seigir å sitt mal, *cap.* 38. Enwijs uti sitt uppsåt / *In proposito obstinatus*.

Sessur, *cap.* 16. Boostellen / *sedes*.

Sextansessa *cap.* 69. Ett skep mäd sextan årar om hwart bord: *Navis sedecim remorum*.

Slæglig rad, *cap.* 69. Illistige eller klokt råd: *Prudens & astutum consilium*.

Slægdar krettir, *cap.* 18. Illistigheet *Astutia*.

Sialdur augna: *cap.* 5. Ögstenen / *Pupilla oculi*.

Sidbyrdir hann Jarnbardan vid Orminum *cap.* 69. Hann lade Jernbarden wijd sijdan om Ormen / *Navim Jarbardan lateri navis Ormin applicat*.

Sidferdi, *cap.* 36. Ens hemseder *Habitus morum*.

Sidlegt, *cap.* 36. Thåd som kommer öfwerens mäd ens seder: *Moribus consentaneum*.

Sifeldur, *cap.* 66. Näst inntill: *Contiguus*.

Sitting, *cap.* 32. suckning och sorg: *Luctus*.

Skalld, *cap.* 40. *Poeta* Sem psalma skalldit seigr: *Vt refert pœta Psalmista*.

Skard, *cap.* 69. Skår / *incisio*.

Skeid, *cap.* 15. un mid vetrar skeid; Medwinters tijd / *Media hyeme*.

Skomm-leid: *cap.* 47. Lijtet stycke / *Brevis via*.

Skiædur vargur, *cap.* 69. Skadewarg; *Pernitiosus lupus*.

Skot-brid, *cap.* 65. Töcken af pijlar / *Jaculorum nimbus*.

Skrattasker, *cap.* 40. Tokesklerar / *Fatuorum promontorium*.

Skrautlig ferd, *cap.* 14. Skrytachtig

achtig reesa/ *Superbe apparatum iter*
Skurdgod sed à stol, *cap.* 14. Afgud satter på stool / *Sculptile tabulato impositum.*
Skurdgudir ; *Passim* : Afgudabeleter / *Sculptilia.*
Skyndligast, *cap.* 2. Myckit hastigt, *Citissime.*
Skuvadur, 69. skildir þeirra oc treyor, voro sua sem skuvadar af skotum, Måd rijsor slätade; *In restium modum quasi complicatæ.*
Snaura, snara / *Insidiæ.* mun þorir veiddur verda i þerri snauru er han ætladi þeir, *cap.* 16. Kommer han då i sna-ron han dig årnade / *Suis insidijs conficietur.*
Solar rod, Sool-róna/ *Aurora.* þegar i solar rod, *cap.* 16. J solenes uppgong: *Sole primos radios spargente.*
Soxin, Framstam / *Prora.* avint mun þa um soxin, *cap.* 64. Då är största faran i framstambnen / *Ab hostibus tunc superatur prora.*
Spana, *cap.* 35. Staffa till sig / locka till sig / *Allicere.*
Spakona, *cap.* 3. Spåqwinna; *Divinatrix.*
Stekara hofdingi, *cap.* 39. Måster Kocken / *Archimagirus.*
Skolzlega, *cap.* 24. Högferdigt; *Superbe.*
Storradr, *cap.* 2. Mechtig / stoorsåtig; *Potens, imperiosus.*
Storlæti, *cap.* 7. Prechtighet / *Magnificentia.*
Strandhogg, *cap.* 9. Rof som mann tager wijd stranden: *Hostilis excursio & prædatio in maritimis*

Styriold oc gnyr, *cap.* 17. Rammel och rop. *Clamor, tumultus.*
Styrkd, Kraffter / *Robur.*
Svadasamligra hluta missa menn opt skiotast, *cap.* 60. Behageliga ting mister man snarast: *Rerum delicatarum amisio sæpe propera est.*
Svik-rædi, *cap.* 41. Swijk och förfåth / *Fraudes, insidiæ.*
Svimma, *cap.* 46. Simma / *Natare.* Olafr Tryggva son var opt þess vanur at svimma i brynio sinni, oc fara ur henni à kafi. Olafr war waner offta att simma mäd Pantzar stiertan och draga af henne på diupet.
Svivirdur, *cap.* 14. Wanhedrat / försmådd *Contemptus, despectus.*
Neita sundz, *cap.* 17. Dån som bluder till sima: *Qui natare conatur*

T.

Tad, *cap.* 18. Dyngla / *Fimus.*
Takn, *cap.* 12. Undertecken / *Signum, miraculum.*
Tal, 60. Bedrag / *Deceptio.*
Tældur, 61. Bedragin / *Deceptus.*
Tannfe *cap.* 65. *Vide notas*, I dag skal eg heimta tannfie þitt, þad er þu eignadist af brodr þinum: *Hodie dona tibi â fratre dentibus excretis pollicita exposcam.*
Teya, *cap.* 50. Locka; *Allicere.*
Teijng, *cap.* 33. Bedrag; *Extensio. h. l. illecebra.*
Tiarnir, *cap.* 48. Kiärr; *Paludes*
Tiorn *Palus.*
Til skipan, *cap.* 5. Annordnings *Dispo*

Dispositio ordinatio.

Trapiza, *cap.* 56. Stenkistifwa; *Trapeziphorum.*

Trefill, 53. Linnklåde / *Linteolum*

Tuispippas, Twiska / *Ambigere.* han tui skiprist i ætt saninni *cap.* 18. Han blef twehugse *Ambigebat.*

Herud eda tun: *cap.* 8. Hårad eller ståder / Byar: *Territoria aut urbes.*

Torsotligr, *cap.* 61. Swår att öfwerwinna / *Superando difficilis.*

Torsott, *cap.* 15. Thet som swårt år att ståta / *Quod difficulter expediri potest.*

Torsveigdir, *cap.* 31. hård att nappas måd / *Flecti difficilis.*

Med Torvelldum oc Þunga, *cap.* 71. Måd stoor swårheet / *Cum molestia & difficultate.*

Þ.

Þesskyns, *cap.* 13. Af sådant slag eller slön; *Ejus generis.*

Þignsamlegr, *cap.* 67. Wördelig / *Suspiciendus, celso loco dignus.*

Þingvallur, *cap.* 37. Tingzplatz ut på marken *Locus judicij sub dio.*

Þinor, *cap.* 69. Bogsluren; *Arcus curvatura.*

Þralyndi, *cap.* 33. 41. Enwisshet / Argheet: *Obstinatio, perversitas.*

Þralyndur, *cap.* 33 Enwiss / *Obstinatus*

Þrasamliga, 41. Enwist; *Obstinate.*

Þreita fundin, *cap.* 67. Sökia att råka en: *Experiri alicujus præsentiam.*

Þrong, *cap.* 66. Trengsel / *Angustia* & Þreingd.

Þröast; *cap.* 5. Taga till i krafsterna: *Incrementa capere.*

Þrutinn, *cap* 5. Upswullin / *Tumens.* Han þrutnadi miok *cap.* 5. *Intumescebat.*

Þuss. *cap.* 37. Han leistis þuss af. Han drog sig undan / þuss ab tijga. *Tacendo se subtraxit.*

V.

Uæti, *cap.* 12. Thet som intet bör ätas / *Esui abhorrens.*

U-aflatanliga, *cap.* 33. Oaflåtteligen: *Indesinenter.*

Vagl, *cap.* 32. Ås / *Tignus.*

Vall-griott, *cap.* 49. Jordfast steen; *Latentia saxa*

Vangert, *cap.* 48. Swårt att giöra: *Factu difficillimum.*

Vanhent, 16. Otiånligit; *Indecens.*

Vanstilli, *cap.* 32. *Immoderatio al. instabilitas*: Oregterligheet / Ostadigheet.

Vapenburdar oc griotflug, *cap.* 69. Stott kastande: *Missilium jaculatio.*

Vapnfæa, *cap.* 49. Thän som kan regiera wapnen: *Armis habilis.*

Vararfelldur, *cap* 36. Gråskins-fell / *Stragulum sciurorum pellibus subductum.*

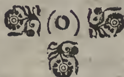
Vargur i veum, Helgedommars stiöslare; Sacrilegus *vel latro in sanctis.*

Varnadar madur, *cap.* 42. Uppwachtare; *Servator, custos.*

Udiarfr. 48. Råddefull: *Meticulosus*

Yesia i radum, 33. Wara ostadig i Tankar-

tanckarna : *In concilio fluctuari.*
Vegſamâ , Hedra / wela / *Honorare.*
Þan er Gud vegſamadi , *cap.* 69. Dån ſom Gud hewiſſe ſitt beſkydd och nåd : *Quem Deus honoravit,*
Vei vari han , *cap.* 56. Gud fórbanna honom / *Maledictus ſit ille.*
Ufaler , *cap.* 5. Intet ſaal : *non venalis.*
Ufallit , 17. Otienligt ; *Inconveniens.*
Med Ugg oc otta , *cap.* 45. Mód fruchtan och beſwan . *Cum timore*
Vig kiænni 5. Fórfarna i krigzſaker : *Prælij peritiores. al: ſubſtant*, vig kenni Krigzkonſt / *Peritia bellica.*
Vig-grimmur , Hallfrodur utiurtoget. af Olof S. T handl. hafftig i ſtriden : *In prælio ſævus.*
Vig-gyrdla ſkipin , *cap.* 64. Binda ſamman Skieppen till ſtrijdz : *Colligare naves ad prælium ineundum.*
Vindland , *Paſſim* Wenden *vide Notas.*
Virkt , *cap.* 23. Dygd / *Virtus.*
Vitradiſt , *cap.* 24. Hann uppenbarades / *Innotuit , adparuit.*
Vadvandligr ſidur , *cap.* 21. Oſeed / *Mos damnoſus , vel a quo damnum expectandum.*
Vove'fligá , *cap.* 32. 47. Oförtänckt : *Inſperato.*
Voveifl'g brogd , *cap.* 16. Ofórtänckt liſt.
Umſætrur , 58. Fárſåth ; *Inſidiæ ſtructæ.*
Vndanbragd , *cap.* 9. Konſt att undkomma. Torkiell for undan leingi *cap.* 69. Han urſechtade ſig lenge / *Diu ſe ſubtraxit.*
Upp ne ofan , *cap.* 45 Hwarken upp eller neder : *Neqve ſurſum neque deorſum*
Uppfullur flærda oc illsku, *cap.* 41 : *Fraudum plenus.*
Utburdur barna , *cap.* 37. Barns byrdande eller uthläggning / *Expoſitio infantum.*
U.vegliga *cap.* 56. Oſkonſambliga : *Immiſericorditer.*
Uvarligen. Owarligen / *Incaute*, ſutt er uvarligt, *c.* 56. Man moſte bettre achta ſig: *Nihil non præcavendum.*
Uvaskar , Owaſker / *Non ſtrenus.* Ey uvaskari *cap.* 53. Lijka manhafftig *Æqve ſtrenuus & fortis* Intet mindre manhafftig.
Uvirniligr koſter , *cap.* 16. Ett wärre willkor / *Conditio deterior.*
Uvitska oc ukumandi , *cap.* 48. Ofórſtond / *Tenuitas doctrinæ.*
Vurd , *cap.* 73. Wård / wardhold ; *Cura , cuſtodia.*

REGISTER.

Till

OLOF TRYGGWASONS

SAGA

Hwar i den förste Numeren betecknar Capitlet / den Andre bladet.

Alltijd

K. Erich

O o   Gunhil

Hwilket

Hwilket då Håkan gamble hörde lät han beweypna trehundrade män gaf dem gläftebud och bade däm i beredskap p. 8. c. 2.

Håkan Gamble böd Håkan Sigurdson wijd annkombsten till Glestebud/ menn han nekade det och sade sitt ärende/ att hann wille hafwa Astrijd och hennes Son måd sig. Hwilket honom af Håkan gamble blef af slagit/ p. 9. c. 2.

Håkan Sigurdson begiärer Astrijd och hennes Son af Håkan gamble/ segandes D. Gunhilda willia på kiärligast uppsöda Sonen/ men Håkan G. sade sådant wara osanning p. 9. & 19. c. 2.

Håkan Sigurdson beklänner att D. Gunhild hade lårit dräpa Tryggwe Olofs Fader och dher före nu willia uppfostra Sonen på det kiärligaste hwilcket Håkan G säger sig intet troo p. 9. c. 10.

Håkan Sigurd Son moste reesa bort måd oförrättade saker ifrån Håkan gamble p. 10. c. 2.

Tillfrågas af K. Erich huru ärendet hafwer gådt. Säger sig intet uträttat / p. 10. c. 2.

K. Erich säger Håkan gamble offta kunna stå emot sig p. 11. c 2.

Håkan Sigurdson reesar på nytt effter Juul samma ärende måd Tryhundrade männ K. Erichs Soldater will truga till sig Astrijd och Olof Tryggwason: Fick snöppligit swar och enteligen will Håkan Gambles Träl Barsit slå honom i hufwudet måd en dyngiegreep / p. 1. & 12. c. 2.

För denna skiembdes han och drog bort p. 12.

Håkan Sigurdson blef hoos K. Erick till Sommaren / drog sedan till Danmark och blef hoos K. Harald Gormson p. 12 c. 2.

Håkan Jarl foor stundom till landz och offrade sina Gudar för seger/ men bårade litet/ utan sölle de Norska och så af Jambzwikingana / c. 15. p. 69.

Håkan far andra dagen til landz och åkallade Thorgerd Horgabåd om segerwinning / c. 15. p. 69. låfwade henne sin Son som war 9. åhr menn see notas ibid.

Håkan Jarl war trögare än K. Harald till emottaga rätta tron / lät sig dock döpa / c. 12. p. 59.

Begiärte sedan låf att reesa hem till Norrige tog emot Prester att hafwa måd sig: ibid.

Blef hotad af Keysaren att där hann intet hälle Christendomen skulle hann bliifwa kiörd ifrån Norrige ibid.

När han kom på hemwägen skickade han tillbaka Presterna ibid.

Drager in i Westergiöthland och och bärjar ibid.

Blef effter jagad af ottar Jarl som rådde öfwer wästergetland ibid.

Bröt nid i Wästergotland ett Afgudahuus uti hwilket woro 100 Gudar ibid.

Håkan Jarl kom till Konung Harald med tolf menn allenast: Ohed andra mannskapet hade hann undan till thes de kunde komma öfwerens om betalningen för hielpen: för hwilket begärtes Norrige fridt från skatt/ som och bejakades c. 12. p. 51.
Håkan kallar Norige sitt land ibid.
Håkan Jarl skickas uthaf Gunhild Konga Moder att fonga K. Olof Tryggwason och hans moder c. 1. p. 1.
Hann söker effter dem/ menn gienom Thorstens försichtighet komma dhe undan c. 1. p. 1. & 2. Blijfwer då i Landzflychtigheet för då han intet kunde taga Olof.
Håkan Gamble Grefwe i Swerige emottager wål K. Olof T. S. och hans moder Astrijd Fol. 6.
Håkan Jarl och några hans bedriffter beskrijfwas sampt föräldrar c. 15. p. 68.
Slog thål Håkon Gunhildson i Lånafiord ibid.
item Guldharald ibid.
Erick och Swen Håkon Jarls Söner woro intet i landet då Jarlen blef flychtig cap. 17 p 82.
Håkan Jarls hufwud boostelle Ladum; hans föräldrar hade bodt dhär tillförende i c. 17. p. 8.
Dygder och Odygder Håkon Jarls c. 17. p. 81.
Håkan Jarls Söner Swen och Erlendur ächta; månn Erick Jarl Oächta c. 17. p. 82.
Håkan Jarls Låttfärdigheet beskrijfwes c. 17. p. 78.
Håkan Jarls ächta Söner woro Swen och Erlendur; Erick war oächta/ c. 17. p. 82.
Håkan tog flychten med twå Skiep hafwandes måd sig sin Son Erlendur/ c. 17. p. 83.
Han fick stragst han kom från byn see de nie Skieppen som K. Olof styrde stammen emot sig/ såg och en stoor skiepzflåtta effter sig hwar med de både seglade och rodde/ ibid.
Håkan Adelstens fostra och K. Olof T. S. lijkast till dygder c. 50. p. 176.
Håkan Jarls stempling emot K. Olof Tryggwason/ att få honom afdaga då hann hörde om hans förnåma segerwinningar/ c. 16. p. 70.
Här till brukade han Thorer Claka hwilken och warit Olofs wånn och swornbroder/ leegde och twenne K. Olofs Moderbroder att låta sig bruka till bedraga honom p. 72.
Deße råkade Olof i Gardarijke och öfwertaalade honom att hann foor med sex Skiep till Norrige lastade med allahanda dyrbara saker p. 73.
Håkan Jarl haffe monga dygder/ fast odygderna blefwo stoora på det sidsta/ c. 17. p. 81.
Han war mycket waker till skapnaden / wijs och en god stridzmann/ ibid.
Håkan Jarl emot sin dödzstund blef hård emot Landzfolket och girig/ c. 17. p. 78.

Blef

Blef öfwermottan lättfärdig ibid.
blef kallad Håkan dän e'aka ibid.
En Isslendare skrifwit på honom och om hans odygder en swår skrifft / ibid.

Håkan tog till sig rijka måns hustrur och Döttrar sampt twenne Systrar; hade dem half månad / en månad / en weka / sände sedan dem skembda tillbaka / ibid.
Sänder effter Brynlolphs hustru att hempta till sig / och då han en gång kiörde bort hans trälar / stickade han på nytt / att där hann intet wille låta fölljahänne / skulle de dräpan / c. 17. p. 80.

Håkan Jarls Söner Erich och Swen blefwe myckit arga emot K. Olof Tryggwason / så för sin Faders dråp / som att de intet finge wara i sitt Fädernes land / c. 61. p. 209.
Råd giöra måd K. Olof i Swerige / ibid.
När de sporde K. Olof T. S. kommit till Wendland måd en stoor här; fruchtade de sig / tyckiandes honom wara swår att gå ihopa måd / ibid.

Håkan Jarl sedan han förnam Olofs T. S. tillkombst / blef rädder för hans effterletan / kom till en stoor åå och for öfwer / men kastade af sig klortilen i åån / flydde till Gulardal och sökte att glömma sig / c. 18. p. 87.

Håkan Jarl kom till byn Rimul / där låt han sig giöra en wedkula i swinhuset i hwilken hann kröp måd trälen. ibid.
När Håkan Jarlens klortil fans i åån / war mongas taal honom där förgåtz / menn en gammal mann sade sådant wara fåfängt / hwarföre letade de än mera / cap. 18.

Håkan Jarl intet troendes trälen Wakade öfwer sig sielf heela natten / men somnade mot morgonen då trälen skar hufwudet af honom och bar ded till K. Olof c. 18.
Då Håkan Jarl regierade Norrige wår Erich Sigursell i Swerige c. 28. p. 111.

Håkan förböd Christendomen i Norige / hwar före många som intet willa aflatan / flydde c. 12. p. 60.

Håkan Jarl låt uppbyggia Afsgudahusen som i Norrige woro nederbrutna cap. 12. p. 60.
Gaf intet mera någon skatt åth K. Harald.

Hialte Skeggia Son beder för Isslendarne och säger Thangbrand intet rätt farit fram; för hans och de andras bön låt Konungen Isslendarna wara i fritd och behölt allenast till gißlan Kiartan Olofson / Swerting / Runolf och twå andra cap. 37.

Hialti hade sungit nijdwijsa på Gudarna åhret tillförende då Christendomen wijdtogs hwarföre han blef Lanzflychtig giorder c. 37. p. 137.

Hialte hafde med sig twå Kors till Issland / ett af K. Olofz högd / och

dhån förde han till Tingzplatzen cap. 37 p. 137.
På Gudarna hade Hialte sungit nijdwijsa c. 37. p. 137.

Hroald i Moldafyrdi Trollkarl och Afgudadyrkare: giorde stora swallwagar för sin gård att ingen kunde komma dijth förr än K. Olof mäd böner ofwerwann denna Diäfwulens macht / c. 51. p. 182.

Hroald tages fången och dräpes ibid.

Hroaldur på Godey en Afgudadyrkare beder Gudarna att hindra ded Olof icke motte kunna komma till honom c. 33. p. 124. menn K. Olof bad Gud om hielp och kom så fram; menn kunde intet öfwertaalan. Hwar före låth hann hängia honom p. 176. ibid.
Hwilken död war honom läter. ibid. På Halogeland tre Afgudadyrkare bode Gudarna att hindra Olofz. dijth-kombst och sambla de här emot K. Harald att hann moste denna gongen afstå mäd ferden till dhem c. 34. p. 126.

Hroald Afgudedyrkare på Godey / c. 33 p. 124.

Hroald blef hengder på Godey effter hann intet wille emottaga Christendomen c. 33. 126.
I Hiorungawåg slog Jombswikingarna mäd Håkan Jarl cap. 15. p. 69.

Hunden Wijg swälte sig ihiäl sedan hann hörde Konungens olycka / c. 72.

Hedningarna och de Christna trette moth hwar andra på Island / cap. 37. p. 138.
Hall af Sijdu blef bedin att uppsetya dän Christna lagen menn hann handlade med Thorgeir Lagmannen som war än Hedning och gaf honom twå mark selfwer att hann skulle uppsetya lagen / c. 37. p. 138.

I.

K. Jarisleifz Fader heet Waldemar / c. 3. p. 14.

Jarnskegg undseger K. Olof T. S. samma färd som Håkan Jarl där hann wille unfara Christendomen c. 50. p. 178.

Jarnskeggz af Yria Dotter warit Olof T. S. frilla c. 50.

Jarnskegg för sin skamlösheet blef ihiäl slagen af Konungens männ

Jatward Konung i Ängeland / dän tijd Harald Sigurdson regierade Norrige. Additam p. 262.

Jombswijkingarna kummo till Norrige att slåß med Håkan Jarl i Hiorungawåg c. 15. p. 69.
Detta war ett grufweligit slag.

Jombswijkingarna hafwa öfwerhanden först öfwer de Norska c. 15. p. 69.

Jombsborg intet öfwerwunnitz af Olof T. S. see Notas Ad. c. 9. p. 38.

Isslendare som intet wille läta sig döpa / blefwe förbudna all kiöp och selgning / hwar af de omwändes c. 36. p. 136.

Isslendaren Kiartan kämpar i simmande

Gyl-

Subbens uppå ön Moster före-
spåning om Olof T. S. bort-
färd och skadan där af skulle
komma / c. 60. p. 205.

M.

Munkelefnat gaf K. Harald Gu-
dina Son sig utl sedan hann tap-
pat slaget emoot Wilhelm Ba-
stard / vid. Additament.

Morgongåfwa åt Drottning Tyri
gifwer K. Burislau uth / fast
hon intet wille wara i ächten-
skap måd honom / c. 60. p. 209.

N.

Norriges Rijkes belåglighet /
c. 19. p. 91. & 92.

Norrige och Danmark lades till-
sammans och wore tillhopa i 13
åhr c. 15. p. 68.

Norriges förmann och förbidlare
K. Olof Haraldson / c. 48. 171.
Till Konung i Norige bad Gud-
riod Gunhelds Son sig tagas /
menn uppbråndes af K. O-
lofz T. S. månn
Ingen Skatt af Norige gifwer
Håkan Jarl sedan hann andra
gengen hade hiälpt Danmark
emot Keysaren c. 12. p. 60.
till Christendomen i Norige lades
grunwalen af K. Olof T. S.
menn K. Olof Haraldson för-
de honom fullkombligan c. 48.
p. 170.
Trollklåringarna på Hunodal
seya för hwarandra sina eswen-
tyr med K. Olof c. 56.

på 191. & 192. &c. besee No-
tas till detta Capitlet.
Om dån stora ymnigheet som
war i Norige uti K. Olof T. S.
Reglements tijd på all ting / c. 59.
Hofdingarne i Norrige woro e-
mot Christendomen c. 21. p. 96.
Tree förnåma månn i Norige
satte sig i sinnet att tala emot
Christna tron / menn hade hwar-
dera sin olycka c. 24. p. 104.
På Lada som förra Konungarna
bodde / war och K. Olof Trygge-
wason c. 24. p. 104.
Twenne månn hitta ett huswud
på ön Selia / c. 25. p. 1 5.
de på ön bletwe omwända
till Christendomen och såg
en bonde lust sken / hwar
af Konungen bewekt / reeste
måd Biskeppen dijth / hwar
de letade grannligen / och funno
under steen rösorna en hoop
Menniskie been af Sören
lucht / tesa samblade de tillhopa
och bygdes en Kyrkia öfwer dem
c. 26.
I Norrige war fordom seder
att dricka Gudarnas skål at i
samqwembd / menn sedan Chri-
stendomen kom / Helgornas / c. 24.
under Norregs Konungar logo
fiäll bygderna / menn Upplands
Konungarna lydde under Swe-
riges Konungar / af hwilka få togo
wid Christenheten c. 48. p. 170.
Norriges Rijken tillagnade
sig Harald Hårfager / c. 19.
p. 92.
till Norrige skickar K. Otto
twenne

twenne Grefwar åt Christna landet / c. 12. p. 53.

Från Norrige begiärer K. Harald Gormson hielp emot Keysaren c. 12. p. 51.

Norrige Kallas af Håkan Jarl hans land c. 12. p. 51.

till Norrige kom K. Olof Tryggwasons beröm och herliga bedriffter / c. 10. p 45.

på en Skallingar stragst wiid Irland blef K. Olof T. S. döpter och styrkter i Christna Tron / c. 11. p. 47.

Kiöpenskap idkas af K Olof T. S. mån / c. 11. p. 48.

till Norrige komma Jombswikingarna och sloß måd Håkan Jarl i Hiorungawåg / c. 15. p. 69.

Första Kyrkian i Norrige bygd på en Mostur / c. 24.

Ymnigheet på allting i Norrige K. Olof T. S. tijdh.

Rätta tron hades först inn i Norrie af K. Olof Trygg. S. c. 20. p. 96.

Delningen af Norrige emellan Konungarna / då de skulle hafwa affslagit K. Olof T. S. c. 68.

Wijken i Norrige blef Christnad af Keysar Ottas Grefwar c. 12. p. 60.

Christendomē i Norrige att öfwa förhindrer Håkan Jarl c. 12. p 60.

Dhe Christendomen i Norrige inteet wille öfwergifwa / flydde undan c. 12. p. 60.

Afguda husen som af Keysarens Grefwar woro nederbrutna i Norrige uppbygdes af Håkan Jarl c. 12. p. 60.

O.

Olof Tryggwason och hans Moder Astriid effter söktes af Gunhildz uthskickade Håkan Sigurdson / menn de blifwa bewarade genom Thorstens hiälp hoos hwilken de wore / p. 1 & 2, c. 1.

K. Olof T. S. blef af sin Moderbroder löster af träldom och hemfor måd honom c. 5. p. 18. & 19.

Olof Tryggwason då han war hoos Moderbroderen / och gick en gong lönliga ut / fick han see sin fosterfaders dråpare / dhån och hade sålde honom i träldom / blef han mycket wred / och då Moderbrodren kom / bekände han ordsaken till sin wrede / och begiärte hiälp att hemnas / bekom dän / och gick till torget / hwar dråparen togs fatt / leddes uth om bergen / dhår Olof måd en bredyxa hugg halsen af honom p. 25. c 5.

Olof Tryggwason och hans Moder Astriid woro tu år hoos Gref Håkan Gamble / affskedades dår ifron hederligen att reesa bort till Rybland / till Astriidz broder; men blefwe fengade af Siöröfware och modren och Olof åthskildes p. 15 .c. 4.

Modren såldes land från land / så och Olof. Klarken som först kiöpte Olof sålde honom åth Klerkur för en skiön boot / slog i hål hans Fosterfader c. 4. p. 15.

Blef ihål slagen af Olof i Ryß-

nan

na Troen cap. 10. p. 45.
Olofz berömda och härliga bedriffter spörjes och Norrige c. 10 p. 45.
K. Olof reeser till en Skillingar stragst wijd Irland och blef af en Gudfruchtig Abbot wäl undfegnad/ sampt mera styrkt i Christna Troen c. 11. p. 47.
Blef och där mäd de sijne döpter.
K. Olef gifwer sine män lof att fara och idka kiöpenskap/ men skulle komma till honom i Ängeland/ c. 11. p. 48.
K. Olof kom i förbund mäd Gref Sigurd i Ängeland att de skulle förfölja Råns och Illgiärningz män cap. 11. p. 49.
K. Olof Tryggwason säger sig heta Ale den rijka och wara en Kiöpman c. 11. p. 48. vide c. 12.
K. Olof T. S. kom Keysaren till mötes och bad sig honom till hjälp / c. 12. p. 53.
K. Tryggwason gifwer Keysaren råd att de intet måte äta något af Gud förbudit/ men heller fasta och bidja af Gud seger / c. 12, p. 55.
Tycker så mycklt om sitt råd att för än hann dhed framsade/wille hann det skulle blijfwa effter följt ibid. gaf dhärföre och råd huru Danawärket skulle mäd Eld förstöras ibid.
Hans råd gick lyckosampt ibid. p. 56.
Olof T. S biudes af Keysaren att fara hem med honom / hwar till han nekade c. 12, p. 61.
Afroswet K. Olof T. S. och Sigurd Jarl toge / skulle Olof och hans männ hafwa twå delar och Jarlen med sina en trijdiedeel cap. 12. p. 61.
K. Olof heriar på Britarnerna / Yrlendarna och Skottarna/ cap. 13. p. 61.
K. Olof hade kummit öfwerens mäd Sigurd Jarl/ att af alt rof skulle han hafwa twå delar men Jarlen en triding / Olafs men twå delar / Jarlens en tridiedeel cap. 13. p. 61.
Detta for deras mannlighect
Då Olof med sina Soldater i Irland tagit en otalig hoop boskap / kom en fattig mann och begiärte igten sine nöth. Olof nekade effter ingen kunde åthskilja dem: dån andra bad så mycklt hans hund kunde skilja ut från honom; hwilket så effterlåts / cap. 13. pap. 62.
K. Olof begiärer Hunden af Bonden / och får honom / men gaf Bonden ett Guldarmeband igjen / detta war hunden Wig / c. 13. pag. 63.
K. Olof och Gyda som war K. Olofz i Skottland Syster / åte samman en Son som heet Tryggwi: c. 14. p. 67.
Tryggwi Olofz Son sloas med Swen Alfifie Son om Rijket / cap. 14. p. 67.
K. Olof Tryggwason efter stå genom Håkan Jarls stemplingar att afdaga tagas c. 16. p. 70.
Thorer Klaka K. Olof Trygge-

 Son/

Son / Swornbroder af Håkan Jarl öfwertald / slåer K. Olof effter lijfwet / c. 16. p. 70.
blef ihålslagin p. 76.

Olof Tryggwasons Moderbroder Jostein och Carlshofdi blifwa brukade att bedraga honom / dock måd hoot där till twingade / cap. 16. pag. 72.
bekiänna för honom huru saken sig förestelte / c. 16. p. 74.
En Finne och Trollkarl frågas till rådz af K. Olof T. S. huru gå skulle / c. 61. p. 75.

Finnen kann illa tala måd K. Olof T. S / sade honom dock huru gå skulle / p. 76.
Gud tackas och Prijsas af K. Olof / för dhed han honom bewarade ifrån illistiga stemplingar / cap. 16. p. 78.

K. Olof söker in till de twå Jarlens Skep / okunnig hwilken på dån war / men wille det wetta / cap. 18. pag 84.
Håkan Jarl flyr måd en båt ifrån Skleppen in åth Gulardaal / lämbnandes effter sig sin Son Erlendur / Hwilken gaf sig i Siön till simma då han såg K. Olofz Sklepp och blef af honom i simandet ihålslagen / c. 18. pag. 85.

K. Olof frågade skleppz folcket Tronderna som sig mötte hwarföre bullrat war / hwilket då de sagt / frågade de honom hwem han war / och då de hörde wara Olof Tryggwason / låto de påskijna en stoor glädie / bode hans hielp att ihålslå Jarlen och lofwade honom Rijket / c. 18. p. 85. & 86. K. Olof Tryggwasons ankomst fruchtades myckit af Håkan Jarl cap. 18. pag. 87.

K. Olof kom till Rimul hwar som letades effter Jarlen / jämwäl i Swijnhuset / men han fans inter. K. Olof ropade den som förde honom Jarlens hufwud skulle få därföre god betalning / hwilcket Jarlen och hörde sampt myckit förskräcktes / c. 18. p. 88. 89.

Olof dån Helgza blef enwaldz Konung öfwer Norrige c. 19. p. 93.

K. Olof Tryggwason effter Håkan Jarls död blef af sampteligen till Konung tagin på Eyrar Ting / cap. 10. pag. 94.
Han war dån första / som hade rätta troon i Norrige / c. 20 p. 95.
Huru Konung Olof T. S. bödrätta Troon i Norrige / c. 21.
Satte dem före Engelendernas / de Danskes och Saxarnas exempel / hwilka hade tron emottagit / ibid.

Om K. Olof Tryggwasons ålder då hann kom till Regementet åthskildiga menningar c. 22. p 97.

Olofs Syster Astrijd / hon hade Erling af Sola c. 22. p. 99.

K. Olof kom ettkundrade fyretie otta åhr effter Harald Hårfager till Reglementet och då han regierat ett åhr drog han till Engeland

hwar-ifrån han införde en Biskop Tangbrand och Thermod att prädika Ewangelium / c. 23. p. 100.
K. Olof Twingar Sigurd Jarl på Orkno att taga emot Christna läran ibid. men måste först taga hans Son / och wijsa sig willia drepa honom / ibid.
K. Olof wijd heemreesan ifrån Engeland låg wijd en Mosfur / c. 24. bygde där första Kyrkian i Norrige ibid. här uppenbarades honom dhån Helge Martinus.
Kung Olof i Swerige tog Rijket effter sin Fader Erich Segersell c. 28. pag. 112.
K. Olof. Tryggwason friiar till Drottning Segrid och fick ja / cap. 29. pag. 113.
Sänder henne en armring hwilken hade warit i Afgudahuset påLade ibid.
K. Olof Tryggwa S. stemner Ting på Drareid och prädiker för undersåtarna Christna Troon / sampt öfwertalade monga c. 31. p. 120. Befalte bygglas Kyrkia i hwart härad / ibid.
K. Olof giörer alla Trullkarlar i från Norrige Landzflychtiga c. 31. p 121.
Samblar dem samman i Nidaroos / der K. lått laga Skiep åth dem till bortfärd / och brende upp dem. Sämunder Frode och Ari Frede nämnas c 22 & 32.
K. Olof lått byggia Skieppet Tranan cap. 35.
Olof samblade i sin tienst alla wackra män han kunde få / och dem länte / sampt hölt dem bettre än någon annan Konung / ibid.
Olof lått byggia Kyrkia i Nidaros cap. 36.
Satte män som skulle höra effter Isslendarnas domar om Gudztiänsten / p. 132.
Kiartan dömbde best om K. Olof T. S. Gudztiänst / hwarföre Konungen lått skicka effter honom och blef han döpt mäd alt sitt Skiepzfolck / sedan kom och K. Olof till öfwertala de andra / ibid. Kiartan blej hoos K. Olof ibid. pag. 134.
I Odens hampn kom dän onda till Olof T. S. c. 38 pag. 141.
Olof hade stoor lust att tala mäd sin främmande Giäst (Oden) men blef påmindt af Biskoppen att uppehöra c. 39.
K. somnade och då han waknade / war Giästen borta och sans ingen ställes / ibid.
Denna Giästen hade wist kokat kiött att tillreda till Konungens bord / hwilket Konungen befalte kastas i siön / ibid. p. 96.
Till K. Olof kom dän onda i Odens hampn och talte med honom mycket / sade honom om åtskilliga ting som tillförende skiedt / c. 39.
Olof skickar till Drottningen och frågar hwad hon will hafwa i Morgongåfwa cap. 42.
Se hennes swar ibid. p. 159.
K. Olof reeste sedan heem och mäd honom Dr. Tyri

K. Olofs wijsheet att klyfwa uppför höga berg / c. 45. p. 162.

Olof hängt upp sin sköld öfwerst på berget Smalsar horn på ön Brimanger / ibid.

Twenne K. Olofs tiänare slå wad / om hwilken skulle längre kunna klyfwa där uppföre / ibid.

K. Olof tog neder then hägst klyfwit / then andra kom mäd ned att hielpa sig siälf. ibid.

K. Olofs wijsheet att sima och att han nidre på hafs diupet afklädde sig Pantzar skiortan cap. 46. p. 163.

Han kunde och taga emot slygan de skott i wädret både mäd högre och wänstra handen och senda tillbaka / ibid.

Hade stoor lycka till segla / ibid.

Hade större lycka än andre män / ibid.

K. Olof T. S. Gudfruchtigheet beskrifwes c. 47.

Hann gick offta af skeppet och giorde sina böner till Gud att ingen hwarken wiste då han gick bort eller kom tillbaka.

Om K. Olof T. S. war en Engel eller menniskia / twiflade hans undersåtare c. 48. p. 168.

K. Olof tager Oydrillen mäd sig till skogz en natt hwar han såg en underlig syn / men blef förbudin then för någon seya förr än Olof were död ibid. p. 167.

Han sade sedan detta för Konung Harald då han war en gammal mann / ibid.

Konung Olof kom utur allas ögnsyn sedan han satt sig till bordet men synetes åther i sitt säte / c. 48. 168.

Af sådant twiflade hans undersåtare Om han war en menniskia eller än Engel send af Himlen till förkunna Ewangelium / ibid.

K. Olof Christnade sem land/ cap. 48. pag 169.

Norege / Isländ / Gröland / Fareyar / Hialtland / Orkneyar.

K. Olof Haraldson kom 15 åhr effter K. Olof Tryggwason till Reglementet. Han tog till fonga 5 Wpplandz Konungar på en höst / cap. 48.

Hann bröt nijd monga af Gudar ibid.

Olof Tryggwason lade grundwalen till Christendomen men Olof Harald Son fullbordade / c. 48. pag. 170.

Olof Norriges förmann och förebildare / c. 48. pag. 171.

Ormen Longa bygges på K. Olofs 4 Reglementz åhr cap. 49. Blef huggit i Skieppzbordet / pag. 173.

K. Olof böd en mark gull åth then som kunde uppenbara hwem huggit hade ibid.

Skiäpzbyggiaren bekände sig giorde skadan och lofwade att förbettra Skieppet / ibid. p. 174

Skieppsbyggiaren gierde Konungen ett gott nöye: ibid.

Hwad wakra män Konungen walde att wara på Skieppet Ormen longa, vide cap. 49. p. 175.

K.

K. Olof Tryggwasons skapnad wäxt och hurtigheet beskrifwes cap. 50.

Olof T. S. och Håkan Adelstens fostre/ lijkast i dygder/ dock Olof T. S. starkare till craffterna/ c. 50. p. 176.

Monga K. Olof Tryggwasons dygder mera af Gudz än mennisskliga krafter c. 50. p. 177.

K. Olof T. S. går in i deras Offerhuus / hwar honom blefwe wijsade deras Gudar / af hwilka Thor war dän förnämbsta och högg Konungen honom sunder / cap. 50. p. 179.

Olof befaller offras de förnämsta Männerna och Owinnorna/ och som de blifwit häpna öfwer Jarnskeggs dråp / samtyckte dhe Konungens befallningar att 600 männ blefwe döpta/ c. 50. p. 181

K. Olof släpte ifrån sig Jarnskeggz Dotter effter Faderns dråp och sedan han fådt Drottening Tyri/ ty kunde hon Gudrum illa täla sin Faders dråp / c. 50. p. 181.

K. Olof lätt släppa en Orm i munnen på en Hedniskt mann / hwar af Hedningarna nog förskräcktes cap. 52. p. 182.

Olofs T. S. fasliga gierning att läta bijta ihål en man som slagit ihål hans Stafnkoe c. 53. p. 184.

K. Olof Tryggwesons Hofftlänare bad för dän mannen som K. wille låta bita ihål af Hundarmen uträttade och intet mäd sin förbön ey heller Bisskopen / denna giärning ångradt sedan Konungen skoerligen och afbad dän hoos Gud och Bisskoppen / ibid. p. 186.

K. Olofs män hörde Trollens taal om en natt / c. 56.

Blefwe förbudna af Konungen att renna om nätterna / ibid.

K. Olof och Drottning Tyri hade en Son ihopa hwilken blef kallad Harald och dog stragst heele unger / cap. 57. p. 196.

Olof T. S. rustar sig mäd en stoor här utur landet / cap. 60.

Ordsaken till krijg emot K. Olof / så wäl Konung Olof i Swerige som Konungen i Danmark och Jarlarna Håkons Söner sampt Sigwald föreborv: c. 61. p. 120. & 211.

Olof Tryggwason wille intet troo sig wara försåt satt / wäntade och intet någon fiendskap af någon / cap. 61. p 211.

K Olof frågade där om Sigwald Jarl men han swor uppå alt wara fredligit / hwilket K. Olof trodde ibid.

Olof T. S. får låf att reesa ifrån honom afstyrkes af en gammal man att så förlåta sin Höfding i faran / men achtade sådant intet cap. 62. p. 213.

K Olofs här begynner tyckia longsampt att wara i Windland och wille därföre heem / hwarföre han och gaf dem hemlof som reesa wille / cap. 62. p. 213.

sade sig dock större tack wara skyldig dem som bijda wille ibid.

En gammal man i K. Olofs här affstyrker dem som hem wille reesa

reesa ifrån sin Konung som nu wore stadd i farligheet longt borta från sitt Rijke c. 62. pag. 213.

Men detta achtades intet / ibid.

K. Olof war intet tillredz att fullia sine mån / utan kom något effter åth / c. 62. p 214.

Konungarna Swen och Olof twistade om K Olof Tryggwason skulle komma / cap. 62. pag. 214.

K. Olof T. S. då han foor ifrån Jombzborg hade han 71. Skiepp be;ce Halldors wijsa / c. 62. pag. 215.

Deßa Skieppen sågo hofdinzarne då de seglade om dem /

Om Skieppet Ormen Långa sade de att intet Skiep i wärlden monde wara dåd lijkt till stoorlek och sågring / cap. 63 pag. 220.

Konung Olof i Swerige säger wara en ewig skam om de intet angrijpa de Norska / c. 63. p. 2.8.

K. Olof T. S. för meer än andra Konungar / så och Skieppet Ormen länga för meer än andra Skiepp cap. 63. p. 220.

K. Olofs mån bedia honom fly men hann nekade emedan en rätt Konung flyr intet. Halfroders werser om detta c. 64. pag. 223.

Dyrtill beder och K Olof fly men han sade sig dåd ey willia giöra / utan bad sine mån wäpnas och läggia samman Skieppen. see Hallfroders wijsa dår om ibid. pag. 224.

K. Olofs T. S. Klededrächten i sidlsta slaget c. 65. p. 228.

K. i Swerige lägger emot K. Olof T. S. måd starkt och wäl beredt folk / c. 66. pag. 230.

K. Olofs T. S. speefulla ord om de Swånska / ibid.

Konung Olofs i Swerige aderton Skiepp bleswo afröydda cap. 66.

war och många / dräpna af K. Olofs T. S. för än de Swånska lade ifrån: och lade de till landz och stembde Ting ibid.

Olof T. S. säger sig få hårdare strijd af Erick Jarls fölie / c. 68.

Effter de woreNorlandz mån. Erich Jarl hade nåtta Skiep alla starka och stoora / cap. 68.

K. Olof T. S. tog emot skotten i wäd et måd båda händer och sände tillbaka / cap. 68.

Sammaledes Stafnboerna Hyrlinger och Wikar / ibid.

K. Olofs T. S. mån bee honom på nytt fly / men han nekte sågandes en rått Konung intet böra fly / cap. 69.

K. Olof T. S Soldaters swärd blijfwa slöa af det hårda fechtande / cap. 69 p. 243

På K. Olof T. S. syntes bloden rinna undan Pantzar skiertedärmarna / cap. 69. p. 244.

Kläderna på K. Olof T. S. Soldater syntes heelt sunderskufwade af skott och steenkast / c. 69. pag. 245.

K. Olof T. S. och Marskalken

Biörn

Biörn hade lijka klädebonad / att de intet wäl kunde åthskilias / cap. 69. p. 244.

Af skott och steenkast / wore klåderna på K. Olofs Soldater heele sunderskufwade / c. 69. pag. 245.

K. Olof T. S. skiuter effter Jarlen trij skott / men de slogo feelt / hwar öfwer hann sig förundrade / sägandes Gud willia att han finge hans Rijke / c. 69. p. 248. Himmelskt lius kommer öfwer K. Olof / men Jarlens Soldater hugge i liuset / c. 69. p. 248 När liuset war borta sågo de och intet mera Konungen / cap. 69. Slaget emellan K. Olof och de andra Konungarna ett ibland de berömbligaste som warit i Nordlanden / cap. 69. p. 249. Ingen wille troo att K. Olof fallet i slaget som Halldor betygar i sina wijsor / cap. 69.

K. Olof T. S. och Marskalken Kolbiörn sprungo i siön om hwaredera bordet / K. Olof skiöt öfwer sig skiölden / hwarföre kunde hann komma nijö till diupet; men Kolbiörn hade sin skiöld under sig och blef uptagen i Skieppen / sampt skonad till lijfwet / c. 70.

K. Olof klädde af sig Pantzarskiortan på diupet och sam till windasnecktorna / cap. 70. Öfwer K. Olof T. S. kom himmelskt lius / c. 69. Af simandet blefwe alle uppdragna som ytterst sprungo af Skieppet Ormen Longa c. 69. p. 249. Skieppet Ormen longa bekom Erich Jarl cap. 69 p. 249. Bloden dryper smott och smott undan K. Olofs hiälm och Pantzar skiorte-ärmarna hwilket hans män sågo cap. 70.

K. Olof T. S. bortkomst sörgde Tyri hefftigt c. 71. K. Olof T. S. wara död sade Erich Jarl c. 71. p. 256.

K. Olof hade monga sår då kann kom utur slaget / c. 73 p. 259.

K. Olof tillbödde sin hielp många förnäma män i Wänden att komma till Rijket igen / men han wille intet / c. 73. p. 259.

Owädret som uppwäxte / tillskrefwe Isslendarne att Kiartan hade tagit rock af Konungen / hwaröfwer Gudarna wredgas / ibid.

Ottar Jarl war öfwer Wästergiötland / förfolgde Håkon Jarl / menn hinte honom intet / stämbde Ting / och lät utropan för niding i freds tijder effter han hade nijdbrutiet dåd stöera Gudahuset / cap. 12. pag. 59.

Keysar Otto kalla der Otto Röde / rädde öfwer Saxland / förplichtar sig att skola införa Christna troon i Danmark c. 12. p. 49. Keysar Otto måste fly första gongen han hade slagitz med K. Harald Gormson och Håkan Jarl / c. 12. p. 50.

Hann slinger sitt blodiga spiut i Siön och kallar Gud till wittenes att antingen skulle han död i Dan-

P.

och om handen intet brendes skulle de taga wijd rätta troon / ibid.
bärer järnet utan någon skada ibid
Alla tycktes detta underligit / ibid
K. Harald beweckt af Järns bördan lät han sig döpa och heela Danska hären / ibid.
Präster införde från Engeland till Norrige Jon Biskop Tangbrand och Thormod /
Prästerna som Håkan Jarl emottagit skickad:s tillbaka / c. 12. pag. 59.

R.

Ragnwald Håkan Gambles Son war hoos K. Erich Segersell och då hann hörde att Gref Håkan Sigurdson wille reesa dijth måd 100 man att fonga K. Olof T. S. bådade han dåd sin fader hwilken sig tillagade att taga emoot honom / c. 2. p. 8. & 9.
Ryßlandz Konungen och Drottningen blijfwa af K. Olof Tryggwason måd heela menigheten öfwertalte till Christna troon / cap. 10. pag. 45.

S.

Drottning Segrid wille intet wara ihopa måd Konung Erich Seger selle för dhåd han skulle höra Oden till effter tionde åhret / och war Landzens lag att hustrun skulle sättias i högen måd mannen / pag. 7. c. 2.
Segrid storråda bränner upp Ryßlandz Konungen Wisiwald, och Noriges Harald Gränske / då dhe kummo och friiade till hänne / cap. 28. p. 112.
Brände och up Thorer Thores hundz-fader / c. 28. p. 112.
För Segrid Storrådar stoora mod skull / wille Erich Segersell intet wara länge ihopa med henne / cap. 28. pag. 112.
Drottning Segrid skickar K. Olof Tryggwason bud att hon intet wille wetta af honom mera för dhän falska ringen hon hade sändt cap. 29. pag. 114.
S. Storråda Dr. i Giötland möte Kong Oloff wijd Elfwen hwar hann åter friiade och kummo de i förstonet öfwerens / förutan uti dhäd att hon intet wille emottaga Christna troon / cap. 34.
K. Olof blef här öfwer wred / slog hänne måd sin handska / p. 127.
För detta slaget stemplade hon stadigt effter hans förderf. ibid.
Segrid gifftte sedan sig wijd K. Swen Tiugeskegg / ibid. see c. 44.
Segrid Storråda / sedan hon war wijgder måd K. Swen i Danmark / styrker honom till strijdz emoot K. Olof T. S. c 58. p 197
K. Swen och Sigrid berömma K. Olofz T. S. dygder / men beder hon att omkomma honom med swijk / cap. 58. p. 198.
Segrid hotar K. Swen att skillias wijd honom om han intet wille söka hembd af K. Olof T. S. cap. 58.
Gifwer listiga råd huru han må öfwerwinnas / ibid.
Sigwald Jarl kommer utur

K. Swen

 ske-

ske hwilken nu tiente K. Olof T. S. och myckle berömde hånne för honom / cap. 35.

Tyri skolat wara gifft i Norrige förr ån hon kom ihopa med K. Olof T. S. cap. 35. pag. 129.

Tyri K. Swens Syster wille ingalunda hafwa K. Burislau effter han war Hedning men såndes diit emot sin willia / c. 42. p. 156.

Tyri sånder bud till Ache att hann skulle bedia K. Olof Tryggwason see på sitt båsta / hwilcket hann och bejakade / c. 42. p. 157.

Reeste sedan till hånne och blef åchtenskap emellan dåm sluttit / pag. 158.

Maat eller dricka wille Tyri intet hafwa sedan K. Olof Tryggeson tappat slaget / c. 71. p. 255.

V.

Konung Waldemar rådde öfwer Gardariike dån tijd K. Erich Segersälle Reglerade Swerige / pag. 13. cap. 3.

Hans moder war en spåqwinna.

Skulle båras för Konungens stool Jule-affton / pag. 13.

sade att Olof Tryggwason war födder i Norrige och skulle uppfödas i Ryßland / warda en förnåm Höfdinge men intet långie bliifwa dår i litsen tijdh och reglera sitt Rijke i Norrige / pag. 14. cap. 3.

Waldemar war Konung Jarlzlefs Fader / pag. 14. c. 3.

Konung Waldemars i Gardariike Drottning heet Alogia och war hen mycket förståndig / pag. 16. cap. 5.

Wåster-giötland hårias af Håkan Jarl / cap. 12. pag. 59.

Ofwer Wåster-giötland rådde Gref Otto hwilken Jagade effter Håkan Jarl / c. 12. pag. 59.

J Westergiötland war ett Af-Gudahnus hwaruthi wore 100. Gudar / men helgat Thor / dett bröt Hakon Jarl nijdh och skiöflade landet. cap. 12. p. 59.

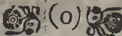
Till Wenden kom K. Olof Tr. Son wåderdrefwen / blef myckit wål emoottagen cap. 7. p. 28.

Ofwer Wånden rådde K. Burislau. cap. 7. p. 28.

Ett Wendiske Skiepp kom till Ormen långa och taalte dhe på ett Fremmande språk / med Konungen cap. 64.

Wig bunden skenkes Konung Olof cap. 13. p. 63.

Wilhelm Bastard öfwerwan Konung Harald Gudarna och tog Rijket i Ångeland. *Additament* pag. 263.

Errata in versione latina exstantiora sic corrigat B. L.

Pag. 1. lin. ult. *praciaros* lege præclaros.
pag. 2. lin. textus latin. 5. *mores* lege moras.
ibid. ult. *immeritiam* l. immeritam.
pag. 4: 4. *potusque* leg. potuque.
ibid. ult. *perquisivitq;* l. perquisitaq;
pag. 7: 30. *erat* leg. est.
ibid. 9. *poterat* leg. potuit.
pag. 10: 2. *fato illum* leg. fatum illi.
pag. 15: 1. *delectissimus* l. dilectissimus
pag. 17: 8. *delectissimus* l. dilectissimus
pag. 19: 3. *scubi* l. sicubi.
pag. 20: 6. *iraque* l. ira
pag. 25. 8. *petito* l. petitio
pag. 27: 5. *ut* lege &
pag. 29. 12. *dipplicitura* l. displicitura
pag. 30: 3. *qua formaqua* l. forma &
pag 37. 1. *cosilium* l. consilium. ibid. *circumdedi* l. circumdari.
pag. 39: 6. *assequuti* l. persecuti
ibid. 7. *quod modo* leg. quodamodo arbores
pag. 42: 9. *fiat Domine* l. fiet Domins
pag. ult. *perlueretur* l. perlueretur
pag. 44. 4. sq. *Regem enim tam non restiturum, nec ceteros ibi rerum potiuntes sperabat, quin veram fidem susciperent.* ut clarior sensus evadat, sic lege: Regem quippe alioquin cum proceribus facilè contra nisurum, fidem vero Christianam vires accepturam, si ipse huic negotio auxiliatrices præberet manus.
pag. 45. 1. *percepturos* l. percepturos vos
ibid. 9. *Cristo* l. Christo.
pag. 46. 4. *veredicus* l. veridicus
pag. 50. 8. *capesere* l capessere
pag. 57. 1. *exstruexerunt* l. exstruxerunt
pag. 52. 1. *de meis viris* l. de meis viris ut aliquid spondeam
ibid 4. *candonaveris* l. condonaveris
pag. 16. ult. *fedus* l. fœdus
pag. 55. 1. *utique* l. utque

pag 56. 9. *servassent* l. sustinuissent
pag. 59. 4. *illa conditione* l. illam conditionem
ibid. ult. *cum Coimitis sortirentur* l. Comitis sortiretur.
pag. 62. 1. *heberet* l. haberet
pag. 65. 10. *ornatus* l. ornatos
pag. 66. 1. *poterat* l. potuit.
ibid. ult. *repersturum* l. reperturum
pag. 67 6. *vidissent* l. vidisset.
pag. 68. 6. *ipsimet* l. ipsemet.
ibid. 7. *aurum* l. auro.
pag. 69. 5. *assendit* l. ascendit
ibid. 7. *occumbebat* l. occumbebant
pag. 71. 9. *intereßit* l. intercessit
pag. 72. 3. *aperituros* l. aperturos
pag. 73. 8. *esset* l. essent
pag. 74. 10. *hot* l. hac
pag. 75. 4. *paludinosum* l. paludosum
pag. 76. 5. *discendas* l. descendas
pag. 82. 1. *pulchra & omnibus amata* l. plurimi ei amici
ibid. 9. *vir fuit* l. vir fuit erga omnes
ibid. 11. *mutitudinem* l. multitudinem.
pag. 83. 7. *se exalurum* l. evasurum
ibid. 10. *ille* l. Olaus ipse.
ibid. *paternavigabat* l. præternavigabat
pag. 84. 2. *sui* l suis
pag. 85. 4. *invenes* l. juvenes.
pag. 86. 8. *superatoto* l. superato, *tote* lege toti
pag. 87. 8. *si quærerem* l. investigaturus; *ubi id facerem* l. ubi minus quærerem.
ibid. 9. *didisti* l. dedisti.
pag. 91. 8. *A meridie* l. quæ a meridie
pag. 92. 8. *tumulo* l. tumuloque
ibid. 9. *eranque* l. erantque.
pag. 94. 4. *cognatos* l. cognatis.
ibid. 7. *ab utrinque* l. utrinque.
pag. 98. 1. *at* l. ac
pag. 99. 10. *quo* l. ut
pag. 102. 1. *filium* l. filium

p. 106.

pag. 106. 6. *invifecre* l. invifer
pag. 107. 9. *optimeque* l. optimaque
pag. 108. 8. *investigarunt* l. pervesti- garunt,
pag. 110. 5. *pl'uribus* l. pluribus
pag. 111. 2 *pest* l. poft
ibid. 3. *deinde Erierus* l. Ericus
111. ult. *fodeadam* l. Storradam
pag. 112. 1. *multaverit* l. exturbaverit.
pag. 113. 4. *in* l. inque
pag. 114. 4. *commercii* l. commercii
ibid. 10. *dicens se discessurum de custodia castelli*, leg. duas offerens conditiones, sc. aut castellum relinqueret aut
pag. 115. 2. *seducas* l. adducas.
pag. 118. penult *de hereditate* l. dequ hæreditate, *praevertisset* decepiffet.
pag. 121. 1. *preparaa* l. præparata
pag. 122. 8. *adferri* l. adferri
ibid. 10. *cogentes se invicim* ingurgitantes fe
pag. 124. ult. *nomiari* l. nominari
pag. 128. 2. *pulcherimam* l. pulcherr mam.
pag. 130. 6. *exhibere* l. eajicere
pag. 131. 1. *defferensia* l. differentia
ibid. 14. *volait* l. velet
pag. 134. 5. *unt*, l. funt.
pag. 142. 4. *diripere* l. decipere
pag. 143. 1. *delexiffe* l. dilexiffe
pag. 145. 1. *inferri* leg. inferni
Ibid. 3. *proice* l. projice
Ibid. 4. *nimini* l. nemini
pag. 146. 3. *evaferet* l. evaferat.
Ibid. 8. *retiis* l. retibus
Ibid. 9. *afendebant* l. afcendebant
pag. 147. 3. *tonfeffi* l. confeffi
Ibid. 4 *ndicatum* l. indicatum
pag. 148. 10. *priore illi* adde fimilem
pag. 149. 2. *vinatu* l. venatui
pag. 150. 11. *imperi* l. imperii,
pag. 152. 3. *hoc tenebricofo carcere* l. hunc tenebricofum carcerem

pag. 153. 4. *posternerettr* l. profterneretur
pag. 156. 1. *possessiones suas* l. poffeffionibus fuis
pag. 159. 01. *ipsimet* l. ipfemet
pag. 160. 3. *obgenniehan* l. obganniebant
pag. 166. 9. *auem* l. autem
pag. 167. 6. *paruerit* l. pareret
pag. 174. 8. *spendidissimam* l. fplendidiffimam
pag. 175. 2. *varis* l. variis
Ibid. 9. *adpareba* l. adparebat
pag. 176. 1. *consendere* l. confcendere
pag. 182. 8. *discertus* l. differtus
pag. 185. 9. *altero* l. alteri
pag. 187. 2. *veneraut* l. veniens
pag. 194. 6. *capi* l. cepi
pag. 196. 2. *partis* l. patris
pag. 200. 2. *inditiis* l. indiciis
pag. 200. 9. *permisum fuerit quo liberum* l. permiffum fuerit liberum
pag 202. 8. *prastitatum* l. præftitutum
pag. 204. 9. *expedionem* l. expeditionem
pag. 207. 9. *bebeat* l. hebeat.
pag. 208. 4. *perægit* l. peregit
pag. 210. 8. *tributarim ocupasset* l. tributariam occupaffet
pag. 224. 6. *coenaveris* l. conatus fuerit.
pag. 225. 9. *præcis* l. præliis
pag. 227. 4. *reger* l. reges
pag. 230. 1. *diffassifcent* l. difceffiffent
Ibid. 8. *utraque* l. utroque
pag. 231. 8. *præmi* l. premi
pag. 233. 5. *Ie* l. Is
pag. 234. 6. *prioies* l. priores
pag. 237. 6. *fauciuvit* l. fauciavit
pag. 249. 8. *infata* l. fatis
Ibi. 12. *arma* l. armis
pag. 200. 7. *utraque* l. utroque
pag. 253. 5. *jaculasse* l. jaculatum fuiffe
pag. 254. 3. *querebant* l. quærebant
pag. 259. 3. *locutum est* l. locutus fum
pag. 260. 8. *prassiosas* l. pretiofas
pag. 261. 3. *perfui* l. perfrui
Ibid. 5. *finiit* l. finitur
pag. 263. 1. *existimatis* l. exiftimetis
pag. 264. 6. *currn* l. curtui

AD

REGINAM CHRISTINAM

DOMINA

QVod Augustissimo Nomini Tuo, præsentes lucubrationes meas, inscribere mihi præsumsi; easdemque non minus submisso quam devoto affectu vultui Tuo sistere, ipsa forsan indignari poteris, & alii ut confidentiam minus felici omine susceptam, præstringere. Sed quia Sveoniæ, cui diu & feliciter præfuisti, originem debeo, & in patriæ meæ decus hæc ipsa meditatus sum, excusaturam Te speravi quidquid à devota & pia mente profectum videres. Expertus est olim clementiam Tuam parens meus Isacus Istmenius, accepto abs Te ad Upsaleusem academiam publico docendi munere, eodemque pluribus, annis functus; Fuerunt & in me Tua beneficia prorsus singularia, quæ nisi mortalium ingratissimus, merito conferi velim meo; aliquo sanè prompti & ad observan-

tiam parati animi indicio â me excipi debuerint. Voluit denique Rex Noster Potentissimus CAROLUS XI. me ab Anno 1675. Regni Sveoniæ Antiquarium esse; â quo tempore officii mei putavi, in Antiquitates Patriæ diligenter inquirere: Idem vero cum â primis annis meis fecissem, & post demandatam mihi publicâ auctoritate provinciam hanc, facere amplius vellem, tot me simul mala obruerunt, ut omnem quasi scribendi facultatem ablatam crederem. Recepi tamen animum & quantum sors mea permiserat, in id negotium incubui. Verum in Antiquitatibus Nostris, nec occurrebat quantum existimo commodius aliquod, aut Majestate Tua dignius argumentum, quam quod hac ipsâ continetur historiolâ. Ipse enim Christianus de Christianæ pietatis amatore summo, Olao Tryggvasönio Rege Norrigiæ scripsit; qui in Borealem illam terrarum partem, primus Religionem Christianam intulit, ibique promulgavit. Præterea testatus est idem auctor hanc Religionem in alias terras illatam, & testimonium suum multorum fide dignorum hominum auctoritate confirmavit: Ego quantum licuit & quantum potui, in Illo illustrando curam meam non omisi. Olaus ipse postquam annis quinque Norrigiam optime gubernasset, inque prælio adversus Olaum Skautkonung Sveoniæ Regem, Svenonem Tiugeskegg Daniæ, ut & Ericum Comitem Norrigensem, minus secundam habuisset fortunam, quamvis alii Imperium recuperandum esse suaderent, & opem suam offerrent, solitariam tamen elegit vitam; qua â Regni curis vacuus, quietioribus tanto impensius operari posset. Nihil magis mihi in votis est quam, ne hæc qualiacunque sint, Tibi REGINA & DOMINA penitus improbentur: Id quod mihi ad aliquod huic simile alio tempore proferendum, stimulos addet. Vale. Vive.

REGINÆ & DOMINÆ:

Devotissimus

Scrips. Anno 1683.

JACOBUS ISTMEN: REENHIELM.

JACOBI ISTMENII REENHIELM

NOTÆ

IN

ODDI MONACHI HISTORIAM REGIS OLAI TRYGVÆ FILII.

Cum cæteri scriptores, qui res Borealium tradiderunt antiquas, uno alterove excepto, omnes pene ignorentur: Hoc præ illis habet auctor historiæ Olai Tryggvæ filii, Regis Norrigiæ, quod nomen ipsius in fine relationis exstet. Oddus enim Islandus cognomine Monachus (cujus jacturam frustra conquestus est vir Clariss. Olaus Verelius, vitricus olim meus, cum fragmentum tantum Anno 1665. in lucem edi curaret) historiam hanc à se concinnatam Nobis reliquit. Fragmentum historiæ Oddi Monachi, antiquo stylo in pergamena exaratum; ut ferme omnia ad rem antiquariam Nostram pertinentia, singulari de Antiquitatibus Nostris cura, Illustriss. atque Excellentiss. Domini & Comitis. MAGNI GABRIEL DE LA GARDIE, Regni Regisq; Drotzeti debemus, cujus impensis hæc talia in eximios antiquitates amantium usus, comparata sunt. Ejusdem Illustriss. Comitis jussu auspicioque, hinc profectus in Daniam, Dominus Jonas Rugmann Islandus, præsentem historiam in Sveoniam intulit, mihique in manus Anno 1666. tradidit. Cogitarat quidem ipse eam typis evulgare; sed temporis iniquitas, reique familiaris angustia, ac post cætera incommoda diutinus morbus; quem mors Anno 1679. etiam sequuta, propositum ut linqueret, mandarunt. Postquam ille fatis concesserat, diu mihi animus fuit, quod illi præstare non licuerat, quantum possem exsequi. Sed nec mitiora quam illi, se mihi præbuerunt tempora. En igitur, quod omnibus meis malis contranitens, effeci: Nihil politum; nihil exactum jam polliceor. Quod potui animo occupato, & in varia incommoda mea distracto, exhibeo. Fragmentum cujus mentionem feceram, à medio cap. LXVIII. historiæ hujus initium habet, & cum ipso epilogo cap. LXXIII. desinit. Deinceps quædam in hoc Nostro adduntur, è quibus auctoritas scripti elucet. Oddi vero Monachi, ipsius auctoris nomen, in fine historiæ & fragmenti etiam, adpositum est. Ultimo autem sic concludit auctor. Þessa saugu sagdi mier Asgrimr Aboti, Vestlidason, Biarni Prestur, Bergþors son, Gellir Þorgils son, Herdis Dada dottir, Þorgerdur Thorsteins dottir, Ingud Arnors dottir.

þeſſi menn kendu mier ſua Saugu Olafs Tryggvaſonar, ſem nu er ſaugd, oc finda ec bokina Giſſori Halls ſyni, oc retti ec hana eptir hans rádi, oc haufum vier þui halldit ſidan: *h. e. Hiſtoriam hanc mibi dixit Aſgrimus Abbas Veſtlidi filius, Biorno Bergthori Sacerdos, Gellerus Thorgilſi filius; Herdiſa Dada filia, Thorgerda Thorſtani; Ingud Arnari. Hi ita docuerunt me hiſtoriam hanc Olai Tryggvi filii, ut illam retuli: contuli deinde librum cum Giſſore Halli filio, illumque ad ipſius conſilium correxi, ac deinde qua accepimus, rata exiſtimavimus. Citantur quoque Samundus Frode (ſapiens) Ari Frode, Teitur Isleifi filius, Ruphus presbyter. &c. Et poëta Haldorus ethnicus; Halfrodus; Skulo Thorſtani; ſeductor quoq; Olai & Svenonis Regum, Sigvaldus Jarl. Tot tantisque teſtimoniis hiſtoria hac nititur, ut & magnam fidem in pleriſque mereatur. A fragmento membraneo, quibuſdam in locis, non quo ad ſenſum ſed verba, manuſcriptum quod ſequutus ſum, differt: multaque, quod etiam indicare debui, hic interpolata videntur & multa miracula narrantur, quibus fidem habendam eſſe, haud facile perſuadeor. Qua magiam ſapiunt, inficias non eo, ſub primis Chriſtianiſmi temporibus accidere potuiſſe. Similia enim & majora apud alios antiquos ſcriptores reperiuntur. Hiſtoria ipſa & jucunda & utilis, laudeque digna exiſtimari meretur; tam ob initia Chriſtiana Religionis qua hic commemorantur, quam ob illa qua de SveoGothis & Patria Noſtra hic ſapius indicantur, & multo clarius referuntur, quam in Snorrone & aliis antiquis, recentioribusque ſcriptoribus. Plurimi etiam Saxonis aliorumque errores & falſa relationes emendantur, & luci hominum exponuntur. Qua omnia à Sveo-Gothicarum antiquitatum amatoribus, benignè & cum favore ut excipiatur, ſuadent. Singula curioſo Lectori diu non latebunt. Ego operam meam in iis, qua curam & dilucidationem aliquam exigunt, quantum poſſum in hoc rerum mearum habitu, navabo.*

Saga Olafs Kongs Tryggvaſonar] *Rex Norrigia Olaus Tryggvi filius, cujus res geſtas praſens hiſtoria memorat, patruum maximum Haraldum pulchricomum, potentiſſimum Norrigia monarcham habebat. Magnos hos Olai natales, virtus maxima ornabat, ut merito de illo dici poſſit; illum omnes majores ſuos heroicis factis aquaſſe, nec tempore ſuo parem habuiſſe. Is in Norrigiam primus Chriſtianam pietatem intulit, promovit, divulgavit. Vide auctorem Noſtrum, Snorronem & Olofs Saga: Nam licet Rex Haquinus Adalſten apud Anglos in Chriſtiana pietate probe inſtitutus fuiſſet, apud tamen ſubditos Etniciſmi tenaces, nihil effecit, & comite Haquino ibi rerum potiunte, ab Caſare Ottone quidam ſint in Norrigiam miſſi, qui ibi religionem propagarent Chriſtianam; fruſtra tamen & illis illorum inſtitutum fuit, redeunte Haquino Comite, religionis deſertore; qui Chriſtiana pietatis exercitium, cum pœna comminao-*

tione, interdixit. Vide cap. XII. *&* XIII. *Laudum Olai virtutumque, & noti & ignoti, & amici & inimici, praecones exstiterunt. Vide cap.* III. *&* V. *& ubi Vandalorum Regina cap.* VII. *commendatur, à satrapa ipsius Dixino, cum is primum illum adspexisset. Vide quoque cap* IX. *&* XVIII. *cap.* LVIII. *vero Segrida Storrada. quae immortale adversus Olaum odium alebat, Olai tamen virtutem negare non poterat.* Þa mælti Svein Kongr, huer suivirding er mier þat? Er eig Olafr Tryggvason agætligri öllum Kongum odrum? Eda mynda ek nokut gipta syster mina betra Kongi, þó at ek reda sialfr fyri? enn þo at alt mitt Rijki stædi med hinnum besta bloma, þa væri hun þó ærit göfuglega gefin. Sigryder Drottning mælti; eigi mæli ek þui i moti at Olafur Kongur er agætligri audrum Kongum, oc syster þin er vist ærit vel gipt *h. e. Tum dicebat Rex Sveno, quae mihi est illa ignominia? Nonne Olaus alios Reges supergreditur? vel cui majori Regi desponsare potuissem sororem meam, si apud me arbitrium fuisset? Et quamvis Imperium meum maxime floreret, illa tamen optime nupta est. Haud inficias eo, respondit Regina Segrida, prae aliis Regibus eminere Regem Olaum, & optime certe nupta est soror tua. Cap.* LX. *caeci senis in insula Mostur, testimonium de Rege Olao egregium exstat, & summi quoque inimici ejus Erici Jarls cap.* LXIII. Oc enn mælti Fyrijkr Jarl, makligt er Olafi Kongi þetta skip, sua miok sem hann ber af odrum Kongum, sua miök ber oc þetta skip af öllum odrum skipum. *i. e. Digna est Rege Olao haec navis, inquit Comes Ericus, quantum enim ille aliis Regibus praestat, tantum & aliis navibus haec major, melior & elegantior est. Vide de Olao & Navi ipsius, Olafs Digres Saga, Snorronem Sturla & Husafeldense Chronic. de illo autem apud Nostrum. Cap.* LXIX. *Dicit idem Ericus:* Opt hefi ek verit i bardagum, oc aldrig fundit rauskari menn eda vigkenni, enn Olafr Kongr er, oc hans menn. &c. *h. e. Praeliis saepius interfui, sed nunquam in bellatores, promptiores fortioresque incidi, quam Olaus & ipsius milites exstant: videatur quoq; cap.* LXXI. *& additamenta historia de Anglia Rege Jatvardo.*

NOTÆ in CAP. I.

Huilikir lutir fra Gunhildi sagdir] *Deest initium historiae in manuscripto quod ad manus meas pervenit; id autem continuisse saltem, malitiam & veneficia Gunhildae, mortemque Regis Tryggvi patris Olai, satis constat: de cujus nece vide Snorron. pag.* 55. *& Helgonis ab Husafelde Cronicon quod tamen in quibusdam relationibus à Nostro alienum*

 est.

est. Fuit hac Gunhilda Konunga modeř *dicta (quod omnes filii ejus ad Regiam dignitatem evecti sint) in Finlandia educata apud duos magos, Regis tamen Halogensium Ossuri Thoronis filia, uxor Erici Blodòxe, filii Regis Norrigia Haraldi pulchricomi: pessimo nupta viro, eique simslima, de cujus moribus videatur Husafeldent. Cronic. in vita Erici Blodox, qui à crudelitate sua nomen* Blodòxe *accepit, fratres enim suos fere omnes, fuerunt autem viginti vel plures: vide Olai Crassi histor. cap. 1. Snorr. & Husafeldens. aut ipsemet occidit, aut occidi curavit; quosdam uxor veneficiis circumvenit: cujus rei duo saltem documenta adscribam ex Husafeldens. quorum primum in vita Erici Blodòx exstat:* Tuemur árum Þar eptir, vard Haldan Kung Svarti daudir i Þrandheim, i enu gestabodi; var sagt ad Gunhildr Kónga modir, hafdi keipt ad einni Finnkonu ad fuikia hann, eda forgiora. *h. e. Post duos dein annos, Rex Haldanus Suarte, propera morte succubuit, Trandhemii in convivio quodam. Relatumque est Gunhildam Regum matrem sollicitasse mulierem Finnonicam, ad illum prævertendum vel venefi.iis necandum. Et in vita Haquini Adalstein, qui quoque Erici Blodòx frater fuerat; sequentia memorantur.* Þad er og skrifad hier um, ad Þegar ovinnerner voru fluener, og Hakon K. safnadi aptur sinu folki saman, og stód á vallinum, og villdi mæta sijnum ovinnum, ef Þeir hefdi komid aptur med ferlkan her fra skipunum; Þa matti sia eina furdulega syn, huorsu ad ein pijla hieck hatt i loptinu, og beigdist med odinum framm og aptur ofan yfer Hakon Kong oc hans folk, og er huor madur var hræddur um sig fyri sómu pilum. Þa skautst hun um sijdur ofan i vinstra arm K. Þar hann var Þickvastur, oc kallast aflvódi. Huoria pilu Gunhildr Drottning Konga modur, skal hafa med sinne fiolkyngi oc finnalist suo tilbuid, huor til hun var og nógsamliga Konstrug og mentud i uppfostri sijnu á Finnmork. *b. e. Refertur cum inimici ejus fugam cepissent, Haquinus autem Rex suas copias recollegisset, campoque paratus staret, obviam ire inimicis, si reditum parassent de navibus cum novis copiis; visio horrenda apparuit, quomodo scilicet sagitta aëre pendens, mucronem huc atque illuc converteret, supra Haquinum Regem & milites ipsius. Cumque omnes sagittam hanc expavescerent, ultimo in crassissimam partem armi Regis (qua* aflvoddi *dicitur, h. e. suprema brachii fortissimaque pars) descendit. quam sagittam Gunhildam Regum matrem, arte magica Finnorum, cui deditissima fuit, inque illa juvenilibus annis enutrita* Finlandiæ, *præparasse & misisse, pro certo creditum est, par relatio exstat quoque apud Snorronem. Unus ex fratribus Erici Blodóx fuerat Olaus, Olai Tryggvasonii patruus, quem una cum fratre altero Sigurdo, ad Tunsbergam occidit. Olafs*

Digres

Digrès *Saga cap.* VII. *Snorro Sturlæsonius & Husafeldensis. Theodorus monachus. Noster cap.* 54. *Hoc factum filiis Erici Haraldo & Gudrodo, uxorique Gunhildæ tribuit. In exilium à fratre Rege Haquino Adalstenii nutritio ejectus Ericus, permissu Adalsteinii Angliæ Regis, Northumbriam aliquo tempore gubernavit. Uxor autem Gunhilda, illo mortuo cum filiis in Norrigiam postliminio rediens, & quidem post vigesimum septimum annum; tamdiu enim imperavit Haquinus Adalstein. videatur Olai Crassi historia cap.* X. *quo tempore illius magia & filiorum illius progressu occisus: qua de re ex Husafeldense modo relatum & in vita Olai Tryggvasonii amplius apud illum refertur, hoc modo,* I þan tijma var orosta à Fitium er Hakon Adalsteins fostri fiell. Tok þa rijki i Noregi Gunhilder Konunga moder, oc syner hennar. Socki vikingur var vinner þeirra mikil, sem morg onnur illmenne. *h. e. Illo tempore prælium exstitit in Fitia, ubi occubuit Haquinus Rex. Adalsteinii nutritius. Imperio Norrigico tunc potita est Gunhilda Regum mater, filiique ejus. Socki peirata summus amicus illorum exstitit, sicut & alii facinorosi homines. Illa autem post reditum in Norrigiam omnibus sibi & suis contradicentibus, obedientiamque non præstantibus, gravis erat. Gunhildæ itaque filiorum machinationibus, aut ejus veneficiis, Tryggve Olai pater quoque interceptus est; filius autem cum matre in latibula primum compulsi, ac deinde in exsilium acti, ubi Olaum multa mala exceperunt: mater enim ab hostibus adempta cap.* IV. *Nutritius ejus Thorolphus in conspectu interemptus. Ibid. & Is in servitutem una cum Thorolphi filio adactus, ac complurimis dominis venditus, donec in melius se fortuna mutaret. Vide cap.* V. *auctoris Nostri, ubi à Sigurdo avunculo agnitus, magnoque pretio libertati restitutus; Educatoris sui interfectorem neci dedit, ac inter aulicos Russiæ Regis receptus, tempore aliquo ibi summo in honore versatus est, multaque laude digna bellica facinora perpetravit, famamque nominis egregiam sibi comparavit.*

Gunhildi drottning alt Noregis veldis] *Major hic potentia Gunhildæ tribuitur, quam illam vel alios qui Norrigiæ Imperium habuerunt, obtinuisse crediderim: dicitur enim totius Norrigiæ* Imperatrix: *quare hic locus ne intactus relinquatur, ipsa veritas exigit. Occiso in australi mari marito ejus, Northumbriæ Regulo Erico Blodöx, & mortuo fratre ejus Norrigiæ Rege Haquino Adalstein, qui Ericum Regno eiecerat; Gunhilda in Norrigiam rediens, maximam quidem partem Imperii, quibuscunque artibus sibi subjecit: Norrigiæ tamen plurimas provincias Sveoniæ Reges, jure hereditario possedisse, satis constat; quod hic mecum primum confirmabit auctor Noster. cap.* XLVIII Enn fyri þui at ltarfit var mykit oc stundin skomm, at samna saman saudum

dum i allmattugz Gudz fauda huut, þa var sua sem vangert stædi eptir Gudz verk: fyri þui at fialbygdir lagu undir Noregs Konga, er med fiónum rikdo, þui at Upplendinga Kongar er Fylkiom redo, þiónudo til Svia Kongr, þa toko þeir fair vit Christni, oc huarvitna i fiarlægu bygdum oc vidum fiollum um allan Noreg, og i afdólum, eda utnesiom þa blotudu margir leinliga Skurdgudum, oc treistuit þó ey at lata þá heima vera i husum sinum, oc trudu á skoga oc biorg eda tiarnir. *h. e. Sed quia labor erat maximus & tempus exiguum, quo colligerentur oves in ovile omnipotentis Dei: Nullum quasi progressum religiosissimum hoc opus habere visum est: montana enim omnia mari contermina Norrigiæ subjacebant, sed mediterranei Reges qui magnas provincias* (Fylken) *gubernabant* (quanta fuerit ejusmodi provincia fylke vide cap. XLI. Auctoris Nostri & Notas: unum plurimis ejusmodi provinciis præfuisse, in auctore Nostro & aliis sæpius legitur) *Sveoniæ Regibus parebant, quare pauci ex illis Christianam pietatem recipiebant, ubique autem in dissitis locis & montanis Norrigiæ, uti & in convallibus ac Isthmis, plurimi Deorum turbæ sacrificabant, domi tamen illos habere non audebant, sed sylvas, montes & paludes, adorabant. Monstrat hic locus, montana solum sub Norrigiæ Regum ditione fuisse, maximas autem provincias,* Sveonum Regibus, *Olai etiam Tryggvasonii temporibus paruisse. Post funestum illud prælium inter Olaum Tryggvasonium ab una parte; ab altera Olaum* Skautkonung *& Sveonem* Tiugeskegg *Reges, ac Comitem Ericum Haquini filium; superato aut fugato Olao Tryggvasonio, inter duces convenerat, ut Norrigia in tres partes divideretur, haberetque suam quilibet dux portionem: Erico tamen Jarl naves Olai Tryggvæ filii, una cum bonis quæ illis inerant, ad reliqua concessa sunt. Sed refertur à quibusdam, Olaum Skautkonung exclusis cæteris, Norregiam sibi retinuisse. Quod utrum ita factum sit, hic non disputo. Id certum est postquam Olaus Crassus Norrigiam sibi subjecerat, perpetuum odium inter illum & Olaum Skautkonung extitisse, bella denique ac cades, Olaf Digres Saga cap.* XIX. *refert Ericum & Svenonem Comites, ex reditibus Norrigiæ, tributum Olao Skautkonung & Svenoni Tiugeskegg pependisse. Idem facit & Snorro Sturlæson. Olaus Rex Sveoniæ jus suum ad Norrigiam, ubique in Snorrone & historia Olai Crassi meminit, unde nunquam iram, quam contra Olaum susceperat, quod ille possessiones suas in Uplandia Norrigica invasisset, deponere poterat: quod & Olao primum in Norrigiam reduci cap.* XXXIV. *Rex Sigurdus vitricus ipsius prædixerat. vide cap.* XXXVI. *cap.* XLVI. *autem* Suia Kongi hugnadist storilla vid Olafi Digra, þann er hafdi setzk i Skattlaund hans, oc rekit abraut Syen Jarl, het hann þar fyre Olafe

Haralds

Haralds syne, enom mestom aafarkostom, Þa er hann metti vitkomast. *h. e. Regem Sveoniæ male habebat, quod Olaus Crassus terram sibi tributariam invasisset, Svenonemque Jarl ejecisset, quare mala cuncta ipsi, data aliquando occasione ac tempore minabatur.* Cap. XLVIII. *Regis Sveoniæ nuntii in Norrigiam tributa à Norrigiæ inhabitatoribus, quos benevolos quidem experti sunt, sed interdicente Olao Crasso frustra expetunt. vide cap.* LIV. & LXI. *quod maxime notabile. cap. vero* XXXI. *provinciæ quæ sorte Olao Skautkonung, debellato Olao Tryggvasonio obtigerant, hoc modo enumerantur.* Olafur enn Sönsci Svia Kongur blaut eian Þridiung landz, þad voro IV. Fylki i Þrondheimi, Sparrabygva fylki, Verdòla fylki, Skaum, Stiordala fylki à Meri, huari tueggio Raumsdal oc auster Rom-Rijki, vit Lansenda. *h. e. Tertiam partem Norrigiæ habuit Olaus Rex Sveoniæ, continebat autem illa in se provincias Sparrebyggensem, Skaum & Stiordalensem, è regione Rumdalensis & australis partis Romrijkensis, ad imperii finem. Has belli jure possidebat sed provincias adhuc magnas & Regulos illas administrantes, hereditario jure subjectas sibi habuisse, locus auctoris Nostri modo sollicitatus evincit. Videatur quoque Snorro pag.* 46. *ubi notabilia quædam hac de re exstant, dicitque auctor Eiricum Edmundi Sveoniæ Regem, subjecta sibi Vermlandia (quæ tamen propria Sveonum possessio fuerat à primis initiis) tributum illinc accepisse; illique tractui præposuisse Ranonem Gothum, ut imperaret inter* Swinesund *& Oslæ fluvium, & in austrum Gothelbam usque: Regem autem Sveonum hunc tractum sibi adscripsisse, nec desistere prius voluisse quam sua propria fierent, partes in Vikia, quas rexerat Sigurdus Ringo & Regnerus Lodbrok: Romarijke nempe & Vingulmork, tota Vikia cum Vestfoldia, ad insulam usque Granmór; agnoscebantque Imperium Sveo-Gothicum, multi primates cum plebe in his regionibus. Factum itaque ut à pluribus referatur de Haraldo pulchricomo.* Þui drog Haralldur Kongur austur yfir Eydeskog, kom i Vermaland og liet bua ser til gifting og flutninga, lijka sem hann væri Kongur i landinu. *Husafeldens. Cronic. videatur Snorro pag.* 47. *h. e. Haraldus meridiem versus iter faciens, Eydæ sylvam superavit, Vermlandiamque accessit; jussitque in adventum suum cibaria, & quæ sustentationi suæ suorumque necessaria essent, expendi tanquam legitimus Rex (notabene) esset. Videantur sequentia, in quibus etiam Regis Sveoniæ facilitas in tolerandâ Haraldi audacia, adparet. Allegatis eleganter accedit histor. Olai Crassi cap.* LXII. *hoc modo:* Ek em XXX Konungr & Upsaulum, sua at hefur eptir annat tekit vara frænda, oc verit einvalds Kongar yfir Sviaveldi, oc morgum audrum storlaundum, oc verit allir yfir Kongar, annara Konunga, à Nordurlaundum; enn i Noregi er litil bygd,

og

og Þo fundrlaus. Hafa Þar uerit fma Kongar, enn Haraldr en Harfagri var meftr madur i Þui landi, oc atti hann skipti vit fylkis Konunga, oc braut Þa undir fek. Kunni hann fier Þan hagnat, at girnaft ecki Svia Kongs veldi. *&c. vide Snorronem Sturlæ pag.* 208. *i. e. Upsalensis Rex* xxx. *sum, inquit Olaus Skautkonung, ut successivum manserit imperium in familia nostra, & monarchia in SveGothico Imperio, aliisque magnis ditionibus; hi Regum Reges in Septentrionali terrarum parte exstiterunt: Norrigia autem parva est, & in plurimas partes distincta. Fuerunt inibi Reges minimis provinciis Imperantes, potentissimus vero omnium in Norrigia Haraldus Pulchricomus exstitit; contentiones Is cum Regulis istis habuit, cujus imperio etiam subijciebantur: Has in re autem moderari sibi optime noverat, ne Sveoniæ Regis possessiones appeteret. Hic monendus est Benevolus Lector, in locis multis nihilo quam est versio Konunga Sagornas, feliciorem esse translationem Snorronis Sturlæ, maxime pag.* 208. *utraque sensum quem habet manuscript. vetus, exprimere debuerat, quod quam feliciter peractum sit, qui Nostram explicationem cum illorum conferre voluerit, haud difficulter perspiciet. In eadem historia cap.* 84. *Sic filiam alloquitur Olaus Skautkonung:* Vietu Þad Ingigerdur, at fua mikla aft fem Þu hefr lagt; vit Þenna enn digra mann Þa fkaltu Þefs alldreigi niota, oc huorki ykar, fkal ek Þik gipta nockorom Þeim Hofdingia, er mier fe egiandi vinattu vit, enn ec ma alldregi vera vin Þefs mans, er Riki mitt hefur tekit at herfangi, oc gört margan fkada, i ránum oc mandrapum. *h. e. Scias hoc Ingrida, quod amore licet maximo crassum istum virum prosequeris, frustra tamen id omne vobis erit. Nuptum dabo te generoso alicui viro; quicum amicitiam habere me decuerit; ego enim familiaritatem cum illo exercere nequaquam sustineo, qui Regnum mihi meum subripuit, & latrocinis ac nece meorum, multa mala mihi attulit. Ab hac comminatione sua nec recessit, nuptui enim illam tradidit, contra pacta in universali Judicio Upsalensi, Jarislevo Russorum Regi. Jamptlandi vero qui ortum Norrigiæ incolis debent, cum eodem tempore ab illis tributa nuntii Olai Crassi expeterent, pendere constanter negabant, sed Sveoniæ Regi fideliter parebant, & nuntios Olai Crassi in Jamptiam missos, suspendio sustulerunt. Videatur Olafs Saga. Husafeld. cap.* 144. *Snorro cap.* 151.

De Gunhilda malitia legatur Snorro Sturlæ, Jombsvikinga Saga, Olafs digres Saga, Husafeldens. Cronic. & Stephanii notæ ad Saxon. Grammat. l. 2. *&c. Noster cap.* 2. Nu truir hun eigi, oc ecki eg Gunhildi, Þui at ofs fynift hun flerdafull oc pretta, oc er hun kunnig af morgum fvijkfomligum blutum. *h. e. Illa Gunhilda non fidit neque ego; nobis enim videtur*

ftetur dolis & deceptionibus plena; notumque est ejus fallendi studium ubique. Hac de re sic Husafeld. Cronic. ex veteri quodam Mss. hist. Olai Tryggvasonii: Gunhild Koaungamodr, sendi mig hingad Þess erindis, ad hun bijder med god villia, virdulegt sostur Olafe syne Tryggva Kongs, Þickist hun sua hellst meiga bæta synenum og frændum hans, enn flietta yfer skiotrædе sona sinna. Þad er Þeir drapu Tryggva Kong frænda sinn, ad sæda upp Sveinin med sæmd, og halda honom til Rijki hans, er hann er tilborin, Þegar honum sasur alldet til. *h. e. Gunhilda regum mater, me cum hoc negotio huc misit, quod se ad decenter educandum Olaum Regis Tryggvi filium offert, existimatque se hoc modo recompensaturam filio & cognatis ipsius, deleturamque injuriam quam commiserunt filii sui, occidendo Regem Tryggvum cognatum suum, si convenienter magnorum fortunæ illum educaverit ad Imperium quod illi debetur, cum ætate maturus fuerit. Impostura huic à partibus Gunhildæ, sic ibidem respondit Haquinus senex, Vestro. Gothiæ Comes.* Diarflega og oheyrliga hefur Þu fram flutt Þin erinde. Enn af Þui, ad Gunhilder er profad ad Þui, ad hun er full af flærdum, og sviksomlegum underhyggium, Þa truer möder sveinsins ecki hennar glæsilegum fogurmælum, oc Þui Þarf ecki Þetta maal firi yder ad seinka. Olafer komer ecki i burt hiedan, ad ovilia hennar Astrijdar, og alldre kemer hann à valld Þitt, medan Þau vilia hier dueliast à minum nadum. *h. e. Audacia inaudita negotium tuum proposuisti. Sed quia omnibus notum compertumque est, Gunhildam deceptionibus ac fallaciis plenam esse, fidem illius splendidis verbis, mater pueri habere non potest, quare quod cogito te non latebit. Olaus hinc non abibit contra voluntatem Astridæ, inque tuam potestatem nunquam veniet, quamdiu se meæ protectioni fideique committunt. Quod autem Olaum Tryggvasonium in suam potestatem sicut mandaverat, redigere non posset Haquinus Jarl Sigurdi filius, tota illum Norrigia ejecit, & hereditariis bonis privavit, cap. 2. in initio. Quare ille ad Sveoniæ Regem, dominum partis Norrigiæ confugit. videatur Noster capite citato.*

Voro hier nockrir menn mier okunnir oc toko mat af mier] *Et hic locus, ut multi alii, veterum Septentrionalium hospitalitatem commendat, quod dicit sibi ignotis, se cibum exhibuisse. Nostri enim* Liberalitate quondam & officioso hospitum cultu, ceteras gentes omnes anteiverunt: sed jam frequentata cum exteris commercia, temporumque in pejus ruentium necessitas, rei domesticæ propiorem curam admovere coëgerunt. *Verelius Hist. SveoGoth. l. 1. cap. 2. De benevola hospitum exceptione apud veteres Septentrionales, in notis ad Thorsteins Saga cap. 16. pauca indicavi. Viguit hæc majorum hospitalitas in Septentrione Nostro, ad tempora usq;*

Magni Ƒaðulåð : *cum vetus illa consvetudo & depradicatione dignissima, edicto mutata est publico, ob advenarum in Nostros insolentiam, qua de re idem Clariss. Verelius, vitricus olim meus hist. sua lib. 2. cap* v. *sic refert.* Consveverunt huc usque rustici, quemlibet iter facientem, gratuito hospitio & commeatu excipere. Sed quia hospitum multorum improbitate, damnosa colonis fiebat liberalitas, lege vetuit Magnus quicquam colono ingratiis eripi: quin prætio omnia redimi, quæ sponte non exhiberentur. Unde & Ƒaðulåð nominatus est, quod feræ instar rusticorum ædes tutas præstaret. *videatur quoque Olaus Petri.*

Historiam de Astrida & filio illius Olao Tryggvasonio, longe aliter quam Noster auctor, refert Snorro Sturlæ. Illam nempe post mortem mariti, Regis Tryggvi; apud patrem suum, potentem Norrigiæ virum, Ericum in Optrustad fuisse, & inde ob dolum Gunhilda aufugisse in Sveoniam. Sed integrior videtur auctoris Nostri relatio, ubi Thoreri studium egregium & prudentia, in matrem & Olaum servando, adparet. De Haquini Comitis Norrigiæ labore ut captivare posset Olaum, & altercationibus postquam in Sveoniam venerat, cum comite Haquino Gambla, prolixior & elegantior est Noster, quam Snorro & Olafs Digres Saga. vide Nostrum cap. 1. *&* 2. *ubi lectu dignissima, & maxime notabilia occurrunt. Haquinum Jarl Norrigiæ potentissimum comitem, qui & socer Erici victoriosi fiebat, perperam quoque Snorro servum Gunhildæ pag.* 100. *nominat. De illo autem Husafeldens. Cronic. in vita Haraldi Grafelds sic refert:* Oc syndist þad vera stor vinatta milli Drottning Gunhildar og Hakonar Jarls, þo kunnu menn ad formerkia opt hennar folskrâd og tuikligit tal vid han. *h. e. Videbatur summa amicitia intercedere Gunhildam & Haquinum Comitem, multoties tamen se prodebat, quod illum circumvenire fallacibus verbis studeret. Sed is ipse Norrigiæ dein totius dominus, ejectis Gunhildæ filiis exstitit, usque quo redibat Olaus Tryggvæ filius. vide Olafs Digres Saga & præsentem auctorem cum Snorrone, de amicitia inter illum & Gunhildam.*

Leita um þorpid oc alla garda] *Angustiori significatione vocem* Torp *olim acceptam, quam nunc vulgo habetur. hic locus & cap.* 2. *&* 3. *indicant: ubi pari significatione usurpatam hanc vocem, apud veteres in Nostra patria constat, de magno pago, ut hodierno etiam tempore apud Batavos accipitur. Jam apud Nostros* Thorp, *parvum & solitarium prædium dicitur, quod ab exiguæ sortis colono inhabitatur: sic*

. . . . . . verborum vetus interit ætas. *Horat. de art. Poët.*

Er þeir hofdu leitat alt til nons.] *Refertur hoc capite ab auctore Oddo Monacho; Haquinum Comitem cum suis in inquirendo Olao Tryggvasonio, ope-*

ram

ram adhibuisse ad horam usque duodecimam diei; perhibente enim Messenio in Scondia illustrata, hoc modo distincta fuerunt hora canonica; ut matutina esset hora 12 noctis: Prima inter 6. & 7. Tertia, hora 9. Sexta, inter horam 10. & 11. Nona, hora 12. vesper, inter 2. & 3. completa hora 5. Aliam diei distinctionem habet vitricus meus Verelius in Notis ad Gautreks Saga cap. XXIX. *ubi hoc modo diem in sex partes distinxisse veteres memorat.* 1. Dagmal *vel* Frukostdags. 2. Hadeigi *vel* Halfgångee middag. 3 Midmunda *vel* Middag. 4. Non *vel* Betemålsdags. 5. Mideraptan. 6. Nattmal *vel* Qwell.

Cap. II.

Þa voru skild rad þeira Sigridar Storrado] *Divortium hic locus, inter Regem Sveonum Ericum Sigursalli & Reginam Segridam Storradam indicat, causasque divortii duas meminit. Prima quod magnanima fuisset, omniaque Regni negotia ad suum nutum administrari voluisset, imperiumque in maritum etiam exercere: altera quod Patria legem metuerat; ne mortuo marito, cui è vita discedere post decennium, in fatis erat; una tumulari deberet. Sic auctor Noster:* Hun var storràd oc þo radgiarn, enn Kongr vildi eigi hafa ofsa hennar. Enn sumir seigia, at hun vilde þui eigi med honum vera, at þat voru laug i Landi, ef misdaudi yrdi hionanna, at kono skildi sitia i haug hia hónum, enn hun vissi at þat lá à Kongi, at hann skyldi eigi lifa um tijo vetr, oc het hann þvi til Sigurs sier, þa er hann bardist vid Styrbiorn, at hann skyldi eigi leinger lifa sidan enn tio vetur. *h. e. Imperiosa erat & sapiens tamen, sed Rex insolentiam ipsius sufferre non poterat. Verum alii perhibent, illam noluisse in matrimonio cum illo manere, quod patria lex esset: uxorem debere defuncto marito, etiam tumulo sepulchrali condi; ylla autem noverat, Regi imminere diem supremum post decimum annum, eâ enim lege se propter victoriam adipiscendam adversus Styrbiornum, devoverat; nempe illis annis praterlapsis, in vivis ne amplius esset. (quod illo elapso tempore è vivis etiam excesserit, vide Snorronem pag. 96.) Notabilis est hac historia & aliis non memorata quam & prolixius cap.* XXVIII. *Noster prosequitur hoc modo:* I þan tijma er rikti yfir Norveg Hacon Jarl, var Erikur Kongr i Sviþiod, oc eptir hin fræga orosto er hann hafdi att vid Styrbiorn, oc feck sigur med þeim hætti at Odiner gaf honom sigrin, enn hann het þui til at han gafsck Odineri eptir hit tijunda ár, oc sidan var hann kalladr *Eyrikur* Hinn

 Sigur-

Sigurſælli. Þeſſi Styrbiorn var allra manna valkaſtr oc agiætaſtur af herſkap ſinum. Hann hafdi ſua mikin her i moti Kongi, þa er hann geck à land i Sviarijki, att Eyrikur Kongr ottadiſt mikid hans afl. Enn ſva ſeigia menn att ſua mikill diofulzſkapur fylgdi, at tua hluti lid hans felldi Eyrikur Kongr med fiolkyngi. Enn at lyckrum fell alt lid hans, oc ſia ſialfr Styrbiorn. Eyrikr Kongr atti Sigridi Hinn Storradá, oc var þeira ſon Olafr Svenſki. þat ſeigia menn, at Kongr vildi ſkilia vid Sigridi Drotningu, oc vildi ey hafa ofsa hennar oc ofmetnad oc ſatti hana Drottning yfir Gautland, enn Kongur atti ſidan dottir Hakonar Jarls. *h. e. Illo tempore quo Norrigiam gubernabat Haquinus, Rex Sveonum Ericus erat, & quidem poſt famoſam illam pugnam, inter illum & Styrbiornum. Victoriam ſic conſequutus erat, ut Odino illam deberet; cui hanc gratiam retulit, quod ſe Odino devoverat poſt decimum annum, dehinc appellatus eſt Ericus Sigurſalli* (victorioſus) *Hic Styrbiornus omnium erat promtiſſimus, præſtantiſſimuſque quo ad exercitum ſuum. Tantum enim exercitum ducebat cum Sveoniam adpelleret, ut Erico metum incuterent vires illius. Sed referunt tot maleficos genios ſe Erico adſociaſſe, ut duas partes roboris alterius, maleficiis ſuperaverit. Ultimoque totus exercitus deletus, & Styrbiornus ipſe interemptus eſt. Uxorem habebat Ericus Segridam Storradam, quorum filius Olaus Svenski erat. Dicunt autem Regem divortium cum illa feciſſe, ob illius faſtum & imperandi cupiditatem in maritum, permiſitque ut Gothis illa imperaret, is autem poſtea in uxorem duxit filiam Haquini Norrigiæ comitis. Hunc Styrbiornum Slavica militia inſtructum fuiſſe, teſtatur Saxo: Qui etiam memorat Haraldum Slavia illo tempore potitum fuiſſe, &* Styrbiorno duce militum præſidia ibi collocaſſe. *Quæ omnia Noſtro conveniunt, ubi quoque Burislaus Vandaliæ rex, tributarius Svenonis dicitur cap.* XXX. *Verum an Sveno Tiugeskegg in Julinenſes unquam cives, imperium aliquod obtinuerit ut Saxo refert, juxta dubito. Noſter enim eodem cap. & Snorro, Sigvaldum comitem, qui natione quidem Danus erat, Julinum Burislao ſervaſſe, memorat: Quare etiam exiſtimo Julinenſim ducum expeditionem contra Haquinum Norrigiæ comitem, poſtquam ſuppetias ſecunda vice Haraldo adverſus Ottonem tuliſſet, neque Haraldo neque Svenoni filio ipſius obnoxium fuiſſe, parumque adeo ante id temporis, teſtes ſunt auctores citati: Et quare ipſi obnoxius fuerit, apud Noſtrum exſtat; ob interfectum ſcilicet Haraldi cognatum Guldharaldum; id quod ipſo non abnuente, & illius commodo fiebat. vide Noſtrum. Sed aſtu Sigvaldi & affinitate cum Svenone, Burulaum etiam à ſervitute liberatum, Noſter auctor cap.* XXX *memorat. Quam hiſtoriam ut perverſe tradiderit Saxo; poſtea monſtrabo. Poſtquam Sveno ge-*

ner.

ner Burislavi factus esset, amicitiam optime coluerunt Burislaus & Sveno vide Nostrum cap. XLII. *Voluitque Sveno in matrimonium ipsi tradere sororem suam Thyram, quam filiam perperam nominat Saxo: quæ dein inscio Svenone, intercedente saltem Thyræ Nutritio Acne, Olao Tryggvasonio nupsit; unde ira quæ in apertum bellum deinde eruperunt, qua de re prolixus est Noster cap.* XII. *ubi quædam tam de Saxonis, quam de Snorronis relatione indicabuntur. Quod Ericum*, Sigurfælli, *ob illam saltem victoriam, quam superato Styrbiorno consequutus est, adpellatum auctor Noster dicit; majorem hic fidem Erico Olai, Cronico Nostro rythmico â Messenio edito, Snorroni uti & Historia Olai Crassi habeo; ubi inter virtutes ipsius bellicas memoratur. Sveonum imperium ab illo plurimis expeditionibus auctum; devicta scilicet Dania, Livonia, Curlandia, Esthia & Finnlandia: unde magis Sigursælli dici meruisse videtur. Historia Olai Crassi cap.* LXXII. *virtutis ipsius hoc modo meminit.* Ec ma munna Eiric Kong enn Sigrsella (sagdi Þorgny Lagmadur) var ec med hanum i morgum herforum, jok han rijki Svia, enn vardi hardhendliga. *h. e. Erici Victoriosi etiam recordor, inquit Thorgnyus Legifer: militiam enim illius sequutus sum: auxit is Imperii Sueonici fines, fortiterque defendit. Magiæ illum deditum fuisse, apud alios non legi. Bremensis Stenkillum, qui idem est; Clarissimum ac pijssimum Regem adpellat: suaque legatione ad Metropolitanum Bremensem, Adalvardum juniorem impetrasse memorat; qui Sveones in Religione Christiana institueret. Stenkillum istum â suis interfectum ut referunt quidam, Erico Sigursælli non convenit. Sed â relatione auctoris Nostri de Odino, non abhorrent ista tempora, horrendaque illa Gentis Nostræ olim idololatria. Et quamvis Bremensis referat illum in religione Christiana inducenda, operam suam contulisse. In re tamen periculosa, qualis erat Styrbiorni adventus, illum ad veterem religionem & â majoribus suis cultam confugisse, credibile est. Primorum enim Septentrionalium mentes in Odini nomine & cultu ita execatæ fuerunt, ut etiam in historia veteri, Reges aliquando ipsos necatos & consecratos Odino, sæpius legatur. Videatur de Domaldo Snorre pag.* 14. *de Vicaro Gautreks Saga cap.* VI. *Verelii historia lib.* 1. *c.* 4. *Saxo. De Heiderici Socero, quem una cum filio neci dedit gener, Odino gratas victimas vide Hervarar Saga cap.* XI. *De Olao Tretelgiare Cronic. Norrig. quam relationem refutatam vide in Verelii hist. Pat. l.* 2. *cap.* 1. *De Rege Auni Snorro refert, quod Sacrificando novem filios suos, pro quolibet decem vitæ annos ab Odino pactus sit: cui relationi quid tribuendum sit vide Clariss. Olai Rudbek. Atlantic. cap.* VII. *Saxo quoque Grammatic. lib.* X. *Haquinum Jarl quem Norrigiæ Regem falso nominat, qua de re prolixius ad cap.* XV. *auctoris Nostri differendum mihi est, duos filios ut victoriam contra Haral-*

Haraldum reportaret, Diis immolasse refert; quod & aliter factum, ex aucto- re Nostro probabo. De divortio Erici cum Segrida, Saxo, Stephanius. &c. tacent. Similiter Johannes Magnus, Petrajus, Loccenius, qui etiam Ericum Sigursælli & Ahrsælli, duos Sveo-Gothicos Reges faciunt; cum tamen idem qui Sigursælli etiam Ahrsælli & Stenkil dictus fuerit, ut bene ex veterum monumentis observavit Olaus Verelius Hist. Sveo-Goth. lib. 2. cap. 2 & in no- tis ad Hervarar Saga in fine. Cui accedit Messenius Scondiæ suæ Illustratæ tomo primo pag. 329. Ubi sequentia habet, quæ vacillantem & falsam aliorum ad- sertionem satis emendant. Anno DCCCCLXXXVI. Ericus Victoriosus, Segersæll â Poppone candentis ferri illæsâ tactione, ad Christianam religionem conversus, appellatus fuit Stenkill. h.e. lustratus, item Arsæll ab annonæ ubertate. Quæ cognominum varietas Sveciæ Chro- nographis, binos hoc loco Ericos comminiscendi ansam præbuit. *Apud primum citatos Ericus quoque Sigursæll, Erici Vederhatts filius dicitur, cum Erici Victoriosi pater fuerit Biorno. vide Snorronem pag* 54. Ubi Biorns Sö- ner voro Erich den Seirsalige og Olof Styrbiorns fadir. *h.e. Bior- nonis filii fuerunt Ericus Victoriosus & Olaus Styrbiorni pater; cui relatio- ni accedit Olafs Saga cap.* XV *& Tab. Cronol. Clariss. Olai Rudbek. Erico Olai. lib.* 1. *Ericus Abrsell, qui & Stenkill ibidem nominatur, pater dicitur Olai Skautkonungs, qui non alius erat quam Ericus Sigursall. Videatur No- ster, Olafs Digres Saga, Snorro Sturla, Messenius, Olaus Petri &c. Olaus item Verelius, qui illum Stenkill ob illam causam quam memorat Messenius, nominatum, negat in notis ad Hervarar Saga pag.* 189. *vide etiam additā- menta ad Hervarar Saga pag.* 23. *De divortio inter illum & Segridam non dubito, postea enim Audunam virginem pulcherrimam, filiam Haquini Nor- rigiæ comitis Ericus in uxorem duxit, deditque Segridæ imperium Gothicum. Noster cap.* 2. *&* 18. *Quare etiam procos illo vivente vidit Segrida, quæ de re Noster, Olai Crassi historia ac Snorro.*

Hun var Storrad] *De fastu & magnanimitate Segridæ Storradæ, vide- ri potest Olai Crassi historia, major cum contractiori, Noster, Snorro Sturla, Olai Verelii Hist. SveoGoth. In quibus etiam legitur, sicut in nostro auctore cap.* 28. *Illam Reges duos, Haraldum Granske Norrigiæ, patrem Olai Crassi, & Visivaldum Russiæ, injecto tectu sub quibus illos exceperat igne, consumpsis- se; quod sibi impares, nuptias suas ambire ausi fuissent. Verba Reginæ super- bissima cum incendium summa corripuisset, ejusmodi exstant in Historiis Olai Crassi, si probe memini; usus enim manuscriptorum jam non conceditur:* Sva skal eg leida Smakongar at bidia min. *h. e. Sic pertæsos faciam par- varum ditionum Reges, me in matrimonium expetere. vide Nostrum cap.* XXVIII.

&

& LVIII. *Ubi Svenonem Tiugeskegg Daniæ Regem secundum maritum, sic alloquuta perhibetur:* Fyri þui mantu leing litill Kongur vera, at þu vilt sva vera: Enn ef þu vildir vera Kongr, eptir þuisem frændur þinir hafa verit, þa myndir þu ey þola þessa skom oc Svivirding, oc med sannu segi ec þier, ef þu vilt vera slikt litilmenni, at þu þorir ey at hefna slks, þa skal ek gera varn skilnad, oc vil ek aldrei vera hier. *b. e Ideo Rex parvi æstimatus diu manebis, inquit Sigrida; quia ad majora non adspiras, Sed si imperium ejusmodi quale habuerunt cognati tui, obtinere volueris, hanc ignominiam & tui contemptum non perferres; & certe hoc adsevero: si tam parvi animi esse volueris, ut ejusmodi vindicare non audeas, â te quam primum discedam, hic enim nequaquam remanebo: videantur sequentia, uti & præsens caput cum* LVIII.

þat vorn laug i landi] *In Legum codicibus, quos à majoribus traditos complures adhuc servamus, hanc Legem nusquam reperias: quod uxor defuncto marito, etiam tumulo sepulchrali statim conderetur. Sed cum Ericus* Sigursæll, Ahrsæll *vel* Stenkill, *imperium SveoGothicum illo tempore habuerit, quo Christiana pietatis radii Ethnicissimi tenebras dissipare cœperunt, hanc legem ex vetustissimis adhuc mansisse, & cum temporis deinde aliquo decursu antiquatam esse, illamque Segridam Storradam, quæ ethnicam superstitionem ad vitæ finem servaverat, vano metu expavisse credibile est. Locus hic egregius, & tam ob ritum antiquum sepeliendi, quam ipsa tempora quibus hic viguerat, notatu dignus. Et vel hic unicus locus, Gothos aut Gethas Thraciam incolentes, easdem leges, mores & patriam; Septentrionem Nostrum habuisse monstrat. De sepeliendi hoc apud Thracas ritu, sic Pomponius Mela. lib. 2. cap. 2.* Ne fœminis quidem segnis est animus. Super mortuorum virorum corpora interfici simulque sepeliri, votum eximium habent: & quia plures singulis nuptæ sunt, cujus id sit decus, apud judicaturos magno certamine affectant: moribus datur estque lætum maxime, cum in hoc contenditur vincere. *Huic similis est Herodotus lib. V cap. V. de Gethis & Thracibus.* Atqui supra Crestonas incolunt, ista agunt: singuli plures uxores habent, quorum ubi quis decessit, disceptatio magna fit inter uxores, acri amicorum circa hanc rem judicio, quænam dilecta fuerit â marito præcipue. Quæ talis judicata est & hunc honorem adepta, ea â viris & mulieribus exornata ad tumulum â suo propinquissimo mactatur, unaque cum viro humatur, ceteris uxoribus id sibi pro ingenti calamitate ducentibus ac lugentibus: Nam id eis summo dedecori datur. Reliquis Thracibus, &c. *Vide quoque hac eadem in Aubano lib. 3. cap. 5. De Herulorum uxoribus sic Procopius lib. 2. de rebus Gothicis.* Herulo autem viro defuncto, necesse erat uxorem quæ virtutis

 exitii-

existimationem consequi, gloriamque apud posteros relinquere vellet, laqueo apud viri sepulchrum, non longe post vitam finire. Quæ hæc facere recusaret, hanc ignominiæ nota manebat, & â mariti propinqvis infestatio. *His accedit Solinus. cap. 16. de Thracibus: sed de rogo non de sepultura loquitur.* Uxorum se numero viri jactant, & honoris loco ducunt multiplex conjugium. Quæ fœminæ tenaces sunt pudicitiæ, defunctorum insiliunt conjugum rogos, & quod maximum insigne ducunt castitatis, præcipites in flammas eunt. *Vide cap. IV. ubi paria de Indorum uxoribus. Cicero autem Tusculanarum quæst. lib. V. cap. XXVII.* Mulieres vero in India cum est cujusvis earum vir mortuus, in certamen judiciumque veniunt quam plurimum ille dilexerit, plures enim singulis solent esse nuptæ. Quæ est victrix ea læta prosequentibus suis, una cum viro in rogum imponitur: illa victa mœsta discedit. *De Tartaris Neuhoff descript. Sinæ cap* XVIII. Ihre toten vorbrennen sie vle die Indianer / auff hohen holtzhauffen alsso daß sie dero Weiber / Knechte / pherde und vaffen / vo eß furnemen personen seyn die dergleichen gehabet mit hin auffwerffen. *De Indis videatur quoque Mandelsloo in* seyne Ost-Indianische reis beschribung. *Et Propertius lib. 3. El. 12.*

Fœlix Eois lex funeris una maritis,
Quos aurora suis rubra colorat equis.
Namque ubi mortiferæ jacta est fax ultima lecto,
Uxorum fusis stat pia turba comis;
Et certamen habent leti, quæ viva sequatur
Conjugium: pudor est non licuisse mori:
Ardent victrices, & flammæ pectora præbent,
Imponuntq; suis ora perusta maritis.

De Indis item Strabo l. 15. Ait Aristobulus se audivisse apud quosdam, uxores quoque sponte cum viris comburi. Quæ id recusent inglorias esse. *De Nostrorum cum Indis commerciis & cognatione etiam in notis ad Thorsteins Saga pauca monui, quod argumentum pluribus probavit Clariss. Rudbeck in Atlantica sua, quare nec mirum quod moribus & institutis etiam inter se convenerint. Cicero Solinus, Propertius, Strabo, Neuhoff, de crematione uxorum cum defunctis maritis agunt. Cæsar vero de Bello Gallico. lib* VI *& Tacitus de moribus Germanorum, dicunt animalia & res pretiosissimas igni cum defunctis injectas, quo nomine num ne uxores etiam intellectæ fuerunt, alii judicent; illam tamen quam maxime dilexerat maritus, selectam fuisse, modo citati memorant. Herodotus, Mela, Procopius; quorum testimonia primo loco sollicitavi, de combustione nihil meminerunt, sed de delectu saltem præstantissimæ & sepulturæ*

cum

cum marito, quod & facit Herodotus lib. V. *cap* VIII. *Sed ibi ambigua est relatio ipsius.* Prolato triduum cadavere, mactatisque omnifariis hostiis convivantur, illudque defletum prius, deinde combustum sepeliunt, aut aliter humo contegunt. *Nota aut aliter humo contegunt. Noster de combustione, ne verbo quidem meminit: dicit enim*; þad voru laug i laudi ad konu skildi setia i haug hia honum. *i. e. Vi legis uxor debebat mortuo marito, tumulo sepulchrali, una cum illo condi Sed de crematione mortuorum affirmanda, confidentior quam par erat, fuisse videtur Cluverius lib.* I. *cap* LIII. *Germ. Antiq. ubi cum verba Diodori Siculi ex lib.* V. *adduxisset hæc.* In funeratione mortuorum quidam epistolas, propinquis defuncti inscriptas in rogum conjiciunt, quæ ab iis legantur; *Suam censuram addit:* Hæc nempe Diodorus de omnium pariter funeratione, sine ullo discrimine, sine exceptione, sine humationis mentione, scribit. Sed morem hunc cremandi mortuorum corpora, non modo universis Celtis Nostris per Illyricum, Germaniam, Galliam, Hispaniam, Britannicasque insulas; verum toti terrarum orbi fuisse communem, veteres ubique testantur historiæ. Nuncque in extero simul orbe, meridionalibusque Nostri orbis partibus esse vulgarem, vulgo notum est. Paucæ quædam antiquitus nationes ab eo fuerunt alienæ. Ut Hebræi, Chaldæi, Persæ, Derbices & Troglodytarum, Meroitarumque ac Thracum nonnulli; qui omnes corpora defunctorum humabant, &c. *Recte post firmam assertionem de crematione; non apud omnes gentes crematos confitetur. Vide tamen mox eodem capite.* Sed ad Nostram Gentem revertor. Verba igitur Taciti prædicta, in hanc intelligenda sunt mentem: scilicet omnium pariter mortuorum apud Germanos corpora fuisse cremata: Sed sine ambitione & pompa vulgaribus lignis. *&c. &c. Sveo-Gothos etiam inter suos populares semper memorat Cluverius: Sed id quam bene, monumenta Nostra omnia indicant. Elegans de Illo verißimumque videtur Nobilißimi Grotii judicium prolegom. ad Procopium.* Apparet hinc supra omnium quas legimus Historiarum memoriam scandens Regnorum Svediæ Norvegiæque antiquitas, benè observata Germaniæ descriptori; cujus ego diligentiam & eruditionem sic laudo, ut audaciam tamen, spernentis sæpe sine ullo firmo satis argumento codicum auctoritatem, consensumque vetustatis, & acceptas ab ultimis seculis famas, multaque fingentis ex inanibus valde conjecturis nec probaverim unquam, nec sim probaturus. Quod semel mihi de illo, qui plurimis contradicendo necessitatem nobis ut ipsi contradiceremus in posuit præfandum censui, gratiam cæteroqui ei pro labore, ubi neque studiis neque invidia ab-

 reptus

reptus fuit, liberaliter paratus reddere. *&c. Apud Persas mortuos non crematos ut Cluverius refert, Cyri temporibus exemplo est sepultura Atardatis & Panth. dequa Xenoph. lib. 6. de institut. Cyri ubi refertur illos ornamentis indutos, & monumentum ingens excitatum columnamque positam, in qua viri & mulieris inscripta nomina literis Syriacis: boves vero in honorem mortuorum mactatos. Odorum suffitum & alias ceremonias apud Hebraos usitatas fuisse una cum combustione aliqua legitur 2. Chronic. cap. XVI. De Asa.* Quem sepeliverunt in sepulcris ejus, quæ foderat sibi in Civitate Davidis; deponentes eum in cubili quod impleverant aromaticis speciebus paratas ungventario opere: & combusserunt ei ustionem odorum perquam maximam. *versio Junii & Tremellii.*

Snorro ab Odino tertio cremationis ritum illatum, ipsumque Odinum crematum meminit vide pag. 6. & 7. de Vanlando autem, Brendu þeir hann sidan vid áá Þa er Skytáá kallast: og þar reistu þeir upp hans Sigursteina. *h. e. Cremarunt illum dein ad Scythiarum amnem* (Stuttunge Ään *in Sveonia prope Upsalam*) *inque memoriam ejus, triumphales, aut sepulchrales lapides erexerunt. De Domaro pag. 13*, Hand blef dödd udi Upsal oc brend pa Förisvald, ved ááback an: der standes hans grafstene. *i. e. Upsala mortuus est & in campis Fyris valdensibus ad amnem crematus, ubi erecti ipsi sepulchrales lapides. De Rege Auni pag. 15.* Kong Agni blef brend der som Agnefit er kallat, *h. e. Rex Agni crematus est ad Agnefit pag. autem 10. Ingonem Frey non crematum adparet nec Friggam, videatur etiam Husafeldens. Post Regis Agni tempora nec crematos aliquos reperio; de Rege enim Yngvi, qui regnavit circiter annum Christi 170. Snorro pag. 16. refert:* Oc blef begrafen i en höig paa Fyrisvold, *i. e. Tumulo in campis Fyrisvaldensibus illatus est. Dehinc neminem crematum legas, nam de Haquino qui semimortuus de pugna, se ipsum una cum navi sua, altum petens igne consumsit, huc referri non possunt; Sed ut Ingo Frey & Frigga non cremati, ita etiam nullus post Agni tempora: Snorro pag. 12.* Sidan dödde Kong Agni oc blef lagd i en höig hoos Upsal. *h. e. Dein diem obiit Rex Auni & tumulo prope Upsalam illatus est. Paria de Egillo Agni filio. pag. 21. De Adelo pag. 13. Snorro*, Blef hann lagd i en höig hoos Upsal. *h. e. Tumulo prope Upsalam illatus est, pag 24. De rege Ingevaro.* Han blef slagen i Eistland oc ligger der begrafven i en höig ved strandbreddan. *h e. in Estonia occisus est & in tumulo ad litus sepultus. Hæc de Sveoniæ Regibus post Odini tertii tempora: de Norrigis jam sequitur. De Rege Bele & Thorstano Fridthiofs Saga cap. 1. De Haraldo Huitbeen Husafeldens.* Hann vard födtdauder à Totum oc fluttur til Vestfold grafin i einum haug.

udi

vid Skerings å. *h. e. Morbo exstinctus est, indeque deportatus ad Vestfold, in tumulo quodam sepultus est prope amnem Skerings. De Eystano Snoro pag. 31.* Hand druknede der, de togo hans lijg op igen oc giorde hanem en höig der ved stranden oc begrafe hanem der. *h. e. In aquis ibi suffocatus est, unde funus extulerunt sui, & ad litus sepeliverunt, tumulumque illi excitarunt. De Haquino ejusdem Regni regulo Husafeld.* Þeir toku hans liik upp oc giordu hann eirn haug vid strandena, og grofu han þar á eyrinne vid Borre, sem Vondlo eda Vadle er kallad. *h. e. Funus ipsius sustulerunt compofuerùntque ipsi tumulum circa litus, & sepeliverunt apud Borre, in loco qui Vandlo sive Vadle nominatur. De Haldano Snorro pag. 38.* Oc blefve dhe saa forenede, at de skiffte hans lijg i fyre parter: hofedet blef begrafvit vid Steine paa Ringerijge, oc en stor höig giort der ofvir: oc de andre tre parter blefve förde til Hedemoik, Raumarige oc Vestfold, oc en part begrafven paa huert sted, oc store höye öfvergiorde, oc blefe alle Kallade Halldans höye. *h. e. Ita inter illos convenerat, ut reliquias illius in quatvor dividerent partes. Ad Steinum in Ringarijkensi provincia caput conditum est; superque illud magnus tumulus excitatus, reliquæ partes in Hedmarkiam, Romarikiam, Vestfoldiam delatæ sunt, & super illas magni tumuli congesti, qui Haldani tumuli dicti sunt pag. 60.* Biorn var begrafin i einum haug vid Sæm, sem ennu kallast Farmans haugr, hia þeim akri sem heitir Farmans akur. *h. e. Biorno in tumulo conditus est ad Sæm, qui nunc dictus est perigrinatoris tumulus, prope agrum qui nominatur peregrinatoris ager. pag. 76. quædam adduntur, ubi utraque tempora, tam cremationis quam tumulandi memorantur.* Nu vide vij icke om vij ære frij, eller du vil gióre ofs til træle igen, met en ny list oc underlig paafund, at vij skulde forlade den tro som vore forfædre hafve haft for off, bade udi Brenneold oc udi höje-old, oc hafa de værit megit ypperligere end vij ere, oc hafver denne samme tro hiolpit ofs her til dags. *&c. i. e. Nescimus an libertas aliqua nobis amplius relicta sit, vel an servituti Nos iterum subdere velis, novo quodam & suspicioso commento, ut relictâ religionem quam patres Nostri cremationis & tumulorum tempore observarunt, relinquamus: fuerunt majores Nostri nobis præstantiores, fidesque quam habemus, nobis in hunc usque diem profuit. &c. pag. 83.* Kong Hagen lod tage alle deris skibe som igen blefve liggendis, oc drage dennom paa landit; oc lagde Egil Ulffærk i itt af dennom, oc alle de andre som slagne vore i de andre skibe, oc lod bære dennom fulde med sten oc grud, oc giorde store höie der ófver, oc opreiste höje stene hoos Egils graf, som sta-

 der.

der denne dag. *h. e. Omnes illas naves quæ supererant, Haquinus Adalstein colligi jussit, inque terram trahi; Egillumque Ulfserk navi cuidam imposuit, & ceteros occisos aliis navibus; totas naves lapidibus & sabulo implevit, & dein magnos superingessit tumulos, lapidesque altos ad Egilli sepulchrum erexit; qui ibi adhuc remanent. Olofs Saga cap. 7. versio Jonæ Rugmans.* Ett åhr ther effter blef Harald Hårfager dödh på Rogeland wijd Högasund / hwarest hann blef satter uthi en hög. *h. e. Sequenti anno diem obiit Haraldus pulchricomus in Rogelandia ad Haugasund, ubi tumulo impositus est. Eodem cap. apud Eund.* Fello þar badir Sigrodr oc Olafr oc er þar haugur huoria tueggia þeira à breckoni sem þeir lagu fallnir. *h. e. Sigrodus & Olaus occubuerunt ibi ambo, inque ripa ubi occubuerant, amborum tumulus visitur p. 15. de Rege Haquino Adalstein idem auctor.* Hakon blef daudir pa Hakons hellu þar sem hann var fauddir oc sattir i haug pa Sackhem. *h. e. Haquinus diem obijt in Hakons hella, ubi etiam natus erat, & in Sackhem tumulo illatus est. Snorronis loca primo citata, cremationem ab Odino tertio institutam fuisse, sed non multos præter ipsum crematos, meminerunt.*

Cremationem autem veteris instituti non fuisse, *Plinius hist. Nat. lib.* VII. *cap.* LVII. *existimat. De quo tamen â Gutherio de jure manium lib.* I. *cap.* XXVI. *reprehenditur. Numa enim Leges &* XII. *Tabulas contrarium probare dicit Gutherius, quia Numa rogo vinum infundere prohibuerit, & decem viri mortuum in urbe sepeliri. Hic Plinium recte non reprehendi existimo. Veteris enim instituti fuit, teste Servio ad* VI. *lib. Æneid.* Apud majores omnes homines in suis domibus sepelire, unde ortum est ut lares colerentur in ædibus. *Isidorus Orig. lib. 15. cap. 11.* Sepulchrum â sepulto dictum est, prius autem in domo sua quisque sepeliebatur. *Et lege licet* XII. *tabularum vetitum in urbe sepeliri, quod de rogo accipi non potest. Fabritius tamen in foro, Poplicola & Posthumius, Triumphales imperatores ac vestales virgines sepulta: Et Trajani ossa in civitatem illata ac humata. Spartani quoque quibus magna cum Nostris necessitudo & cognatio intercesserat,* Suos secundum Deorum ædes sepeliverunt, *quemadmodum Sveones ad trium Deorum in Upsala veteri. In Cornelia familia apud Romanos, Sylla primus crematus est, ultima sua voluntate; metuebat scilicet ne idem sibi accideret, quod is Marji reliquiis fecerat. vide Gutherium de Jure manium & Kirknerum de Funeribus.*

Singula hæc ut melius conciliari possint, operæ pretium videtur de sepultura veterum, tam ante Erici victoriosi tempora, quam tempore illo quo imperaverat, paucis inquirere. De sepultura veterum Septentrionalium in notis ad Gautreks S. g cap. XVI *memorabilia observata leguntur. Cum tumulus iste sepulchralis, de quo ibid. legitur ad prædium Broby effoderetur, quia prædii*

istius

istius partem ex donatione Reginæ Christinæ tum possidebam, in effodiendo tumulo isto, operam quoque meam adhibebam. Et fuere in fundo tumuli ossa humana adhuc cum cranio integra, situ tamen friabilia. Dein quatvor substructiones erant, & ejusmodi ac in fundo, in medio ac in summo duas urnas & capita humana invenimus, illa tamen minora illo quod in fundo erat, & cum illis nulla ossa integra, sed cineres & carbones quercinos, ut persuaderi facile possim, Crania illa in medio & supremo posita, feralibus rogis consumptis, seminusta permansisse, & cum reliquis cineribus tumulata: Non tamen ut plane negaverim in eadem familia quosdam iisdem temporibus crematos, quosdam aliter terræ mandatos. Cranium tamen quod in fundo jacebat, illis superius jacentibus integrius adparebat, & ossa humana etiam integra ei adfuerunt, sed confusa jacebant, ut sedili quodam mortuum impositum fuisse (quo de ritu mox pauca memorabuntur) conjicere facile sit; de aliorum animalium ossibus, hic nihil quidquam referre possum, non enim adparebant. Primo igitur post diluvium tempore; terræ mandata & quidem simpliciter corpora humana ut sentiam, litera sacra & profana docent. Postquam autem in Septentrionem immigrarunt Majores Nostri, & Odinus secundus huc devenisset ex Asia; mores primos mutatos, credibile est Quid ergo statuendum sit de prima illa Brobyensi sepultura, jam in quæstionem venit? Primordia Gentis Nostræ & prima incolatus tempora â diluvio cepisse, constans scriptorum auctoritas Nobis svadet, & Odini primi tempora ad annum Mundi 2100. incidisse, Chronologi volunt. Vide Clariss. Olai Rudbecks scripta. Primum igitur & simplicissimum illum sepeliendi ritum, hic primo viguisse existimo, quo ad primorum parentum placitum, terræ magnæ matris gremio, mortui sine aliqua crematione, tradebantur: Sed quo ordine, dicere non satis possum: quod autem ossa confusa jacebant in Brobyensi illo tumulo, in modo positam sententiam me impulit. Referunt quidem deinde tria tempora, Snorro & Olafs Saga. Snorronis verba adducere queo, historiarum Olai parum integre; exemplaria enim quæ hic in patria sunt, una cum manuscriptis meis mihi jam abreptis, ab ejusmodi custodibus habentur; qui illis neque ipsi uti noverunt, neque saltem mihi aliquem eorum usum, in Patria commoda concedunt. Snorronis verba ejusmodi sunt in præfatione ad hist. ejus. Enn förste Old kalladis Brunaold, thi de brende de som dödde oc satte stora stene pa steden som det skedde, til en ihugkommelse. Men effter at Kong Froer blef begrafven udi en höig ved Upsal, da giorde sijden mange förneme Hoffdinger sig höye, at begrofe sine venner deri, oc satte store stene der hoos til en amindelse, som de kallade bautastene. Mens det var en Konning udi Danmark som hede Dan den mykilaäte, hand lod giore sig en höi

af

af jord ok befol sine mænd, at nær hand var død skulde de bere hans legom i samme høy, med Kongl ornamenter, beste Klæder, rysting, sin egen hest, oc monge andre Kostelige oc dyrbare beprydelser. *&c.* Der efter begyntis den anden alder udi Danmark, som de kalde Haugeold. Mens de Norske oc Svenske hulde enda lang tijd der effter Brendeolden ved lige, bade Herrerne oc den gemene mand *h.e. Prima ætas nominabatur Brunaold, quoniam mortuos omnes cremebant, & magnos lapides in loco ubi id fiebat, in memoriam demortui erexerunt, quos sepulchrales lapides nominaverunt. Sed erat unus Rex Daniæ qui dicebatur Dan potens (superbus) is sibi parari fecit tumulum de terra, suisque indixit cum mortuus esset reliquias ejus in tumulo conderent, Regiis ornamentis decoratas, vestimentis optimis & armatura, proprio equo & multis aliis pretiosis rebus. &c. Post hanc altera ætas in Dania incipiebat, quam tumulorum adpellabant. Norrigi vero & Sveones, adhuc diu necrocaustias tempora servarunt, tam proceres quam plebei. Olofs Saga autem in proemio:* Annat kvædi orti Eivinder skaldaspiller. *&c.* Sagt er þar fra dauda huars þeira oc legstad. Enn fyrsta olld var su, er alla dauda menn skyldi brenna: enn sijdan hofsk haugs olld, voru þa allir rijkis menn i hauga lagdir; enn all alþyda grafen i jord, þa er menn voru daudir: oc setter eptir bauta steina til minnis. *h. e. Aliud quoque carmen Eivindus Skaldaspillir orsus est. &c. dicitur inibi de morte cujuslibet & loco ubi sepultus est. Prima ætas hæc fuit cum mortui omnes cremabantur; inde cœpit tumulorum ætas, qua potentiores omnes tumulis illati, plebs vero post mortem in terra sepulta: superpositis ad memoriam lapidibus. Hic an vera de Sveonibus â Snorrone Sturlæsonio, & an vera in historia Olai Crassi hoc loco referantur, mox videbimus. Tempora autem quæ â Snorrone & Olofs Saga memorantur; tria notari possunt: licet utraque historia, non præter duo tantum, indigitare videatur. Sed cum illa post Christiana sacra illata scripta, veteres illo tempore ritus ab iis parum accurate observatos, existimari potest. Nam si recte consideres veterum ceremonias, tria hinc tempora colliges, & benè si advertere nolueris; unum saltem erit. Cremationes enim tumuli aggestione factas Snorro dicit, & tumulo impositum lapidem, cujus indicia haud pauca exstant, & Snorro ipse quoque testis est. sed an lapides semper impositi sint, inibi quidem non facile est adserere. Inveniuntur enim in patria Nostra vel mille sepultura vetusta, carentes tumulis & sepulchralibus lapidibus, septa solum ordine paucorum lapidum; interdum rotundo, interdum oblongo, & illo quidem oblongo 20. aliquando ulnarum spatium, æquante, aut superante; in quorum sepimento urna etiam interdum reperiuntur:*

riuntur: his longiora ejusmodi sepimenta, apud Vormium describuntur in monumentorum libris & additamentis. Lapides runici ingenti numero in campis & agris Sveo-Gothicis, ipsis ethnicissimi & Christianis etiam temporibus erecti, sed sine tumulo aliquo, & pauci cum aliorum lapidum sepimento. Collibus sepulchralibus paucis adsunt lapides Runici; loca tamen in quibusdam observantur, ubi in summo positi fuerunt; unde dein avecti, templorum fundamentis ac portis, & ad alios usus domesticos, postquam illata sunt Christiana sacra, positi. Quosdam tumulos etiam videbis, ubi nullum indicium adparebit lapidis ejusmodi. Quæ saltem indicare volebam ad Snorronis istam relationem, ubi ad omnes tumulos, sepulchralia monumenta posita fuisse memorat. Utrum ætates istæ, quas meminit Snorro & Olafs Saga hoc semper habuerint, in Dania & Norrigia (cui opinioni nec accedo) ut cremationi tumulus adjectus fuerit: videatur Vormius in Monumentorum libris. Quarta omnimodo ætas erit apud Nostros, qua levi terræ aggestione, lapidum solum sepimento, mortuorum reliquiæ circumsepta & custodita fuerunt, ne è terra hostili aratro effoderentur. Stephanius in notis ad Saxonem ex Vormii monumentorum cap. VII. *Tria quoque sepeliendi tempora recenset, quæ ab his sunt diversa: verba Stephanii pag* 90. *exstant in hunc modum: primum* Roisold, *alterum* Haugsold; *tertium* Christendomsold. *Nomini Roisold error aliquis subesse videtur. A Snorrone & Olofs Saga sanè non nominatur; & Nostris* Stenrysia *hodierno etiam tempore, dicitur acervus congestorum lapidum, quales tumuli alias in lingva veteri* Dysiur *nominantur, h. e. tumultuaria opera congesti super sceleratos. vide Grettlam. cap.* XVII. *Non tamen ut planè negaverim illud* Roisold, *tempus illud fuisse, quo lapidum solum sepimento cineres custoditi.* Haugsold *tumulorum est ætas; quales etiam post Christiana illata sacra factos constat, uti & tumulis illatos quosdam: lapides quoque in quibusdam tumulis erectos, veterum monumenta lapidea Runis exarata restantur, è quibus videre etiam possis, maritum in sylvis vel monte aliquo, uxorem in cæmiterio, more Christiano sepultam; qualem sepulturam Odino non placere dicunt. Vide Notas ad Hervarar Saga & lapides runicos. &c. Tempora quoque illa quæ à Snorrone & Olofs Saga nominantur & nomina temporum, an ordine recensita sint, mihi dubium esse ante dixi, & dubitandi magnam ansam exhibet beatus vitricus meus Olaus Verelius, in quibusdam notis suis pag.* 11. *Quare jam videndum, quid hac de re veterum monumenta suppeditare possint. Odinum itaque secundum, qui Moisis tempore exstiterat, post suum adventum ad Boreales, longe post prima incolatus tempora, cremationem instituisse existimo Odinum autem tertium, insignem veteratorem & magum, qui Sveoniam post Christum natum intravit, priorum illorum origines, actiones & nomen sibi arrogasse, ex*

Edda Snorronis docemur. Cremandi itaque ritus ab illo reductus iterum, qui tempore intermedio neglectus fuerat; sed paucos admodum crematos Snorronis loca quæ citavi, monstrant. Ut hos statuam, tumulus quoque iste sepulchralis, quem ad Broby ipsemet effodi persvadet. Iste enim tumulus singularem mihi suam antiquitatem commendat, & sic quidem, ut primam in illo tumulatio-nem statim postquam Sveonia inhabitari ceperat, factam existimem; cæteras vero intermedio illo tempore inter Odinum secundum & tertii adventum Anno Mundi 3700. Snorro enim & Olofs Saga, paucos crematos post Odini tertii tempora tradiderunt, sed omnes tumulis illatos. Et post Christiana introducta sacra, quod Biornonis tempore, accidit; quis crematus est? De Erici Si-gursalli temporibus quæ inciderunt in annum Christi 950. indicantibus Cro-nologis; vide Clariss. Rudbeckii Tab. Cronolog. usurpat auctor hac verba: Settia i haug: *h. e. Tumulo inferri; quod etiam longe ante illa tempo-ra factum, citata Snorronis loca monstrant. Fiebat autem id eodem mo-do, quem de Dan ex Snorrone prius citavi. De Hreggvidi Russiæ Regis, ejus-modi quoque tumulo videri potest Gaungu Hrolfs Saga De patruo Olai Crassi Olao Digerben Olafs Saga hinn mi.ne* Vil eg ad haugur se gior eptir mik, oc se eg á stol settir med aullum Kongs bunade oc dyrligum gripum. *h. e. Tumulum volo mihi facietis & me sedili quodam imponatis, omnibus regiis ornamentis & pretiosis cimeliis ornatum Exstiterat hic Erici Victoriosi tempo-re; filium enim ejus Haraldum Granske, patrem Olai Crassi igne consumsit Segrida Storrada, uxor antea Erici victoriosi, qua de re in antecedenti nota. De tumulo Kari annosi in insula Norrigiæ Armansð Grettla cap. 16. quem tumulum hoc modo describit.* Reis-Gretter upp og kemer til bonda, þa voru til reda grafstolin. Bonde for til haugsins med Grette. Grettr brytr haugin, og var at mikil virkur, og láter ei fyrr enn hann var kominn at vidnum. Var þa álidin dágr, sidan reif hann upp viduna. Audun latte hann i haugin at ganga. Grettcr bad hann at geima festar; enn eg mun forvitnaz huat hier er. Byr Grettr ng þa i haugin: var þar myrt og þeigi þefgott, Leitast hann þar fyri hversu hættad var. Hann fann þar hest̃beni, hann fann þar stolbrudi, og sa at madr sat á sto: li; sa hann þar fie mikit i gulle og silfre. Gretter tok þat se allt og bar til festi: Er hann geck utar eptir hauginum, var gripit til hans, helldr sterkliga: let hann þa laust seit og snerist i moti. Tokust þeir oþyrmiliga; geck nu upp allt þat er fyri var; sotte haugbuin med kappe. Grettr for undan leingi, og þar kemr at Grettr sier at hanum munne ecke giora at hlifazt vid. Sparer nu huorgi annan. Færast þeir nu þangat er mest voru hestabeinen, Kiptuzt þeir þar umleingi, og foro

foro ymſer á Kne; enn ſuo lauk at haugbuin, fell á bak aptir, oc vard af þui dykur mikill: þa hliòp Audun fra feſter halldinu, og ætladi att Gretter mundi daudr. *&c. h. e. Ibat Gretterus pervenitque ad colonum. Fodiends inſtrumenta parata erant: Colonus Grettero comes fiebat. Gretterus tumulum fregit: erat ibi lignorum magna ſtrues, nec deſtitit Gretterus priusquam ad tabulata perveniret. Jam lux deceſſerat, dein tabulata levabat. Audunus (colonus) illum â tumulo intrando dehortabatur. Ut funem â quo deſcenderet ſervaret, viciſſim rogabat Gretterus, ſcire inquiens aveo, quid hic ſit. Cum tumulum intraſſet, tenebræ ibi erant maximæ & peſſimus fœtor. Ut ſe res ibi haberent inquirere cœpit. Oſſa vero equina invenit & cadaver ſedili impoſitum, adhac vaſa argentea & aurea. Bona iſta omnia Gretterus collegit & funi alligavit: Quando autem è tumulo exiturus erat, fortiter retractus eſt. Res iſtas tum miſſas fecit, pugnamque aggreſſus, luctam acrem incipiebat. Fiebat vero acerrimus congreſſus, omniaque obvia frangebantur, tumuli enim dominus nihil quidquam remiſit. Gretterus diu ſibi cavebat, ultimo autem nullum effugium videns, reſumptis viribus, luctam iterum aggreſſus eſt. Illuc jam pervenerunt ubi oſſa equina coacervata erant. Hic diu luctati ſunt, inque genua alter alterum torſit, poſtremo tumuli dominus ſupinus cadebat, unde maximus fragor. Funem jam reliquit Audunus, Gretterum mortuum ratus. &c. Hujusmodi tumulus quoque deſcribitur apud Saxonem lib. v. in vita Frotonis, de Aſvito & Aſmundo: ubi Aſvitum tumulatum cum cane, equo & comite fideliſſimo Asmundo, legitur. Karus annoſus de quo Grettla, non longe â tempore illo quo Ericus victorioſus, vixerat. Ad imperium enim Norrigicum hoc ipſo tempore pervenit Olaus Craſſus. vide Grettl. c. 35. & 37. ubi Gretterus illum inviſit quod cognati eſſent, ſed ob varia ſua delicta non receptus eſt. Singula quæ protuli, reliquias mortuorum illo tempore non crematas indicant & ut ante dixi, poſt Auni tempora nullum potentem virum, apud Snorronem crematum invenies. Noſter cap. XXXIX & LIV. ubi mortuum ſe ſimulavit Hyringus & â fratre Thorgeiro tumulo illatus fuit, ac poſtea quaſi de mortuis reſuſcitatus contraxit exercitum, & Gudriodo Erici Blodòx filio, qui Regnum Olai Tryggvi filii ambiebat, nihil metuenti ſupervenit: domumque in qua erat, una cum ipſo Gudriodo igne conſumſit. Tumulandi iſte mos, quem metuebat Segrida ſatis gravis videri poterat divortii cauſa; his autem temporibus leviſſimis ſæpe de cauſis aut nullis, maritos multæ deſerunt ſuos, deque aliis nuptiis cogitant.*

Med Kongi var Ragnvaldur ſon Hakonar Gambla) *Filialem pietatem Regio imperio cui ſuberat, prævalere oſtendit Ragnvaldus: Patrique ſuo periculum quod ipſi imminebat ab Haquino Sigurdi filio, Regis ſocero, nuntiavit. Quod ni feciſſet, inopinanti & nihil hoſtile metuenti, injurias inferre potuiſ-*

set Haquinus Sigurdi. Fuit hic Ragnvaldus, Regi affinitate conjunctus, ut sub illa larva licentiam sibi aliquam sumpsisse, videri possit. Sed tempore dein alio, ni prudentia & pactis Ingeborgæ, filiæ Olai Skaut Konungs, iræ patris exemptus fuisset, gravem pœnam subiisset. Olao enim Skautkonung regnante, quia filiæ cognatus esset, summo studio laboravit ut illa Olao Crasso Norrigiæ Regi nuberet. Quod cum per patrem non succederet, tradidit alteram filiam Olai Skaut-Konungs nomine Astrijd, verum impari matrimonio natam. Ob quam causam iram Olai nec effugisset, nisi Ingebiorga Jarislevo Russorum Regi, filio Valdemari, de quo Noster cap. 3. tradita, pacta illi pacem singulari industria â patre suo fuisset, & illum secum in Russiam duxisset; ubi consensu Jarislevi; Aldejoburgi dominus factus est.

Let Hakon vopnast þriuhundrud manna] *Hic locus potentiam Haquini annosi Vestro-Gothiæ Comitis indicat, quod trecentos armaverit.* oc voro þeir allir hans heima menn. *h.e. & omnes domestici illius erant. Addit quædam de potentia illius Ericus Victoriosus, hoc eodem capite.* Sagda eg þier ædr, at avaxtalaus mundi verda ferdin, þott þu leitadir eptir þinum lut vid Hakon Gamla; þui & markari er hann off, i morgum lutum, og skamt er sidan hann bar meira lut i vorum vidskiptum, þa er vit þreittum ockar mal: *h.e. prius Tibi dixi, iter Tuum infructuosum fore, si quid commodi apud Haquinum annosum assequi cogitares, potentior enim quam Nos multis modis existit, nec dudum est quod Nobis prævaleret, cum inter Nos contenderemus.*

Er afleid Jolmanadur, oc þeir dagar er su veislu hafdi standit]. *De verbi* Jol *vel* Jul *origine & significatione, à viris Doctissimis, varie disceptatum est; Consultiss. Loccenius in Antiquitatibus Sveo Goth. lib. 1. c. v. Clariss. Cellius in Comput. Ecclesiast. cap. v. Clariss. Olaus Rudbeck Atlanticæ parte prima pag. 122. 123. 124. & 698. â rota hoc nomen deductum volunt, & conversione Solis; Sed cum beatus vitricus meus Olaus Verelius, illorum sententiæ contrarius fuerit, in Notis ad Hervóræ Saga & alibi; argumentis haud obscuris monstrare nitens: quod maximum quidem festum Jol fuerit; in quo sacrificia facta & commessationes l ta, sed Februario mense, quare â Jola Jala h.e. consabulari deductum, una cum Nobilissimo Stiernhielmio censuit; & in præsentis auctoris Nostri cap. 3. ac 7. Snorrone Sturl-son pag. 74. Olafs digres Saga cap. 144. Sturlaug Starvesammas cap. 7. 8. & 27 festum Jal* (Veitzlu) *h.e. convivium tantum nominetur. De quo non solum in Olofs Saga, sed etiam Husafeldensis Chronico, in vita Haquini Adalsteins, quædam leguntur, hoc sensu:* Hakon Kung var vel Christinn þa hann kom til Noregs. En af þui allt landzfolkid var hedit, og heldu þeir helltu i landinu blo-

tum.

eum og skurgoda dyrkan uppi. Enn Kongr barsti mikils folks vid, og huars mans godvillia og vinattu, þa tok hann sier þad råd ad hann hiellt sin Christendom heimugliga fyri sig, þo band hann og i lög leiddi, menn skuldu halda Jola hatid á þeim samma tijma sem Christner menn hielldu hana Og skilldi huar mader hafa so mikid ól sem brugga mætti af einum mælir malltz, eda beta firi þad, og halda heilagt medan Jolin stódu yfir. *h. e. Rex Haquinus benè in Christiana pietate edoctus erat cum in Norrigiam veniret, sed quia omnes ibi Ethnici erant, & præcipui sacrificia Dijs Gentilibus offerrent, eosque colerent; Rex vero plurimorum auxilio indigeret, favoreque & amicitia omnium; hoc sibi consilii sumpsit, ut is Christianam pietatem occulte coleret. Juxta tamen præcepit, legeque sancivit, ut subditi ejus* Jolensem *festivitatem, illo ipso tempore quo Christiani celebrarent; quo tempore unusquisque tantum cerevisiæ haberet, quantum concoqui posset ex uno hordei modio, aut mulcta obnoxius esset, festivitatemque* Jolensem *sacram haberent. Hæc omnia confiteor suspensum me habuerunt, cui adsertioni potissimum accederem. Sed cum ad omnes festivitates, veterum moris fuerit, peractis sacrificiis;* Jola, Jala, *consabulari & convivia in honorem Deorum parare qua de re Virgilius Æneid. lib. 8.*

Rex Evandrus ait: Non hæc sólemnia nobis,
Hos ex more dapes, hanc tanti nominis aram:
Vana superstitio, veterumve ignara Deorum
Imposuit, sævis hospes Trojane periclis
Servati facimus, meritosque novamus honores.

Et Tacitus de moribus Germanorum. Læti tunc dies, festa loca: quemcunque hospitio dignantur; non bella ineunt, non arma sumunt, clausum omne ferrum, pax & quies tantum nota, tunc tantum amata: donec idem Sacerdos satiatam conversatione mortalium Deam, templo reddat. *Quæ de festivitate magna illa* Jul *loquutus videri potest, cum Sol redierit, lætitiamque veteres, tunc majorem solito præ se tulerunt; pacemque impense coluerunt. Omnem autem mihi dubitationem de verbo* Jul *sustulit Claviss. Olaus Rudbeck; hoc argumentum, ut omnia sua, singulari industria & labore magno tractans, in altera parte Atlanticæ; rationibus Mathematicu monstrans, temporu anticipationem; multisque bonorum scriptorum testimoniis Lectorem suum certum reddens, â conversione Solis festum hoc nomen sortitum. Opto ipsi longos dies & faustam firmamq; valetudinem, ut feliciter possit adhuc plura in Patria Nostra commoda elaborare. Spes indubitata est, nullum facile solidis argumentis, labores ipsius qui maximi fuerunt, merito reprehensurum, quin potius magnas ipsi gratias unusquisq; ubiquitatu amans debeat; quod tot antiqua,*

 Cimeâ-

Cimeriis quasi tenebris sepulta, labore maximo in lucem protraxerit, mythologias multas explicaverit, omniaque illa, nullius lucri studio, nec ambitione aliqua; sed magnis suis impensis, & ut patria Nostra solum commodis inserviret. Unde ipsi magnum nomen apud posteros & nunquam moritura laus, famaque manebit. Quantum autem populares, ipsius, una cum aliis ipsi debeant; Illis quos de meliori luto finxit Titan, ignotum esse non potest: alteri vero suis fruantur delitiis, carpendo bonos & ingenuos, quod majoris illis ipsis tortura semper erit, quam ut generosus animus aliquid ex illorum malignitate, detrimenti & incommodi capere vel pati queat.

Svivirding ef hin velli Þræll vinner hanum neyss] *Quantum contumelias despectorum hominum vitaverint veteres, hic locus indicat. Perpetuam enim sibi igneminiam orituram, ex injuria quam posset ipsi inferre servus Haquini Aunosi, existimaverat Haquinus Sigurdi filius, quare cedere maluit quam cum illo rixari.* Est autem infima conditio servorum *Cicero lib.* 4. *Officiorum. Et* contumeliam humilitas facilius intelligit, dignitas gravius. *Quint. Declamat.* 9. Habet quendam aculeum contumelia, quem pati pudentes ac viri boni difficillime possunt. *Cicero in Verrem act.* 2.

CAP. IV.

Hier skildist Olafr vit modr sina, oc var hun sidan seld land af landi] *Infortunium Astæ matris Olai Tryggvasonii, quo captiva abducta, & in plurimis terris serva vendita, finem aliquando cœpisse, refert Snorro Sturlæsonius pag.* 148. *Ubi à Lodone potente Norrigia viro in libertatem redempta hoc pacto, ut cum illo conjugium iniret. Cui nupta suscepit Thorkillum Nefia; qui dein Olao fidelem semper operam exhibuit, & duas filias qui Thorgeyro & Hyringo in matrimonium data. De Thorgeyri & Hyringi fide in Olaum, cum Gudriodus Erici Blodöx filius regnum Olai, magno exercitu appeteret, videatur auctoris Nostri cap.* LIV. *Adfuerunt etiam illi Olao in funesto illo prælio; inter illum & Olaum Skautkonung Sveoniæ Regem, Svenonem Tiugeskegg & Ericum Jarl, qua de re cap.* LXIX.

CAP. V.

Hann var ecki annaudug edur Þræll] *Distingvit hic auctor inter* Annaudug *&* Þræll. *Vide de Servitute apud Sveo Gothos, notas ad Gautreks Saga. cap.* 2. *pag.* 19. *ubi has de re elegans & prolixus discursus.*

Giarnan vilda eg leittur verda hiedan, ef fostbroder min væri leister] *Hoc semper sibi proprium habuisse generosas mentes, ut sodales suos quam jejuvatos*

vatos maluerint: Exempla plurima in Nostris historiis exstant antiquis. Et cum Plauto auctore

In servitute expetunt multa iniqua

Habendum & ferendum hoc onus est cum labore. *Olaus qui favorem apud dominum suum summum obtinuit; de se parum sollicitus, fratri adoptivo prospicere voluit.*

Þad voru laug i landi] *Lege vetitam fuisse Regiæ prolis alieni Regni educationem in Russia, inscio Rege, hoc loco adparet: Quod & prudenter factum videtur. Regi enim & Regno exitiosa ejusmodi educatio, juxta proverbium:* Periculosum est leonis catulos in domo educere.

Reiddi Olafr oxina og hogger à halsin] *Puerilem nondum egressus ætatem Olaus* IX. *scilicet annos tantum natus, quare præter ætatem & acerrimum hunc fuisse illum adparet, quo unico inimici sui caput securi decussit: Inque Legum præjudicium ejusmodi vindictam exercitam censendum. Sed refert Snorro, nisi Regina Russiæ, Alogia, illi pacem precata fuisset; illum nec pœnam effugere potuisse: sed parum in tota hac relatione auctor Noster & Snorro conveniunt: videturque ex Nostro, illum nondum in Alogiæ notitiam hoc tempore pervenisse; & quidquid fecerit, id potentia avunculi sui Sigurdi confisum, fecisse. De aliis quibusdam quorum facta præter ætatem perpetrata videntur, in notis ad Thorsteins Saga cap. 3. indicavi. Arngrimus autem in discursu ad versus Pontanum pag 34. De quodam Herjulpho Suinhufud, sequentia refert:* Ille jam tantum octennis, ursum qui è grege capratum, unam forte discerpserat, stravisse perhibetur; & jam duodecennis, indignam patris cædem ultus esse; multaque alia facinora patrasse; & fortitudinis documenta reliquisse posteris. *Fuit hic quoque in Norrigia natus.*

Hamingior nockor gaufugs mans] *Notabilis est locus auctoris, referens vatum Russiæ divinationem de Olao Tryggvasonio, ejusque splendore & futura fortuna. De ejusmodi Divinatione pauca protuli in notis ad Thorsteins Saga cap. 3. quæ videat Lector si ita libuerit.* Hamingia *fortunam alias significat, hoc autem loco genium benevolum. Quare Olaus in primam expeditionem proficiscens, dicit hoc eodem capite Valdemaro Russorum Regi.* Vil eg þar til niota ydvarar gipto oc sialfs mins hamingio. *h. e. Experiri volo tuam fortunam & meum proprium genium. Vel Tuis auspiciis & meo ductu rem experiar.*

CAP. VI.

Olafr hafdi aldrig blotat Skurdgod] *Indicat hic locus Olaum nunquam coluisse Deos paganos: vide Nostrum ubique; qui tamen semper hac de re contra*

contrariam habent relationem Snorro & Saxo Grammaticus. Fuerat autem Olaus in Christianis sacris pulcherrime institutus, antequam Cæsari Ottoni suppetias ferret, adversus Regem Haraldum & Haquinum Jarl. vide auctorem Nostrum cap. XI. Sed a Snorrone refertur; illum omne studium contulisse, quo Christianam pietatem & ceremonias addisceret, postquam Pepponem à ferri candentu lasione, vidisset immunem fuisse: Quod contra Nostrum & Snorronem ac Husafeldens. refert Saxo, regnante Svenone accidisse. Sed quare is devicto patre Haraldo Sven Otto in baptismi lavacro dictus, vel quu credat Olaumab Ottone, religiosissimo Imperatore in sodalitium & armorum societatem adsumptum fuisse; Christianis sacris prius non imbutum? Quod & testatur Noster cap. IX. X. & XI. adeo ut totus relationis ordo Saxonis & Snorronis hac de re perversus sit, & omnibus Olai actionibus inconveniens. De Olao Crasso in illius historia cap. 208. adparet, illum cum pugna Stikelstadensis instaret, ubi & occubuit, noluisse militia sua adscribere Gauketborum & Afarfastum, fortissimos viros, quia in Christiana pietate instituti non essent. Saluti sua consuluit Gauketborus, Afarfastus discessit. Religiosissimorum scilicet imperatorum non erat, superstitioni ethnicæ addictos, in sodolatio habere.

Cap. VII.

Dar sem Germania heitir] *Germanos à Sveo-Gothis ortos, & scriptis & Tabulis Geographicis probavit Clariss.* Olaus Rudbeck. *Hic de Germaniæ provincia Vinlandia, loquitur auctor: Hodie dicitur illa Venden & Vandalia, in qua munitissimum olim fortalitium Jomsborg, prope locum ubi jam Vollinum; situm fuit. Vinlandiæ nomen à Bartholomao Anglico & quibusdam aliis, Finlandiæ perperam tribuitur: Nostris enim non adsvetum more hodierno Germanorum, V. in F. convertere & pronunciare. Incolas hujus provinciæ, maximis laudibus præsenti capite effert Noster, quod nec immerito factum existimo.*

Cap. VIII.

Jombsborg] *Julinum hic memoratur, memoratissimorum piratarum Jobsvicensium olim domicilium; Vandalorum emporium,* Hodie aquis submersum haud longe â civitate Pomeraniæ Wollinum dicta: *ubi quondam non una gens, receptaculum suum habuerat; sed referente Munstero Cosmograph. lib. 3. ibi* Rutheni, Dani, Sorabi, Saxones & Vandali, suos vicos & plateas incolebant. *Et Davide Chytræo proem. in metropolim suam.* Emporium

rium fuit totius Europæ, post Constantinopolim, ut referunt longe celeberrimum, tantæ potentiæ ut potentissimum Danorum Regem Svenonem primum, ter bello superatum, captumque exolutis lytris, nihil Daniæ potentiam extimescens, impavide dimiserit. Populositatem vel multitudinem civium ac incolarum, viginti duo millia civium capita, ubi ab Ottone Bambergensi Episcopo Anno 1124. Baptizata declarant. Neque vero Julinum una tantum gens, sed diversarum nationum populi, discretæ lingvæ, religionis & fidei homines, inhabitaverunt & mercaturam exercuerunt. Winiti, Winni, Heneti, Sveones, Slavi, Vandali, Dani, Sveci, Cambrivii, Circipani, Judæi, Gentiles, Pagani, Rutheni, Græca fide utentes & similes aliæ gentes complures, promiscue ibi inveniebantur. Quibus omnibus & singulis ibidem negotiandi æqua erat potestas; & salvus dabatur conductus: solis Christianis, sub interdicto pœnæ mortis exclusis, & singulæ gentes suas distinctas plateas inhabitaverunt, quibus & nomina á se indidere. Sclavi, Vandali, Winethi, Svenones, Rutheni, primarii inter eos perhibentur, plerique omnes polygami homines, alioqui honestis moribus, servientes quisque idolis suis. *Tantum ex Chytræo adscripsisse satis existimo: qui scire amat veteris Julini magnitudinem, circumferentiam & situm: quantumque hodierno tempore ibidem existens civitas Wollinum, Sveonico Imperio jam subjecta, à priori illo Jambsborg dicta, differat; adire poterit citatum Chythræi locum; ubi hac de re & de Diis à Julinensibus cultis, elegans & locuplex descriptio; lectuque maxime digna exstat. Populorum tamen qui hic memorantur, quosdam ignoro; subiitque conjectura; nomina ista parum integre adposita esse. De Svenone Daniæ Rege quæ referuntur, emendata vide in Notis ad cap.* XXX. *Si Julinum ab* Olao *Tryggvasonio expugnatum fuit, ut dicit Noster auctor; credibile est tunc exiguam civitatem fuisse. Illo tempore scilicet cum castellum illorum Olaus Tryggvasonius, ab illis deceptus intrasset. Olaum autem totam civitatem destruxisse, juxta refert auctor. Post expeditionem Olai Tryggvasonii, quanta fuerit civitas Julinum, ex pugna illorum cum Haquino Jarl Norrigense constat: Quam famosissimam & acerrimam fuisse, præter Nostrum Saxo, Snorro, Husafeldensis & Olofs Saga indicant: si modo fuerat Julinum vel Jombsborg, quod illius civium fraude deceptus introierat* Olaus: *dubitat ipse auctor, & majorem dubitandi facultatem præbet expeditio Illorum contra Haquinum Jarl, quæ illo tempore maxima fuit. Vide citatos, Saxonemque in perversâ sua relatione. Horum tamen relationi consentiens est magnitudo urbis â Chytræo memorata. Videatur quoque Stephanius ad Saxonem & verba illa*: Julinum nobilissimum illius provinciæ oppidum.

CAP. XI.

Lagdu nidr Skirnar klædin] *Christianis sacris institutos & baptisatos, singularibus vestibus usos ad tempus aliquod, præsens locus indicat; quod apud alios non reperi. Albas istas fuisse autumo. De quorundam sacrorum ordinum vestimentis, videri potest Aubanus lib. 2. cap. 12. Ubi tamen omnes religiosorum, olim & nunc usitatas, memorari credo. Quorum è numero etiam fuisse illas, quibus Olaus & comites illius, lustrationis tempore induti fuerunt, existimo.*

Ætla nu at heria á Vikinga oc ransmenn] *De prisco illo more in piratico exercitio, prima juventutu rudimenta deponendi, quædam ad Thorsteins Saga pag. 105. Notavi, quæ indidem videri possunt.*

CAP. XII.

Otto Keisari] *De Ottonis expeditione contra Danos ut Christo nomen darent, satis elegans est auctoris Nostri relatio; cujus partem & quantum necessum erat ad cap.* XVI. *Thorstani historiæ in Notis meis citavi, leviterque Saxonem, Vormium, Stephanium &c. perstrinxi. Et decennium elapsum est postquam simplicem, innocuum, ac ob omnem relationem suam, benemeritum auctorem Historiæ Thorstani Vikingi filii, typographo exscribendum tradidi: Nec repertus est quisquam toto illo tempore, qui convitiis historiam illam proscinderet; quin & laudem plurimi Clarissimi, Doctissimique viri tribuerent. Sed nuper quidam in vicinia, nomine Thomas Bartholinus; quasi de veterno exsuscitatus, non solum Auctorem ipsum: nihil ejusmodi promeritum, mendacii arguit, & Historiæ illius* omnes significationes, historiam nullatenus exprimere: *Quare illam nimis proterve & absurde*, putidissimam quantacunque est fabulam *nominat; & in fine litigii sui;* insulsam fabulam & putridam historiam. *&c. Me quoque singulari verborum acerbitate & calumniis excipit & impetit, quod* anili commento illustrando bonas horas impenderim, & calumnijs texendis omnes vires *intenderim: Notisque meis historiam illam polire studuerim*, editas nugas inventuras fidem credens, si integritatem modo Danicorum scriptorum ac historiam illorum, lacerare ac evertere possem: *Obicit dein*, defuisse vires malevolæ intentioni, & limatam cognitionem historiarum Borealium, præsertim Danicarum. *&c. Cum multis aliis ab impotenti animo effusis calumniis ac dicteriis. Veterem illum versum Terentiani Mauri, verissimum animadverto.*

Pro captu Lectoris; habent sua fata libelli.

Sed

Sed meam forsan culpam solum luit, innocentissimus scriptor; videtisque Bartholine ad hæc convitia, hancque verborum acerbitatem, ab aliis instigatus & persuasus accessisse; quod tamen ejusmodi viro qualis tu videri cupis; parum honestum ac conducibile. Certe utut sit, quid scriptum Tuum præter calumnias & convitia in me, innocentissimumque Historiæ Thorstani scriptorem contineat; dum hæc scribo, videre non licuit: & an unquam contingat, nescius sum, parvique pendo: si enim totum ejusmodi est, quale de me & Thorstens Saga vidi: bonas horas sanè perdidisti. Ea enim sola amicus quidam, miseratus indignam mihi sortem meam excerpsit, mihiq; cum morbo gravarer perdifficilimo, domi meæ attulit; retulitq; Clariss. Olaum Rubeck, & viros beatos Clarissimosq; olim, Nobiliss. Grotium, Stefferum, Buræum Verelimque, Tuas calumnias & castigationes importunas neque effugisse: quod & mihi solatio fuit: homines siquidem bonos, sinceros & veritatis amantes, ex illo Tuo infelici carpendi pruritu ac voluptate; tanto clarius animadversuros novi, quo ingenio sis præditus, quaque infirmitate causa Tua laboret. Monstra quæso Bartholine, si potis es; quibus relationibus auctor Historiæ Thorstani reprehendendum aliquod tale commiserit, qualia Saxo Grammaticus & plures alii populares tui, tam antiqui quam recentiores habent; vel quid reliqui Septentrionales Scriptores, in veterum magia memoranda & alia quæ ad illa tempora, vel posteriora pertinent, paria & majora non referant! Enumerare & indigitare innumera scriptorum veterum loca, quæ Historiæ Thorstani in omnibus conveniunt possem, si in re apertissima & prius à me non neglecta, id necessum existimarem. Saxone certe Tuo omnibus numeris integrior, existit Historia Thorstani, Tu enim contrarium non menstrabis, si veritati maneat suus honos ac fides. Carpendi initium & finem à relatione historiæ Thorstani sumpsisti, quod illa referat Sindrem pygmæum, nomine vocatum auxilio venisse. In illo unico calumniæ Tuæ incipiunt, in eodem desinunt. Et cum nihil præterea proferas, quod Tibi ita obfuerit irritaveritque; quis non videt Te sola animi impotentia ad illas cavillationes abreptum esse; Non enim ignorare potes Bartholine, alios præter auctorem historiæ Thorstani & Ulfs Uggasonar, ejusmodi referentes: Hialmpters & Sturlaugi Starfesammas cum plurimis aliis citare possem, sed illas duas Tibi nominare parum interest, cum Sveo-Gothica partim tractent, quæ omnia Te mendacii condemnaturum certus sum. Legitur interim in primo nominata cap 10. *de* Vargeysa; Skinhufa *cap.* 9. *&* 19 *item* Yma *cap.* 13. *& in altera Sturlaugi scilicet, de* Torflia *&* Hildur, *seu* Brynhildur, *cap.* 16. *&* 18. *auxilia ferendi, parem sibi promptitudinem adferentes, qualem Sindre profitetur: de aliis apud plurimos scriptores, multoties haud disparia leguntur. Videatur Bardi Saga, ubi refertur, Einarum & Ingialdum, diversis temporibus male constitutos;*

 Bar-

Bardi *auxilium flagitasse, obtinuisse. In Gunari Kieldungnubs Fiss Saugarb* Gunnarus Folæ *mulieris, maga summa præsentiam sensisse perhibetur, quoties ut sibi opitularetur, expetere necessum haberet. Apud Eddam & Snorronem legitur* Odinum & Thoronem, *invocantibus nunquam defuisse. Paria de Vagnofto, apud Saxonem. In Nostro & altera Historia actorum Olai Trygguasonii, Haquinus Norrigiæ Comes* Thorgerdam Horgabrud, *Sacrificato filio suo obstrinxit; venitque non solum ipsa, sed & soror illius* Yrpa, *singulis qui bello huic inerant visibiles. Quare si historiam Thorstani, calumniandi studium Tibi saltim defuisset; Saxonis quoq; Tui nullo modo oblitus fuisses, in Notis enim meis ad cap. 22. ubi Sindre Disas suas (genios vel Deos Deasque) Thorstano semper adfuturos promittit; Saxonis quoque auctoritate usus sum ex lib. 5. de* Erici *noverca, pari modo sollicitata ac Sindre pygmæus. &c. quæ quidem Tibi vera visa existimo, quia Saxo falsa, scilicet, referre nescius, retulit; quare Tibi nec reprehendendus. Sed Toma Bartholine, quo non erupit cavillandi studium Tuum, immemor aut nescius plane effati Apulei Metamorph. lib. 1. ubi de Magia etiam agitur*: Tu vero crassis auribus & obstinato corde, respuis quæ forsan vera perhibentur. Minus hercule calles pravissimis opinionibus, eâ putare mendacia, quæ vel auditu nova vel visu rudia, vel certe supra captum cogitationis ardua videantur. *Stephanii quoque moniti proleg. ad Saxonem Te minus observantem video, quod tamen de antiquis scriptoribus, nequaquam spernendum.* Actum est de præcipuis omnium fere seculorum historicis, si propter paucas narratiunculas fabulosas, historiis variis de causis admixtas, reijciendi sunt ac contemptim & negligenter habendi; *verum ut inculcas ipsemet in Histor. Holgeri (ubi etiam hæc Stephanii jam allata, textui Tuo adscripsisti, suppresso ejus nomine)* Diligenter tenendum est axioma illud historicum: Non omnia quæ Nobis incredibilia, Deo & naturæ sunt impossibilia. *Sed cum contradicendi studio te totum tradidisti, parum de existimatione Tua sollicitus esse debes, verum dicti illius plus. satis memor.* Calumniare audacter ut aliqid hærat. *Te itaque auctore sed falso, nec Thorstanus nec cæteri qui in Historia illa memorantur, unquam exstiterunt; Sed qui fit ergo quod in Gautrici historia, quam post Thorstani scriptam esse, ipsæ relationes indicant cap. 3. nominetur Fridtiofus Frækna, qui Thorstani filius fuit, & Ingiebiorga pulchra Regis Beli filia, quorum mentio in Torstani historia, cap. 25. Filius autem illorum Hunthiofus, patri Fridtiofo in Hordelandiæ Regno successit. cap. 4. Hist. Gautrici acta quædam Regis Hertiofi, filii Hundtiofi recensentur; Hundtiofi mentio fit in Historia Fridtiofi Frækna; quam Te qui in Antiquitatibus versatissimus haberi vis, vidisse arbitror. In historia Sturlaugi Starfesamnas cap. 2. 9. 10. 13. 15.*

21. 22.

21. & 22. filia Thorstani Vefraja, quæ etiam cap. 25. historia Thorstani nominatur; fit & Koli Kroppes mentio in Sturlaugi histor. cap. 6. 9. & 10. ubi vita & actionum finis Koli. Fratris autem ipsius Framari ejusdem historia cap. 11. 12. 13. 16. 18. 21. 24 26 28. Horum meminit etiam historia Thorstani cap 3. Et de gladio Angurvadal: cujus mentio fit in Thorstens Saga cap. 3. Illum solum omnibus Koli Kroppinbakii liberis exitiosum fore; prædicente ipso patre; stabilitur prædictio in Thorstani historia. cap. 4 6. 8. & Sturlaugi Starfesamma cap. IX X. XIII. *Quod hos ut & Haraldum Kesia in historia Thorstani memoratum, quem illa: in: illustrem virum evasisse meminit; vixisse dixi in Notis meis ante Christi Salvatoris nostri natalem, vel circa illa tempora, monstri Tibi instar videtur; Dicisque* Danorum nomen non tam vetustum, Compatriotis meis audire. *Censule si lubet Jordnandem & videbis,* Danos *Tuos tempore illius scriptoris; vel quod idem est, ævo Justinianeo, priscis sedibus suis in Scandinavia adfixos, ne latum quidem ungvem senuisse insularum & Jutia, quæ nunc titulo Regni Daniæ censentur; quo minus meis Popularibus, hactenus ullam controversiam motam putes. Hoc saltem dixi posteriorem Haraldum* Blàtand *& alio nomine* Kesia *dictum, Regem Daniæ, cognomina illa mutuasse ab illis Antiquioribus, qui in Thorstens Saga memorantur, & vixerunt ante Christiana tempora; quibus temporibus imigrationes Danorum in Insulas Sveo Gothorum* Vitaland *(i. e. excubitorum) nec facta erant tanto numero ut Regnum aliquod constituere possent, priusquam* Dan *Sveoniæ ortus, egrederetur cum suis sociis, deque suo nomine Danico Imperio, originem daret ac nomen. Vide Verelii hist. Sveo Goth. lib. 1. cap. 5. & Joh. Christoph. Bern &c Tu autem hic ipsimet popularium tuorum relationes, in dubium, & quidem merito revocasti. cum illi Gentis suæ antiquitatem maximam adstruant; & Tibi ipsi negotium facessis, quam rem expedias utcunque potueris. Mea adsertio quod Thorstanus & Haraldus Kesia,* Biorno *item* Blatand, *prius exstiterint, ex historia Thorstani & ex Sturlaugi histor. capitibus modo citatis & cap. 19. Satis stabilitur, ubi refertur Sturlaugum in Sveoniam venisse temporibus* Ingvi Frey; *qui juxta Chronologos exstitit Anno Mundi 3790. vide Clariss: Rudbekii tab. Geograph. & intercessere anni aliquot inter horum tempora & Sturlaugi, ut adsertio mea Tibi tam vana & absurda, videri non mereatur. Sed quid Tibi Toma Bartholine ejusmodi memoro, cui omnes relationes præter Saxonis & aliorum popularium Tuorum, mendacia & vanitates censentur? Mendacissima amplecteris & ubi mendacii nihil commissum est, illa ut mendacia habes, immemor Lucani Pharsal. lib. IX. dicti*

Invidus annolo famam qui derogat ævo: *ad quæ verba elegantissime Farnabius,* Maligni est fidem Antiquitati derogare; *quod Tibi apprime convenit:*

 Regem:

Regem Haraldum Gormonis *filium exstitisse & Kesia ac* Blatand *dictum, plurimorum auctoritate confirmare studes sollicite: nec ego denegavi illum exstitisse, Regem Daniæ fuisse & cognomina illa habuisse: sed nominatis præcipuis Tuis in illa sententia. &c. addidi, mutuataque illa cognomina ab illis qui prius hoc nomine exstiterunt; me nec absurde affirmasse existimo, illis qui æqua lance rem perpendere noverunt. In hujus autem Haraldi Gormonis memoriam, monumentum Iellingense erectum, dubitari faciunt illa verba,* Han vann Danmorck alla uk Nurvieg. *Norrigiam Nurvieg dictam antiquissimis Septentrionalium scriptoribus, nusquam mihi monstrabis: Daniam autem ut Paternum hæredem, accepisse oportet Haraldum Gormonis filium, mortuo patre Gormone, ut illam sibi subjecisse dici non possit, quod & mihi refers in* Capsa *Cypriani exstare: Et scire nequeo qualem egressionem facies in hoc Tuo scripto, quasque nugas centexis, de Ingebiorga Francorum Regina & Ragnildis posteritate, vel quid hæ ad discursum à Te institutum pertineant. Relatio Tua ex Knitlinga Saga, ubi refertur, postquam Ericus Rex Daniæ excesserat, Haraldum Kesia juxta ordinationem Erici Regis, Regimen Daniæ sumpsisse; De Erico Bono, aperte falsa est. Vide Cronolog. Tab. Clariss. Olai Rudbeck & alios. ubi Ericus post Haraldum ponitur. Quod autem Haraldus in Norrigiam Christianam Religionem intulerit, false quoque adseri, optimorum documentorum fide, satis probabile est. Qualem aliam explicationem hoc loco desideres, cogitare non possum, nec aliam Tibi debeo. Te tamen in annalibus Patriæ Ecclesiasticis, omnia delucidius probaturum spondes,* si Deus vitam in corpore sano concesserit, *mali hoc ominis esse videtur, mentem sanam in corpore sano hic Tibi displicuisse. Obicis præterea me deceptum à codice Stephanii Saxonem insimulasse, quod Haraldum Blatand nominaverit, quia id cognomentum in Parisiensi & primaria editione non exstet. Mihi qui parvi ruris colonus sum, satis superque visum unum exemplar, minus probatarum relationum Saxonis habere, habeoque Stephanii, cujus fidem Te non improbaturum credidi.* Capsam primam, capsam secundam Cypriani, *adire non datur; parumque admodum refert, in re indifferenti ac minutissima. Nam sive Saxo illum Blatand nominaverit vel non, perinde videtur; Stephanii tamen codex hoc nomen ipsi tribuit, & contende Tu cum mortuo Stephanio, quod Saxoni Tuo hac in re injurius exstiterit, quidque hic Tibi eveniat, ipse videas:* cum mortuis enim non nisi larvæ luctantur, *auctore Politiano Epist. 2. lib. 6. Quod Hareckus Blatand ex Oriente venerit, Thorstani Vikingi filii historia perhibet. Quod etiam Haraldus Blatand expeditione in Orientem habita, redierit in Daniam, Saxo Tuus auctor est; Snorro hanc rem ignoravit: Quid ergo hic mecum Tibi rei est? Haraldum Kesia in Thorstani historia memoratum,*

ego

ego una cum suis coetaneis, longe ante Haraldum Gormonis filium exstitisse, ex historiarum documentis Tibi probavi. Haraldum tamen Gormonis, & Blatandum & Kesiam dictum, operose monstras: igitur cum sciam apud vos, imagines illorum qui Daniæ Imperitasse perhibentur, longa serie depictas & ari etiam incisas exstare; si Haraldo Gormonis filio in illis Dens magnus & lividus vel niger, ut ex codice Ecclesia Lundunensis adfers (cum ceruleus diceretur,) adpictus non fuerit; cura diligenter ut omnibus illius, imaginibus adpingatur quam ocissime, ingentemque Kesiam manu tenentem adfinge; ne nomina frustra gerat; nam de illo, quod Vormius refert Kesia nominatum, adsertionem illam sibi non constare, satis ex Notis ad cap. 16. Hist. Thorstani & hic subsequentibus, ac monumentis antiquis liquet. Nobis tamen tam antiqua monumenta polliceri non possumus, qualia Tu vos habere memoras, de Haraldo Gormonis filio, ante mille ducentos scilicet annos exarata; sed in computatione Tua forsan falleris, aliisque ad tam abstrusa credenda persvadere conaris, immemor prorsus Haraldi avum, ad tam longinqua tempora non extendi, videantur Cronolog. & Hist. Septentrional. Danicam historiam ut insimulas, evertere non conatus sum: si autem in illa vel in Patria mea, minus integra observavi & monstravi; nemo ingenuus spero juste culpabit, vitioque mihi vertat. Calumnias ut Tu non texui, quamvis hanc notam mihi etiam inurere coneris: Antiquarii vero officium existimo, vera à falsis quantum fieri potest, secernere & indigitare; quod tam faciam juvante Deo in Sveo-Gothicis, quam aliarum Gentium scriptoribus, ubi res ita exigere videtur. Par studium & Tibi incumbere credo, si antiqua tractare volueris, sed præconcepta opinio quæ Te à vero tramite seducit, id facere non admittit. Inter alias calumnias, mihi minus limatam cognitionem historiæ Danica exprobrasti, immemor peræ quæ post tergum suspensa est. Ego Tibi rerum Sveo-Gothicarum non solum non limatam, sed nullam cognitionem adesse, certis argumentis ex scripto Tuo desumptis, adseverare tuto possum; aut si certe aliqua unquam fuerit, præjudicio perditam, aut voluntate ultronea, oblivioni traditam. Sveones itaque à Danis subactos Snorronis auctoritate mihi obtrudis; mirum quod etiam Saxonis loca non sollicitaveris & Vormii comment. ad monumentum Jellingense, ubi Upsalam de suo addit. Sed Toma Bartholine vidistine Snorronem humana aliquando passum, & adhuc ab interpretibus, multis locis interpolatum, forsan & falsatum? quod tamen Tibi non videri facile credo, pluribus autem locis Clariss. Rudbek in Atlanticis suis, optimis id argumentis, uti & Verelius in suis scriptis, cum aliis probaverunt. Vide Atlant. part. 1. cap 7. Apud Johann. Magn. lib. 8. cap. 6. Reverendiss. Archiepisc. Paulini hist. Arctoa lib. 2. cap. 31. Loccenium lib. 1. Hist. Sveo-Goth. Olaum Petræum, Ericum Olai lib. 1. Jacobum Gisto-

nis

nu &c. & Saxonem quoque Tuum legitur, Haquinum Ringonem: victorem Danorum, Imperasse Sveo-Gothis, tempore illo quo Snorro Aunium asserit. Sed Te mihi objecturum juxta credere possum, Cronicon à Messenio editum, si illud Tibi legisse in animo fuerit, de Auni etiam referre. Conditionem itaque istius Cronici ex sequentibus Verelii verbis, codici illo adscriptis, accipe. Denna efterföllande Cronica, hafwer jag med ett gammalt Manuscripto som hörer Herr Claes Ralamb till confererat, och ibland annat befinner tolf Capitel i Trycket wara innförde/ som intet finnas uthi manuscripto. Nembl. ifrån dhed 4 till dhed 17. hwilka äre af Messenio indragne uthaf Norska Cronican på Danska verterad; ty hann behåller Danska tungemålets idiotismos, såsom dom dennom &c. Hwilka hwarken i Swenskan eller Norskan brukelige ähro. Elliest behåller Manuscriptum mycket af veteris lingvæ genio, hwilket altsammans Messenius wrider inn uppå dhäd sätt nu brukeligit ähr; hwar mäd hann giörer arbetet mißtänkt att wara af honom siälf sammanlappat/ oansedt deß Auctor hafwer lefwat och detta arbetet sammanskrifwit/ uthi Konung Carl Cnutßons första Regements tidh/ hwarest hann lycktar. Förutan det ähra och uthi trycket monga stafwewillor och ordabytningar inkombne/ som låsaren ifrån rätta grunden och meningen förleda. *h. e. Sequens Cronicon cum veteri Manuscripto, ab Excellentiss. Domino Claudio Ralamb possesso, contuli; interque alia observavi, duodecim capita typis excusa, operique infarcinata esse, quæ in manuscripto non exstent, nempe à quarto ad decimum septimum, quæ Messenius addidit ex Cronico Norrigensi in Danicam lingvam translato, retinet enim Danica lingvæ idiotismos, ut* dom dennom *&c. Qui nec in Sveonica vel Norrigica lingva usurpantur. Præter hæc manuscriptum, veteris lingvæ genium satis repræsentat, quæ omnia Messenius in modum jam usitatum torquet, quæ re ipsum scriptum suspectum facit, quasi à se compositum, cum tamen auctor illius vixerit, opusque suum conscripserit, Regis Caroli Canuthi, primo Imperii tempore, ubi etiam finiit. Reperiuntur quoque à Typographo commissi plurimi ethymologici errores & verborum commutationes, qui Lectorem à vero sensu abducere possunt. Ex ipsis locis à Temet adductis de Sveonibus devictis, quid Tua sententia stabiliri poßit, mox videbimus. Nos Sveones Tu cum Tuis; fungos ac stipites existimatis, quibus omnia pro lubidine vestra imponere liceat; & hoc credis esse,* Septentrionales Antiquitates in lucem proferre sine alterius infectatione, ut cuique Populo sua laus constet illibata. *Certe malevolæ vestræ intentioni hoc deesse, nemo non videre potest: quare nugator Hirtzholmius de prærogativa Daniæ & Norrigiæ; magnum lumen antiquitatum Danicarum, cum sibi similibus æstimatur*

tur

A

rur vobis; inque historia Holgeri â Te concinnata citatur; ibidemque adseritur, contra omnem veritatem & aliorum relationem, si qua fides antiquissimis: Nullam expeditionem de Septentrionalibus Regnis factam, nisi ductoribus & antesignanis Danis. pag. enim 29. *hoc modo ineptis*: Non diffitemur in omni fere migratione sociam manum & emissariam convenisse phalangem; ex cunctis Regnis Aquilonaribus, quod & largitur Johannes Lyscander Antiquit. Danicarum serm. 8. Attamen Danos principatum tenuisse, nemo odio atque amicitia vacuus, denegare potest. *His similia sunt quæ Stephanius in dedicatione ad Saxonem habet: ubi summa quoque cum injuria, Sveones piratas & illorum naves myoparonas vocat; suosque obtinuisse de Sveonibus Anno* 1644. *triplicem navalem victoriam nugatur, qua de re pauca ad cap.* LXV. *auctoris præsentis monebo. Quid Pontanus, quid Rosenfontanus, Lyscander, Vormius. &c. in Antiquitates peccaverint â Verelio vitrico meo, quædam emendata in notis ad cap.* 19. *auctoris Nostri videri possunt. His similes alii vestri scriptores, ejusdemque farraginis sunt, paremque observationem merentur, quorum relationes quo loco habendæ sint; nemo ingenuus & sana mentis non videt. In Historia patria â meo Verelio olim concinnata, errores illorum corriguntur sæpius. Ejusmodi scriptoribus immensas tamen laudes tribuitis, adeo ut legentibus nauseam movere possint; audiunt enim in unica saltim historia Holgeri, Vormius vester;* Antiquitatum Septentrionalium vindex & assertor. *pag.* 14. Antiquitatum Danicarum peritissimus. *pag.* 15. Doctissimus. *pag* 17. Magni apud Danos non inis Medicus ac Philologus. *p.* 18. Clarissimus ac fœlicissimus. *Gothicæ lingvæ* restaurator. *pag* 39. Insolita antiquitatis cognitione præditus. *Eadem pag.* Vir excellenti doctrina & incomparabili Antiquitatum Danicarum peritia. *pag.* 46. Celeberrimus. *pag* 58. *Sed in Lingva Gothica restauranda quam fœlix exstiterit, Runographia Verelii monstrat, & multa aliorum qui rem Antiquariam intellexerunt observationes, ad scripta Vormiana, indicant.* Stephanius incomparabilis philologus. *pag.* 17. Clarissimus vir & illustre Patriæ decus & ornamentum. *pag.* 47. Lyscander Clarissimus vir. *pag.* 13. Vellejus de Historia Danica optime meritus. *pag.* 18. *Qui & dicitur pag* 59. Carmina de heroum gestis summo studio collegisse. *Pontanus* vir doctissimus, qui tam exterorum quam Nostratium de rebus gestis Danorum perquisivit documenta. *Plura encomia vestris scriptoribus â vobis ipsis, satis ampla & magnifica tributa, referre nolo, ex his quia satis adparet quantum populares vestri vobis placeant. Sveo Gothos â Danis subactos, duce Haldano Frotonis Fridlame filio, & viginti quinque annos in illos imperium obtentum, mala fide refers, cum Rex â quo victoriam obtinuisse deberetur; nequaquam illo tempore exsti-*

exstiterit. Pari modo Alonem Frakni, quem Snorro Olonem Raski & Saxo Vester Olonem vegetum (quod idem est) nominat, victorem quoque Sveo-Gothorum exstitisse memoras; sed alter illorum, Saxo nempe, historiam Tuam nescivit, qui & lib 8 Olonem Sveo Gothorum Imperio subfuisse meminit. Cumque Tibi deficiant vires plura comminiscendi, his Te subsistere dicis, propter amicitiam qua Reges Septentrionales intercedit. Hanc firmam & diuturnam fore, devotissima mente opto, & conquerendum quod Tu & Tui similes, ita litigia ames, ut veritate omni sepofita, contentiones suscipere, & quidem de lana caprina, dulce habeatis. De Snorrone pauca jam modo monui, cujus scriptum in Danicam lingvam translatum, legi & relegi sapius, beneque jam Nobis quod illius historiam, lingva Islandica in Patriam nuper illatam habeamus, ut imposturas à prima auctoris relatione, in posterum secernere possimus. Tibi memorata pag. 19 extare credo, sed ex illis quæ ibi leguntur, nullum in Sveones Danorum Imperium indicatur, victoriam enim de Auni, qui an unquam exstiterit, dubium Te facit, ut prius indicatum Clariss. Rudbeck in Atlantica, & cum alia etiam Sveo-Gothica scripta quæ modo citavi, ut & Saxo, Haquinum Ring illo tempore Sveo Gothis Imperasse memorent, qui victor Danorum in pugna Bravallica exstitit, quid hac assertione Tua obtinueris, videre non possum. Quod & Tibi in mentem revocare de Olone debeo, qui non Daniæ sed Norrigiæ ortum debebat, quem & Saxo à Sveo-Gothis superatum auctor est: Nostri autem Hringonis Imperio subfuisse, quod nec denegari à Saxone videtur. Et si vera retulisset Snorro, quod hoc loco tamen non fecit, de Regibus illis victoriam illa qualemcumque, non de Gente Sveonica arguerent, est autem aliud prælio vicisse, aliud bello Gentem subegisse. Snorro quoque refert pag. 20. Frotonem Frækni, Sveo-Gothorum Regi suppetias adversus nequissimum servum Tunnonem tulisse, obque illam causam, tributum illi de Sveonia promissum, quam tamen historiam longe aliter referunt Nostri scriptores. Quodque Sveones se Danis nunquam submiserint, idem Snorro ad petitionem Frotonis Frækna, pag. 21. monstrat: Ottar suarade att de Svenske hafde aldrig gifvet Kongen i Danmark skatt, oc ey vilde han det helder gióre *h. e. Respondit Ottarus Sveones tributa Danis nunquam pependisse, nec sibi hoc facere promptum ac volupe; videatur auctor ipse pag. 20. ubi satis notabilia Responso Ottari res gestæ quæ sequuntur, testes satis fideles sunt, qualem submissionem Sveones Danis debuerint vel exhibuerint. Attigi Bartholine pauca ex calumniatorio scripto Tuo; plura recensere & refutare, cum nullius singula ponderis sint, animus meus ab altercationibus semper alienus & quam maxime abhorrens, non admittit; Te autem hæc patienter laturum pro amica dissensione Tua spero. In posterum si quid in publicum dare volueris, moniti à Te mihi dati memor esto:*

Pro-

Profer Septentrionis Antiquitates in lucem sine alterius insectatione; *veritatis magis amans & observans esto; noli scriptis Tuis aliis injurius esse, & inspice melius Antiquitates Sveo-Gothicas, prius quam Te iniquum censorem rerum Nostrarum exhibeas, & insectatorem Regum Regnique Sveo-Gothici, ne in Te recidat illud*: regula quam aliis præscribit, hac non vult ipse teneri: *Ego nondum hactenus migravi, nec reprebendendum aliquid commisi, si aequum nactus fuissem Judicem. Sed adhuc unum addendum: Memoriam Verelii ad confirmandam sententiam, Haraldum Blatand nominatum, mihi in mentem revocasti, cujus alias satis memor; gratias tamen Tibi hac de causa debeo. Vidit scriptum meum Verelius antequam evulgaretur, & qua fuit modestia, nec unquam grave tulit, si quid in aliorum scriptis vidisset, quod suis rectius esset. De illo itaque merito pretulisti*: Illum Borealium Antiquitatum calentem ac strenuum vindicem fuisse, *quare etiam non perperam addidisti*, neminem id inficias ire posse. *Credibile tamen verba ista nolenti Tibi excidisse, cum alias calumniatus fueris & reprebenderis: hoc autem loco tantum ad me redarguendum prolatum, verissimum tamen testimonium, & adversus me egregium prorsus hoc loco factum Tuum; quod me filium â Verelio nominatum memineris. Ne tamen erres vitricus fuit; Patrem habui Ismenium etiam Professorem Upsalensem, se tamen ut patrem semper exhibuit Verelius, obsequenti omni tempore privigno. Et cum scripti istius quo ego filius adpellor, ut recorder monueris; videris fato quodam hanc mihi admonitionem dedisse, juxta enim præsagii illius in illo scripto ut memineris ego monstor sum; prævidit quia Verelius, venturum aliquando Thomam Bartholinum cum sui similibus, de illo itaque & affeclis ipsius; si aliqui ipsi unquam se adjungent, suam sententiam exstare voluit, & quidem ante decennium.* Non te pœniteat Istmen fili, innoxio istoc pabulo animum saturasse, eaque meditatum esse, quæ ingenui Antiquitatum æstimatores, non sunt improbaturi. Tametsi non deerunt qui ærugine, nigræque loliginis succo malam mentem pascentes, ista traducere in lucro habebunt, sed illos suum tandem confundet meritum, Tuosque labores meliorum tuebitur favor; sic confidit Olaus Verelius. *Spesque mibi indubitata est, neminem sinceri animi & rectæ mentis non animadversurum, quam benè hæc Tibi conveniant. Lauream ex hujusmodi amicis contentionibus â Te quæsitam, alios tibi etiam propediem prærepturos, non est quod dubites. Vale, scripsi Tebyæ An. 1690. in Majo.*

Digressionem à proposito facere, Thomas Bartholinus sua dissensione coegit; Jam redeundum ad Ottonis expeditionem: quæ res cum accurato examine indigeat, ut illud inoffenso pede tanto melius instituere possim, præsens auctoris Nostri caput, notis hoc modo ex illis qui hanc rem tradiderunt, illustrabo.

 (a) Ot-

(*a*) Otto Keyſari] *Cæſarem Ottonem, quem Noſter & Theodoricus monachus Nidroſienſis Rufum nominat. alii Ottonem Magnum adpellant. vide Snorronem, Turſellinum, Calvicum, Reverendiſſ. Paulini Archiepiſcopi hiſtoriam Arctoam. Manuſcript. Helgonis ab Huſafelde, quod illum* Otto hin unge *nominat, h. e. Ottonem juvenem.*

(*b*) Enn þa red Harald Gormſon Danmerku] *Gormum hunc Wormum, perperam nominant ſcriptores Germanici, multaque de religione in Daniam illata perperam referunt; ut poſtea monſtrabitur.*

(*c*) Hakon var ſkyldr til fara til lids] *Refertur ab auctore Noſtro hoc loco, Haquinum debuiſſe Haraldo ſuppetias ferre: Et certe cum Noſtrorum & aliorum ſcriptorum relationes perpendo, quale id debitum fuerit, non invenio. Fuit enim Haquinus hic ex proſapia Comitum Ladenſium, qui ex Rege Haraldo pulchricomo deſcendebant, & in Norrigia hereditaria ſua bona habebat: Sed â Gunhilda Erici Blodóx uxore & filiis illius ejectus, apud Sveoniæ Regem tempore aliquo moratus eſt, qua de re quædam antea indicavi, verum in Daniam poſtea venit. Et cum Guldharaldus, partem imperii Danici â Haraldo Patruo ſuo poſtularet: voluntate & petitione Haraldi, illiuſque commodo; Guldharaldum una cum Haraldo Gunhildæ filio; Norrigiæ illo tempore Rege, interemit; & in reconciliationem facti hujus, pactus eſt ſemel auxilium de Norrigia, adverſus inimicos Haraldi Daniæ Regis; Is autem Norrigiam Comitis titulo gubernaret, tributumque penderet: quod tamen nullo debito factum videtur; ſed,* ſimplicitate temporibus quæ viguit illis: *videatur tamen Huſafeldenſis pag.* 11. *Unde pactio hæc nec diu firma ſtetit, ſicut hoc eodem capite refert Noſter & cap* XV. *Ut merito reprehendi debeant, Saxo, Vormius & Stephanius, referentes; Haraldum Ottonem ſuperaſſe: Norrigiam ſibi ſubjeciſſe; & Vormius qui de ſuo quoque addit, illum Upſalam in poteſtatem redegiſſe ſuam, qua de re pauca in Notis ad Thorſteins Saga cap.* XVI. *egi, vide quoque hoc caput lit.* (f) *uſque ad lit.* (g) Et *certe nihil aliud intendiſſe videtur Saxo, quam relatione ſua lib.* X. *male acquiſita laude Gentem ſuam celebrare, utraque Ottonis expeditione in unam redacta: Satiſque mirari nequeo cur Vormius, Stephanius. &c. tam lubenter illius ineptiis acceſſerint: Contra illos ſunt Snorro, præſens auctor & plurimi Germanici ſcriptores. His ſingulis quæ fides habenda, mox oſtendetur.*

(d) Oc þar kiemur at Keiſari leggur á flotta med lid ſitt] *Fugam capiſſe Cæſarem Ottonem primo tempore cum in Daniam veniſſet, ex his verbis manifeſtum eſt, ut Saxo mendacii non planè arguendus ob relationem lib.* X. Simillimum fugæ reditum habuiſſe Ottonem: *vide Snorronem & totum caput auctoris Noſtri â Nobis qualitercunque in Latinam converſum. De lancea*

ab

ob Ottone in undas projecta, præter Nostrum non solum habet Saxo, sed etiam Snorro pag. 122. *& Helgo ab Husafelde. Sed cur illam abjecerit, Saxo non refert: Noster autem, Snorro, & manuscriptum modo citatum; id singulari instituto & cum voto factum; referunt; se scilicet brevi reversurum, & ad Christianam pietatem Daniam conversurum, aut ibi occubiturum. Ex hasta projecta, freto nomen inditum est* Ottesund. *h. e.* Ottonis fretum: *nec votum fuit vanum, post triennium enim (sequenti anno Manuscript. Husafeldense, & alia historia Olai Tryggvasonis referunt) rediens, non solum superior, consilio & auxilio Olai Tryggvasonis exstitit, sed & Haraldus cum Danis fidem Christianam suscipere, ferri igniti à Poppone portati miraculo persuasus. Haquinus quoque Norrigiæ Comes, qui magnopere Christianæ religioni adversabatur, simul se baptismo ablui permisit, sed in fide non diutius perstitit, quam cum domum redeundi veniam obtinuisset; tum enim sacerdotes à Cæsare sibi datos remisit, & in Norrigia fana quæ destruxerant Ottonis duces, illuc missi, reparari curavit. De conversione Haraldi, Daniæque subjectione, prolixus est Consultiss. Conringius, in de finibus imperii Germanici cap.* XIV. *Sed scriptoribus solum Germanicis nititur, quorum relatione in re illis non satis cognita, quantum tribuendum sit, quilibet videre potest. Ab Adami Bremensis cap.* XL. *incipit,* quod Rex Henricus auceps Daniam sit ingressus & Vormum Regem imperata facere mandaverit, adque pacem suppliciter petendam coegerit. *Sed nullus Daniæ Rex nomine* Wormus *exstitit, & nec Gormum, qui pater erat Haraldi superavit Henericus Auceps, neque juxta Ditmari lib.* 1. *relationem, Normannos Henericus vel alius de Cæsaribus: quod Ditmarus tamen Chnutone Daniæ Regnum tenente, factum refert; ut sibi ipsis sint contrarii; quod & benè observavit Consultiss. Conringius. De Danis devictis Luitprandus quoque lib.* 3 *cap.* 13. *nec cæteris felicior Vitekindus, qui Henricum, Daniæ quendam Regem nomine Nubam superasse tradit, cujus errorem quoque agnoscit Consultiss. Conringius pag.* 252. *Sed tamen ait,* De Adami fide nec est quod dubitemus. *Ego certe hac in re dubito: Nam quod Helmoldus cap.* 9. *dicit.* Fines Danorum qui olim fuerunt apud Slesvig, transgressus Otto; *expeditioni Ottonis Nostro memorata convenit, quæ ad Hendricum nihil pertinet. Et verbis Bremensis quæ ibidem adducuntur quæ fides habenda sit, Noster & Snorro satis indicant, veraque Saxonis relatio est, Ottonem* fuga discessisse, *sed prima saltem vice, & post tres annos (vel sequenti ut superius adnotavi) & Olai Tryggvasonis auxilio & consilio superior evasit. Nec erat tam institutum pijssimi Imperatoris, Daniam sibi subjicere, quam Regem & incolas Christo lucrari. Nam quod Episcopos ibi ordinaverit, & quod filius Haraldi in Baptismo Sven Otto dictus*

 fue-

fuerit, inde nulla subjectio argui potest, cum hæc solum ad religionis propagationem pertineant. Veritati quoque minus congruum est quod pag. 167. *refertur, Svenonem habuisse Saxonicam uxorem, cum illa Vandalica fuerit, Burislavi Regis filia nomine Gunhilda, vide Nostrum cap.* XXX. *& Snorronem; Qua mortua Segridam Storradam, antea Sveoniæ Reginam duxit, vide citatos. Cæterum Ditmaro de sui avi auxilio in superando vallo Danavirke memoranti; idem evenit quod aliis quibusdam scriptoribus accidere solet, nempe ut in suorum laudes propensus existat, aliorum virtutem supprimat, & avi sui, nusquam vero Olai meminerit. Sic & Saxo Grammaticus veram causam, quare Haquinus Norrigiæ Comes tributarius Danorum factus sit, & quomodo esse desierit, alto silentio pressit; quam tamen vide in Snorrone & Nostro lit.* (e) *ubi fiducia irruptionis Saxonum, id non factum adparet. Pag. apud Hermann. Conring.* 160. *Ericus Sigursalli refertur, pulso Svenone Tiuffe.kegg, Daniam occupasse; idque vere juxta Nostros etiam Scriptores ita se habuit; sed Ericus perperam nominatur Henricus, nullus enim hoc nomine Sveoniæ unquam imperium obtinuit: nec ab Ottone* 3. *unquam superatus est Ericus Sigursalli ut ibid. ex Adami pag.* 79. *refertur. Et pagina sequenti de Saxonibus, qui postquam è Sveonia exiverunt, nemo ob loca quæ illi insederunt, vel unde egressi sunt, Cæsarum in Borealia Regina imperium, arguere juste potuerit. Sed quid in Germanicorum scriptorum vanis narrationibus recensendis, diutius immorer? sufficit cum Arngrimo adversus Pontanum; qui cum Bremensis relationem de Tule in medium protulisset sentire:* Nostras antiquitates potius quam exoticas sequendas, & peregrinas opiniones domesticis annalibus cedere oportere ac obsoletum iri. *Ab Haraldo Ottonem nihil quidquam amplius postulasse, quam ut religionem Christianam reciperet, vel hoc indicio est; quod Haraldus sibi persvaderi non sustinuit, prius quam ferri igniti à Poppone portati, miraculo permotus fuerit; idque ex Nostro & Snorrone adparet, qui dein referunt illos ad convivium unum venisse & dona invicem distribuisse, summaque cum amicitia discessisse. Canutus Valdemari filius quale obsequium Romanis Cæsaribus præstiterit, in isto Consultiss. Conringii scripto ex Saxonis lib.* 16. *& Arnoldi lib.* 2. *cap.* 2. *hist. Slavorum de expeditione Bogislai Pomerani. adparet. Eodem capite* XIV. *Conringii pag.* 168. *Albertus Abbas Stadensis citatur. Ubi* Valdemarus duo Regna Daniæ & Sveoniæ; *ab Imperatore suscepisse dicitur. Sed maximum hunc errorem videns, in fine capitis sic correxit Conringius.* Obiter coarguendus venit Albertus Stadensis in eo, quod Sveciæ quoque Regnum Valdemarum 1. homagii jure à Cæsare Frederico accepisse referr. Nec enim ille simul Sveciæ Regem egit, & Cæsarum nemo in Sveciam aliquid usque huc tentaverat. Eoque nihil

juris

juris in Regnum illud, vel Valdemarus petere, vel Cæſar dare potuit. *Hac de re quoque Verelius Hiſtor. Sveo-Gothica lib.* I. *cap.* 2. A primis autem Regni (*Sveoniæ*) initiis ad Albertum uſque Mechelburgicum, liberrimis ſuffragiis, indigenam ſibi creavere regem; Quamvis & hic materno ſangvine reges Noſtros contingeret: Nunquam tamen regnum conſecutus fuiſſet, niſi proceres nonnulli â Rege Magno proſcripti, ejuſque odium charitati patriæ anteponentes, fidem ſuam Alberto obſtrinxiſſent. Hinc magna calamitatis ſeries; & non minus perniciofa Margaretæ. Erici & Chriſtopheri, Chriſtierni & Johannis dominatio: cui complementum & finem adiecit ſæva & belluina Chriſtierni ſecundi immanitas. Si qui prius per vim ſe intruſerunt, armis mox dejecti & extra patriæ fines perturbati fuerunt. Ut impudens eorum ſit mendacium, qui Romanos imperatores. Reges Nobis dediſſe comminiſcuntur. Nunquam Romana potentia Septentrionem Noſtrum pervaſit: nunquam majores Noſtri culmen iſtud ſuſpexerunt. Illud vero â Gothis Noſtris concuſſum everſumque, annalium non dubia fides. toti orbi patefecit. *&c. videantur ſi placet ſequentia.*

(*e*) Þeir Haralldr Kongr og Hákon Jarl, lato giora verki myk't er kallat er Danavirki, Þat var giort nulli Slesmuna og Ægisdura] *Hic ſtructura valli Danavirke, Regi Haraldo & Haquino Jarl tribuitur: Fit idem in Snorrone; ſecus ac Saxo, Stephanius, Lindenbrogius, Pontanus, Ericus Pomeranus, Coldingenſis, Conringius, Cypræus. &c. referunt. Qui omnes Tyræ matri Haraldi, Gormonis Uxori, in Anglia ortæ, opus hoc adſcribunt. Vormius tamen lib.* I. *monumentorum Danic. cap.* 8. *examinatis quorundam ſcriptorum falſis relationibus, Noſtro & Snorroni prope accedit; ab Haraldo ædificatum. Cauſam cur ædificatum fuerit, præter Snorronem & Noſtrum, omnes male retulerunt, uti & illud ſubticuerunt (excipe Conringium & Cypræum) quod Ottonis (adde & Olai Tryggvi filii) deſtructum fuerit. Singulis enim primo nominatis, irruptionis & victoriæ Ottonis meminiſſe, diſplicuit. Ipſa quoque deſcriptio valli Danavirke, accuratior in Noſtro & Snorrone quam apud alios exiſtit Poſtquam illud totum conſilio (avum Ditmarus refert) Olai Tryggvaſonii conſumptum fuit; utrum aliquis ante Valdemarum Regem & Abſolonem epiſcopum illud reparaverit, inquirere parvi exiſtimo.*

(f) *Hic qualem Obedientiam Haraldo Haquinus Jarl debebat, ſatis adparet.*

(g) *Nota hic quando Chriſtiana Religio in Norrigiam primum illata ſit. quod ab Haraldo Gormonis filio non eſſe factum, ut ex monumento Jellingenſi vult Vormius, &c. hinc ſatis adparet.*

(h) *Egregia illa Haraldi adverſus Cæſarem, â Saxone Stephanio & Vormio*

mio celebrata fortitudo hic describitur: Dicitur enim Haraldus, postquam iterum rediisset Cæsar Otto, fugam cepisse; sed comitem Haquinum, Haraldo fortiorem exstitisse De difficultate Cæsaris & cibi penuria quoque refertur, utque Olaus auxilio venerit, quæ omnia etiam referuntur â Snorrone. Sed ibi Olaum una cum socero Vinlandiæ Rege Burislao, advenisse memoratur; quod ab Husafeldense etiam refertur, verum id neqvaquam referre novit Noster, vide sequentia hoc eodem capite, ubi de progressu Ottonis & Olai adversus Haraldum. Et credibile est Ottonem Burislaum, qui ethnicus ad vita finem mansit, in armorum societatem, nullo modo recepisse: desiitque hoc tempore affinitas inter Olaum & Burislaum, per mortem filiæ Burislavi Geiræ, qua Olao nupta fuerat; post cujus mortem Olaus in Vinlandia remanere nec voluit, nec potuit. vide Nostrum cap. IX. Sed his contraria refert Snorro pag. 125. dicens Geiram obiisse, postquam Ottoni Olaus adfuisset in expeditione. Quod Ottoni adversus Haraldum Ericus Sigurfelli, qui illo tempore Christianam pietatem receperat, auxilio etiam fuerit, Nostri annales memorant.

(i) Keisari spyr huort hann væri Kristin] *Ex hoc loco & aliis auctoris Nostri, in Christiana pietate institutum fuisse Olaum, idque in Irlandia; longe antequam Ottoni suppetias ferret, satis adparet, contra quam Snorro refert. Videantur quoque sequentia hoc eodem capite, & quæ prius hac de re monui. Olao autem turpem notam inurere conatur Saxo lib. x. pag. 189. dicens illum tota vita sua ethnicis superstitionibus addictum fuisse. Saxonis verba ejusmodi sunt.* Nec minus Norvagia Bernardi ex Anglia profecti saluberrima admonitione profecit. Cujus Regi Olao tanta sumendorum auspiciorum adnotandorumque ominum cura acta est, ut etiam aquarum sacrarum liquore perfusus, cum pariter religiosæ disciplinæ rudimenta sorpsisset: nullo tamen sanctitatis exemplo, nullius auctoritate doctrinæ, quo minus augurum monitus consectaretur, futuraque per pullarios disceret, vetari posset. Itaque sanctitate vacuus, nec nisi inanem ejus umbram complexus, susceptam religionis speciem fucosa superstitione damnabat. *Huic impostura omnes actiones ipsius refragantur, & Saxo hic iterum sibi similis est. Parique ibid. veritate refert de Olao Skaut-Konung, „quod ejusdem Pontificis industria ad Christiana sacra perductus sit & Jacobi „nomine venustatus, morumque profectui decus vocabuli tributum. Sed fuit hoc „nomen filii Olai Skautkonungs, ipsi in baptismo datum: Qui cum deposito patre in Regem Sveoniæ reciperetur, subditorum voluntate hoc nomen mutare debebat, posteaque Anundus dictus. Videatur Olofs Digres Saga & Cronic. Helgonis ab Husafelde. cap. 92.*

(k) ka stod upp á þingino Biscup, sa er med Keysara var, er

Pop-

Poppa het) *Ad Sveonis Haraldi filii tempora hoc Ordalii miraculum certatim referunt scriptores Danici. vide Saxonem lib.* X. *in vita Svenonis. Vorm. Monument. lib.* 1. *cap.* XI. *Stephanii notas ad Saxonem pag* 207. *Sed Nostro convenit Snorro & Cronic. Husafeldens. quorum auctoritate magis sæpe contentus sum, quam aliorum qualibuscunque relationibus. Et Turcellinus epit. histor lib.* VII. *Haraldum religionem Christianam recepisse refert. Ex Nostris quoque annalibus constat in vita Olai Skaut-Konungs.* Sigfridi, Escilli & Davidis, ab Edelrado Angliæ Regem missorum opera, quod is gentilem impietatem penitus delevit, controversiarum decisionem armorum certamine hactenus peractam abrogavit: ferrique candentis tactionem induxit, quod ad firmandam doctrinam ignitum portasset ferrum religionis præco Poppo Anglus. Runas etiam istorum suasu aboleri permisit *&c. Verelius hist. Sveo. Goth. lib.* 2. *cap.* 2. *Synchroni fuerunt Olaus & Sveno, & cum usus ferri candentis, ex Dania in Sveoniam illatus sit, videtur illic ante Svenonis tempora auctoritatem cœpisse. De Ordalio & ejus ceremoniis videri potest Nobiliss.* Stiern-höök *in tractatu de jure vetusto lib.* 1. *cap.* VIII. *Loccenii Antiquitates Sveo-Goth. lib.* 1. *cap.* 4. *Grettla cap.* 27. *Fœdus Edvardi & Gutruni Regum. cap.* IX. Be Ordale oc aþum, *h. e. de Jurejnrando & Ordalio. Leges Æthelstani Regis c.* 8. Be Enfaldum ordale. *h. e de Ordalio simplici.* Be þæm the for Ordale thingiaþ. *h. e. de iis qui pœna Ordalii veniam exorare voluerunt & cap.* XXIII Be thon the Ordaler veddigþ. *h. e. de iis qui se Ordalii sententiam subituros spondent. Leges Edvardi cap.* IX. *de iis qui ad judicium ferri vel aquæ judicati sunt per justitiam Regis.*

(l) Jarlin spyr þa til eins hofs er i var hundrud Guda, og var þat helgat Þor] *Pluralitatem Deorum â majoribus superstitiose cultorum; hic locus indicat. E quibus tamen omnibus Thoroni præsidium attributum, ut ceterorum potentissimo, qua de re Edda copiose differit. cap. autem* L. *Noster*, Oc er Konunger kom, þa beiddist hann at ganga inn, oc sia'ti-þir þeirra. Geck hann þa inn oc hafdi bredóxi i hendi. Blotbiskup þeirra var i gaungu med honum. Oc er þeir kommo inn, sagdi Biskup Kongi hvar huergi þeirra var Gudanna: En Þor var i midio husino, oc hafdi mest yfirlat. Olafr Kongur geck fyri, þar er hann satt, Kongr hóf upp óxina ok rak vit eyra Þor, sua at hann raut á golfit framm. *&c. h. e. Cum advenisset Rex, intrare fanum & sacra illorum videre expetivit: Jam intravit, latam securim manu tenens. Præses sacrificiorum illum comitabatur. Cunque fanum intrasset, nomen cujuslibet Dei ipsi significavit sacrificiorum antistes. Thoro autem in medio domus collocatus erat, ceteris magis ornatus. Rex Olaus ad illum tendens, securim levabat, auriculamque Thori fe-*

 riebat

riebat ut in pavimentum prosterneretur idolum. Hæc eadem historia in Husafel- densis Manusc Hist. Tryggvasonii, paulo aliter relata exstat. Geck Kongur inn med fa sijna menn og nockrer af bændum, allir voro þeir vapnlauser er inn gengu. Kongur hafdi i hendi herfefdi gullbuid (gylltann hammar) enn er þeir Komo i hosit, skorti þar ecki skurgod. Þor var i midiu hofi og var mest tygnader og allur buin gulle og silfre. Kongr hof upp refdit og slo med þor, so ad hann hraut af stallinum og brotnadi. Hlupu þa til Kongsmenn, þeir er inn hófdu gangit og sviptu ofan óllum Godunum á stolunum; enn medan þeir voru inni var Jernskeggi drepinn uti fyri dyrunum af Kongs monnum. *h. e. Rex cum paucis suis & quibusdam colonis domum ingressus, omnes qui introibant sine armis erant; Rex tamen manu malleum deauratum tenebat. Cum autem fanum intrassent, abundabat illud sculptilibus. In medio domus Thoro positus erat, cui & maximum honorem tribuebant. Malleum levabat Rex Thoronemque percussit ut tabulato delaberetur, frangereturque. Accurrebant tum Regis asseclæ, qui una intraverant, omnesque deos prostraverunt; cum illi fano inessent, à reliquis sociis Regis Járnskeggius occisus est extra, domum: Et in eodem Manusc. cap.* 348. Svein bio norder i Þrondheime, audiger og ættstor, hann blotadi heidin God ad sid sinna forelldra, sem i þan tijma giorde folk allt i Noregi. Hafdi Sven hof mickid á bæ sijnum oc buit virduglega, vori þar i morg skurgod. Enn þo tygnade Sveirn þor mest. *h.e. Sveno septentrionalem partem Trondhemensem inhabitabat, dives is erat & clarus parentibus ortus, quorum ad exemplum Diis Ethnicis sacrificabat, qualiter facere omnibus Norrigiæ incolis adsvetum erat. In villa sua maximum habebat Sveno Fanum, quod & splendide ornatum erat. Fano isti plurimi Dii inerant, præ omnibus tamen Sveno reverentiam maximam Thoroni exhibebat. Historiam vide quoque in Sanct. Olofs Saga cap.* 110. *de Torone fracto & prostrato. Quod Thoronis potentia non acquieverint veteres, quin plures adscirent, apud Nostrum &c. cap.* 17. *de Haquino Jarl legitur.* Jarl var þa fyri á Ladum, sem hofut stadur var als rijkis hans, oc þar hafdi adur foreldri hans. og þat ett mykla hof er þar stód, hafdi hann eignat utalligum Gudum. *h e. Comes erat in villa sua Ladum, ubi primaria sedes totius Regni ipsius, ibique ante illum parentes ipsius habitarunt; hic exstructum fuit maximum Fanum: quod innumeris Diis consecraverat. Videatur Grevara Horolog principum de Diis variarum gentium parte* I. *cap.* 2. & 3. *ubi Romanorum* 280000, *referente philosopho Brusilio fuisse adseritur. vide quoque Le imagini de gli Dei de gli anthici, del Signor Vincenzo Cartari Reggiano. De diis in Septentrione cultu & ceremoniis in illis colendis videantur Notæ ad Hervorar Saga passim & Gautreks Saga, cap.* VII. *&c.*

(w)

(m) Ottar Jarl er þa red Gautlandi] *Comitem Ottarum non adfuisse cum Haquinus Jarl Vestro-Gothiam depradaretur, hinc satis adparet. Aliter refert Snorro, cui relationi quid tribuendum sit, non satis scio. Snorronis verba ejusmodi sunt. pag.* 124. Der hand kom efter blant de Gottiske skiær, lagde hand til landet, oc giorde it stort blodzoffer til sine Afguder, da kome der to rafne flygende, oc galede hóit, huor af hand tenkte sig kunde vide, at Odin Gud hafde annamet blodofferet, oc at hand hafde dag nock til at stride, da stock hand ild paa alle sine skibe, oc geck paa landet met alt sitt folk, oc drog met hærskiold igennem Gotland. Der kom hannem til móde Ottar Jarl, Hófding ofver Gotland, oc de stridde mod hinanden, oc Ottar blef slagen, oc megit af hans folk, men Hagen fick seier, oc drog vide igiennem begge Gotlandane med væbnede hand indtil hand kom til Norrie, oc drog saa ofver fielde til Trondheim. *Hac in Latinam transferre non tanti æstimo. Quod enim dicit*: Ottar blef slagen oc megit af hans folk, *contrarius hic Nostro scriptori est Snorro, cujus relatio de Ottaro, ut Haquinum exulem declaraverit, memorabilis est, si autem Ottarum occidisset Haquinus ut dicit Snorro, quomodo Haquinum persequi & illum proscribere potuisset Ottarus, & latronem sacrorum proclamare?* Ottar Jarl er þa red Gautlandi bregder vid skiott oc fer at Jarli oc nair hanum eigi, þui at Jarl var þa i burtu, Ottar Jarl queder þa þings og gerir Hakon Jarl utlægan, og skyldi hann heita vargr i veum, er hann hafdi brutit hit ætta hof i Gautlandi. *h. e. Ottarus Comes qui Vestro-Gothiæ tum præfuit lectis subito copiis, eum assequi conatus, sed frustra In tutiora enim se receperat. Convocatis igitur incolis ad judicium, Haquinum latronem & exulem declaravit, quod in summa pace, summum Vester-Gothiæ templum violasset, quare etiam sacrorum latro pronunciatus.*

(n) Og geldur einga skatta, Haralldi Kongi] *Hic locus indicat, tributum omne de Norrigia Haquino condonatum, cum altera vice Haraldo suppetias adversus Cæsarem Ottonem tulisset: aliam hujus rei causam, refert historia altera apud Husafeldens.* Sende Hakon Jarl Haralldi Kongi á einu sumre LX hauka enn gallt óngva skatta, firi þui ad Dana Kung gaf honum skatta alla, þa er hann atte i Norege, til starfs og Kostnadar, er Jarl hafdi ad veria landit firi Gunhilds sonum. *h e. Æstate quadam comes Haquinus, Haraldo LX. accipitres misit, nullum autem tributum pependit, Rex enim Daniæ omne jus suum ad Norrigiam ipsi remisit, propter impensas & operam quam in terra illa defendenda navare debebat contra Gunhildæ filios. Sed quid invasiones Gunhildæ filiorum ad Haraldum*

 perti-

pertinebant, ut hac solum de causa omne tributum condonaret, verior videtur Nostri scriptoris relatio, ob auxilium contra Ottonem præstitum, tributum remissum esse; Falconum insulam Norrigiam appellasse Haraldum, quod nulli alii reditus illinc Haraldo venirent, ex capite XLI. *auctoris Nostri constat.*

CAP. XIII.

Enn sa var Kaupmali med þeim] *De peiratarum legibus moribusque, pauca in notis meis ad Thorsteins Saga. cap.* XVI. *monui, quæ ibidem videri possunt. Sed Sigurdum comitem Anglicanum sociosque ipsius, parvi æstimatos in comparatione ad Olaum Tryggvasonium & ipsius asseclas, hic locus indicat: Olaus enim tres partes communis prædæ capiebat, cum Comes Sigurdus unam tantum acciperet; & milites Olai duas, Sigurdi autem comitis milites, tertiam saltem adsequuti.*

CAP. XIV.

Kappin Alpin] *Possent hic notari quædam de pugile Alpino, & more illo veteribus consveto, in extorquendis sibi matrimoniis; sed cum id ad Thorstani Vikingi filii historiam non omiserim, videat cui libuerit quæ ibi attuli; uti & hoc caput penè in Latinam conversum à vitrico meo in notis ad Hervarar Saga cap.* I. *Apud alios tamen scriptores non dum legi, in Anglia consuetum fuisse fœminis, maritos in solenni judicio eligere: Apud Russos vero id moris fuisse memorat Gaungu Hrolfs Saga & Sturlugi Starfvesames cap.* XXIV. *Olaus cum hac conjuge sua nec diu mansit, ut an conjugium fuerit nec ne, incertus sim. De filio tamen illorum memoratur hoc eod. capite, & in Chronic. Husafeldensi: ac Konunga Sagorna; quod pugnam habuerit cum Svenone Alfiviæ filio, tribus diebus ante Joliensia convivia. Tryggvi hic nominabatur, inque Norrigia cum paternum repetere regnum vellet occisus est, vide citatos & Snorr. cap.* 260.

CAP. XV.

Cum in hoc capite plurima ad Historiæ Nostræ fidem firmandam, & aliorum relationes conciliandas occurrant, in illo capite explicando curam sequentem impendi, & quidem aliquanto accurratiorem, quam quod necessum videretur in antecedentibus.

Notæ

(*a*) Hakon Sigurdarson) *Haquinus hic Sigurdi filius, patrem habuit Sigurdum Griotgards filium, qui machinationibus filiorum Erici Blodóx, interfectus erat; sed illis ejectis & interfecto Haraldo Erici filio in sinu Lymico, ad imperium Norrigicum pervenit Haquinus, idque tempore benè longo gubernavit, sine nomine tamen Regio. Fuit is ipse qui ad mandatum Gunhildæ Konunga moders, de intercipiendo Olao Tryggvafonio diu laboravit, & postquam se in imperio Norrigico stabilivisset, fallaciis iterum & deceptionibus suis illum aggressus, in Norrigiam allexit vide cap.* XVI. *&* XVII. *Sed suis retibus ipsimet implicatus est: & ob ingentia sua vitia subditis exosus, demum etiam à proprio servo caput ei præcisum est, & Olaus ad Regnum subditorum voluntate & auxilio evectus. Vide præter alios Theodoricum Monachum Nidrosiensem.*

(*b*) A þrettandi ári bardist Otta Keysari vid Dani: oc þa flydo þeir Haraldr Kongr og Hokan Jarl i Limafiord] *Historiam de fuga Regis Haraldi & Haquini Comitis, in Notis meis ad cap.* XII. *Historia hujus & alibi satis indicavi.*

(*c*) *Quomodo Haquinus Jarl tributarius Regis Daniæ factus sit, & esse desierit vide quæ ad cap.* XII. *adnotavimus.*

(*d*) Enn litlo sidar komo Jombsvijkingar] *De his variæ sunt Snorronis & Saxonis relationes, quæ & longe à Nostro abeunt. Saxo enim dicit hanc expeditionem Jombsvicensium, imperio Svenonis Tiugeskegg factam, id quod tam Snorro, quam præsens auctor nesciunt; Et cum comes Sigvaldus Julinum Burislao adversus Danos defenderit: vide Snorronem & Nostrum cap.* XXX. *Qui potuit Sveno Tiugeskegg in Julini cives aliquod imperium obtinere? Et quamvis narret Snorro, illos cum funus Haraldi patris Svenonis procuraretur una adfuisse, interque pocula vota fecisse de Haquino & Norrigiæ incolis invadendis, inde tamen nihil certi concludi potest.*

(*e*) Hakon Jarl for flundum til lands, oc ferdi fornir Gudum sinum]. *De hac re iterum relatio Saxonis perversa est lib.* X. *pag.* 183. *ubi Haquinum Jarl Regem Norrigiæ nominat, filiumque Haraldi, Erici Blodóx filii, dicit; quem Haquinus in sinu Lymico occiderat, ut prius monstratum est ex cap.* XII. *vide Snorronem & Nostrum: Illumque ob victoriam adversus Jombsvicenses peiratas adipiscendam, duos filios obtulisse Diis memorat hoc modo:* Interea defuncto apud Norvagiam Haraldo, filius ejus Haquinus, patriam hæreditariæ pensionis ignominia exuere cupiens, cum Haraldum auditis quæ Cæsar apud Jutiam gesserat, Germanicis diutulè bellis implicandum speraret, palam detrectandæ stipis audaciam præbuit, plus spei ac fiduciæ ex Saxonicis armis quam suis viribus capiens. Verum Haral-

dus rebus cum imperatore compositis, consortium Catholicæ religionis amplexus; divinam humanamque pacem Regno suo conciliavit: sicque Haquinum conceptæ inaniter spei irritum reddens, seipsum errore, patriam præliis liberaverit. Compertâ vero Haquini defectione, tanto in Norvagicæ juventutis contumaciam asperius animadvertendum putavit, quanto eam advetsum se cervicem insolentius extulisse cognovit. Missa agitur adversus hanc Julinæ piraticæ manu, Boo atque Sigvaldo ducibus, contemptus sui ultionem mandavit. Quorum Haquinus perspectis copiis, cum intolerabile rebus suis onus imminere cognosceret, excipiendi ejus materiâ non suppetente, tanquam humanæ opis diffidentia, divinam amplexus, superos inusitato piaculo propitiandos curavit. Duos siquidem præstantissimæ indolis filios hostiarum more aris admotos, potiendæ victoriæ causa nefariâ litatione mactavit, nec sangvinis sui interitu regnum emere dubitavit, patrisque nomine quam patria carere maluit. *&c. Sed hac etiam ignorat Snorro, qui quidem illum filium septennem Diis obtulisse refert, sed Noster novennem; Husafeldense Chronic. septennem, nomine Erlingum. Erlendum autem paulo ante mortem Haquini occidit Olaus Tryggvasonius vide Snorronem pag.* 146. *& Nostrum cap.* XVIII. *quare Haquino fuisse duos filios nomine parum differentes, quorum alterum Olaus Trygvasonius neci dedit. Haquinum filium suum devovisse refert Chronic. Husafeldens. & Noster, Thorgerda Horgabrud; quæ sine dubio religiosissima antistes olim exstiterat, & videtur post mortem â superstitiosis, inter Deas relata fuisse. vide Notas ad Hervarar Saga cap.* I. *Et credibile est, Haquinum non solum illam invocasse, sed etiam Deos Deasque, quibus illa fideliter serviverat: Odinum scilicet & ceteram Deorum turbam, Quod cum tempestate maxima & grandinis turbine Thorgerda advenerit, necemque intulerit Jombsvicensibus: de precibus item Haquini, utque filium suum Diis sacrificio obtulerit, prolixior Nostro est Husafeldensis; verba ipsius adscripta, Lectori haud displicitura spero. Illa ejusmodi sunt:* Nu geck Hakon Jarl uppa eyna Primsigd, og þar i riódur eitt legst hann nidr og horfr i Nordur, og mælist nu fyrir sem honum þotti vænligast, þar kemer hann bænordum, ad hann skorar á sin fulltrua þorgerdi brude, enn hun daufheyrist vit; Jall byder henni þa ad þiggia af sier blótskap, eina hluta og ymsa. Hun vil ecki þeckiast. Þa byder Jall henne Mannblót, og þikir Jalli nu óvænkast ràd sitt, ef hann fær ei urskurd. Eykur hann bodin vid hana, og þar kemur ad hann byder henne alla menn til blòta, ad hun skylde onkiosa, nema sialfann sig, og Eirikr, og Svein syne hans. Nu þà þorgerdur blótid og Kaus Erling son Jalls: hann

var

var VII. vetra gamall og hin efnilegaste og frijdasti. *h. e. Jam descendit Haquinus in insulam Primsigd, ibique in planicie quadam se projecit, Septentrionem adspiciens, effuditque preces humillimas, ultimoque illas ad fidelissimam suam Thorgerdam Horgabrud convertit, quæ surdam se illo tempore præbebat. Sacrificia igitur varia offerebat, sed nec illa acceptabantur. Offerebat tunc Comes hostias humanas, desperabatque ni succederent preces. Repetebat itaque vota, ultimoque unumquemque, quem illa vellet præsentavit; se præter, Ericum & Svenonem filios suos. Acceptabat jam Thorgerda vota, elegitque in Sacrificium Erlingum filium ipsius, qui septem annos natus erat, spei optimæ puer & elegantissimæ formæ.* Paucis interjectis. Nu tok veder strax at þickna, og dreger upp sky helldur skiött ur Nordri. Þa var so komit daginum, ad helldar tók ut eikuna, skiött var allskiád. Þui næst filgde iel med elldingum og reidarþrumum. Attu Þa Jomsvikingar ad vega i moti ielinum, enn menn feingu ei betur enn stadid firi vedri og bysnum, so seigir i Jomsvikinga drapu &c. Suo var haglid stórt, ad huart hagilbornid vo eyrir. *&c. Jam condensabantur nubes, deque Aquilone intemperies veniebat, tenebræ oboriebantur & lux disparuit, sequebatur autem tempestas cum tonitru & fulgure. Debebant tunc Jombsvicenses pugnare adversus tempestatem, vixque propter ventum & portentosam procellam stare poterant, ita hæc de re Jombsvicensium historia refert &c. Quælibet grando unciam ponderabat.* Halvardur forunautur Bua, sier fyrstur manna Þorgerdi Horgabrudi i lidi Jalls, enn sidan sau Þad fleyri, ad kona var á skipi Hakonar Jalls. Þa er i rauf vedrid, og syndist Þeim sem ór flye, af huorium hennar fingri sem tijdast, enn huor ór vard mansbane. *&c. & mox.* Sigvald Jarl og hans menn Þottust lijka sia flagdit og mælti, ei er nu vid menn eina ad eiga, hellder vit vesta tröll, enn Þo er einsett ad vier holldunst vit sem best. Þa elldi nockud ielit, tok Jarl Þá aptur til ad heita á Þorgerdi og Yrpu syster hennar. Tok enn ad nyu ad rókva ad odru ieli. Sia nu Jomsvikingar i Þessu Jeli óndverdu, ad Þæir systur hófdu eitt atferli bádar, sem Þeir hófdu fior sied um eina. Þa mællti Sigvallder, nu vil eg flya, og giore so aller mijner menn, Þui ecki er vit menn ad beriast, eru nu tuo tröll, Þar ader var eitt, er Þad til málbótar, ad vid strengdum ecki heit, ad beriast vit tröll hier i Noregi. *h. e. Havardus asseclæ Bui, primus Thorgerdam Horgabrud comiti adesse vidit, post hoc pluribus adparebat fœmina, navi Haquini Comitis inesse. Tempestas minuebatur, videbaturque illis continue sagitta de quolibet ejus digito emitti, quæ singulæ necem alicui attulerunt. &c. Sigvaldo comiti & ejus militibus hoc quoque monstrum adparebat, dicebatque*

jam

jam non amplius Nobis cum hominibus res est, sed potius cum pessimis monstris durandum tamen nobis. Langvere jam tempestas cœpit, sed Comes iterum Thorgerdam & sororem ipsius Yrpam, invocare non destitit. Jam ad procellam iterum condensabantur nubes. Adparebantque Jomsvicensibus ambæ sorores uni labori intentæ, quod ab una saltem fieri prius videbatur. Sigvaldus itaque dicebat, jam fugam capescere volo, quod & singuli mei facient, duo siquidem monstra adparent, cum prius unum tantum visum: Sufficit ad excusationem, quod vota non fecerimus ut cum monstris in Norrigia pugnaremus.

(*f*) þa flyddi Sigvald Jarl med þriatige skipa til Danmerkur] *Hic Sigvaldus Comes hoc sibi semper ingenitum habuit, ut nullius esset fortitudinis; sed ad deceptiones & fraudes unice compositus. vide Snorronem & Nostrum cap.* XXX. *cap.* LVIII. *&* LXI. *Saxo tamen illum jam captivum ductum & summæ fortitudinis signa exhibuisse, hoc modo refert, lib.* X. *pag.* 183. Accidit ergo ut Norvagienses cœli quam suis viribus fœliciores, Danos districtam adversum se numinum iram haud dubie sentientes, ante fuga quam cædibus implicarent. Inter quos Carlshefni ac Sigvaldus à victoribus capti, quamquam dimicando speciosissimam rei militaris operam edidissent, aliquanto tamen plus laudis in vinculis quam prælio meruerunt. Haquinus enim celeberrimam Danicæ juventutis fortitudinem, exploratius nosce cupiens, duos qui captivorum patientiam plenius experirentur admovit. Tantum enim virium animis eorum à natura insitum esse fama fuerat, ut etiam receptis in vultum ictibus, ne leves quidem superciliorum motus ederent, atque adversus, omne percussoris irritamentum in eodem animum habitu continerent. Cujus experientiæ gratia prior Sigvaldus ingentis satellitis fuste percussus, oculos motu vacuos præbuit. Quin etiam eo minus fortunæ cessit, quo miserius virtutis suæ experimentum habuit. Nec minus in reliquo mentis robur adparuit. *&c. Quæ omnia postquam probrosa fuga, Boum reliquisset Sigvaldus, accidere non poterant. Insidias hic quoque Olao Tryggvasonio struxit, cum ipsi imminerent Olaus Rex Sveoniæ, Sueno Daniæ & Ericus Jarl, utque nihil hostile metueret, jurejurando persvasit. vide Nostr. cap.* 61. *Sed an athleta hic, bello inter Svenonem & Olaum una interfuerit, incertus est Noster cap.* LXV.

(*g*) Er Bua sa menn sina falla] *Bouum hunc inter Julinenses fortissimum fuisse, ex Snorrone & Nostro constat: Cum enim Sigvaldus, qui semper timidus memoratur, fugam cum triginta navibus capesseret, nullo modo hic fugere voluit; quin fortium virorum more, quidquid accideret, potius perferre & subire.*

CAP.

Cap. XVI.

Þa hugsar hann á marga vega] *Historiam de Comite Haquino, ut Olaum Tryggvasonium intercipere studuerit, longe aliter refert Snorro in Olai vita: Sed cum in aliis multis de Olao inter se discrepent, verior videtur auctoris Nostri relatio, quia Snorroni, in iis quæ maximi sunt momenti semper convenit*, Adeo ut de hoc manuscripto in patriam illato, multis nominibus nobis gratulari possimus.

Cap. XVII. & XVIII.

Om Hakon Jarl den rijke] *Vitia Haquini Comitis quæ hic recensentur, in Snorrone Sturlesonio quoque exstant; ibique videri possunt. Et mors quoque ignominiosissima ipsius, quæ cap.* XVIII. *memoratur, ibidem pari modo describitur, uti & in notis ad fragmentum historiæ Olai â vitrico meo Olao Verelio edit. Noster tamen in ipsius fuga & morte, & poena servi illius, qui illum occiderat inferenda, ceteris accuratior existit. vide præsens cap. & cap.* XVIII.

Cap. XIX.

Bæ er heitir Rimul] *De matre familias in prædio Rimul. Nostri scriptoris pulchra est traditio, fœminam scilicet præstantem ibi habitasse. Theodoricus tamen monachus Nidrosiensis, concubinam illam Haquini nominat; sed cum totam historiam Olai perverse satu tradiderit, nec major fides illi in his quam in ceteris; haud dispari modo relatis debetur.*

Fra landa skipte] *Situs Norrigiæ elegans hic exstat descriptio, observatuq; dignißima. Ubi & Sveoniæ & Gothelbæ mentio fit, uti & ubi tam Sveonum quam Gothorum habitationes & sedes, olim fuerunt & adhuc exstent, manifeste monstratur. Cum nostro de Gothelba convenit Theodoricus Monachus Contra quam Nobiliss. Grotius, de Gotbelba, & de Gothu Cluverius, Pontanus, Stephanius, Lyscander, Rosenfontanus, Vormius, Piasecius. &c. statuerunt. Quare quæ super illorum relationes â beato vitrico meo Verelio observata, in scedis ab illo mihi relictis habeo, huc adponere non inconveniens duxi.*

Philippus Cluverius, in antiquis memoriis satis versatus, sed pro lubitu suo // omnia in ordinem redigens: Sveonum regnum, quod semper Sveones incoluerint, continua certaque serie antiquißimum in Orbe terrarum esse, in Geogra // phia sua adserit. Magnum profecto argumentum, quare regia administratio, // ceteris Rerumpubl: formis anteferri mereatur: utpote quæ angustioribus periodis circumacta, intra breve plerumque tempus interierint. Quod autem â pri //

 mu

mis initiis, ad hac usque tempora, firmum steterit regnum Sveo-Gothicum; *nec in aliud imperii genus transiverit; inter ceteras ha potissimum videri possunt causa: situs loci, adversus externam vim, naturâ ipsa satis munitus: Aeris salubritas, & genus terra, necessaria suppeditantis: jus incolendi injuria non quaesitum, quod primo immigrationis tempore in vacua venerint majores nostri: prisca frugalitas, robur, fortitudo in armis, & fœcunda sobolis propagatio: pauca cum exteris commercia, qua lites, sæpe & arma provocant. Regum definita legibus potestas; & moderatum regimen: Principes pauci, sæpe & nulli; ignorata potentiorum & nobilitatis privilegia, adversus vim legis: aqua libertas, & nullius ambitioni mancipata reipublica munera. nulla Sacrorum diversitas, nec discordes, circa divinum cultum animi: subditorum in Reges obsequium, & inter se mutuus amor. Si quando improbi regum mores & licentia populi, felicem hunc statum arietaverunt, successorum tamen virtute & industria, ita suffultus mox fuit, ne unquam corrueret.*

Dicitur patria Nostra nobis Svearijke, *& contracte* Sverige *i. e. Sveonum regnum; item* Sveaod *hoc est Sveonum terra; possessio. Latine autem* Sveonia, *indigena.* Sveones *&* Sviones, *Tacito, Adamo Bremensi, Eginhardo, & aliis recte scribentibus. Nam illud* Svecia *&* Svecus, *monachorum nobis peperit barbaries:* Sveden *etiam peregrinorum debetur consvetudini, nostra plerumque ignorantium. Neque minus impertinens est Pontani detorsio pag.* 690 *à* Se, *hoc est lacus &* Veden, *via, inde contracte* Sveden. *Nos ipsi hanc non invidebimus ex mustaceo laureolam. Recte monuit Cluverius, Sveones hunc tractum semper incoluisse. Petrus Parvus, ut Sveonum origines traducere possit, Suevos ê Germania littoribus huc infusos, & postea retrogressos in Suevia sedes posuisse contendit; alios autem in Helvetios tendentes Surik condidisse, allusione ad nostram patriam. Videas etiam Germanos non paucos, ex Germania originem Nobis obtrudere, ex hodierna, credo, facie, veterem ejus conditionem æstimantes. Sed si in Julii Cæsaris, Tacitique tempora respicere voluerint, reperient, auctorum istorum testimonio, illam suam jam excultam Germaniam, tunc fuisse informem terris, asperam cœlo, tristem cultu, aspectuque, nemini adpetendam nisi si patria esset: terram in universum aut sylvis horridam aut paludibus fœdam. Nec ullas Germanorum populis urbes habitari; ac ne pati quidem inter se junctas sedes, sed discretos diversosque colere. Quantum autem ex Germania tum occupaverit Hercinia sylva, Cæsar satis indicat. Cur autem Sueones Germaniæ populus non sint, mox subjungetur cum Gothorum originem adseruerimus.*

Proleg. Grotii ad Procop.

De:

De qua, uti & nomine non unum sentiunt auctores. Arngrimus Gothos, quasi Jättar *(Gigantes) Josuæ temporibus terra Canaan ejectos; Johannes Buræus ab Zoroastre Asia pulsos huc immigrasse auguratur. Nos tacente antiquitate, conjecturas illas in medio relinquimus. Guilhelmus Postellus Cosmograph. ab Hebræo* Genth, *hoc est decor & splendor universi; Hugo Grotius à* God, *bonus & hospitalis, nomen ipsis faciunt, plausibiliter magis quam ex vero. Nam Hebræorum nominum consvetudines ab omnibus retro seculis, Nostris ignotæ; & hospitalitatis illa bonitatisque laus, Gothis propria non fuit, sed Sveonibus cæterisque Arctois populis tum illis communis; ut absque vanitate & jactantia nomen inde sibi arrogare non potuerint; homines ceteroquin in laudes suas non effusi. Ab Gether Semi filio ipsos denominat Melanchon: Nostri etiam plerique ab Gether sed Japheti abnepote, nominis originem adstruunt. Sed de nomine satis: jam ipsos gentis natales inquiramus, quos nobis abjudicatos, Germani, Poloni, Danique sibi vindicant. Videamus autem quid singuli adferant ad assertionem suam adstruendam. Petrus Parvus Rosenfontanus, cum Gothorum titulum jam inde ab hominum memoria Regibus Daniæ falso arrogasset: Nunquam enim ante unionem trium regnorum, nomen Gothicum in ipsorum titulis comparuit:* Jutiam inquit, quam veteres Cimbriam dixere, Gothi vetustissimis temporibus in Borealem & meridionalem diviserunt, & cum orientalibus Gothis emigrantes ad perpetuandam incolatus memoriam nomina eadem hisce ditionibus post se reliquerunt. Nam quæ primum Gothia, ea postmodum Guthia, inde Jutia per literarum transmutationem vocari cœpta est. *Et paulo post.* Quasi vero discriminis permultum inter Gothos & Juthos seu Guthos interesset. *Excutiamus quicquid hoc est commenti. Juthiam ais, ab veteribus dictam fuisse Cimbriam! ubi ergo Gothia tua vetustissimis temporibus, ad perpetuendam incolatus memoriam, ab emigrantibus in borealem & meridionalem divisa? Nisi forte* Cimbriam *vertis in Gothiam, ut hanc deinde in Juthiam; quod tuo judicio, etiam inter dissitissima nihil discriminis interfit. At Saxo tuus, Ericus Pomeranus & alii, tam lepidæ inventionis meminisse non potuerunt, qui Gothos Nostros & Juthos tuos perpetuo disparant. Et si ex Iuthia tua, ad quam collata Gothia Nostra, vix parva quædam præfectura, tuo judicio est, Gothi prodiissent; non jam Ostro-Gothos & Visi-Gothos sed* Nor-Gothos *&* Suder-Gothos *in annalibus legeremus, inaudita hactenus nomina. Ostro-Gothi & Visi-Gothi in Italia & Hispania fuerunt; sunt ejusdem nominis discrimine in Scanzia. Sed utri horum ex aliis? Externos illos è Scanzia prodiisse Iornandes, Lazius & plures affirmant: illos huc accessisse nemo unquam dixit,*

& quomodo Gothorum in Italia & Hispania interierit nomen, scriptorum annales evidenter monstrant. Ostro Gothorum autem & VestroGothorum nomen natali solo debetur, ut asserit Cranzius. *Miror etiam Pontanum stolidis hisce (*Rosenfontani*) nugis facundiam suam commodasse; qui ut Gothos Cimbricæ Chersonesi indigenas evincat, Bedæ Vitas vertit in Iutas, hos in Vitangos, Iutungos, Giutungos, Gungos, Gothos. Quis deliria somnia absque risu audiat? Si fucos & ludos facere cuiquam animus esset, mi-nori nominum confusione, pro Dano diceret Vanum; Vallum verteret in Gallum, ex Germano Carmanum, ex Polono Volonem, ex Pontano fontanum faceret; Petrum Parvum, tetram larvam compellaret; & sexcenta hujusmodi. Sed ego talem fingendi libidinem jam diu execror. Audiamus jam ceteros Senatores.*

Lib. 2. com. in Sax. Gramm. pag. 69. Gothi origine Dani sunt, *ait Stephanius.* Danicum imperium antiquitus in tria arctoi orbis regna discretum fuisse Vormius narrat: Cimbricum, Gothicum seu Gethicum & Danicum; singula vero suos reges imperio secretos habuisse, donec fatali rerum vicissitudine Danicum nomen reliqua absorpserit.

Pag. 7. Fast. Danic. *Sed Lyscandrum præteriisse, ea vero injuria esset maxima. Is postquam Scaniam velut alterum orbem delineasset, & viginti quatvor Principatus, in iisque sebytiam (* Stykkerrit *) latissimorum camporum, inibi collocasset: Celebratissimas etiam & nominatissimas urbes, ex cerebro suo, exædificat, nulli scriptorum, usquam memoratas.* Stante inquit, regno Gothico, Scania opulentissimum & nobilissimum Aquilonis emporium fuit: Inde post Haraldum Hilderand magna cum admiratione floruisse Trileopolim. *Stante inquit, Regno Gothico? Dic quæso ô bone, quando illud ex rerum natura evanuit, aut quis gentem florentissimam excidio delevit, quæ adhuc in antiqua sedibus permanens, amplissimum apud nos regnum constituit? Sed est hic plerorumque Danorum candor, ut nostra invidiose detorqueant & livore obnubilent: ita plures regum Nostrorum, satrapas & præfectos, per contemptum adpellare consueverunt. Gothicorum vero facinorum gloriam, nimium quantum venantur; qui res Danorum, nostro seculo misère in annales: Quantumvis cur in istam laudis participationem venire debeant, rationibus penitus destituantur? Nullum gentis encomium prætermisit Saxo, in suorum laudibus nunquam parcus; hoc tamen suis arrogare non est ausus: sed Gothos à Iutis, ut gentes diversissimas, semper discernit Adamus Bremensis, Gothos Sueoniæ populum semper facit, Gothiamque Sveoniæ conterminam* Gothorum populos in Sveonia regnantes. *item alibi:* Ex ipsis populis Svediæ proximi ad nos habitant Gothi; qui occidentales dicuntur: alii sunt Orientales, verum Vestro-Gothia confinis est provinciæ Dano-

rum

// rum, quæ Sconia dicitur: à qua ferunt diebus septem perveniri
// usque ad civitatem Gothorum magnam Scarane: Deinde Ostro-Go-
// thia protenditur, juxta mare quod Balthicum dicitur, usq; ad Bircam.
// *Alibi*: Occidentalis Gothia Danis proxima *Helmoldus*: Est autem
// Birca oppidum Gothorum celeberrimum, in medio Svediæ posi-
// tum. *&c. Plura illustria scriptorum testimonia huc arcessere supervacaneum*
// *est, quæ si quis desideret, collecta inveniet ab Grotio in Procopium. Danos*
// *Gothorum Sveonumque coloniam esse, plura evincunt monumenta; regno ta-*
// *men Regis Dani auspiciis firmato, Gothico nomine nequaquam se censeri vo-*
// *luerunt: Sed quæ foris perpetraverunt, vel Cimbrorum vel Danorum vel de-*
// *nique Normannorum nomine celebrantes, ab Gothis Sveonibusque hostili sem-*
// *per odio dissiderunt. Dani hactenus. Jam ad Sarmatam aures convertamus.*
// Gothos sive Getas (idem enim sonat utrumque apud omnes erudi-
// tos) illos inquam bellicosos, veterum historicorum (recentiorum in
// antiquis, nisi nitantur antiquorum testimonio, parva fides) nullus
// uspiam memorat ex Svecia prodiisse, vel ibi sedem commerciumve
// aliquod unquam habuisse; sed concordi sententia omnes, præsertim
// Orosius hist. lib. 1. c. 2 refert Gothorum sedes contiguas Alanis &
// Dacis, prope pontum Euxinum & Istrum consistentibus; & Proco-
// pius ac Jornandes asserunt eos ex finibus Asiæ, à Tanai & Meoti
// Palude Pontoque Euxino (quæ regio utique à primis seculis semper
// fuit & nunc est Sarmatarum sive Slavonum, utpote Russorum seu
// Roxolanorum, Moschorumque perpetua sedes) egressos versus me-
// ridiem, superato in Dacia Istro, in Moesiam Thraciamque excur-
// risse. *&c. Paucis post ait.* Adamum Macovium se procurante Lega-
// tum ad Philippum quartum in Hispania perquisivisse antiquissima
// Gothorum monumenta, ac inter alia multa invenisse sacram Hebræ-
// orum historiam lingva Gothica scriptam, sed in qua Sveci qui in
// aula Sigismundi erant non pauci viri docti, cum veteri lingva obso-
// leta Svetica vel demum cultiori Svetica vel Germanica comparatâ,
// ne unum verbum reperire potuerunt, in quo una alteram, vocis
// aut syllabarum, vel Etymologiæ significationisque proprietate assimi-
// laret. Imagines autem antiquæ Gothorum & Vandalorum, quæ
// ibidem in Hispania alicubi visuntur, referunt vestitum Sarmatico
// similem. *Tria si recte percipio hic adserit. Veterum neminem Gothos è*
// *Sveonia eduxisse: lingvam Gothicam, ne in minimo quidem cum Sveonica*
// *congruisse; eorum habitum fuisse Sarmaticum. Sed primum illud Ablabii,*
// *Dexippi, Jornandis & aliorum testimonio falsum est. Illi enim primam*

Paulus Praefecius Cronic. pag. 36

Gothorum patriam Scanziam faciunt: indeque transgressos circa Pontum & Mæotim consedisse, expulsis indigenis, sive illi Sarmatæ fuerint sive Roxolani. Neque tamen stabiles ibi sedes diu habuisse: quia enim pacem inopem experiebatur gens armis adsveta, excita sedibus suis Mœsiam, Thraciam, Illyricum, Pannoniam, Græciam, Asiamque pervagata est. Quod Sigismundi aulici Sveones intelligere non potuerint, sacram historiam Gethica lingva diu obsoleta, perscriptam, sententiæ nostræ nihil derogat. Quod enim locuti sunt majores Nostri ante quatvor & ultra secula, jam non intelliges sine interprete antiquario. Addere vero debuisses Piacesi Macovium, veterem illam Gothicam bene intellexisse, utpote Sarmaticam & maternam, & aliquid forsan dixisses. Iam despiciamus an Germania, evolutis aliquot seculorum periodis, locupletata habitatoribus, patriam nostram suis coloniis insederit. Philippus Cluverius, Hispanos, Gallos, Illyrios, Britannos, Cimbrosque, Germanos fuisse, Germanicâque olim locutos, ut solet, satis confidenter jactat: quibus Nos etiam parvam accessionem aggregat; ab Aschenaze propagatos omnes. Subjungit autem, regnum Nostrum in orbe terrarum antiquissimum esse, quod semper Sveones incoluerint. Si hoc verum, quomodo ab illis Nos, qui jam tum eo potentiæ non devenerant, ut domi regnum constituere potuerint? Ista colligendi ratione Germanos à Nobis produceret alius, quod Fagio Scedels, Ritio, Goldasto, Bertio, Grotio, aliisque existimatum; sed illud Nos non intendimus. Iam religionis & sacrorum ritus iidem, populum eundem arguere solent: Germanis nec templa, nec Deorum simulacra fuisse Tacitus adserit: de Gothis & Sveonibus contrarium evincit idololatria illa horrenda, cui miserum in modum dediti quondam fuere. Et lingva illa affinitas olim Nobis prope nulla: postquam vero Albertus Ericus, & Christophorus sceptro Nostro potiti sunt, germanizare etiam cœpit lingva Nostra: valido semper in subjectos exemplo & auctoritate imperantium, nec minus commerciorum frequentatio ad lingvæ genium corrumpendum valuit. Iam ad Gothos propius veniamus: quos Imperii Romani vastatores ex Scanzia Nostra educunt, Ablabius, Jornandes, Rodericus Toletanus, Rodericus Sancius, Sigebertus, Otto Frisingensis, Bartholomeus Anglus, Crantzius, Æneas Sylvius, Suffridus, Cytræus, Sigismundus ab Heberstein & plures alii. Hispanis etiam persvasissimum semper fuit, majores suos Visigothos primam hanc patriam incoluisse. Quorum omnium persvasio, ne vana existimari possit, haud leviora rerum momenta faciunt. Libros quos in Italia olim Gothi cepissent, ex Sveonia extulisse Marinum Pontificis legatum cronicon Slavicum commemorat. Ostrogothos & Visigothos nominis diversitatem è prima patria secum extulisse Ablabius & Blondus tradunt. Sed

ubinam

ubinam gentium in tota Germania Ostrogothia & Vestrogothia? Apud Nos vero florentissimum sunt regnum. Leges præterea Nostræ Visigothorum domestica, paternam hereditatem Gotho in Græcia militanti adimunt, abjecto revertendi proposito. Neque minoris fidei documenta lapides runici exhibent, quos consangvineis in Moesia Græciare pugnantibus ac interfectis, parentes, fratres, filii, necessarii domi erexerunt, notatis nominibus, & rei gestæ titulo. Quod pietatis officium ac æternitatis memoria, extraneis credo, & incognitis impendi haud potuit. Hujusmodi plura documenta haberemus, nisi inconsultus monachorum Zelus circa Christianæ pietatis initia, literaturam runicam abolevisset, ut cum ipsâ impietatis paganæ radices evellerentur. Prout ab Recaredo etiam in Hispania factum, qui omnia Gothorum scripta monumenta combussit, ut cum illis hæresin Arrianam exstirparet. Cluverius interim sola præjudicandi libidine abreptus, spreto tot illustrium scriptorum consensu, rerumque argumentis, nullos unquam Gethos in Scanzia fuisse contendit; Jornandemque ridiculæ fabulositatis arguit, quod popularibus suis primigenium hoc solum adsignaverit, cum ad Vistulam Gothones ponat Tacitus. Potuisset vero Cluverius, si calumniandi absuisset studium, iniquam de Jornande censuram omittere, cum Gothos Scanzia egressos ibi consedisse adserat, ubi Gothones collocat Tacitus. Unde postea digressi ad Moeotim migraverunt. Credibile vero est, quosdam in occupatis sedibus remansisse, inter quos Samo-Gethæ, quod nomen eosdem Gothos sonat. Aliam Jornandi dicam scribit Pontanus ex temporum calculo, quod Gothos Marci Aurelii tempore primum cognitos, cum Gethis confundat, qui ante bellum Trojanum innotuerant. Doceat vero oportet Pontanus, Marci Aurelii tempore. Gothicum nomen primum natum. Tot equidem inter Jornandem, qui Justiniani tempore vixit, & Marcum Aurelium, non sunt secula, ut de Gothis scribere deberet: Ex hac Scanzia Gothi quondam memorantur egressi. Hunc egressum è Scanzia non Taciti tantum sed & Pythea temporibus multo fuisse antiquiorem haud injuria existimat Grotius. Potuit etiam post primam hanc plures emisisse colonias Scanzia: unde majorum minorumque Gothorum discrimen natum quibusdam placet. Ceterum fuerintne Getha Gothique idem populus, quod Jornandi, Procopio, Orosio, Hieronymo, Spartiano, Claudiano, Bernhardo Iustiniano, Scaligero, Octavio Ferrario, Heinsio, Piasecio & aliis, traditum; an vero diversus, ut aliis visum, nostrum tenue judicium determinare non audet: cum utrinque non desint adsertionis documenta. Notandum etiam hic Adamum Bremensem adserere Albim, per medios Gothorum populos currere in mare, indeque Gothelbam dici. Quod de celebri Germaniæ fluvio accipit Grotius, indeque Bremensem Gothos in Germania

collo-

collocare autumat; Ceterum Bremensis verba hoc haud asserunt. Non enim // Germaniæ Albim intelligit: sed flumen illud quod in jugis montium Norve- // gicorum, quos improprie Riphæos vocat, oritur, & per Vermelandos ac // Visigothos defluens, prope Elfsiburgum oceano commiscet. Vocatum id Bre- // mensis avo Gothelbam, instruere nos Snorro Sturlason potest, in gestis Re- // gis Olai Skautkonung, diciturque ab accolis hodieque Göthaelf, cujus præ- // cipitium Trollbettan nuncupatur. Nam illud nomen Elba sive Elf proprium // nobis non est, sed commune quo magnum flumen indigitamus. Ita quod per // Dalcarlos defluit, magnoque impetu ad Elf. Carlby in Codanum se exone- // rat, Dala-elf nuncupatur. //

Helvetii sive Svitzeri â Sveonibus se originem trahere, ipsi fatentur omnes. // Licet Germani quidam aliter ipsis persuadere nitantur. &c. //

Hæc usque beatus vitricus meus Olaus Verelius: reperiuntur adhuc plura in scedu illius; ab illo mihi relicta; quæ alibi commodius inserentur.

Cap. XXII. XXIII.

In his capitibus tempora Olai Trygvasonii, tam prospera quam infortunata; cum ipsius quibusdam actionibus, satis accurate recensentur; & ob Cronologiæ Norrigicæ memoriam, notari merentur. In cap. autem XXIII. *tempora inter illum & Haraldum Pulchricomum, pari modo memorantur, & de fide Orcadensibus & comiti qui illos gubernabat inculcata: quam historiam paulo aliter refert Snorro. vide tamen Theodoric.* Monachum Trondheim: *cujus relationes tamen parum sibi interdum cohærent.*

Cap. XXIV.

Þad hefur hier verid sidur at giefa þor, eda Odni; edur odrum Asum minni at Veitzlum] *Verba hæc sunt, juxta auctoris Nostri traditionem, Sancti Martini episcopi; jam dudum mortui & mandata Regi Olao Tryggvasonio, per adparitionem data; ut illum in posterum coleret; quibus subsequutum fuisse miraculum, â Snorrone & Nostro refertur: vide Nostrum cap.* 31. *Huic historiæ aliquid tribuere, poterit qui voluerit; ego ejusmodi relationibus parum accedo. De Thorone autem & Odino quod refert, in illorum memoriam magnos scyphos â veteribus evacuatos, à temporum illorum non solum simplicitate, sed etiam superstitione in dæmonibus illis colendis, non abhorret, Videri potest Herrauds Saga cap.* XI. *ubi de Thoreri, Odini &*

& Frey, & omnium ceterorum Aſarum memoria celebrata, pari modo ac Noſter meminit. Citatum locum vide in Notis ad Gautreks Saga, in Sveonicam lingvam tranſlatum. In Sancti Olai autem hiſtoria majori. Voru þar drykiur miklar, og voru minnin aull ſignut Aſum, eptir fornum ſijd. *i. e. Larga ibi erant compotationes & pocula omnia Diis Aſianis conſecrata, pro veteri more. vide Notas ad Herrauds Saga pag. 102. & 103. Loccenii Antiquitates pag. 140. Sed non ſolum in Deorum gentilium memoriam exhauriebantur pocula, verum etiam in clarorum virorum, cum aliquo certo voto, qua de re Saxo & Snorro de Ingialldo Illrada, & de aliis Sveo-Gothis, item Loccenii Antiquitates lib. 1. Verelii hiſt. Sveo. Goth. lib. 1. cap. 2. Cetei ique gentis Noſtræ ſcriptores. Et cum heroum memoria apud Noſtros celebrata fuerunt, dicebantur iſti Bragebiegere (i. e. Heroibus pocula conſecrata.) Fiebatque, ut de Ingialdo modo indicavi, cum certo aliquo voto: loca ipſa ſollicitare, cum ubique in Veterum hiſtoriis exſtent, ſupervacaneum duco. Hac de re Vormius Monument. cap. V. pag. 28. Ubi poſtquam morem hunc, cum ſacra peragerentur obſervatum meminiſſet, ſic concludit.* Hinc in memoriam Othini pocula exhauriebant, quo Regi & toti Regno bene eſſet. Mox Niordi & Frey: (*dicere debebat, mox Thoreri Odini & ceterorum Aſarum Niordi & Frey. &c.*) Memoria poculis recolebatur; annua ut ipſis contingeret felicitas, frugumque & reliquæ annonæ ubertimus proventus. Multi Bragebeggere exhauriebant, id eſt Heroum, regum & amicorum, & in bello fortiter rem gerentium memoriales ſcyphos, quibus eorum manibus parentare ſe credebant & minde vocabant. *Minni dicere debebat Vormius, quod memoriam ſignificat; error quoque eſt in voce* Bragebeggere, *cum* Bragebigare *recte dicuntur ſchyphi qui in memoriam heroum evacuabantur; idque non pro annona felici proventu ut refertur, ſed in memoriam heroum, ut ſe paria illorum actionibus facturos recordarentur & pollicerentur Chriſtianis autem temporibus, nec eundem morem amiſerunt, & memorias non ſolum heroum, ſed ſanctorum, & veri etiam Dei, invicem propinaverunt. Qua de re, ritus nuptiales Iſlandorum quos habuerunt prius quam à Papiſmi reformarentur erroribus, ſatis teſtari poſſunt, unde ſequentia exſcripſi. Folio mihi 1.* Skal er hier ſyri bord borin og dryckur i ſkeinktur, og ætlud til Heilags anda minningar. *h. e. Schyphus potu repletus menſa noſtra allatus eſt, qui memoria Spiritus Sancti deſtinatus Fol. 3.* Fyri Gudzfadurs minni, efter Heilags Andas ſkal, antiphona, *&c. h. e. Ante memoriam Dei patris, exhauſto memorali ſcypho Spiritus Sancti, antiphona. Fol. 5.* Fyri Chriſti minni antiphona. *h. e. Ante memorialem ſcyphum Chriſti antiphona. Fol. 7. De memoria Mariæ virginis celebrata, loquitur. Fol. 8. Sequitur ut ſponſus*

& sponsa invicim propinaverint. Repetebantur dein Spiritus Sancti & Jesu Christi memoria Fol. 9. & 10. Folio autem 12. Regis memoria celebrabatur & Fol. 13. Memoria Sancti Martini vel Doctorum ecclesiæ. Ipsi ritus qui ibi describuntur, satis elegantes. Cantilenam de Christi memoria celebrata apud Nostros, adhuc habemus, quam quia curiosis haud displicituram credidi, huc adscripsi ex Burai Samulsyrio seu collectaneis pag. 775.

Jesus Christus wår Herre
Och hann war född i Betlehem/
Och alle Gudz helga Änglar
The sungo honom lof igen.
Songen sungo the alle Jula otto så:
Lofwat wari Jesu Marie son.
Hwem skal herbergera en wägfaren Mann?
Siälfwer Jesus Christus som alla wägar kann/
Solen under himmelen och Månen under sky
Siälfwer Jesus Christus ledsagar oß till By.
Drickiom wij thet fyrsta sinne
Wårs Drottins minne.

Runfrijd biuder Lag för sig/ Lag och rett
Rett som Tingamenn the dömma
Gud gifwe honom lijf och lycka/
Danne-swena dryckia Gudz minne/
Och alla måge glädia sig som här äre inne.
Johan hafwer Christi skäl uppå sin hand/
Signe honom Gudfader/ Sohn och then helge And/
Gud läthe honom lefwa och trifwas/
Synder och sorger fördrijfwa:
Genom thän helge And.

His non inconvenienter addi possunt quæ de Sinensium more refert Neuhof, *cum hospites excipiunt, inque illos affectum suum contestari volunt; primum scyphum Deo Cæli offerunt.* Ehe man sich niedersetzt nimt der Haußherr einen mitt wein gefylleten Krauß oder Becher auff einen tischteller in beyde hände und grüßet den/ der oben an sitzen soll/ sich gewöhnlicher manier nach gegen inn neigend: gehet dar auff auß dem saal in vorhaus/ und nach dem er sich da Solenniter geneiget/ offret er/ mitt nach dem suden gewandten angesichte/ selbigen Krauß oder Becher dem Herren deß him-

himmels und geust ihn auff die erden auß. *Sancti autem Martini, memoriam, Johannis, Mariæ & Nicolai, aliorumque in divorum collegium adscitorum cultum, non est operose ut disquiram. Omnia enim Istorum Tribulium collegia, vulgo Gilden dicta, certas ceremonias, cum ejusmodi pietatis opus exerceretur, semper indicant. Possedi quoque ante annos aliquot, leges Tribules in pergamena scriptas, antiquitatem bene exhibentes. Anno scilicet* 1424. *conscriptas, longoque ordine præcipientes; quemadmodum Sanctæ Mariæ virginis, Sancti Martini & Nicolai feriæ, poculis celebrari deberent; patronorum nempe conventuum: memoria Martini die Martini, & Mariæ, visitationis Sanctæ Mariæ &c. colebatur, qui dies potando toti consumebantur, idque ordine, juxta Legislatorum præcepta: dein nox sequens vitiis plurimis extracta fuit, luce talia non indicante.*

CAP. XXVII.

A daugum Hakonar Jarls tok Suneya eptir fodur sin erfd og eygner myklar] *Meminit auctor Suneyam Regiam puellam in Irlandia, ubi Christiana fides jam diu viguerat; Imperium mortuo parente suscepisse, cum tamen fratrem habuerit nomine Albanum, ut in præsenti capite legitur; sed propter peiratarum invasiones, diu id defendere non potuit:*

Muliebre non est Regna tutari patris. *Seneca in Hypolyto: vide Lipsii Polit. lib. 2. cap. 3. & notas ad illud caput. Et cum in præcedenti auctoris Nostri capite de Sanctorum hominum reliquiis, in insula Norrigiæ Selia repertis, aliquid memoretur; credibile est illam cum sociis suis illuc appulisse; diemque supremum ibi obiisse. Ad oram codicis, unde manuscriptum quod habeo exaratum, adnotatum fuisse Jonas Rugman reliquit:* Anno 1170 var Sancta Suneya færd til Bergen, og let Pall Biskup skrijnleggia hana annad sinn. *Quære in historia Sanctæ Suneyæ in fine. h. e. Anno* 1170. *reliquiæ Sanctæ Suneyæ Bergam translatæ, quas iterum in arca condi Episcopus Paulus curavit, quære in histor. Sanctæ Suneyæ in fine. Hujus Sunesiæ reliquiæ exportatæ Bergis, cum Haquinus Haquini filius coronaretur vide Snorr. in ejus vita pag.* 607. *Item Anonym. De profect. Danorum in Sanct. Terram cap.* XI. *in Civitat. Bergens. descript.*

CAP. XXIX.

Er Olaf Tryggvason heyrdi at sva mikit ord for af þessi Drotningo er red fyri Gautlandi: þa vildi hann fa þad Riki og hana med] *Vana opinione, nimia sibi destinasse & pollicitum fuisse Olaum Trygvasonium, hic locus indicat. Si enim Sigridam Storradam Reginam in uxorem accipere posset,*

cum illa totam Gothiam se accepturum sperabat. Sed ejusmodi non fuerunt Sveo-Gothorum Leges, ut talem potestatem & jus fœminæ concederent. Hæc quoque Segrida consensu solum mariti Erici victoriosi, Vestro-Gothis imperabat. vide cap. 28. auctoris Nostri, Sed possidebat illa hæreditaria quoque bona, in quæ majus jus habere poterat. Sveno autem Tiugeskegg Daniæ Rex, qui illam in uxorem duxit (vide cap. XLIV.) *nec habuisse nec prætendisse aliquod jus in Regnum Sveo-Gothicum, memoratur. Videatur cap.* 1. Gipt. B. Westgöth. L. *ubi dos Regia ad* XII. *Libras auri redigitur, aut oppignoranda duo prædia statuit, deficiente scilicet auro. Segridam & Olaum de pactis connubialibus convenire non potuisse, ex cap auctoris* XXXIV. *etiam legitur.*

CAP. XXX.

Fra Þui er Sigvaldi tok Svein Kong] *Prolixe Saxo describit quomodo Sveno Tiugeskegg, ter sit captivatus à Jomsvicensibus, usque se in libertatem iterum, magno suo & subditorum incommodo, redemerit: sed cum Snorro & Noster hanc historiam in totum ignorent, præsens caput, à curiosis cum Saxonis falsa relatione conferri meretur. A Sigvaldo autem deceptus fuerat Rex Sveno, sed non in captivitatem ductus.*

(a) *Tres solum Burislavi filias hic recenset auctor, quarta fuerat Geyra, quam viduam in uxorem duxit Olaus Tryggvasonius, quæ tamen non ultra triennium cum illo vixit; quo elapso tempore, Vinlandiam etiam Olaus reliquit: utrum alicui nupta fuerit Tyra, quarta Burislavi filia, hi scriptores non meminerunt.*

(b) *Natione Danum fuisse Sigvaldum hic locus indicat; Regique Burislao adversus Danos conservasse Julinum, ex Nostro constat; quam fidelis autem legitimo Regi suo fuerit, ex hoc loco adparet, & quod illum Burislao prodiderit, hic quoque legitur.*

(c) *Ad possessionem paternorum suorum bonorum admissus, & ab exilio revocatus est Sigvaldus, cum studium suum in decipiendo Olao Tryggvasonio, Svenoni Tiugeskegg accommodaret: vide auctoris Nostri cap.* LVIII. *Hic fidus nemini erat, juramenti quoque nunquam tenax, vide in Nostro & Snorrone passim.*

CAP. XXXIII.

Huert ſinn er hann bioſt til ferdar, Þa giordiſt andvidri i moti] *De vento magico, passim quædam ad Thorsteins Saga adnotavi, quæ ibidem videri possunt. Videatur quoque caput* LI. *hujus auctoris, de maximo illo mago Hroaldo & Snorro Sturlæ, de aliis huic similibus, multoties.*

CAP.

Cap. XXXIV.

For þa fyrft auftur til elfi. fem fidur er til at Konungar hinifk af Danmork og Noregi, eda Eingland og Saxlandi] *Memorat bis verbis auctor, locum conventus ad flumen Trollhettam, inter Daniæ, Norrigiæ, Angliæ & Saxoniæ Reges: fed quid negotii bic habuerit Sigrida Storrada, hoc tempore Gothiæ domina, fubticetur. Non erat fcilicet aliud, quam ut Olaum Trygvafonium conveniret. Locum conventus inter Sveoniæ, Daniæ & Norrigiæ Reges, infulam Brennö, dicit auctor Nofter cap.* LVIII. *ubi*, og þar traut Rijki hans. *b. e. Ibique finis Imperii Ipfius. Sed* Danaholmur, *erat hoc nomine quoque apud veteres celebris: qui à Lyfcandro in defcriptione Hallandiæ fic ponitur.* In contignis Hallandiæ Sveoniæ & Norvegiæ finibus, infula mediocris eft, parvam Daniam dixere, proprie tamen Hifingia adpellatur: in ea terminantur limites Regnorum Borealium bodierni: & ibi quieviffe tres Reges, & convivatos effe, tempore decreti Sven Othoniani, fuper ingenti Saxo, quolibet tamen in fuo Regno exiftente, fama & libelli decretorii narratione, notum eft. *Parva bæc infula jam Sveoniæ Regis poffeffio eft, cum diftrictu fibi adjacente. Quis ex tribus iftis Regibus cum convenirent, præ ceteris eminuerit, inter Meffenium, Vormium & Nobiliff. Stiernhielmium, fatis difceptatum eft. Poft quorum fata Leges vetuftiffimæ in patriam Noftram à Nobiliffimo Domino Sparfenfelt, è Norrigia illatæ funt; ubi in medio Borgarþings libello Runis in pergamena exarata Anno Chrifti 1273. Imperii anno undecimo Magni Regis, fequentia exftant, quæ ob defectum Runarum literis jam ufitatis adpono.* Landmark mellin Sveriki ok Tanmaurk: Augmunder Slemma var Kungur i Upfalum ok Sven Okþa Tinguiſkeg i Tanmark: tau fatu riktar mellin Rikin; Sveriki ok Danmaurk. Þau nemdi af Sveriki Tola ok Totti af Oplandi; Grimalda af Surmanalandi; Kafi af Veftmannalandi; Bobvidr af Helfingalandi; Tori af Veftr-Gotlandi; Torftin af Oftrgotlandi, Tocka af Jutlandi; Gunkil af Sialandi; Ubo af Funa; Dan af Skana; Grimulf af Grimulvaum af Hallanda. Þa tolf fattu fiags ftaina mellin Rikin. Hin fyrfta ftain ftar á Suururvafa; annar i Danabak; Tridie er Kirkiuftain, eda Kinftain; fiarþa i Varagsnes; femta Hviþa ftin; fierta Brimsl ftain, er ftaundr mellin Blekong ok Moiri. Danahulm er skiftar i tre hlutir; ein á Upfala Konung; annan á Dana Konung. ok þridi Norekhs Kunung. Þa er ftefna þeira var á Danaholm, þa hiolt Dana Konung Upfala Kununghs Orfi ftiorni, ok Norrigs Kunung aufteþi hans. Nu bauriaft i Danaholm; af Danaholm ok i Stamufund. Klifiar-Natras. Flatbak; Senfio, Aldramaunabrekkiu;

brekkiu; Dvarharid; Ano; Klintomosa; Sinvas, Diupdal; Þrosnas; Ornabiarhk; Kadnoror; Med; Alnas; Vistuland, Vebiark; Allarsas; Skutrvas; Klokkobiarþ; Mialka; Mesa, Bauro, Spätu, Spatuas; Astabiardþ; Stratu; Astbnda; Danbakk; Skarusio; Bon, Orsio, Rabak; Knnungavn; Moturþadel; Bogsio, Bogabak; Flyfivik; Bara; Þet hitist; At Vestrogotlandi ok Finnidi; ok Halland, af Bara i Ostvidi; Spado; Biarsio; Þolosio; Sæisio; Mahinsio. *h. e. Limites inter Sveoniam & Daniam: Aumundus Slemma (vilis) qui Rex Upsalensis erat, & Sveno Otto Tiuguskeg Daniæ. Hi limites inter Regna Sveoniæ & Daniæ posuerunt. Elegerunt autem ex Sveonia, Tolam & Totti de Uplandia; Grimaldum de Sudermannlandia; Kasium de Vestmannlandia, Bothvidum de Helsinglandia; Thorum de Vestro-Gothlandia; Thorstanum de Ostrogotlandia; Tokum de Jutlandia; Gunkillum de Sialandia; Ubbonem de Fionia; Danum do Skania; Grimulfum in Grimulvaum de Hallandia. Hi duodecim sex ponebant lapides inter Regna; primus exstat in Sunturvasa; alter in Danabak; tertius est lapis ad templum seu Kindius; quartus visitur in Varagsnes; quintus lapis Huidensis est; sextus Brimslensis, qui positus inter Blekingiam & Moriam. Danaholm in tres partes dividitur: unam possidet Rex Upsalensis; alteram Rex Daniæ; Tertiam Rex Norrigiæ. Cum conventus illorum in Danaholm erat, habenas equi Regis Upsalensis Rex Daniæ tenebat, stapedem autem Rex Norrigiæ. Danaholm incipit â Danaholmio & se extendit ad Stamusund. &c. Hæc quidquid de prærogativa Regis Sveo-Gothorum Leges Vestrogothicæ & Cronicon satis vetustum, memorant item adstruunt, ut Messenius & Nobiliss. Stiernhielmius in sua adsertione, mendacii omnino non arguendi, quin in alterius partis scriptores, hæc culpa potius recidat. De loco hujus conventus videri etiam potest Olai Crassi historia. Cæterum lubet hic annectere quæ hac de re scripsit beatus Vitricus meus Olaus Verelius, in hist: sua Sveo-Goth. lib. 2. cap. 2. hisce verbis,* Meminit hic Cronicon Nostrum vetustum, & Leges Vestro-Gothorum, trium Regnorum Reges in insula Danaholm convenisse: Regique Upsalensi equum conscendenti, frœnum tenuisse Danum, Norrigum stapedes. Contrario plane sensu, ante centum triginta circiter annos, typis ista evulgavit Gothofridus Gemmen, Regique suo hanc honoris prærogativam adrogavit. Unde tragice in Messenium bacchatur Vormius, quod quæ jam Orbi propalasset typographus Gothofridus, tam nequiter pervertere ausus fuerit. Equidem si monumentorum auctoritate standum, Gothofrido non cesserint Leges Nostræ, & non improbæ notæ Cronicon vetustissimæ utraque Antiquitatis: Messeniusque ab omni calumnia vacuus, qui quæ in publicis monu-

monumentis reperit, cum fide descripsit. Vormio interim, an Leges istæ uspiam gentium exstiterint, non tam religiose quam perfide dubitanti, scrupulum adimere poterunt exemplaria, quæ literatorum teruntur manibus, vel si tanti intereffet, quod in Regni Arthivis adservantur. Minus quidem credibile delicatis nostri temporis hominibus videri possit: Rerum potientes ad talia demissionis officia, descendere voluisse: Sed reputent temporum illorum simplicitatem, inveniéntque pares omnino Pontifici Romano, ab Imperatore præstitos honores Et qui respicere voluerit ad venerationem, quam Boreales Regibus Upsalensibus semper habuerunt; utut Regibus non solum summis; verum Deorum etiam cultus, patronis ac procuratoribus assiduis; à veritate rem abhorrere non existimet: duræque frontis hominem qui relationem veterum, in dubium revocare conetur. *Hæc Verelius: idque longe antè hoc nuperum è Norrigia illatum documentum, quod àdsertionem veteris Chronici, Legumque Vestro-Gothicarum planè confirmat: duobus bonæ notæ testibus* jam *tertio adstipulante; ut veritati firmandæ plenior fides non sit necessaria, cum omnis in duorum aut trium testium ore, consistat veritas.*

Cap. XXXV.

A Þeim daugum komo margir menn til Olafs Kongs] *Egregius est hic locus, interque laudes Olai Tryggvasonii ultimas, non reponendum, quales asseclas & aulicos sibi elegerit: Regum enim & Imperantium, maxima laus in hoc ipso delectu consistit. Qualem vero habuerit Olaus comitatum refert auctor Noster hoc modo.* A Þeim daugum komo margir menn til Olafs Kongs, Þeir er agiætir voro at sterkleik og ollu atgiærfi, og giordi hann Þa sina hirdmenn: ok huar sem hann spurdi sterka menn vera, spekinga at viti, eda nockra atgerfis menn; Þa spanadi hann alla til sin ok giordi sier kiera: oc suà sem hann var fyri audrum Kongum um alla luti, sva valdi hann med sier Þa menn, er mest voro afbragd annara manna; helt hann þa ok miklu betur ok rikuligari enn adrir Hofdingiar. Einn af hans vildar monnum het Aki hin Danski. *h. e. Illo tempore ad Regem Olaum venerunt præstantes viri, & quà fortitudinem & quà præclaras actiones, quos aulicos sibi elegit. Ubicunque autem viros fortes & sapientes esse audiverat, adque magnas res expediendas promptos; Illos ad se accersivit, charosque sibi fecit: Utque aliis Regibus in re omni præstabat, ita etiam viros optimos eligebat; quibus & majora præmia distribuit, quam alii magnates facere solent: unus ex ipsius intimis Achatius Danus erat. Achonem hunc ut plurimum traducit Saxo lib. X. non sine Regis sui Svenonis Tiu-*

gieskegg

skegg injuria. Sed si secundum illius relationem vitam suam ù instituisset, qui potuisset tam egregie ab illö educata esse Thyra Svenonis soror, quæ fœminarum in Norrigia omnium præstantissima Semper perhibetur. Parem delectum aulicorum ac militum habuisse: Haraldum Harfagra, legitur apud Helgonem à Husafelde, in vita Illius.

CAP. XXXVI.

Ek ætla mig eingo skipta huer Þu ert, sagdi Kiartan] *Parum sibi intereſſe quis esset Rex Olaus, respondit Kiartanus Islandus; postquam enim natando cum Rege certasset: Beneficium aliquod in illum conferre cupiebat Rex, neve quicum lusisset ignoraret, satis superbum responsum retulit, & quidem juxta Catulli illud Epigr. 88.*

Nil nimium studeo Cæsar tibi velle placere;
Nec scire utrum sis, albus an ater homo.

CAP. XXXVII.

Kongr let taka Islenska menn, og suma ræna, en summá drepá, enn summa meida] *Modus propagandi religionem Christianam primis illis Regibus, qui illam in Borealia hæc Regna intulerunt, hoc loco indicatur: diciturque Islandos quosdam ab Olao Tryggvasonio bonis privatos, quosdam occisos, quibusdam manus & pedes præcisos. Tangbrandum enim Sacerdotem in Islandiam miserat, ut ibi Religionem propagaret Christianam: sed erat ille immorigerus, adque cædes & bella promptus adeo, ut in Islandia duos vel plures, quatuor dicit Snorro pag. 158, qui prædicanti fidem habere nollent, tempore quo ibi versabatur occiderit; rigore autem suo nihil apud ethnicismi tenaces, proficere poterat. Illinc itaque rediens, apud Olaum de Islandis conquestus est tam graviter, ut Regem ad iram & ad persequendos omnes Islandos, qui in Norrigiam venirent, commoverit. Tangbrandi modus procedendi & Evangelium prædicandi, quia sacris initiatus erat, nullam laudem meretur: Regibus autem illis, qui religionem inferre laborarunt, severos se præbere, necessum omnino fuit, apud düros homines & ethnicis superstitionibus pertinaciter addictos. De Olao Crasso Norrigiæ Rege, qui post Regis Olai Tryggvasonii tempora Norrigiam diu rexit, in illius historia cap. LXIII. legitur.* Kendi hann þeim rietta sidu og sagdi sva mikit rike vid, ef nokrir veri þar, er eigi vildi afláta heidnini, at suma rak hann braut or landi, suma let hann hamla, at hondum eda fotum, ædá stinga augo ut, suma let hann hengia, edá hauggva, enn engan let hann uhengdan þan er eigi villdi

villdi Gudi þiona ; jafnt hegndi hann rikan sem urikan. *h. e. Ad meliorem frugem illos (Norrigiæ incolas) reduxit, magnaque pœna adflixit qui ethnicismo abstinere noluerunt, adeo ut quosdam in exilium ejiceret, aliis manus aut pedes amputaret, aut oculos erueret, quosdam laqueo absumeret, aut decollari juberet; neminem qui Deo servire aversaretur, à pœna immunem reliquit, pauperes ac divites eodem loco habuit. Et in eadem historia cap.* LXI. *refertur, quod omnibus in provincia Vingulmork, qui Deo servire nollent, gulam fregerit, nec potentioribus magis quam infimæ sortis pepercerit. De Olai Trygvasonii zelo in propaganda religione, Noster cap.* L. *ubi cum seditiosi subditi, illum ad profana sacrificia adigere vellent, irarum plenus:* Olafur mælti þá; minnumk nu sveinar, & vier aukum blotinn, og blotum eigi þrælum ne gamal menni, er einskis eru verdir: takit nu konar ydrar, eda gaufug menni og gefit Gudunum. *h. e. Rex Olaus attendite jam viri mei dicebat: Sacrificia nobis augenda sunt, nec servi & inutiles senes, quorum nihil interest, immolandi: sumite præcipuos viros, matronasque & Diis offerte, vide Snorr. pag.* 156. *ubi præcipui viri in Norrigia recensentur, quos neci destinaverat nisi supplices facti fuissent, religionemque Christianam recepissent. De pari procedendi modo videatur cap.* XXIII. *ubi Olaus Tryggvasonius se filium Sigurdi Orcadensium Comitis occisurum minatus, si pater religionem non recepisset. Cap.* XXXIII. *igne consumpsit magos, qui in Norrigia famosissimi erant, vide Snorr, pag.* 154. *Cap. eodem. Haraldum Godeyensem, in ethnica cæcitate obstinatissimum, suspendio sustulit, & cap.* 21. *Haraldum Moldafirdensem occidit cap.* XXXIV. *Segridam Storradam cujus nuptias pactus erat, quod Ethnicam superstitionem linquere nollet, non solum reliquit, sed chirotheca sua quoque percussit. Videatur cap.* XLIV. *&* LXXI. *Unde malorum omnium ipsius origo, vide Snorr. pag.* 153. *& nostrum cap.* LXI. *Capite* XLI. *lateri Eivindi Kilda, quod is religioni Christianæ adversaretur, pelvim igne repletam admoveri jussit. Et capite* 52. *viperam cuidam ethnicismo pertinaciter adhærenti, per os intrudi præcepit, qua de re etiam Snorro pag* 162. *Ejusmodi severitatem parum probat Consultiss. Thysius de Celeb. rebuspub. cap.* I. *hoc modo:* Neque Religionis diversitas justa causa belli est. Illa persvaderi debet, non cogi. Præperandus, molliendus illorum animus, qui semel perversam de Deo concepere opinionem. Nulla arma possunt neque debent, conscientiis mortalium dominari. Omnis admodum violentia, etsi causa justa sit irritat contumacem natura mortalium mentem. *Quare merito reprehenduntur Hispani, apud eundem cap.* 18 *quod in persuadenda India populis & Americanis religione Christiana; severitate maxima sæpius usi sint, & quidem majore quam Tangbrandus præsbyter, vel alteri quos*

modo

modo indicavi. Thysii verba ejusmodi, quâ quamvis satis longa, lectu & observatione tamen dignissima sunt. Bello utendum ad injurias propulsandas & ad pacem. Quæsitum an bellum licitum eo titulo ut cogantur aliqui ad Christianam fidem? Quale cruentum illud Hispanorum in Indos bellum fuisse legimus. Religionis percul dubio Christianæ propagandæ causa maxima esse debet, sed hoc titulo bellum indicere, ad fidem cogere, adversatur ipsi legi Christianæ. Ipsa sacra scriptura hoc innuit. Matt. 13. 24. Luc. IX. 54. Naturalibus præceptis non consistunt arcana Religionis Christianæ. Nulla religio metu sed conscientia consistit. Quis autem conscientiam mutabit, nisi qui eam insevit Deus Opt. Max.? Recte dicit canon concilii Toletani, præcipit Sancta Synodus, nemini deinceps ad credendum vim inferre, cui enim vult Deus miseretur, & quem vult indurat. Injustissimum itaque Hispanorum in Indos occidentales illud bellum fuit. Quid dico bellum? Imo laniena. Quis enim horrendam illam Indorum stragem, & lentam Attabalipæ mortem siccis oculis, vel audit vel legit? Quæ causa? Christiani non erant. Sed an vos dicendi Christiani, qui innocentissimo Sangvine fidem maculastis? an hoc Christianum, promiscue incendiis, rapinis, exquisitissimis cruciatibus in eos sævire, qui ne mortis suæ causam sciebant? Recte regulus Barbarorum Attabalipa judicabat, aut Deum Hispanorum pessimum aut indulgentissimum esse, quod tantis sceleribus conniveret. Ex his apparet quid dicendum sit de bello contra Hæreticos indicendo. Docuimus alibi, quomodo in tua jurisdictione contra hæreticum procedes. Odiosum hinc carnificis abesse debere vocabulum. In hæreticos alterius ditionis, nullum jus, nullum imperium quis habet. Quare neque bellum iis indici poterit. Audi Augustinum cum de Manichæis loquitur: Illi in vos sæviant, qui nesciunt quo cum labore verum inveniatur, & quam difficile caveantur errores. Illi in vos sæviant, qui nesciunt quam rarum & arduum sit carnalia phantasmata, piæ mentis serenitate superare. Illi in vos sæviant qui nesciunt quanta difficultate sanetur oculus interioris hominis, ut possit intueri solem suum. Illi in vos sæviant, qui nesciunt quantis gemitibus & suspiriis fiat, ut ex quantulacunque parte possit intelligi Deus. Postremo illi in vos sæviant, qui nullo tali errore decepti sunt, quali vos deceptos vident. Numquid igitur nulla pro religione bella licita? utique pro tuenda & conservanda, etiam Ethnico, etiam Hæretico. Nulla res tenerior, quam religio Qui eam qualemcunque non conatur tueri, jam scelenatus est. Etiam in pessima religione pius quis esse potest. Quæ omnino tuen-

tuenda: conservanda. Unde & Augustinus existimat auctum à Deo Imperium Romanorum, quod etiam falsa religio illis cordi esset. Neque itaque Ethnicis vel Hæreticis qua tales, bellum recte indicitur.

Hann bafdi quedit quidling Þenna at Logbergi] *Non admodum difficiles fuisse Islandos in fide Christiana recipienda hic locus indicat. Hialto enim Ethnicus ipse, de Diis in Ethnicismo religiosissime cultis, Odino & Frigga, invectivam sequentem composuit:*

Vil ek eigi Gud geya Æ man annat tuiggia
Grey Þikir mier Freya Odin Grey edr Friggia.

i. e. Ego in vanum numina non calumniabor: Freya mihi æstimatur canicula. Alterum certe erit; canis Odinus aut Friggia. Videturque Thorgeyrus Islandiæ Legifer, qui Ethnicus de Christiana pietate recipienda primus legem tulit, non magni majorum suorum religionem æstimasse; nisi huic Legislationi alia forte causa adstruenda, quam & innuere videtur auctor: auri Sacra fames, *Modus & occasio Legem promulgandi satis elegans videtur, quæ relatio ex auctoris Nostri præsenti capite, ubi satis lepida exstat, peti potest.*

Cap. XXXIX.

Þa kom i hollina eirn gammal madur einsyn] *Hostem generis humani diabolum, Odini forma ad Olaum Tryggvasonium venisse, hic legitur: Unoculus enim semper apud Eddam dicitur Odinus, qualis Sol oculus mundi, cujus nomine Odinus cultus, adparet: Cum scilicet à Nobis discesserit nec amplius visibilis est, sepultus videtur oculus iste, juxta Eddam in mimisbrunni. i. e. Aqua quo descendere videtur; oculum vero suum tunc quasi alterum accomodat Nostris antipodibus: vel si mavis, hoc ipso alluditur ad id; quod Sol ultimis Borealibus, dimidio tantum anni tempore visibilis est; altero autem perpetuas quasi tenebras, illi pati coguntur: post quod alacris & calidissimus ad illos iterum redit. De Apollinis bipartito duobus anni temporibus hospitio, ejusmodi Virgilius lib. IV. Æneid. refert:*

Qualis ubi hybernam Lyciam, Xantique fluenta
Deserit, ac Delum maternam invisit Apollo.
Instauratque choros mixtique altaria circum
Cratesque, Dryopesque fremunt, pictique Agatyrsi.
Ipse jugis Cynthii graditur, mollique fluentem
Fronde premit crinem fingens, atque implicat auro:
Tela sonant humeris:

Ad hæc Servius : Bene aliud agens, aliud ostendit. Nam constat Apollinem sex mensibus hyemalibus apud Pataram Lyciæ civitatem dare responsa: unde Patareus Apollo dicitur: & sex æstivis apud Delum. *Et mox ;* pictique Agatyrsi. Populi sunt Scythiæ colentes. Apollinem, Hyperboreum, cujus oracula eulogia feruntur. Picti autem, non stigmata habentes, sed pulchri, hoc est, cyanea coma placentes. *&c. Singula hæc notabilia sunt, quæque longam observationem requirerent, quæ tempore commodiori, si Deus vitam & vires dederit, veniet. De Odino videri possunt notæ ad Gautreks Saga, & quæ de cruce lapidi-*

bus Runicis insculpta in singulari breviq; tractatu exposui; ubi de Odino plurima. De Odino etiam Edda; ubi ex sciemate Eddico & relatione Regi Gylvoni facta tres fuisse adparet, illosque summos & pares. Sed notatu quoque dignum est illud sciema, quod Vincenzo Cartari Reggiano, de i Dei de Gli Antichi exhibet, ubi Apollo (Odinus) quadri manus cum cithara & capite radiis illu-

str.to

*ſtrato ac uno oculo clauſo viſitur, cui ad latus ſiniſtrum unus oculus in ſceptro regali ſuper aram collocato. Ejuſmodi ibi illud eſt ſcema ****** cui hæc verba ſubſcripſit auctor:* Imagini d' Apollo ò del Sole ſignificante lui eſſer Dio della prudenza & del potere, & che L' huomo ſavio debbia aſcoltare & operar aſſai, ma parlar pocho è conſignifica amore il Sole cioè Dio tutto ſentire & vedere. *De Odini uno oculo ſic Edda:* Mimisbrunnur er ſpekt oc mannvit er i folgit, oc heitir ſa Mimir er á brunnin, hann er fullir af viſindum, ſyri Þui hann dreckur or brunninum af giallar horni. Þa kom Alfadur oc beidiſt eins drickiar af brunninum, enn hann lagdi auga ſitt i ved ſem ſeigir i Voluſpa:

Alt veit eg Odinn	Morgon hveriann
Huar Þu augat falt Þitt;	Af vidi Volfaudur
I enom mæra mimisbrunni	Vitt Þier enn, eda huad?
Dreckur miod Mimir.	*h. e. Mimis fons ubi ſapientia*

& prudentia cuſtodita ſunt: Mimer enim dicitur (à memoria) qui fontem poßidet, is prudentiam habet: bibit quia quolibet die de fonte ex cornu Giallar dicto: Tunc etiam venit Omnipater, unum hauſtum de fonte expetens, pro quo oculum ſuum oppignoravit, ut dicitur in vatuſtiſſimo Vola:

Omnino novi Odine	*Mane quolibet*
Ubi oculum amiciſti,	*Quod in ſe pignus habet patris ſtragium (Odini)*
In magno illo Mimeri fonte	
Potas mulſum Mimeri	*Intelligitis adhuc nec non? His conveniunt ver-*

ſus quos exiſtimant Sibyllinos eſſe:

Haud ignara ego ſum ſervati luminis Othin:
In liquido magni dulcoris fonte Mimeri,
Matutinali libas cum tempore multum,
Cæſorum de vite patris: nec talia ſcitis?

Prudentiam Apollini adſignat Virgilius, idemque facit Vincenzo Cartari Regiano & Edda. Videatur quoque Voſſius de Idololatria lib. 2. de Sole & Apolline. Regi Olao Trygvaſonio, de Rege Ogvaldo ante complures annos occiſo, vera retulit hic malus hoſpes ut deinde comperit Rex. Idemque illi maxime conveniebat; mortuorum enim & bello occiſorum receptator, Odinus in Edda & apud alios perhibetur: Quod etiam Phœbo apud Mythologos, ſed infero (ſeu Plutoni) competit: qua de re Schefferus aliqua in Upſala antiqua; & multo dilucidius Clariſſ. Rudbek in Atlantica.

Fylke] *Quanta provincia fuerit Fylke, apud alios non ita bene reperitur, ut apud hunc Nostrum*: Enn þat er Fylki kallat med Nordmonnum, er gera má af tolf skip, allskipud af monnum oc vopnum, oc á hveriu skipi sextigie manna, edur siuatigie, sem þa var sidur til. *i. e. Fylke apud Norrigos ejusmodi districtus nominatur, qui duodecim naves omnimode, viris armisque instructas educere potest, & esse debebant sexaginta vel septuaginta viri in qualibet navi, ut illo tempore receptum erat.*

I þui jòp fram af hans lijkama eirn mikill hiortur] *Refert auctor ex Thoreri corpore sagitta sauciato, ingentem cervum proruþisse & â cane Vige retractum, quem tamen pessime cornibus sauciaverit, qui deinde â cane Vige neci datus est: In quo paradoxa & adoxa narrata videntur. Alia est Snorronis relatio, tam de Thorero quam de cane pag. 161. Thorerum nempe, potentem Norrigiæ virum sed Ethnicum: à pedum velocitate* Hiortur *(id est cervum adpellatum) ob impietatem suam ab Olao male habitum, eundemque cum armis se defendere tentasset adversus Olaum, viribus se superiorem; de fuga ex navibus cogitasse, & â cane fortissimo velocissimoque Vige comprehensum, retentumque in domini adventum, cane tamen ab illo, gladio pessime vulnerato; quæ omnia veritati magis conveniunt. Sed suas parum credibiles relationes in fine capitis excusat auctor, ad magiam tales eventus referens: Quodque notabile in Illo est, cum multa hujus generis miracula retulisset; dicit hostem generis humani, visiones hujusmodi hominibus exhibere, cum res ipsæ tales tamen minime fuerint. Quæ ipsius adsertio, ad quædam alia ipsius non incongrue referenda videtur. Snorronis Relationi convenit Helgonis ab Hujafelde cap. 375. in vita Olai Trygvasonii hoc modo.* Konger rann epter þore, og med honom hundur hans Vigi: þa mælti Kung Vigi taktu hiortinn. Hundurin hliop fram epter þore, og þegar upp á hann. þorer nam stadar vid. Kong skaut þa eptir þore med Kesiu sinne; i þui lagdi þorer Hiorter sverdi til hundsins, og veitti hannm mikid sár. Enn jafnskiott flaug Kesia Kongs under hond þore, so ad ut stod odderin um adra sijduna. Liet þar þore lijf sitt, enn Vigi var borin sáår til skipa. *h. e. Thorerum insequebatur Rex una cum cane suo Vige: Rex tunc dicebat, Tu Vige cape cervum. Canis Thorerum arripuit. Thorerus substitit; Rex ad Thorerum Kisiam* (gesam) *suam misit; hocque ipso momento Thorerus Hiort, gladio canem appetiit, pessimeque vulneravit; Sed Kesia Regis latus ipsius penetravit. Occubuit his Thorerus, canis autem Vige saucius ad naves deportatus est.*

Cap. XLII.

Burislaus Kongur af Vinlandi bad Þyri fyster Svens Kongs af Danmork] *Thyram quam sibi uxorem duxit Olaus, sororem Svenonis Regis Daniæ, auctor noster hoc capite ter nominat, & cap. 58. quater. cap. 61. Semel. Idem facit Snorro pag. 169. terr. item Husafeldense Chronicon. uti quoque citatis locis de nuptiis ejus cum Olao Tryggvasonio, & filio illis nato meminerunt. Unde mirari licet, quare Saxo illam filiam Svenonis semper faciat, negatamque Olao dicat. Horum testimonia mihi pluris sunt, quam Saxonis hac in re semper contraria falsaque relatio, & sibi parum constans.*

Cap. XLV. XLVI. XLVII. XLVIII. XLIX.

De *agilitate, fortitudine & pietate Olai his capitibus, & de arte ipsius urinatoria & promptitudine scandendi altas rupes, auctor operose agit, has omnes in Illo virtutes; prædicatione dignissimas, plerasque aliis locis attigi, ut hic supervacaneum sit actum agere. Singulas cap.* XLVI. *hoc modo compendio auctor comprehendit.* Þat hæfir oc at seigia er mikils er vert, at Olafur Kongur var opt Þess vanur at Svimma i brynio finni, oc fara ur henni à Kafi: enn Þa er hann bardist, Þa tok hann à lopti Kesior oc òrvar, sva vinstri hendi sem hægri, oc sendi aptur jampt badum hondum: Hann var hverium manni fimari oc skiotari oc i bardaugum roskvari oc snarpari, oc Þo at eptir sie leitat um heim, Þa mun eigi finnast Þuilikur madur at allri atgerfi oc hreisti à ollum Nordurlondum. Oc er hann sigldi Þa var hann byrsæll. Oc sua seigia menn at han sigldi Þat opt à einum deigi, er adrir sigldu tuo edur Þria, oc i morgum lutum var hans gift um fram adra menn. *h. e. Hoc quoque quod præclarum est, referre convenit, Regi Olao sæpe adsuetum fuisse cum lorica natare, illamque in maris persundo exuere, cum autem prælio interesset, hastas & sagittas in sublime projectas, leva æque ac dextera excipere, & ambabus simul remittere. Omnium erat celerrimus promptissimusque, inque præliis animo viribusque pollens, acerrimusque: & quamvis sollicite quæras, in omni tamen solertia & gloriosis facinoribus, parem in omnibus Borealibus terris non invenies. Cum navibus veheretur, ventum semper secundum habebat: referuntque illum, tantum itineris die uno mari profectum, emensum fuisse; quantum alii diebus duobus aut tribus conficere possent; in multis autem rebus aliis præstabat. Hæc de re etiam Husafeldens. cap. 356.*

CAP. L.

Olafur Kongr hafdi fylgt dottur Jarnskeggia af Yriom] *Jarnskeggium hunc occiderunt milites Olai Tryggvasonii, quia is cum ceteris seditiosis subditis; Regem suum ad ethnichas superstitiones adigere vellet. Fuisse autem filiam illius Olai concubinam, hic legitur. Sed refert Snorro & Husafeldensis, illum Gudrunam hanc Jarnskeggii filiam, in uxorem duxisse, idque in reconciliationem ob occisum patrem, illamque postea vitæ Olai insidiatam. Sed illo occiso, ceteros subditos ad fidem Christianam & obedientiam, Olaus vi armata adegit, ut illo pacto Illam Illi adsociatam fuisse, haud verisimile videatur. Adparetque verior causa, quod ab Illo abacta fuerit, quia graviter ferret patris sui necem, & hoc tempore uxorem legitimam, illamque optimam, Thyram duxisset; ut in fine capitis memorat auctor.*

CAP. LIII.

Til þess Kongur fell til fota biskupi] *Atrocissimum videtur factum Olai hoc capite, ubi canibus hominem feriendum exposuit, quod submissione ad pedes episcopi, apud Deum parum expiatum, credibile: Ex hoc tamen loco episcoporum, primis quoque Ecclesiæ temporibus, imperium observari licet, quod sequentibus ad summum evectum est fastigium.*

CAP. LIV.

Gudriodur son Erik Blodöx] *Historia quæ hoc capite refertur de Thorgeiro & Hyringo in notis ad cap. 2. memini: fuit illorum factum satis fidele & ingeniosum, quod tamen paulo aliter à Snorrone refertur, videatur auctor; cui tamen cum Nostro de eo convenit, quod Gudriodum interfecerint.*

CAP. LV.

Fra Olafi Kongi oc Þor] *Ut relatum est cap. XXXIX. hostem generis humani ad Olaum Tryggvasonium Odini forma venisse, ita illi hic Thoronis forma adparuit. Eadem enim tum quà formam, tum quà actiones in Edda de illo referuntur. Et cum Nostrorum Thoro, Romanorum Jupiter fulminant fuerit, utique quidquid de se hoc capite, ob Gigantomachiam Thoro jactat & Edda prolixe describit, id Poëta Latini Jovi suo attribuunt. Ovid. Metamorph. lib. 1. Fab. V.*

Neve foret terris securior arduus æther;
Affectâsse ferunt regnum cæleste Gigantes,
Altaque congestos struxisse ad sydera montes.

Tum

Tum pater omnipotens misso perfregit Olympum.
Fulmine, & excussit subjectum Pelion Ossæ.
Obruta mole sua cum corpora dira jacerent; *&c. videatur Gigantomachia Claudiani. In Ovidii relatione explicanda elegans est Farnabius, hac ad illos ex mythologiis Latinis adstringens, qui in turri Babylonica extruenda operati sunt. Sed in Borealibus terris primis temporibus exstitisse Gigantes, nemo veterum adserere dubitat. Vide Arngrimum in Crymogæa & Hervarar Saga in initio, Notas ad Hervarar Saga, Gautreks & Thorsteins, ubi etiam horum plerosque, post immigrationem Asiaticam deletos legitur. De Thoronis malleo (i. e. fulmine) Gigantum terrore, in ordinem eos redigente, eadem quæ præsenti capite apud Eddam Hafniæ editam mythologia* XIX. *memorantur. Sed cum textus in manuscripto quod habeo, integrior aliquanto videatur mihi cap.* XVIII. *illum huc adscribam.* Þor akur i reidini, þa er hann fer i Jotnaheima, enn hafranir draga reidina, Þui heitir hann Aku-Thor: hann á oc Þa Koffgripi: ein er hammarin miolnir er Hrimþuſſar oc Bergriſar kienna er á lopt kiemur, oc er Þad ey undarligt, Þui at Þar med hafur hann lamdan margan haus, à fedrum Þeira oc frændum. *&c. h. e. Thor rheda vehitur cum Jotunheim (terram gigantum) petit, rhedamque trahunt capri, hinc dicitur Thorus vehens: Res pretiosas quoque habet: una est malleus Miolnerus quem Gigantes & Cyclopes agnoscunt, quando in aëre vibratur. Nec mirum; illo enim plurima illorum capita, parentum & cognatorum fregit. Rufam illum habuisse barbam, illamque ab Ethnicis invocatam ut habet auctor Noster. Edda quoque memorat. Plures Thorones fuisse Edda suggerit; dicitque illum qui cum Odino tertio in septentrionem venerat, ex nomine* AukuÞori Aſaþorum *nominatum. Hoc notatu dignum ex Neuhoffs descript. Sinæ cap.* XVII. *quod ab illis adhuc quidam Deus fulminans colitur, quem etiam malleum qualem Thorerus, habere perhibent, qua de re ejusmodi istius auctoris verba exstant.* Die stadt Lüichen in der provintz Quantung, hat ihrem nahmen vom donner und blitz / weil es daselbst / das gantze Jahr durch / über die maßen hart donnere. Daher die Einwohner / dem geist des donners und blitzes zu ehren / einen schönen Götzen tempel gestifftet. Denn es fabuliren die Sineser, daß ein gewißer Geist / über donner und blitz das gebite habe / welcher ein stuck von zerbrochnen hammer herunter verse / daß sey der blitz / und mitt solchem hammer schlage er auff eine große trommel / das sey der donner. *Sanctum Olaum & Ericum apud illos quoque coli, illius auctoris pag. 90. exprimere videtur:* Im eingange oder verhoff diser Pagoden (*Kuel Kiasli Miao*) stunden zween ungeheure reisen an beiden seiten gegen einander über/

 die

die aus gyps formiret / und schrecklich große flecke varen. Der eine hatte mit eine großen und abschüllichen drachen (*Margyger in Olofs Saga hin minne: h. e. Monstrum marinum*) Zu thun / velchen er so gewaltich zu bodene warff / und so fest mit dem fausten gefastet hatte / dar es scheine / als ob er ihn / vie ein Zweiter Hercules (der von solchem ungezieffer alberett in seiner wigen angefallen) Zerknirschern und zertreitern volte. Der ander hatte einen zwerg oder gar kleines männlein unter den fussen ligen / und drewete denen / so ihn ansahen / mit ser verstelleten scheußlichem grimmem gesichte / dazu mit einem in der faust habenden bloßen hauwenden swerdte / dergestalt / daß die blöden und furchtsamen Sineser kaum ohne furcht und schrecken / in diß Gotzen haus treten / und bey bildern hingen können. *&c. Sed sancti Olaus & Ericus gigantes non fuerunt, at fortißimi tamen heroes. Et Olaus monstrum quoddam marinum, quod multis necem intulerit, in Carlsarosi (i. e. initio amnis Carlsåå) superavit; Ericus autem Ethnicos plurimos armata manu ad veram religionem reduxit. Unde in templis Nostris adhuc ab illis temporibus servata sculptilia inveniuntur, quæ illos huic relationi haud absimiles exprimunt. * * * * * Et cum à Nostris longißime distent Sinenses, locorum distantiam ad fingendas imagines istas majores quam oportebat, aliquid contulisse credibile. Idem tamen Neuhoff imagines his similes se alibi quoque in Sina vidisse narrat, quæ ad magnitudinem modò memoratorum non accederent.* Noch zwey dergleichen risenbilder / von der selben materie gemacht; aber etwas kleiner / sahe man auch in tempel selbst zum Prunck stehen. *Sed in hac re indigitanda longior fui, occasionem dedit Thoronis malleus, de quo alibi plura memoranda. Singula non minimum faciunt ad confirmanda illa quæ de commerciis & amicitia cum Indis ad cap. 2. adnotavi.*

CAP. LVI.

Trolla kattur] *De hominibus falso monstris creditis; Nostris* Bergtroll *dictis, hoc caput agit: Non enim verbum hoc ita late hic accipio, ut faciunt Lexicographi Latini. Homines autem fuisse monstra illa, de quibus loquitur auctor præsentis capitis, existimo, qui tamen ab aliis hominibus, moribus & institutis differebant, qualem Cacum & Polyphemum describit Virgilius*, monstrum horrendum ingens: *Quod autem unoculus dictus sit, de prudentia ipsius intelligendum, coarctatis enim in unum sensus, acriores existunt: videatur Serv. ad Virgil lib 3. & si lubet quæ ad Thorsteins Saga adnotavi de monticolis. Vult autem Perottus*, monstra esse proprie, quæ contra naturam fiunt, ut

ut si homo cum bruti capite pedibusque nascatur. *Apulejus in Florid. monstrum* de impuro homine *ponit, ubi de Marsya & Apolline agit. Sed hæc ad nostri auctoris relationem parum accommodari possunt. Homines enim ut dixi hic innui credo, sed magos, monticolas & Christianam pietatem fugientes, homines nequam, qui quotiescunque vellent, præsentes dispalescere possent, aliisque multis modis obesse, unde ob ignaris pro malis geniis habiti: Quare etiam Husafeldense Chronicon de apud Nostrum memoratis:* Þa tok til orda eirn af illum ondum og sagdi: *h.e. unus de malis geniis dicebat. Cum autem diabolus spiritus quidam sit, humana membra ei convenire non possunt, nec actiones quæ ab hominibus perpetrantur. Refertur enim hic, comites Olai studio videndi veneficiis deductos* (sic istos homines adpello) *sylvam noctu intrasse, ubi ignem viderunt ex rupe quadam lucentem, viderunt & veneficarum cœtum; cujus præses vel antesignanus de Rege Olao Tryggvasonio orsus, an scirent interrogavit, Illum ad partem hanc Norrigiæ Numodalensem accessisse, ut illos de possesionibus suis abigeret? Hoc se non latere responderunt; Illique imprecati ob duritiem in se; quid illis denique cum Olao & comitibus illius intercesserit retulerunt. Una vel unus* (in masculino enim genere de veneficis istis auctor aliquando loquitur, ut tam viros quam fœminas fuisse credam) *dicit se domum habuisse in provincia Gulardal, amicitiamque cum comite Haquino coluisse, multaque munera ab Illo accepisse, eoque occiso, Olaum imperium Norrigicum occupasse: cumque in confinio habitationis suæ, aulici Olai ludos sæpius exercerent, se etiam ludis accessisse, sed invisibilem plurima eis mala intulisse, ultimoque à quodam ex illis castigatam. Altera dicebat se formosissima mulieris specie ad Olaum accessisse, venenosumque potum ipsi exhibuisse, sed illum dolum subodoratum, verberibus illam adflixisse. Tertia retulit, se quoque adsumpta sibi egregia forma ad Olaum venisse, illoque jubente pedes ipsius fricasse & illum circumvenire studuisse, sed libro quodam in capite sic percussam, ut erecto deinceps capite nunquam incedere posset. Hæc Olao ab aulicis illius audita, cum exponerentur, omnia quæ retulissent vera agnovit; ipsisque interdixit ne alia vice, ejusmodi se curiositate explerent. Nihil horum dæmonibus convenit, vel monstris, uti quidem illa à Latinis scriptoribus delineantur, sed potius magiam quandam hæc innuunt. Qui enim potuisset prima illa domicilium in Gulardal habere & cum Haquino amicitiam, luctamque cum aulicis Olai exercere, suo cum incommodo, nisi homo fuisset? dicit enim se invisibilem ad illos accesisse; quæ ars Veteribus familiaris satis fuit. Altera pulchri coloris fœmina habitu sibi adsumpto, venenum Olao potandum dare voluit, & præmii loco verbera retulit: idem tertia ob suam fraudem: Quæ omnia spiritibus non conveniunt. Precibus Olai & Episcopi, potentiam*

 ut &

ut & consortia harum veneficarum, nam plures fuisse, credibile; imminutam auctor refert. In Olai Crassi historia paria cap. 177. *leguntur. Sed ut maligni spiritus precibus abiguntur, ita etiam veneficarum proposita eodem remedio irrita posse fieri, Nos qui Christianam pietatem colimus, sine aliqua dubitatione credimus. Locus citatus ex Olefs Saga, ejusmodi est.* Brusi segir ero setter er heita Gröngar, oc ma þar engin madr vera um nættur, for trollgangs sakir oc meinvetta, er þar ero à setrino. *h. e. Prædium hic habemus quod Gröngar nominatur, ubi tamen nemo pernoctare potest propter Veneficas & maleficos. Precibus suis Regem Olaum Crassum obtinuisse, ne ipsi vel suis officerent ibid. legitur. Cap.* 144. *in eadem historia, Thorerus Arnliotus, monstrum vel veneficam pessimam, hominum voratricem & gigantheo corpore præditam, hasta transfixit. In Grettla capite* LXI. *memoratur Gretterum veneficam ejusmodi interfecisse, cum illa vim illi inferre tentasset: subque flumine in montis spelunca maritum ipsius reperisse, quem & neci dedit: invenit etiam in spelunca illa ossa humana; reliquias illorum quas illi devorassent, quæ ossa ille sepulturæ mandari fecerat. In eadem historia de Halmundo fortissimo viro cap.* LIV. *Legitur, illi domum in rupe fuisse, illum corpore & viribus aliis præstitisse, invisibilemque se efficere potuisse, quod & fecerat cum Grettero auxilium ferret adversus octoaginta viros, etenim neque Grettero, neque adversariis ipsius tum adparebat, ac nihilominus occidente Grettero sex viros, hic à tergo Gretteri sedecim stravit; nec sine gravibus vulneribus à pugna discessit; videndum enim se Grettero postea exhibebat, domumque illum invitavit, quæ erat in rupe quadam, ubi quoque filiam habebat jam viro maturam, patri quoad staturam simillimam. Huc quoque pertinent quæ de comite Oldenburgio in Notis ad Thorsteins Saga cap.* V. *ex historia Oldenburgica adscripsi, & quæ de primo ex Trollorum familia ibid. retuli. Hujusmodi homines venefici, aliis (ut modo dixi) non adparebant, quam illis quos* Ramskygner *dicebant veteres, h. e. qui solida & opaca visu penetrare possent, id quod arte magica factu facile tum fuisse, creditur. Vide quæ ad Thorstens Saga notavimus cap.* V. *&* XXII. *Ubi cap. scilicet V. De Simone Mago paria ex divi Clementis recognitorum lib. 2, citavi. De formarum mutatione Mela quoque lib.* 3. *cap.* VI. *apud Scenæ incolas mirabilia refert. Lucianus & Apuleius ejusmodi relationibus neque carent.*

Cap. LVIII.

Sigridr mælti, med velum skaltu sigra hann, oc mantu sigra hann um sidir] Vel *hoc loco fraudem significat; monetque Segrida Storrada, Regem Olaum fraudibus superandum, cum vi aperta Rex Sveno Tiugeskegg nequia-*

nequiret. Vel *Jonas Rugmann inter monosyllaba Islandica explicat*, pragma, dolus, stratagema, dicitque in antiquis pro omni arte & sapientia accipi. Vel *antiquissimis dictum, per Viel jam effertur. h. e. fraus, dolus: hinc* Vielgior, *fraudulentus*; Vielkunugur, *vafer*; Vielasmidur, *fraudium artifex*; Viela-råd, *consilium subdolum, fraudulentum*; Vielrædi *fallacia*; Vielare *defraudator, vir fallax & lubricus*; eg viela. *defraudo, fallo*; Vieladur, *defraudatus, a, um*; Vielan *defraudandi actus*: Vielande, *defraudans, aturus, andus*; Vielfindni, *stratagemata: ab hac significatione differt* vel *benè: unde* velgångur, velfellne, *fortuna dextra*: Velborem, *Vir nobilis, vir quadratus*; Velstand, *Res prospera, successus optatus. Quid* vel *vel* viel *possit, Drama* Εξωτικόν *eleganter exprimit hoc modo, ubi initio*: Þorf gerir margs at friesta, ok viel hialper opt sinom Drotni. *h. e. Omnia jam experiri necessum est, sæpius enim artes, cultori suo profuerunt. Et aliquibus interjectis*: Nu fyrir Þvi er hon jattar ægi fyrst Þinni roedo, Þa haga sua med vel, eda Þioncan, at hon jatti Þeir: vel fylgir levisum manni? vel lægir hardan hug: vel brytir storar borgir: vel fellir stora stolpa: vel lyfar tungri byrde, ok med vel er siskir tekin, er undir skirri baro er: ok med vel fer madr Þurrum fotum um haf, ok i morgum lutum stodar manni vel ok Þionkan; med vel fuedis margr madr: vel lægir hausdingia vælde; ok med vel getir lekr mader hausuds sins; ok med vel gleds sæll, sa er vanr var grata velall; ok med vel rijdr nu sa prudr, er vanr var ganga fatoklega; ok Þat er engi frænder ma gefa, Þa gefer Þat idugliga idn. *h. e. Si primo se difficilem tibi exhibuerit, arte & servitio animus illius tibi parandus erit: urbano & sagaci homini, nulla difficultas non superatur; astu dura mens devincitur. Dolis maxima fortalitia destruuntur: pragmatibus prægrandes columnæ disjiciuntur: arte sublevatur grave onus: astu pisces claris undis extrahuntur: Sollertia maria siccis pedibus transfretantur, inque multis, artes & serviendi promptitudo profunt: sapientia plurimi cibum sibi comparant: Industria magna imperia sustinentur: prudentia exul vitam & bona sua, salva tecta conservat: arte miser difficultatibus suis finem latum imponit: prudentia equo vehi consequitur, qui prius pedibus incedere cogebatur: quodque nulli cognati tribuere possunt, id sollicita perspicacitate obtinetur.*

CAP. LIX.

A Þeim sim årum er Olafr Kongr red Noreg] *Refert auctor Regem Olaum Norrigiæ quinque annis præfuisse, illoque tempore Norrigos in omnibus felicissimos fuisse, adeo ut etiam dicat*: Þa let almattugr Gud sua mikla

 for-

forſælu ſkijna yfir landit ollum godum hlutum, bædi i avexti jardarinnar oc blidleik loptſins, at aldrei ſeingo þeir huarki adur ne ſidan, þuilika farſælu. *h.e. Tantus proventus & felicitas terræ, illius regiminis tempore, beneficio omnipotentis Dei fuit, tam in agrorum fertilitate, quam etiam aëris ſerenitate, ut nunquam nec ante illa tempora, nec poſtea ejusmodi exſtiterit. Borealibus autem mos fuit, ut & bona & mala tempora Regibus & gubernatoribus ſuis adſcriberent. Videatur Snorro cum ceteris Borealium rerum ſcriptoribus pasſim. De Norrigis & Erici Blodòx filiis Sanct Olafs Saga cap. XIII. Huſafeldenſe Chronic. in vita Haraldi Grafeld. De Sveonibus Snorro pag. 30. & Chronic. Huſafeld. de Olao Tretelgiari &c. Quod Regentibus felicitatem ſeculi & infelicitatem adſcripſerint veteres vide Gruteri diſcurſ. ad Tacit. & Onoſand. 2. elegantiſſ.*

Þa ek var barn oc mier komo tennur upp, þa var mier giefit fe] *Ubi excreviſſent dentes parvulis; Borealibus moris olim erat, illos dono aliquo latificare. Vide Notas ad Herrauds & Boſa Saga in voce Tannfie. Tyra itaque Sorori adhuc parvulæ, munera Rex Daniæ Sveno Tiuffeskegg promiſerat, quæ ut Olaus exigeret, hic rogat Tyra. Haquino comiti Norrigenſi, ejuſmodi de cauſa datus erat ſervus Thormodus Karker, vide Snorronem & Huſafeldens: qui poſtquam longo tempore ipſi inſerviſſet, Haquinum perfide occidit, & ob hoc, juſſu Olai Tryggvaſonii, ſuſpendio ſublatus eſt, quod & ipſi ante obitum à comite prædictum erat, referente Noſtro & modo citat.*

Cap. LX.

Sua ber opt til at þeir er ſvadaſameleigir eru luterner, þeirra miſſa menn opt ſkiotaſt] *h. e. Verisſimum hoc eſt effatum: rerum optatisſimarum delicatarumque amiſſio ſæpe propera eſt: cui ſententiæ haud infacetior quæ ſequitur hoc eodem capite, ab eodem cæco ſene in inſula Moſtur prolata:* Aullum verdur þat þá er ellaz ſagdi hann, at eigi at eins tekur lijkamliga ſynena fra, heldur verdum vier at þola oc reina þoku oc myrkur hugarins. *h. e. Seneſcentibus hoc evenit omnibus, ut non ſolum oculorum viſus imminuatur, ſed animi etiam nebulas & tenebras pati cogantur.*

Cap. LXI.

Explicatio Domini Gudmundi Olai Tranſlat. Reg. ſuper Cantilenas quæ Olai Tryggvæ filii hiſtoriæ inſunt.

2 3 1 5 Hár vardar þu hiorvi 4 6 7 Haukey lifva oc deya	*Tu altus (eminens excellens: ſcilicet Rex defendis Hökeyam, gladio vivere & mori, i. e. Vivens moriensque.*

Cap. LXII.

Cantilenam Haldori Ethnici hoc capite citatam, sic interpretatus est idem.

7 9 12 11
Onnar fór oc einom
14 2 10
Unn-viggs Kongur sunnan
4 3 1 5 6
Sverþ rauþ mætur at morþi
8 13 15
Meiþi, siotyio skeiþa: al Siautugum
21 27 25
Þá-er hun-lagar hreina, al Hanum.
23 22 24
Hafþi Jarl ofkrafda, al Krafdan
18 19 16 17
Satt geck seggia ættar
20 26 28
Sundar Konunga fundar.

Collectio vocum:

Mætur Kongur sa er suerþ raud at morþi, onar meiþi for sunnan einom oc siotyia unnviggs skeiþa; Seggia satt att ar gecc sundur þa er Jarl hafdi ofkrafda hreina Konunga hunlagar fundar.

Meningen à Islensku.

Mætur Kongur (*h. e.* Olafur Tryggvason) sa er raud sverþ at morþi onar meiþi (þad er: riodrade sverdinn; mannenna blode so þeir dou) for sunnan (þad er fra sudurlondum sem var Vindlandu) einom oc siotyio unnviggz skeida (Siolskipum eda herskipum) Seggia ættar (mannanna) satt geck sundur, þa er Jarl (Sigvalde) hafde afkrafda hreina Konunga (Olof Tryggvason Noregs Kong, Olaf Scenska Svia Kong, og Svein Dana Kong) hunlagar fundar) þad er siolkipa fundar.

Sensus latine.

Rex egregius (Olaus scilicet Tryggvasonius) qui rubefecit gladios sangvine hominum (ita ut morerentur) è meridie (i. e. regionibus meridiem respectu Norrigiæ spectantibus Vindlandiâ scil.) profectus est navibus (longis actuariis vel militaribus) præter septuaginta unâ. stirpis humana (hominum) pacificatio vel concordia dissolvebatur, quum Comes Sigvaldus exposcendo intruderet Reges sinceros (Fraudibus alliceret) Olaum Tryggvasonium regem Norrigiæ, Olaum Sænska Suecum, Suecorum Regem, atque Svenonem Danorum ut navibus concertarent. (congrederentur.)

Cap LXIII.

Parem huic, de præstantia & magnitudine Navis Ormin longa & ceterarum navium, quas habuit Olaus Tryggvasonius, vide relat. in Snorrone & Husafeldens.

CAP. LXIV.

Er þad eingum manni bleidi, at hann ætli hof fyri sier) *Verba sunt Thorkilli Dydrili, quibus Olaum ad fugam capescendam animare voluit, quæ in latinam versa sic sonant: Nemini vitio vertendum si ea tantum aggrediatur, quæ viribus suis conformia videntur: sed majori præditus animo Olaus, quod svadebat exaudire noluit, suo suorumque malo, dicit enim*, ecki skal á flotta hyggia. *h. e. De fuga nequaquam cogitandum est. Juxta Alexandri illud apud Curtium:* Ignavos timor decet. *Et Seneca* Rex est qui nihil timet. *Quo accedit illa Zevecotti Obs. polit.* Nihil est periculosius quam timorem fateri maxime in prælio, ubi illud Maronis, duci vehementer observandum:

Spem vultu simulat, premit altum corde dolorem.

Quibus convenit dictum Olai apud Nostrum cap. LXIX. Han quadst ey flya skula, þui at riettur Kongur á ey at flya. *i. e. Fugam se non capturum dicebat, legitimo enim Regi, fugam capescere non convenit. Pari modo loquutum Olaum Crassum in ipsius histor. cap. 185. legitur*, þat er Kongs frami at sigrast at uvinum sinum, enn vegligr daudi at falla i orosto med lidi sino. *h. e. Regium est superare inimicos suos, honestaque mors cum suis in prælio occumbere. De Haquino Adalstein Husafeld. Chronic.* Hakon Adelstein quadst halldur vilia bida med þad lid er hann Kynne, enn lata þad synast ad hann flydde fyri þeim. *h. e. Haquinus Adalstein dicebat, se potius velle hostibus obviam ire cum copiis quas ad manus habebat, quam animum trepidum & fugæ intentum ostendere. Rolfi Sveoniæ Regis par fortitudo in Gautreks Saga cap. XL. memoratur. Magni quoque Barfots verba apud Snorronem cap. 27. Satis elegantia sunt;* þad er sagt ad eirn af vinum hans bad hann ad fara varlegar og giæra sijn i bardaga, hann suarade. Til Sigurs skulud þier Kong hafa, enn ecki til langlijfis: þar med meinte hann ad Kong bæri ad standa epter nafnfrægd og æfinlegre minningu, med manndoms verkum, framar enn lónguni lijfdógum. *h. e. Relatum est quod quidam amicorum ipsius, rogaverit ut cautius procederet, sibique in præliis caveret. Cui respondit: Regem victoriæ cupidum, quamvis vita breviori habebitis. Quibus verbis significare voluit, Regem bona fama, & memoria apud posteros ex virtuosis actionibus, studere magis oportere quam longa vita. Quod & de se dicit Alexand. Magnus apud Curtium lib. IX. cap. VI.* Ea stirpe sum genitus, ut multam prius, quam longam vitam debeam optare. *Hujusmodi fortia veterum Regum dicta, sæpius occurrunt in antiquis scriptoribus: quæ non sine ratione prolata; tam illa quæ prius attulimus monstrant, quam*

quam & Seneca consolat, ad Polybium cap. 24. his verbis adprobat. Quod duces magni faciunt, rebus affectis, ut hilaritatem de industria simulent, & adversas res adumbratâ lætitia abscondant, ne militum animi si fractam ducis sui mentem viderint, & ipsi collabantur.

Cantilena hoc capite nominatæ, eodem interprete sic intelligenda.

1 6 7 13 14
Þár hyck vist til miok millu, (misto)
2 3 4 5
Mórg drott kom á flótta,
8 9 10 11 12
Gram Þann er Gunni framdi, (framÞi)
15 16 17
Geingis Þrænskra dreingia; (Þronskra)
18 20 21 22 25
Næfur va einn viÞ Jófra (nœfur)
19 23 24
Allvaldur tuo snialla, (tua)
33 32 30 31 35
Frægur er til sliks at seigia (frogur vel fiogt)
34 26 29 27 28
SiÞur, ok Jarl hinn Þridia. (siÞann)

Collectio vocum.

Þar morg drótt kom á flótta, hyck vist Gram Þann, er gunni framdi til miok millu (pro *missa*; præterit. Indicativi pro infinitivo) geingis Þrænskra dreingia. Næfur allvaldur va einn tuo snialla Jófra, ok hinn Þridia Jarl: til sliks er frægur sidur at seigia.

Meningen.

Þar mórg drótt kom á flótta (Þad er: Þar sem mikill fiólde lids var á flótta rekenn) hyck (hygg ek) Gram Þann, er gunni framde) Kong Þann er orostur og bardaga hade, meinande Olaf Tr. Son] til miok missu (allt of miog missa) geingis Þrænskra dreingia, (fylgir Þeirra Þrænsku hermanna) næfur allvaldur (yferburda mikill Kongur sem var Olafur Tr. Son] va eirn vid tuo snialla Jófra (bardist eirn vi tuo mektuga Konga sem var Olaf Sænska ok Svein Dana Kong) ok hinn Þridia Jarl. (Jarlin Eyrik Hakonar son) til sliks er frægur sidur at seigia (soddann er vert ad hrosa.)

Sensus.

Ubi multus populus in fugam venit (ubi ingens multitudo exercitus in fugam agebatur) spero (existimo ego) Regem illum qui pugnavit (atque nominis claritudinem bellu adeptus est scil. Ol. Tryggvasonius valde amiserunt (pro, proh dolor amisisse) Thrandhemensium comitatum vel assistentiam: emineus omnie

potens (admodum excellens Rex, scil. Ol. Tr.) unus pugnavit cum duobus Regibus præpotentibus, Olao Sænska & Svenone Danorum rege, atque tertio comite Erico Haquini filio. Talia decantanda sunt laudibusque celebranda summis.

4 3 2 1 5 10
Geta skal mals þess er mæla
6 14 15 16
Menn at vapna-sennu (Senno
12 11 13
Dǒlga-fangs vit dreingi (viþ
8 9 7
Daþ-oflgann gram quaþo:
19 17 22
Baþ at hertryggvann hyggia, (trygþar
18 20 21
Hneckir sina recka
24 29 25 26
þess lifa þióþar hressar. (sessa
27 28 23
þrottar orþ á flótta.

Þess mals skal geta, er men quaþo daþ óflgann Gram mæla viþ dǒlga-fångs dreingi, at vapna sennu: her-trygþar, hneckir baþ at sina recka hyggia á flotta, þess þióþar hressar (sessa) þróttar ord lifa.

Meningen.

Þess mals skal gera er menn quaþu dadòflgann Gram i dadum styrkvann (dygdum pryddann Kong) mæla vid dǒlgafångs dreingi, (vid sina menn, sem þa attu ad beriast vid ovinina) at vopna sennu, (i bardaganum) her trygdar hneckir) sa sem óvina hersins truskap og sambellde eyder, heptir, hindrar og sundurdregur. scil. Kongurinn Olafur Tryggvason) bad at (bad teke) sina recka (sina menn) hyggiá á flótta: (þeinkia uppa ad flya, edur undann ad leyta) þess þiódar sessa (þess yfirmann, folksins, i. e. Kongsens) þrottar ord (hreysti ord) lifa (eru ennu uppe.)

Sensus.

Jam illius verbi mentio facienda, quod perhibent virtutibus fortem atque ornatum Regem dixisse, ad inimicorum captores (i e suos milites, quibus tum temporis cum inimicis confligendum) in armorum lite vel contentione (i. e. bello vel conflictu) Exercitus fiducia impeditor. (qui exercitus inimici fidelitatem & concordiam annihilat, impedit, disiungit, distrahit: scil. Rex Olaus Tryggvasonius.) Non rogavit suos milites de fuga cogitare, illius præsidis populi i. e. Regis heroica dicta adhuc vivunt (sunt in ore omnium.

Fyl-

2 1 4 5
Fylgda ek Frijſa-dölgi, (fylgd ek
12 11 3 8 9 10
Feck ek, ungur þar er ſpiœr ſungo, (ſpiót
30 31 32 33 34 35
Nu ſiþur òld, at ek eldumk (eldunz
13 6 7
Aldur-bót ok Sigvalda:
14 18 19 20 22
þá er til mòrz vit mœti (þar
21 23 25 24
Málm-þings i dyn hiálma,
26 27 28 29
Saþur fyrir Svoldrar mynni,
17 16 15
Sárlauk roþinn barom.

Collectio.

Ek fylgda ungur fryſa dölgi ok Sigvalda þar er Spiœr- (Spiót) ſiungo. Ok fek aldurbót, þar (þa er bárom roþinn ſárlauk til Mörz viþ Málmþings mœti i Hiálma dyn, ſudur fyrir Svœldrar mynni. Nu ſiþur œld at ek eldumk (eldunz.)

Meningen.

Ek var ungur þann tima er ek fylgde ovin þeirra Friſlensku, Olafe Konge Tryggvaſyne ok Sigvalda Jarle i herfor ok hiellt ek life mynn, þa er vier bárom til vigs bloþug ſverþ i bardaga, þar er vopnenn glómrudu oc hertygen hliómudu i Sundenu ſudur vid eyna Svóldur. Enn nu ſier oc fornemur folk ad eg elldiſt.

Senſus.

Minorennis id temporis eram cum inimicum Friſiorum Olaum Regem Tryggvaſonium atque Sigvaldum Comitem in expeditione comitarer. Et vita mihi conceſſa eſt quum ſangvine tinctos ad necem gladios in pugna portavimus, ubi arma perſtrepuere utenſiliaque bellica ſonuere, in freto inſulæ Suoldur meridiem verſus, nunc autem quislibet videt compertique ætate me gravari.

CAP. LXV.

Honum var ſvarat at fyri Sveini Kongi, voro þar merki borin) *Contumelia ſatis acri exercitum Danorum contra ſe venientem, excepit Olaus Tryggvaſonius:* Eigi myno ſkogar-geitornar oſs yferſlyga, þui at Danir hafa geita hug, oc eigi ſkulum vier ottaſt þad lid, þui at aldrig hafa Danir enn ſigur haft, ef þeir hafa bariſt à ſkipum. *i. e. Nullo modo ſylveſtres capræ nos ſuperare poſſunt; Dani vero caprarum animum & fortitudinem habent, quos nec metuamus; nunquam enim Dani, navali pugna*

victoriam reportarunt. Et hoc licet adversus Gentem fortißimam iniquius prolatum videatur, ab his tamen nihil differunt Olai verba apud Snorronem pag. 176. Olof fvarade icke fryckter vij for de blödige folk, thi der er icke mod i de Danske til fiős, icke bere de heller feier hiem af off i dag. *h. e. Effæminatos istos homines ne timeamus inquit Olaus; Fortitudine enim Dani in navalibus præliis carent, nec hodierno die victoriam de nobis reportant. De Svenone Tiugeskegg, superbe jactante cap.* LXIII. *Navim Ormin Longam ante vesperam se vecturam; Ericus Jarl dixit, sed ita ut à paucis audiretur.* Þa mælti Eyrikur Jarl, þo fuo at fair menn heyrdo; þo at ecki skip hefde Olafr Kongr meira, enn nu meigo þier fiá, þa myndi Svein Kongr vit einfaman Dana her, aldreigi þeffu Skipi ftyra. *h. e. Quamvis nullas præter has naves quas videtis [fuerunt illæ tres] poßideat Olaus, Rex tamen Sveno solo cum Danorum exercitu, hanc navim nunquam superare poteſt. Sed de Sveonum exercitu quam de Danorum, non mitior Olai erat sententia. cap,* LXVI. [*quem tamen viris armisque polluiſſe, teſtis eſt præsens auctor*] *sic enim de illo;* Kongr mællti, audveldara man Svia verda oc blidara, at fleikia blot-kappa fina innan, enn ganga uppa Ormin Longa, undir vapn var oc hrioda skipin undir off, oc þeff væntir mik, at ecki þurfum vier att ottaft hroffe æturnar. *i. e. Facilius delicatiusque Sveonibus foret, inquit Rex, sacrificiorum suorum lebetes delibare, quam navim Ormin longam aſcendere nobis defendentibus; alijſque noſtris navibus potiri; spero enim nos non neceſſum habituros, illos qui equina carne veſcuntur, timere. Sed vanum eſt quod Sveo-Gothis ethnicas ceremonias & ſuperſtitiones exprobrat; quippe quas apud quoſdam Norrigos etiam viguiſſe tempore Olai Tryggvaſonii, teſtis eſt noſter ut & Olai Craßi hiſtoria; cujus etiam tempore adhuc quidam in Norrigia, equina carne delectati leguntur; Et in legibus Iſlandorum uſque ad Olai Craßi tempora; id conceſſum fuerat. Virtutis Sveonum in aggrediendo claſſem illius, Noſter cap.* LXVI. *pulcherrime meminit. Male itaque conſtituto Olao hæc magnifica verba condonanda ſunt; nullos enim præter Norrigos ſuos æſtimavit, vel ſe æſtimaturum perhibuit; quare pugnando feſſus adveniente Erico Jarl. cap.* LVIII *Jam ſe gravius certamen adverſus populares ſuos, ſubiturum dixit. Quæ prius autem Olaus, magis ad animos ſuis addendos, quam quod revera ſic ſpreverit adverſarios ſuos, protuliſſe videtur. Major eſt vanitas Stephanii, viri alias clarisſimi, in dedicatione ad Saxonem Grammaticum, ubi Regem ſuum Chriſtiernum Quartum, mirifice ob victorias navalibus præliis Anno.* 1644. *ter reportatas, evehit & extollit.* Mox ubi maria fimul hoftilibus navigiis infeftari cognitum eft, novi facinoris indignitate permotus, ipfe ad ara a Neptunia provolas

volas & maritimæ te expeditioni accingis: haud secus ac patriæ salus inter decumanos Oceani fluctus ultimam tibi pugnandi necessitatem adferret, & in æquore tantum speciosæ victoriæ campum ostenderet. Te igitur duce emissa est in utrumque mare classis, quam non viri, non arma, non vela, non venti, sed augustissimæ Majestatis tuæ præsentia animabat ac provehebat. Postquam conserere manus aulæ essent hosticæ rates, pulcherrimum fortitudinis ingenitæ spectaculum edidisti Rex invictissime. Prætoriam tuam, in qua salus nostra vehebatur, velut indagine circumventam, recentium piratarum astus non semel opprimere tentavit. Tu contra fretus auxilio Dei tui, & justa causâ [Eet Swänska *Manifestet & Bœclerum*] inter tonitrua & fulmina tormentorum, inter volitantia tela, stabas serenus animo vultuque, non imperio tantum, sed & manu pugnans, publicæ magis anxius salutis, quam tuæ incolumitatis. Nulla pericula, nulla vulnera exhorruisti; quia animus tuus quo excelsior, eò minus leges corporis admittit, nec æstimas hanc vitam, quod aliam ex gloria & laude paratam tibi videas, quam æternam esse benè tibi persvasum est. Tandem gloriosam cœlitus victoriam adeptus, quicquid hostilium myoparonum Balticas undas constraverat, feliciter profligasti, & in deformem fugam conjecisti. Hæc est tergemina victoria tribus Svecorum disjectis classibus parta; quam juxta innumeris in rempubl. meritis tuis sempiterni temporis & nunquam perituræ memoriæ dicabimus, quamque fideles rerum gestarum custodes litteræ duraturis annalium monumentis æternitati consecrabunt.

Etenim primò ad Gothoburgum, quo portum Dani urbis obstructuri cum XI. *navibus advenissent; Mannerskōldio strenuo defensore & navibus aliquot Batavorum auxilium commodantibus, Classis Danica vela ventis dare cogebatur, non sine suorum jactura. Deinceps* Rex ipse omnia pro tutela ac salute regni subditorumque, terra marique ausus; *fortunam ausibus suis parum respondentem habebat. vide Loccenii hist. Sveo-Goth. lib.* IX. *Namque tum ipsemet pratoriæ navi inerat*; Quam Flemingius capere potuisset, nisi alii navarchi in suo officio remissiores fuissent, sane per tres horas continuis tormentorum ictibus ita diverberata erat, ut ad se reficiendam digrederetur. *Loccenius eod. loco. Aufugit deinde tota classis, adeo ut cum ad prælii locum rediret Flemingius; nullam Danicarum navium videret: Hoc prælio Sveones* XXX. *milites amiserunt Dani* LXXIII. *& centum sexaginta Dani vulnerati. Ipse Rex Daniæ uno oculo quoque orbatus est. Tertium, Prosemundo & Jasmondo ducibus ita dimicabat, ut Prosmundus mari sepeliretur;*

 ubi

ubi cum Nobiliss. olim navarca Drakio, securam ab crematione & effossione sepulturam nactus, de quo Ovenus:

Relligio quamvis Romana resurgeret olim,
  Effoderet tumulum, non puto Drake tuum,
Non est quod metuas, ne te combusserit ulla
  Posteritas; in aqua tutus ab igne jaces.

Jasmondus cum ab incendiariâ navi, suam incensam ac prope consumptam videret, de vita sollicitus; auxilium ab hostibus petere cogebatur, quos in alia tum intentos, haud facile ad se pertraxisset, nisi crumenam auro benè turgidam, auxiliatori obtulisset: qua invitatus nauta quidam, ad navim illius accessit, crumenamque ut prius in lembum mitteret, jussit; dein in mare se ipsum præcipitaret: unde bene madidus extractus, Holmiam unà cum decem Danicis navibus, captivus ductus est. Hæc de re liber cui titulus, mare Balthicum liberatum; uti & Bæclerus. Quarta Danica illo tempore navalis expeditio, hunc exitum habuit; cum iterum ductore Oveno Giedde, portum Gothoburgicum corrumpere tentarent Dani, adveniente Ancherhielmio & hisce destinatis occurrente; Danica classis Marstrandiam secessit: qua de re videri possunt Bæclerus & Loccenius. Sveonibus victoria præmium fuere quinque Danicæ provinciæ. Itane triplicem victoriam cantabit Stephanius, quam si silentio pressisset, suis sibique rectius consuluisset:

Quis minor est autem, quam tacuisse labor. *Ovidius de arte.*

Cap. LXVII.

Hoc capite solum enumerantur bellatores fortissimi, qui Navi Ormin Longa in ultimo discrimine inerant; quorum nomina pariter apud Snorronem pag. 170. exstant.

Cantilenam hic citatam sic explicat Dominus Gudmundus Olai.

1 4 7
Ugræþir sa auþa, (Ogrœþir
2 6 5
Arm-griotz Trauno fliðta, (Tiono
25 26 28 29 30
Hann rauþ geir at Gunni
27 8 9 10
Glaþur oc baþa naþra
11 12 13 18
Aþur hialdur Þorin heldi
14 15 17 16
Hugframur i bauþ ramri

Collectio vocum.

Ugrœþir Armgriotz Þorketill sá fliðta Tranu auþa oc baþa naþra, aþur hialdur Þorin, hugframur i ramri baud heldi snotur sunds

Snatur

19 22 23 24
Snotur af siglu vitni,
20 3 21
Sunds Þorketill undan

(Sneri otri undan af siglu vitni. Hann
raud glafur geir at Gunni.

Meningen.

Sa giafmilldi Þorkell Nefia halfbroder Olafs Kongs Tryggvasonar, bardest so leingi, ad hann sá fyr hrodna vera bæde Trònuna, so oc ormana bada, Orminn skamma og Ormin Longa, adur sa velskickade vopndiarfe og hugfulle mann i snarpri oruftu hielldi undann á sunde af Orminum langa. Hann riòdrade gladur suerdinn i bardaganum.

Sensus.

Munificus ille Thorcillus cognomento Nesia Olai Regis Tryggvasonii frater uterinus, tantisper cum hoste accerrime conflixit, usque dum tres illas naves prætorias Gruem & serpentes ambos, brevem scil. & longum, qui propriè prætoria erant exoneratas victasque videret; atque tum primum moratus ille & animosus vir laudeque bellica insignis è prætoria in profundum desiliens natando fugam capessebat. Ille in conflictu latus gladios cruore tinxit.

Cap. LXIX.

Þa heitir Jarl at taka helga skirn] *Ethnicus ante Ericus Jarl, victoria cupiditate convertitur ad Christianam pietatem; Thoronemque suum quem in navis prora habuerat (de quo instituto apud veteres, vide si placet Notas ad Thorstens Saga pag. 33. Seldenum de Diis Syris Syntag. 2. cap. XVI. tot.) fregit, inque ejus locum Sacram crucem reposuit. Fuit autèm Thoro à nautis ut plurimum cultus. Husafeldensis ex alio manuscripto histor. Olai Tryggvasonii de Helgone in Magra, Islando:* Hann sagdist trua á Christ enn hiet á Þor, til siofara fier og hardræde *h. e. Helgo in Magra dicebatur Christianus: sed Thorònem invocavit pro felici navigatione & fortuna prospera. De facto Erici comitis, satis modesta est oratio Olai Tryggvasonii:* Olafur Kongur mælti, er hann sa at Jarl reri at; geingin er nu Þor ur stafninum á jarnbardanum, enn nu er i stadin kommin hinn helgi Crofs, og heldur mun Jesus Christus drottinn, vilia til sin tua enn eirn. *b. e. Rex Olaus cum comitem adremigantem videret inquit; de prora navis Jarnbarden jam decessit Thorerus, inque locum Sancta crux successit, & æstimat Dominus Jesus Christus duos pluris quam unum. Sed religionem Christianam, parum Sancte dein coluit Ericus. videatur Noster & Olofs Saga.*

Einar

Einar ſuarar Noregi ur hendi. Þier Kongr) *Fractus eſt arcus Einari Tambarskelveri perfectisſimi jaculatoris, juſſu Erici Jarls & induſtria jaculatoris ipſius Finni: quo dudito ſono quid eſſet interrogavit Rex Olaus? reſponſumque tulit: ſono hoc indicatum illum imperio Norrigico excidiſſe: & videri poſſet hoc effatum, præſagium fuiſſe. Sed tantum fidebat arcui ſuo & arti jaculatoriæ Einarus, ut ſi integer manſiſſet arcus, Ericum Jarl occubiturum exiſtimaverit. Verum hoc reſponſo iratum factum Regem legimus. Extat quoque hæc relatio apud Saxonem, ſed more ſuo contra Snorronem, Noſtrum & Olofs Saga, longe aliter hanc tradit lib. IX. Verba illius adſcribere non ſuſtineo, nec tanti æſtimo.*

Cantilenæ, quæ hoc capite citantur, Eodem interprete ſic intelligendæ.

3 4 7 6 8
Ferþ kom heldur i harþa, (Fiðrþ, harþann)
11 10 5 9
Hnito reyr ſaman dreyra
16 13 12 15
Tungl ſcaruz þa Tingla, (þar)
14 1 2
Tangar Ormurinn Langi;
17 26 28
Þa er borþmykin Barþa
27 25 24
Brynflagþz Regin lagþi (brym. flagd)
18 19 20 22 23
Jarl vann hialms und holmi,
21 29 30 31
Hryþ Viþ ſofnis ſyþo.

Collectio vocum.

Ormurin Langi (ok) ferþ kom ſaman i heldur harþa dreyra reyr hnito; Þa ſkaruz Tangar Tingla Tungl, Þa er Jarl (ſem) vann hialms hryþ und hólmi lagþi reginn borþ mykinn brynflagþs barþa viþ ſofnis ſyþo.

Meningen.

Ormurin Langi og þad lid Kongs ſem à honum var mættiſt i miog ſnarpra orruſtu. Þa ſundur hiuggnſt þau forgylltu og prydeliga uthóggnu drekahòfud og dyrlegu myndir â bugſpiòtenu, þegar ad Jarlinn Eyrikur (hvor um ſijder vann þennann bardaga undar eyunne Svoldur: (ſlagdi þann miòg bordmykla Jarnbarda vid ſijdu â Orminum Langa.

Senſus.

Navis prætoria cui nomen Serpens Longus, & Regii milites, qui in illa erant cum hoſte ſtrenue concurrebant. Tunc ornatus proræ, draconum ſcil. deaurata capita & icones variæ artificioſisſime roſtris inſculpta acroteriaque & plu-

plutei navales elegantisſimè cælati abſcindebantur & diſſecabantur. Quum Comes Ericus (qui in hoc ad inſulam Suoldur prælio, victor tandem exſtitit) prægrandem ſuam navim nomine Jarnbarden à ferreis cinctibus vel ſubligaculis ad latus navis prætoriæ Regis, quæ ſerpens longus vocabatur, applicuit.

4 1 2
Gærdiſt ſnarpra Sverþa
10 9 11 5
Slito dreingir friþ leingi
12 14 15 13
Þar-er gyllinn ſpiot gullo
3 6 7 8
Gangur um Orminn lãnga
17 16 20 21
Dolg quaþo-fram-fylgia
28 27 26
Fran-legg bita hanom
22 23 19
Svenſka menn ad ſennu
18 24 25
Sunnur ok Danſka runna.

Collectio vocum.

Snarpra ſverþa gangur gærþiſt leingi um Orminn langa, dreingir ſlito friþ þar er gullo gullinn ſpiot; quaþo dolg ſunnu at ſennu frammfylgia Svenſka menn ok Danſka Runna hanum [quado Þeir oc] bita frãnlegg.

Meningin.

Leingi var bareſt á Orminum Longã og ſtrijdzmennerner ſlitũ fridenn þar er forgylltra Vopnabrak heyrdeſt, ſo er og ſagt ad ovin Olafs Kongs Eyrike Jarle (hafi þa fylgt ſudur til Svoldrar oroſtu bæde Svenſker menn og Danſker (huors ſkarpa ſverdi og hroſad verdur.)

Senſus.

In ſerpente longo (id navis prætoriæ nomen erat) diu præliatum eſt ac milites pacem rumpebant ubi deauratorum armorum ſtrepitus audiebatur. Perhibent quoque inimico Regis Olai Erico ſc. Comiti (cujus acutiſſimus gladius nec ſuo caret encomio) & Sveċos & Danos (qui meridiem verſus ad pugnam Svoldrenſem ipſum comitabantur) ſe aſſociaſſe.

2 2 3 4 5
Hyckat ek vægþ at vijgi
7 6 17 9
Vann drott Joſur ſóttann

Collectio.

Ek hyck vægþ at vijgi drótt vann fiorþ ſottann joſur,

8 12 11 13 14
Fiörð komst Jarl af jörðu,
17 16 15
Ögnhar-Þann sik sparði
18 19 25 26 21
Þa er fiar mynils forðut
20 23 24 22
Folk-barður a vit barða
30 29 27 28
Litt var sævar soti
31 32 33 34
Svangur vit ormin langa.

(at)
(Jafn)
(fiard)
(suð)

fur, Jarl komst at jorðu, sparðit sik ognhar Þann, þa er folkbarður særðe barða a vit fiar mynils sævar soti var litt suangur við Orminn langa.

Meningen.

Eg meina i þui stride voru aungu hlyfdar, þar gillte ecki fridar að bidia, er hermenn Eyriks Jalls unnu Kongin Olaf Tryggvason vid hvorn þeir sloust i Sundenu vid eyna Svóldur, þa fick Jarlin Eyrikur Noregs rijke, hann geck snarplega framm og hlyfde sier ecke þegar hann med sinum Koppum lagde Bardanum á mote þeim millda Konge. þa voru ecke hræfuglarner svanger i kring um Orminum Longa.

Sensus.

In isto prælio nullis credo pepercerunt, nec de pace supplicari profuit, quum comitis Erici milites Olaum Regem Tryggvasonium cum quo in freto ad insulam Svoldur confligebant, vicerunt. Tunc temporis Comes Ericus regnum Norvegiæ adeptus est, qui acerrime dimicans sibi nequaquam parcebat, quando navem prætoriam, cui nomen Bardenn, cum suis pugilibus Regi munificentissimo opposuit, ibi circa navem Regis, Serpentem longum, aves rapaces marina non esuriebant.

8 10 11 12
Sucku nidur af naðri,
14 13 15 9
Naddfars i boð farir,
3 5 7 6
Baugr gerðust við vægiaz,
4 1 2
Verkiendur heðins ferkiar;
24 21 22 16 20
Vanur man ormur þott ormi,
17 18 19
Alldyr Kongur styri,

Collectio vocum.

Heðins ferkiar-baugs verkiendur gerdust vægiaz við (þeim) sucku farer niður af naðri, i Naddfárs boð; þott alldyr Kongur styri Ormi, man Ormur leingi

vanur

27 28 29 30 32 31
Huar hann scryþur meþ liþ liþa
23 25 26
Leingi slikra dreingia.

vanur slijkra dreingia, huar hann scriþur meþ liþa liþ.

Meningen.

Strijdzmenn og kappar Olafs Kongs urdu þa ad vægia og vikia fyrir soddann ofuresle, þeir fucku farer nidur af Orminum langa i þan blode blandade sio. Og þo ad hinn vegsamlegaste Kongur styre hier eptir Orminum þa mun þetta skip alldrey fa soddann hetiur huar sem hann sigler med herfolk.

Sensus.

Tandem milites & athletæ Regis Olai herbam porrigere cogebantur, victoriamque victoribus cedere. Hi de Serpente Longo in sangvine commixtum mare vulnerati demergebantur. Et quamvis Rex quipiam illustrißimus posthac serpentem gubernet, nunquam tamen prætoria hæc navis tales nanciscetur pugiles, ubicunque exercitum vehat.

3 4 6
Het a heiptar-nyta,
1 9 10
Hugreifur meþ Oleife
12 11 8 13 14
Aptur hne þioþ a þoptor, (stók)
2 5 7
þeingill sina dreingi;
15 20 16
þa er hafvita hofþu
19 21 23 22
Hallandis um gram sniallann,
24 26 28 27
Varþ af vinda myrki (fyrir)
25 18 17
Vapn-eyþur, lokit skeiþum.

Collectio vocum.

Hugreifur þeingill het â sina heiptar nyta dreinge, þiôþ meþ Oleife hne (stóck) aptur â þóptor þâ er hófþo skeiþum lokit Hallandis hafvita um sniallann gram; varþ vapneyþur af myrþi Vinda.

Meningen.

Sa hug diarfe hervikingur Eyrikur Jarl hiet þâ â sitt grimma lid og eggiade, þad til framgaungu, þa hruku menn Olafs Kóngs aptur a skiped, og sem þeir Eyrikur hófdu nu med sinum skipum á allar sijdur um kringt Kongen og hans skip Ormin longa, sem þa hallá-

deſt af afelldum vidum, þa vard hann um ſider hrodenn fyrer Olafe Konge, hvór ed marga Vindlenske hafde adur ad velle lagt.

Senſus.

Audacisſimus ille pirata comes Ericus furibundos ſuos commilitones, ut cum hoſte intrepidè pugnarent, vehementer adhortatur, inſtigatque; hos cum Olai milites, paribus excipere viribus diutius non ſuſtinerent, in puppim receſſerunt. Aſt ubi Ericus regem & prætoriam ipſius navem ſerpentem longum, quæ tum injectorum ad latus lignorum pondere inclinabatur, ſuis militaribus undique cingeret, hæc tandem victa eſt atque ſpoliata, Rexque Olaus, qui Vandalos bello toties proſtraverat ſuperatus.

Cap. LXX.

Cantilena quæ huic capiti inſunt, hoc modo à Gudmundo Olai explicantur.

2 3 4 1 5 17
Veit ec ei bitt huart hreytir
11 12 7 6 8
Hungur dryfi skal ec leyfa,
9 10 13
Dyn fæþinga dauþan
15 16 14 18 19
Dyr bliks eþa þo kuikann (quiqann)

Collectio vocum:

Hit veit ec ei huart ec skal leyfa dyn fæþinga hungur dryfi dauþann, eþa dyrbliks hreitir þo kuickann.

Meningenn:

Enn þad veit eg ecke huort eg skal kueda um þann ágiæta Kong, ſem opt ſadde þa hungrugu Varga daudann, eda iag skal annars ſeigia þann giofuga Kong lifande.

Senſus.

Neſcio vero utrum de celeberrimo hoc Rege qui eſurientes beſtias ſæpius ſaturavit, mortuo canam, vel de munificentisſimo illo adhuc vivo.

3 2 1 4 5
Sagdur var mer ne meiri,
15 14 17 18 19 16
Mun ek ſtriþ af þvi biþa
13 10 12 11
Lyþum firþur ok laþi

Collectio vocum.

Mer var ſagdur ne meiri lanþvorþur fyrir handann ſiá firþur laþi ok lyþum ek

Laud

6 7 9 8
Landvórþur fyrir ſia handan,
29 30 20 21 25
Væri oſſ þo at ærir
24 27 28 26
Ellds þeim ſvikum belldi
31 32 22
Heilalykn, ef Hauka
23 33 34
Hauklifs Jofur lifþi.

mun biþa ſtriþ af þui: þo at Hauka hoklifs Elldz ærir belldi þeim ſvikum, væri oſſ heila lykn, ef Jofur lifde.

Meningen.

Eg hef ecke fráſógn hafft ad nokur meir Kongur hefe verid radenn fra lyd og lóndum, hinu meigenn ſiafarins, enn þeſſe Kongur Olafur Tryggvaſon var, hans miſſir giorir mier ſtort hugar angur, oc þo ad ſvikarenn Sigvallde Jarl illdi þeſſu med ſinum ſvikum, ad hann vard yfirunnenn og fra lóndum radenn, þa være oſſ þó ſamt þad heilalykn ef Kongurenn lifde.

Senſus.

Non mihi innotuit majorem aliquando Regem ultra mare victum fuiſſe regnoque & poteſtate exutum quam regem hunc Olaum Trygvaſonium, illius amiſſio ingentem mihi animi dolorem adfert. Et quamvis fraudulentiſſimus ac vaferrimus ille comes Sigvaldus ſuis dolis effecerit, ut Rex hicce ſuperatus imperium amitteret, nobis tamen magnum doloris levamen eſſet, ſi Rex Norrigiæ adhuc in vivis exiſteret.

Cap. LXXI.

Er vier hofum ſeldan hann] *Vana eſt gloriatio comitis Erici Haquini filii, quod Olaum Trygvaſonium occiderit. Et licet dicat Tyri hoc eodem capite,* eg velir mier þan hlut tilhanda, at heldur deya med Olafi Kongi enn lijfa: *h. e. vitam cum Olao amittere malo, quam illo non amplius ſuperſtite vivere. Huic quoque loco non abſimilis eſt auctoris Noſtri relatio, cap.* LXIX. Þat vilia ſumir menn ſeigia at Olafur Kongr hafi lupit fyri bord, oc komiſt ſua i burt, oc hafi ſen verit i utlondum, enn ſummir vila ſeigia at hann hafi fallit i þeſſum bardaga. *i. e. Quidam referunt Regem Olaum ſe præcipitaſſe in mare, & ex hac pugna evaſiſſe; viſumque fuiſſe in exteris regionibus, quidam autem dicunt quod in hoc prælio occubuerit. Hac de re ſic Snorro pag.* 179. Det ſkib ſom var kaldit Verdisſnecke, hvilket

Aſtrijd Sigvald Jarls huſtru hafde udſent, rodde ſtragſt til landet oc mange var i den mening at Olof Tryggeſon ſkulde hafve affôrdt ſig ſin brynie under vandet, oc ſa gifvit ſig heden til ſamme Vindaſnecke, hvilket ſkib fórbenefnde Aſtrijd hafde dertil ſonderlig udſend, at de ſkulde hielpe hanem om hanem trengde, om de det kunde giôre, oc hand met det ſkib skulde været fordt til landet oc kommet der fra. Menn huorledis derom er, da kom hand aldrig mere udi Norrig, oc hans kiæreſte venner tuiflede megit der paa, at hand skulde leſve. Endog der mange tidinge ſpurdis til Norreg oc Engeland ad hand skulde leſve oc værit ſeet i it Cloſter udi Syrien, ſaſom Halfrod skáld ſiger i ſin viſe. &c. *h. e. Navis quæ Vandalica dicebatur, quam comitis Sigvaldi uxor Aſtrida miſerat, litus ſtatim adremigavit; multique in illa opinione fuerunt, quod Olaus Tryggvi filius loricam ſibi ſub aqua detraxiſſet, ac dein natando perrexiſſet ad Vandalicam navim, quam nominata Aſtrijda in hanc finem miſerat; ut ipſi ſcilicet auxilio eſſet, ſi indigeret, & opem ferre poſſet: illaque navi creditur in terram expoſitus fuiſſe, præliumque evaſiſſe. Sed utcumque hæc ſeſe habeant, in Norrigiam nunquam amplius rediit, & optimi amici ejus utplurimum dubitaverunt, an viveret. In Norrigiam tamen & Angliam plurimi rumores venerunt, quod viveret & viſus fuiſſet in Clauſtro monachorum in Syria, ut Halfrodus poëta cecinit. Dubia hæc omnia præſentem auctorem nihil moverunt, nec prohibere potuerunt, quin illum poſt prælium vixiſſe conſtanter affirmaverit, ut ex ſequentibus adparebit. cap.* LXX. Olafur Kungur brá yfir ſig skioldinom oc ſteiptiſt ſier i kafit. *h. e. Olaus clypeo à tergo poſito, profundum petiit. Et mox eodem capite.* Enn i þeſſari ſveipan Þa reri abrot Vindaſneckian: og er Þad margra manna Saugn, at Olafr Kongr hafi ſteipt af ſier brynioni i kafi, og komiſt med ſundi til Vindaſneckiornar, og hefur ſia fraſôga vida farit ſidan, ſem heyra ma i þeirra manna quædum, er Þetta hafa ſannat, ſua ſeigir Halfrôdur: *vide banc cantilenam explicat. pag.* 100.

Hier ſeigir ſua, at þegar var tuent fraſagt Þeim fundi, huart ſem hann myndi fallit hafa, eda bortkomiſt: oc morg ònnur dæmi eru til Þeſſ. Oc ef Gud lofar, skal eg ſeya ſem eg veit ſannaſt, huat Þeir menn boro frá, er Þar voro i bardaganum, huat þeir ſau ſydaſt til Olafs Kongs. &c. *h. e. Hoc ipſo momento diſceſſit navis Vendorum; multorumque hominum ſermo eſt, quod Olaus in profundo maris loricam ſibi detraxerit, & natando pervenerit ad Vendorum naves; hic rumor dein creberrimus exſtitit, ut audiri poteſt ex illorum cantilenis, qui hac de re memorarunt. Sic dicit Halfrodus. Hic refert varium ſermonem fuiſſe an occubuerit. vel*

evaſe

evaserit: sunt autem pro contraria sententia, magna rationes; Et si Deus laborem fortunare voluerit, quid acciderit dicam, quidque illi retulerint, qui ipsi prælio interfuerunt, quidve de Rege Olao, ultimo ipsis viso referre potuerunt. &c. Et hoc eodem capite. Liop hann (*Kolbiorn Stallare*) af skipino oc i siòin, oc er hann kom à sioin, þa kendi hann fliota undir sier skiòld oc atti þan skiold Olafr Kongr, allra skiolda fegurstur og gullagdur: hann þottist skilia, at undir þeim skildi svam sialfur Kongur. *i. e. De navi se in mare præcipitavit (Kolbiornus aula præfectus) quo cum pervenisset, scutum infra se agnovit quod erat Regis Olai, scutorum omnium pulcherrimum & auro calatum; ita ipsi videbatur, quod sub illo scuto nataret Rex ipse. Et mox eodem capite:* Nu sem fyrer sagdum vier, at uvinir Kongs leitudu hans vandliga oc fundu hann eig, þa saugdu nockrir af lidi Jarls, at madur kom vid Vindasneckiornar og svam at skipino, og var i raudu klædi: og er hann var uppkomin i skipit, þa var þat þegar i burtu, oc allir Vindasneckiornar voro þa þegar i burtu þær er þar hofdu verit um dægin. *h. e. Ut prius diximus inimici Regis, sollicite illum quærebant, sed invenire non potuerunt, verum dicebant quidam de militibus Comitis, quod vir quidam ad Vendorum naves natando pervenisset, indutus rubro vestitu, cumque in navim receptus fuisset, etiam abiit illa omnesque reliquæ Vendorum naves, quæ ibi tota die jacuerant. Et cap.* LXXIII. Nu manom vier rita þann hlut, er sumum monnum þykir nocquat ivanligur, at Olafur Kongur færdi af sier brynio i sialfu siafar diupino, oc ransakadi med sundi diupit alt, þar til hann kom at skipi þui er fyrr var fráságt, er komit var af Vindlandi, oc voro á þui skipi Astriidur oc Dixin er fyrr var nefndur, oc hofdu þau þar leigit um dæginn, enn þegar eptir orostona sigldo þau à brot, oc hofdu þau gert þetta rád med sier. Foro þau nu til Vindlands, oc med þeim Olafr Kongur: hann var særdur morgum sarum oc eingom storom enn Astrijdr leknadi hann med mykilri vurd, til þess er hann var heill. Oc þa er hann var heill, var hann kiendir af morgum monnum. Margir rijkir menn budu honum sina lidveitzlo i Vindlandi, ef hann vildi enn til rikis sins, oc quadost mynda fá honom ærit lid, enn hann neitadi þesso, oc quad; þui drottin sin eigi vilia veita sier sallengit i orosto, at honom hafdi mislikat hans þiónsta: oc eigi byriar mier at þrongva folkino i sua mykla þraut, at leida mykit lid i orostor optar þessum ordum er sagt at Astrijdr hafi umrætt. Sidan var Olafr Kongr okunnigr monnum; enn Gudi oc helgum monnum hans, var hann Kunnigr. þat er oc sagt, at eirn virdiligr madur var

sen-

sendur af Olafi Kongi til Erlings Skialgsonar, oc sagdi at honum sanna luti oc kono hans fra Olafi Kongi, oc quad hann lifa oc þiona Gudi trufastliga i Munklifi einbuerio; hann sindi þeim knyf oc gull at sanna þessi Saugu oc til merkia, sem kendi systur Olafs Kongs Astrijdr, Brodur sin att hafa þessa gripi, oc jatadi hun þesso: Enn margir ero þeir menn, er þetta gruna oc tortryggia þessa luti, oc margir iva enn um: enn þo ætla ec ad visso at þetta myni satt vera, at hann myni lifat hafa eptir bardagann oc færtsik Gudi i fórn, af áblasning Heilags Anda, oc var hann i munclifi i Girklandi eda Syrlandi, oc bætti sva sine missgerninga med ydran, er hann hafdi gert á ælku-aldri. *h. e. Jam scribenda est Nobis illa res, quæ quibusdam dubia visa, Olaum nempe loricam sibi in profundo maris detraxisse, & natando profundum omne emensum donec perveniret ad navim, quam prius ê Vinlandia venisse diximus, cui inerat Astrijda & Dixinus, cujus mentionem prius fecimus, quique tota die ibi morati fuerunt; sed finito prælio vela ventis dederunt ut inter illos ante convenerat. Vinlandiam jam petiverunt & cum illis Rex Olaus: multis is vulneribus sauciatus erat, sed exiguis; Astrijda autem summa illum cura sanavit, donec pristinæ valetudini restitueretur, dein â multis agnitus est. Plurimi in Vinlandia potentes viri auxilium offerebant, si Regnum suum repetere vellet; dicentes se exercitum maximum tradituros: verum renuit ille, dicens, quoniam noluerit Deus sibi in prælio auxilium ferre, eidem quoque displicuisse servitium suum: nec se decere, homines in tanta pericula sæpius pellicere, inque prælia iterum ducere. Hæc illius verba Astrijda memoravit. Hominibus deinde Olaus ignotus vixit, sed Deo & viris sanctis satis notus. Hoc item memoratum est, quod Olaus honestum quendam virum in Norrigiam miserit ad Erlingum Skialgi filium (affinem suum) qui ipsi & uxori ipsius de Olao vera nunciaret, dicens illum vivere & Deo servire, vitæ monasticæ addictum. Ostendit autem ipsis cultrum & aurum quoddam, in certitudinem & signum hujus rei; quas res soror Olai Astrijda agnovit, dicens fratrem suum pretiosas has res habuisse. Multi credunt sic evenisse, multi dubitant, verum ego non dubito, prælio superfuisse, seque Dei servitio totum dedisse, inque Græcia vel Syria vitam Monasticam vixisse, sicque severa pœnitentia expiare conatum fuisse, quidquid peccaverat in juventute. His accedunt additamenta historiæ hujus, idem adserentia; tam ubi Rex Angliæ Jatvardus, virtutes ejus & bella, mortemque in Syria suis retulit; quam ubi Sigurdus episcopus hæc eadem adstruit. Hac de re item Husaseldense Chronicon in vita Olai Tryggvasonii, ubi sequentia exstant. Et licet relatio satis longa, illam tamen adscribere ad roborandum hanc adsertionem, dignum existimavi.* Stefair Þorgilsson hafde verid med Olafe

Olafe Konge Tryggvasyne, sijdan hann hafde sendt hann til Islandz, sem firr er ritad. Var Stefnir med þui lidi Olafs Kongs, er siglt haffde frá hanum á Vinlandi. Enn er þau tijdendi komu norder i Noreg ad Olafr Kongr var radinn fra Rike, þa feck Stefni þan harm mickin sem ódrum átlvinum Olafs Kongs: angradi su Saga alla þa mest er er leingst hofdu verid med Olafi Kongi, og i mestum kiærleikum. Stefner undi ei i Noregi vera epter Olaf Kong. Ried hann sig þa til Sydurferdar og geck til Roms. Enn er hann kom sunnan i Danmark kom hann eirn dag þar sem Sigvaldr Jarl var firi. Og er Stefnir sá hann, þa kvad hann þetta: Mundad ek nefna, nær mun eg stefna. Niderbiugt er nef á nydingi þeim er Svein Kong sveik ur landi, og Tryggvason á tálar dró. Þetta var sagt Jarlinum: þottist han kenna sitt mark á visu þessi og let þegar taka Stefner og drepa hann. Var þessi ein daudasók Stefni Þorgilssonar.

Nu skal vijkia rædum til þeira frásagna er þad sanna, ad Olafr Kongr hafi lijfsbrott komist ur bardaganum, þa er Ormurinn var unnenn. Su er saga Astrijdar konu Sigvallda Jalls, ad Olafr Kongr væri fluttur til Vindlands epter bardagan, á þeiri sómu Vindasneckiu sem firr var getid. Olafr Kongr hafdi mórg sar, og flest smá, nema tuo vorn mest. Annad var i enninu af steinshuggi, enn annad á hendine af ór fliugandi i brynstukuna, og hafir þetta þui sem vitader fyrr, ad Kolbiorn Stallare og nockurir menn adrer á Orminum sa ad blod rann fram undan. Enn Einar þambár skelfer sagdi sijdast sia þad til Kongs, ad blóddropar stucku nider á kin hanum; undan hialminum. Olafr Kongr var med Astrid og var hann græddr. Þar var hann kender af morgum monnum, og budu rijkis menn ad efla hann aptur i land sitt. Enn hann sagdist ecki vilia beriast vid Gud sisia sijna þat eg ætla seigir hann ad Gud vilie þeir hafi nu rijkid i Noregi. Ma eg og um þad hrædder vera at Gudi mislijkadi mijn rijkisstiórn. Þa baud Astrijdr ad hann skilldi hafa eigiur þær, er hun átti i Vindlandi, og Sigvaldr Jall atti ecki valld. á: Kongr kuadst þad ecki vilia. Þa mællti Astrijder. Villtu ad eg silgie þier vester til Englandz á fundar Adalrads Kongs, hann er so mikill viner þinn, ad hann mun veita þier slijkan soma sem þu vill af honum þiggia? Hann quadst vilia fara til Róms. Astrijder bio þa ferd hans sem best, og for sialf med honum sudur til Rijnar, vid enn þrettande mann, og ad adskilnadi gaf hun honum Klifiadan hest af penningum, og marger adrer goder gáfur. Huarf Astrijder þa aptur vid fiorda mann, enn hun feck hanum VIII. til silgdar. For

O Olafr

Olafr Kongr Þa fuder til Roms, og giordist hann tulkur firi ollum pilagrimum, og sagdist hann vera Noræn Kaupmader. Olafr Kong fann pasann, sagdi hanum huor hann var, og sitt råd, fór so til Jorsola; fann patriarchan og Jorsala Kong: toku Þeir hann sem best. Þeir budu honum ad Þiggia af sier nockud rijke, enn hann villdi ei. Þeir gefu hanum borger og Þria kastala. Það Þekctist hann, og tók Þo muksklædi. Þa Olafer Kong hafdi vætur burtu verid ur Noregi Þa foru nockrer Enskar menn til Jorsala. Enn er Þeir komu aptur i England, færdu Þeir Adalradi bok Þå er Olafr Tryggvason hafdi feingit Þeim, og sendt Adalradi Kongi, med skyrum jardteiknum. å Þeirre bók var Saga Olafs Kongs Tryggvasonar og VII. adra helgra manna sógur; Þar var skyrtt sagt huorsu Olafr Kongur komst ur bardaganum, og sijdan fra ferdum hans allt a sómu leid og Astrijder hafdi sagt. Eirnin ad á Vindasneckiunno var Astrijder systur Geiru, er atti Olafr Kong, og Dixin viner Olafs Kongs, radgiafi Geiru drottningar. A Þeirn tijma er Þessi bok kom til Adalrads, Þa kom eirn mader skilgodur, Þo ei sie nefndur til Noregs, og sendur sagdist vera af Olafi Kong Tryggvasyne til Erlings mags hans, og Astrider systur hans. Sa madur sagdi ad Olafr Kong lifdi, og væri fyrer utan haf i munklijfi. Þessi madur sannadi sógu sijna med knijfi og bellti er hann ferdi Astridi. Enn Astriidur sagdist giorla kenne grijpina.

A Þuij åre er Þeir frænder, riedu badr lande, Magnus hinn góde og Haraldur Sigurdson, Þa for ur landi til Rom ferdar, Noræn mann er Gautur hiet. Enn Þessi adburder vard á hinu VII. ári hins fimta tygar, epter Það Ormurinn langi var unninn; for Þessi mader til Roms og sijdan til Jorsala og villdi til Ægyptalandz. Villtist hann leingi á skogum uti. Hann kom ad å eirni mikilli. Var hann Þa Þyrstur og komst vid mióg og felldi tår er hann mátti ei komast yfer åna, og af Þeim hriggleik flo, han sier nider á arbackann og sofnadi. Það var å Þridiu stundu dags. Honum Þótti madr koma ad sier og mællti, Þu sesur ovarliga, rijs upp skiótt, og muntu finna skip lijtid hier fliotanda firi backann. Vid Þetta vaknadi Gauti; fann skipid og voru arar lagdar i humlu, reri Þui yfer um og feiti vir backann. Skamt frå åaue vard firi honum stein hus. Þar så hann sitia i huse alldradann mann vænann og virduligann yferlitz. Fiell Þessi mader å kne til bænar. Sijdan reis hann upp geck ad dyrunum og spurdi á Danska tungu hvor hann væri, edr hvort hann skilldi fara? Gauti seigir hanum allt hvórnin af stód um ferdir hans. Sa sem fyri var, geck ad hónum og minntist vid hann, leiddi

hann

hann i husit og mællti, hvijl Þier til aptans og seig mier tijdindi ur Noregi. Hin gamli mader spurdi ad Eiriker Jarll og Svein broder hans? Gaute sagd ad Þeir voru lóngu dauder. Þui nest spurdi hann ad Erlingi Skialgsyne og Astrijde konu hans? Gaute sagdi honum fall Erlings, og greiniliga allt umskipti Þeira Olafs Kongs. Þa spurdi hann ad Olafi Kongi hinum helga? Gauti sagdi; honum fall Olafs Kongs, og suo Þad ad Sveirn Alfivu son hafdi tekit rijke epter hann i Noregi; og svo ad Tryggvi son Olafs Kongs Tryggvasonar, var kominn vestan um haf, og Þeir Svein bordust, og fick Sveirn Sigur enn Tryggvi fiell. Vid Þessa sógu vard Hinn gamli mader miog hryggur, og spurdi Þo huor Konger var yfer Noregi, Þa hann fór ur landi? Gauti sagdi ad Magnus son Olafs helga hafe radit XII. vetur Noregi, og Þann hinn XIII. er Haralder Sigurdson var komin til rijkis, er eg fór ur landi. Þa mællti Hinn gamli madur; vel er mier hug Þockad til Magnus hins goda, af margar manna frásógn. er Þadan koma. Enn Harralldr Sigurdson, virdist mier litlu sijder Hervijkinger enn Kongur, og heirda eg margt fra honum sagt, Þa eg var i Girklandi. Enn hvad seigir Þu mier um Þad? Hafa Nordmenn nockra minnyng Olafs Tryggvasonar? Gauti sagdi haleit er hans minning Þar. Mikillrer dyrder afladi hann, Þa er hann kom Christni á Norderland. Seig mier ætlan manna, huad ordid hafi af Olafe Tryggve syne, i bardaganum á Orminum? Gaute sagdi ymsar gátur hafa menn Þar á. Sumer seigia hann hafi hlaupid á kaf miög sár, og sockt Þar nider med bryniu sinne og herklædum, og hafi suo bana. Hinn gambli madr suarar; Þa nockru stigger. Þui ætla menn ad hann mundi firifara sier siálfer, og vera so hrædder ad hann mundi fara á kaf, vid Þan kost, og ecki hefur hann verid slijkur iÞrotta madur, sem hann var kalladur, ef brynia eda ónnur herklædi skilldi leingi Þyngia hann i kafi, suo ad hann kiæmi ecki af sier. Ei skilldu menn slijku trua. Seig mier fleiri manna ætlan. Ætla Þad sumer sagdi Gaute, ad Gudz kraptur hafi numid han til syn, eda setti nockura annan stad, med Þui mikla liósi er menn sáu koma yfer Konginn: Hinn gambli sagdi. Efanleg og utruleg er su ætlann, ad hann mundi verá so heilagur, ad hann væri maklegur Þeirar dyrdar af Gudi, ad himneskur kráptur nemi hann lifandi fra monnum; Þat Þo Olafr Kongur giórdi nockur gódverk, Þa giordi hann Þo marger synder og Þvi er slijku ei Þruanda. Helldur mátti hann ódru viis med lijtilæti og Gudz fulltyngi fordast lijfshálka. Seig enn fleyri manna ætlan? Ganti sagdi sumer seigia, hann hafi verid tekinn af sundi, og fluttur til lands á Þuij skipi, er Þar

la ei langt frå bardaganum um daginn. Helldur ma þessu trua seigir hinn, enn bad hann væri uppnuminn. Og þad seigia vijsir menn og fannordir suder hyggad med oss, ad hann hafi lifad epter orottona, og alt fram á þeira manna æfi sem nu ero ad Noregi, lijtid fátt i L. åra. Enn þu seig mier nu huort Einar þambarskelfer lifer? Hann lifer vist, sagdi Gauti, og byr á Gymsum og á Bergliótu dóttur Haconar Jalls. Hann er nu mestur og gófugastur lendar manna i þrandalógum, og alkiær Magnusi Kongi. þa mællti Hinn gamli madur. Einar þambalkelvir sa eg best beriast á Orminum, jafn-ungan þui hann var; jafn vid hina sterkustu kappa Kongsins. Gauti leit i andlit þeim er taladi vid hann og mællti. Seig mier, ef þu ert Olafr Kong? Ei eigna eg mier veg nie Kongsnafn sagdi hinn, og i þui kuad vid kluckan, og hringdi þa til aptansóngs i borginne. Spratt þessi madr upp þegar vid hina fyrstu hryngijng oc geck til kyrkiu, og Gauti med honum. Enn svo var þessi madr mikill ad Gauti tok va'la i áxell hanum. Enn medan þeir gengu til Kirkiunnar, spurdi Hinn gamli madr ad Nordmonnum og þeira framferdum. þessi mikli madr var so buinn, ad hann hafdi móttul istan klæda, enn undir hafdi hann muka klædi. Enn er þeir komu i kirkiu, þa var þar firi margt manna, og bidu mukar og Klerkar þessa mans, og hofdu þegar upp aptansóng, er hann kom i kyrkiu. þa sa Gauti ad þessi mader var hófdi og halsi hærri enn huor sa er þar var. Stódu marger menn umhuersis hann, aller buner hanum til þionustu. Enn er aptansóng var lokid geck hinn mikli madur ur kyrkiu og kalladi til syn umbodzmann Klausturfins, og bad hann giora Gauti godann greida. þeir leiddu hann til herbergi og veittu hanum besta fagnad. Enn um morguninn giordu þeir hanum bad, og færdu hann i hrein klædi. Annan dag epter messu er hinn mikli madur geck ur kirkiu, þa kalladi hann Gauti til sijn, og mællti til hans. Ber þu Einari þámbarskelfer quediu mijna, er þu kemer i Noreg, og bad med, eg ber honum þad vitni, ad eingi bardist beter á Orminum enn hann, og til sannra Jardtegna ad þu seigir satt, fær þu honum knijf og belti er eg sendi honum, og feck hanum þa i hendur knijf og belti, goda gripi. Sidan geck hann til steinhussins enn umbodzmenn leiddi Gaute i herbergi. Á þeim sama degi for Gauti til steinhussins, og þa var busid birgt. For Gaute daginn epter snemma burt; og voru eptir bodi hins mikla mans hofeingner leidtoger, eda tulkar, allt nordur til Gotklands. Kom Gaute so i Noreg, og sagdi Einari þambarskelfir og ódrum fra ollu þessu. Enn er Einar heirdi þessa sógu. þa mællti hann med tárum. Satt seigi eg

Gaute

Gaute broder, ad þu hefur ad viss fundit Olaf Tryggvason. Og hæfur hann mier sendt þessa gripi.

Madur hiet Ormur og var þiódolfsson, vitur mader. hann seigist hafa heirt Jatvard Englandz Kong lesa Sógu Olafs Tryggvasonar, á þeire sómu bok sem Olafr Kong siálfur hafdi sendt Adalradi fadur hans fra Jorsolum, einu sinne á áre à Paska dagin. Sagdi so sem Paska daguninn bæri af ódrum arsins dógum, so bar Olafr Kung af ódrum Kongum. Var þar eins ritad um burtkuamu Kongs, og umferd hans ut yfer hafit til Jorsala, og ad hann hefdi stadfest sig i einu Klaustri i Syrlandi, og þa sagdi Jatvarder sijnum monnum andlat Olafs Kongs Tryggvasonar. Enn þeir hófdu sagt Kongi er þa voru nykomner af Syrlandi til Englands. *h. e. Stefnerus Thorgisi filius apud Olaum Tryggvasonium n óratus est, postquam iter in Islandiam ejus voluntate perfecisset, sicut prius memoravimus. Stefnerus copias illas comitabatur quæ ab Olao in Vindlandia discesserunt. Quando autem nunciatum erat in Norrigia: Regnum Olao ablatum, maximo dolore Stefnerus cum aliis Regis Olai amicis afficiebatur; illis autem qui diu cum Olao versati, absque illo dilecti fuerunt, gravissima hac relatio fuit. Stefnerus in Norrigia post Olaum remanere non sustinuit, præparavit se itaque ad australem profectionem, pedibusque iter Romam suscepit Quando autem in Daniam venisset, die quodam Sigvaldum comitem conspicere illi contigit, quo viso Stefnerus cecinit (vide cantilenam cap. LXI. auctor. Nost.) Hoc nunciatum est comiti, agnovitque se hac cantilena bene expressum, Stefnerum captivare jussit, necique dedit: hac causa necis Stefneri exstitit.*

Jam memorandæ illæ relationes, quæ pro certo adfirmant Regem Olaum de prælio vivum evasisse, cum navis Ormin longa superata fuit. Astrida uxor comitis Sigvaldi, dicebat, illum in Vindlandiam (Venden) vectum finito prælio, navi Vinlandica prius memorata. Rex Olaus plurimis vulneribus sed exiguis, duobus exceptis, adflictus erat. Unum factum lapidis ictu in fronte; alterum manu læsa sagitta, per loricæ manicas, unde sangvinem manantem, Kolbiornus aulæ illius præfectus & alii conspexere, cum in navi Ormin esset. Einarus autem Tambarskelverus commemoravit, se vidisse ultimum cum Regem adspiceret, sangvinis guttas in genas descendere, subter cassidem. Apud Astrijdam versatus Rex Olaus, sanit. ti restitutus est & á multis agnitus: potentissimique ejus Regni, opem suam in illo reducendo ad priorem fortunam offerebant; verum negavit Ille se contendere velle cum illis, qui per pietatem Christianam & Baptismi Sacra sibi cognati essent: credo enim dicebat Deo placere, ut illi qui obtinuerunt Regnum Norrigiæ, etiam teneant, & metuo ne Deo displicuerit regimen meum. Astrijda igitur offerebat possessiones quas illa in Vindlandia hæreditarias habebat,

 quas

quas ad maritum Sigvaldum nihil pertinere existimabat, sed hanc etiam conditionem recusavit. Dicebat tunc Astrijda, placet ergo Tibi, quod ego tecum in Angliam ad Regem Adalradum eam, is tantus amicus tuus est, ut honorem Tibi convenientem facile tribuet? Sed Romam se velle ire respondit. Astrijda itineri necessaria sollicite præparavit, ipsaque illum cum tredecim viris comitata in austrum Renum usque: cum ab illo discederet, equum pecuniis bene oneratum aliaque dona dedit. Astrjida cum quatvor viris domum se contulit, octo vero ipsi comites tradidit. Olaus dein in austrum Romam versus tendit, ibi se interpretem exhibuit peregrinantibus dicebatque se esse mercatorem Norrigicum. Papam adivit, cui quis esset fortunamque suam confessus. Jerusolymam postea iter suscepit ad patriarcham & Jerusolymæ Regem, á quibus optime exceptus, Regnum ipsi illi quoque aliquod offerebant, sed renuit Ille. Obtulerunt ergo ipsi arces & castella tria, quæ sibi oblata recepit cum monastico vestitu. Cum autem quinque annis é Norrigia fuisset, Jerusolymam Angli quidam profecti sunt. Hi redeuntes in Angliam, Adalrado librum ab Olao Tryggvasonio sibi traditum cum certis indiciis attulerunt. In hoc libro scripta erant gesta Olai Tryggvasonii, cum septem aliorum Sanctorum virorum historiis. Erat quoque bene relatum quomodo pugnam evasisset, iterque ipsius pari modo ac Astrijda retulerat. Interque prima, quod navi Vandalicæ vecta fuerat Astrijda Soror Geyri, quam uxorem habuerat Olaus, cumque illa Dixinus amicus Regis Olai & Geira Reginæ consiliarius. Illo ipso tempore, quo liber hic ad Adalradum perlatus est, vir quoque honestus, cujus nomen jam ignoratur, in Norrigiam venit, dicens se missum ab Olao ad Erlingum affinem & Astriidam sororem ipsius: hic Regem Olaum adhuc vivere dicebat quodque peregre esset, vitam monasticam degens. Verbis suis fidem adstruebat, cultro & baltheo Astridæ exhibitis. Cum autem cognati Magnus Bonus & Haraldus Sigurdi filius, imperium Norrigicum simul obtinerent; Romam profectus est vir Norrigicus nomine Gaute; quod accidit quinquagesimo septimo anno postquam superata erat navis Ormin longa; illo tempore vir hic iter Romam suscepit, indeque Hierusolymam, cogitabatque Ægyptum adire. Errabat autem diu in sylvis, tandemque veniebat ad amnem profundum; hic contristatus lacrymas effundebat quod amnem superare non posset: quo mœrore confectus in ripam prostratus alto somno sepeliebatur: acciderunt hæc tertio diei tempore (id eft hora nona, prout monachi tempora distinguunt) *In somnio videbatur vir quidam illum accedere, qui admonuit, ne tam incaute somnum caperet; jubebatque ut surgeret, inventurus naviculam ad ripam. Illo ipso momento exporrectus Gaute, cymbam invenit & paratos remos, qua transvectus, cymbam ad litus alligavit. Haud longe ab amne domus lapidea erat, in qua virum senem, pulchrum & venerabilem vidit. Hic in*

in genua procumbens preces fudit, januam dein adivit Septentrionalique lingva advenientem interrogavit quis esset, & quo iturus? Gautus omne iter suum ipsi exposuit. Qui domui praeerat bene illum excepit, inque domum invitavit, dicens requiesce hic ad vesperam, & quid in Norrigia agatur refer. Senex primum interrogavit de Erico comite & fratre ipsius Svenone? Gautus respondit, illos dudum diem obiisse. Dehinc quomodo valeret Erlingus Scialgi filius & uxor illius Astryda, scire avebat. Occasum Erlingi, rixamque inter illum & Olaum, bene narravit Gautus. De Olao sermonem orsus, ipsius necem Gautus quoque retulit, utque Sveno Alfiviæ filius ipsi successisset in Imperio Norrigico, & quod Tryggvi filius Regis Olai Tryggvasonii de occidentali mari venisset, pugnamque habuisset cum Svenone, in qua pugna victoriam Sveno obtinuerat, Tryggvi vero occubuit. Ex hac relatione aliquantulum contristatus senex; quæsivit quis Norrigiam rexerit cum ille illinc profectus fuerat? Gautus dicebat quod Magnus Olai Sancti filius, Regnum tenuerit duodecim annis, decimum autem tertium fuisse cum ille abiret: quo tempore etiam Haraldus Sigurdi filius partem dimidiam Imperii obtinuerit. Senex dicebat: De Magno bono, bona mihi quam plurima illinc venientes retulerunt, sed Haraldus Sigurdi, mihi peirata potius quam Rex videtur, multa de Illo audivi cum in Græcia versaretur. Sed dic mihi an memoria Olai Tryggvasonii adhuc apud Norrigos maneat? Gautus respondit, celebris ibi est illius memoria, magnum enim negotium expedivit cum Christianam pietatam intulit. Quid ergo de ipso factum existimant in pugna, cum navi Ormin longa certaret? Gautus dicebat; hac de re variæ sunt relationes; quidam dicunt illum multis vulneribus affectum, profundum petiisse, lorica indutum & omni armatura, sicque periisse. Senex hinc commotus: Quare dixit illum se ipsum perdidisse credunt, tamque timidum fuisse, ut ~~illo~~ modo profundum peteret? tantum virum illum ergo non fuisse oportet, qualis existimatus est; si lorica vel alia armatura ipsum in profundo ita morari posset, ut illis se non liberaret. Ejusmodi de illo non putanda sunt: Sed refer adhuc aliorum opiniones. Quidam existimant, reposuit Gautus, quod Dei potentia abreptus sit in Cœlis, aut in aliquem alium locum translatus, lumine illo quod Regem circumlucere videbant. Senex dicebat incredibilis est ista opinio, quod tam Sanctus exstitisset; ut vivus bonitate Dei & virtute cœlesti, de hominum consortio abripi meruerit; bona quamvis operatus quædam Rex Olaus fuisset, peccata tamen multa commisit, ut ejusmodi aliquid de Illo non credendum sit: alio potius modo & simpliciori, sed Dei tamen auxilio, necem illum evitasse oportet. Dic adhuc si nosti, plures de illo relationes. Gautus respondit; quidam dicunt [illegible] um nataret exceptum fuisse [illegible] litorique advectum, navi illa quæ non longe ab ipso prælio illo die jacebat. Hoc magis credibile est respondit alter, quam

im

in cælos translatum. Dicuntque viri graves & sapientes huc ad meridionales terras venientes, quod supervixerit prælium, adque tempora illorum qui adhuc Norrigiæ vivunt pervenerit, paulo minus quam quinquaginta annos. Sed dic quæso an Einarus Tambarscelverus adhuc vivat? certe vivit respondit Gautus, habitatque in Gimsum, uxorem habens Bergliotam Haquini Comitis filiam; Ille hoc tempore summus habetur, maximeque æstimatur in Trandhemensi districtu, Regique Magno acceptissimus est. Dixit tunc senex. Einarum Tambarscelverum adhuc juvenem, fortissime pugnare in navi Ormin longa vidi, fortissimis enim Regis pugilibus, parem se gessit. Gautus faciem loquentis intuitus, dic mihi inquit, an Tu sis Rex Olaus? Dignitatem mihi aliquam non arrogo, nec Regium nomen reponebat ille; illoque/ipso momento campana sonuit, adque preces vespertinas in castello convocatum est: ad primam convocationem vir hic paratus erat, templumque adibat, Gautus illum sequebatur. Tantæ autem proceritatis vir hic erat, ut Gautus humeros ipsius vix attingere posset. Cum autem templum adirent, senex hic de Norrigiis & progressibus illorum interrogavit: Ejusmodi vestitum magnus hic vir habebat, ut superne sago indutus esset, interius monachales vestes erant. Quando in templum venissent magnum ibi conventum vidit; exspectabant hunc virum Monachi & presbyteri, illo autem adveniente, preces exorsi sunt: videbatur hic vir Gautoni ceteris omnibus, quo ad collum & caput procerior esse. Circumsteterunt illum multi, omnes ad inserviendum parati. Finitis precibus, magnus hic vir templum egrediens curatori claustri monachalis præcepit, ut Gautonem bene exciperet; quod & laute factum est. Illucessente die balneum ipsi præparaverunt, mundasque vestes dederunt. Die sequenti post missam quando magnus hic vir templo discessisset, Gautonem ad se vocavit, dixitque illi. Saluta Einarum Tambarsceelverum, cum in Norrigiam veneris & refer illi, me teste neminem in Ormin longa, illo melius pugnasse; in testimonium quod vera ipsi narres, fer ipsi cultrum & baltheum quos mitto, tradiditque ipsi cultrum & baltheum, res egregias. Ille deinde domum lapideam adivit, curatores autem domus Gautonem hospitio exceperunt. Hoc ipso die Gauto domum lapideam adivit, sed clausa erant fores. Die sequenti primo manè Gautus abivit, & comitati ipsum fuerunt jussu magni istius viri, indices & interpretes in Græciam. Gautus in Norrigiam pervenit, dixitque Einaro Tambarscelvero & aliis hæc omnia. Einarus his auditis, lacrymans inquit; pro certo tibi dico Gaute frater, quod cum Olao Tryggvasonio loquutus sis, isque mihi has res pretiosas misit.

Ormus Thiodolfi filius vir sapiens, audivisse dicitur Angliæ Regem Jatvardum memorare res gestas Olai Tryggvasonii, ex libro illo quem Rex Olaus, Adalrado patri ipsius ipse miserat de Jerusolymis; idque semel quolibet anno

dic

die Paschatos, dicens ut ille dies aliis anni diebus præstaret, ita aliis Regibus præstitisse Regem Olaum. In hoc libro præcipue relatum erat, quomodo Rex prælium evaserit & de maritimo itinere ejus Jerusolymam, quodque in Syria in claustro monachali viveret. Illo tempore Jatvardus quoque suu decebat, mortem Olai Tryggvasonii; quem Regi nunciarunt qui nuper de Syria in Angliam venerunt. Ex hac relatione satis adparet Regem Olaum Tryggvasonium, vivum prælium evasisse, vitamque solitariam & monachalem elegisse. Insunt huic relationi quædam quæ expositionem aliquam exigere videntur; â qua tamen supersedeo hoc tempore, notas meas qualescunque jam jam clausurus.

Fuit autem id primorum Regum, qui Christianismum in Boreales has terras introduxerunt, institutum perpetuum; postquam molestias plurimas devorassent, tam in religione subditis suis persvadenda, quam populo ad bonos mores ducendo, ac regno feliciter administrando; vitam illam molestiis plenam relinquere. Exemplo est Haquinus Adelstenii nutritius, Rex olim Norrigiæ, qui idem cogitavit, qua de re Snorro pag. 87. Hanb giorde sine synders bebekiëndelse før dennom alle, oc angrede oc førtrød det almett, at hand hafde som ladet falde den Christne tro, som han hafde vedtagit, oc ladet begynde att prædike her i Riget, oc bad hann dennem sende bud til Erichs sönner, at de skulde komme oc anamme riget, oc at de skulde spare hans gode venner oc frender. Oc der som mig er lenger lijf førelagt sagde hann, vill ieg drage her af landet oc til Christne, mend og bøde oc bedre for Gud, det ieg hafver brudit, menn der som ieg doer nu her i hedenskabet, da lader mig faa saadan begrafvelse som eder siallf gott siunnist. Oc spurde hans gode mend hannem da, om de icke skulde føre hans lijg til Engelant, oc lade det begrafve efter Christelige skick? hvor til hand svarede: Jag hafver lefvid som en hedning, oc derfør er ieg icke værdig at begravis anderledis end som en hedning. *i. e. Peccata sua omnibus confessus est, (jam moriturus) idque maxime illum cruciabat, quod Christianam pietatem quam receperat non promovisset, neque ut initio fecerat prædicationem Evangelii in Norrigia procurasset. Rogavit itaque ut nuntii Erici Blodöx filiis mitterentur, qui ad Regimen Norrigiæ suscipiendum hortarent, peteretque ne amicis suis optimis & cognatis, duri vel iniqui forent. Si autem longior mihi contigerit vita inquit, hinc iter suscipiam ad Christianos homines, eorumque me coram Deo pœnitebit, quæ commisi. Si nunc autem diem obivero hic inter ethnicos, ita me sepelietis volo, ut vobis visum fuerit. Interrogantibus Illius fidelissimis, num funus illius in Angliam transferrent Christianoque more sepelirent? respondit; ut ethnicus*

 vixi;

vixi; itaque nec aliter funerari commerui. De Rege Olao Crasso qui Sanctus postea nominatus est, ejus historia cap. 185. Kongr hafdi þat enn i radagerd sinni att leggia nid Kongs tign og fara ut i heim til Jorsala, eda adra stadi helga oc ganga undir reglu. *h. e. Destinaverat Rex Regiam dignitatem deponere & profectionem Jerusolymam suscipere aut ad alias sanctas terras; seque vitæ religiosæ tradere. Sed in Norrigia quoque occubuit ille, in pugna Stikelstadensi, prius quam voluntatem suam perficere posset. Hi Norrigiæ Reges de imperio deponendo & vita tranquillâ adipiscendâ saltem cogitarunt, sed inimicorum vi & ipsa morte præventi, voluntatis suæ non sunt compotes facti: Olaum autem Tryggvasonium ad illam pervenisse, postquam infelix prælium adversus inimicos habuisset, loca quæ ex Nostro, Snorrone & Husafeldensis. Cronic. citavimus perhibent. Exstiterunt Olaus Tryggvasonius & Olaus Crassus ambo, promotores & prædicatores evangelii indefessi, temporibus illis quibus imperio præfuerunt: multaque ad religionis propagationem Olaus Tryggvasonius contribuit, ipsaque pietatis fundamenta in Norrigia jecit, quibus alter Olaus supplementum addidit, ut in Notis ante monstravi & in auctoris Nostri cap. XLVI. legitur. Conveniunt bene horum Regum mores & instituta, priscorum gloriosissimorum Regum, de quibus Grotius in libro de jure summarum potestatum circa Sacra: cap. 2. §. 4. hoc modo refert.* Idem consensus Gentium evincit. Nam primis mundi temporibus, cum homines adhuc domestico magis quam civili imperio regerentur, patresque familiarum ut Regni quandam imaginem gessisse, ita & sacerdotio functos omnes fatentur. Hoc jure Noë post terrarum orbem diluvio liberatum Deo sacrificat. De Abrahamo ait Deus eum monstraturum liberis ac familiæ piæ vivendi rationem Hinc & Jobi & aliorum Patriarcharum sacrificia legimus. Deficientibus patribus, ut principatus familiæ ita & sacerdotium ad primogenitos delatum est, mansitque is mos in posteritate Jacobi (quippe cum nullam adhuc constitutam haberent rempublicam) donec Levitæ (sacerdotes *scilicet* ministri sacerdotum) primogenitis sunt surrogati; quod diserte exprimit Lex divina. Interea cum in Cananæa regione respub. quædam existeret, idem Melchisedecus & Regnum obit & sacerdotium Haud aliter Moses ad consecratum usque Aaronem, unde eum & Regem & sacerdotem vocant sacræ literæ. Neque alius mos antiquitus cæteris gentibus, sive natura svadente, sive majorum exemplo: ex qua origine & ritus sacrificandi vetustissimis gentibus penè eosdem fuisse apparet. *Cicero, omnino apud veteres qui rerum potiebantur, iidem auguria tenebant: ut enim sapere, sic divinare Regale ducebant.* Hinc Virgilius.

Rex Anius, Rex idem hominum, Phœbique sacerdos.

Et passim apud eundem poëtam, ut & apud Homerum heroës hoc est Principes sacrificant. Apud Æthiopes Reges fuisse sacerdotes, narrat Diodorus; apud Ægyptios Plutarchus; apud Spartiatas Herodotus; apud Athenienses & plerosque Græcorum civitates Plato. Romanos idem secutos Halicarnessæus & Livius nos docent. Unde etiam Regno sublato, mansit rex sacrorum: *videatur Servius ad Virg. v. 80. l. 3.* Ubi majorum enim hæc erat consvetudo, ut Rex esset etiam sacerdos Pontifex. Unde hodie quoque imperatores pontifices dicimus.

Haraldum Guduni filium Angliæ Regem, quem quidam etiam sanctum adpellarunt, Olaum Tryggvasonium imitatum fuisse, postquam ab hoste suo, Regno quoque abactus esset, Noster in additamentis meminit. Eptir þad er hann var graddur, þa ihugladi hann firr rád oc hugdi at dæmum Olofs Tryggvasonar, oc tok hann þar rád at vildi eigi snua til rikis-sins, heldur vard hann áolas in af heilagom andi, oc leitadi af allri girad himrijkis fagnader, oc valdi fier til bygoingar eirn stein, oc var þar leingi. Vilialmur Kongur let fæta lijk hans i Lunduner oc grafa veglega hia adrum Kongum. *h. e. Postquam vulnera ipsius sancta erant, de vita commodissima cogitavit, probavitque consilium Regis Olai Tryggvasonii, Regnum repetere neglexit; verum auxilio Spiritus Sancti, summo studio beata gaudia quæsivit, elegitque habitationi suæ lapidem, sub quo diu moratu. Rex Vihelmus* Nothus *(qui illum superavit regnoque privavit) reliquias mortui Lugdunum transportari & priorum Regum sepulchris inferri jussit. De ejusmodi instituto & causis cur molestiæ fugiendæ, quæ animo obesse solent & tranquillum è statione sua deturbare, eleganter Barclaivs Argenid. lib. 2. cap. 8. ubi de Querengi quem Antenorium nominat, vita instituto sic loquitur;* Ipse Gelanorns (*Turenis Marchio*) ad templum Apollinis ivit, quod non procul à litore, versus Panormum erat, sacerdotis quam sui Dei fama nobilius. Sacerdos Antenorius vocabatur, in placidissima senectute vacuus curis & ad arbitrium fœlix. Nam cum juvenis primos honores facile cepisset, & summa ei omnia destinaret amicorum opinio; plurimorum casibus monitus quam miserum esset inter ambitiosa vota pendere, respexit ad animi libertatem; & secessurus ad genium suum, elegerat Phœbi templum in quo senesceret. *Apud eundem differentem Aneroëstam (Clementem* VIII. *pontificem) vide; quem magno regimini olim exidisse memorat; qui quantum vita tranquilla, in qua Deo servire conceditur, magnorum regnorum splendori præstet, benè docet. Ad auctorem ipsum*

Lectorem remittere, consultius mihi videtur, quam verba illius in compendium redigere, minus forsan successuro labore.

Reperiuntur & alii qui pio instituto, tranquillitatem â maximorum Regiminum laboribus, sectati & adepti sunt, quorum nomina adscribere longum foret. De Lothario & Rachi videatur Puteani hist. Barb. & de aliis alii. Unum Josephati Indiæ Regis exemplum præclarum videtur: Qui in Damasceni historia de illo & Patre Avenis cap. 33. 34. 35. 36. perhibetur, postquam pater singulari Dei beneficio ab ethnica superstitione se recepisset, inque illum partem Regni vivus transportasset, quo mortuo totum adeptus est; propria tamen voluntate, post quadragesimum diem â morte parentis; ut Deo tanto liberius servire posset, in Barachiam transtulit, eremumque petiit, ubi ceteram vitam ad mortis usque diem transegit: cogitationibus saltim desideratis, diuque expetitis contentus. Ipsa historia elegans est, quæ & â curiosis videri meretur; quam adeant quibus libitum fuerit.

Sveonum nuper Regina Potentissima CHRISTINA, GUSTAVI MAGNI *filia, quæ nulla unquam hostili vi fracta, sed hostium suorum ac patriæ, qui Illius temporibus benè multi Potentissimique fuerunt, perpetua victrix atque triumphatrix exstitit; Regni Sveo-Gothici mole & molestiis tandem abdicatis, Imperii habenas maturo consilio & propria voluntate, in manus cognati sui, Gloriosissimi ac Potentissimi Regis* CAROLI GUSTAVI, *transferre voluit: requiem â laboribus quæsitam obtinuit, & quamdiu vixit, cum plena splendoris Regii integritate, conservavit: non minus exteris in privato otio suo veneranda quam si Imperium semper tenuisset.*

FINIS.

